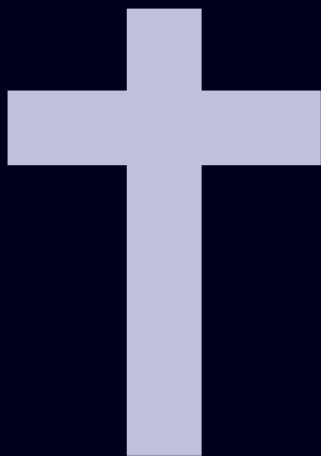

Bali -le 'fluba 'tre Zozi blamin pli Bali man 'e

pee

New Testament in Yaouré

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc

Contents

Matie	1
Mark	50
Luk	79
Zan	129
Drɛwɪ (Actes)	165
Rəmɛn	209
1 Korɛnti	234
2 Korɛnti	258
Galati	273
Efɛz	281
Filipv	289
Kolɔs	295
1 Tesalonik	300
2 Tesalonik	304
1 Timote	307
2 Timote	314
Tit	319
Filemɔn	322
Ebre	324
Zaji	341
1 Pɛri	346
2 Pɛri	352
1 Zan	356
2 Zan	361
3 Zan	362
Zud	363
Apokalis	365

**Zozi Crizi -le 'wɪ
'nɔnnɔn nɛn
Matie
-a crɛn -tɛ**

*Zozi Crizi tranun 'tɔ nɛn 'gʊ
(Lk 3.23-38)*

¹ Zozi Crizi a David kluda min -a, en e ya "nyian Abraam kluda min -a. Zozi tranun 'tɔ nɛn 'gʊ.

² Abraam Izak -ya.

En Izak Zago 'ya.

En Zago Zuda 'lee 'e "bɔnɔn yaa.

³ En Zuda 'lee Tama bɛ, o Faras 'lee Zara -ya.

En Faras Esrɔm -ya.

En Esrɔm Aram -ya.

⁴ En Aram Aminada -ya.

En Aminada Naashɔn -ya.

En Naashɔn Salmɔn -ya.

⁵ En Salmɔn 'lee 'e nan Rab bɛ, o Boazi -ya.

En Boazɪ 'lee 'e nan Rut bɛ, o Yobedi -ya.

En Yobedi Jese -ya.

⁶ En Jese David nɛn e drɛ mingɔnnɛn -a bɛ, -a -ya.

En David Salomɔn -ya 'o 'vale Uri -le -cale -a.

⁷ En Salomɔn Robɔam -ya.

En Robɔam Abia -ya.

En Abia Asa -ya.

⁸ En Asa Zozafa -ya.

En Zozafa Zoram -ya.

En Zoram Ozia -ya.

⁹ En Ozia Zoatan -ya.

En Zoatan Akaz -ya.

En Akaz Ezekia -ya.

¹⁰ En Ezekia Manase -ya.

En Manase Amɔn -ya.

En Amɔn Zozia -ya.

¹¹ En Zozia Zekonia 'lee 'e "bɔnɔn yaa. E o yaa tɔ nɛn o -ko Izrael 'nɔn 'a Babilɔn bɛ -a man.

¹² Zɪ o -kɔ Babilɔn "bɛ -sru "bɛ, en Zekonia Salatiel -ya.

En Salatiel Zorobabel -ya.

¹³ En Zorobabel Abiudi -ya.

En Abiudi Eliakim -ya.

En Eliakim Azo -ya.

¹⁴ En Azo Sadoci -ya.

En Sadoci Akim -ya.

En Akim Eliu -ya.

¹⁵ En Eliu Eleaza -ya.

En Eleaza Matan -ya.

En Matan Zago -ya.

¹⁶ En Zago Zozɛfɔ nɛn e cɪ Mari -sran -a bɛ, -a -ya.

Mari Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi bɛ -a -ya.

¹⁷ Klu pɛɛnɔn zɪɛ -a "nɛn 'nɛn 'gʊ:

-E e "sia Abraam da -trilii, -e 'e bɔ

David man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia David da -trilii, -e 'e bɔ tɔ

nɛn o -ko Izrael 'nɔn 'a Babilɔn bɛ -a man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia tɔ nɛn o -ko Izrael 'nɔn

'a Babilɔn -trilii, -e 'e bɔ min 'sizan

'wɪ 'ji Crizi man bɛ, e ya klu -fuda

sinjɛn.

Bali "e 'nan, o "ta -daa Zozi 'yalɛ

(Lk 2.1-7)

¹⁸ Zɪ Zozi 'yanan wɪ cɪ 'gʊ: Mari a Zozɛfɔ 'tɔ da 'nan -e 'e 'pa. Wa'a tian 'o cin -tɔlɛ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a dɪ, en Mari 'e 'pɔn 'si Bali lei man.

¹⁹ Zozɛfɔ nɛn, e "ta -daa Mari 'pale

bɛ, e ya min tɪglɪ 'a. E 'ka "vale

'nan 'e Mari 'ci bɔala dɪ -le "wɛan,

yaa nrɔn 'e 'ji 'nan e "cɛan "man 'e

yɔɔdɪ. ²⁰ E -fɔ 'e 'ci "nrɔnnan 'wɪ zɪɛ

-a da, en Bali -le 'pasianɔn nɛn laji

bɛ -a -tɔ -ta "va "nyirinvla. E -yrɛ

'nan: «David kluda min Zozɛfɔ, te

Mari 'padɪ "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Nɛn nɛn

-a -pɔn cɪ "man "bɛ, e "sia Bali lei va.

²¹ Mari "ta -daa 'nɛn 'klɔnmɔn -yalɛ.

'Nɛn zɪɛ 'i 'tɔ 'pa Zozi. -Yɛɛ "ta -daa

'yee minnun 'silɛ 'wɪ 'wɪldɪ "ji.»

²² 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ 'wɪ nɛn Bali

'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a 'lɛ

sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

²³ «"I 'yio! Nɔnbɛ "nɛn,

ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɪɛ,

'e 'pɔn "sia,

-e 'e 'nɛn 'klɔnmɔn -ya,

waa 'tɔ "paa Emanuel.»

Emanuel -ci nɛn 'nan, Bali a -kaa

'va.

²⁴ Zɪ Zozɛfɔ fɔv bɛ, 'wɪ nɛn Bali

-le 'pasiazan -a 'vɪ bɛ yaa drɛ, e

-ku Mari -a 'yee "kønnnen, en yaa 'pa. ²⁵ 'Pian wa'a 'o cin -tələ lı 'lee 'kønnnen -a "fo 'lɔɔ en Mari Zozi 'ya dı.

2

'Wı 'tɔnɔn 'si -kɔɔbli en o -ta Zozi bɔlɛ
¹ O Zozi 'ya Betelem 'fla Zude 'leɣlɔn 'ji, te Erodi 'bɛ cı Zuif 'nɔn -le mingɔnɔn -a.

Zı waa -ya bɛ, en 'wı 'tɔnɔn nɛn o mlen crɛn -kønnnen "paala bɛ, o 'si yidɛ wluan "nan 'zia, en o -ta Zeruzalem. Zı o 'bɔla Zeruzalem bɛ, ² en waa laabv minnun lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnɔn nɛn, o "sia -a -yanan 'gʊɛ, e ya nyin zia? Ku -yee mlen crɛn 'yı yidɛ wluan "nan zia, en kv -ta -a bɔlɛ.»

³ Zı mingɔnɔn Erodi 'wı zıɛ -a 'man bɛ, -a ci srɛ. En Zeruzalem 'nɔn pɛɛnɔn "le 'ci srɛ "nyian. ⁴ Tɔɔn e Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vınɔn laabv, en yaa laabv -wlv 'nan: «Nyin zia nɛn, o min 'sizan 'wı 'ji Crizi -yaa?» ⁵ O -yrɛ 'nan: «Waa -yaa Betelem, Zude 'leɣlɔn 'ji. Kɔɔ 'wı nɛn Bali 'lewei vızan -a crɛn -tɛ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn 'gʊ:»

⁶ «Betelem 'nɔn, 'ka fla a Zude 'leɣlɔn 'ji 'fla "wɛnnɛn 'a,

'pian e ya 'fla nɛn -a 'tɔ -taa vıɛ bɛ -a.

Kɔɔ 'ka 'va nɛn o -taa Minsan -yale,

-yɛɛ si -kɔɔnman 'mɛn minnun Izrael 'nɔn lɛ.» »

⁷ "Bɛ -sru en Erodi 'wı 'tɔnɔn zıɛ o laabv 'e yɔɔdı, en yaa laabv -wlv 'nan: «Tʊ "kɔ "man 'sɛzɛ nɛn, ka mlen crɛn zıɛ -a 'yı?» En waa 'vı -yrɛ.

⁸ -A -nan nɛn e 'o 'pa 'sia Betelem, yaa 'vı -wɛɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'nan nɛn bɛ, 'ka 'nɛn zıɛ -a -wɛɛ tıɣlı! En -te kaa 'yı bɛ, 'ka 'ta "mɛn "vı, -e "an -kʊv -a bɔ.»

⁹ Zı e cɛɛn 'wı zıɛ -a vıdı man -wɛɛ "bɛ, en o -kʊdı "sia. "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, en o mlen crɛn -tɔwlı 'nɛn, waa 'yı yidɛ wluan "nan 'zia bɛ -a 'yı "nyian. E -trɔa o 'lɛ, en e

-ku -tələ 'kɔn nɛn 'nɛn 'bɔ cı -ji bɛ -a ta lou. ¹⁰ Zı o mlen crɛn zıɛ -a 'yı bɛ, en o 'ci nran 'sia 'kpa tıɣlı. ¹¹ O wla 'kɔn zıɛ -a -ji, en o 'nɛn 'lee 'e "bv Mari 'yı. O "pɔ sɔɔn, en o 'nɛn zıɛ -a 'bɔ. O 'wee -trɔ flu, en o fɛnun -nɔn -yrɛ. -Siganun 'lee -lazıɣlɔnun 'lee fɛnun nɛn waa laabo mire bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -nɔn -yrɛ.

¹² "Bɛ -sru "bɛ, en Bali 'wı tin 'ba 'wı 'tɔnɔn zıɛ -wɛɛ "nyirıvıla. Yaa 'vı -wɛɛ 'nan: «Te 'ka lı "nyian 'ka da Erodi -va dı.» Zı o fuv bɛ, o -si pee 'sia, en o -ku 'wee 'leɣlɔn 'ji.

Zozɛfv 'lee Mari -ta Zozi 'a min tiidii "trɛda

¹³ Zı 'wı 'tɔnɔn "o -kʊv bɛ, en Bali -le 'pasiazan -ta Zozɛfv -va nyirıvıla. E -yrɛ 'nan: «Erodi a 'va 'nan 'e 'nɛn 'gʊɛ -a -tɛa. -Yee "wɛan 'i 'wluan, 'i 'nɛn 'lee 'e "bv 'sia -e 'ka 'kv tada min tiidii "trɛda Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 'Ka 'fv -nan nun -trilii, -te mɛin laabv 'vaa -e 'ka 'ta.»

¹⁴ En Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee e "bv 'sia, en o Ezipti 'leɣlɔn 'ji si 'sia 'pei -man. ¹⁵ Zı o 'bɔla 'nan nun bɛ, o -fv -nan nun -trilii, en Erodi -ka.

'Wı nɛn Minsan -a 'vı 'e 'cɛn 'e 'lewei vızan lɛ bɛ, zı e 'lɛ sɔɔ zıɛ. Kɔɔ yaa 'vı 'nan: «Ezipti 'leɣlɔn 'ji nɛn 'an 'pı cı, en maan laabv.»

O nannannun -tɛɛ Betelem

¹⁶ Zı Erodi -a 'yı 'nan, 'wı 'tɔnɔn 'e see paa bɛ, 'bli 'fɔ "ji -wlıdı. En e minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kv Betelem 'lee 'e "srɔn 'flanun pɛɛnɔn da, -e nannannun pɛɛnɔn nɛn o lɛ 'bɔ "fli 'lee o nɛn o lɛ 'ka tian bɔlɛ "fli "dıɛ, 'o o -tɛɛ. Tʊ nɛn 'wı 'tɔnɔn 'a 'vı Erodi lɛ bɛ -a da nɛn 'e 'ci nrɔn en e lɛ "fli 'wı 'vı.

¹⁷ 'Wı nɛn Bali 'lewei vızan Zeremi -a 'vı 'e 'cɛn bɛ, zı e 'lɛ sɔɔ zıɛ. Kɔɔ yaa 'vı 'nan:

¹⁸ «O -paandı 'lee wu maan Rama 'fla.

Rashel 'bɛ 'yee 'nɛnnun -wua.

'Yee 'nɛnnun kaa,

e 'ka "vale 'wee "sıı dı,

kɔɔ o 'ka "nyian -nan dı.»

Zozefv 'lee Mari 'si Zozi 'a Ezipti 'leglɔn 'ji

¹⁹ Zɪ Erodɪ -ka bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan 'wɪ tin 'ba "nyian Zozefv lɛ nyrinvɫa Ezipti 'leglɔn 'ji. ²⁰ E 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka li waa 'ka da Izrael 'leglɔn 'ji! Kɔɔ minnun nɛn waa -wɛɛman 'nan 'o 'nɛn 'gʊɛ -a -tɛa "bɛ, o pɛɛnɔn kaa.»

²¹ Zozefv wluan, e 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia, ɛn o Izrael 'leglɔn 'ji si 'sia. ²² 'Pian zɪ yaa 'man 'nan Akelausi 'bɛ 'tɔ mingɔnnɛn -a Zude 'leglɔn da 'e "tɪ Erodɪ "pa 'ji bɛ, tɔɔn Zude 'leglɔn 'bɔ 'ji -nyrandɪ "klan -a -tɛ "nyian. -A -nan nɛn Bali 'wɪ tin 'ba -yrɛ "nyrinvɫa, ɛn e Galile 'leglɔn 'ji si 'sia. ²³ Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o -kʊ -nyɛnlɛa 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da.

'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ waa 'vɪ 'nan: «Waa laabo Nazaretɪ min.»

3

*Zan minnun -batize drɛ
(Mk 1.2-6; Lk 3.1-9; Zan 1.19-23)*

¹ Tʊ zɪɛ -a man nɛn min -batize drɛzan Zan 'bɔla Zude "bui "da ɛn yaa vɪdɪ 'sia minnun lɛ 'nan: ² «'Ka 'si 'wɪ 'wɫɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnɛn -bɫɪdɪ 'bɔ -kogo.» ³ Zan -le 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li. Yaa 'vɪ 'nan:

«Min -tʊ wei 'bɛ "we "bui "da.
Min zɪɛ yaa ve 'nan:

‹'Ka Minsan -le -si ta drɛ!
'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!› »

⁴ -Wi nɛn waa laabo Shamo bɛ, -a "cɛsɔ nɛn Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nɛn 'e 'tɔdɪ "da -a -tɪɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nɛn yaa -ble fɛ -a. ⁵ Min "kaga "kʊ "va. O -mienun "sia Zeruzalɛm, ɛn o -mienun "sia Zude 'leglɔn 'ji, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a "srɔn 'leglɔn 'ji. ⁶ O pɛɛnɔn 'ta ɛn o 'wee 'wɪ 'wɫɪdɪnun 'vɪ Bali lɛ 'wein minnun pɛɛnɔn yɛ man, te Zan o -batize dra Zudan -va.

⁷ 'Pian zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Farizen 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn a -tanan 'e 'va "kaga -e 'e o -batize drɛ bɛ, ɛn yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: «Min -wɫɪdɪnun! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan 'ka 'si Bali -le nyran -bɫɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɛ -a wɫʊ? ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɫɪdɪ "drɛdɪ man. ⁹ 'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka "tra -a -le "wɛan dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -kɔlɛnun nɛn 'lagʊɛ, Bali -kɔlamam o drɛdɪ -a Abraam kludanɔn 'a.

¹⁰ 'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn 'gʊɛ -yrɛ: 'Bɛ nɛn 'gʊɛ yibanun 'cɛndɪ -le "wɛan bɛ, -saanɛn lɛ a 'e "trandɪ 'va. Yiba 'nɛn e baa, te -a 'blɔ 'ka "yi "dɪɛ, waa "cɛan, -e 'o tʊv 'tɛ 'va.

¹¹ "An 'ka -batize drɛ 'yi 'a, -a -kɔɔndɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɫɪdɪ "drɛdɪ man. 'Pian min -tʊ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. Min zɪɛ -yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'lee 'tɛ 'a. ¹² -Yee -klu "a 'e 'lɔ -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man. Yaa 'wɫɛ -sɛan 'trɛbɔ -ji. 'Pian yaa -flu 'tɛ 'ble 'tɛ nɛn ya'a 'drɪman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va.»

Zan Zozi -batize drɛ

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zan 1.29-34)

¹³ "Bɛ -sru Zozi 'si Galile 'leglɔn 'ji, ɛn e -ta Zan va 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a man. E -ta 'nan -e 'yee -batize drɛ. ¹⁴ Zan "e -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ! 'I 'bɔ nɛn yɛ 'an -batize dra bɛ, yɛ ve 'pian 'mɛn 'nan, 'mɛɪn -batize drɛ?»

¹⁵ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ "man -e 'i drɛ, kɔɔ e ya 'wɪ "yi "a -e 'wɪ nɛn e cɪ Bali cɪ 'sɔa bɛ 'kʊ drɛ.» ɛn Zan 'ka 'wɪ 'pɛe vɪɛ "nyian dɪ.

¹⁶ Zɪ Zan Zozi -batize drɛ bɛ, Zozi "ɛ 'si 'yia, tɔɔn labli 'lɛ 'sʊ, ɛn e Bali lei 'yɪ -sɔɔnlanan 'e da "le -plablo -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁷ ɛn wei -tʊ wɫɪ laji. E 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'cɪ "nranman bɛ -a.»

4

*Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ
'wliɔ: "dre*

(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kɔ Zozi 'a
"bui "da, -e Satan 'e man -tan -le
"wɛan. ² Zɪ e fɛ 'sɔn yi -fuba sinjen
bodrun funnin bɛ, ɛn dra -a -tɛɔ
'sia. ³ -A -nan nɛn Satan nɛn min
man -tanzan -a bɛ e pli "man, ɛn e -
yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'wɪ
'tɔ vɪ -e -kɔlɛnɛn 'labɛ 'o lila -blɪfɛ -
a!» ⁴ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «E ya 'e
'crɛn -tɛɔ 'nan:

«-Blɪfɛ 'saza 'man "cɛɛ min "belia dɪ.
'Pian weinun pɛɛnɔn nɛn
e "sia Bali 'le bɛ,
-a da 'ta wɔɔɔ man nɛn min "belia.»

⁵ "Bɛ -sru Satan -kɔ Zozi 'a
Zeruzalɛm, ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan
'kɔn 'win -ji lou. ⁶ -A -nan nɛn e 'nan
Zozi lɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i
'sɔ -e 'i -sɔɔnla, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛɔ
'nan:

«Bali -a ve 'yee 'pasianɔn nɛn
laji bɛ -wlɛ 'nan,
'wei 'kun 'o 'lɔ lou,
"tɔgɔ 'i 'cɛɛn 'e 'lɛ wɔ
-kɔlɛ -mie ji -le "wɛan.» »

⁷ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ, ma'an
dra dɪ. Kɔɔ e ya "nyian 'e 'crɛn -tɛɔ
'nan:

«Te blamin 'e Bali nɛn
Minsan -a bɛ -a man -tan dɪ!» »

⁸ "Bɛ -sru, ɛn Satan -kɔ Zozi 'a
"nyian pɔn loulou "tɔ -win -ji. -
A -nan nɛn e mingɔnɛn trɛnɛn
pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ -a kɔɔn -yrɛ
'o 'vale 'wee fɛnyian -a. ⁹ ɛn "e -
yrɛ 'nan: «-Te i "pɔ sɔɔnla 'an 'wlu
-e 'yian bɔ bɛ, mingɔnɛn trɛnɛn
pɛɛnɔn 'labɛ, maan -nɔan 'yie.»

¹⁰ Tɔɔn Zozi "e -yrɛ 'nan: «Satan, 'i
-pli 'i -sru! E ya 'e 'crɛn -tɛɔ 'nan:
«Bali nɛn Minsan -a bɛ,
-a 'bɔ nɛn min 'e bɔ,
ɛn -a -tɔwli "cɛ "nɛn min 'e 'su!» »

¹¹ -A -nan nɛn Satan 'si -a "srɔn,
tɔɔn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o
pli "man, ɛn waa 'su.

*Zozi 'le 'nyranman pou sianan
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

¹² Zɪ Zozi 'a 'man 'nan o Zan -fɔ
-pɔ 'kuin bɛ, ɛn e 'li 'e da Galile.

¹³ Ya'a 'fulɛ Nazaretɪ dɪ, 'pian e -kɔ
-nyɛnɛa Kapanamo. 'Fla zɪɛ e ya
Galile 'yi -dan "srɔn. E ya Zabalɔn
'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji. ¹⁴ 'Wɪ nɛn
Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ,
zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

¹⁵ «Zabalɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji
'nɔn!

Ka ya 'trɛ nɛn
e ya Galile 'yi -dan "srɔn "bɛ
-a da 'nɔn 'a.

ɛn ka ya 'lɛglɔn nɛn
e ya Zudan 'yi -sru "bɛ -a -ji 'nɔn 'a.
Galile nɛn minnɛn nɛn
o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ
o -nyɛanla 'nan bɛ

-a -nan 'nɔn nɛn kaa!
'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yrɛ!

¹⁶ Minnɛn nɛn 'o -nyrandɪ klun ti-
idii 'va bɛ,

o 'tɛ 'san -dan 'yi.
ɛn minnɛn nɛn o cɪ -ka -lɔ bɛ,
'tɛ 'san -sɛn o da.»

¹⁷ Tɔ zɪɛ -a man nɛn Zozi Bali -le
'wɪ vidɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka 'si
'wɪ 'wliɔ "drɛɔɔ man -e 'ka 'fli -nɔn
Bali lɛ! Bali -le mingɔnɛn -blɪɔɔ 'bɔ
'kogo.»

*Zozi -srɛnɔn tɛɔɔ
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

¹⁸ Yi -tɔ da nɛn Zozi a ciɛnan Galile
'yi 'plo da, ɛn e min "fli 'yi, te o ya
'wee pɔ -tɛ "se 'wɛɛnnan 'yi 'va. Pɔ
-tɛnɔn nɛn waa. Simɔn nɛn waa
laabo Pieri bɛ 'lee 'e "bɔɪ Andre nɛn.
¹⁹ ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla
'an -sru! An -taa 'ka drɛɛ minnɛn
nɛn o min laabo 'an -sru "bɛ waa.»
²⁰ Nun tɔɔn o 'wee "senun 'tɔɪ, ɛn o
sɔɔnla Zozi -sru.

²¹ "Yɛɛ -kɔ "nyian 'e 'lɛ bɛ, te e
min "fli "pee ye. Zebede -pɪ Zaji
'lee 'e "bɔɪ Zan nɛn, o ya 'o 'fɔɔɔ -
klɔ -ji 'o 'vale 'o "tɪ Zebede -a, te o
'wee "senun -peeman. Zozi o laabo.

²² Nun tɔɔn min "fli zɪɛ o 'si 'wee -klɔ
-ji, o 'si 'o "tɪ -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -
sru.

*Zozi ciɪ Bali -le 'wɪ vidɪ -a Galile
'lɛglɔn 'ji
(Mk 1.39; Lk 4.44)*

23 Zozi ci Galile 'leglɔn pɛɛnɔn 'ji. E 'wɪ paa minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔnnun -ji. E Bali 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ da. Minnun pɛɛnɔn nɛn -cɛ ci o man 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o man "yaa-man bɛ e 'o beli. 24 -A -nan nɛn waa 'tɔ 'wɪdɪ 'man Siri 'leglɔn pɛɛnɔn 'ji, ɛn minnun -ta o pɛɛnɔn nɛn o ci see -blɪnan -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'lɔ bɛ waa -yrɛ. Min -mienun man 'bɛ "yaaman, ɛn -yɔ -wɪdɪ 'bɛ ci min -mienun -sru, ɛn -tɔwɪ "cɛ 'bɛ ci min -mienun man, ɛn min -mienun a 'o -srandɪ "tra, o pɛɛnɔn zɪɛ o -ta waa -yrɛ, ɛn e o beli. 25 -A -nan nɛn min "kaga 'kpa -sɔɔnla -a -sru. O -mienun "sia Galile 'leglɔn 'bɔ 'ji, ɛn o -mienun "sia 'leglɔn 'tɔ nɛn waa laabo 'Fla 'fu bɛ -a -ji, ɛn o -mienun "sia Zeruzalem, ɛn o -mienun "sia Zude, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a -sru 'flanun da.

5

Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ pɔn da
(Lk 6.20-26)

1 Zi Zozi min "kaga zɪɛ o 'yɪ bɛ, -a -nan nɛn e pɔn tri, e -nyran, ɛn -a -srunɔn pli "man. 2 ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan:

-Tɪ man nɛn Bali -le -fɛa ci?

3 «Minnun nɛn waa -tɔa 'o 'fli 'lɔ 'nan, -te Bali 'ka 'palɛ 'o 'va dɪɛ, wa'a 'kɔlaman fɛ -tɔ dɛdɪ -a dɪɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ -wɛɛ ci Bali -le mingɔnnɛn tredanɔn 'a.

4 Minnun nɛn o ci -trunnan 'o 'man wɪnun lɔ bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o "siiman.

5 Minnun nɛn o ci min -trɔɔ -a bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ 'trɛ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -wɛɛ ci -a da 'nɔn 'a.

6 Minnun nɛn Bali -le 'wɪ tɪglɪ dɛdɪ dra o -tɛa "bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o ci -taa "tra 'wɪ zɪɛ -a dɛdɪ -a.

7 Minnun nɛn min nyrinda -sɛan "o da bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o nyrinda "sia.

8 Minnun nɛn o 'wɪ dra 'o 'ci 'fɪdaa 'a bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ o -taa Bali yɪɛ.

9 Minnun nɛn waa -wɛɛman 'nan minnun yei 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali -taa "o laabɔɛ 'yee 'nɛnnun.

10 Minnun nɛn o ci 'tɛ 'panan o da Bali ci 'sɔ wɪ dɛdɪ -le "wɛan bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ -wɛɛ ci Bali -le mingɔnnɛn tredanɔn 'a.

11 -Te o 'ka "srɔnman 'mɛn "wɛan oo, -te o 'tɛ "paa 'ka da 'mɛn "wɛan oo, -te o 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn ve 'ka man 'wɪ 'a 'mɛn "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man! 12 'Ka 'ci 'e "nran 'e 'cɪla "da, kɔɔ 'ka 'kopa -kɔan -dan laji. Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'ka 'lɔ 'e 'flin bɛ, 'wɪ 'tɔwɪ zɪɛ minnun -wee dɛɛ.»

Zozi-srunɔn a 'trɛda "le -wɛ -le 'wɪ 'zɔ
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

13 «Ka ya 'trɛda "le -wɛ -le 'wɪ 'zɔ. -Te -wɛ 'nɔnnɔn 'si "man "bɛ, -mɛ "a nɛn waa dra 'nɔnnɔn? E 'ka fɛ -tɔ dɛvɛ -a "nyian "fo "dɪ. Waa wɛɛnman, -e minnun 'o "taanla "da.»

Zozi-srunɔn a 'trɛda "le 'tɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ
(Mk 4.21; Lk 8.16)

14 «Ka ya 'trɛda "le 'tɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ. 'Fla nɛn pɔn da lou "bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ dɪ, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. 15 ɛn wa'a -kannɛn -fɔa "nɛn -e 'o yɔɔ -pɔ wɪ dɪ. 'Pian waa -tɔala fɛnan 'wein da, -e 'e min pɛɛnɔn nɛn 'kuin bɛ e 'o va dɛ 'wein. 16 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'cee vɛ -a, minnun pɛɛnɔn 'o 'ka 'san yɪ! ɛn 'wɪ "yi "nɛn kaa dra bɛ 'o yɪ, -e 'o 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ -a 'tɔ dɛ -dan.»

Zozi 'ta Bali -le -pei 'lɛ sɔɛɛ
(Lk 16.17)

17 «Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -ta Moizi -le -pei kɪlu -sɛnɛa ji dɪ! Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji "nyian 'nan, an -ta Bali 'lewei vɪnɔn wei kɪlu -sɛnɛa ji dɪ! Ma'an 'talɛ 'wɪnun zɪɛ -a kɪlu -sɛnɛa ji dɪ, an -ta 'nan -e 'an o 'lɛ sɔɔ 'pian. 18 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te labli 'lee

'tre 'ka tian 'nyanle die, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tɔwli "cɛ 'ka 'sia "da "di -trilii, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn -pei -a 'vɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. ¹⁹ -Yee "wɛan min nɛn e Bali -le -pei "wɛnnɛn 'tɔwli sɾɛ bɛ, ɛn e 'wɪ paa minnɔn ji 'nan, 'o drɛ "le 'yee 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -kɔan min "wɛnnɛn 'a. 'Pian min nɛn e 'ta 'wɔla Bali -le -pei da, ɛn yaa "paaman minnɔn ji 'nan 'o 'ta wɔla "da "bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -kɔan min -dan a. ²⁰ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'ka drɛ wɪ "yɪnɔn 'ka 'mlinɛ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'le vɛ da die, ka'a -ko Bali -le mingɔnnɛn 'trɛda "fo "di.»

'Wɪ 'wɪlɪdɪ pɛɛnɔn a -tɔwli
(Lk 12.57-59)

²¹ «Kaa 'man 'nan, waa 'vɪ -kaa tranun lɛ 'nan:

«Te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!
Min nɛn e min -tɛ bɛ,
o -ko -a tin 'banɔn 'cɛɪn -da.»

²² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn 'bli 'fɔ "ji 'e "bɔɪ man bɛ, o -ko -a tin 'banɔn 'cɛɪn -da. ɛn min nɛn yaa 'vɪ 'e "bɔɪ lɛ -blɔzan bɛ, o -ko -a tin 'banɔn -dandan cɛɪn -da. ɛn min nɛn yaa 'vɪ 'e "bɔɪ lɛ klinzan bɛ, e ya "le 'o -fɔ 'tɛ nɛn -a va yra yɪdɪ 'leda "ka "die, -a va.

²³ -Te i -kɔ Bali -panvɛ -a Bali -pannan, ɛn -a -cin -trɔa 'i 'ji 'nan, 'wɪ a 'ka 'vale 'i "bɔɪ -tɔ -a 'ka yei "bɛ, ²⁴ 'i Bali -panvɛ zɪɛ -a 'tɔla Bali -pannan bɛ, -e 'i 'kɔ 'i "bɔɪ zɪɛ -a va. 'I 'ka yei "sɛn 'e cin va 'vaa -e 'i 'ta 'yie 'sraga bɔ Bali lɛ.

²⁵ -Te min -tɔ 'i 'sanman drɛ, ɛn ka "ta -ko -a tin 'balɛ bɛ, 'i 'fɔ 'e 'flin 'i 'ka yei "sɛn 'e cin va, "tɔgɔ 'yei 'nɔn tin 'bazan lɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -pɔ 'kuin. ²⁶ Maan ve 'yie 'wɪ tɪgh 'a 'nan, "yie vɪnan i bɔla -pɔ 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, te i cɛɛn -yee "lala pɛɛnɔn bɔladɪ man.»

Wa'a min nan 'lee min -sran -
wɛɛman dɪ
(Mk 9.43-48)

²⁷ «Kaa 'man 'nan, Bali "e 'nan:
«Te blamin 'e min nan -wɛɛ "di,

ɛn te 'e min -sran -wɛɛ "dɪ!»

²⁸ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e min nan -nanjɛɛn, ɛn -a 'bli bɔ "man "bɛ, te yaa wɛɛ 'va.

²⁹ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ "yi "da yie 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra bɛ, 'i 'si "ji -e 'i tɔv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man 'mɛn -tɔwli "cɛ sɾɛ bɛ, -a "yi "mlian 'i 'bɔ pɔ -fɔdɪ 'tɛ nɛn -a va yra yɪdɪ 'leda "ka "die, -a va da. ³⁰ ɛn -te 'i 'pɛ "yi 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn -e 'i tɔv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man 'mɛn -tɔwli "cɛ sɾɛ bɛ, -a "yi "mlian 'i 'bɔ pɔ -fɔdɪ 'tɛ nɛn -a va yra yɪdɪ 'leda "ka "die, -a va da.»

Min nan bɔladɪ da wɪ
(Lk 16.18)

³¹ «Bali -a 'vɪ "nyian 'nan:
«Te min "ta 'e nan bɔala bɛ,
'fluba nɛn yaa -kɔɔnman 'nan yaa
'bɔla bɛ,

'e 'nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla.»

³² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e nan 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ man "cɛɛ die, te min zɪɛ -yɛɛ vɪnan 'e -kɔnnɛn -wɛɛ -kɔnnɛn pee 'padɪ -a. ɛn min nɛn e lɪ zɪɛ -a 'pa bɛ, te Bali 'lɛ zia bɛ e min nan wɛɛ.»

Zozi -srɔnɔn 'ka 'wɪ 'ji -pɛ wuanla
Bali 'tɔ da dɪ

³³ «Kaa 'man 'nan, waa 'vɪ -kaa tranun lɛ 'nan:

«Te blamin 'e 'wlu man -pɛ wluan
Bali 'tɔ da dɪ!

'Pian 'wɪ oɔ 'wɪ nɛn
'e 'pɛ wluan 'ji Minsan Bali 'tɔ bɛ,
yaa 'lɛ sɔɔman -kpɔ.»

³⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka fɛ -tɔ -ji -pɛ wluan "fo "dɪ! ɛn te 'ka labli drɛ 'cee 'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali -le mingɔnnɛn pɛɪn -a. ³⁵ Te 'ka 'tre drɛ 'cee 'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali cɛɪn -trɔanan "a. Te 'ka Zeruzalem 'tre drɛ 'cee 'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali nɛn mingɔnnɛn -dan a bɛ -a 'fla -a. ³⁶ ɛn te 'ka vɪnan 'wɪ 'e 'bɔ 'ka man 'wɪ 'tɔ -ji, -e 'ka 'wulo 'e 'kɔ -ji dɪ, kɔɔ ka'a 'kolaman 'ka 'wulo "jɛ pou -tɔwli "cɛ liladɪ -a 'fuvu dɪ, ɛn ka'a 'kolaman -a liladɪ -a tiidii "dɪ. ³⁷ -Te e ya -inyan -a bɛ, ka vɪ -inyan! -Te e

ya -ceje -a be, 'ka vi -ceje! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn cɛɛ ve -a -sru "bɛ, 'e "sia Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a be -a va.»

Zozi -srɛnɔn 'ka 'wɪ 'lɛji tɔa dɪ
(Lk 6.29-30)

³⁸ «Kaa 'man 'nan waa 'vɪ 'nan:

↳-Te min 'i yie -wɪ be,

'i -yee vɛ -wi!

ɛn -te min 'i 'shɛ 'sɔ be,

'i -yee vɛ 'sɔ!>

³⁹ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka 'wɪ 'lɛji -tɔ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan lɛ dɪ. -Te min 'pa 'fɔ 'i 'pɛ "yi "da 'kɛnbo "da be, 'i 'pɛ bɔ dave -kɔɔn "nyian -yre! ⁴⁰ -Te min a "va 'nan 'e 'ko 'yia tin 'bazan cɛin -da, 'yie -trale 'sidɪ -le "wɛan be, 'i 'ta sɔ nɛn -a 'wɪ cɪ 'i man be, 'i 'nɔn -yre "nyian! ⁴¹ -Te min -tu -trɔ -tɔ 'i 'win -ji -sa -a, 'nan 'i 'kɔ -a kilo -tu da be, 'i 'pa "da "nyian -tɔ! ⁴² -Te min fɛ laabɔ 'i 'lɔ be, 'i 'nɔn -yre. ɛn te 'i koda -tɔ min nɛn e -ta fɛ 'fɛlɛ 'i 'lɔ be -yre "dɪ!»

Zozi -srɛnɔn 'o 'nanmannɔn ye
"yi

(Lk 6.27-28, 32-36)

⁴³ «Kaa 'man 'nan waa 'vɪ 'nan:

↳Blamin 'e bɔɛzan -tɔ yɪ "yi,

'pian 'e 'nan 'e 'nanmanzan man!>

⁴⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan,

'ka 'ka 'nanmannɔn yɪ "yi, ɛn "nyian

be 'ka Bali trɔ 'ba minnun nɛn o

'tɛ "paa 'ka da be, -wee 'wɪ man!

⁴⁵ 'Winun zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ, -e 'ka

'kɔn 'ka "tɪ nɛn laji be -yee 'nɛnnun

tɪglɪ 'a. Kɔɔ e yide wuanla 'wɪ 'wɪdɪ

"drɛnɔn 'lee 'wɪ "yi "drɛnɔn da, ɛn

e laa -fɛan min -wɪdɪnɔn 'lee min

tɪglɪnɔn da. ⁴⁶ -Te minnun nɛn o

'ka ye "yi "be, o 'saza nɛn ka o ye

"yi "be, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan

Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Sukɔlɛ

'sinɔn nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a be,

'wɪ 'bɔ zɪɛ -nyɛn "o "dra. ⁴⁷ ɛn -

te 'ka "bɔnɔn 'saza nɛn ka 'o 'tɔ bɔ

be, ka'a 'wɪ -dan drɛlɛ "fo "dɪ. Kɔɔ

minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɛ, 'wɪ

'tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn "o "dra. ⁴⁸ 'Ka

'kɔn tɪglɪ "lɛ zɪ 'ka "tɪ Bali nɛn laji be

e cɪ tɪglɪ be -yee 'wɪ 'zɔ.»

6

O fɛ -nɔan seenɔn lɛ 'kɔ?

¹ «Fɛ oo fɛ nɛn ka "ta -a dra Bali lɛ be, te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka dra minnun yɪ lɛ 'nan -e 'o 'ka 'tɔ "yi "vɪ dɪ! Kɔɔ -te 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'ka 'ji be 'ka "tɪ "nɛn laji be ya'a man "yi "dra 'cɛɛ "fo "dɪ.

² -Yee "wɛan fɛ oo fɛ nɛn yia -nɔan seezan lɛ be, te 'i 'nan wɪ fuɪla "man "dɪ! 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn minnun nɛn o 'wɪ dra min yɪ lɛ be, waa dra cin yɪ 'kuin, ɛn waa dra "nyian -guada. Waa -nan wɪ ve 'nan -e minnun 'e 'o 'tɔ "yi "vɪ -le "wɛan. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'o -kopa 'yɪ 'va. ³ 'Pian 'yie vɛ be, -te "yie "lala -nɔn seezan lɛ be, te min pee 'e 'nan yɪ dɪ! ⁴ 'I drɛ zɪɛ 'dɔ -e -a 'wɪ 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ, -e 'i "tɪ "nɛn e fɛ yɔɔdɪ -tɔa "be, 'yei -ko 'pa.»

Bali trɔ 'badɪ da wɪ

⁵ «ɛn -te ka ya Bali trɔ 'banan be, te 'ka drɛ "le minnun nɛn o 'wɪ dra min yɪ lɛ be, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! O Bali trɔ 'badɪ ye "yi 'o 'tɔdɪ lou cin yɪ 'kuin 'lee -guada, 'nan -e minnun 'e 'o yɪ -le "wɛan. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. ⁶ 'Pian 'yie vɛ be, -te i ya "va 'nan i Bali trɔ "baa be, 'i wɪa 'yie 'kɔn "bɔ "ji, 'i 'lɛ wɔ, -e 'i "tɪ "nɛn e cɪ fɛ yɔɔdɪ 'bɔ zɪɛ -a -nan be, 'i trɔ 'ba. -Te i ya -a drɛnan zɪɛ, 'i "tɪ "nɛn e 'wɪ yɔɔdɪ ye be, yei -ko "paa.

⁷ -Te ka ya Bali trɔ 'banan be, te 'ka 'wɪ "kaga "vɪ "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɛ, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. E ya 'o 'ji "le 'nan 'wee tin "kaga 'padɪ man nɛn Bali 'e "trɔɛn -tɔa 'wɪɛ. ⁸ Te 'ka drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ 'ka "tɪ "nɛn laji be, "cɛɛ vɪnan 'ka fɛnɔn laabɔ -yrɔ "be, te e 'ka 'man winun 'bɔ -tɔa 'va.»

Bali trɔ 'badɪ

(Lk 11.2-4)

⁹ «Zɪ kɔ 'ka Bali trɔ 'ba be -nyɛn 'gɔ, 'ka vɪ 'nan:

↳'Kɔ "tɪ Bali nɛn laji be,

'i drɛ -e minnun 'o 'i 'tɔ drɛ -dan.

¹⁰ 'Yie mingɔnɛn -blɪdɪ 'e 'ta.

ɛn 'i drɛ -e minnun 'o 'i 'ci 'sɔ wɪ drɛ

'trɛda,

"le zɪ e dra laji be, -yee 'wɪ 'zɔ.

11 I 'kʊe ʒeɛɣv -blifɛ nɛn kʊ ci "va "bɛ, -a -nɔn 'kʊe.

12 'Wɪnʊn nɛn kʊa dra 'yɪe -wliɖɪ "bɛ 'i 'ʒe 'kʊe,

"le zɪ minnʊn 'wɪ dra 'kʊe -wliɖɪ kʊa "ʒe -wɛ "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

13 Te 'i 'kʊ 'tʊɪ -e Satan 'e 'kʊ 'man yɪ dɪ.

'Pian 'i 'kʊ 'si -yrɔ.

[Mingɔnnɛn -bliɖɪ, 'lee 'plɛblɛ, 'lee 'tɔ -dan a 'li 'e 'ʒɛn 'yɪe vɛ -a, -trilii. Amen!]

14 'Wɪ 'wliɖɪ "nɛn minnʊn -a dra 'ʒeɛ bɛ, -te kaa "ʒe -wɛ "bɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ, 'wɪnʊn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wliɖɪ "bɛ, e "ʒe "nyian 'ʒeɛ.

15 'Pian -te minnʊn 'wɪ drɛ 'ʒeɛ, ɛn ka'a 'ʒe -wɛ "dɪɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ, 'wɪnʊn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wliɖɪ "bɛ, ya'a "nyian "e ʒe "ʒeɛ dɪ.»

Fɛ 'sɔndɪ

16 «-Te ka ya fɛ 'sɔnnan bɛ, te 'ka 'fli ta drɛ -trɔdrɔ "le minnʊn nɛn o 'wɪ dra min yɪe lɛ bɛ, -wee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'O 'fli ta dra -trɔdrɔ, -e 'o -kɔɔn "minnʊn lɛ 'nan, 'o ya fɛ 'sɔnnan. Maan ve 'ʒeɛ 'wɪ tɪɣlɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. 17 -Te i ya fɛ 'sɔnnan bɛ, 'i yra "foe, ɛn 'i -lazɪɣlɔ -sɛn 'i da, 18 -e minnʊn 'o vɪlɛ o -kɔnnɛn 'yɪ 'nan i ya fɛ 'sɔnnan dɪ. 'I "tɪ "nɛn e ci fɛ yɔɔɖɪ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, -yɛɛ -nan ye 'i 'lɔ, -e 'yɛi -ko 'pa.»

Zozi -srɔnɔn 'o -wɛɛ 'nan 'o yɪfɛnʊn 'e 'kɔn Bali 'srɔn (Lk 12.33-34; 11.34-36; 16.13)

19 «Te 'ka fɛnʊn tre 'ka yɪfɛ -a 'tre 'ɣʊɛ -a da dɪ! Fadɔrɔnɛn 'lee mɔnnɛnnʊn o srɛman, ɛn crinnɔn 'kɔn "fɔan, -e 'o "koola. 20 'Pian 'ka fɛnʊn tre 'ka yɪfɛ -a laji. Fadɔrɔnɛn 'lee mɔnnɛnnʊn 'ka 'nan nun -e 'o fɛ srɛ dɪ, ɛn crinnɔn 'ka 'nan nun -e 'o crin wʊ dɪ. 21 Fɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ 'an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ci 'nan, fɛnan nɛn min yɪfɛ ci 'e pladi bɛ, -a -nan nɛn min -le ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn -kɔan.

22 Min yɪe 'bɛ -maan min fɛnan ye. -Te 'i yɪe a "ji 'kpa bɛ, 'te 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa. 23 'Pian -te 'i yɪe 'ka fɛnan ye dɪɛ, 'te 'san -sɛan 'i da, yɪ'a

tɔa dɪ. I ya tʊ pɛɛnɔn man klun va. -Te fɛ -tʊ -si -tɔ 'te 'san -lɔ ɛn i -fʊ klun va bɛ, te i ya klun tiidɪ -dan 'va!

24 Min -tʊwli 'ka 'kɔlaman -e 'e drɛ min 'fli 'suzan 'a dɪ. Kɔɔ -te yaa 'vɪ 'nan 'e dra bɛ, e "naan -a -tʊ man -e 'e -tʊ yɪ "yɪ. ɛn -te 'bɛ "ʒeɛ dɪɛ, e kɔamɫan -a -tʊ man, -e 'e -tʊ drɛ 'e 'pɛla koda. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'ʒeɛ vɛ -a, ka'a 'kɔlaman -e 'ka Bali 'lee "lala yɪ "yɪ 'e cin -a dɪ.»

Zozi -srɔnɔn yɪ -tɛala Bali da (Lk 12.22-31)

25 «-Yee "wɛan nɛn maan ve 'ʒeɛ 'nan, te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan 'ʒeɛ 'trɛda da dɪ! -Yɛɛ ci "le: «-Mɛ "nɛn kʊa -ble? -Mɛ "nɛn kʊa -mlɪan? Kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnʊn yɪ?» 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'belidɪ nɛn 'ka 'lɔ bɛ -a "yɪ "mlɪan -blifɛ da, ɛn 'ka 'kɔlɛ nɛn 'ka da bɛ, -a 'kpa "mlɪan sɔnʊn da.

26 'Ka 'ci "nrɔn "lomannʊn da! Wa'a 'saa 'fɔa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'tɛa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'sɛan 'trɛbɔnʊn -ji dɪ. 'Pian 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ e -blifɛ -nɔan -wɛ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ 'ka "yɪ "mlɪan o da! 27 'ʒeɛ ci "nrɔndɪ 'ʒeɛ 'trɛda da bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e yɪ -tʊwli "ʒe 'pa 'ʒeɛ 'belidɪ da "fo "dɪ.

28 Sɔnʊn nɛn 'kɔ ka 'wʊ 'ka man bɛ te 'ka 'ci "nrɔn -a 'wɪ 'a dɪ! Lu-nʊn nɛn 'o -fui -tɛa "lua bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da! Wa'a 'nyranman paa dɪ, ɛn wa'a 'nanwɛ 'taan dɪ. 29 'Pian maan ve 'ʒeɛ 'nan, Salomɔn nɛn e ya mingɔnnɛn -dan tʊ a 'li bɛ, -yee sɔ -tʊ fɛnyian 'ka 'mlɪnɛ lu -fuɪnʊn zɪɛ -a -tʊwli "le fɛnyian da dɪ. 30 Lu -fui "nɛn 'bɛ ci lua, "trɛ wɛɛ "ʒeɛn -e 'wɛɛ 'fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man drɛvɛ wɛɛ fɛnyian zɪɛ bɛ, 'lɔɔ kaa "nun? 'ʒeɛ yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn.

31 -Yee "wɛan te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan -a laabʊdɪ -a 'nan: «-Mɛ "nɛn kʊa -ble? -Mɛ "nɛn kʊa -mlɪan? Kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnʊn yɪ?»

32 Ci "nrɔndɪ nun zɪɛ e ya minnʊn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, -wee vɛ -a. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ yaa -tɔa 'nan fɛnʊn zɪɛ -a 'wɪ a 'ka man. 33 'Ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan, Bali 'e mingɔnnɛn -bli 'ka

da, en 'ka -wεε 'nyian 'nan, 'ka Bali ci 'sɔ wɪ dra. "Bε -sru -e Bali 'e fε pεenɔn zɪε -a drε 'cεε. ³⁴ "Trε "tɔ 'lee 'e 'ci wɪ, en yi -tɔ 'lee 'yee "koe "nyan. -Yee "wεan te 'ka 'ci "nrɔn "trε "wɪ da dɪ!»

7

*Zozi-srunɔn 'ka min 'tɔ 'tεa dɪ
(Lk 6.37, 38, 41-42)*

¹ «Te 'ka min 'tɔ 'tε dɪ, "tɔgɔ tɔ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le 'wɪ tin "baa bε, 'e tin -tε 'ka da! ² Kɔɔ Bali 'cee tin "baa 'le zɪ ka minnɔn -le vε 'pa bε -yee 'wɪ 'zɔ. Zɪ i 'wɪ dra 'i bɔεzan -tɔ -va bε, -a da nɛn Bali 'yie "dra.

³ -Mε "le "wεan nɛn i yiba -flunɛn ye 'i bɔεzan -tɔ yie -goei, te 'i 'bɔ 'le vε nɛn yiba -dan 'bɔ ci 'bε 'ji bε, yi 'a 'bε 'ye dɪ? ⁴ 'I 'bɔ nɛn yiba -dan ci 'i 'yie -goei "bε, -mε "le "wεan nɛn "yie 've 'i bɔεzan lɛ 'nan: <'I 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!> ⁵ -Blɔzan, 'i yiba -dan 'si 'i 'yie -goei 'vaa, -e 'i fɛnan yɪ 'wein. "Bε -sru i -kɔlaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔεzan -tɔ yie -goei.

⁶ Te 'ka Bali -le fɛnɔn -nɔn -plɛnnɔn lɛ dɪ, "tɔgɔ 'o li 'o da -e 'o 'ka 'wɪ "cεεn 'e cin man! En te 'ka 'cee -siga -fɔla 'srunɔn lɛ dɪ, "tɔgɔ 'o 'tran "da!»

*Zozi-srunɔn Bali trɔ "baa 'nan 'e 'pa 'o 'va
(Lk 11.9-13)*

⁷ «'Ka fε trɔ 'ba, waa -nɔan 'cεε! 'Ka fε -wεε, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tε, waa 'le "so 'cεε! ⁸ Kɔɔ min nɛn e fε trɔ "baa bε, waa -nɔan -yrε. Min nɛn e fε -wεεman bε, yaa ye. En min nɛn e 'kɔn -tεa "bε, waa 'le "so -yrε.

⁹ Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn -blifε trɔ 'ba -yrɔ, -e 'e 'kɔlε -nɔn -yrε "dɪ. ¹⁰ En min -tɔ 'ka 'ka yei, -te -yee 'nɛn pɔ trɔ 'ba -yrɔ, -e 'e -mlɛn -nɔn -yrε "nyian dɪ. ¹¹ Ka ya -wɪdɪ, 'pian ka fε "yi -tɔa -e 'ka -nɔn 'cee 'nɛnnɔn lɛ. 'Ka "tɪ "nɛn laji bε, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wεan 'ka -tɔ 'nan, e fε "yi -nɔan minnɔn nɛn waa laabo -yrɔ "bε -wɪε!

¹² 'Wɪ pεenɔn nɛn ka ya "va 'nan minnɔn 'o drε 'cεε bε, -a 'wɪ 'bɔ -tɔwɪ zɪε -nyrɛn 'ka -wee "drε! 'Wɪ zɪε -a 'bɔ nɛn Moizi -le -pei -a 'vɪ 'nan blamin 'e drε. En -a -tɔwɪ "nɛn "nyian Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'nan blamin 'e drε.»

*-Si nɛn min -a "siala -e 'e 'beli bε, e ya -tɔwɪ
(Lk 13.23-24)*

¹³ «'Kɔn -yrε "fɛnɛn bε -a -ji nɛn 'ka -wɪa -e 'ka 'belidɪ yɪ! Kɔɔ 'kɔn -yrε nɛn min -wɪamlan 'ji, te -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a bε e ya -dan, en -a -si a -gbagbla. -Si zɪε -a da ta wɔdɪ nɛn min "kaga -a ye "yi. ¹⁴ 'Pian 'kɔn -yrε nɛn min -wɪamlan 'ji -e 'e 'belidɪ yɪ bε e ya "fɛnɔn, en -a -si a "wɛnnɔn. -Yee "wεan min "soglo 'nɛn 'bε 'ta wɪla "da.»

*Yiba 'kpa 'lee yiba -wɪdɪ
(Mt 12.33-35; Lk 6.43-44)*

¹⁵ «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va, minnɔn nɛn waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa, 'pian te o 'ka 'a dɪε -wee "wεan. 'O 'fli dra 'ka yei 'le 'blanun -le 'wɪ 'zɔ, "tɔgɔ te plɔ winun nɛn waa. ¹⁶ O drε winun man nɛn ka o -kɔnnɛn "ye. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan wa'a -lomin naan -tɛin "man dɪ, en wa'a -wɛn bɛwɪlɛ 'naan "trɔɛn 'fɔn lei man dɪ. ¹⁷ Yiba "nɛn e ya 'kpa bε -a 'blɔ a "yi, en yiba "nɛn e ya -wɪdɪ "bε -a 'blɔ a -wɪdɪ. ¹⁸ Yiba "nɛn e ya 'kpa bε -a 'blɔ 'ka 'wɪdɪ "dɪ, en yiba "nɛn e ya -wɪdɪ "bε -a 'blɔ 'ka "yi "dɪ. ¹⁹ Yiba "nɛn e baa te -a 'blɔ 'ka "yi "dɪε, waa "cɛan -e 'o 'fɔ 'tεa. ²⁰ -Yee "wεan minnɔn zɪε, o drε winun man nɛn 'ka -taa "o -tɔlɛ.»

*Zozi-srunɔn tɪglɪ
(Lk 6.46; 13.27)*

²¹ «'An laabɔdɪ Minsan, Minsan bε, -a 'saza 'ka 'ko min -a Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ. 'Pian min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bε -a ci 'sɔ wɪ dra bε, -yεε ko -nan nun. ²² Yi nɛn an 'trɛdanɔn 'le tin "baa bε, min "kaga -taa -a vɪlɛ 'mɛn 'nan: <Minsan, Minsan! Kɔ Bali 'lewei 'vɪ 'i 'tɔ

da, en kv -yv -wliđi 'pin minnun -sru 'i 'tō da, en kv 'lebo "fō wunun dre 'i 'tō da.»²³ 'Pian maan ve -wle 'nan: «Ma'an 'ka 'tōa "fō "dī, 'ka 'si 'an "srōn "kōōbli, ka ya 'wī 'wliđi "drenōn 'a.»

²⁴ -Yee "wean nen, 'wunun nen maan ve 'cēē 'gūē, -te min nen yaa 'man, en yaa ta 'ta 'wō bē, te -a san a "le 'nan 'wī 'tōzan nen e 'yee 'kōn -klu cēēn 'e trōđi, en yaa -pū -fō 'plēblē bē, -yee 'wī 'zū. ²⁵ Fulō fēēn, en laa 'fēn, en 'yi yrv, -a pēēnōn -sēn 'kōn zīē -a man, en ya'a 'wīlē dī, e ya 'e 'tōđi -kli -le "wean. ²⁶ 'Pian min nen e 'wunun nen maan ve 'gūē -a 'man, en ya'a 'ta wōlē "da "dīē, -a san a "le 'nan -blōzan nen e 'yee 'kōn 'tō nyren va bē, -yee 'wī 'zū. ²⁷ Fulō fēēn, en laa 'fēn, en 'yi yrv, -a pēēnōn -sēn 'kōn zīē -a man, en e wiila 'nan "fō.»

²⁸ Zī Zozi cēēn 'wunun zīē -a vīđi man bē, -yee 'wī "paadi minnun pēēnōn zīē o 'kan, ²⁹ kōō -yee 'wī "paadi 'ka "le 'fluba 'ci vūnōn 'le vē zū dī. 'Pian yaa "paaman "le min nen Bali -koladı -nōn -yrv "bē, -yee 'wī 'zū.

8

Zozi-kogobe 'tezan -tv beli (Mk 1.40-44; Lk 5.12-14)

¹ Zī Zozi 'si pōn da bē, en min "kaga sōōnla -a -sru. ² -A -nan nen -kogobe 'tezan -tv pli "man, e "po sōōn "wlu, en e -yrv 'nan: «Minsan, maan -tōa 'nan, -te i wū "man "bē, i -kolaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an dre 'saun Bali 'lē.»

³ Zozi 'e 'pē 'sū "jī, e klē "man, en e -yrv 'nan: «An "we "man, 'I dre 'saun Bali 'lē!» 'Nun tōōn -kogobe 'bō 'si "man, en e dre 'saun Bali 'lē.

⁴ -A -nan nen Zozi "e -yrv 'nan: «Te 'i -nan sēē wō min -tv lē 'mlōnmlōn dī! 'Pian 'i 'kv Bali -panzan -tv -va, -e 'yēi 'nanjen! "Bē -sru -e 'i 'sraga bō Bali lē, "le zī Moizi -a crēn -tē Bali -le 'fluba 'jī bē -yee 'wī 'zū. Tōōn -e minnun pēēnōn 'o -kōōnen "yī 'nan i beli.»

Rōm min nen 'sounjanun tazan 'a bē, e pli Zozi man
(Lk 7.1-10; Zan 4.46-54)

⁵ Zozi Kapanamo si 'sia. Zī e 'bōla 'fla zīē -a da bē, en 'sounjanun tazan -tv pli "man. Yaa trō 'ba ⁶ -a vīđi -a 'nan: «Minsan, 'yian 'suzan 'beli! -Cē -fō "man, en e -sran "tra. E ya 'e nyinnandı "kōōnen, en e ya 'e yra ynan -wliđi.»

⁷ Zozi "e -yrv 'nan: «An "ta "lō, -e 'an -cē 'si "man.»

⁸ En 'sounjanun tazan "e -yrv 'nan: «Minsan, an 'ka min nen i -wlamlan -yee 'kuin bē -a dī, kōō Zuif min "cēē man dī. 'Pian 'i 'wī 'tv vī, -e 'an 'suzan 'e 'beli. ⁹ 'An 'bō 'gūē, 'an 'tanōn 'bē 'an "paala, en 'mēn 'sounjanun bē mēēn 'o "paala. -Te maan 'vī -a -tv lē 'nan: <'I 'kv>, -e 'e 'kv. En -te maan 'vī -a pee lē 'nan: <'I 'ta>, -e 'e 'ta. En -te maan 'vī 'mēn nōan lē 'nan: <'I 'wī 'gūē -a dre bē>, yaa dra.»

¹⁰ Zī Zozi 'wunun zīē -a 'man bē, 'wī -a 'kan, en minnun nen -a -sru "bē, e -wle 'nan: «An 'wī tīglī ve 'cēē! Ma'an tian min -tv yīlē Izrael 'nōn 'va, te e yi -tēala 'an da tīglī zīē dī. ¹¹ Maan 'lē "cēēn 'cēē 'nan, min "kaga "sia yīdē wluan "nan 'lee yīdē 'fō -nan "va, o -taa -e 'o "fēdi -blī Bali fla 'o 'vale Abraam 'lee Izak 'lee Zago nun -a. ¹² 'Pian minnun nen Bali o 'si "va 'e tēdē 'yee mingōōnen trēdave -a bē, Izrael 'nōn nen. Bali -taa -wee 'tu wōlē klun va bel. Fēnan nen -wuōđi 'lee 'shē da -blīđi cī bē -a -nan.»

¹³ Tōōn Zozi "e 'sounjanun tazan zīē -yrv 'nan: «'I 'kv 'yīē "kōōnen. 'Wī nen, i yi -tēra "da "bē 'e 'lē sōō 'yīē!» Tv 'bō 'lein zīē -a wlu nen 'sounjanun tazan 'suzan bē, e beli.

Zozi Piēri 'sēa 'lee -cē -tēnōn "kaga beli
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ "Bē -sru en Zozi 'kv Piēri -le "kōōnen. Yaa nan "bō 'yī 'e nyinnandı 'kōlē 'tōndōn 'lō. ¹⁵ E klē -a -pela man, en -a 'kōlē 'jī 'e 'trō -fō.

'Nun tɔɔn li zɪe e wluan lou, en e fɛ -nɔn -yrɛ.

¹⁶ Zi funninmlan 'pla bɛ, en minnun -ta minnun nɛn -yɔ -wɫidɪnɪn cɪ o -sru "bɛ o "kaga "a Zozi lɛ. Yaa 'vɪ -yɔ -wɫidɪnɪn lɛ 'nan, 'o 'si minnun -sru, en e -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn beli. ¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪe. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «E 'kɔe yɪa yɪdɪ 'si 'kɔ man, en e 'kɔ 'man -cɛ pɛɛnɔn 'si 'kɔ man.»

Zozi-sru 'ta wɔdɪ
(Lk 9.57-60)

¹⁸ Zi Zozi min "kaga 'yɪ 'e "srɔn "bɛ, en yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa kɔ 'yɪ -sru.» ¹⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tɔ pli "man, en yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -kɔ bɛ, kɔe 'kɔ 'yɪa.»

²⁰ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Canjannɛnnun nyinnan a, en "lo-mannun "kɔɛ "a, 'pian Blamin -pɪ "le "fɛ -tɔ -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dɪ.»

²¹ En -a -sruzan 'pee -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'kɔ 'an "tɪ "wɔ 'vaa, -e 'an 'ta.»

²² Zozi "e 'vɪ -yrɛ 'pian 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru! Minnun nɛn Bali "le 'va o cɪ 'o 'kadɪ bɛ, 'i o 'tɔ 'o 'wee min wɔ.»

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ ta -tɔ
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Zozi 'fɔ -klɔ -jɪ 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, en o -kɔdɪ 'sia. ²⁴ Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia 'yɪ zɪe -a yɪe da, en 'yɪ 'sɛndɪ 'sia -klɔ -jɪ. Tɔ zɪe -a wlu bɛ, te Zozi "e "yɪ -tɛa. ²⁵ -A -nan nɛn -a -srunɔn pli "man, waa fuɔ, en o -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'pa 'kɔ 'va, 'kɔ 'nan "ta -nyaan!»

²⁶ En Zozi "e -wɫɛ 'nan: «-Mɛ "kɫan 'bɛ "ka -tɛa? 'Cee yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn!» -A -nan nɛn e wluan, en e paan fulɔ 'lee 'yɪ da 'plɛblɛ. Tɔɔn fɛnan -tɔ flu.

²⁷ 'Wɪ zɪe e minnun pɛɛnɔn 'kan, en waa laabɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪe, en 'bɛ 'wɪ tin "baa fulɔ 'lee 'yɪ lɛ -e 'o drɛla "da.»

Zozi 'yɔ -wɫidɪ "pin min "fli -sru
Gadara 'lɛglɔn 'jɪ

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸ Zi Zozi 'bɔla 'yɪ -sru Gadara 'lɛglɔn 'jɪ bɛ, en min "fli "nɛn -yɔ -wɫidɪnɪn cɪ o -sru "bɛ, o -ta -a 'lɛ. Min -yrɛ nɛn waa bɔ -kɔlɛ -jɪ bɛ -a -mie jɪ nɛn o nyian. O nyran wo -wɫidɪ "le "wɛan, min -tɔ 'ka 'cɪala fɛ zɪe -a -nan dɪ. ²⁹ Tɔɔn o -paandɪ 'sia 'nan: «Bali -pɪ! -Mɛ "nɛn 'yɪe 'nan 'e dra 'kɔe? 'I -ta 'tɛ 'palɛ 'kɔ da 'va? Tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ ya 'a tɪan bɔlɛ dɪ.»

³⁰ Tɔ zɪe -a wlu bɛ te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blɪnan. 'Srunun 'bɔ 'ka o man -kɔɔbli dɪ. ³¹ En -yɔ -wɫidɪnɪn toba -fɔ Zozi lɛ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Tɛ 'i 'kɔ 'pin bɛ, 'i 'kɔ 'pa 'sia 'sru 'pa 'labɛ -a 'va.»

³² Zozi "e -wɫɛ 'nan: «'Ka 'kɔ!» Tɔɔn o 'si min "fli zɪe o -sru, en o -fɔ 'srunun -sru. 'Sru 'pa 'tɔ zɪe, o flan 'sia pɔn 'sɛan man zɪa, o -sɛn 'yɪa. En o pɛɛnɔn kaa "fo. ³³ Minnun nɛn o 'srunun 'bɔ 'ta -pian "bɛ, "o "sɛn 'wɔ 'jɪ flan -a. O 'bɔla 'jɪ 'fla, en 'wɪ nɛn e drɛ o yɪe man bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e drɛ minnun nɛn -yɔ -wɫidɪnɪn cɪ o -sru "bɛ -wɫɛ "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa. ³⁴ En 'flanɔn pɛɛnɔn 'kɔ Zozi 'lɛ. Zi waa 'yɪ bɛ, en o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'jɪ.

9

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-25)

¹ -A -nan nɛn Zozi 'fɔ -klɔ -jɪ "nyian, e 'yɪ cɛɛn, en e 'bɔla Ka-panamo. 'Fla zɪe -a da nɛn e -nyɛanla. ² Tɔɔn minnun -ta min -tɔ nɛn e -sran "tra "bɛ -a -yrɛ "se "jɪ. Zi Zozi -wee yɪ -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, en e 'nan min -srandɪ "tra zɪe -yrɛ 'nan: «'An bee, nyɛn 'e 'si 'i 'jɪ! 'Wɪnun nɛn yɪa drɛ 'wɫidɪ "bɛ, maan fui!»

³ 'Wɪ zɪe -a da nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun -a 'vɪ 'o 'jɪ 'nan: «Min 'labɛ, e Bali srɔn!»

⁴ Zi Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ bɛ, en yaa laabɔ -wɫɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ci "nrɔndɪ -wɫidɪ zɪe, e ya 'ka 'jɪ? ⁵ -Te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Wɪnun

nen yan dre 'wliɗi "bɛ, maan fui, 'bɛ a -tu. En -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I 'wluan, 'i 'tɔ lou, 'i 'ta wɔ, 'bɛ a -tu. 'Wɪ "fli zɪɛ -a "cɛn "vɪɗi 'bɛ cɪ 'plɛblɛ? 6 'Pian an "ta -a -ci -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔladɪ -nɔn Blamin -pɪ lɛ, -e 'e min -le 'wɪ -wliɗinun fui 'trɛda.» -A -nan nen yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɪɛ -yrɛ 'nan: <'I 'wluan! 'I 'yie nyinnan "davɛ 'sia! 'I 'kɔ 'yie 'kɔnnɛn!»

7 'Nun tɔɔn e wluan lou, ɛn e 'yee "kɔnnɛn 'si 'sia. 8 Zɪ min "kaga 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, "klan -sɛn o ji, ɛn o Bali 'tɔ bɔɗɪ 'sia, kɔɔ e -kɔladɪ zɪɛ -a -nɔn blamin lɛ.

*Zozi Matie laabu
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)*

9 Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan. "Yɛɛ -kɔ 'e 'lɛ bɛ, ɛn e min -tu nen waa laabo Matie bɛ -a 'yɪ. 'Sukɔlɛ 'sizan nen, ɛn e ya 'yee 'nyranman 'bɔ zɪɛ -a 'panan. ɛn Zozi 'e -yrɛ 'nan: <'I -sɔɔnla 'an -sru!» Matie wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru.

10 "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn a 'o -nyrandɪ -blifɛ -sru 'kuin. ɛn 'sukɔlɛ 'sinɔn "kaga 'lee 'wɪ 'wliɗi "drɛnɔn 'ta, o -nyran fɛ -sru o va. 11 Zɪ Farizen 'nɔn -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn waa laabu Zozi -srunɔn lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nen 'ka 'san fɛ -ble 'o 'vale 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wliɗi "drɛnɔn 'a?»

12 Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan Farizen 'nɔn lɛ 'nan: <Minnun nen -cɛ 'ka o man dɛ, wa'a -dɔɗrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nen -cɛ cɪ o man bɛ, -wɛɛ -dɔɗrɔ -sru -wɛɛman. 13 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da. E 'nan:

<Min nyrinda 'e 'sɛn 'ka da!»
'Bɛ cɪ 'wɪ 'yɪ "a, 'pian 'sraga bɔɗɪ bɛ 'bɛ a -'e 'tun. 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci maan 'kpa! 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yee "wɛan nen an -ta. An -ta 'nan -e 'an 'wɪ 'wliɗi "drɛnɔn laabu, -e 'o 'si 'wɪ 'ji. Ma'an 'talɛ minnun nen o cɪ tɪɪɪ bɛ -wee "wɛan dɪ.»

*Zozi 'le 'wɪ 'paadi a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zɔ
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)*

14 "Bɛ -sru Zan -srunɔn 'ta Zozi 'va, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: <-Mɛ

"wɛan nen 'kɔ 'vale Farizen 'nɔn 'a, kɔ fɛ "sɔan, te 'i -srunɔn 'ka "o "fɛ sɔan du?»

15 ɛn Zozi 'e -wɪɛ 'nan: <-Te minnun a li 'pa "fɛɗi drɛnan bɛ, tu nen li -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, o man 'ka 'kɔan 'yuo dɪ. 'Pian tu nen e 'ka "nyian o yei "dɛ, -a -nan nen o -kɔlaman o fɛ "sɔan.

16 ɛn "nyian bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, wa'a sɔ -trɛ 'fɔɪ 'sia -e 'o 'pa sɔ ceje 'fɔɪ bɔnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɛ, sɔ -trɛ zɪɛ e sɔ ceje 'fɔɪ bɔnan "paa "va te e sɛ. 17 Wa'a 'wɛn -trɛ sɛan -wi 'kɔlɛ tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɛ -wi 'kɔlɛ tre cejenun fɛaman, -e -wɛn 'e 'sran, te 'o sɛ. 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛan -wi 'kɔlɛ tre 'trenun -ji, -e -wɛn 'lee -wi 'kɔlɛ 'trenun 'o vɪɛ 'e sɛ dɪ.»

*'Plɛblɛ a Zozi 'lɔ fɛ pɛɛnɔn da
(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)*

18 Zozi a 'winun zɪɛ -a vɪnan -wɪɛ, tɔɔn ɛn min tazan -tu -ta. E "pɔ sɔɔn "wlu, ɛn e -yrɛ 'nan: <'An 'lu "sia -kanan 'nun -naagu. 'Pian 'i yra 'si, 'i 'ta 'i 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'fuv!» 19 Zozi wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru 'o 'vale 'e -srunɔn 'a.

20 Tɔɔn lumɔn -tu nen nyɛn -sɛanla "man -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ, te ya'a 'nyan dɛ, e pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lɛbo "man. 21 Kɔɔ yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <-Te an -kɔla an klɛ 'e "tun -yee sɔ man bɛ an "belia.»

22 Zozi 'e 'man lila, yaa 'yɪ, ɛn e -yrɛ 'nan: <'An 'lu, nyɛn 'e 'si 'i 'ji! 'Yie yi -teradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun tɔɔn lumɔn zɪɛ e beli.

23 Zɪ Zozi 'bɔla min tazan zɪɛ -yee "kɔnnɛn "bɛ, e 'bei 'fɛnnɔn 'lee min "kaga 'yɪ. O -ta -wuɔlɛ -cɛda.

24 ɛn e -wɪɛ 'nan: <'Ka bɔla! Nɔnbɛ 'labɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yi -tenan.» ɛn waa sɛɛ wɔɗɪ 'sia. 25 Zɪ o cɛɛn minnun bɔɔladɪ man bɛ, ɛn Zozi wlala, e nɔnbɛ zɪɛ -a 'kun 'e 'pɛ man, ɛn nɔnbɛ 'bɔ wluan lou. 26 'Wɪ zɪɛ e fuila "man 'lɛɪlɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi yie 'winɔn "fli "beli

27 Zɪ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, ɛn yie 'winɔn "fli sɔɔnla -a -sru -paandi -a.

O-paanman 'nan: «David kluda min Zozi, 'ku nyrinda 'e 'sen 'i da!»

²⁸ Zi e 'bōla "kōnnen "bē, en yie 'winōn 'bō pli "man. Zozi 'a laabv -wlō 'nan: «Ka yi -tēala "da 'nan, an -kōlaman 'padī -a 'ka 'va?»

En waa wun -fō -yre 'nan: «-Inyan, Minsan!»

²⁹ -A -nan nen 'e 'pē klē o yie man, en e 'nan -wlē 'nan: «'Wī nen ka yi -tēra "da "bē, 'e 'lē sōō 'cēē.» ³⁰ En o yie 'lē 'sv. Zozi 'wī 'plā -wlē, yaa 'vī -wlē 'nan: «Te 'ka -nan sēē wv min lē dī.» ³¹ 'Pian o -kū, en waa 'sinan 'pa 'lēglōn pēēnōn 'jī.

Zozi bobo -tv beli
(Lk 11.14-15)

³² Zi min "fli zīē o -kū bē, en minnūn -ta min -tv nen -yv -wliđī -a drē bobo -a bē -a Zozi lē. ³³ Zozi -yv -wliđī zīē -a -pin -a -sru, en e 'wīđī 'sia. 'Wī zīē e minnūn 'lēbo "fō, en waa vīđī 'sia 'nan: «Kū 'a tian 'wī 'gūē -a tēē -nan yīē Izraēl 'lēglōn 'jī 'mlōnmlōn dī.»

³⁴ 'Pian Farizen 'nōn "o 'vī 'nan: «-Yōnūn tazan -lē 'plēblē 'a nen e -yōnūn -pian "minnūn -sru.»

Minnun nyrinda -sen Zozi da
(Mk 6.34; Lk 10.2)

³⁵ Zozi cī 'flā -dandannūn 'lēē 'flā "wēnnēnnūn pēēnōn da. E 'wī paa minnūn jī -wee cīn yī 'kannūn -jī. E 'wī 'nōnnōn 'vī -wlē 'nan, Bali -lē mingōnnēn -blīđī 'bō -kogo. Minnūn pēēnōn nen -cē cī o man 'lēē minnūn pēēnōn nen o man "yaa -man bē, e 'o 'beli. ³⁶ Zi e minnūn 'yī "kaga "bē, en o nyrinda -sēn "da. Kōō e o 'yī bē, o "kōē 'ka 'o da dī, en o ya 'fogo 'fogo "lē 'blanūn nen o -sru "pinzan "ka -ē 'e o 'lē bv tīglī dīē -wee 'wī zv. ³⁷ -A -nan nen yaa 'vī 'e -srunōn lē 'nan: «'Saa 'bē tran "kaga "bē, 'pian -a -tēnōn a "wēnnōn. ³⁸ -Yēē "wēan 'ka Minsan nen fei zīē e cī -yēē vē -a bē -a trv 'ba 'nan, 'e -a -tēnōn 'pa 'sia -ē 'o -yēē 'saa bē -a -tē!»

10

Zozi minnūn 'si "va 'yēē 'pasianōn 'a

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Zozi 'e -srunōn 'fuda "fli "bē o cīn 'yī, en e -kōlādī -nōn -wlē 'nan, 'o -yv -wliđīnūn -pin minnūn -sru, en "nyian 'o minnūn pēēnōn nen -cē cī o man 'lēē minnūn pēēnōn nen o man "yaa -man bē o 'beli.

² Min -fuda "fli "nen Zozi o 'si "va 'yēē 'pasianōn 'a bē, o 'tō nen 'gū: Simōn nen waa laabo "nyian Piēri bē, 'lēē 'e "bvī Andre, 'lēē Zēbedē -pī Zaji 'lēē 'e "bvī Zan, ³ 'lēē Filipv, 'lēē Bātēlēmi, 'lēē Toma, 'lēē Matie nen e ya 'e tēdē 'sukōlē 'sīzan 'a bē, 'lēē Alife -pī Zaji, 'lēē Tādē, ⁴ 'lēē Simōn -tv nen waa laabo "nyian Zēlo bē, 'lēē Zūdazi Karioti. Min nen e "ta -daa Zozi 'nōnlē 'e 'nanmannōn lē bē, -nyrēn. Minnūn zīē o 'bō nen Zozi o 'si "va 'yēē 'pasianōn 'a.

'Wī nen kō Zozi 'lēē 'pasianōn 'o drē bē Zozi -a 'vī -wlē
(Mk 6.7-13; Lk 9.2-6)

⁵ Min -fuda "fli zīē, o nen Zozi o 'pa 'sia. 'Wī nen yaa 'plā -wlē 'vaa, en e o 'pa 'sia bē -nyrēn 'gū. E -wlē 'nan: «Te 'ka 'kū minnūn nen o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē o va dī! En te 'ka 'kū Samari 'nōn 'lēē 'flanūn da dī! ⁶ 'Ka 'kū 'pian Izraēl 'nōn 'va. -Wēē cī 'blanūn nen o 'san bē waa! ⁷ 'Ka 'kū Bali -lēē 'wī vī -wlē! 'Ka vī -wlē 'nan: «Bali -lēē mingōnnēn -blīđī 'bō 'kogo.» ⁸ Minnūn nen 'cē cī o man bē, 'ka o 'beli! Minnūn nen o -ka bē, 'ka o 'fuv! 'Ka 'kogobē 'si minnūn man -ē 'o drē 'saun Bali 'lēē! 'Ka 'yv -wliđīnūn -pin minnūn -sru! 'Ka 'wī pēēnōn zīē -a drē minnūn lē 'e "tun! Te 'ka fē -tv 'si "man "dī, kōō an 'plēblē zīē -a -nōn 'cēē 'e "tun. ⁹ Te 'ka -siga 'lēē "lala 'sia 'ka -tīēn "jī dī! ¹⁰ Te 'ka 'pada 'sia dī! En te 'ka 'tralē 'sia "fli "dī! Te 'ka 'manwua pēē 'sia dī! En te 'ka "tonyrin pēē 'sia dī! Kōō -a -nōan da nen -ē 'nyranman 'pazan 'e 'yēē -pan yī.

¹¹ -Te 'flā -dan da nen ka 'bōla oō, -te 'flā "wēnnēn da nen ka 'bōla oō,

min nen e ya 'fla zɪɛ -a da, e "we
 "man -e 'e 'ka 'pɛ 'kun bɛ, -a 'bɔ nen
 'ka -wɛɛ. 'Ka 'fʊ -a san va -trilii -e
 'cee -kʊ yi 'e bɔ. ¹² -Te ka wla 'kɔn
 'tʊ -ji bɛ, 'ka 'kɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn 'tɔ bʊ!
¹³ -Te 'kɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn 'ka 'pɛ 'kun
 bɛ, 'cee -fɛa 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛɛ.
 'Pian -te wa'a 'ka 'pɛ 'kunlɛ dɪɛ, 'cee
 -fɛa "nen 'e 'fʊ 'e "tun. ¹⁴ Minnun
 nen wa'a 'ka 'pɛ 'kunlɛ dɪ, ɛn wa'a o
 "trɔɛn 'tɔlɛ 'ka 'wei lɛ dɪɛ, 'ka 'pɛ 'e
 'si -wee 'wɪ 'ji -e 'ka 'si 'o fla, -te 'bɛ
 "cɛɛ dɪɛ, 'ka 'si 'wee 'kɔnnɛn -e 'ka
 'kʊ! ¹⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪɪ 'a 'nan,
 yi nen Bali minnun -le tin "baa bɛ,
 'fla zɪɛ -a da 'nɔn 'o yra ye 'plɛblɛ. E
 "mlian Sodam 'nɔn 'lee Gomɔr 'nɔn
 'le yra yɪdɪ da.»

*Minnun -taa 'tɛ 'palɛ Zozi 'le
 'pasianɔn da*

(Mk 13.9-13; Lk 12.11-19; 21.12-19)

¹⁶ «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yrɛ! An
 "ta 'ka "paa -sia 'trɛdanɔn 'va, 'pian
 ka ya o yei "le 'nan 'blanun nen plɔ
 winun yei "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. -Yee
 "wɛan 'wɪ 'tɔdɪ -a nen 'ka 'ta wʊ o
 yei, ɛn 'ka 'kɔn o va -trɔɔ. ¹⁷ 'Pian 'ka
 yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va minnun -le "wɛan!
 Kɔɔ o -taa 'ka -nɔnlɛ tin 'banɔn lɛ, -e
 'o 'ka 'sɔn -ngble -a Zuif 'nɔn 'le cin
 yɪ 'kɔnnun -ji. ¹⁸ 'Mɛn "wɛan o -ko
 'ka 'a -kɔnmandannun 'lɛ, ɛn o -ko
 'ka 'a mingɔnnɛnnun 'lɛ. Fɛ zɪɛ -a -
 nan nen ka 'mɛn 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ. Ka
 dra 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a o 'lɛ, ɛn
 ka dra "nyian 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a
 minnun o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o 'lɛ.
¹⁹ 'Pian -te o 'ka 'nɔn -wɛɛ "bɛ, 'wɪ
 nen kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyen 'e 'kɔn 'ka
 'ji dɪ. Kɔɔ -te -a tʊ 'bɔ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a -cin
 -tɔa 'ka 'ji. ²⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan 'ka "tɪ Bali
 lei 'bɛ 'wɪ "paa 'ka 'le, -e 'ka vɪ. Cɛɛ
 "cɛɛ tin 'baa dɪ!

²¹ Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, "bʊɪ -mie 'e
 'bɔ 'fli "bʊɪ -nɔan "minnun lɛ 'nan
 'o -tɛ. ɛn "nyian 'nɛn "tɪ -mie 'yee
 'nɛn -nɔan "minnun lɛ 'nan 'o -tɛ.
 'Nɛnnun -mienun wuanla 'o "tɪ 'lee
 'o "bʊ "man 'nan minnun 'e o -tɛɛ.
²² 'Mɛn "wɛan bɛ, minnun pɛɛnɔn -
 taa 'nanlɛ 'ka man. 'Pian min nen e
 -tɔ 'plɛblɛ 'trilii, ɛn e 'bola -a 'le 'sran

"nan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji. ²³ -Te minnun
 a 'tɛ 'panan 'ka da 'fla 'tʊ da bɛ, 'ka 'si
 'bɛ 'nan, -e 'ka 'kʊ 'fla 'pee da. Maan
 ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪɪ 'a 'nan, ka'a 'cɛan
 ciɪdɪ man Izrael 'fla pɛɛnɔn da Bali
 -le 'wɪ vɪdɪ -a 'vaa -e 'an 'bɔ Blamin
 -pɪ -tadɪ 'e 'bɔ dɪ.

²⁴ Maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, 'wɪ
 -tranlazan 'ka 'mlian 'wɪ "paazan
 da dɪ. ɛn min 'suzan 'ka 'mlian 'e
 plazan 'da dɪ. ²⁵ -Yee "wɛan te 'wɪ
 'e 'ka 'kan dɪ. 'Wɪ nen waa drɛ 'wɪ
 "paazan lɛ bɛ, waa dra "nyian -a -
 tranlazan "lɛ. ɛn 'wɪ nen waa drɛ
 min plazan "lɛ bɛ waa dra "nyian -a
 'suzan lɛ. ɛn "nyian bɛ "kɔnnɛnzan
 ceje 'bɔ bɛ minnun -a laabʊ -yɔnnun
 tazan Belzebul, -yee "wɛan 'wɪ nen
 o -taa -a vɪɛ -yee "kɔnnɛn 'nɔn man
 bɛ, e "mlianla "da!»

*Te 'ka "klan min lɔ dɪ!
 (Lk 12.2-9)*

²⁶ «'Pian minnun nen o 'winun zɪɛ
 -a dra 'cɛɛ bɛ, te 'ka "klan -wɔlɔ "dɪ!
 Kɔɔ 'wɪ nen e ya tian 'e yɔɔdɪ min-
 nun man bɛ, -a ta -taa "bɔlɛa. ɛn 'wɪ
 pɛɛnɔn nen minnun 'ka tian -a tɔa
 dɪɛ, -a -ci -taa 'silɛ -wɛɛ. ²⁷ -Yee "wɛan
 'wɪ nen maan ve 'cɛɛ klun tiidii 'va
 bɛ, 'ka vɪ yɪdɛa, ɛn 'wɪ nen maan ve
 'cɛɛ 'sure -ji bɛ, 'ka trɔan -tɔ -guada.

²⁸ ɛn te 'ka "klan minnun lɔ dɪ!
 O -kɔlaman min po -tɛdɪ -a, te wa'a
 'kɔlaman -a lei -tɛdɪ -a dɪ. 'Pian
 'ka "klan Bali lɔ! Kɔɔ e -kɔlaman
 min po -tɛdɪ -a, ɛn e -kɔlaman
 min lei -tɛdɪ -a. Yaa dra 'tɛ nen
 ya'a 'driman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va.
²⁹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, "lo-
 man "wɛnwɛnnɛnnun nen min 'ka
 o taan "lala "kaga 'va dɪɛ, 'ka "tɪ Bali
 yɪɛ a o da. -A -tʊ 'ka 'sia "va -e 'e
 'tria te Bali 'bɔ "cɛɛ 'vɪ dɪ. ³⁰ ɛn 'cee
 vɛ bɛ, 'ka 'wulo "jɛ pɛɛnɔn nen 'ka
 'win -ji bɛ, Bali -a pou "nen -tɔa. ³¹ -
 Yee "wɛan te "klan -tʊ 'e 'kɔn 'ka 'ji
 'mlɔnmlɔn dɪ, Bali 'ka "siala e -cia
 "lomannun "da.

³² Min nen yaa 'lɛ "cɛan minnun
 'le 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, maan
 'le "cɛan "nyian 'an "tɪ "nen laji bɛ -
 a 'lɛ 'nan, min 'gʊɛ 'an -sruzan nen.
³³ 'Pian min nen e 'ka "vale e ve

minnun yi'e man 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a di'e, an 'bɔ 'nyian "an 've 'an "ti "nen laji be -a 'le 'nan, 'an -sruzan "ce'e di.»

Minnun "ce'an 'e cin man Zozi -le "we'an
(Lk 12.51-53; 14.26-27; 17.33)

³⁴ «Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -ta 'trɛda 'nan -e 'ka 'man 'e 'fɔla -trɔɔ di! Ma'an 'talɛ 'nan -e 'ka 'man 'e 'fɔla -trɔɔ di, 'pian an -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'ka man. ³⁵ Kɔɔ an -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'nen -klɔnmɔn 'lee 'e "ti yei, en an -ta 'wɪ 'fɔlɛa nɔnbɛ 'lee 'e "bɔ yei, en "nyian be an -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'nen "bɔ 'lee 'e 'pɪ nan yei. ³⁶ En min 'bɔ 'mangulinun 'be -taa "drɛle -a 'nanmannɔn 'a.

³⁷ Min nen e "ti ye "yi, -te "be "ce'e di, 'e "bɔ ye "yi e "mlian 'an da be, ya'a nyenle 'an -sruzan 'a di. En min nen e 'pɪ ye "yi, -te "be "ce'e di, e 'lu ye "yi e "mlian 'an da be, ya'a nyenle 'an -sruzan 'a di. ³⁸ Min nen e ya "vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru "be, 'e 'wɪ yra yɪdi man, en 'e 'wɪ -kadɪ man yiba "plan da! -Te ya'a drɛle zɪ di'e, ya'a nyenle 'an -sruzan 'a di. ³⁹ Min nen e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da be, ya'a ye di. 'Pian min nen e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, en 'e 'fli -nɔn 'mɛn be, yaa ye.»

Min nen e 'ka 'pɛ 'kun be Bali -a -ko "paa

(Zan 13.20; Lk 10.16; Mk 9.41)

⁴⁰ «Min nen e 'ka 'pɛ 'kun be, te yaan 'pɛ 'kun. En min nen yaan 'pɛ 'kun be, te e min nen yaan 'pa 'sia be -a -pɛ 'kun. ⁴¹ Min nen e Bali 'lewei vɪzan -pɛ 'kun 'nan e ya Bali 'lewei vɪzan -a -le "we'an be, Bali -a san -ko "paa "le Bali 'lewei vɪzan -le 'wɪ 'zɔ. En min nen e min tɪglɪ 'pɛ 'kun 'nan e ya min tɪglɪ 'a -le "we'an be, Bali -a san -ko "paa "le min tɪglɪ 'le 'wɪ 'zɔ. ⁴² An -sruzan nen minnun 'ka -a siala fɛ -tɔ -a di'e, min nen e 'yi 'kulenen 'tɔ -nɔn -yrɛ 'nan e ya 'an -sruzan 'a -le "we'an be, maan ve 'ce'e 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -a -ko "paa 'wɪ nen yaa drɛ be -a man.»

11

¹ Zɪ Zozi ce'en 'winun pɛenɔn zɪe -a vidɪ man 'e -srunɔn 'fuda "fli "le be, en e 'si fɛ zɪe -a -nan. E -kɔ 'wɪ "paadɪ -a minnun ji 'lee Bali -le 'wɪ vidɪ -a minnun le fɛ zɪe -a "srɔn 'flanun da.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Lk 7.18-35)

² Tɔ zɪe -a wlu be, te Zan a -pɔ 'kuin. 'Winun nen Crizi -a dra be yaa 'man, en 'e -srunɔn 'pa 'sia "va, ³ 'nan o laabɔ -yrɔ 'nan: «Yi'e ci min nen kɔa 'man 'nan e -taa "be -a, -baa kɔa pee man -pɛan tian?»

⁴ En Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'ku! 'Winun nen kaa 'man be, 'lee 'winun nen kaa -nan 'yɪ be, 'ka 'sɪnan 'pa Zan le. ⁵ 'Winun zɪe -nyren 'gɔ: An yi'e 'winɔn yi'e 'le 'sv. Minnun nen o -sran 'tra "be an o wluan lou. An -kogobe 'si -kogobe 'tenɔn man. An "trɔen 'winɔn "trɔen 'le 'sv. Minnun nen o -ka be an o fuɔ. En an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'yalɛ -tenɔn le. ⁶ Min nen e yi -tera an da en -a -pɛ -sru 'ka tɔale 'mlɔnmlɔn di'e, Bali -le -fɛa a -a san man.»

⁷ Zɪ Zan -le 'pasianɔn zɪe o lidɪ 'sia 'o da be, en Zozi Zan -le 'wɪ vidɪ 'sia minnun nen -nan be -wle. Yaa laabɔ -wɔ 'nan: «-Me "le "we'an nen ka -kɔ Zan -nanjenle "bui "da? -Ce'an nen fulɔ ci -a nyɔnnan be, -a yɪnan "ce'e ka -kɔ di. ⁸ En -mɛ "le "we'an nen ka -kɔ "mɛn? Min nen e sɔ fenyian 'wɔ 'e da be, -a yɪnan "ce'e ka -kɔ di. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan sɔ fenyian fenyian be, mingɔnnen -le 'kuin nen waa ye. ⁹ 'Ka 'ci nrɔn 'nan Bali 'lewei vɪzan nen, -yee "we'an nen ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nen! 'Pian maan ve 'ce'e 'nan, Zan -dan "mlian Bali 'lewei vɪzan da. ¹⁰ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An 'bɔ Bali,
an 'mɛn min -tɔ -tɔala 'i 'le,
-yɛɛ 'i 'le si dra.»

Min nen Bali -a 'vɪ be Zan nen. ¹¹ Maan ve 'ce'e 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'trɛda blamin -tɔ -dan 'ka 'mlian min -batize drɛzan Zan da di. 'Pian minnun nen o ya Bali -le mingɔnnen trɛdave -a be, o va min

"wennenen-dan "mlian Zan da. ¹² Tu nen min -batize drezan Zan Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia, 'trilii -e 'e bɔ cɛɛɣvɪ yi -a bɛ, minnun a 'o 'tɔdɪ lou 'nan te Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'kʊ 'e 'lɛ dɪ. En minnun 'bɔ nɛn -wee 'wɪ a 'tɔndɔn zɪɛ, o ya "va 'nan 'e drɛ 'wee vɛ -a. ¹³ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ pou siadɪ bɛ, Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn, ɛn 'wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Moizi -le -pei 'fluba 'ji. En Zan "e 'wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'vɪ 'nyian. ¹⁴ Wɪnun zɪɛ -te ka yi -tɛala "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Eli nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'nan e -taa 'vaa -e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e pou sia bɛ -a 'bɔ nɛn Zan -a. ¹⁵ Min nɛn 'wɪ man 'trɔɛn 'cɪ -a -wulo -man bɛ 'e man.

¹⁶ -Naagɔnɔn bɛ an o -kɔɔnman -tinun man? O ya "le nannannun nɛn o ya srɔan -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ zʊ. -A -mienun -a ve 'o bɔɛnun lɛ 'nan: ¹⁷ <Kʊ -pʊ -tɛ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'tanlɛ dɪ. "Drenun nɛn o min -wulo -man -taa "bɛ kʊa -fɔ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'wuɔlɛ dɪ. ¹⁸ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, zɪ Zan -ta bɛ, e fɛ 'sɔn, ɛn ya'a -wɛn mlinlɛ dɪ, 'pian minnun -a 'vɪ "man 'nan: <Yʊ -wliɪdɪ 'bɛ cɪ -a -sru.> ¹⁹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta, "an "fɛ -ble, ɛn "an "wɛn -mlian, ɛn minnun -a 'vɪ 'an man 'nan: <Fɛ -blɪ -lagu nɛn 'maan, ɛn -wɛn -tɛzan nɛn 'maan.> En "nyian minnun -a 'vɪ 'an man 'nan: <'Sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛnɔn bɛɛ nɛn 'maan.> 'Pian 'an drɛ wɪnun 'bɛ Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -cɪ -kɔɔnman.>

*Flanun nɛn -a danɔn 'ka yi -tɛlɛa
Zozɪ da dɛ, Zozɪ 'wɪ 'pla -wlɛ
(Lk 10.13-15)*

²⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozɪ 'wɪ 'tɔ 'flanun nɛn e 'lɛbɔ "fɔ wɪ "kaga drɛ "da "bɛ o man, kɔɔ wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o 'si 'o drɛ wɪ -wliɪdɪnun man dɪ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: ²¹ «Koraze 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Bɛzaida 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! 'Lɛbɔ "fɔ wɪnun nɛn o drɛ 'ka fla 'gʊɛ, "te o drɛ Tir 'lee Sidɔn 'flanun da bɛ, "te o 'tɛ 'yie 'wɪ 'o da -a -nan 'mɔn, ɛn "te 'o -cɛ

bʊ sɔ cɛɛn 'o man -a -nan 'mɔn. -A -cɪ -kɔɔndɪ nɛn 'nan o 'si 'o drɛ wɪ -wliɪdɪnun man. ²² -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'cee yra yɪdɪ 'plɛblɛ "mlian Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn 'le vɛ da. ²³ En kaa nɛn ka cɪ Kapanamo 'nɔn 'a bɛ, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cɛjɛ, 'pian Bali 'ka -sɔɔnmlan -kanɔn 'va. Kɔɔ 'lɛbɔ "fɔ wɪnun nɛn o drɛ 'ka 'va 'gʊɛ, "te o drɛ Sodɔm 'nɔn fla bɛ, "te 'fla zɪɛ e ya -nan tian cɛɛɣvɪ yi -a. ²⁴ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'cee yra yɪdɪ 'plɛblɛ "mlian Sodɔm 'nɔn 'le vɛ da.»

*Zozɪ 'e "tɪ 'tɔ 'bɔ
(Lk 10.21-22)*

²⁵ Tʊ zɪɛ -a man nɛn, Zozɪ Bali tru 'ba. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, yie cɪ labli 'san -a, ɛn yie cɪ 'trɛ 'san -a. Mɛin 'tɔ "yi "ve 'nan, 'wɪnun nɛn yia yɔɔ minnun nɛn 'o 'fli "siala 'wɪ 'tɔnɔn -a bɛ o man bɛ, yia ta 'bɔla minnun nɛn 'o 'fli drɛ nannannun -a bɛ -wlɛ. ²⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ 'wɪ nɛn e cɪ 'i 'cɪ 'sɔ 'a bɛ, -a 'bɔ nɛn yia drɛ.

²⁷ Fɛ pɛɛnɔn 'pɛba a 'e wʊdɪ 'an 'lɔ, 'an "tɪ yie drɛ zɪ. 'An "tɪ 'saza 'bɛ 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ 'an -tɔa. En 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ 'an 'saza 'bɛ 'an "tɪ -tɔa. En "nyian 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ, min nɛn an ya "va 'nan 'an ta bɔala -yrɛ "bɛ, -a san 'bɛ 'an "tɪ -tɔa.

²⁸ 'Ka pɛɛnɔn, 'ka 'ta 'an 'va! 'Ka "koe "a 'e 'nyandɪ, kɔɔ -trɔ nɛn 'ka 'win -ji bɛ -a cibɛn a, -yee "wɛan 'ka 'ta 'an 'va -e 'an 'ka 'trɔa. ²⁹ 'Ka 'wɪ 'man -e 'an drɛ 'ka 'tazan -a! 'Ka -sɔɔnla 'an -sru -e 'ka 'wɪ -tranla 'an 'va! 'Ma'an 'tɛ 'paa 'ka da da dɪ, ɛn "nyian bɛ, an 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn "siala min -a. 'An 'va zia bɛ, 'ka 'cɪ yra 'tra. ³⁰ Kɔɔ -si nɛn maan -kɔɔnmlan 'cɛɛ -e 'ka 'sia bɛ, e ya 'ka 'sia -si -a. En -trɔ nɛn maan -nɔan 'cɛɛ -e 'ka 'sia bɛ, e ya 'fogo 'fogo.»

12

Zozɪ 'wɪ tin 'ba Zuɪf 'nɔn 'le 'flinla

'yi man

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

¹ "Bε -sru 'flinla 'yi -tu da bε, εn Zozi 'lee 'e -srunon fei -tu 'cendi 'sia 'ji. Tu zιε -a wlu bε, te dra -a -srunon -tea. Fε 'wλε nen fei zιε -a da bε, waa cεεn, εn waa -blidi 'sia. ² Zi Farizen 'non -a -nan 'yi bε, εn waa 'vι Zozi lε 'nan: «"I 'yio 'i -srunon 'a! 'Wι nen wa'a dra -cee 'flinla 'yi da dιε, -a 'bo nen o ci -a drenan bε.»

³ En Zozi -a laabu -wλo 'nan: «'Wι nen -kaa tra David -a dρε 'o 'vale 'yee minnun -a bε, ka 'a tian -a ta vιlε dυv? Te dra o -tea "bε, ⁴ e wla Bali -le 'kuin, εn 'kpoun nen waa 'pla Bali -le vε -a bε, yaa 'sia, yaa bli, εn e 'yee minnun "le "non, 'pian te -a 'kpoun 'bo zιε Bali -pannon 'saza 'bε -ble. ⁵ En "nyian bε, kaa ta 'vι Bali -le 'fluba 'ji 'nan, 'flinla "yi da bε, Bali -pannon 'ko 'nyranman 'pale Bali -pan 'kuin. 'Flinla "yi 'srōen nen waa sre zιε, 'pian o ya Bali -pan 'kuin -le "wεan bε, min -tu 'ka 'wι 'tōa o man dι. ⁶ Maan ve 'cεε 'nan, fε nen 'bε -dan "mlian Bali -pan 'kōn da bε, 'bε a 'gv. ⁷ E ya 'e 'cren -tedι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nyrinda 'e 'sen 'ka da!

'Bε ci 'wι "yi "a,
'pian 'sraga budi bε,
'bε a 'e "tun.»

"Te ka 'wι zιε -a -ci 'man bε, 'men minnun nen wa'a 'wι 'wλidi "tu dρεlε 'labε dιε, "te ka 'a 'wι 'tōa o man "fo "dι. ⁸ Fε nen maan 'vι zιε -yεε ci 'nan, 'an 'bo Blamin -pι mεen ci 'flinla "yi san -a.»

*Min -tu nen -a -pela 'ka 'e man bε
Zozi -a beli*

(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹ Zozi 'si fε zιε -a -nan, εn e -kv -wee cin yι 'kuin. ¹⁰ 'Kōn zιε -a -ji bε, min -tu nen -a -pela 'ka 'e man bε, e ya -nan. -A -nan nen minnun 'wι 'gvε -a laabu Zozi 'lō 'nan -e 'o -kōla 'wι 'tōdi -a "man "le "wεan. O -yre 'nan: «-Cee -pei -to wι -a -si -non 'nan min 'e 'cε 'si min man 'flinla "yi da?»

¹¹ En Zozi -a 'vι -wλε 'nan: «Min -tu 'ka 'ka yei, -te -yee 'bla a -towli "cε,

εn e -te -klu -ji 'flinla "yi da bε, -e 'e vιlε 'e 'si dι. ¹² Blamin 'wι a e -cia 'bla da. -Yee "wεan -a -si a min lō -e 'e 'wι "yi "dρε min lε 'flinla "yi da.»

¹³ En Zozi -a 'vι min nen -a -pela 'ka 'e man bε -yre 'nan: «'I 'pe 'sv "ji!» Min zιε 'e 'pe 'sv "ji, εn -a -pε zιε e dρε "plōnblōn "le -a -pε -tu -le 'wι 'zv. ¹⁴ Zi e 'wι zιε -a dρε bε, εn Farizen 'non 'bōla bei. O -kv 'o cin yιlε. Waa 'pla "da 'nan, 'o Zozi 'man -wεε -e 'o -te.

*Bali 'suzan nen Bali -a 'si "va "bε
Zozi nen*

(Mk 3.7-12; Lk 6.17-19)

¹⁵ 'Wι nen -a -cin ci Farizen 'non 'ji 'nan 'o dra bε, Zozi -a -kōnnen 'yι, εn e 'si fε zιε -a -nan, e -kv. Min "kaga "kōla -a -sru, εn minnun nen 'o 'man "yaaman bε, e -ce 'si o pεenon man, ¹⁶ 'pian e 'wι 'pla -wλε 'kagla 'nan, te 'wee 'tō fuila 'man "dι! ¹⁷ 'Wι nen Bali 'lewei vizan Ezai -a 'vι 'e 'cεn bε, zι e 'lε sōo zιε. Kōo yaa 'vι 'nan: ¹⁸ «Bali "e 'nan:

«'An 'suzan nen maan 'si "va "bε, -nyren "bε.

Maan ye "yi εn -yee 'wι 'an 'ci "nranman.

An 'men lei 'saun -nōan -yre.

Zι an min "siala min tıglı 'a 'an 'lε bε, -yεε ve 'leglōn pεenon 'ji 'non lε.

¹⁹ Ya'a ve -sa -a dι, εn ya'a -paanman -a vidι -a dι.

En "nyian bε,

ya'a ve -guada -trilii dι.

²⁰ Maan ve 'cεε 'nan,

-cεan nen e ya 'e 'widι bε,

'an 'suzan zιε,

ya'a sūmlan "nen "dι.

En 'te nen e cεen "dridι man bε,

ya'a 'driman dι.

Yaa dra -bleble zιε -trilii,

-e zι an min "siala min tıglı 'a 'an 'lε bε,

minnun pεenon 'o -ci man.

²¹ 'Tredanon pεenon yie 'fo -yre 'nan, -yεε min "sia 'wι 'ji.»

Zozi 'wι 'pla Farizen 'non lε

(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² "Bε -sru εn minnun -ta min -tu nen -yv -wλidi "a -a -sru "bε, -a Zozi

le. Min zɪe -yʊ -wɪdɪ 'bɔ -a yɪe 'wi, en yaa drɛ bobo -a. Zozi -a beli, en e wɪ, en e fɛnan yɪ. ²³ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e minnun pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, en waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Min 'labɛ e -kɔan David kluda min -a 'kpagba.»

²⁴ Zɪ Farizɛn 'nɔn 'wɪ nɛn minnun -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, en waa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yɔnun tazan Belzebul -le 'plɛblɛ 'a nɛn min 'labɛ e -yʊ -wɪdɪnɔn -pian "minnun -sru.»

²⁵ 'Wɪ nɛn Farizɛn 'nɔn 'jɪ bɛ, Zozi -a -tɔ, en e 'nan -wɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tʊ -jɪ minnun cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tanan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪe e -wɪa. -Te 'fla -tʊ da 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪe -a drɛnan oo, 'fla zɪe ya'a 'mɔan dɪ, -e 'e -wɪ. En -te 'kɔn 'tʊwɪ 'le "nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪe -a drɛnan oo, "kɔnnɛn zɪe e -wɪa. ²⁶ -A -tʊwɪ "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnun -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin yei 'bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wɪ -a -nan 'mɔn.

²⁷ Kaa 'vɪ 'an man 'nan, Belzebul 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn en an -yʊ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, 'lɔɔ 'cɛe 'nɛnnun -le vɛ bɛ cɛɛ vɛ -nɔn? 'Wɪ nɛn kaa vɛ 'an man, -te ka'a vɛ 'cɛe 'nɛnnun man dɪɛ, yaa -kɔanman 'nan -tin a 'e 'tɛdɪ 'ka da. ²⁸ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, Bali lei 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn, en an -yɔnun -pian "minnun -sru. 'Wɪ zɪe -yɛɛ -kɔanman 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔla 'ka 'va. ²⁹ En "nyian bɛ, maan vɛ 'cɛɛ 'nan, Satan nɛn e ya min 'plɛblɛ 'a bɛ, waa "kuan waa -yrɪman 'vaa, en min -kɔlaman 'e -wɪamlan -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnan "koola.

³⁰ Min nɛn e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. En min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kʊ fɛ tre 'e cin man dɪɛ, yaa fuimlan "man. ³¹ E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. En "nyian -te min Bali srɔn bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we "man -wɪdɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san

lɛ 'li "fo "dɪ. ³² Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man bɛ, waa "cɛa -yrɛ. 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lei 'saun man bɛ, -te -a yɪe a "man 'trɛda 'gʊ oo, -te -e -ka oo, wa'a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

³³ O yiba 'kpa -tɔa 'e 'blɔ man. -Te yiba "a "yɪ "bɛ, -a 'blɔ -kɔan "yɪ, en -te yiba "a -wɪdɪ "bɛ, -a 'blɔ -kɔan -wɪdɪ. ³⁴ Min -wɪdɪnɔn! 'Wɪ "yɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'bɔla 'ka 'le dɪ, kɔɔ 'ka 'cɪ wɪ a -wɪdɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn 'e fadɪ min -jɪ bɛ -yɛɛ bɔala min 'le. ³⁵ Min nɛn -a cɪ wɪ a "yɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ "yɪ bɔala, en min nɛn -a cɪ wɪ a -wɪdɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. ³⁶ Maan vɛ 'cɛɛ 'nan, yɪ nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min a 'bɔla 'e 'le bɛ, yɪ zɪe -a da nɛn min -a -cɪ vɛ. ³⁷ Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ -tin -tɛa "min da, en -yɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn.»

Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ drɛ dɪ

(Mk 8.11-12; Lk 11.16, 29-32)

³⁸ "Bɛ -sru en 'fluba 'cɪ vɪnɔn -mienun 'lee Farizɛn 'nɔn -mienun 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -cɪ -kɔɔn 'kʊɛ 'nan i "sia Bali va!»

³⁹ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Naagʊnɔn, ka ya min -wɪdɪnɔn -a, ka cɛɛn Bali man, en ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan vɛ 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ nɔan -kɔɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gʊ dɪ, -te ya'a 'silea 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bɛ -a dɪɛ. ⁴⁰ 'Wɪ nɛn e 'bɔ Zonazi man bɛ -nyrɛn 'gʊ. E yɪ drɛ pɔ -dan tʊ pɔn -jɪ yaaga. 'Wɪ 'tʊwɪ zɪe e bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, an yɪ dra 'trɛ 'jɪ yaaga.

⁴¹ Yɪ nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, Ninivi 'nɔn 'bɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ Ninivi 'nɔn lɛ bɛ, o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, en o -sɔɔnɪa Bali -sru.

⁴² En "nyian bɛ, lɪmɔn -tʊ nɛn 'li e ya mingɔnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bɛ, yɪ nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ e

'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔɔdi yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn -a -dan "mlian Salomɔn da bɛ, e ya 'gʊ.»

-Yv -wɪdɪ 'lɪdɪ 'e da
(Lk 11.24-26)

⁴³ «-Te -yv -wɪdɪ 'si min -tv -sru "bɛ, e -cia "wɔɔdɪ -a fɛnan -kadɪnɪn -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran nan, 'pian -te ya 'a yɪɛ dɪɛ, ⁴⁴ -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bɛ, -a -ji.» -Te e -ta, te -a -nan a e "koodɪ, te fɛnun a 'e wɔɔladɪ "da, ɛn -a -ci a 'e "tun "bɛ, ⁴⁵ tɔɔn e -ko 'e -sru, -e 'e -yv -wɪdɪ 'sɔravɪ "nɛn o -wɪdɪ "mlian "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -kɔndɪ -wɪdɪ "mlian -a tɛdɛ vɛ da "fo. 'Wɪ -towɪ zɪɛ -yɛɛ dra -naagɔnɔn lɛ.»

-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Zozi 'fʊ tin 'banan minnɪn zɪɛ -wɛɛ, ɛn -a "bʊ 'lee -a "bʊnɪn -ta. O -fʊ 'o 'tɔɔdi bei, ɛn o 'nan 'o ya "vale 'o 'wɪ tin "baa -yrɛ. ⁴⁷ ɛn minnɪn nɛn o cɪ Zozi wei mannan bɛ, o va min -tv -kv -a vɪɛ -yrɛ 'nan: «'I "bʊ 'lee 'i "bʊnɪn a bei, o ya "vale 'o tin "baa 'yɪɛ.»

⁴⁸ 'Pian Zozi 'e min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪnɪn 'bɛ cɪ 'an "bʊ "a, ɛn -tɪnɪn 'bɛ cɪ 'an "bʊnɪn -a?» ⁴⁹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'e 'pɛ 'sʊ "ji 'e -srunɔn da, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, 'an "bʊ 'lee 'an "bʊnɪn nɛn 'gʊ. ⁵⁰ Fɛ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bɛ -a cɪ 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ cɪ 'an "bʊ "a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "blu -a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "bʊ -a.»

13

'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Yɪ -towɪ zɪɛ -a da bɛ, Zozi 'si 'kuɪn, ɛn e -kv -nyɛnɛa Galɪlɛ 'yɪ 'plo man. ² Minnɪn a trenan "man "kaga, -yɛɛ "wɛan e -kv -fɔɛ -klʊ -ji, ɛn e -nyran. Minnɪn pɛɛnɔn "o -fʊv 'yɪ 'plo da, ³ ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji -kɔnnɛnnɪn -fɔdɪ -a -wɛɛ. E 'nan -wɛɛ nan:

«Min -tv 'bɛ 'kv 'saa 'fɔɛ. ⁴ "Yɛɛ -kɔn -a wɛɛnnan bɛ, ɛn -a 'wɛɛ plɔɛn 'sran si man. "Lomannɪn -ta, ɛn waa blɪ. ⁵ -A 'wɛɛ -mie -sran "nyian puo da, fɛnan nɛn 'trɛ 'ka "kaga "dɪɛ, -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trɛ 'ka "da "kaga "dɪ. ⁶ 'Pian zɪ yɪɛ "ɛ bɔla "ji "bɛ, 'saa zɪɛ e 'tɛ blɪ, ɛn e -ka, -a "sɛɪn 'ka 'kʊɛ -kɔɔbli dɪ -le "wɛan. ⁷ ɛn -a 'wɛɛ -mie -sran "nyian fɛnan nɛn -tɛɪn -taa "bɔɛ bɛ -a -nan. -Tɛɪn zɪɛ e 'tu, yaa -maan 'saa 'ka bɔɛ dɪ. ⁸ ɛn -a 'wɛɛ -mie -sran 'trɛ "yɪ "da, e 'bɔ, e -sɛn "da. 'Saa bɛ -tv 'wɛɛ a "man -yaa tv, ɛn -a bɛ -tv 'wɛɛ a "man -fuba 'shɛɛdʊ, ɛn -a bɛ -tv 'wɛɛ a "man -fuba yaaga. ⁹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ Zozi -srunɔn pli Zozi man, ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn i 'wɪ tin 'ba minnɪn 'labɛ -wɛɛ -kɔnnɛn "ji?»

¹¹ ɛn Zozi 'e -wɛɛ 'nan: «Kaa 'gʊɛ, 'ka lɛ nɛn Bali 'yɛɛ 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bɛ -a -cɪ 'si. 'Pian minnɪn nɛn o 'ka -an -sru "dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. ¹² 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ min nɛn e ya -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa -nɔan, -e 'e -tɔ 'e 'cɪɪla "da. 'Pian min nɛn -yɛɛ "ka "dɪɛ, -a "tɪɛnnɛn nɛn yaa -tɔa "bɛ, waa "sia -yrɔ. ¹³ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan nɛn an 'wɪ tin "baa minnɪn 'labɛ -wɛɛ -kɔnnɛn "ji, kɔɔ o yɪɛ a "ji fɛnan yɪ vɛ -a, 'pian wa 'a fɛnan ye dɪ. ɛn 'wɪ man "trɔɛn "a o -wulo -man, 'pian wa 'a 'wɪ maan dɪ, ɛn waa 'wɪ 'cɪ maan dɪ. ¹⁴ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ 'bɔ o man. Yaa 'vɪ nan:

«'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ lɛ 'kpa tɪglɪ,
'pian ka 'a -cɪ maan dɪ.

Ka fɛnan -nanjɛan 'kpa tɪglɪ,

'pian ka 'a -kɔnnɛn 'ye dɪ.

¹⁵ -Yɛɛ cɪ 'nan minnɪn 'labɛ 'o 'bli da -tɔ 'pleblɛ,

'o 'fli "trɔɛn dre "yuyɪ,

ɛn 'o yɪɛ 'lɛ 'wʊ 'o 'bɔ 'a.

Waa dre zɪɛ 'nan,

-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
 ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,
 ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.
 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa drɛ 'nan,
 "tɔgɔ 'o -sɔɔnɪa 'an -sru
 -e 'an o 'si 'wɪ 'ji.»

16 'Pian kaa nɛn ka cɪ 'an -srunɔn
 'a 'gʊɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ
 'ka yɪɛ fɛnan ye, ɛn 'ka "trɔɛn 'wɪ
 'ci maan. 17 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ
 'a 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga, 'lee
 minnun nɛn o 'ta 'wɔla Bali wei da
 bɛ o "kaga -a man wɛɛ 'nan, fɛ nɛn
 kaa ye bɛ "o 'ye, 'pian wa'a -kɔlɛɛ
 -a yɪdɪ -a dɪ. ɛn "nyian waa man
 wɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn kaa maan 'gʊɛ "o
 maan, 'pian wa'a -kɔlɛɛ -a mandɪ -
 a dɪ.»

*Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnɛn "ci
 'vɪ*
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

18 «Kaa nɛn ka cɪ 'an -srunɔn 'a bɛ,
 -kɔnnɛn "nɛn maan -fɔ 'saa 'fɔzan
 man bɛ, an "ta -a -ci ve 'cɛɛ. 19 Min
 -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa
 'wɛɛ nɛn e -sran -si man bɛ -a man
 bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. 'O
 "trɔɛn "tɔ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ
 min da 'wɪ ɛ, 'pian o "trɔɛn "yuyu
 'tan. Tɔɔn ɛn Bali 'nanmanzan 'ta
 'winun nɛn -a -cin -fɔla o ji bɛ, -a
 "koole. 20 Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ
 nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran puo
 da bɛ, -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian
 -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan,
 'nun tɔɔn o "we "man ci "nrɔndɪ -a.
 21 'Pian o 'ka 'o 'tɔdɪ "da 'plɛblɛ dɪ,
 -Te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ "sia o man, ɛn
 minnun 'te 'padɪ 'sia o da 'nan o wɪ
 Bali -le 'wɪ man -le "wɛan bɛ, tɔɔn -
 e 'o 'pɛ 'si Bali -le 'wɪ -sru. 22 Min
 -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa
 'wɛɛ nɛn e -sran fɛnan nɛn -tɛin -taa
 'bɔɛ bɛ, -a -nan bɛ, -yɛɛ bɔa -wee
 "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'pian -
 wee ci "nrɔndɪ 'trɛda fɛnun da, 'lee
 -wee "lala yɪdɪ "yi "bɔv "bɛ, e -si -
 tɔa Bali wei lɔ -e 'e 'nyranman 'pa
 o man. 23 'Pian min -mienun -le vɛ
 bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran
 'trɛ "yi "da bɛ, -a man bɛ, -yɛɛ bɔa
 "o man. O Bali -le 'wɪ maan, o "we
 "man, tɔɔn 'nyranman nɛn Bali wei

-a 'padɪ "siala o man bɛ -a "nɛn bɔala
 -dan. Te o drɛ 'le 'nan 'saa nɛn -a
 bɛ -tɔwɪ 'wɛɛ a "man -yaa tɔ, ɛn -a
 -tɔwɪ 'wɛɛ a "man -fuba 'shɛɛdɔ, ɛn
 -a -tɔwɪ 'wɛɛ a "man -fuba yaaga bɛ,
 -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ lu 'wɛɛ -wɪdɪ "da
 24 Zozi -kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -
 wɛɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -
 blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E ya "le
 min -tɔ 'bɛ 'yɛɛ fei 'pa, ɛn e 'saa 'fɔ
 "da. 25 'Pian, zɪ -pei 'tan, ɛn minnun
 a yɪ -tɛnan bɛ, min zɪɛ -a 'nanman-
 zan 'ta, e lu -wɪdɪ 'wɛɛ wɛɛn fei zɪɛ
 -a da, ɛn e -kɔ. 26 'Saa zɪɛ e 'bɔ, e -sɛn
 "da, ɛn lu -wɪdɪ "e 'bɔ 'wɔ "nyian.

27 Minnun nɛn 'o yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ
 'va te waa man dra bɛ, o -ta -a vɪɛ
 fei san ɛ 'nan: <'Kɔ 'san, 'saa 'saza
 nɛn yia -fɔ 'yɛɛ fei. E drɛ 'kɔ, ɛn lu
 -wɪdɪ 'bɔ 'ji?»

28 ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: <'An 'nan-
 manzan 'bɛ drɛ.> ɛn -yɛɛ minnun
 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Kɔ "ta -ko -a
 "sɔvɛa?»

29 ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: <-Cɛjɛ, te
 'ka drɛ dɪ! "Tɔgɔ "cɛɛ vɪ 'nan ka lu
 -wɪdɪ 'sɔla bɛ, 'ka 'saa 'pa 'va. 30 'Ka
 o 'tɔ 'o trɔ 'e cin va -trɪlɪɪ, -e 'saa 'tɛ
 tɔ 'e bɔ. 'Saa 'tɛ tɔ -man bɛ, maan ve
 'saa 'tɛnɔn ɛ 'nan, 'o lu 'wɛɛ -wɪdɪ
 "sɔvɛa 'e 'flin, 'wɛɛ -yrɪ, -e 'wɛɛ 'tɛ 'blɪ.
 ɛn 'saa bɛ, 'wɛɛ 'tɛ, -e 'wɛɛ 'sɛn 'mɛn
 'trɛbɔ -ji.> »

*Fei fɛ 'wɛɛ 'tɔ man -kɔnnɛn 'lee
 'mannyan man -kɔnnɛn*
(Mk 4.30-32; Lk 13.18-21)

31 Zozi -kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -
 wɛɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -
 blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E ya "le
 min -tɔ 'bɛ fei fɛ 'wɛɛ "wɛnnɛn 'tɔ 'si,
 ɛn yaa -fɔ 'yɛɛ fei. 32 Fei fɛ 'wɛɛ zɪɛ -
 a "wɛnnɛn "mlɪan fei fɛ 'wɛɛ pɛɛnɔn
 nɛn min -a -fɔa 'fei bɛ -a da. 'Pian -te
 waa -fɔ ɛn e 'bɔ bɛ, -a -dan "mlɪan fei
 'wɛɛ pɛɛnɔn da. E dra "le yɪba 'zɔ, te
 "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan
 -ji.»

33 ɛn e -kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -
 wɛɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -
 blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E ya "le

lumən -tu 'bε -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wennən 'wv "va, en yaa baa. 'Mannyan zιε -e -fari -pυ 'bɔ siiman 'e pεenən.»

-Mε "le "wean nən Zozi 'wι tin 'ba -kənnen "ji?

(Mk 4.33-34)

³⁴ -Kənnen "ji nən Zozi wι pεenən zιε -a 'vι minnun "kaga "nən 'o cin 'yι bε -wλε. Ya'a 'wι 'tυ vιε -wλε te e 'ka -kənnen "ji dι. ³⁵ Zozi -a drε zιε 'nan, -e 'wι nən Bali 'lewei vιzan -a 'vι bε, 'e 'le sɔɔ. Bali 'lewei vιzan -a 'vι 'nan:

«-Kənnen "ji nən an 'wι tin "baa minnun λε.

'Wιnun nən o -fυ 'e yɔɔdι

'trɛda pou sianan "trilii

-e 'e 'bɔ cεεγυ yi -a bε,

maan ve minnun λε.»

Zozi lu 'wλε -wλidι "man -kənnen "ci 'vι

³⁶ 'Bε -sru, Zozi minnun "kaga zιε o 'tυ, en e -kυ "kənnen 'o 'vale 'e -srunən 'a. -A -srunən pli "man, en o 'nan -yrε "nan: «-Kənnen "nən yia -fɔ lu 'wλε -wλidι "da bε, 'i -ci vι 'kυε!»

³⁷ En Zozi "e 'nan -wλε 'nan: «Min nən, e 'saa 'fɔ bε, 'an 'bɔ Blamin -pι nən. ³⁸ Fei 'bɔ bε, 'trɛda nən.

'Saa 'wλε bε, minnun nən o 'ta wɔla Bali -sru "bε o nən. Lu 'wλε 'wλidι "bε, minnun nən o 'ta wɔla Satan -sru "bε o nən. ³⁹ Min zιε -a 'nan -manzan nən e lu 'wλε 'wλidι wεen bε, Satan nən. 'Saa 'tε tυ bε, yi nən Bali 'trɛdanən -le tin "baa bε -nyrən. En 'saa -tənən bε, Bali -le 'pasianən nən laji bε o nən. ⁴⁰ O lu 'wλε 'wλidι 'tε blι, 'wι 'tɔwli zιε -yεε dra yi nən Bali 'trɛdanən -le tin "baa bε -a da. ⁴¹ 'Wι nən e -taa "drελε bε -nyrən 'gυ: 'An 'bɔ Blamin -pι 'an 'mən 'pasianən nən laji bε o "paa -sia. 'Wι 'wλidι "drɛnən, 'lee minnun nən waa dra -e min 'e 'wι 'wλidι "drε bε, min 'pasianən o bɔ "va minnun nən Bali mingənnen -ble o da bε o yei. ⁴² O minnun zιε o -sεan 'tε -dan 'va. Fεnan nən -wuɔdι 'lee 'shε da -blidι ci bε -a -nan. ⁴³ Tɔɔn -e minnun nən o 'ta 'wɔla Bali -sru "bε, o ta 'e 'sυ 'o 'tι "le mingənnen trɛda, te o -san a

"le yidε 'san -le 'wι 'zυ. Min nən 'wι man "trɔen "ci -a -wulo -man bε -a san 'e man!»

Zozi -kənnen "fɔ -gan da

⁴⁴ Zozi "e 'nan: «Bali -le mingənnen -blidι min da bε -nyrən 'gυ. E ya "le 'nan -gan -tυ nən 'e yɔɔdι fei -tυ da. Min -tυ -kυ, e -gan zιε -a 'yι, en "e yɔɔ "nyian. -A ci "nranman "bυb -le "wean, e 'yee fεnun pεenən 'tan, en e -kυ fei zιε -a 'lɔλε -a man "lala -a.»

⁴⁵ En e -kənnen "pee -fɔ "nyian -wλε. E 'nan: «Bali -le mingənnen -blidι min da bε, -nyrən 'gυ. E ya "le 'flε 'tanzan -tυ 'bε ci fε -tυ nən -a 'flε a "le -siga -zυ bε -a -mie -wεenən 'nan -e 'e 'lɔ. ⁴⁶ Fε zιε yaa -tυ 'yι te -a 'flε a 'kpa tɔglι. E -kυ, e 'yee fεnun pεenən 'tan, en e -ta -a 'lɔλε -a man "lala -a.»

Zozi -kənnen "fɔ pɔ -tε "se "da

⁴⁷ Zozi -kənnen "pee -fɔ "nyian -wλε. E 'nan: «Bali -le mingənnen -blidι min da bε, -nyrən 'gυ. E ya "le min -tυ 'bε 'kυ 'yee "se 'wεenλε 'yι 'va. "Se zιε pɔ 'tɔ 'tɔdυ pεenən 'sɛn -ji. ⁴⁸ Zι e 'fa bε, minnun -a klan 'yι 'plo da, o -nyran, en waa fa bɔdι 'sia. Pɔ 'kpa nun nən "va "bε, -wεε -sɛn -pɔ -ji, en -a -wλidιnun bε, -wεε wεen. ⁴⁹ 'Wι 'tɔwli zιε -yεε dra yi nən Bali 'trɛdanən 'le tin "baa bε, -a da. Bali -le 'pasianən nən laji bε, o -taa "min -wλidιnun bɔλε "va minnun nən o 'ta 'wɔla Bali -sru "bε o yei. ⁵⁰ O minnun zιε o -sεan 'tε -dan 'va. Fεnan nən -wuɔdι 'lee 'shε da -blidι ci bε -a -nan.»

⁵¹ En Zozi -a laabu 'e -srunən 'lɔ 'nan: «Ka 'wι pεenən zιε -a -ci 'man?»

O -yrε 'nan: «-Inyan!»

⁵² En e -wλε 'nan: «Kaa 'vι 'kpa. Maan ve 'cεε 'nan, min nən e Bali -le 'fluba -tɔa en e -sɔɔnla 'an -sru "bε, te e drε "le "kənnen san ceje -le 'wι 'zυ. E 'wι cejenun 'lee 'wι 'trɛnun "paaman 'yee "kənnen 'nɔn 'ji.»

Zozi 'kυ Nazaretι

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ Zι Zozi cεen -kənnen "nun zιε -a -fɔdι man bε, en e 'si 'nan, ⁵⁴ e -kυ 'e flα. Zι e 'bɔla -nan nun bε, e 'wι

"paadi 'sia -wee cin yi 'kuin. Min pɛɛnɔn 'plo 'fɔ ɛn o 'nan: «-Tɪɛ 'wɪ 'tɔdɪ paa 'ji? ɛn yaa dra 'kɔ 'lɔɔ ɛn e 'lɛbo 'fɔ wɪnun dra? 55 Min nɛn e ci -a bɛ, kva -tɔa. Yiba "nyaanzan nɛn 'gʋɛ -a -pɪ nɛn. ɛn Mari 'bɛ ci -a "bʊ "a. ɛn -a "bʊnɪn nɛn Zaji 'lee Zoʒɛfʊ 'lee Simɔn 'lee Zud -a. 56 ɛn "nyian bɛ, -a "blunɪn pɛɛnɔn a -kaa fla 'gʋ. -Yee 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'lɛbo 'fɔ wɪnun drɛdɪ 'labɛ nyin zia nɛn yɛɛ 'si?» 57 'Wɪ zɪɛ ya'a o ci 'sɔlɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o yi -tɛra "da "dɪ.

-A-nan nɛn Zozi 'e 'nan -wɛlɛ 'nan: «-Tɛ Bali 'lewei vizan a 'e fla, ɛn -tɛ 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan e ya 'yee "kɔnnɛn "bɛ, minnɪn yiɛ 'ka "naan "man "dɪ.»

58 Minnɪn 'ka yi -tɛlɛa Zozi da dɪ -lɛ "wɛan, ya'a 'lɛbo 'fɔ wɪ "kaga "drɛlɛ fɛ zɪɛ -a -nan dɪ.

14

Min -batize drɛzan Zan -kanan wɪ nɛn 'gʋ

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

1 Tʊ zɪɛ -a man nɛn, mingɔnnɛn Erodi nɛn e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, e Zozi 'lɛ 'wɪ 'man. 2 Yaa 'vɪ 'e 'wɪlunɔn lɛ 'nan: «Min 'labɛ min -batize drɛzan Zan nɛn! E wɪuan -kanɔn 'va, -yee "wɛan 'plɛblɛ a -yɾɔ ɛn e 'lɛbo 'fɔ wɪnun dra.»

3 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ ɛn Zan 'bɔ 'ka bɛ, -nyɾɛn 'gʋ: Erodi 'bɛ 'vɪ 'nan o Zan 'kun, o -yɾɪ, -e 'o -fɔ -pʊ 'kuin. Erodi 'e "bʊɪ Filipʊ nan nɛn waa laabo Erodi bɛ -a 'si 'e 'lɔ, ɛn yaa 'pa. 4 'Wɪ zɪɛ e 'nan Zan man, tʊ pɛɛnɔn man bɛ te yaa ve Erodi lɛ 'nan: «-A -si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bʊɪ nan 'pa dɪ.» 5 -Yee "wɛan Erodi a "va 'nan 'e Zan -tɛa. 'Pian "klan a "ji minnɪn "lɛ "wɛan, kɔɔ min pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vizan -a.

6 Erodi -ya yi "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ. Yi zɪɛ -a da bɛ Erodi 'lu "dre 'tan minnɪn nɛn Erodi o laabʊ "fɛdɪ da bɛ o 'lɛ. -Yee "dre 'tandɪ Erodi ci 'sɔ "fo. 7 -Yee "wɛan e -tɔ 'e 'wei da nɔnbɛ zɪɛ -yɾɛ. Yaa 'vɪ -yɾɛ 'nan: «Fɛ oo fɛ nɛn i ya "va "bɛ, 'i vɪ 'mɛn, maan -nɔan 'yiɛ.»

8 -A "bʊ 'wɪ wʊbʊ "ji, ɛn e 'nan Erodi lɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo -va nɛn an ci. 'I -nɔn 'mɛn -naagʊ "plɛdɪ da!» 9 'Wɪ zɪɛ e trun -fɔ mingɔnnɛn Erodi man. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'va, ɛn "nyian bɛ minnɪn nɛn "fɛdɪ da bɛ -wee "wɛan, ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ -cɛjɛ dɪ. -A -nan nɛn e wɪ "man, 10 ɛn e min 'pa 'sia 'nan 'e 'kʊ Zan -wulo 'cɛn -pʊ 'kuin. 11 Yaa cɛɛn, ɛn e -ta -a "plɛdɪ da. Waa -nɔn nɔnbɛ zɪɛ -yɾɛ, ɛn e -kʊ -a 'e "bʊ "lɛ.

12 "Bɛ -sru, Zan -srunɔn 'ta Zan -kadɪ 'sɪlɛa, ɛn o -kʊ -a wɔlɛ. 'Wɪ nɛn e 'bɔ "man "bɛ, ɛn o -kʊ -a 'sinan 'palɛ Zozi lɛ.

Zozi 'blɪfɛ -nɔn min -kpi 'soolu lɛ (Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)

13 Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -fɔ -klʊ -ji, ɛn e 'sɪ fɛ zɪɛ -a -nan. E ya 'vale 'e -kɔan fɛnan nɛn e ci flu bɛ -a -nan. 'Pian min "kaga -a -kɔnnɛn 'yɪ, o 'si 'fla, ɛn o -kula -a -sru 'o 'cɛin ji. 14 Zɪ e sɔɔnla -klʊ -ji bɛ, e minnɪn 'yɪ "kaga, ɛn o nyɾinda -sɛn "da. -A -nan nɛn -cɛnɔn nɛn minnɪn zɪɛ o yɛi "bɛ e o beli.

15 Zɪ funninmɪlan "ta "paala bɛ, ɛn -a -srunɔn pli "man, o -yɾɛ 'nan: «-Pei "ta taan, min 'ka 'nyɛanla 'gʋ dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ minnɪn lɛ 'nan, 'o 'kʊ 'fla -e 'o 'wee -blɪfɛnɪn 'lɔ, o -blɪ.»

16 ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «O -kɔlaman o -fo 'gʋ, 'ka 'blɪfɛ -nɔn -wɛlɛ 'ka 'bɔa!»

17 ɛn o 'nan -yɾɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ 'fɪlɪ "cɛ "nɛn 'ku 'lɔ 'gʋ.»

18 ɛn Zozi 'e 'nan: «'Ka 'ta -a 'mɛn!» 19 "Bɛ -sru ɛn yaa 'vɪ minnɪn "kaga zɪɛ -wɛlɛ 'nan, 'o -nyɾan lu da. E 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fɪ zɪɛ -a 'si, 'e yɾa -tɔ laji, e Bali muo "fɔ. "Bɛ -sru e 'kpɔunnɪn 'bɔ "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ 'nan 'o -pli "minnɪn 'bɔ man. 20 O pɛɛnɔn -a blɪ, o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fʊ bɛ, waa tre 'e cin man, e saannɛn -fuda "fɪ 'fa. 21 Minnɪn nɛn waa blɪ bɛ, o "nɛn bɔa -kpi 'soolu, te wa'a nannannɪn 'lee lɪmɔnnɪn "nrɔnlɛ dɪ.

Zozi 'ta 'wv 'yi yie da
(Mk 6.45-52; Zan 6.15-21)

22 "Bε -sru, εn e -tə 'e -srunən man 'nan, 'o 'fə -klv -ji 'o 'trəa 'e 'le 'yi -sru. E -fəla "da 'nan -e 'e -si -nən minnun 'bε -wle. 23 Zl minnun -nyan -nan bε, e pən -tv tri εn e -kv Bali tv 'balε 'e 'saza. Funninmlan 'pla te e ya fε zιε -nan 'e 'təwli. 24 Tv zιε -a man bε, te -klv -sru 'bə 'kəəbli. 'Pian te -klv 'bə a 'e yra yinan 'yi nən e 'blv -fəa "bε -yrə, kəə fulə "fεεnman o da zia.

25 Zl tv 'cən mannən 'wɪdɪ 'sia bε, εn Zozi 'kula o -sru 'ta wɔdɪ -a 'yi yie da. 26 Zl -a -srunən -a 'yɪ, te e ya 'ta wənən 'yi yie da bε, o ci nrən 'nan: «Min lei nən!» "Klan o -təa "le "wεan o -paandɪ 'sia 'plεble.

27 En Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'fə flu. Maan nən, te 'ka "klan dɪ!»

28 En Piəri "e 'nan -yrε 'nan: «Min -san, -te bii nən bε, 'yian laabv -e 'an 'lv 'i 'va 'ta wɔdɪ -a 'yi yie da.»

29 En e -yrε 'nan: «'I 'ta'!»

Piəri 'si -klv -ji, εn e 'ta wɔladɪ 'sia 'yi 'yie da te e -ko Zozi 'va. 30 'Pian zɪ yaa 'yɪ 'nan fulə "fεεnman 'plεble bε, "klan -sən "ji, εn e -wladɪ 'sia 'yi 'wlu. -A -nan nən e -paandɪ 'sia. E 'nan: «Minsan, 'yian 'sɔ 'yi 'lɔ.»

31 'Nun təən Zozi 'e 'pε 'sɔ "ji, yaa 'kun, εn e 'nan -yrε 'nan: «'Yie yi -tεradɪ 'an da a "wεnnən. -Mε "le "wεan nən 'i 'ci -fəədɪ 'sia?»

32 -A -nan nən o -fə -klv -ji, εn fulə "fεεndɪ 'le 'tə. 33 Təən εn -a -srunən 'o "pə səən "wlu, waa 'vɪ -yrε 'nan: «-A -sa 'ka "fo "dɪ, Bali -pɪ nən yia.»

Zozi -cε -tənən beli Jenezarət
(Mk 6.53-56)

34 O 'yi zιε -a cεεn 'ji, εn o 'bəla Jenezarət 'leɟlən 'ji. 35 Minnun nən o -nyεanla fε zιε -a -nan bε, zɪ o Zozi 'yɪ bε, waa -kənnən 'yɪ. -A -nan nən o minnun 'pa 'sia 'o "srən 'flanun da, εn minnun -ta -cε -tənən pεεnən 'a -yrε. 36 En o toba -fə Zozi lε 'nan 'e 'si -nən 'wle -e 'o klε -yee sə 'lebo "tun 'man. Minnun pεεnən nən o -kəla klədɪ -a -yee sə 'lebo "man bε, -cε 'si o man "fo.

15

Zuif 'nən tranun kluda wɪ
(Mk 7.1-13)

1 "Bε -sru, εn Farizεn 'nən -mienun 'lee 'fluba 'ci vɪnən -mienun 'si Zeruzalem, o -ta Zozi 'va, εn waa laabv -yrə 'nan: 2 «-Mε "le "wεan nən 'i -srunən 'ka 'ta 'wɔla -kaa tranun kluda winun da dɪ? "Wεε fənun -bli bε, wa'a 'o 'pε -man foeman "le zɪ -kaa tranun -a 'vɪ bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.»

3 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'bə "nun, -mε "le "wεan nən -kaa tranun kluda wɪ 'tə 'ji bε, ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tə winun da dɪ?

4 Bali "e 'nan: «'I "tɪ 'lee 'i "bɔ "bε, 'i yie 'e 'nan o man.» En yaa 'vɪ "nyian 'nan: «Min nən e wɪ -wɪdɪ 'e "tɪ "le, -te 'bε "cεε dɪ e wɪ -wɪdɪ 'e "bɔ "le bε, -a san zιε 'o -tε.» 5 'Pian 'ka 'bə "ka "paaman minnun ji 'nan, min nən yaa 'vɪ 'e "tɪ -te 'bε "cεε dɪ 'e "bɔ "le 'nan: «'Lala nən 'an 'ci nrən 'nan 'an "paa -a 'ka 'va bε, an "ta -a -nəən Bali lε.» 6 -A san zιε -te -a yie 'ka 'nanlε 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man dɪ, ya'a fε -tv dra dɪ. 'Wɪ zιε yaa -kəənman 'nan, ka Bali wei klu -sran 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a. 7 Wei "fliivli 'nən! 'Wɪ nən Bali 'lewei vizan Ezai -a 'vɪ 'ka man bε, 'wɪ 'kpa nən. Yaa 'vɪ 'nan:

8 «Bali "e 'nan:

Minnun 'labε,

waan 'tə "yi "ve 'o 'le lou,

'pian o jinun bε,

o ya 'o 'sidɪ 'an man -kəəbli.

9 -Wee 'an 'sudɪ bε -a "nən 'ka "dɪ.

Kəə -peinun nən blamin a -tə bε,

-a 'bə nən waa "paaman minnun ji 'nan

-yrε cɪ Bali -le -si -a.»

-Mε "wɪ 'bε min "tri -təa Bali 'lε?
(Mk 7.14-23)

10 "Bε -sru εn Zozi minnun laabv 'e "srən "kogo, εn e 'nan -wle 'nan: «'Ka "trəən 'tə -e 'ka 'wɪ 'gɔε -a -ci man 'kpa! 11 Fε nən e "sia bei -e 'e -wla "min ji bε, ya'a min "tri 'təa Bali 'lε dɪ. 'Pian fε nən e "sia min ji -e 'e bəla bei "bε, -yrε min "tri -təa Bali 'lε.»

12 Tɔɔn en -a -srunɔn pli "man, en o wlan -yre 'nan: «'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'gʊɛ, e wla Farizen 'nɔn man. Yia -tɔa zi?»

13 En Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn nɛn "tu "nɛn laji bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'wɛ 'fɔ 'trɛ 'ji dɪɛ, o -taa -a "suɔlɛa. 14 'Ka o 'tʊ zɪɛ! Yɪɛ 'winɔn nɛn waa, en o ya "vale 'o -si -kɔɔnman minnɔn nɛn o yɪɛ a 'e 'widɪ bɛ -wɛ. -Te yɪɛ 'wizan -tʊ a -si -kɔɔnman yɪɛ 'wizan -tʊ lɛ bɛ, o "flinɔn -tɛa "klu -ji.»

15 En Pieri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «-kɔnnɛn "nɛn yia -fɔ 'nan min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, 'i -ci vɪ 'kʊɛ.»

16 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, "ka "ya wo tian minnɔn nɛn wa'a 'wɪ 'ci maan dɪɛ waa? 17 -Mɛ drɛ ka'a 'wɪ 'ci maan dɪɛ? Fɛ pɛɛnɔn nɛn e -wɫamlan min 'lɛ bɛ, e -ko min -pɔn -ji, en -a 'bɔ 'a nɛn o -fɔa "lua. 18 'Pian fɛ pɛɛnɔn nɛn e bɔala min 'lɛ bɛ, e "sia min souba ji, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. 19 Kɔɔ min souba ji nɛn ci "nrɔndɪ -wɫidɪ pɛɛnɔn "sia: min -tɛdɪ a -tʊ, min nan -wɛɛdɪ a -tʊ, min -sran -wɛɛdɪ a -tʊ, nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ e ya -tʊ, crin wɔdɪ a -tʊ, 'wɫu 'sɛndɪ minnɔn man a -tʊ, 'widɪ min man -wɫidɪ "a -tʊ. 20 'Winun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. 'Pian -te min fɛ -bli 'e 'pɛ -man "tri "a bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ.»

*-Pɛn lɪ -tʊ yɪ -tɛra Zozi da
(Mk 7.24-30)*

21 Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, en e -kʊ Tir 'lee Sidɔn 'lɛglɔn 'ji. 22 'Lɛglɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn bɛ Zuif 'nɔn "cɛɛ waa dɪ. -A -nan lɪmɔn -tʊ 'bɛ 'ta Zozi 'lɛ, en e paan -yre. E 'nan -yre 'nan: «Minsan, David kluda min, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da. -Yʊ -wɫidɪ "a see 'panan 'an 'lu man.»

23 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "man "dɪ. En -a -srunɔn pli "man, o toba -fɔ Zozi lɛ 'nan: «'lɛ fɛ -tʊ drɛ -e lɪ 'gʊɛ 'e lɪ 'e da, kɔɔ -a -nan 'mɔn te e -paanman -kaa -sru.»

24 En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Izraɛl 'nɔn 'saza 'va nɛn Bali 'an 'pa 'sia. -Wɛɛ cɪ "lɛ 'blanun nɛn -si 'san -wɫɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

25 'Pian lɪ zɪɛ e -ta 'e "po sɔnla Zozi 'wɫu en e -yre 'nan: «Minsan 'i yra 'si, 'i 'pa 'an 'va!»

26 Zozi "e -yre 'nan: «E 'ka 'wɪ "yɪ "a -e min 'e 'yɛɛ 'nɛnnun -blɪfɛ 'si 'e -nɔn -plɛnnun lɛ dɪ.»

27 En lɪ zɪɛ e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, Minsan! 'Pian -plɛnnun bɛ, o "tu 'nɛan plɔɛn nɛn e -sɛanla bɛ, -nyrɛn waa -blɛ.»

28 Tɔɔn Zozi "e -yre 'nan: «'Yɪɛ yɪ -tɛradɪ Bali da a -dan. 'Wɪ nɛn i cɪ "va "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yɪɛ!» Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wɫu nɛn -a 'lu beli.

*Zozi min "kaga beli
(Mk 7.31-37)*

29 "Bɛ -sru Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, en e -kʊ Galile 'yɪ man. E pɔn -tʊ tri, en e -nyran "da. 30 En minnɔn -tadɪ 'sia "va "kaga. O -ta 'o 'lɔ le minnɔn nɛn o "tun "bo bɛ waa, 'lee yɪɛ 'winɔn, 'lee minnɔn nɛn o man mɛn -mie -ka o man bɛ waa, 'lee bobonun, 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga "pɛɛ "nyian. O -ta waa en o o -sran -a 'lɛ, en e o pɛɛnɔn beli. 31 Bobonun wɫɪ, minnɔn nɛn o man mɛn -mie -ka o man bɛ e drɛ "plɔnblɔn 'e "pa 'ji, minnɔn nɛn o "tun "bo bɛ o 'ta 'wɔ, yɪɛ 'winɔn fɛnan 'yɪ, zɪ minnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o 'plo 'fɔ, en o Izraɛl 'nɔn 'lɛ Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

*Zozi 'kpɔun pli min -kpi sinjen man
(Mk 8.1-10)*

32 Zozi 'e -srunɔn laabʊ, en e 'nan -wɛ 'nan: «Min "kaga 'labɛ, o nyrinda -sɛan 'an da, kɔɔ o yɪ yaaga nɛn 'an "srɔn 'gʊ, en o -blɪfɛ "ka "nyian dɪ. An 'ka "va 'nan 'an o lia 'o da 'o 'ci le dra -a dɪ, "tɔgɔ o "koe 'e 'si 'o da -sia.»

33 -A -srunɔn "e -yre 'nan: «Fɛnan nɛn -kaa cɪ 'gʊɛ, min 'ka 'nyɛanla 'nan dɪ. Nyin zia nɛn kʊ -blɪfɛ "kaga "yɛ -e 'kʊ -nɔn min "kaga zɪɛ -wɫɛ o 'kanvɛ -a?»

³⁴ En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Blufe "ce "nen 'ka 'lo?»

En o -yre 'nan: «Kpoun 'soravli 'lee pōnen "wenwennēn -mie nen 'ku 'lo.»

³⁵ Tōon Zozi "e 'nan minnun le 'nan 'o -nyran "tra. ³⁶ E 'kpoun 'soravli 'lee pōnennun zie -a 'si, e Bali muo "fō, en yaa "nen jēn. "Be -sru yaa -nōn 'e -srunōn le, en waa pli minnun man. ³⁷ O pēnōn -a bli, o 'kan. -A plōen nen e -fō be, waa tre 'e cin man, e saannēn 'soravli 'fa. ³⁸ Minnun nen waa bli be, o "nen bōa -kpi sinjēn, te wa'a nannannun 'lee limōnnun "nrōnle dī. ³⁹ Zi Zozi 'si -nōn minnun le o -ku be, en e -fō -klv -ji, e Magadan 'leglōn 'ji si 'sia.

16

Zuif 'nōn 'tanōn 'ka Zozi -le 'wī 'ci maan dī

(Mk 8.11-21; Lk 12.54-56)

¹ Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn pli Zozi man, en o 'tan "man 'wī 'tō laabodī -a -yrō. Waa 'vī -yre 'nan, 'e 'lēbo "fō wī -tō dre laji -e 'o -tō 'nan Bali -le 'pleble a -yrō.

² En Zozi "e 'nan -wle 'nan: [«-Te funninmlan 'pla te laji a 'tēndēn be, kaa ve 'nan, "tre "be fēnan -kōan 'e siadī "da. ³ En bodrun -te fēnan a -suglō be, kaa ve 'nan, cēegv laa -fēan. 'Wī nen e "ta dra laji be, kaa -tōa. 'Pian 'wī nen 'be ci drēnan 'ka 'bō yie man 'gūe, ka'a 'be 'ci maan dī.] ⁴ -Naagvōnōn, ka ya min -wldinun -a, ka cēen Bali man, en ka ya "va 'nan, 'an 'wī 'tō dre -e 'e -kōon 'nan Bali -le 'pleble a 'an 'lō. 'Pian maan ve 'cēe 'nan, Bali 'ka "nyian 'wī 'nōan -kōon "ve pee dra 'ka 'va 'gū dī, -te ya'a 'silēa 'wī nen e 'bō Bali 'lewei vīzan Zonazi man be -a dīe.» En e o 'tōi, e -ko.

Zozi 'wī 'pla 'e -srunōn le Farizen 'nōn 'le 'wī 'paadī da

(Mk 8.14-21)

⁵ Te -a -srunōn "ta -ko 'yī -sru 'zianun be, o ci 'san 'kpoun siadī man. ⁶ Zi o 'bōla 'nan nun be, en Zozi "e -wle 'nan: «Ka yie 'tō 'ka 'fli -va

'kpa Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn 'le 'mannyan 'le "wēan.»

⁷ -A -srunōn 'o 'ci nrōn, en waa 'vī 'o cin yei 'nan: «-Ka'a talē 'kpoun -a dī, -yee "wēan nen e 'wī zie -a 'vī.»

⁸ Zozi -a -kōnnēn 'yī, en e 'nan -wle 'nan: «'Cee yī -teradī Bali da a "wēnnōn. -Mē "le "wēan nen 'ka 'ci nrōn 'nan, ka'a 'talē 'kpoun -a dī, -yee "wēan nen an 'wī zie -a 'vī. ⁹ 'Wī klō 'ka 'ka 'ji dūv? -A -cin 'e 'tō 'ka 'ji 'nan, an 'kpoun 'soolu pli min -kpi 'soolu man, waa bli o 'kan. -A plōen nen e -fō be e saannēn 'fa wēa? ¹⁰ En -a cin 'e 'tō 'ka 'ji "nyian 'nan, an 'kpoun 'soravli pli min -kpi sinjēn man, waa bli o 'kan. -A plōen nen e -fō be e saannēn 'fa wēa? ¹¹ 'Cee 'wī 'ci mandī a 'pleble. Ma'an 'kpoun -le 'wī vīle 'cēe dī. 'Pian maan 'vī 'cēe 'nan, 'ka yie 'tō 'ka 'fli -va Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn 'le 'mannyan 'le "wēan.»

¹² En -a -srunōn -a -ci 'man "mēn 'nan, 'mannyan nen waa -sēan 'kpoun -va be, -yee "wēan "cēe e 'nan 'o yie 'tō 'o 'fli -va dī. 'Pian Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn -le 'wī "paadī nen yaa ve.

Min nen Zozi ci -a be Pieri -a 'vī
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Zi Zozi 'bōla Sezare Filipv 'leglōn 'ji be, en yaa laabu 'e -srunōn 'lō 'nan: «'An 'bō Blamin -pī be minnun "o 'nan, -tī nen 'maan?»

¹⁴ En o 'nan -yre 'nan: «Min -mienun "o 'vī 'nan, min -batize drēzan Zan nen e -ka be, -nyrēn 'yia. En min plōen "o 'vī 'nan, Bali 'lewei vīzan Eli nen 'li be, -nyrēn 'yia. En o -mienun "o 'vī 'nan Bali 'lewei vīzan Zeremi nen 'li be, -nyrēn 'yia. En -te 'be "cēe dīe, Bali 'lewei vīnōn nen 'li be -a -tū 'be fūv, -nyrēn 'yia.»

¹⁵ En yaa laabu 'e -srunōn 'lō 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vī 'nan, -tī nen 'maan?»

¹⁶ Simōn Pieri "e -yre 'nan: «I ya Crizi nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun 'si 'wī 'ji be -a. Bali nen -a yie ci "man "be -a -pī nen 'yia.»

17 En Zozi "e 'nan: «Zonas -pɪ Simɔn, 'yie 'wɪ a "yi. Kɔɔ blamin "cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔ 'i 'ji dɪ, 'pian 'an "tɪ "nɛn laji bɛ -yɛɛ -cin -tɔ 'i 'ji. 18 Maan ve 'yie 'nan, 'i 'tɔ nɛn Pɪɛrɪ, -a -ci puo. En puo zɪɛ -a da nɛn an -taa 'mɛn -leglɪzi -tɔlɛa. Fɛ -tʊ 'ka 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e -leglɪzi zɪɛ -a -wi dɪ. 19 Bali -le mingɔnnɛn trɛ bɛ, maan -lagle 'wɛ -naan 'yie. Fɛ oo fɛ nɛn yia ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. En fɛ oo fɛ nɛn yia "kuan 'i 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.»

20 -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn "trɔɛn nyuɔn 'kɪglɪa. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan, te 'o -nan sɛɛ wʊ min lɛ 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnɔn 'si 'wɪ 'ji bɛ -nyrɛn 'yaa dɪ.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'vɪ (Mk 8.31-33; Lk 9.22)

21 -E 'e 'sia tʊ zɪɛ -a man bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ Zozi man bɛ yaa vɪdɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɛ 'nan: «An -ko Zeruzalɛm. Min cɛjɛnɔn, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'tɛ "kaga "paa 'an da. Waan -tɛa, -a yɪ yaagazan da -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

22 -A -nan nɛn Pɪɛrɪ -a laabʊ 'o "fli yɛi, ɛn e 'wɪ pladɪ 'sia -yrɛ 'kɪglɪa. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Mɪnsan, 'wɪ zɪɛ te 'an man 'i da "fo "dɪ, te Bali 'e -si -nɔn dɪ.»

23 Zozi 'e yra -tɔ Pɪɛrɪ da, ɛn e -yrɛ 'nan: «Satan! 'I 'si 'an -sru! Te 'i 'si -tɔ 'an 'lɔ dɪ! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a da "cɛɛ Bali e ci "nrɔnman dɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nɛn 'i 'wulo -ji.»

Zozi -sru 'ta wʊdɪ (Mk 8.34–9.1; Lk 9.23-27)

24 "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Min nɛn e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bɛ, 'e 'wɪ yra yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ 'kadɪ man yɪba "plan da, -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. 25 Kɔɔ min nɛn e cɪ 'e 'ladɪ 'yɛɛ 'trɛda da bɛ, ya'a yɛ dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yɛɛ 'trɛda da "fo ɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪ -a yɛ. 26 ɛn -te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, te

'belidɪ 'ka -yrɔ "dɪɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Fɛ -tʊ 'ka 'trɛ 'gʊɛ -a da -e min 'e 'yɛɛ 'belidɪ ta pan wʊ -a dɪ. 27 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan -cin -tɔ 'ka 'ji, kɔɔ tʊ nɛn an -ta pee wo bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ, an -taa 'an "tɪ "le 'tɛ 'san da 'kʊ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa. Tʊ zɪɛ -a man nɛn min -tʊ 'e drɛ wɪ man -kopa yɛ. 28 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka pɛɛnɔn nɛn 'an 'lɛ 'gʊɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ mingɔnnɛn -blidɪ 'sia dɪ.»

17

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yɛɛ 'tɛ 'san wlu

(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 Yɪ 'shɛɛdʊ, "bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ pɔn loulou "tʊ da 'o 'vale Pɪɛrɪ 'lee Zajɪ 'lee 'e "bʊɪ Zan -a. 2 Zozi 'kɔlɛ lɪla o yɪɛ man. -A yra 'bidɪ 'sia "le yɪdɛ 'le 'wɪ 'zʊ, ɛn -yɛɛ sɔ drɛ 'fuvu 'yrɪyrɪ. 3 ɛn o Moizi 'lee Eli 'yɪ -a "srɔn, te o -sɛɛ "wo 'o 'vale Zozi 'a.

4 -A -nan nɛn Pɪɛrɪ -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Mɪnsan, e drɛ 'wɪ "yi "a ɛn -kaa ta 'gʊ. -Te 'i wɪ "man "bɛ, an segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tʊ -kɔan 'yɛ vɛ, -a -tʊ -kɔan Moizi -le vɛ, ɛn -a -tʊ -kɔan Eli -le vɛ -a.»

5 E -fʊ 'wɪ zɪɛ -a tɪn 'banan, ɛn "lolu -koei "nɛn e ya 'fuvu 'yrɪyrɪ bɛ, e -trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tʊ wɪ "lolu -koei zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan yɛ "yi "bɛ -a. E ya 'an 'bli 'pa "da "nɛn -a. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

6 Zɪ -a -srunɔn wei zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -sɛn o ji, o tɛɛla 'o 'kɔlɛnɛn, ɛn 'o yra blula. 7 'Pian Zozi pli o man, e klɛ o man, ɛn e -wɛ 'nan: «Te 'ka "klan dɪ! 'Ka 'wluan lou!» 8 -A -nan nɛn 'o 'wulo wluan lou, ɛn o Zozi 'yɪ 'e 'saza.

9 Zɪ o ya 'sinan pɔn da -e 'o -sɔɔn "ji "bɛ, ɛn e 'wɪ 'pla 'e -srunɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka "sia -a -nan yɪnan 'gʊɛ, te 'ka -nan sɛɛ wʊ min lɛ dɪ, -trɪlɪi -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

10 -A -nan nɛn -a -srunɔn 'wɪ laabʊ -yrɔ. Waa laabʊ 'nan: «-Mɛ "le

"wεan nεn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, Eli 'bε -taa 'e 'flin 'vaa -e min 'sizan 'wɪ 'jɪ 'e 'ta?»

11 En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn. Eli 'bε -taa 'e 'flin, -e 'e fεnun pεεnɔn -tɔɔla 'e "pa 'ji. 12 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Eli -ta 'va, εn wa'a 'silεa min -a dɪ. 'Wɪ nεn o ci "va "bε, waa drε -yrε. 'Wɪ 'tɔwli zɪε -yεε bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, 'an yra ye -wɔ.» 13 -A -nan nεn -a -srɔnɔn -a -ci 'man 'nan, min -batize drεzan Zan -le 'wɪ nεn yaa 'vɪ.

Zozi -yɔ -wɪdɪ 'si 'nεn 'tɔ -sru
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

14 Minnun nεn o ci Zozi 'pennan bε, Zozi 'lee 'e -srɔnɔn yaaga 'bɔ o man, εn min -tɔ -ta 'e "po "sran Zozi 'wɪu, εn e 'nan -yrε 'nan: 15 «Minsan, 'an 'pɪ nyrinda 'e 'sεn 'i da! -Tɔwli "cε a "man, εn e ya 'e yra ynan -yrɔ "wɪdɪ. Tɔ -mie man bε, yaa -tεa 'tε 'va, εn tɔ -mie man bε yaa -tεa 'yi 'va. 16 An -ta -a 'i -srɔnɔn lε, wa'a -kɔlale -a 'belidɪ -a dɪ.»

17 Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Naagunɔn, 'cεe yi -tεradɪ Bali da "ka "dɪ, εn ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra. "An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. Tɔ wεa nεn maan dra "nyian 'ka 'va? 'Ka 'ta 'nεn 'bɔ 'a 'gɔ!» 18 En Zozi 'a 'vɪ 'yɔ -wɪdɪ zɪε -yrε 'nan: «'I 'si 'nεn 'gɔε -a -sru.» E 'si -a -sru εn 'nεn zɪε e beli 'nun.

19 "Bε -sru, zɪ Zozi 'lee 'e -srɔnɔn 'fɔ 'o 'saza bε, εn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nεn kɔ'a -kɔlale -yɔ -wɪdɪ zɪε -a -pɪndɪ -a dɪ?»

20 En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Cee yi -tεradɪ Bali da a "wεnnɔn, -yee "wεan ka'a -kɔlale -a drɛdɪ -a dɪ. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te 'cεe yi -tεradɪ Bali da a "wεnnɔn "le fei fε 'wɛ "wεnnεn -tɔ -le 'wɪ 'zɔ bε, kaa ve pɔn 'labε -yrε 'nan: «'I 'sɔra fε 'gɔε -a -nan 'i 'trɔa -miεn», yaa dra. 'Wɪ 'tɔ 'ka 'kɔan, te ka'a 'kɔlaman -a drɛdɪ -a dɪ. 21 ['Pian -yɔ -wɪdɪ zɪε, min fε "sɔan, e Bali trɔ "baa 'vaa εn e -kɔlaman -a -pɪndɪ -a min -sru.»]

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluannan -kanɔn 'va wɪ 'vɪ 'nyian
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

22 Yi -tɔ da te Zozi 'lee 'e -srɔnɔn a cinan Galile 'lεglɔn 'ji, εn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bε, o "ta -daa 'an -nɔnlε minnun lε, 23 -e 'waan 'tε. -A yi yaagazan da -e 'an 'wɪuan -kanɔn 'va.» 'Wɪ zɪε yaa -srɔnɔn 'ta drε 'trɔdrɔ 'kpa.

Zozi 'lee Pierei 'sukɔle -pan 'wɔ

24 Lε -tɔdɔ pεεnɔn man bε Zuif 'nɔn nεn -klɔnmɔnnun -a bε, o "lala -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vε -a. -Yee "wεan yi -tɔ da, zɪ Zozi 'lee 'e -srɔnɔn 'bɔla Kapanamo bε, minnun nεn o "lala zɪε -a "sia bε, o pli Pierei man, εn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «"Lala nεn minnun -a -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vε -a bε, 'ka 'san "e -nɔan?»

25 Pierei "e 'nan: «-Inyan, yaa -nɔan.»

"Bε -sru εn e wɪa 'kuin. -A -nan nεn Zozi 'fɔ 'e 'flin, e 'wɪ 'gɔε -a laabɔ -yrɔ. Yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Simɔn, 'i 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔε -a da. Mingɔnnennun nεn 'trε 'gɔε -a da bε, -tɪnun lɔ nεn o 'sukɔle "sia? 'O 'bɔ 'le "kɔnnεn 'nɔn 'lɔ nεn waa "sia, -baa min peenun lɔ nεn waa "sia?»

26 En e 'nan Zozi lε 'nan: «Min peenun lɔ nεn waa "sia.»

Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'Wɪ 'kpa nεn, wa'a sia 'o 'bɔ 'le "kɔnnεn 'nɔn 'lɔ dɪ. 27 'Pian -te kɔa drε εn 'wɪ 'nan o man bε, e 'ka "yi "dɪ. -Yee "wεan 'i 'kɔ 'yi man, 'i -kopa -fɔla 'yia. Pɔ tεdε nεn e -kopa zɪε -a "siala bε 'i -tε. 'I yɪε 'tɔ -a 'le! 'Lein 'wɛ nεn -nan bε, 'i 'si -e 'i -nɔn -wɛ 'mεn vε 'lee 'yie vε -a.»

18

-Tɪε ci Zozi -srɔzan -dan a?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

1 Tɔ zɪε -a man nεn, Zozi -srɔnɔn pli "man, εn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Tɪε ci min -dan a Bali -le mingɔnnεn trɛda?»

2 Zozi 'nεn "wεnnεn 'tɔ laabɔ, yaa -tɔ o yei. 3 En e 'nan -wɛ 'nan: «Maan

ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, -te ka'a lilɛa -
e 'ka 'fli drɛ "le nannannun -le 'wɪ
'zʊ dɛ, ka'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn
trɛda dɪ. ⁴ 'Pian min nɛn 'e 'fli
drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -le mingɔnnɛn
trɛda, e ya min -dan a.

⁵ ɛn min oo min nɛn e min nɛn
'le 'nɛn "wɛnnɛn 'zʊ -ɡʊ -a 'kun tɪɡlɪ
'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan
'kun tɪɡlɪ.»

*'Ka drɛ 'yi -e 'ka vile 'ka 'si Zoziz-
sru "dɪ!*

(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)

⁶ «Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da
"le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bɛ, min oo
min nɛn yaa drɛ ɛn -a -tɔwli "cɛ 'si
'an -sru "bɛ, -a "yi mlin -e 'o 'kɔlɛbu
-dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va.

⁷ 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'trɛdanɔn 'ɡʊɛ o
man, kɔɔ -wɛɛ dra -e 'mɛn minnun
'o 'si 'an -sru. 'Wunun nɛn waa -
maan 'lɔɔ -e min 'e 'si 'an -sru "bɛ,
o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn
yaa drɛ ɛn 'mɛn min -tɔ 'si 'an -sru
'bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san man. ⁸ -Yee
'wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ, -
te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin 'bɛ -maan 'i 'wɪ
'wliɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn -e 'i tuv -kɔɔbli.
Kɔɔ -te 'i -kɔ Bali va 'i 'pɛ ponɛn 'a, -te
'bɛ "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin ponɛn 'a 'i man bɛ,
-a "yi mlin 'i 'pɛ "fli 'lee 'i 'cɛin "fli 'o
'fʊ 'i man -e 'wei 'tuw 'tɛ 'va bɛ, -a da.
⁹ ɛn -te 'i yie 'bɛ -maan 'i 'wɪ 'wliɪdɪ
"dra bɛ, 'i 'si "ji, -e 'i tuv -kɔɔbli. Kɔɔ
-te 'i -kɔ Bali va yie 'tuwli "a bɛ, 'bɛ "yi
mlin 'i yie "fli 'o 'fʊ "ji, -e 'wei 'tuw 'tɛ
'va bɛ -a da.

¹⁰ 'Ka drɛ "yi! Minnun nɛn o yi -
tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ
'zʊ bɛ, te 'ka o drɛ 'ka 'pɛla koda
dɪ! Kɔɔ maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le
'pasianɔn nɛn o yie -tɔa "minnun zɪɛ
o va bɛ o ya bodrun funnin 'o 'tɔdɪ
'an "tɪ "nɛn laji bɛ -a 'lɛ. 'Wɪ nɛn e
bɔa "minnun zɪɛ o man bɛ -e 'o -nan
'sinan 'pa -yrɛ.»

*-Te min 'wɪ 'wliɪdɪ drɛ bɛ, waa dra
'kɔ?*

(Lk 15.3-7)

¹¹ [«'An 'bɔ Blamin -pɪ an -ta 'nan
-e 'an minnun nɛn o 'san bɛ o 'si 'wɪ
'ji.]

¹² 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'ɡʊɛ -a da! Min
-tʊ -le 'bla a -yaa tʊ, ɛn -a -tʊ 'san
"va. Yaa dra 'kɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan,
'bla -fuba 'sɔrasien 'wɛ 'sɔrasien bɛ
e 'o "tʊɛ zɪɛ, -e 'e 'kʊ 'bla -tʊ nɛn e
'san bɛ -a -wɛɛ. ¹³ -Te yaa 'yɪ bɛ, -a ci
"nranman. Ci "nran zɪɛ e -ciala 'bla
-fuba 'sɔrasien 'wɛ 'sɔrasien nɛn
wa'a 'sanlɛ dɪɛ, -wee ci "nran nɛn
waa -nɔan min lɛ bɛ -a da. ¹⁴ 'Ka "tɪ
"nɛn laji bɛ, 'wɪ 'tuwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn
yaa dra. -A ci 'sɔ "cɛɛ 'nan, minnun
nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun
-le 'wɪ 'zʊ bɛ, o -tɔwli "cɛ 'e 'san "va
"dɪ.

¹⁵ -Te 'i bɔɛzan -tʊ nɛn e ya 'an -
sruzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zʊ 'nan e 'wɪ
'wliɪdɪ drɛ 'yie bɛ, 'i 'kʊ "va -e 'ka 'nan
wɪ vɪ 'ka "fli yei. -Te yei wei 'man
bɛ, te yie drɛ ɛn 'ka yei "sɛn 'e cin
va. ¹⁶ 'Pian -te e 'ka "va 'nan 'yei
wei maan "dɪɛ, 'i min -tʊ 'pa 'i 'va,
-te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i min "fli 'pa 'i 'va, -e
'ka 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a -pɛ 'pa 'e cin man
o yie man. ¹⁷ -Te e 'ka "vale 'e 'o
'wei maan "dɪɛ, 'i 'wɪ zɪɛ -a 'pla -
leglizinɔn lɛ. ɛn -te e 'ka "vale 'e -
leglizinɔn wei maan "dɪɛ, 'i "bʊvɪ zɪɛ
-a 'sia 'sien "le min nɛn e 'ka Bali -le
'nɛnnun va dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, fɛ
oo fɛ nɛn kaa ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'ɡʊɛ
-a da bɛ, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. ɛn fɛ
oo fɛ nɛn kaa "kuan 'ka 'pɛ "fli "a 'trɛ
'ɡʊɛ -a da bɛ, te waa 'kun o -pɛ "fli "a
laji.

¹⁹ ɛn maan ve 'nyian 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ
'a 'nan, -te ka ya min "fli ɛn 'ka 'ci
drɛ -tɔwli, ka 'wɪ 'tʊ laabu 'an "tɪ
"nɛn laji bɛ -yrɔ "bɛ, yaa -nɔan 'cɛɛ.
²⁰ Kɔɔ -te min "fli, min yaa 'o cin yɪ
'nan -e 'waan 'tɔ drɛ -dan bɛ, an ya
o yei.»

*-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozizan 'e
bɔɛzan man wɪ "cɛa?*

(Lk 17.4)

²¹ ɛn Piɛri -a laabu -yrɔ 'nan:
«Minsan, min nɛn e ya 'i -sruzan 'a
"le 'mɛn 'wɪ 'zʊ bɛ, -te e 'wɪ 'wliɪdɪ
drɛ 'mɛn bɛ, maan "cɛa -yrɛ 'e 'pa -
a wɛa? 'An 'cɛ -yrɛ -trilii 'e 'pa -a
'sɔravli?»

22 Zozi 'e -yrɛ 'nan: «Yi'a dra 'e 'pa 'sɔravli "cɛ "dɪ, 'pian 'i drɛ -trilii -fuba 'sɔravli 'pa 'sɔravli.

23 Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, e ya "le 'nan mingɔnnɛn -tʊ 'bɛ 'vɪ 'e 'wɪlunɔn lɛ 'nan, 'yee fiɛnnun nɛn o da bɛ, 'o 'ta -e 'e "nrɔn! 24 Zɪ yaa "nrɔndɪ 'sia bɛ, ɛn o -ta min -tʊ -a -yrɛ. 'Bɛ 'ta fiɛn bɔa -mlinyɔn (1.000.000) "kaga. 25 Min zɪɛ fɛ -tʊ 'ka -yrɔ -e 'e -yee "lala 'bɔ bɔla dɪ. -A -nan nɛn mingɔnnɛn zɪɛ e 'nan, 'o min 'bɔ 'tan, 'o -a nan 'lee 'yee 'nɛnnɛnnun -tan. ɛn "nyian bɛ, o -a yɪfɛ pɛɛnɔn 'tan -e 'o 'yee "lala -mie bɔla.

26 Min zɪɛ e "po -sɔɔn mingɔnnɛn bɛ -a 'wɪlɔ, ɛn e -yrɛ 'nan: «An 'san, 'i yra 'si! 'I tʊ -kɔɔn 'mɛn "nyian! An 'yie "lala -wɛɛ "man -bleblɛ -e 'an pɛɛnɔn bɔla 'yie.» 27 -A nyirinda -sɛn mingɔnnɛn zɪɛ -a da, ɛn e fiɛn pɛɛnɔn 'bɔ 'cɛ -yrɛ, ɛn e 'si "man.

28 "Yɛɛ -kʊ bɛ, min -tʊ nɛn o 'nyranman -tʊwɪ "paa 'e cin va bɛ yaa 'yɪ. -Yee "lala "wɛnnɛn a 'bɛ 'lɔ fiɛn -ji. Yaa -blɔ man sɔ 'kun, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Mɛn "lala nɛn 'i 'lɔ bɛ, 'i -nɔn 'mɛn!»

29 Min zɪɛ e "po -sɔɔn "wɪlɔ, ɛn e toba -fɔdɪ 'sia, -yrɛ. E 'nan: «I yra 'si! 'I tʊ -kɔɔn 'mɛn! An 'yie "lala -wɛɛ "man -bleblɛ -e 'an pɛɛnɔn bɔla 'yie.»

30 'Pian ya'a 'wɪlɛ "man "fo "dɪ. E -kʊ -a -fɔlɛ -pʊ 'kuin. Min zɪɛ, e 'cɛn -yee "lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

31 -A bɔɛnɔn -mienun nɛn o 'nyranman "paa waa 'e cin va bɛ, waa -nan 'yɪ. 'Wɪ zɪɛ e o 'kan ɛn o -kʊ -a 'sinan 'palɛ mingɔnnɛn lɛ.

32 -A -nan nɛn mingɔnnɛn 'e 'suzan zɪɛ -a laabʊ "nyian, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «An 'suzan, 'i ya 'tɛɛ -wɪlɪdɪ! I toba -fɔ 'mɛn -yee "wɛan fiɛn nɛn 'i da bɛ, maan pɛɛnɔn 'cɛ 'yie. 33 'I bɔɛzan nyirinda "sia paan 'le 'mɛin nyirinda 'si bɛ -yee 'wɪ -zʊ!» 34 'Bli 'fɔ mingɔnnɛn zɪɛ -a ji -wɪlɪdɪ, ɛn yaa -nɔn minnɔn lɛ 'nan 'o 'kʊ 'tɛ 'pa "da

-pʊ 'kuin. E cɛɛn -yee "lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

35 -A -tʊwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Te ka'a cin man wɪ 'cɛlɛ 'ka 'ci 'fidaa 'a dɪɛ, 'an "tɪ "nɛn laji bɛ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -nyrɛn yaa dra 'cɛɛ.»

19

*Zozi 'wɪ tin 'ba lɪ bɔladɪ da
(Mk 10.1-12; Lk 16.18)*

1 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a "paadɪ man 'e -srunɔn 'ji bɛ, e 'si Galilɛ, ɛn e -kʊ Zude 'lɛglɔn 'fɔɪ nɛn Zudan 'yi -sru 'zia bɛ -a -ji. 2 Min "kaga "kɔla -a -sru, ɛn minnɔn nɛn -cɛ cɪ o man bɛ e o beli.

3 -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn pli "man. O 'wɪ laabʊ -yrɔ -a wei 'kundɪ -le "wɛan. Waa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Cee -pei -tʊ wɪ -a -si -nɔn 'nan min -kɔlaman 'e nan bɔala 'wɪ pɛɛnɔn 'ji 'e "tun?»

4 ɛn Zozi 'e 'nan -wɪlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a ta vɪlɛ dʊʊ? E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'nan, 'trɛda pou sianan "bɛ, Bali -klɔnmɔn drɛ 'o 'vale lɪmɔn -a. 5 ɛn Bali -a 'vɪ "nyian 'nan:

«-Klɔnmɔn "sia 'e 'tɪ 'lee 'e "bʊ "srɔn, -e 'e lɛa 'e nan man, te o drɛ min -tʊwɪ "a.»

6 O 'ka "nyian "le min "fli "le 'wɪ 'zʊ dɪ, 'pian te o drɛ min -tʊwɪ "a. Min "fli zɪɛ Bali o 'pa 'e cin man. Te min 'e o 'cɛn 'e cin man "fo "dɪ!»

7 ɛn Farizɛn 'nɔn -a laabʊ -yrɔ "nyian 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn Moizi -a cɛn -tɛ "mɛn 'nan, min -kɔlaman 'e nan bɔala, 'pian yaa 'fluba dra -e 'e -nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla?»

8 Zozi 'e 'nan -wɪlɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn "a "yuyɪ, -yee "wɛan nɛn Moizi -si -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka lɪ bɔla. 'Pian 'trɛda pou sianan "bɛ, 'wɪ zɪɛ e 'ka -nan dɪ. 9 'An 'bɔ maan vɛ 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn 'e nan 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ man "cɛɛ dɪ, ɛn e lɪ pee 'pa bɛ, te e 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ 'e nan 'tʊdɪ -a ɛn e lɪ pee wɛɛ.»

10 ɛn -a -srunɔn 'a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'wɪ zɪɛ -yrɛ cɪ -klɔnmɔn 'lee lɪmɔn

yei "bε, "te e ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪlε 'e li 'pa dɪ!»

¹¹ Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gʊε, min pɛɛnɔn 'ka -a -ci maan dɪ, 'pian minnɔn nɛn Bali -a -ci 'si -wɛ "bε, -wɛɛ -ci maan. ¹² Min -mienun a bε, o "bʊ "o -ya te o 'ka -klɔnmɔn -a dɪ. En min -mienun a bε, min 'bε o "saa -e 'o 'si -klɔnmɔn -va. En min -mienun a bε, o 'ka "vale 'o li "paa dɪ -e 'o Bali -le 'nyranman 'pa 'kpa. Min nɛn e 'wɪ 'ci maan "bε 'e man.»

*Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)*

¹³ Minnɔn a -tanan nannannun -a Zozi lε, -e 'e 'pɛ 'pla o da, -e 'e Bali tʊ 'ba -wɛ 'nan Bali 'e -fɛa vɪ o man. -A -nan nɛn -a -srunɔn 'si -tɔ -wɔ 'nan 'o 'li 'o da.

¹⁴ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka nannannun 'tʊ 'o 'ta 'an 'va, te 'ka 'si -tɔ -wɔ "dɪ! Kɔɔ minnɔn nɛn "le -wee 'wɪ 'zʊ bε, Bali -le mingɔnnɛn trɛ a -wee vɛ -a.» ¹⁵ 'E 'pɛ 'pla o da. "Bε -sru ɛn e -kʊ fɛ pee -nan.

*-Gobonɛn fɛzan -tʊ -le 'wɪ
(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)*

¹⁶ Yi -tʊ da bε, -gobonɛn 'tʊ pli Zozi man, ɛn e 'wɪ 'gʊε -a laabʊ -yrɔ. Yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan! 'Wɪ "yi "kɔ "nɛn maan dra, -e an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a yi?»

¹⁷ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn yia laabo 'an 'lɔ 'nan, 'wɪ "cɛn 'bε ci "yi -e 'i drɛ? Bali -tʊwli 'bε ci "yi. -Te i ya "vale 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε, -a ye bε, 'i 'ta wɔla -yee -pei -tɔ wɪnɔn da.»

¹⁸ En -gobo zɪε yaa laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «-Yee -pei -tɔ wɪnɔn 'bɔ "cɛn?»

En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ! Te 'i min nan -wɛɛ "dɪ! Te 'i crin wɔ dɪ! Te 'i 'wlu -sɛn min man dɪ! ¹⁹ 'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man! En 'i bɔɛzan -tʊ yɪ "yi "le 'yie 'wɪ 'zʊ!»

²⁰ -Gobonɛn bε, e 'nan Zozi lε 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zɪε -a da nɛn an 'ta wɔla. -Mɛ "wɪ 'bε klɪ 'an man 'nyian?»

²¹ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i ya "vale 'yie 'wɪ 'e 'kɔn tɪglɪ Bali 'lε bε, 'i 'kʊ, fɛnɔn nɛn 'i 'lɔ bε, 'i -tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man. E ya "le i ya 'i yɪfɛ planan "laji. "Bε -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

²² Zɪ -gobonɛn 'wɪnɔn zɪε -a 'man bε, -a 'ta drɛ -trɔdrɔ, ɛn e -kʊdɪ 'sia. -A yɪfɛnɔn a "kaga "le "wɛan.

²³ En Zozi 'a 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛzan -le drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya 'plɛblɛ. ²⁴ En maan ve "nyian 'shɛ 'nan, -wi -dan nɛn waa laabo shamɔ bε, ya'a -kɔlaman -wɪladɪ -a 'mɛnzrɛn -yrɛ ji dɪ. -A -tʊwli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vɛ -a. Drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya -wɔ 'plɛblɛ 'wɪlɪdɪ.»

²⁵ Zɪ -a -srunɔn 'wɪnɔn zɪε -a 'man bε, e wɪa o man -wɪlɪdɪ, ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Te 'bε a zɪε, -tɪε -kɔlaman -e 'e 'si 'wɪ 'ji "mɛn?»

²⁶ Zozi o -nanjɛɛn, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian Bali -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁷ -A -nan nɛn Pieri "e -yrɛ 'nan: «Kʊ 'si fɛ pɛɛnɔn -sru, ɛn kʊ sɔɔnla 'i -sru. -Mɛ "nɛn "kʊ "ye -ji?»

²⁸ En Zozi e 'nan -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tʊ nɛn fɛnɔn pɛɛnɔn dra 'e 'trɛ, te 'an 'bɔ Blamin -pɪ an ya 'an -nyrandɪ 'mɛn tin 'ba pein -dan da bε, kaa nɛn ka 'ta 'wɔla 'an -sru "bε, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ "nyian mingɔnnɛn pein -fuda "fli "da, ɛn cɛɛ Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin "baa. ²⁹ En min o min nɛn 'mɛn "wɛan e 'si 'e 'fla, -te 'bε "cɛɛ dɪ e 'si 'e "bʊnɔn -sru, -te 'bε "cɛɛ dɪ e 'si 'e "blunɔn -sru, -te 'bε "cɛɛ dɪ e 'si 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ -sru, -te 'bε "cɛɛ dɪ e 'si 'e nan 'lee 'yee 'nɛnnɔn -sru, -te 'bε "cɛɛ dɪ e 'si 'yee -yɔ -sru "bε, -a san zɪε yaa pɛɛnɔn zɪε -a ye 'e 'pa -a -yaa tʊ. En 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε, e dra -yee vɛ -a. ³⁰ Minnɔn nɛn o -trɔɔ 'si 'lɛ bε, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, ɛn minnɔn nɛn o -fɔla "da "bε, o "kaga -taa "drele -si 'lɛnɔn 'a.»

20

'Nyranman 'panən 'man-kənnən

¹ Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn e -kənnən 'tu -fə -wɫɛ. Yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: «Bali -le mingənnən -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gʊ, e ya "le fei san -tu 'bɛ 'bɔla bodrun puunən ɛn e minnun -wɛɛdɪ 'sia 'nan -e 'o 'kʊ 'nyranman 'pa 'yee rɛzɛn fei. ² E min -mienun 'yɪ, ɛn o wei drɛ waa -tu 'nan yi -tu nyranman -pan nən 'e -nɔan -wɫɛ. ɛn o -kʊ 'yee fei zɪɛ -a da.

³ E 'bɔla "nyian te bodrun yidɛ wluan loulou 'kpa. ɛn e min -mienun 'yɪ 'o -nyrandɪ -guada, te 'nyranman 'ka -wɫɔ -e 'o 'pa dɪ. ⁴ ɛn "e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Ka 'kʊ 'nyranman 'pa 'mɛn fei! Maan man -ko "paa 'çɛɛ.» ⁵ -A -nan nən minnun zɪɛ o -kʊ -yee rɛzɛn fei.

Fei san zɪɛ e 'bɔla "nyian te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn e 'bɔla "nyian te funninmlan yidɛ tɛnla. Minnun nən e 'bɔ o man bɛ, 'wɪ 'tʊwɫɪ zɪɛ -nyrɛn yaa 'vɪ -wɫɛ. ⁶ Zi yidɛ 'pla plɔ da bɛ, ɛn e 'bɔla "nyian, e 'bɔ min -mienun man -guada, ɛn yaa laabʊ -wɫɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nən ka -fʊ 'ka -nyrandɪ bodrun 'trilii funninmlan, ɛn ka'a 'nyranman 'tʊ 'palɛ dɪ?»

⁷ O 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tʊ 'ka 'kʊ 'silɛ 'nan 'kʊ 'yee 'nyranman 'pa dɪ.»

ɛn fei san "e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Ka 'kʊ 'nyranman 'pa 'mɛn rɛzɛn fei!»

⁸ Zi funninmlan 'pla bɛ, ɛn fei san zɪɛ e min nən e yɪɛ -tɔa 'yee 'nyranman 'panən 'va bɛ -a laabʊ. E 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'nyranman 'panən pɛɛnən laabʊ -e 'i o -ko 'pa. 'I 'sia minnun nən o -fɔla "da "bɛ o da -e 'i 'le 'sran minnun nən o -trɔa -si 'lɛ bɛ o da.»

⁹ -A -nan nən minnun nən o -kʊ 'nyranman 'palɛ te yidɛ 'pla plɔ da bɛ o -ta, ɛn e yi -tu nyranman man "lala -nən o pɛɛnən lɛ. ¹⁰ Yaa drɛ zɪɛ -trilii ɛn e 'bɔ minnun nən o -trɔa -si 'lɛ bɛ o da. -A -cin a o ji 'nan 'o -kopa -taa 'ciɫɛa "da, 'pian yi -tu nyranman man "lala nən waa 'yɪ 'o pɛɛnən.

¹¹ -A -nan nən o 'wɪ 'blɪdɪ 'sia fei san va. ¹² Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -nun nən o -ta 'e -fɔla "da 'gʊɛ, wa'a 'mɔnɫɛ 'nyranman 'panan "fo "dɪ. 'Kʊ 'bɔ nən kʊ 'nyranman 'pa yi -tu "fo, ɛn kʊ -fʊ yidɛa "trilii bɛ, i 'kʊ 'pan 'bɔ waa 'e cin man. -Mɛ "le "wɛan yaa drɛ zi?»

¹³ ɛn fei san 'wɪ 'si "va o va min -tʊ lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An bee! Ma'an 'wɪ 'wɫɪdɪ "drɛɫɛ 'yɪɛ dɪ. Yi -tu nyranman "lala da nən 'kʊ wei -tria, -njɛɛ dʊʋ? ¹⁴ -Yɛɛ cɪ 'yɪɛ vɛ -a, 'i 'si -e 'i 'kʊ. Min nən e -fɔla "da "bɛ, -te maan -ko "paa "le 'yɪɛ 'wɪ 'zʊ oo, e "siala 'an 'bɔ 'a. ¹⁵ 'Wɪ nən e 'sɔ 'an 'ji bɛ, -a 'bɔ nən maan dra 'an yɪfɛ -a. -Te an "yi drɛ min lɛ bɛ, -mɛ drɛ -a 'wɪ "naan 'i man?»

¹⁶ ɛn Zozi 'a 'le 'sran -wɫɛ 'nan: «Minnun nən o -fɔla "da "bɛ, zɪ o -taa "drɛɫɛ -si 'lɛnən 'a zɪɛ, ɛn minnun nən o -trɔa -si 'lɛ bɛ, zɪ o -taa "fɔlɛa "da zɪɛ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanən 'va wɪ 'pa yaagan 'vɪ
(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ Zozi 'lee 'e -srunən a -kʊnan Zeruzalɛm. -A -nan nən Zozi 'e -srunən 'fuda "fli laabʊ 'o 'saza, ɛn e 'nan -wɫɛ 'nan: ¹⁸ «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm 'gʊɛ, minnun 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən lɛ. O tin -tɛa 'an da -e 'an 'ka -a 'wɪ 'ji. ¹⁹ Waan -nɔan "minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ -wɫɛ. Minnun zɪɛ waan sɛɛ wo, waan -sɔan -ngble -a, ɛn waan -pɛinman yiba "plan da -e 'an 'ka. 'Pian -a yi yaagan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanən 'va.»

Zaji 'lee 'e 'bʊɪ Zan bɛ, o "bʊ "fɛ -tʊ -si laabʊ Zozi 'lɔ
(Mk 10.35-45; Lk 22.24-27)

²⁰ "Bɛ -sru ɛn Zebede nan pli Zozi man 'o 'vale -yee 'nɛnnun -a. E "po sɔən Zozi 'wɫʊ 'nan -e 'e 'wɪ 'tʊ -si laabʊ -yrɔ.

²¹ ɛn Zozi 'a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ 'va nən i cɪ?»

Lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Mɛn 'nɛnnun "fli 'gʊɛ, tʊ nən i dra mingənnən -a bɛ, 'i 'wɪ "man -e 'o

-nyran 'i 'srɔn. -A -tu 'e -nyran 'i 'pɛ 'yi 'da, -e -a -tu 'e -nyran 'i 'pɛ bu da.»

²² En Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «'Wɪ nɛn ka cɪ -a laabɔnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nɛn e 'ta -daa 'bɔlɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

En -yee 'nɛnnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'ku 'wulo "sɔa "wlu.»

²³ Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪ nɛn e 'ta -daa 'bɔlɛ 'an man 'gʊɛ e bɔa "nyian "cee "man. 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ 'yi 'lee 'an 'pɛ bu da bɛ, 'an 'bɔ 'cɛɛ -si -nɔan 'min lɛ dɪ. Minnun nɛn 'an 'tɪ -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

²⁴ Zozi -srunɔn 'fu nɛn o -fɔ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn 'bli 'fɔ o ji Zan 'lee 'e "bʊɪ Zaji man. ²⁵ -A -nan nɛn Zozi o pɛɛnɔn laabɔ, ɛn e 'nan -wle 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. ɛn minnun nɛn o cɪ min -dandannun -a bɛ, o -va -ble minnun da. ²⁶ 'Pian te 'wɪ zɪɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nɛn e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla 'ka pɛɛnɔn 'wlu o 'sudɪ -a! ²⁷ En min oo min nɛn e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛɛnɔn 'le nɔan -a! ²⁸ 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn an 'bɔ Blamin -pɪ maan drɛ. Ma'an 'talɛ 'nan -e minnun 'waan 'su dɪ, 'pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'su. ɛn an -ta 'nan -e 'an 'ka -e min "kaga 'o 'sʊ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

*Zozi yie 'winɔn 'fli yie 'lɛ 'sʊ
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)*

²⁹ Zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeriko bɛ, min "kaga 'kpa sɔɔnla o -sru. ³⁰ Yie 'winɔn "fli "a 'o -nyrandɪ -si man, waa 'man 'nan Zozi a cinan, ɛn o -paandɪ 'sia. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'ku nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

³¹ En minnun paan o da 'nan 'o 'lebo 'pla da. 'Pian yie 'winɔn zɪɛ o paan "nyian 'plɛblɛ 'kpa. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'ku nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

³² Zozi 'tɔ, e o laabɔ, ɛn e 'nan -wle 'nan: «Ka ya "vale 'an drɛ 'cɛɛ 'kɔ?»

³³ O 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, ku ya "vale 'i 'ku yie 'lɛ 'sʊ!»

³⁴ O nyrinda -sɛn Zozi da, -a -nan nɛn 'e 'pɛ klɛ o yie man, 'nun tɔɔn o yie 'lɛ 'sʊ, ɛn o sɔɔnla -a -sru.

21

*Zozi 'bɔla Zeruzalɛm
(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-19)*

¹ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -plinan Zeruzalɛm. O 'bɔ 'fla nɛn waa laabo Befaze bɛ -a "srɔn. 'Fla zɪɛ e ya Olivie pɔn man. En Zozi 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. ² Yaa 'vɪ -wle 'nan: «'Ka 'ku 'fla nɛn 'ka 'lɛ bɛ -a da! -Te 'ka 'bɔla 'nan nun bɛ, ka -aflumun "bʊ "tʊ 'lee -yee 'nɛn ye 'o 'baa -tɔdɪ. 'Ka o baa 'sʊ -e 'ka 'ta waa 'mɛn! ³ -Te min -tʊ 'wɪ laabɔ 'ka 'lɔ bɛ, 'ka vɪ -a san lɛ 'nan: «Minsan "e 'nan -aflumun 'wɪ a 'e man.» 'Nun tɔɔn 'e 'pɛ sia 'da -e 'ka 'ta -a.»

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a 'lɛ sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

⁵ «'Ka vɪ Zeruzalɛm 'nɔn lɛ 'nan: "Ka 'yɪɔ, 'cee mingɔnnɛn a -tanan 'ka 'va!

E -taala 'e man -trɔɔ.

E ya 'e -nyrandɪ -aflumun da.

-Aflumun nɛn e -trɔɔ "siala bɛ,

-a 'nɛn da nɛn e ya 'e -nyrandɪ.»

⁶ Zozi -srunɔn "fli zɪɛ o 'ku, ɛn 'wɪ nɛn yaa 'vɪ -wle "bɛ waa drɛla "da.

⁷ O -ta -aflumun "bʊ 'lee -yee 'nɛn 'a, o 'wee sɔnɔn -sɛn "da, ɛn Zozi -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sɔnɔn paala -a 'lɛ. ɛn min -mienun yiba "pɛɛnnun cɛɛn, ɛn waa 'pla -a 'lɛ. Zɪ "o min -dan "siala zɪɛ. ⁹ Min "kaga yra -a 'lɛ, ɛn min "kaga -fɔla "da -a koda, te o pɛɛnɔn plaman 'e cin va. Waa ve 'nan:

«-Fɛavɛa o! -Fɛavɛa o!

David kluda min -le -fɛavɛa o!

Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn

Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man.

Bali 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!»

¹⁰ Zɪ e 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, -wee pladɪ Zeruzalɛm 'si "fo, ɛn 'flanɔn

peenon 'man nyoon -a laabodi -a 'nan: «-Ti nen min 'bo 'labε -a?»

11 Minnun "kaga "nen waa si -fo be, o 'nan: «Zoji nen! Bali 'lewei vizan nen, e "sia Nazareti Galile 'leglon 'ji.»

Zoji fenun -tannon 'pin Bali -pan 'kuin

(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Zan 2.13-17)

12 "Be -sru en Zoji 'ku Bali -pan 'kuin. Minnun nen o ya Bali -pan fenun -tannan 'lee minnun nen o ya -a 'lonan Bali -pan 'kuin be, e o -pin. E "lala ta -foonon 'le 'tablonun 'lee -plablo -tannon 'le peinnun fuila "man. 13 En e 'nan -wle 'nan: «E ya e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan: «Men 'kon -kon 'an tru 'ba 'kon 'a.» 'Pian kaa dre 'cee crin wunan -a.»

14 "Be -sru en yie 'winon 'lee minnun nen o "tun "bo be, o pli Zoji man Bali -pan 'kuin, en e o beli. 15 Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vinon 'wi -dandan nen Zoji ci -a drenan be -a -nan 'yi. En o nannannun 'yi 'nyian te o plaman Bali -pan 'kuin -a vidi -a 'nan: «Bali David kluda min 'to dre -dan!»

-A 'wi 'nan o man, 16 en o 'wi 'pla Zoji le. Waa 'vi -yre 'nan: «'Wi nen o ci -a vnan 'labε, yi'a maan duv?»

En Zoji "e 'nan -wle 'nan: «Maan maan. -Me "le "wean nen ka 'wi zie -a laabv 'an 'lo? 'Wi nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be ka'a tian -a ta vule duv? Koo e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Yia dre en nannannun 'lee 'nyonmlin 'nennun 'i 'to 'yi 'vi.» »

17 -A -nan nen e o 'tvi, en e 'si Zeruzalem. E -ku 'fla nen waa laabo Betani be -a da, e 'nyin 'nan nun.

Yiba "tv nen ya'a 'baa die Zoji -a -te

(Mk 11.12-14, 20-25)

18 Tv ceen bodrun en Zoji Zeruzalem si 'sia "nyian. "Yee -kon -konan 'sia be, -a -nan nen dra -a -tedi 'sia. 19 E fijie yiba 'yi 'si man, en e pli "man 'nan -e 'e 'blv -mie 'cen 'e -bli. 'Pian -a 'la 'saza nen yaa 'yi "da,

en e 'nan fijie yiba zie -yre 'nan: «Te 'i 'blv -towlu 'e ba 'i man 'li "fo "di!» 'Nun toon fijie yiba 'bo 'ka.

20 Zi -a -srunon 'wi zie -a -nan 'yi be, o 'lebo "fo, en o 'nan -yre 'nan: «E dre 'ko, en fijie yiba "ka 'nun zie?»

21 Zoji "e 'nan -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, -te ka yi -teala Bali da be, en "nyian -te ka'a 'ci -foonan die, 'wi nen maan dre fijie yiba 'labε -yre "be, 'ka 'pe "soa -a dredi -a. En "nyian -te kaa 'vi pon 'labε -yre 'nan: «'I 'sura 'nan: «'I 'ku -traa jemie -va be», yaa dra. 22 -Te ka yi -teala Bali da, en ka fe -tv laabv -yrv -a tru 'badi -a be, kaa ye.»

Zoji 'le -koladi "sia nyin zia?

(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 "Be -sru en Zoji 'ku Bali -pan 'kuin, e 'wi "paadi 'sia minnun -ji. -A -nan nen Bali -pannon 'tanon 'lee min cejenun -ta, en waa laabv -yrv 'nan: «-Koladi "cen "a nen i 'winun zie -a dre? En -tie -si -nan 'yie?»

24 Zoji "e 'nan -wle 'nan: «An 'bo "nyian an "ta 'wi 'towlu "ce laabo 'ka 'lo. -Te kaa -sru 'vi 'men be, -koladi nen an 'winun zie -a dre 'a be, maan -ci "sia 'cee. 25 -Tie Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize dre? Minnun 'be 'pa 'sia, -baa Bali 'be 'pa 'sia? 'Ka vi 'men!»

-A -nan nen waa vidi 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vi 'nan: «Bali 'be 'pa 'sia be», e -taa -a laabvle -kaa 'lo 'nan: «-Me "le "wean nen ka'a yi -teala 'wi nen Zan -a 'vi be -a da di?» 26 En -te -kaa 'vi 'nan: «Minnun 'be 'pa 'sia be», minnun peenon -taa 'wunlea -kaa man, koo o peenon Zan "siala Bali 'lewei vizan -a.»

27 -A -nan nen waa 'vi Zoji le 'nan: «Ku'a san -toa di.»

En Zoji "e 'vi "nyian -wle 'nan: «An 'bo "nyian min nen e -si -non 'men en an 'winun zie -a dre be, ma'an -ci sia 'cee di.»

Zoji -kannen "fo 'nen 'klonmon "fli "man

28 «'Ka 'ci "nrōn 'wi 'gve -a da! Min -tv a, en 'yee 'nen 'klonmonnun a 'fili. Yi -tv da be yaa 'vi -a ceje

'nenzan le 'nan: <'Men 'nen 'i 'ku
'nyranman 'pa cεεɔv 'men rεZEN fei.>

²⁹ -Yee 'nen zιε e 'nan -yre 'nan:
<Ma'an 'ko dɔ. 'Pian "be -sru -a ci
lila, εn e -ku.>

³⁰ 'Wι 'tɔwli zιε yaa 'vι "nyian 'yee
'nen 'fɔla "dazan le. 'Nen zιε e wu
'man. Yaa 'vι 'e "ti "le 'nan: <'An "ti,
maan 'man>, 'pian "be -sru ya'a 'kɔle
di.

³¹ 'Nennun "fli zιε o yei "be, -tιe 'e
"ti "ci 'sɔ wι dre?>

Minnun tanɔn nen o ci 'wι zιε -a
mannan be, o -yre 'nan: <'Nen ceje
'nenzan nen.>

En Zozi "e 'nan -wle "nan: <Maan
ve 'cεε 'wι tiglι 'a 'nan, 'sukɔle 'sinɔn
'lee -kɔnnen -wεεnɔn -tɔla 'ka 'le -
wladι -a Bali -le mingɔnnen tɔda.

³² Zan -ta -si tiglι -kɔnle 'cεε, εn ka'a
yi -tεle 'wι nen yaa 'vι be -a da di.
'Pian 'sukɔle 'sinɔn 'lee -kɔnnen -
wεεnɔn yi -tera "da. 'Wι zιε kaa -nan
'yι, 'pian ka'a 'wιle "man -e 'ka yi -
tera 'wι nen Zan -a 'vι be -a da, -e 'ka
'si 'wι 'wliɔ "dɔɔdi man di.>

Zozi -kɔnnen "fɔ rεZEN fei 'panɔn
man
(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³ <'Ka "trɔen "tɔ -kɔnnen "pee le:
Min -tu 'be 'yee rεZEN fei 'pa, e -klɔn
'bɔ "man, e rεZEN 'blɔnan dre, εn e
fε -tu dre, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ 'ta
-pin. "Be -sru e fei zιε -a -peba 'wu
minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa
"da, te o 'yee vε -nɔan. Yaa dre zιε, εn
e -ku 'leɔlɔn 'kɔɔbli 'tɔ da. ³⁴ Zi rεZEN
nan tu 'bɔ be, εn min zιε 'e 'sunɔn
'pa 'sia minnun nen o 'nyranman
"paa 'yee rεZEN fei be o va, 'nan
'nyranman nen waa 'pa be 'o 'yee vε
-nɔn.>

³⁵ Fei 'panɔn zιε waa 'sunɔn 'bɔ
kuun. Waa -tu -sɔn, waa -tu -tε, εn
waa yaagan -tε -kɔlenun -a. ³⁶ Fei
san zιε e 'sunɔn 'pa 'sia "nyian. O
"kaga "mlian minnun nen o -ku 'e
tεdε be o da. 'Wι 'tɔwli zιε -a 'bɔ nen
fei 'panɔn -a dre -wle.

³⁷ "Be -sru εn 'e 'pι 'pa 'sia o va. 'E
'ci nrɔn 'nan, o yie -taa 'nanle 'e 'pι
man.

³⁸ 'Pian zi fei 'panɔn -yee 'nen zιε
-a 'yι be, εn waa 'vι 'o cin yei 'nan:

<Min 'labε -yεε 'e "ti -zia -ble. -Kaa
-tε, -e -zia zιε 'e dre -cee vε -a.> ³⁹ -A -
nan nen waa 'kun, o ci 'a -klɔn -sru,
εn waa -tε.

⁴⁰ Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, -te fei
san zιε e -ta be, yaa dra 'yee fei
'panɔn le 'kɔ?>

⁴¹ En minnun tanɔn nen o ci 'wι
zιε -a mannan be, o 'nan -yre 'nan:
<Min -wliɔnun zιε, e o -tεεman "le
'nan plɔannɔn 'le 'wι 'zɔ. "Be -sru -
e 'e 'yee fei -peba wɔ min peenun
lɔ. Yaa -peba wo minnun nen -te o
'nyranman 'pa, o -yee vε -nɔan 'e tu
man be -wle.>

⁴² En Zozi -a 'le 'sran -wle 'nan:
<'Wι nen 'e 'cɔen -tɔdi Bali -le 'fluba
'ji be, ka'a ta vιle dɔv? Kɔɔ e ya 'e
'cɔen -tɔdi 'nan:

<-Kɔle nen 'kɔn 'tɔnɔn -a tuv 'o 'pela
kɔda be,

-yεε dre 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔle -a.

Minsan 'be dre,

εn -kɔle zιε 'e dre 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔle -a.

'Wι nen Minsan -a dre be,

e min 'plo -fɔa.>

⁴³ Maan 'nan 'an ve 'cεε 'nan,
mingɔnnen -bliɔ Bali va be Bali -taa
-a 'sile 'ka 'lɔ. Yaa -nɔan 'leɔlɔn 'pee
-ji 'nɔn nen, o 'ta 'wɔla -a wei da be
-wle. ⁴⁴ [Kɔɔ e ya 'e 'cɔen -tɔdi Bali -le
'fluba 'ji "nyian 'nan:

<Min nen e -tria -kɔle zιε -a da be, e -
wia. En -te -kɔle zιε e -tria min
da be, yaa pɔle "bo.> »]

⁴⁵ Zi Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee
Farizen 'nɔn -kɔnnennun zιε -a
'man be, waa -tɔ 'nan 'wee 'wι nen
Zozi -a ve. ⁴⁶ En o ya "vale 'nan
'o "kuan. 'Pian minnun -le "wεan
"klan a o ji, kɔɔ minnun zιε o Zozi
"siala Bali 'lewei vizan -a.

22

Lι 'pa "fedi man -kɔnnen

(Lk 14.16-24)

¹ "Be -sru εn Zozi -kɔnnen pee -fɔ
"nyian -wle. Yaa 'vι -wle 'nan: ² <Bali
-le mingɔnnen -bliɔ min da be, -
nyren 'gɔ. E ya "le mingɔnnen -tu 'be
"ta 'e 'pι -le lι 'pa "fedi dra. ³ Minnun
nen e "fedi zιε -a 'wι 'vι -wle "be, e
'e 'sunɔn 'pa 'sia 'nan 'o 'ku o laabo.

'Pian wa'a 'wulε "man -e 'o -ta "fedi da di.

⁴ En e 'e 'sunon 'pee 'pa 'sia "nyian. E 'nan -wle 'nan, 'o vι minnun zιε -wle 'nan: «An cεen -a dredi man. An trinun tεε, en an 'blanun tεε. -A pεenon 'man, -yee "wean 'ka 'ta "fedi da!»

⁵ 'Pian o 'wι zιε -a -fola 'o "trαen -sru. O -mie -ku 'wee fei, en o -mie -ku 'wee 'fle 'tanle. ⁶ En o -mienun -a 'sunon 'bo kuun, o o -son, en o o tεε.

⁷ 'Bli 'fo mingonnen zιε a ji -wliidi. E 'yee 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o min -tenon zιε o -tεε, en 'o -wee 'fla 'tε 'bli.

⁸ "Be -sru en e 'nan 'e 'sunon le 'nan: «An cεen li 'pa "fedi fenun dredi man. 'Pian minnun nen maan 'vι -wle "be, o 'ka "fedi zιε -a da 'non 'a di. ⁹ -Yee "wean 'ka 'ku -si-plannun da. Minnun pεenon nen ka boa "o man be, 'ka vι -wle 'nan 'o 'ta li 'pa "fedi da.» ¹⁰ Mingonnen 'sunon zιε waa drela "da. Minnun pεenon nen o 'bo o man be, o -ta waa. Min-wliidi oo, min "yi oo, o pεenon 'ta, en o 'kon zιε -a -ci 'fa.

¹¹ Mingonnen wlala o va 'nan -e 'e minnun nen o -ta "fedi da be o yi. E min -to 'yi o yei te li 'pa "fedi da so 'ka "da "di. ¹² En e 'nan -yre 'nan: «An bee, li 'pa "fedi da so 'ka 'i da di. E dre 'ko, en i ya 'gu?» Min zιε ya'a -kolale 'wι 'tu 'sidi -a "da "di.

¹³ -A -nan nen mingonnen -a 'vι 'e 'sunon le 'nan: «Ka min 'labε -a 'kun, 'ka cεin 'lee -a -pe -yri, -e 'ka tuv klun va bei, fenan nen -wuodi 'lee 'she da -blidi ci be -a -nan.»

¹⁴ En Zozi -a 'le 'sran -wle 'nan: «Minnun nen Bali o laabu be, o ya "kaga. 'Pian minnun nen Bali o "sia "va 'yee vε -a be, o ya "wennon.»

'Sukole -pan wodi da wι

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ "Be -sru en Farizen 'non 'ku 'o cin yule. Waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun 'e wei man. ¹⁶ -A -nan nen o 'wee minnun 'lee Erodi -le minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'wι laabu Zozi 'lo. Waa laabu -yrc 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, kua -tαa 'nan i ya 'wι tighi vizan -a, en i Bali -sru 'ta wodi

"paaman minnun ji 'e tighi da. Yi'a 'klanman min lo 'wι tighi 'ci 'sidi -a -yre di. En yi'a min bo "va "di. ¹⁷ -Yee "wean kua laabo 'i 'lo 'nan: «-A -si a -kaa 'lo -e -kaa 'sukole -pan wυ Rom 'non 'le mingonnen Seza le, -baa te -ka'a dre di? 'Wι nen "yie 'ji be, 'i vι 'kud!»

¹⁸ 'Pian 'wι nen -a -cin ci o ji be Zozi -a -konnen 'yi. En e 'nan -wle 'nan: «Wei 'flivli 'non! Ka ya 'an 'man -weenan -wliidi! ¹⁹ "Lala nen ka 'sukole -pan wo -a be, 'ka 'lein 'wle -to 'si "va -e 'ka -koon 'men!» -A -nan nen o 'lein 'wle -to koon -yre. ²⁰ En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Ti -wulo -fodo nen 'gu? En -ti 'to 'cren nen 'gu?»

²¹ O 'nan -yre 'nan: «Rom 'non 'le mingonnen Seza nen.»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Fe nen Seza -le vε -a be, 'cεε 'non Seza le! En fe nen Bali -le vε -a be, 'cεε 'non Bali le!»

²² 'Wι zιε -a mandι o 'plo 'fo, -a -nan nen o 'si Zozi "sron, en o -ku.

Minnun nen o -kaa be o wuanla -kanon 'va

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ Yi 'bo 'lein zιε -a da be, Saduze 'non -mie pli Zozi man. Saduze 'non "o "ve 'nan -te min -ka be, ya'a 'wuanla -kanon 'va di. Zi o pli "man "be, en waa laabu -yrc 'nan: ²⁴ «Bali -le 'wι "paazan, Moizi "e 'nan: «-Te min li 'pa, en -a san zιε e -ka, te wa'a tian 'nen 'yale 'o 'vale 'e nan 'bo 'a diε, -yee -cale zιε -a "buι 'e 'pa, -e 'e "buι klu bōla!» ²⁵ Bali -le 'wι "paazan, min -to a 'li 'ku 'va be 'yee 'nen 'klonmon a 'sōravli. -A tede li 'pa. Wa'a tian 'nen 'yale 'e nan zιε -a di, en e -ka. -A klu 'ka 'fulε di, -yee "wean -a -suannen 'e "buι -cale zιε -a 'pa. ²⁶ 'Wι 'towli zιε -yεε 'bo "nyian -yee "man, en -yεε 'bo -a yaagazan man. E dre zιε -trilii, en o 'sōravli cεen -kaadi man. ²⁷ "Be -sru en li 'bo -ka. ²⁸ Tυ nen minnun wuanla -kanon 'va be, li zιε e -koon -ti nan -a? Koo o 'sōravli 'bo -a 'pa li -a.»

²⁹ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Ka'a tian 'wι 'tu -ci manle "fo "di. 'Wι

nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a -ci maan dɪ, ɛn Bali -le 'plɛblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ. ³⁰ Kɔɔ tɔ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -klɔnmɔnnun 'ka lɪ paa dɪ, ɛn lumɔnnun 'ka -kɔnnɛn paa dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. ³¹ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'Wɪ 'nɛn Bali -a 'vɪ 'yee 'fluba 'ji bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dɔvɔ? ³² Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: <An ya Abraam -le Bali -a, ɛn an ya Izak -le Bali -a, ɛn an ya Zago 'le Bali -a.> Tɔ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a vɛ bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yɪɛ a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yɪɛ cɪ "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ.»

³³ Minnun nɛn o cɪ 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, Zozi 'le 'wɪ "paadɪ o 'plo 'fɔ.

-Mɛ "wɪ 'bɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ -dan a?

(Mk 12.28-31; Lk 10.25-28)

³⁴ Farizɛn 'nɔn -a 'man 'nan Zozi Saduze 'nɔn klɪ 'wɪ 'a. -A -nan nɛn o -ta 'o cin yɪɛ Zozi man. ³⁵ ɛn o va min -tɔ nɛn e Bali -le -pei -tɔ wɪnun -tɔa 'kpa tɪglɪ bɛ, e 'wɪ laabv Zozi 'lɔ 'nan -e 'wei man. ³⁶ Yaa laabv -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, Bali -le -pei -tɔ wɪ pɛɛnɔn bɛ, -a "cɛn 'bɛ cɪ "va -dan?»

³⁷ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan:

« <'I Minsan 'bɔ nɛn 'yɪɛ Bali -a bɛ, -a yɪ 'yɪ 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ 'yɪ 'yɪɛ 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!

ɛn 'i yɪ 'yɪ 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a.>

³⁸ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ tɛdɛ -a, ɛn -yɛɛ cɪ "va -a -dan a. ³⁹ ɛn -a "flizan nɛn o cin 'sia 'a bɛ, -nyrɛn 'gɔ:

<'I bɔɛzan -tɔ yɪ "yɪ

"le 'yɪɛ 'wɪ 'zɔ!>

⁴⁰ 'Wɪ "fli zɪɛ, -wɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -le -pei -tɔ wɪnun -a 'vɪ bɛ -a -wulo -a, ɛn -wɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a -wulo -a.»

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi -a laabv Farizɛn 'nɔn pɛɛnɔn nɛn 'o cin 'yɪ bɛ -wɪ 'nan: ⁴² «Crizi nɛn Bali -a 'si "va -e 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, -tɪ -pɪ nɛn? "Cɛɛ 'ji min nɛn e cɪ -a bɛ, 'ka vɪ 'mɛn!»

ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «David -pɪ nɛn!»

⁴³ ɛn Zozi -a laabv -wɪ 'nan: «-Te Crizi a David -pɪ -a bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn zɪ Bali lei 'saun 'ta 'tɔ David man bɛ, yaa laabv 'e 'san? Kɔɔ David -a 'vɪ 'nan:

⁴⁴ «Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan: 'I -nyran 'an 'pɛ "yɪ "da -trilii, -e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.»

⁴⁵ -Te David 'bɔ Crizi laabv 'e 'san bɛ, e drɛ 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min -a?»

⁴⁶ Min -tɔ 'ka -kɔlɛ 'wɪ 'tɔ 'sidɪ -a "da -yrɛ "dɪ. "Bɛ -sru min -tɔ 'ka "nyian 'wɪ laabvɛ Zozi 'lɔ 'nan -e 'e wei 'kun dɪ.

23

Te 'ka 'wɪ drɛ "le Farizɛn 'nɔn 'le 'wɪ 'zɔ dɪ!

(Mk 12.38-40; Lk 20.45-46)

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e -srunɔn 'lee minnun pɛɛnɔn lɛ.

² Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'bɛ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun "paaman 'ka 'ji. ³ -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa vɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka 'ta wɪla "da! 'Pian te 'ka 'ta wɪla o drɛ wɪnun da dɪ! Kɔɔ 'wɪnun nɛn waa "paaman 'ka 'ji bɛ, -a da "cɛɛ 'o 'bɔ "o 'ta wɪla dɪ.

⁴ 'Wɪnun nɛn o ya 'plɛblɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -tɛa 'e cin da -e 'o vɪ minnun lɛ 'nan 'o 'ta wɪla "da. 'Pian o 'ka "vale o "paa o va -a drɛnan dɪ.

⁵ -Wee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ bɛ, e ya min yɪɛ 'lɛ. 'Fluba nɛn waa crɛn -tɛa, -e 'o 'pa o nyrɛnbɔn da bɛ, 'lee -nyrɛn waa crɛn -tɛa -e 'o 'pa 'o 'pɛ -da bɛ, 'lee sɔ 'lɛbɔ "nɛn 'e -plimlan bɛ, -wee vɛ "mlianla "da. ⁶ -Te e ya "fɛdɪ da

-a oo, ɛn -tɛ e ya cin yɪ 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yɪ. ⁷ Waa ye "yɪ "le 'nan min 'e 'o 'tɔ bɔ -guada, ɛn waa ye "yɪ "le 'nan min 'e 'o laabv 'fluba "paazan.

⁸ 8 P'ian 'cee ve be, te 'ka -wεε 'nan min -tu 'e 'ka laabu 'fluba "paazan di! Koo 'ka pεεnɔn ka dre "bɔunun -a, εn Bali -towli 'be ci 'wɪ "paazan -a 'ka 'ji. ⁹ 9 En "nyian be, 'tre 'gɔe -a da be, te 'ka min -tu bɔ -a laabɔdi -a 'nan 'ka "ti "di, koo 'ka "ti "a laji lou, Bali nen. ¹⁰ 10 Te 'ka -wεε 'nan min -tu 'e 'ka laabu 'e 'tazan di! Koo Crizi -towli 'be ci 'ka 'tazan -a. ¹¹ 11 'Ka 'va min -dan 'e dre 'ka pεεnɔn 'suzan 'a. ¹² 12 Min nen 'e 'fli dre -dan be, Bali -a dra "wennɔn. En min nen 'e 'fli dre "wennɔn be, Bali -a dra -dan.»

Zozi 'wɪ 'pla 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn le

(Mk 12.40; Lk 20.47; 11.39-52)

¹³ 13 «'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔle 'ka man! Koo ka -si -to minnun lo 'nan te 'o 'ku Bali va di. 'Ka 'bɔ, ka 'ka "vale 'ka -wla "wo Bali -le mingɔnnɛn tɛda di, εn minnun nen o ya "vale "o -wlamlan 'nan be, ka -si 'le 'wɔ -wɔ.

¹⁴ 14 ['Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔle 'ka man! Koo ka -calenun -le fenun "sia 'o 'lo -dawli -a. "Be -sru -e 'ka Bali tru 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o 'ka "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnun zɪε -yee "wean Bali -wee tin "paa 'pleble.]

¹⁵ 15 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔle 'ka man! Koo ka -ko min -wεεle 'tɛda fe -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'o 'ta wɔla 'cee -pei -to wɪnun da. En -te ka min 'yɪ be, 'cee 'wɪ "paadi a limlan min -wɪlidi "a "fo. -Yee -kɔndi -wɪlidi -ciala 'cee ve da 'e 'pa -a "fli.

¹⁶ 16 'Ka yie a 'e 'widɪ, εn ka ya "vale 'ka -si -kɔɔnman minnun le. -Yee "wean 'wɪ -taa "bɔle 'ka man! Kaa paa minnun ji 'nan, -te min 'e 'pε wluan Bali -pan 'kɔn da be, ya'a fe -tu dra min le di. 'Pian -te min 'e 'pε wluan -siga nen Bali -pan 'kuin be -a da be, -yεε ci 'wɪ -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ. ¹⁷ 17 -Blɔnɔn nen kaa, εn 'ka yie a 'e 'widɪ! -Siga be e ya fe -tu -a, 'pian Bali -pan 'kuin nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tɔa zɪε dɔv?

¹⁸ 18 En ka paa minnun ji "nyian 'nan, -te min 'e 'pε wluan Bali -pan "dave da be, ya'a fe 'tu dra min le di. 'Pian -te min 'e 'pε wluan 'sraga bɔve nen Bali -pan "dave da be, -a da be, e ya 'wɪ -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ. ¹⁹ 19 Yie 'winɔn! 'Sraga bɔve be e ya fe -tu -a, 'pian Bali -pan "dave da nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tɔa zɪε dɔv? ²⁰ 20 Min nen 'e 'pε wluan Bali -pan "dave da be, te 'e 'pε wluan Bali -pan "dave 'lee 'sraga bɔve pεεnɔn nen "da "be -a da. ²¹ 21 Min nen 'e 'pε wluan Bali -pan 'kɔn da be, te 'e 'pε wluan Bali nen e -nyεanla 'ji be -a da. ²² 22 En min nen 'e 'pε wluan labli man be, te 'e 'pε wluan Bali -le mingɔnnɛn pεin man, εn "nyian te 'e 'pε wluan Bali da koo -yεε ci 'e -nyrandɪ pεin zɪε -a da.

²³ 23 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔle 'ka man! Ka fe pεεnɔn 'fuzan -nɔan Bali le. En "nyian fe 'finvinnun pεεnɔn be, kaa -fuzan -nɔan Bali le, -nyren "le sinwlenun nen waa laabo manti 'lee aneti 'lee -cimen be -wee 'wɪ 'zɔ. 'Pian -pei -to wɪnun nen o ci -dan "le 'cεε dre be cεε "tɔe. 'Wɪ tɪglɪ dɛdi a -tu, εn min nyirinda 'sidi a -tu, εn yi -tɛradɪ Bali da a -tu, 'wɪnun zɪε -nyren kaa dra 'e tɛde paan 'vaa -e 'ka pee dre "be -sru! ²⁴ 24 'Ka yie a 'e 'widɪ, εn ka ya "vale 'ka -si -kɔɔnman minnun le. -Te 'nyrɔndɔv "wennɛn 'fo 'ka 'blife va be, kaa "sia "va. 'Pian -wi -dandan nen waa laabo shamo be, cεε "mean te ka'a -kɔnnɛn 'ye di.

²⁵ 25 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔle 'ka man! Koo ka 'kulenɛn 'lee -pɔ man "foeman fenyan, 'pian fenun nen kaa -ble -ji be, crinnan fenun 'lee fenun nen kaa "sia minnun lo 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun da be -nyren. ²⁶ 26 Farizen 'nɔn, 'ka yie a 'e 'widɪ! 'Ka -wεε 'nan 'ka 'ci 'e dre tɪglɪ 'vaa -e 'ka 'kulenɛn 'lee -pɔ man "foe.

²⁷ 27 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa

"bøle 'ka man! Koo ka ya 'le min -yrenun nen o trøe 'wv "man "bø-wee 'w1 'zv. O man bei "a fenyian, 'pian te o ci a 'e fadi min 'wle 'lee fe folidi pøenøn 'a. ²⁸ 'Ka 'bø "nyian, minnun 'ka ye min tiglunun -a, 'pian te ka 'ka 'bø 'a di. Ka 'w1 dra min yie 'le, en 'ka 'ci a 'e fadi 'w1 'wliidi 'tø 'tødv pøenøn 'a.

²⁹ 'Fluba 'ci vünøn 'lee Farizen 'nøn, ka 'w1 dra min yie 'le! 'W1 -taa "bøle 'ka man! Koo Bali 'lewei vünøn nen -kaa tranun o tæe bæ, ka 'køn drøe o -yrye da. En "nyian ka min tiglunun -yrye da drøe fenyian fenyian. ³⁰ "Cee v1 'nan kaa 'køn 'winun z1e -a drøenan bæ, te kaa ve 'nan: «"Te tu nen 'kv tranun yie a "man, kv ya -nan bæ, "te kv'a 'paløe o va -e 'kv Bali 'lewei vünøn -tæe "di.» ³¹ En 'winun z1e -a vidi -a -køønman 'nan kaa 'v1 'ka 'fli -a 'nan 'ka tranun 'bø Bali 'lewei vünøn tæe. ³² 'Winun nen 'ka tranun -a drøe 'li bæ, -te ka ya "va, "ka "drøe 'e 'ciila -wee vø da!

³³ Ka ya min -wliidunun -a! Bali -le tin -tæa 'ka da -kpv. Te -a -cin 'e 'køn 'ka 'ji 'nan, 'te nen ya'a 'driman diøe 'ka "bluman di! ³⁴ -Yee "wean 'ka "trøen "tø 'w1 gvø -yrye 'kpa! 'An 'ta -daa Bali 'lewei vünøn 'lee 'w1 'tønøn 'lee 'fluba 'ci vünøn 'paløe -sia 'cøe. Ka o -mie -tæa "va, en ka o -mie -tæa "o -peindi -a yiba "plan da, en ka o -mie -søan -ngble -a 'cee cin y1 'kønnun -ji. Ka 'tø "paa o -mienun da 'flanun da, te wa'a 'o 'wulo da ye 'ka 'lø di. ³⁵ 'Winun z1e -a drødi 'bø -maan -e minnun nen wa'a 'w1 'wliidi "drøe di, en 'ka tranun o tæe bæ, o -ka w1 'e 'pa 'ka da zia. Abel nen min tigh 'a bæ, -a da nen 'ka tranun -a 'sia -trilii, en e 'bø Barashi -pi Zakari nen kaa -te Bali -pan 'køn 'lee Bali -pan "dave yei "bø -a da. ³⁶ Maan ve 'cøe 'w1 tigh 'a 'nan, 'w1 pøenøn z1e -yee "wean bæ, Bali -le tin -tæa 'ka -naagvønøn da.»

*Zozi 'wuø Zeruzalem 'nøn 'le
"wean
(Lk 13.34-35)*

³⁷ «Zeruzalem 'nøn, 'cee 'w1 "naan 'an man -wliidi! Ka Bali 'lewei vünøn tæe, en minnun nen Bali o 'pa 'sia 'cøe bæ, ka o tæe -kølenun -a. Maan

man -wøe 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man 'le z1 mein "bø 'yee 'nannun treman 'e -peba wlv bæ -yee 'w1 'zv. 'Pian ka'a 'w1e "man "di. ³⁸ -Yee "wean an "ta 'an 'pøe "sia 'ka -sru, -e 'cee Bali -pan 'køn 'e 'fv 'e "tun. ³⁹ Maan ve 'cøe 'nan, ka'a "nyian 'an y1 pee wo di, -trilii -e 'ka v1 'nan: «Bali -le -fæa 'e 'køn min nen e -taa Minsan 'tø da bæ -a man.» »

24

*Zozi Bali -pan 'køn 'wi w1 v1
(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)*

¹ "Bø -sru Zozi 'bøla Bali -pan 'kuin, en e -kodi 'sia. -A -nan nen -a -srunøn pli "man, en o 'nan -yrye 'nan: «"I 'yiv, Bali -pan 'køn a -mien!» ² En Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «-A pøenøn 'labø 'ka -nanjen! Maan ve 'cøe 'w1 tigh 'a 'nan, 'køn 'labø e -wia. -A -køle pøenøn fuimlan "man, -a -tø 'ka 'fo 'e bøezan -tø da di.»

*'W1 yidi -dandan bøa minnun
man 'vaa -e 'trøda -nyan 'tø 'e bø
(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)*

³ Z1 Zozi 'bøla Olivie pøn da bæ, e -nyran, en -a -srunøn -a laabv -yryø 'nan: «'W1 nen i "sia -a vünan 'gvø, tø "cøn "man nen e dra? En "nyian -mø "w1 'bø dra 'vaa -e 'kv -tø 'nan 'i 'ta tø 'bø? En -mø "w1 'bø dra 'vaa -e 'kv -tø 'nan 'trøe 'nyan 'tø 'bø?»

⁴ En Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «'Ka yie 'tø 'ka 'fli -va! Te min -tø 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tigh da di! ⁵ Fe nen maan ve z1e -yøe ci 'nan, min "kaga -taa "talø 'an 'tø da. Waa ve 'o 'fli man 'nan, min nen Bali -a 'si "va "bø -nyren 'waa, -e min "kaga 'o -sønla o -sru. ⁶ Ka -kuli -tan winun maan, en ka 'fla -køøbli -køøbli da -kuli winun maan. Te 'o 'ka 'cøn nyen -a di! Koo 'winun z1e -wøe dra 'e 'flin, 'pian 'trøda -nyan tø "cøe di. ⁷ 'Løgløn 'tø -ji 'nøn -taa 'wunlæa 'løgøn 'tø -ji 'nøn man, en mingøn nen trø -tø -taa 'wunlæa mingøn nen trø -tø man. Dra minnun -tøeman fe "kaga 'nan, en 'trøe 'nyøønman fe "kaga 'nan. ⁸ -A pøenøn z1e e ya "le 'nan 'nen 'yadi -le ci -yaa pou sianan "wennøn 'zv.

⁹ Tᵛ zɪɛ -a man nɛn minnun 'ka "kuundi "siala, te o 'tɛ "paa 'ka da, ɛn te o 'ka -tɛman. 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn "naan 'ka man, ka drɛ 'an -srɛnɔn 'a -le "wɛan. ¹⁰ ɛn "nyian min "kaga "sia 'an -sru. 'O cin man wlɛ -fɔa, te o "naan 'o cin man. ¹¹ Minnun nɛn o 'wlu wɪ "sia -e 'o vɪ, te waa ve 'nan o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a bɛ, o bɔala 'trɛda "kaga. ɛn o min "kaga see "paaman. ¹² 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ faa "da 'trɛda -le "wɛan, min "kaga "le min yɪdɪ "yi 'e 'le -tɔa. ¹³ 'Pian min nɛn e -tɔ 'plɛblɛ -trilii, ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji. ¹⁴ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn. ɛn 'wɪ zɪɛ minnun -a fuimlan "man 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'va, -e 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'o man. "Bɛ -sru 'vaa -e 'trɛda 'nyan tɔ 'e bɔ.»

Tᵛ nɛn 'wɪ yɪdɪ "mlianla "da "bɛ, Zozi-a 'wɪ 'vɪ (Mk 13.14-23; Lk 21.20-24; 17.23-24)

¹⁵ «Bali 'lewei vɪzan Daniel -a 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ 'nɔnnɔn -taa "drɛlɛ Bali -le 'kuin. Min nɛn e 'fluba 'gɔvɛ -a ta ve bɛ 'e 'ci man 'kpa! Tᵛ nɛn 'wɪ zɪɛ kaa -nan 'yɪ Bali -pan 'kuin bɛ, ¹⁶ minnun nɛn o cɪ Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flan 'bli, 'o 'kɔ pɔnnun yei! ¹⁷ ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wɪa 'yee 'kuin -e 'e 'kɔ fɛ -tɔ 'sia dɪ! ¹⁸ ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kɔ 'yee -tralɛ 'si 'yee 'kuin dɪ! ¹⁹ Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn cɪ 'o man tᵛ zɪɛ -a man bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wɔ tᵛ zɪɛ -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da. ²⁰ -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'nan, te 'wɪ zɪɛ 'e 'tria laa 'fɛn tᵛ -man dɪ, ɛn te 'e 'tria 'cee 'flinla "yi da dɪ! ²¹ Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔan -dan "kpa tᵛ zɪɛ -a man. Zi Bali 'trɛ drɛ 'li -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, -a sɔman 'wɪ yɪdɪ 'ka tian drɛlɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪɛ -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trɛda "fo "dɪ. ²² Yinun nɛn 'wɪnɔn zɪɛ o dra "da "bɛ, Bali -a -mie cɛɛn "da. -Te ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛlɛ dɪɛ, "te min -tᵛ -wulo 'ka -taa bɔlɛa "va "dɪ. 'Pian minnun nɛn e o 'si "va 'yee vɛ

-a bɛ, -wee "wɛan e yinun -mie cɛɛn "da.

²³ -Te min -tᵛ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a 'gɔ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, Crizi a -mien bɛ, te 'ka yi -tera "da "fo "dɪ! ²⁴ Kɔɔ minnun nɛn o 'wlu -sɛan 'nan 'wɛɛ cɪ Crizi -a bɛ, o -taa "kɔnlɛ 'trɛda. ɛn minnun nɛn o 'wlu wɪnɔn ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa bɛ, o -taa "kɔnlɛ "nyian. O -taa 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan 'lee -cɛ -srɔn "wɪ -dandan drɛlɛ. Waa dra 'nan -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnun nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪglɪ da. ²⁵ 'Wɪnɔn zɪɛ maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, te 'ka yɛ a 'ka 'fli -va.

²⁶ -Yee "wɛan -te min -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Crizi a "bui "da bɛ, te 'ka 'kɔ -nan dɪ. ɛn -te waa 'vɪ 'cɛɛ 'nan, e ya 'kɔn 'tᵛ -ji bɛ, te 'ka yi -tera "da "dɪ. ²⁷ Kɔɔ tᵛ nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an -taa "man "bɛ, e dra "le laa -paan 'zɔ. Laa -paan, 'e 'wɪlɛ -wɪlɛ -fɔa, e "sia yɪdɛ wluan "nan 'zia, -e 'e 'kɔ yɪdɛ 'fɔ -nan "va 'zia. 'Trɛda 'nɔn pɛɛnɔn -a -nan ye. ²⁸ -Kaa -tɔa 'wein 'nan fɛnan nɛn -wi -kadɪ cɪ 'e pladɪ bɛ, -a ta lou "nɛn -wi pɛa "blɪ "lomannun 'o 'ble.»

Blamin -pɪ -tadɪ da wɪ (Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «-Te 'wɪ yɪdɪ -dan zɪɛ, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nun tɔɔn yɪdɛ yra klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'le -tɔa, mlɛn crɛnnun "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ "bɛ, o "sia 'o 'klu -ji.

³⁰ Tɔɔn minnun pɛɛnɔn -a -kɔnnɛn ye laji 'nan 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ 'bɔ "mɛn. "Bɛ -sru 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanan "lolu -koei "da laji, -e 'o 'wuɔdɪ 'sia. 'Plɛblɛ -dan -kɔan 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔan 'an 'lɔ. ³¹ Bali -le 'bei -dan "we, -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ, 'an 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ o 'pa 'sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan. Minnun pɛɛnɔn nɛn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, 'mɛn 'pasianɔn o cin ye. Fɛ -tᵛ -nan 'ka 'fu 'trɛda, te wa'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.»

'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvdi tv pɛɛnɔn
man Blamin -pɪ -tadɪ -le "wɛan
(Mk 13.28-33; Lk 21.29-33)

32 «'Wɪ nɛn e dra fijie yiba "le bɛ,
'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -
Te -a 'la nrɪndɪ 'sia "da "bɛ, kaa -
tɔa 'nan 'munmun tv a -tanan bɔdɪ
-a -kogo. 33 -A -tɔwli "nɛn "nyian,
'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ -le vɛ -a. -
Te ka 'wɪnɪn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -
a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadɪ
a bɔnan 'kogo! 34 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ
tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvɛ, ka'a
'cɛan -kaadɪ man 'vaa, -e 'wɪnɪn zɪɛ
'o drɛ dɪ. 35 Labli 'lee 'trɛ 'nyian tv a,
'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

36 Tv nɛn an -taa "man "bɛ,
blamin -tv 'ka -a tɔa "fo "dɪ. ɛn Bali
-le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, wa'a tɔa "fo
"dɪ, ɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an tɔa
"fo "dɪ, 'pian 'an "tɪ 'bɛ -tɔa 'e 'tɔwli.

37 Tv nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ -taa
"bɛ, 'wɪnɪn dra "le zɪ e drɛ Noe tv
va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 38 Kɔɔ Noe tv va
'li te laa -dan 'ka tian 'fɛnlɛ 'trɛda
dɪɛ, minnɪn fɛ blɪ, o -wɛn mlin, o lɪ
'pa, o -kɔnnɛn 'pa. Waa drɛ zɪɛ -trilii
ɛn Noe wla -klu -dan -ji, te waa dra
tian. 39 'Wɪ 'tv -cin 'ka o ji dɪ. O -fɔ
-a drɛdɪ man zɪɛ -trilii ɛn laa -dan
o -nan -nyan "fo. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ
dra 'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta tv -man.
40 Tv zɪɛ -a man bɛ, min "fli -kɔan
"fei, 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa
-tv "siala -e 'o -tv 'tɔvɪ. 41 ɛn "nyian bɛ,
lumɔn "fli -kɔan 'saa 'sɔnnan, 'mɛn
'pasianɔn nɛn laji bɛ waa -tv "siala
-e 'o -tv 'tɔvɪ.

42 -Yee "wɛan 'ka 'man 'e 'kɔn 'e
wɔvdi tv pɛɛnɔn man! Kɔɔ yɪ nɛn 'ka
'san -taa "da "bɛ, ka'a tɔa dɪ. 43 'Ka 'ci
"nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da! Tv nɛn crɪnzɪn
-taa "min crɪn wɔlɛ -pei -man bɛ,
"te 'kɔn san -a -tɔa "bɛ, "te -a yɪɛ
'fo "man "trilii, ɛn ya'a 'we "man -
e crɪnzɪn 'e -yee fɛnɪn "koola dɪ.
44 'Kɔn san 'ka crɪnzɪn -ta tv tɔa
dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -
a, Blamin -pɪ -le -tadɪ bɔa 'ka man
kligli, -yee "wɛan 'ka 'man 'e 'kɔn 'e
wɔvdi tv pɛɛnɔn man!»

Min man -kɔan 'e wɔvdi 'kɔ?
(Lk 12.42-46)

45 «Min 'suzan 'cɛn 'bɛ 'ta wɔla 'e
'san wei da 'wɪ 'tɔdɪ -a? Min 'suzan
nɛn -a tazan 'yee 'kɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ,
ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e -blɪfɛ -nɔn min
'sunɔn -mienun lɛ 'e tv -man bɛ, -
nyrɛn. 46 Min 'suzan zɪɛ -te -a tazan
'bɔ "man 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ -yee vɛ
a "yɪ. 47 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan,
-a tazan -a -tɔa 'e yɪfɛ pɛɛnɔn da.

48 'Pian -te min 'suzan -wɪdɪ "nɛn
bɛ, zɪ 'e 'ci "nrɔnman 'gɔvɪ. Yaa
ve 'nan: <'An 'tazan a 'mɔnnan.>
49 Tɔɔn -e 'e 'tɛ 'padɪ 'sia minnɪn nɛn
'e yɪɛ -tɔa "o va bɛ o da, te e ya 'e
'fɔdɪ -wɛn -tɛnɔn -sru, o fɛnɪn -ble
waa, te o -wɛn -mlian "waa. 50 Tɔɔn
yɪ nɛn -a -cin 'ka 'ji 'nan 'e 'tazan
-taa "dɪɛ, -e 'bɛ bɔla kligli, 51 -e -a
tazan 'e "nɛn 'jɛɛnla 'ji -wɪdɪ. E 'wɪ
"nɛn -kɔnnɛnman -yrɛ "le zɪ o 'wɪ "nɛn -
kɔnnɛnman minnɪn nɛn o 'wɪ dra min
yɪɛ lɛ bɛ -wɛɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ fɛnan
nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a
-nan.»

25

Nɔnbɛ "fu man -kɔnnɛn

1 ɛn Zozi -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian
-wɛɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -
blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔvɪ. E ya "le
nɔnbɛ "fu 'bɛ 'wee -kannɛnnun 'sia,
ɛn o -kɔ lumɔn -tv nɛn e "ta -kɔnnɛn
"paa bɛ -yee 'kuin. Min nɛn e "ta lɪ
"paa bɛ waa -pɛndɪ 'sia, kɔɔ -wɛɛ -ko
o 'palɛ -sia 'o 'lɔ le 'wee -kannɛnnun
-a. 2 Nɔnbɛnɪn zɪɛ -a 'soolu a "va
"bɛ -blɔnɔn nɛn waa, ɛn -a 'soolu
a "va "bɛ 'wɪ 'tɔnɔn nɛn waa. 3 -
A 'soolu nɛn -blɔnɔn 'a bɛ, o 'wee -
kannɛnnun 'sia, 'pian wa'a 'kunlɛ -
a 'yɪ man dɪ. 4 ɛn -a 'soolu nɛn 'wɪ
'tɔnɔn 'a bɛ o 'wee -kannɛnnun 'sia,
ɛn o 'kun -a 'yɪ -mie man.

5 Min nɛn e "ta lɪ "paa bɛ, zɪ e ya
'mɔnnan bɛ, ɛn yɪ -fɔla nɔnbɛnɪn zɪɛ
o da.

6 Zɪ bada -tɔ bɛ, ɛn minnɪn pladɪ
'sia. O pla 'nan: <Min nɛn e "ta lɪ
"paa bɛ, e ya -tanan. 'Ka 'kɔ -a 'si
'sia.>

7 -A -nan nen nɔnbɛnɔn zɪe o wluan lou, ɛn o 'wee -kannɛnnun drɛ 'kpa. 8 Nɔnbɛnɔn 'soolu nen -blɔnɔn 'a bɛ, waa 'vɪ 'o "luɛnɔn lɛ 'nan: <'Ka "kɔe 'cee -kannɛn 'yɪ 'nɔn, kɔɔ 'kɔe -kannɛnnun "ta "driman!> 9 'Pian nɔnbɛnɔn nen 'wɪ 'tɔnɔn 'a bɛ, o 'nan -wlɛ 'nan: <-Cɛjɛ, kɔ'a 'we "man "dɪ. Ya'a 'bɔa 'kɔe vɛ 'lee 'cee vɛ -a dɪ. 'Ka 'kɔ 'cee vɛ 'lɔ -kannɛn 'yɪ -tanzan -va!>

10 ɛn nɔnbɛnɔn zɪe o -kɔ -a 'lɔlɛ. Tɔ zɪe -a wlu nen min nen e 'ta lɪ "paa bɛ e 'bɔla. ɛn nɔnbɛnɔn 'soolu nen o man cɪ 'e wɔɔdɪ bɛ, o -kɔ lɪ 'pa "fɛdɪ da. -A -nan nen minnɔn 'kɔn 'lɛ 'wɔ o da.

11 "Bɛ -sru ɛn nɔnbɛnɔn nen -blɔnɔn 'a bɛ, o -ta. O 'kɔn -tɛ, tɛ o -paanman 'nan: <'Kɔ 'san, 'kɔ 'san, 'i yra 'si, 'i 'kɔn 'lɛ 'sɔ 'kɔvɛ!>

12 'Pian lɪ 'pazan zɪe ya'a 'wɪlɛ "man "dɪ. E 'nan -wlɛ 'nan: <'Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.> »

13 ɛn Zozi -a 'le 'sran -wlɛ 'nan: <'Wɪ zɪe -a bɔdɪ 'ka man -le "wɛan bɛ, 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ tɔ pɛɛnɔn man, kɔɔ tɔ nen an -taa "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ.>

Zozi -kɔnnɛn pɛe -fɔ minnɔn nen 'o man cɪ 'o wɔɔdɪ bɛ o man (Lk 19.12-17)

14 «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ "ta -kɔ 'ta wɔnan. Min zɪe 'e 'sunɔn laabu, ɛn 'e yɪfɛ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ -wɔ. 15 E -siga 'wlɛ 'soolu 'nɔn -a -tɔ lɛ, ɛn yaa -nɔn -a -tɔ lɛ "nyian 'wlɛ "fli, ɛn yaa -nɔn -a yaagazan lɛ 'wlɛ 'tɔ. Zɪ min -tɔ -kɔlamɔn 'e 'pɛ man liladɪ -a bɛ, -a da nen yaa -nɔn -wlɛ. ɛn e -kɔ.

16 'Nun tɔɔn min nen e -siga 'wlɛ 'soolu 'yɪ bɛ, 'e 'pɛ man lila -siga zɪe -a, ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ 'soolu. 17 Min nen e -siga 'wlɛ "fli 'yɪ bɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪe -a 'bɔ nen "e drɛ. -Yee vɛ man 'pa -siga 'wlɛ "fli. 18 Min nen e -siga 'wlɛ -tɔwli 'yɪ bɛ, e -klu cɛɛn, ɛn yaa yɔɔ "ji.

19 -A -nan 'mɔn 'trilii, ɛn o tazan zɪe e -ta. -A -nan nen 'e 'sunɔn zɪe o laabu 'nan -e 'o 'nyranman nen waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ. 20 Min nen e

-siga 'wlɛ 'soolu 'yɪ bɛ, e -ta 'e 'lɔ le -siga 'wlɛ 'soolu -a "nyian. ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, -siga 'wlɛ 'soolu nen yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ 'soolu. -Nyrɛn 'gɔ.>

21 -A -nan nen -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <'I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nen maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yɪ drɛ 'a. -Yee "wɛan an fɛ -dan -pɛba wɔ 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

22 Min nen e -siga 'wlɛ "fli 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, -siga 'wlɛ "fli "nen yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ "fli. -Nyrɛn 'gɔ.>

23 -A -nan nen -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <'I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nen maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yɪ drɛ 'a. -Yee "wɛan an fɛ -dan -pɛba wɔ 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

24 "Bɛ -sru min nen e -siga 'wlɛ -tɔ 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, maan -tɔa 'nan, i ya min nen -yee 'wɪ a 'tɔndɔn bɛ -a. -Te min 'yɪe 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nen yaa ye bɛ, yia "sia -yrɔ. 25 "Klan -fɔ 'an 'ji 'nan te 'yɪe -siga 'e 'san 'an 'lɔ dɪ, -yee "wɛan an -kɔ -a yɔɔlɛ 'trɛ 'ji. -Nyrɛn 'gɔ, 'i 'si.>

26 ɛn -a tazan zɪe e 'nan -yrɛ 'nan: <'I ya 'an 'suzan -wɪdɪ "a, ɛn kɔanzan nen yia. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan, min 'mɛn 'nyranman "paa, maan ta -trɔn pɛɛnɔn "sia -a san lɔ bɛ, 27 -mɛ "le "wɛan nen yɪ'a -kɔlɛ 'mɛn -siga 'palea fɛnan nen -a man "paa bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪe, -te an -ta bɛ, -e 'an 'kɔ 'mɛn -siga 'si 'o 'vale 'e 'man 'pa 'a.

28 'Ka -siga 'labɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nen -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ! 29 Kɔɔ min nen fɛ a -yrɔ "kaga "bɛ -a lɛ nen waa -nɔan, -e -yee vɛ 'e 'pa "da. 'Pian min nen fɛ 'ka -yrɔ "kaga "dɪɛ, -a "tiennɛn nen -yrɔ "bɛ, waa "sia. 30 'An 'suzan 'gɔvɛ, -a -pɛ 'ka 'fɔala 'e man dɪ, 'ka 'ta -a tɔw klun va

bei, fenan nen -wuodi 'lee 'she da -blidi ci be -a -nan.> »

Blamin-pi 'trɛdanɔn 'le tin "baa tv -fɔla "da "ji

31 «Tv nen 'an 'bɔ Blamin -pi an -taa 'kv 'vale 'men 'pasianɔn nen laji be waa be, an -taa 'men 'te 'san da, -e 'an -nyran 'men mingɔnnen pein -da. 32 'Lɛglɔn peenɔn 'jinɔn 'o cin ye 'an 'le, -e 'an o 'cen 'e cin man 'fli. Maan dra "le zɪ 'bla -sru "pinzan 'yee 'blanun 'lee 'yee bonun "cean 'e cin man be -yee 'wɪ 'zʊ. 33 E 'blanun -sean 'e 'pɛ "yi "da, -e 'e bonun -sen 'e 'pɛ bʊ da.

34 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnen maan ve 'an 'pɛ "yi "danɔn lɛ 'nan: <Kaa 'gʊɛ, 'an "ti -fɛa 'vɪ 'ka man! 'Ka 'ta! Mingɔnnen trɛ nen 'an "ti -a man dre 'trɛda pou sianan "be, e dre 'cee vɛ -a. 'Ka 'si! 35 Fɛ -le "wean nen maan -nɔn 'ceɛ be, te dra 'an -tɛa "be, ka fɛ -nɔn 'mɛn. En te 'yi dra 'an -tɛa "be, ka 'yi 'nɔn 'mɛn, en te an 'lʊ 'ka 'va 'pɛn -a be, kaan 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. 36 En te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka sɔ 'wʊ 'an man, en te 'an 'man 'yaaman be, 'ka yie 'tɔ 'an 'va. En te an ya -pu 'kuin be, ka 'lʊ 'an 'nanjenlɛ.>

37 Tɔɔn -e min tɪɡlɪn zɪɛ 'o laabu 'an 'lɔ 'nan: <Minsan, tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te dra 'i -tɛa en kʊ fɛ -nɔn 'yie? En tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa en kʊ 'yi 'nɔn 'yie? 38 Tv "cɛn "man nen i 'lʊ 'kv 'va 'pɛn -a, en kʊi 'kun 'kv 'pɛ "fli "a? Tv "cɛn "man nen i ya 'i plɔdi, en kʊ sɔ 'wʊ 'i da? 39 Tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te 'i 'man 'yaaman, en 'kv yie 'tɔ 'i 'va? Tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te i ya -pu 'kuin en kʊ 'lʊ 'i 'nanjenlɛ?>

40 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnen, maan ve -wɛlɛ 'nan: <Maan ve 'ceɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, tv nen ka ya 'wɪnʊn zɪɛ -a dɾɛnan 'an "bʊnʊn 'gʊɛ o va min 'wɛnnɛn 'tv lɛ be, te 'an lɛ nen ka ci -a dɾɛnan.>

41 "Bɛ -sru maan ve minnʊn nen 'an 'pɛ bʊ da be -wɛlɛ 'nan: <'Ka -pli 'ka -sru "kɔɔbli! Bali wei a 'e pladi 'ka man. 'Ka 'kv 'te nen ya'a 'driman

dɪɛ, -a va. Bali -a man dre Satan 'lee 'yee 'pasianɔn 'le vɛ -a. 42 Fɛ -le "wean nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ be, te dra 'an -tɛa "be, ka'a fɛ -nɔnlɛ 'mɛn dɪ. En te 'yi dra 'an -tɛa "be, ka'a 'yi 'nɔnlɛ 'mɛn dɪ. 43 En te an 'lʊ 'ka 'va 'pɛn -a be, ka'an 'kunlɛ 'ka 'pɛ "fli "a dɪ. En te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka'a sɔ wʊlɛ 'an man dɪ. En te 'an 'man 'yaaman be, ka'a yie -tɔlɛ 'an 'va dɪ. En te an ya -pu 'kuin be, ka'a 'lʊlɛ 'an 'nanjenlɛ dɪ.>

44 Tɔɔn -e "o laabu 'an 'lɔ "nyian 'nan: <Minsan, tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te dra 'i -tɛa? En tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa? En tv "cɛn "man nen i 'lʊ 'kv 'va 'pɛn -a? En tv "cɛn "man nen i ya 'i plɔdi? En tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te 'i 'man 'yaaman? En tv "cɛn "man nen kʊi 'yɪ te i ya -pu 'kuin? En tv "cɛn "man nen kʊi 'a 'palɛ 'i 'va dɪ?>

45 Tɔɔn -e 'an vɪ -wɛlɛ 'nan: <Maan ve 'ceɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, tv nen ka 'ka 'wɪnʊn zɪɛ -a dɾɛnan 'an "bʊnʊn 'gʊɛ o va min 'wɛnnɛn 'tv lɛ dɪɛ, te 'an 'bɔ lɛ nen ka 'ka -a dɾɛnan dɪ.>

46 Minnʊn zɪɛ, wɛɛ -ko yra yidi nen -a 'leda "ka "dɪɛ -a va. 'Pian minnʊn nen o ci min tɪɡlɪnʊn -a be, 'belidi nen ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -wee vɛ -a.>

26

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

1 Zɪ Zozi ceen 'wɪ peenɔn zɪɛ -a vidɪ man be, en yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: 2 «Kaa -tɔa 'nan, e -fʊ yi -tv -a "fli -e -kaa tranun -le 'sidi nɔanba -ji "fɛdi dɾɛdi 'e bɔ. Yi zɪɛ -a da nen 'an 'bɔ Blamin -pi waan -nɔan 'minnʊn lɛ, -e 'waan 'te 'an -peindi -a yiba "plan da.>

3 Tv zɪɛ -a wlu be te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun a 'o cin yinan Bali -pannɔn 'tazan nen waa laabo Kaifa be -yee -klɔn -ji. 4 -A -nan nen waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. 5 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: <Te -kaa dre "fɛdi

yi da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yi -e 'o 'wluan -kaa man.»

*Limɔn-tv 'wɪ 'yi drɛ Zozi lɛ
(Mk 14.3-9; Zan 12.1-8)*

⁶ Zozi a 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bɛ -yee 'kuin. ⁷ O ya fɛnun -blunan, -a -nan nɛn limɔn -tv pli Zozi man 'e 'lɔ le -lazigɔ nɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa bɛ -a -pɔnɛn 'tv -a. En yaa -sɛndɪ 'sia Zozi 'win -ji.

⁸ Zɪ -a -srunɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -lazigɔ 'kpa bɛ -a sɛɛ 'e "tun? ⁹ -Lazigɔ 'labɛ yaa -taan paan 'flɛ 'plɛblɛ 'a, -e 'e man "lala -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.»

¹⁰ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'wɪ -tɔa li 'gɔɛ -a man? E 'wɪ 'yi drɛ 'mɛn. ¹¹ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tv pɛɛnɔn man, 'pian "an 'ka 'wo 'ka 'va tv pɛɛnɔn man dɪ. ¹² -Lazigɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'gɔɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a. ¹³ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn li 'gɔɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan "paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e li 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun ji.»

*Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'va
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)*

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tv nɛn waa laabo Zudazi Karioti bɛ, e -kv Bali -pannɔn 'tanɔn 'va, ¹⁵ ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Te an Zozi 'nɔn 'cɛɛ bɛ, -mɛ "nɛn kaa -nɔn 'mɛn?» -A -nan nɛn o 'lein 'wɛɛ -fuba yaaga 'nɔn -yrɛ. ¹⁶ Yi zɪɛ -a da nɛn Zudazi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan, tv "yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lɛ.

*Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi blɪ
(Mk 14.12-26; Lk 22.7-23)*

¹⁷ 'Kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ, Zuif 'nɔn -a "fɛdi -ble 'flɛ 'tv. Zɪ 'flɛ zɪɛ e 'bɔ bɛ, -a yi tɛdɛ da nɛn Zozi -srunɔn -ta -a laabɛ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'ku 'ku -kaa

tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi bɛ -cɛɛ vɛ man drɛ?»

¹⁸ En Zozi min -tv 'tɔ 'vɪ -wɛɛ 'nan 'o 'kv "va. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Ka 'kv Zeruzalɛm, -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kv vɪ 'yɪɛ 'nan, 'yee tv 'bɔ 'kogo. 'Yie 'kuin nɛn 'e -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi -ble 'o 'vale 'e -srunɔn 'a.» ¹⁹ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ "bɛ -a -srunɔn -a drɛla "da, ɛn o "fɛdi zɪɛ -a man drɛ.

²⁰ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'fuda "fli "nyran fɛnun -sru. ²¹ O ya fɛnun -blunan ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min -tv a 'ka yei 'gɔ, -yɛɛ 'an -nɔn "minnun lɛ.»

²² 'Wɪ zɪɛ e o ta drɛ 'trɔdrɔ "fo, ɛn waa laabɔdɪ 'sia -yrɔ "tvɔv 'nan: «Minsan, 'an 'bɔ nɛn?»

²³ En Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Min nɛn 'kv 'vale -a 'kv 'pɛ wla 'pɔ -tvwli "ji 'gɔɛ, -a san 'bɛ 'an -nɔn "minnun lɛ. ²⁴ 'Wɪ 'kpa nɛn, 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -kaa, zɪ waa cɛɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ. 'Pian min nɛn yaan 'bɔ Blamin -pɪ -nɔn "minnun lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔɛ -a san man. E ya paan -a san -le 'wɪ "yi "a -e 'o vɪɛ o -ya dɪ.»

²⁵ -A -nan nɛn Zudazi nɛn e "ta -daa -a -nɔnɛ Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ bɛ, yaa 'si "va. Yaa laabo -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'an 'bɔ nɛn?»

En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie 'bɛ 'vɪ 'i 'bɔ 'a.»

²⁶ O -fɔ fɛnun zɪɛ -a -blunan, ɛn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka 'si, 'ka -blɪ! -Nyren 'gɔɛ, 'an 'kɔɛ nɛn.»

²⁷ "Bɛ -sru e 'kulɛnɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka mlin 'ka pɛɛnɔn! ²⁸ -Nyren 'gɔɛ, 'an nyɛn nɛn. -A 'bɔ nɛn Bali "ta -a "sia -e 'e blamin 'lee 'e 'bɔ yei "sɛn 'e cin va. E "ta -sɛanla 'nan -e Bali 'e min "kaga "le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn 'mlian dɪ, -trɪllɪ -e yi nɛn -kaa pee -mlian 'e cin va 'an "tɪ "le mingɔnnɛn trɛda bɛ 'e bɔ.»

³⁰ Zi o cεen fεnun -blɔdɪ man bε, o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. "Bε -sru εn o -kɔ Olivie pɔn da.

Zozi-a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru (Mk 14.26-31; Lk 22.31-34)

³¹ Tɔɔn Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Cεεɣv -pei 'gʊε -a man bε, 'ka pεεnɔn 'ci -taa "srεlε, -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'e 'nan,
e 'bla -sru "pinzan -tεa

-e 'blanun 'o fuila "man.»

³² 'Pian "bε -sru, -te an wluan 'kanɔn 'va bε, an -tɔala 'ka 'lε Galile 'lεɣlɔn 'ji.»

³³ En Pieri "e 'nan -yrε 'nan: «-Te 'yie "wεan min pεεnɔn 'ci srεman -e 'o 'si 'i -sru "bε, 'an 'tɔwli 'gʊε, ma'an 'sia 'i -sru 'li "fo "dɪ.»

³⁴ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɣli 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gʊε -a man bε, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannen tɛdε 'e 'wɪ.»

³⁵ En Pieri -a 'vɪ -yrε 'nan: «-Te e ya 'nan kʊε -kaa 'kʊ 'vale 'yia oɔ, ma'an dra zɪε "fo "dɪ.» En -a -srɛnɔn pεεnɔn "o 'wɪ 'tɔwli zɪε -a 'vɪ "nyian.

Zozi 'kʊ Bali trʊ 'balε Zezemani (Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶ "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srɛnɔn 'kʊ fei nɛn waa laabo Zezemani bε -a da. En e 'nan -wlε 'nan: «'Ka 'nyran 'gʊ! An "ta 'sia 'ka "srɔn -e 'an Bali trʊ 'ba.» ³⁷ E Pieri 'lee Zebede -pɪ "fli "fɔ 'e -sru, εn o -kʊ waa. -A -nan nɛn Zozi 'ta drɛdɪ 'sia 'trɔdrɔ te "klan -a -tεa. ³⁸ En e 'nan -wlε 'nan: «'An 'ta nɛn e drε 'trɔdrɔ 'gʊε, e "mlianla 'an da. 'Ka 'fʊ 'gʊ, -e -kaa yi 'sɔn 'e cin val!»

³⁹ E pli 'e 'lε "wɛnnɔn, e blula "tra, εn e Bali trʊ 'badɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "ti, 'i yra 'si! -Te i "we "man "bε, 'kulenɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji e -taa 'labε, 'i drε -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drε 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drε!»

⁴⁰ "Bε -sru εn e 'li 'e da 'e -srɛnɔn yaaga zɪε o va. E 'bɔ o man te o ya yi -tenan, e Pieri fuv, εn yaa 'vɪ -yrε 'nan: «'Ka 'a -kɔlale 'padɪ -a 'an

'va -e 'ka yi 'sɔn tʊ "wɛnnɛn 'gʊε -a wlu dʊv? ⁴¹ 'Ka yi 'sɔn -e 'ka Bali trʊ 'ba, "tɔɔ 'wɪ 'wliɪdɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a "va 'nan 'e 'wɪ "yi "dra, 'pian -a 'pleblε 'ka -yrɔ "dɪ.»

⁴² Zozi 'li -bei "flizan 'wʊ 'e da, εn e Bali trʊ 'ba "nyian. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "ti, 'i yra 'si! -Te i 'ka "vale 'i "we "man -e 'kulenɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji e -taa 'labε, e "paala 'an man dɪε, 'i 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drε!»

⁴³ E 'li 'e da, εn e 'bɔ o man "nyian yi -tenan, kɔɔ o "koe "nyan.

⁴⁴ Zozi o 'tʊɪ "nyian, εn e -kʊ Bali trʊ 'balε. -A cɛin yaagazan nɛn te e 'wɪ 'tɔwli zɪε -a ve Bali lε.

⁴⁵ -A -nan nɛn e 'li 'e da 'e -srɛnɔn 'va, εn yaa laabʊ -wɔ 'nan: «'Ka yi -tεa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? Maan ve 'cεε 'nan, -a tʊ 'bɔ "mɛn. Tʊ nɛn, minnun 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛnɔn lε bε, e 'bɔ. ⁴⁶ 'Ka 'wluan lou, -e -kaa kʊ! Min nɛn e "ta 'an -nɔan "minnun lε bε, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

⁴⁷ Zozi 'fʊ 'wɪ zɪε -a vɪnan, tɔɔn εn Zudazi nɛn -a -srɛnɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tʊ -a bε, e 'bɔla. -Wεε cɪ 'o 'vale min "kaga "a, εn sɛnnun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'bε o 'pa 'sia. ⁴⁸ Zudazi -a 'vɪ 'e 'cɛn minnun zɪε -wɔ 'nan: «Min nɛn an -atu -tε "man "bε, te Zozi nɛn. -A 'bɔ nɛn 'ka 'kun!»

⁴⁹ -Yee "wεan zɪ o 'bɔla bε, tɔɔn εn e pli Zozi man. E 'nan: «'An 'san, mɛin 'tɔ bo.» -A -nan nɛn e -atu -tε "man.

⁵⁰ En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'An bee, 'wɪ nɛn i -ta "man "bε, 'i drε!» Tɔɔn minnun nɛn e -ta waa bε, o Zozi 'kun.

⁵¹ -A -nan nɛn Zozi -srɛnɔn -tʊ 'yee sɛn 'sʊ 'ji, εn e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tʊ "trɔɛn cεεn.

⁵² 'Pian Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'yie sɛn wʊ 'e 'kɔlε 'ji! Maan ve 'yie 'nan, minnun pεεnɔn nɛn o sɛn 'siala min man bε, sɛn "nɛn 'nɛn o -kaala. ⁵³ 'I 'tɔ 'nan, "te an ya "va

'nan min 'e 'pa 'an va be, maan ve 'an 'ti 'le 'nan, 'e 'yee 'pasianon nen laji be, o 'pa 'sia 'men. O 'kon -kuli 'pa 'tudu -fuda 'fili, -e 'waan 'ta kuli -tan. ⁵⁴ 'Pian -te 'wi zie e dre be, 'wi nen e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, ya'a 'kolaman -e 'e 'le soo di. Koo e ya 'e 'cren -tedi 'nan, zi 'e dre zie.»

⁵⁵ En Zozi 'a 'vi min "kaga zie -wle 'nan: «-Me "le "wean nen ka -ta 'an 'kunle 'ka 'lo le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? Tu peenon man an ya Bali -pan 'kuin, te an Bali -le 'wi "paaman 'ka 'ji, en ka'an 'kunle di. ⁵⁶ 'Pian 'wi peenon zie, e dre -e 'winun nen Bali 'lewei vinon -a cren -te 'e 'cen be 'e 'le soo.»

-A -nan nen Zozi -srulon peenon 'wi "man -a -sru, en o flan bli.

*Minnun -ko Zozi 'a tin 'banon 'le
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.12-14, 19-24)*

⁵⁷ Minnun nen o Zozi 'kun be, o -ku Zozi 'a Bali -pannon 'tazan nen waa laabo Kaifa be, -yee "konnen. 'Fluba 'ci vinon 'lee min cejenun 'o cin 'yi fe zie -a -nan. ⁵⁸ Piere -fu -koo bli, te e -kola Zozi -sru. E -ku zie -trilii, en e 'bola Bali -pannon 'tazan -le "konnen. E wla -yee -klon -ji, en e -nyran -a 'sunon yei, 'wi nen e boa Zozi man be -a -nan yidi -le "wean.

⁵⁹ Bali -pannon 'tanon 'lee tin 'banon peenon a "va 'nan o 'wlu wi -tu "paa Zozi da, -e 'o -kola -a -tedi -a -le "wean. ⁶⁰ Min "kaga 'wlu 'sen Zozi man, 'pian 'wi peenon zie ya'a tin -tele Zozi da "fo "di.

"Be -sru min "fli "ta en "o 'vi 'nan: ⁶¹ «Min 'labe e 'nan: <An -kolaman Bali -pan 'kon 'widu -a, -e 'an pee -to yi yaaga 'wlu.» »

⁶² -A -nan nen Bali -pannon 'tazan wluan lou, en yaa 'vi Zozi le 'nan: «'Wi nen minnun -a ve 'i man be, yi'a sia "va "dub?» ⁶³ Zozi 'ka -a 'sile "da -yre "di.

En Bali -pannon 'tazan -a 'vi -yre 'nan: «'I 'pe wluan Bali nen -a yie ci "man "be -a 'le! Maan laabo 'i 'lo 'nan, min 'sizan 'wi 'ji nen yia? Bali -pi nen yia? 'Wi zie 'i -ci 'si 'koe!»

⁶⁴ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Nyren, yia 'vi 'i 'bo 'a be. Maan ve 'cee 'nan, -e 'e 'sia ceegv yi 'gve -a da be, kaan 'bo Blamin -pi ye 'an -nyrandi 'pleble peenon 'san Bali -pe "yi "da. En "be -sru kaan ye "nyian laji, te an ya -tanan "lolu -koei "da.»

⁶⁵ -A vidi zie e Bali -pannon 'tazan ta kli, en 'e 'ta sonun 'fui budi 'sia. -A -nan nen e 'nan: «E Bali sron! -Kaa 'ka "nyian -yee 'wi 'nan yizan pee -va "fo "di. "Sron nen e "sia -a wunan be, kaa 'man 'ka 'bo 'a. ⁶⁶ "Ka "ve -ji 'non?»

En minnun -a 'si "va -yre 'nan: «E 'so -ka ve -a.»

⁶⁷ 'Wi zie -a da nen, o 'le 'yi 'sendi 'sia -a yra, en o -fale wudu "va 'sia. Min -mienun 'pa -foa -a yra, te waa laabo -yro 'nan: ⁶⁸ «'Yie 'nan min 'sizan 'wi 'ji nen 'yia. -Yee "wean -te i ya Bali 'lewei yizan a be, min nen e fe tuw 'yie be, 'i -koon 'kve.»

*Piere yoo "da 'nan 'e 'ka Zozi -srulan 'a di
(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Tu zie -a wlu be, te Piere a tian 'e -nyrandi -klon -ji. -A -nan nen nonan lmon -tu pli "man, en e 'nan -yre 'nan: «Bii 'gve Galile min Zozi -srulan 'tu nen 'yia.»

⁷⁰ 'Pian Piere yoo "da min peenon yie man. E 'nan: «'Wi nen i ci "vale 'i ve be, ma'an tao di.»

⁷¹ En Piere -klon -yre "nen -si 'sia, -a -nan nen nonan lmon pee -a 'yi, en yaa 'vi minnun nen fe zie -a -nan be -wle 'nan: «Min 'lagve, e ya Nazareti min Zozi -srulan 'tu -a.»

⁷² Piere yoo "da "nyian, yaa -ci -pe wluan, en e 'nan: «Min 'labe, ma'an tao "fo "di.»

⁷³ "Be -sru "nyian, minnun nen fe zie -a -nan be, o pli Piere man en o 'nan -yre 'nan: «'Wi 'kpa nen. 'I 'bo 'gve, -a -srulan -tu nen 'yia. 'Yie 'widu -a koon "man zie.»

⁷⁴ -A -nan nen Piere "e 'nan: «-Te 'wlu nen maan -sean "be, Bali 'e 'wi "nen -koon 'men. Maan 'vi 'cee 'nan, ma'an min 'labe -a tao "fo "di.»

'Nun tōon en mannēn w₁. ⁷⁵ 'W₁ nēn Zozi -a 'v₁ Piēri lē bē, en -a -cin -trōa Piēri ji. Kōō Zozi -a 'v₁ -yrē 'nan: «'Vaa -e mannēn tēdē 'e 'w₁ bē, te yia 'v₁ 'e 'pa -a yaaga 'nan yī'an 'tōa d₁.» -A -nan nēn Piēri 'bōla bei, en e -wuōd₁ 'sia 'w₁ 'nanmandi -a.

27

Minnun -k_v Zozi 'a Rōm min -kōnmandan Pilati 'lē
(Mk 15.1; Lk 23.1; Zan 18.28)

¹ Z₁ t_v cēen bodrun bē, en Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun pēēnōn 'wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi 'tē. ² O Zozi yr₁, "bē -sru en o -k_v -a -nōnlē Rōm min -kōnmandan Pilati lē. Mingōnnēn tazan nēn Rōm bē, -yēē Pilati -tō 'nan 'e 'lēglōn 'bō 'pla.

Zudazi -ka -nan w₁
(Drēw₁ 1.16-20)

³ Zudazi 'bō nēn, e Zozi -nōn minnūn lē bē, z₁ yaa 'y₁ 'nan minnūn tanōn tin -tē Zozi da 'nan 'e -ka -a 'w₁ 'j₁ bē, -a -nan nēn 'w₁ 'nandi "man 'sia, en e -k_v 'lein 'wlē 'fuba yaaga bē -a -nōnlē Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun lē 'e 'pa 'j₁. ⁴ E 'nan -wlē 'nan: «An 'w₁ 'w₁lidi drē min nēn ya'a 'w₁ 't_v drēlē -w₁lidi "diē, -a -nōndi -a 'cēē.»

-A -nan nēn minnūn z₁ē o 'nan Zudazi lē 'nan: «"K_vē 'man w₁ 'ka 'j₁ d₁. 'I 'bō 'lō w₁ nēn.»

⁵ Tōōn Zudazi 'lein 'w₁lēnūn z₁ē -a -sran Bali -pan 'kuin, en e -k_v 'e 'blō w₁lē baa -j₁.

⁶ Bali -pannōn 'tanōn 'lein 'w₁lēnūn z₁ē -a koola, en o 'nan: «-A -si 'ka -kaa 'lō -e -kaa "lala 'g_vē -a -sēn Bali -pan 'kuin "lala -va d₁, kōō "lala nēn yaa -maan blamin nyēn -sran bē -nyrēn.» ⁷ 'W₁ nēn 'kō 'o drē "lala z₁ē -a bē, o wei drē "da -t_vw₁l₁. -A -nan nēn o -k_v fei 'lōlē -pō -tōzan -t_v -lō. Fei z₁ē waa 'lō 'nan -e 'e drē -pēnōn 'le min wōnan -a. ⁸ 'Bē nēn -kaa c₁ cēēg_v y₁ -a 'g_vē, minnūn fei z₁ē -a laabo nyēn fei, kōō "lala z₁ē -yēē -maan blamin nyēn -sran.

⁹ 'W₁ nēn Bali 'lewei v₁zan Zeremi -a 'v₁ 'e 'cēn bē, z₁ 'e 'lē sōō z₁ē. Kōō yaa 'v₁ 'nan:

«'Lein 'wlē 'fuba yaaga nēn waa 'si min nēn Izrael 'nōn 'a 'flē 'tan bē

-a manv₁ē nēn.

¹⁰ En "lala -t_vw₁l₁ z₁ē

-a 'bō nēn waa -nōn -pō -tōzan -le fei man.

Z₁ Minsan -a 'v₁ 'mēn z₁ē.»

Zozi a Rōm min -kōnmandan Pilati 'lē

(Mk 15.2-15; Lk 23.2-5, 13-25; Zan 18.29-19.16)

¹¹ Z₁ minnūn 'bōla Zozi 'a -kōnmandan 'lē bē, en -kōnmandan 'w₁ laab_v -yrō. Yaa laab_v -yrō 'nan: «Zuif 'nōn 'le mingōnnēn nēn 'yia?»

Zozi "e 'nan -yrē 'nan: «-Nyrēn, yia 'v₁ 'i 'bō 'a bē.»

¹² 'W₁nūn nēn Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun -a 'v₁ Zozi man bē, Zozi 'ka 'w₁ 't_v 'silē "da "fo "d₁. ¹³ -A -nan nēn Pilati "e 'nan -yrē 'nan: «'W₁ pēēnōn nēn waa "paa 'i da bē, yī'a maan d_vō?» ¹⁴ 'Pian Zozi 'ka 'w₁ 't_v 'silē "da -yrē "fo "d₁. 'W₁ z₁ē -kōnmandan 'kan 'e 'ciila "da.

¹⁵ Lē -t_vd_v pēēnōn man bē, -te Zuif 'nōn tranun -le 'sidi nōanba -ji "fēdi drēd₁ 'bō bē, -kōnmandan "sia -p_v 'kōnzān 't_v man. -P_v 'kōnzān nēn minnūn c₁ "va 'nan 'o 'si man bē, -a man nēn e "sia. ¹⁶ Lē 'bō z₁ē -a -j₁ bē, te min -t_v nēn e 'w₁ 'w₁lidi -dan drē -a 'w₁ a 'e fuilad₁ "man "bē e ya -p_v 'kuin. Min z₁ē waa laabo Barabazi. ¹⁷ -Yēē "wēan z₁ minnūn a 'o cin y₁d₁ bē, en Pilati -a laab_v -w₁lō 'nan: «Barabazi 'lee Zozi nēn waa laabo min 'sizan 'w₁ 'j₁ bē, -t₁ man nēn 'an 'si o "fli yēi?» ¹⁸ Pilati -a -tōa 'nan minnūn tanōn "naan Zozi man 'e "tun, -yēē "wēan nēn o -ta Zozi 'a 'yrē.

¹⁹ Pilati a 'e -nyrand₁ 'yēē tin 'ba pēin -da tin -sru, en -a nan min 'pa 'sia -yrē. E 'nan: «Min 'labē ya'a 'w₁ 't_v drēlē -w₁lidi "d₁. Te 'i 'pē w_v -yēē 'w₁ 'j₁ d₁. Kōō paan 'pei -man nyrin nēn maan -tē bē, 'an "koe 'nyan -yēē "wēan 'kpa t₁gl₁.»

20 Tᵛ zɪɛ -a wlu bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ min-nun lɛ 'nan, 'o vɪ 'nan Barabazi man nɛn Pilati 'e 'si -e 'e Zozi 'tɛ.

21 -Yee "wɛan nɛn zɪ -kɔnmandan -a laabu -wɔlɔ "nyian 'nan: «Min "fli 'gʋɛ o yei "bɛ, -tɪ man nɛn 'an 'si?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ 'nan: «Barabazi man nɛn 'i 'si.»

22 Pilati -a laabu -wɔlɔ 'nan: «Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, 'an drɛ -yrɛ 'kɔ?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da.»

23 -A -nan nɛn Pilati -a laabu -wɔlɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ -yee "wɛan 'an -pɛin yiba "plan da?»

ɛn o pɛɛnɔn paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

24 Pilati -a 'yɪ 'nan, 'e 'ka o 'klɪnan 'wɪ 'a dɪ, te minnun plaman "bʋʋ. -A -nan nɛn e 'yi 'si, 'e 'pɛ -man foe minnun pɛɛnɔn yɪɛ man, ɛn e 'nan -wɔlɛ 'nan: «Mɛɛn "cɛɛ vɪ 'nan o min 'lagʋɛ -a -tɛ dɪ. -Te e -ka bɛ, 'ka 'bɔ 'lɔ 'wɪ nɛn.»

25 ɛn minnun wɪ "man o pɛɛnɔn. Waa 'vɪ 'nan: «-A -ka wɪ 'e 'pa 'kʋ da, ɛn 'e 'pa 'kʋɛ 'nɛnnun da.»

26 -A -nan nɛn Pilati 'si Barabazi man, ɛn yaa 'vɪ 'yee 'sounjanun lɛ 'nan, 'o Zozi 'sɔn -ngble -a, -e 'o 'kʋ -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɔ

(Mk 15.16-20; Zan 19.2-3)

27 -Kɔnmandan -le 'sounjanun -kʋ Zozi 'a -kɔnmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yɪ 'man. 28 O -yee sɔnun 'sʋ 'e da, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tʋ 'wɔ "da. 29 O lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zʋ. ɛn o -cɛan -kɔ -tʋ -nɔn -a -pɛ "yi "lɛ, "le -yee mingɔnnɛn "tonyrin -zʋ. -A -nan nɛn 'o "po -sɔnɔlɔdɪ 'sia "wlu, te waa sɛɛ wɔ. Waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tʋ 'tɔ bo!»

30 O 'le 'yi -sɛan "da, ɛn "nyian o -cɛan -kɔ "sia -yrɔ, -e 'o 'lɛ wɔla -a -win -ji. 31 Zɪ o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sʋ

"da. O -yee sɔnun 'wɔ 'e da, ɛn o -kʋ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

32 'Sounjanun -kʋdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʋ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -a. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɪɛ -a -sru "sa -a, 'nan 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia.

33 O 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nɛn 'nan, min -wulo klo. 34 -Wɛn nɛn waa baa fɛ -tʋ nyranrandɪ -a bɛ, waa -nɔn -yrɛ 'nan 'e mlin. 'Pian zɪ yaa -nanjɛɛn 'e 'le bɛ, ya'a 'wɔlɛ "man -e 'e mlin dɪ.

35 Waa -pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru ɛn o -yee sɔnun pli 'o cin yei. Waa drɛ 'lein 'wɔlɛ 'tuɔlɔdɪ da. ['Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«O 'mɛn sɔnun pli 'o cin yei,

ɛn o 'mɛn sɔ -gblɔ 'sia

'lein 'wɔlɛ 'tuɔlɔdɪ da.»]

36 "Bɛ -sru ɛn 'sounjanun -nyran, te o Zozi 'nanjɛan. 37 'Wɪ nɛn -yee "wɛan o Zozi -pɛin yiba "plan da bɛ, waa crɛn -tɛ ɛn waa 'pa -a -wulo da lou. Waa crɛn -tɛ 'nan:

«Min 'gʋɛ Zozi nɛn,

e ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a.»

38 O 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli pɛin "nyian yiba "plan da. Waa -tʋ pɛin yiba "plan da Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn waa -tʋ pɛin yiba "plan da -a -pɛ bʋ da.

39 Minnun nɛn o -ciala fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o Zozi 'srɔnman, te 'o 'wulo nyɔɔnman. 40 Waa ve 'nan: «Yɪɛ "cɛɛ 'vɪ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wlu 'gʋ dʋʋ? -Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

41 Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun "o sɛɛ 'wɔ "nyian. "O 'vɪ 'nan: 42 «E min pee-nun 'si 'wɪ 'ji, 'pian ya'a 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ. -Te e ya Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'e 'si yiba "plan da 'e -sɔnɔla -e 'kʋ yi -tɛra "da.

43 E yi -tera Bali da 'nan Bali "paa 'e 'va, en yaa 'vɪ 'nan 'e ya Bali -pɪ -a. -Yee "wɛan -te Bali -a ye "yi "bɛ, Bali 'e 'si 'wɪ "mɛn!»

44 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn nɛn minnun o pɛin yiba "plan da Zozi "srɔn "bɛ, "o Zozi srɔn "nyian 'wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a vidɪ -a.

Zozi 'ka -nan

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

45 Zɪ yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ bɛ, en klun -trɔa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E -fɔ zɪɛ -trilii en funninmlan yidɛ tɛɛnla. 46 Zɪ funninmlan yidɛ tɛɛnla bɛ, en Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eli, Eli lama sabatani?» 'Wɪ zɪɛ -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

47 Min -mienun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'man, en o 'nan: «E ya Eli laabɔnan.»

48 'Nun tɔɔn 'sounja min -tɔ flɔn bli, e -kɔ sɔ 'silɛ, yaa 'wɔ -wɛn 'wɛ 'cɛn 'va, yaa 'wɔ 'cɛan -kɔ "nɛn, en yaa 'pa Zozi 'lebo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn 'ji. 49 'Pian 'sounja -mienun "o 'vɪ 'nan: «'I 'tɔ -e -kaa -nan yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ 'wɪ 'ji -o.»

50 Zozi paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ, en 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

51 'Nun tɔɔn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fɔɪ 'bɔ 'ji "fli. E 'fɔɪ bɔdɪ 'sia lou, en yaa -sɛn "tra. 'Trɛ nyɔɔn, en puo -kɔlɛnɔn 'fɔɪ bɔɔ.

52 Min -yɛnɔn 'lɛ sɔɔ, en Bali -le minnun "kaga wluan 'kanɔn 'va, 53 te o bɔala 'yɛ -ji. 'Pian zɪ Zozi wluan 'kanɔn 'va bɛ, -a -nan nɛn o -kɔ 'o 'fli -kɔɔnɛ. 'O 'fli kɔɔn min "kaga "lɛ Zeruzalɛm nɛn Bali -le 'fla 'saan -a bɛ -a da.

54 'Sounjanun tazan 'lee 'yee minnun nɛn 'o yɪɛ 'tɔ Zozi 'va bɛ, zɪ 'trɛ nyɔɔn waa -nan 'yɪ bɛ, en 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ waa -nan 'yɪ bɛ, -a "klan o -tɛdɪ 'sia. -A -nan nɛn waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

55 Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, lɔmɔn "kaga "a 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te o yɪɛ a -nan nun.

Lɔmɔnnun nɛn o sɔɔnla Zozi -sru Galile, te o 'nyranman "paa Zozi lɛ bɛ o 'bɔ nɛn. 56 Lɔmɔnnun zɪɛ, Madala lɪ Mari a o va, en Zaji 'lee Zozeɔvɔ "bɔ Mari a o va, en Zebede -pinun "bɔ "a o va.

Zozi wɔ -nan

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

57 Zɪ funninmlan 'pla bɛ, en fɛzan -tɔ nɛn e 'sia Arimate bɛ e -ta. Waa laabo Zozeɔvɔ. Zozi -sruzan 'tɔ nɛn. 58 E -kɔ toba -fɔlɛ Pilati lɛ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yɛ. En Pilati -a 'vɪ 'yee minnun lɛ 'nan 'o -nɔn -yɛ. 59 Zozeɔvɔ Zozi 'kadɪ zɪɛ -a 'si, e sɔ -trɛdrɛ 'pa "man, 60 en e -kɔ -a wɔlɛ. Yaa 'wɔ min -yɛ -trɛ nɛn waa cɛɛn puo -kɔlɛ ji bɛ -a -ji. Waa cɛɛn paan -a 'bɔ 'fli -le vɛ -a. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, yaa -tɔ -yɛ zɪɛ -a "nɛn, en e -kɔ. 61 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Madala lɪ Mari 'lee Mari -tɔ a -nan. O -fɔ 'o -nyrandɪ -yɛ 'bɔ 'lɛ "nɛn.

'Sounjanun 'o yɪɛ 'tɔ Zozi 'yɛ -va

62 Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'kɔ Pilati -va. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi da nɛn o -kɔ. -Yɛɛ cɪ Saba yi -a. 63 O 'nan -yɛ 'nan: «'Kɔ 'san, 'wɪ 'tɔ -cin -trɔa 'kɔ 'ji, -yee "wɛan nɛn kɔ -ta. 'Wluzan 'labɛ, te -a yɪɛ a tian "man "bɛ, e 'nan, -te e -ka bɛ, e yi dra yaaga -e 'e 'wluan 'kanɔn 'va. 64 -Yee "wɛan kɔɪ trɔ "baa 'nan 'i vɪ 'yɪɛ minnun lɛ -e 'o yɪɛ 'tɔ -a -yɛ -va -trilii yi yaaga. 'I drɛ zɪɛ "tɔgɔ Zozi -srɔnɔn 'o 'kɔ Zozi pa 'si -yɛ -ji, -e 'o 'wlu 'sɛn minnun lɛ 'nan e wluan -kanɔn 'va. 'Wlu zɪɛ 'bɛ 'cibɛn -taa 'mlinɛ -a tɛdɛ da.»

65 -A -nan nɛn Pilati "e 'nan -wɛ 'nan: «'Sounja 'pa 'tɔ 'labɛ, maan -nɔan 'cɛɛ. 'Ka 'kɔ waa, -e 'o yɪɛ 'tɔ -yɛ 'bɔ 'va "lɛ zɪ ka cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.» 66 O -kɔ, o -yɛ 'bɔ "kanɛn 'pla, en o 'sounjanun -tɔ -a 'lɛ "nɛn.

28

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zan 20.1-18)

¹ Mǝnnɛn yi nɛn 'bɛ ci Zuif 'nǝn 'le 'flinla 'yi -sru 'yi -a. 'Mǝnnɛn yi zɪɛ, -a bodrun puunǝn nɛn Madala li Mari 'lee Mari -tɔzan bɛ, o -kɔ -yrɛ da.

² Nun tǝɔn 'trɛ nyǝɔn 'kpa 'plɛblɛ. Minsan -le 'pasiazan -tɔ 'bɛ 'si laji, e -kǝlɛ nɛn waa -tɔ -yrɛ "nɛn 'bɛ -a 'sinan, ɛn e -nyran "da. ³ E "bia "le zɪ laa 'e 'wlei -wlei -fǝa e "bia bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn -yee sǝ a 'fuvu, -a -kǝɔn "manvɛ "ka "dɪ. ⁴ Nyɛn 'sounjanun cɛɛn, ɛn o nyǝɔndɪ 'sia. -A -nan nɛn o tɛɛla "tra. O drɛ "le minnun nɛn o kaa bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.

⁵ ɛn Bali -le 'pasiazan tin 'badɪ 'sia lɔmǝnnun lɛ. Yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! Maan -tǝa 'nan, ka ya Zozi nɛn waa -tɛ yiba "plan da bɛ -a -wɛɛnan. ⁶ E 'ka 'gɔ dɪ. E wluan -kanǝn 'va "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Ka 'ta, -e 'ka yɪɛ 'tɔ fɛnan nɛn waa 'pla bɛ -a -nan. ⁷ "Bɛ -sru 'ka 'kɔ "nyiandɔ -a vɪ -a -srunǝn lɛ. 'Ka vɪ -wɛlɛ 'nan: E wluan 'kanǝn 'va, e -trǝa 'ka 'lɛ Galile, ka bǝa "man "nan nun. 'Wɪ nɛn an -ta -a vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, -nyrɛn zɪɛ.»

⁸ Lɔmǝnnun zɪɛ o 'si "nyiandɔ -yrɛ da. Nyɛn o cɛɛn, 'pian ci "nrandɪ -dan a -wɔb, ɛn o -kɔ flɛn 'blidɪ -a. 'Wɪ zɪɛ o "ta -ko -a 'sinan 'panan Zozi -srunǝn lɛ. ⁹ 'Nun tǝɔn Zozi 'bǝla o 'lɛ, ɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: «An 'ka 'tɔ bɔ.» Lɔmǝnnun pli Zozi man, o "pɔ sǝɔn "wlu, ɛn waa cɛɪn 'kun -a bǝdɪ -a. ¹⁰ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! 'Ka 'kɔ -a vɪ 'an -srunǝn nɛn o drɛ "le 'an "bɔunun -zɔ bɛ -wɛlɛ. 'Ka vɪ -wɛlɛ 'nan 'o 'kɔ Galile. O bǝa 'an man -nan nun.»

Bali -pannǝn "lala -nǝn 'sounjanun lɛ 'nan -e 'o 'wlu 'sɛn

¹¹ Te lɔmǝnnun a -kǝnan -sia bɛ, -a -nan nɛn 'sounja -mienun 'bǝla Zeruzalɛm 'fla. 'Wɪ pɛɛnǝn nɛn e drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Bali -pannǝn 'tanǝn lɛ. ¹² Bali -pannǝn 'tanǝn zɪɛ 'o cin 'yɪ 'o 'vale min cejenun -a, ɛn o 'wɪ 'pla "da. -A -nan nɛn o "lala "kaga "nǝn 'sounjanun lɛ, ¹³ ɛn o 'nan -wɛlɛ 'nan: «'Ka vɪ 'nan, Zozi -srunǝn 'ta Zozi pa crin wɛlɛ -pei

-man, te ka ya yi -tɛnan. ¹⁴ 'Wɪ zɪɛ -te -kǝnmandan -a 'man bɛ, kɔ toba -fǝa -yrɛ, -e 'kɔ 'wɪ 'si 'ka man.» ¹⁵ 'Sounjanun "lala zɪɛ -a 'si, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannǝn 'tanǝn -a 'vɪ -wɛlɛ "bɛ, waa dreɫa "da. 'Wɪ nɛn waa 'vɪ zɪɛ Zuif 'nǝn -a ve tian cɛɛgɔ yi -a.

*Zozi 'e 'fli kǝɔn 'e -srunǝn lɛ
(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23; Drɛwɪ 1.6-8)*

¹⁶ Zozi -srunǝn 'fuda -tɔ -kɔ Galile, pǝn nɛn Zozi -a kǝɔn -wɛlɛ "bɛ -a da. ¹⁷ Zɪ o Zozi 'yɪ bɛ, o "pɔ sǝɔn "wlu -a bǝdɪ -a. 'Pian te o va min -mienun 'o 'ci -fǝaman.

¹⁸ Zozi pli 'e -srunǝn man, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wɛlɛ. Yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «Bali 'plɛblɛ 'nǝn 'mɛn fɛ pɛɛnǝn da laji, ɛn yaa -nǝn 'mɛn fɛ pɛɛnǝn da 'trɛda. ¹⁹ 'Ka 'kɔ, 'ka 'lɛglǝn pɛɛnǝn 'ji 'nǝn drɛ 'an -srunǝn 'a! 'Ka o -batize drɛ -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ 'lee 'yee lei 'saun 'tɔ da. ²⁰ ɛn 'wɪ pɛɛnǝn nɛn maan paa 'ka 'ji bɛ, 'ka "paa o ji, -e 'o 'ta wɔla "da "le "wɛan. ɛn -a -cin 'e 'kǝn 'ka 'ji 'nan, an -fo 'ka 'va yi pɛɛnǝn man 'li 'trilii, -e 'trɛ 'nyan tɔ 'e bǝ.»

**Zozi Crizi -le 'wɪ
'nɔnnɔn nɛn
Mark
-a crɛn -tɛ**

Zan a Zozi 'lɛ drɛnan
(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Zan 1.19-28)

¹ Bali -pɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn pou sianan 'nɛn 'gʊ. ² E pou 'sia 'le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali "e 'nan:
<An 'mɛn min -tv -tɔala 'i 'lɛ,
-yɛɛ 'i 'lɛ si -tɛa.»

³ Min zɪɛ -a wei "we "bui "da.
Yaa ve 'nan:

«'Ka Minsan -le -si ta drɛ!
'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!»

⁴ Min zɪɛ Zan nɛn. E 'bɔla 'ji "bui "da, ɛn e Bali -le 'wɪ vidɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! 'Ka 'ta 'ka -batize drɛ, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.»

⁵ Minnun nɛn o -nyɛanla Zude 'lɛglɔn 'ji 'lee Zeruzalɛm bɛ, o "kaga "ta Zan wei manlɛ. O 'wee 'wɪ 'wɪdɪnɔn 'vɪ 'wein Bali lɛ minnun pɛɛnɔn yɛ man, te Zan o -batize dra 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ, -a va.

⁶ -Wi nɛn waa laabo Shamo bɛ, -a "cɛsɔ nɛn Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nɛn 'e 'tɔdɪ "da -a -tiɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nɛn yaa -ble fɛ -a. ⁷ E 'nan minnun lɛ 'nan: «Min -tv "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn -a 'pleblɛ "mlian 'an da. 'An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. ⁸ An 'ka -batize dra 'yi 'a, 'pian -yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.»

Zan Zozi -batize drɛ
(Mt 3.13-17; Lk 3.21-22; Zan 1.32-34)

⁹ Tv zɪɛ -a wlu bɛ, ɛn Zozi 'si Galile 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da, ɛn e -ta Zan -va. -A -nan nɛn Zan -a -batize drɛ Zudan 'yi 'va. ¹⁰ Zozi "ɛ 'si 'yɪa bɛ, te e labli ye 'e 'lɛ 'sʊdɪ, ɛn e Bali lei 'yɪ e sɔɔn "da "le -plablo -le 'wɪ 'zʊ. ¹¹ -A -nan nɛn wei -tv wu laji.

E 'nan: «I ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ
(Mt 4.1-11; Lk 4.1-13)

¹² "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kʊ Zozi 'a "bui "da. ¹³ E yi drɛ 'nan nun -fuba sinjɛn, te Satan -a man -taan. E ya -winun va lu -ji, te Bali -le 'pasianɔn -a "sua.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan
(Mt 4.12-17; Lk 4.14-15)

¹⁴ Zi minnun Zan -fɔ -pʊ 'kuin bɛ, ɛn Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji. -A -nan nɛn e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vidɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: ¹⁵ «Tv nɛn Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! 'Ka yi -tera Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn da!»

Zozi pɔ -tɛnɔn sinjɛn drɛ 'e -srunɔn 'a
(Mt 4.18-22; Lk 5.1-11)

¹⁶ Zozi a cinan 'yi -dan nɛn Galile bɛ -a man, ɛn e Simɔn 'lee 'e -suannɛn Andre 'yɪ, te o ya pɔ -tɛnan "se "a. ¹⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drɛlɛ minnun nɛn o min laabo 'an -sru "bɛ waa.» ¹⁸ 'Nun tɔɔn o 'wee "senun -sran, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

¹⁹ E -kɔdɪ 'sia "nyian 'e 'lɛ, ɛn e Zebede -pɪnɔn 'yɪ, te o ya 'wee "senun -peenɛn -klʊ -ji. Zaji 'lee 'e "bʊɪ Zan nɛn. ²⁰ Zozi o laabʊ, -a -nan nɛn o 'si 'o "tɪ Zebede 'lee 'wee 'nyranman 'panɔn -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin min -tv -sru
(Lk 4.31-37)

²¹ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kʊ 'fla nɛn, waa laabo Kapanamo bɛ, -a da. 'Flinla "yi da bɛ, e wla -wee cin yɪ 'kuin, ɛn e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji. ²² -Yee 'wɪ "paadɪ minnun 'plo 'fɔ, kɔɔ yaa "paaman o ji "le Bali -a -koladɪ -nɔn -yrɛ. Ya'a "paalɛ o ji "le 'nan 'fluba 'ci vɪnɔn 'le vɛ -zʊ dɪ.

²³ Min -tv a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru. Min zɪɛ e -paandɪ

'sia, yaa 'vɪ 'nan: ²⁴ «Nazaretɪ min Zozi, -mɛ "wɛan nɛn i -tɔa 'kɔe 'wɪ 'ji? I -ta 'kɔ klu 'sɔlɛ. Mɛɪn -tɔa. Bali -le min tɪglɪ nɛn 'yia.»

²⁵ Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'gɔvɛ -a -sru!» ²⁶ -Yɔ -wɪdɪ "min zɪɛ -a nyɔɔndɪ 'sia 'plɛblɛ, te e -paanman, ɛn e 'si -a -sru.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ e ciɫa min pɛɛnɔn da. Waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ 'sɔ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Min 'gɔvɛ -yɛe 'wɪ 'paadɪ a 'e 'trɛ, ɛn Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ. E -yɔnɔn -le 'plɛblɛ yi -kaa. 'Wɪ nɛn yaa ve -wɛlɛ "bɛ, waa drala "da.» ²⁸ -A -nan nɛn minnun Zozi 'sɪ -fɔdɪ 'sia 'kpa tɪglɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi Simɔn 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

²⁹ Zɪ Zozi 'bɔla cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn e -kɔ Simɔn 'lee Andre -le "kɔnnɛn 'o 'vale Zaji 'lee Zan -a. ³⁰ "Wɛɛ 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, te Simɔn nan "bɔ "a 'e nyinnandɪ 'kɔlɛ -wɔandɪ 'plɛblɛ 'lɔ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ. ³¹ Zozi pli "man, yaa 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa wluan. 'Nun tɔɔn -a 'kɔlɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e fɛ -nɔn -wɛlɛ.

³² Zɪ funninmlan 'pla yidɛ 'fɔ plɔ va bɛ, ɛn minnun -tadɪ 'sia -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn -yɔ -wɪdɪ "a o -sru "bɛ waa Zozi lɛ.

³³ 'Flanɔn "kaga "ta -sɛnɛ 'kɔn zɪɛ -a 'lɛ "nɛn. ³⁴ Zozi min "kaga beli -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'sidɪ -a o man. ɛn e -yɔ -wɪdɪ 'si min "kaga -sru "nyian. Zozi 'ka -yɔ -wɪdɪnɔn 'tɔɪɛ -e 'o 'wɪ dɪ, kɔɔ min nɛn Zozi cɪ -a bɛ waa -tɔa.

Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji

(Lk 4.42-44)

³⁵ Bodrun te klun a tian bɛ, Zozi wluan, ɛn e 'bɔla bei. E -kɔ Bali trɔ 'balɛ 'fla -sru fɛnan nɛn -a -nan cɪ flu bɛ -a -nan. ³⁶ Simɔn 'lee Zozi -srunɔn -mienun bɛ, o -kɔ Zozi -wɛɛlɛ. ³⁷ Zɪ waa 'yɪ bɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minnun pɛɛnɔn a 'i -wɛɛnan.»

³⁸ ɛn Zozi 'a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «-Kaa kɔ fɛ pee -nan! -Kaa kɔ 'fla 'gɔvɛ -a "srɔn 'flanun da, -e 'an Bali -le 'wɪ

vɪ -nan nun. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a man nɛn an -ta 'trɛ da.» ³⁹ ɛn e ciɫdɪ 'sia Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E Bali -le 'wɪ 'vɪ cin yɪ 'kɔnnun -ji, te e -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru.

Zozi -kogobe 'tɛzan -tv beli
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

⁴⁰ Yi -tv da bɛ, -kogobe 'tɛzan -tv -ta Zozi 'lɛ. E "pɔ sɔɔn "wlu, ɛn yaa trɔ 'badɪ 'sia. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan -te i wɪ "man "bɛ, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

⁴¹ -A nyrinda -sɛn Zozi da. 'E 'pɛ 'sɔ "ji, e kɛ "man, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man! 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!» ⁴² 'Nun tɔɔn -kogobe 'si "man, ɛn e drɛ 'saun Bali 'lɛ.

⁴³ Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ -a "trɔɛn nyuɔndɪ -a. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: ⁴⁴ «Te 'i 'wɪ nɛn e drɛ 'gɔvɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tv lɛ "fo "dɪ! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tv -va -e 'yei 'nanjɛn! "Bɛ -sru 'sraga nɛn Moizi -a kɔnɔn bɛ 'i drɛ, -e minnun 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan, i beli!»

⁴⁵ 'Pian min zɪɛ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'padɪ 'sia min 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ. -Yɛe "wɛan Zozi 'ka -kɔlale 'nyian -e 'e 'fli -kɔɔn 'fla dɪ. ɛn e -fɔ 'fla -sru fɛnan nɛn min "ka "dɛ -a -nan. 'Pian te minnun "sia fɛ pɛɛnɔn 'nan, o -ko "va "nun.

2

Zozi min -srandɪ "tra "tv beli
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

¹ Yi 'fli yaa "bɛ -sru, ɛn Zozi 'li 'e da Kapanamo. Minnun -a 'man 'nan Zozi a "kɔnnɛn, ² ɛn o "kaga "kɔ "va. Min a "kaga "bɔɔ "le "wɛan, 'tɔnan 'ka 'fɔlɛ 'nyian 'kɔn 'lɛ "nɛn "dɪ. Zozi Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia -wɛlɛ.

³ -A -nan nɛn, minnun -tadɪ 'sia min -srandɪ -tv -a Zozi lɛ. E ya min sinjɛn lɔ "se "ji. ⁴ 'Pian wa'a -kɔlale -plɪdɪ -a Zozi man dɪ, min a "kaga "le "wɛan. -A -nan nɛn o 'kɔn tri, waa 'fɔn 'e 'win -ji fɛnan nɛn Zozi cɪ 'e 'tɔdɪ bɛ -a -nan. O -cɛzan zɪɛ -a sɔɔnɫa. ⁵ Zɪ Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan:

«'An 'pi, 'wɪ 'wliɖɪnɪn nɛn yia drɛ bɛ maan fui.»

⁶ Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn -mie a min "kaga zɪɛ o yei 'o -nyrandɪ. Waa nrɔn 'o 'ji 'nan: ⁷ «-Mɛ "wɛan nɛn, min 'labɛ, e 'wɪ zɪɛ -a ve? E Bali srɔn. -Te ya'a 'silɛa Bali -tɔwli "a diɛ, -tɛ -kɔlaman min -le 'wɪ 'wliɖɪnɪn fuidɪ -a?»

⁸ Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn ci "nrɔndɪ zɪɛ, e ya 'ka 'ji? ⁹ -Te maan 'vɪ min -srandɪ "tra 'gɔvɛ -yrɛ 'nan: <'Wɪ 'wliɖɪnɪn nɛn yia drɛ bɛ maan fui>, 'bɛ a -tɔ. ɛn -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I wluan, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ>, 'bɛ a -tɔ. 'Wɪ "fli zɪɛ, -a "cɛn "vidɪ 'bɛ ci 'plɛblɛ? ¹⁰ 'Pian an "ta -a -ci -kɔnman 'cɛɛ 'nan -kɔladɪ a 'an 'bɔ Blamin -pɪ -lɔ -e 'an min -le 'wɪ 'wliɖɪnɪn fui 'trɛda.» -A -nan nɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: ¹¹ «'I 'wluan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn!» ¹² 'Nun tɔɔn min zɪɛ e wluan, e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia min pɛɛnɔn yie man, e 'bɔla bei. 'Wɪ zɪɛ e ciɫa 'o pɛɛnɔn da. O Bali 'tɔ 'yɪ 'vɪ, ɛn waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ 'gɔvɛ kɔ'a tian 'li -a -nan yɪɛ dɪ.»

Zozi Levi laabv

(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

¹³ Zozi 'kɔ "nyian Galile 'yɪ man. Min "kaga "kɔla -a -sru, ɛn e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn paa o ji. ¹⁴ "Yɛɛ -kɔ 'e 'ɛ bɛ, te e Alife -pɪ Levi ye 'e -nyrandɪ fɛnan nɛn o 'sukɔɛ 'sia bɛ -a -nan. E ya 'yee 'nyranman 'panan. ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!» Levi wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru.

¹⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kɔ Levi -le "kɔnnɛn fɛnɪn -blɪɛ. 'Sukɔɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wliɖɪ "drɛnɔn -mienun yra fɛ zɪɛ -a -sru. Kɔɔ min "kaga 'bɛ 'kɔla -a -sru. ¹⁶ 'Fluba 'ci vɪnɔn nɛn o ya Farizen 'nɔn 'a bɛ, zɪ waa 'yɪ 'nan Zozi a fɛ -blɪnan 'o 'vale 'sukɔɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wliɖɪ "drɛnɔn -mienun -a bɛ, ɛn waa 'vɪ -a -srunɔn ɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e fɛ blɪ 'o 'vale 'sukɔɛ 'sinɔn 'lee min -wliɖɪ -mienun -a?»

¹⁷ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Minnun nɛn -cɛ 'ka o man diɛ, wa'a -dɔdrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nɛn -cɛ ci o man bɛ, -wɛɛ ci -dɔdrɔ -va. ɛn "nyian bɛ minnun nɛn o ci tɪglɪ bɛ, -wee "wɛan "cɛɛ an -ta dɪ, 'pian an -ta 'wɪ 'wliɖɪ "drɛnɔn 'va. An -ta o laabɔɛ -e 'an Bali -le -si -kɔɔn -wɛɛ.»

Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zɔ
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)

¹⁸ Zan -srunɔn 'lee Farizen 'nɔn a fɛ 'sɔnnan. ɛn minnun -ta 'wɪ laabɔɛ Zozi 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, Zan -srunɔn 'lee Farizen -srunɔn fɛ "sɔan, te "yie -srunɔn 'ka fɛ sɔan dɪ?»

¹⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Te minnun -a lɪ 'pa 'fɛdɪ drɛnan bɛ, tɔ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, minnun fɛ "sɔan? -Ceje, tɔ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o va bɛ wa'a 'kɔlaman fɛ 'sɔndɪ -a dɪ! ²⁰ 'Pian yɪ nɛn lɪ -trɛ 'pazan -taa 'silɛ o yei "bɛ, -a nyan nɛn o -taa "fɛ 'sɔnɛ.»

²¹ ɛn "nyian bɛ, min 'ka sɔ -trɛ 'fɔɪ 'sia, -e 'e 'pa sɔ ceje 'fɔɪ bɔnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ "diɛ, sɔ -trɛ -a ceje 'fɔɪ bɔnan "paa "va. ²² ɛn "nyian bɛ min 'ka 'wɛn -trɛ seɛn -wi 'kɔɛ 'tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ "diɛ, -wɛn -trɛ -wi 'kɔɛ 'tre cejenun fɛaman, te -wɛn 'lee 'trenun 'bɔ srɛ. 'Pian e ya "le min 'e 'wɛn -trɛ -sɛn -wi 'kɔɛ 'tre -trenun -ji!»

Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yɪ man

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

²³ 'Flinla "yɪ da nɛn, Zozi 'lee 'e -srunɔn 'ciɖɪ 'sia fei -tɔ da. Fɛ 'wɛɛ nɛn fei zɪɛ -a da bɛ, e ya 'lee 'saa 'le 'wɪ 'zɔ. -A -srunɔn 'ko -a "cɛɛndɪ -a, te waa -ble. ²⁴ -A -nan nɛn Farizen 'nɔn -a 'vɪ Zozi ɛ 'nan: «'I 'yɪɔ 'wɪ nɛn 'i -srunɔn -a dra bɛ -a. -Cɛɛ 'flinla "yɪ da bɛ, wa'a 'wɪ 'labɛ -a dra dɪ.»

²⁵ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa tra David -a drɛ 'li, te dra -a -tɛa 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dɔv? ²⁶ E wla Bali -le 'kuin, ɛn Bali -le 'kpɔun nɛn Bali

-pannon 'saza 'be -ble be, yaa 'sia, yaa bli, en e 'yee minnun 'le 'non. Tu zie -a va be, te Abiata 'be ci Bali-pannon 'tazan -a.»

²⁷ En Zozi -a 'pla 'da 'nan: «Bali 'flinla 'yi dre minnun -le ve -a! Ya'a minnun drele 'flinla 'yi -le ve -a di. ²⁸ -Yee "wean nen 'an 'bo Blamin -pi, meen ci 'flinla 'yi san -a.»

3

Min -tu nen -a -pela 'ka 'e man be Zozi -a beli
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

¹ Zozi 'ku pee 'wv 'nyian cin yi 'kuin. Min -tu a 'kon zie -a -ji, -a -pela 'tu a 'e 'kadl. ² Farizen 'non nen 'kon zie -a -ji be, o Zozi 'nanjendi 'sia -gøxen 'nan, -te e min zie -a "belia 'flinla 'yi da -o. Waa dre zie 'nan -e 'o -køla 'wv 'tødi -a "man. ³ Zozi -a 'v1 -pe -kazan le 'nan: «'I 'wluan! 'I 'tø min yei 'gvl!»

⁴ En Zozi -a laabv -wlv 'nan: «-Me "wv nen -cee -pei -a v1? -Si a 'e 'nøndi min le 'nan 'e 'wv "yi "dre 'flinla 'yi da, -baa 'wv 'wliði "nen e dre? En "nyian be, e min "belia, -baa e min "tøe -e 'e 'ka?» Min -tu 'ka 'wv 'silø "da "di.

⁵ Zozi o pøenøn -nanjøen 'tødv nyran da. -Wee "trøen "yuyu nen waa "taan Bali va be, -yee "wean -a ta dre 'trødrø. -A -nan nen yaa 'v1 -øzan zie -yøe 'nan: «'I 'pø 'sv "ji!» E 'e 'pø 'sv "ji, en -a -pø dre "plønbløn 'e "pa 'ji.

⁶ Farizen 'non 'bøla bei. O -kv Erodi -le minnun 'va -a 'paløa "da 'nan 'o Zozi 'man -wee -e 'o -te.

Min "kaga "ta Zozi 'va
(Mt 12.15-16; Lk 6.17-19)

⁷ Zozi 'lee 'e -srunøn 'kv Galile 'yi man. Min "kaga 'køla o -sru. O -mie 'si Galile 'legløn 'ji, en o -mie 'si Zude 'legløn 'ji, ⁸ en o -mie 'si Zeruzaløm, en o -mie 'si Idume 'legløn 'ji, en o -mie 'si 'legløn nen Zudan 'yi -sru "be -a -ji, en o -mie 'si 'leglønnon nen Tir 'lee Sidøn "srøn "be o ji. Min "kaga zie o -ta Zozi 'va, køø 'w1nun nen yaa

dra be waa 'man. ⁹ -Yee "wean Zozi -a 'v1 'e -srunøn le 'nan, 'o 'klv -tu man wvø, "tøgv minnun 'o trun 'e man "kaga. ¹⁰ Fe -le "wean nen e 'wv zie -a 'v1 be -yøe ci 'nan, e min "kaga 'beli, en -øenøn pøenøn 'o cin -meandl 'sia 'nan -e 'o klø "man. ¹¹ Minnun nen -yv -wliði "ci o -sru "be, -te o Zozi 'y1 be, o -teømlan "wlv, te o -paanman 'nan: «Bali -pi nen 'yia.» ¹² Pian Zozi 'wv "paala -wle 'kagla. Yaa ve -wle 'nan: «Te 'ka min nen 'an ci be -a ta bøla minnun le di!»

Zozi min 'si "va -fuda 'fli 'yee 'pasianøn 'a
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³ "Be -sru en Zozi pøn -tu tri. Minnun nen Zozi ci "va "be, e o laabv 'e 'va. En o -kv -a "srøn. ¹⁴ Z1 e min -fuda "fli 'si "va zie, en e o 'tø 'pa 'yee 'pasianøn. Yaa dre zie 'nan, -e 'o 'kon -a "srøn. En yaa dre 'nan -e 'o 'kv Bali -le 'wv v1, ¹⁵ te -køladi a -wlv -e 'o -yv -wliðinun -pin minnun -sru. ¹⁶ Minnun nen e o 'si "va "be, o 'tø nen 'gvl: Simøn nen yaa 'tø 'pa Pøeri be, ¹⁷ 'lee Zebede -pinun Zaji 'lee 'e "bv1 Zan nen Zozi o 'tø 'pa Boanøzi be, -a -ci nen 'nan laa -paan "sv -man minnun, ¹⁸ 'lee Andre, 'lee Filipv, 'lee Batelemi, 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pi Zaji, 'lee Tade, 'lee Simøn -tu nen waa laabo "nyian Zelo be, ¹⁹ 'lee Zudazi Karioti. Min nen e "ta -daa Zozi 'nønle 'e 'nan -mannøn le be -nyren.

Zozi 'le 'pleble 'sia nyin?
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23)

²⁰ "Be -sru en Zozi 'kv "kønne. Minnun 'o cin 'y1 "nyian "man "kaga "le "wean, Zozi 'lee 'e -srunøn 'ka 'o 'wulo -da yile -e 'o fe -bli di. ²¹ Z1 Zozi 'mangulinun 'wv zie -a 'man be, o -si 'sia 'nan 'o 'ko -a 'kunle. Køø -a -cin a o ji 'nan, -a -wulo srø 'e da.

²² En "nyian be, 'fluba 'ci v1nøn nen o 'si Zeruzaløm be, o 'nan, -yv -wliðinun tazan nen waa laabo Belzebul be, e ya Zozi -sru. En -yee 'pleble 'a nen e -yønun -pian "minnun -sru.

23 -A -nan nen Zozi o laabv, en e 'wɪ tin 'badɪ 'sia -kɔnnɛn 'ji. E 'nan: «Satan 'ka 'kolaman -e 'e 'bɔ 'fli -pin dɪ. 24 -Te 'lɛglɔn 'tɔ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ, e -wia. 25 ɛn -te 'kɔn 'tɔwli 'lɛ "nen 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a drɛnan oo, "kɔnnɛn zɪɛ e -wia. 26 -A -tɔwli "nen 'nyian Satan 'lee -yee -yunun -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. 27 'Ka -tɔ 'nan, Satan nen e ya min 'plɛblɛ 'a bɛ, min 'ka 'kolaman -e 'e -wla -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnun crin wɔ, -te ya'a Satan 'bɔ -yrɪɛ dɪ.

28 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ 'wliɪ pɛɛnɔn nen min -a dra bɛ, Bali -kolaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. ɛn 'nyian wei -wliɪ pɛɛnɔn min -a -fɔa Bali lɛ bɛ, Bali -kolaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. 29 'Pian 'wɪ nen Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nen e 'we "man -wliɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ 'wliɪ zɪɛ e -fo -yrɔ 'li "fo "le vɛ -a.»

30 Minnun nen o 'nan, -yv -wliɪ "a Zozi -sru "bɛ, o 'tɔ 'ji nen e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

*-Tɪ nen Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

31 Zozi "bɔ 'lee -a "bɔnɔn -ta. O -fɔ 'o 'tɔdɪ bei, en o min -tɔ 'pa 'sia 'nan 'e 'kɔ Zozi laabv. 32 Minnun "kaga "a 'o -nyrandɪ Zozi "srɔn. Waa si -fɔ. O 'nan -yrɛ 'nan: «'ɪ "bɔ 'lee 'i "bɔnɔn a bei. O 'nan, 'i 'lɔ!»

33 Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Tɪnɔn 'bɛ cɪ 'an "bɔ "a? ɛn -tɪnɔn 'bɛ cɪ 'an "bɔnɔn -a?»

34 Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, e minnun nen waa si -fɔ bɛ, o -nanjɛɛn, en e 'nan: «"Ka 'yɔɔ! 'An "bɔ 'lee 'an "bɔnɔn nen 'gɔ. 35 Fɛ nen maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, min nen e Bali cɪ 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ cɪ 'an "bɔ -a, en -yɛɛ cɪ 'an "blu "a, en -yɛɛ cɪ 'an "bɔ "a.»

4

*'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)*

1 Yi -tɔ da bɛ, Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji "nyian Galile 'yi man. Minnun a trenan "man "kaga, -yee "wɛan e -fɔ -klɔ -ji 'yi yɛ da, en e -nyran. Minnun -fɔ 'o 'sɛndɪ 'yi 'plo da. 2 -Kɔnnɛn "ji nen e 'wɪ "kaga paa o ji. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: 3 «"Ka 'yɔɔ 'wɪ 'tɔ nen 'gɔ! 'Ka "trɔɛn "tɔ -yrɛ! Min -tɔ 'bɛ 'kɔ 'saa 'fɔɛ. 4 Zɪ e ya -a wɛɛnnan bɛ, -a 'wɛɛ plɔɛn 'sran -si man. "Lomannun -ta, waa blɪ. 5 -A 'wɛɛ -mie -sran puo da, fɛnan nen 'trɛ 'ka "kaga "dɪɛ -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trɛ 'ka "da "kaga "dɪ. 6 Zɪ yidɛ 'bidɪ 'sia bɛ, en e kaala 'nan, -a "sɛin 'ka 'kɔɛ -kɔɔbli dɪ -le "wɛan. 7 -A 'wɛɛ plɔɛn 'sran fɛnan nen -tɛin -taa "bɔɛ bɛ -a -nan. -Tɛin zɪɛ e 'tu, e blala 'saa man, wa'a -kɔɔɛ -sɛndɪ -a "da "dɪ, en o kaa. 8 -A 'wɛɛ plɔɛn 'sran 'trɛ "yi "da. 'O 'bɔ, 'o trɔ, en 'o 'sɛn "da. -A bɛ -tɔ 'wɛɛ a "man -fuba yaaga. -A bɛ -tɔ 'wɛɛ a "man -fuba 'shɛɛdɔ. -A bɛ -tɔ 'wɛɛ a "man -yaa tɔ. 9 Min nen 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

-Mɛ "le "wɛan nen Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn 'ji?

(Mt 13.10-17; Lk 8.8-10)

10 "Bɛ -sru, zɪ Zozi 'fɔ 'e 'saza 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'fuda "fli 'lee min -mienun -a bɛ, en waa laabv Zozi 'lɔ 'nan: «-Kɔnnɛn 'nen, yia -fɔ 'gɔɛ, -a -ci nen 'nɔn?» 11 -A -nan nen Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Kaa 'gɔɛ, 'ka lɛ nen Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nen 'e min "paala 'a bɛ -a -ci 'si. 'Pian minnun nen o 'ka 'an -sru "dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. 12 E drɛ zɪɛ 'nan -e 'o fɛnan -nanjɛn, te wa'a -kɔnnɛn 'ye dɪ, en -e 'o 'wɪ man, te wa'a -ci maan dɪ, "tɔgɔ 'o 'fli -nɔn Bali lɛ -e 'bɛ -wee 'wɪ 'wliɪnɔn fui.»

Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnɛn "ci 'vɪ

(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

13 Zozi -a laabv -wɔɔ 'nan: «-Te ka'a -kɔnnɛn 'gɔɛ -a -ci manlɛ dɪɛ, kaa dra 'kɔ -e 'ka pɛnɔn -ci man?»

14 -A -nan nen yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Saa 'fɔzan -kɔ 'yee 'saa 'fɔɛ, e ya "le 'nan, min -tɔ 'bɛ 'kɔ Bali -le 'wɪ

vile. ¹⁵ 'Saa 'wle nen e -sran -si man be, minnun nen o Bali -le 'wi maan, 'nun toun -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji be, -wee 'wi nen. ¹⁶ En 'saa 'wle nen 'e 'sran puo da be, minnun nen o Bali -le 'wi maan, 'nun toun o "we 'man ci "nrandi -a be, -wee 'wi nen. ¹⁷ Wa'a tve -e -a "sein 'e 'ku -koo bli di. Wa'a 'o "troun 'tola 'ji di. -Te 'wi yidi 'lee 'te 'padi o da a bonan o man Bali -le 'wi 'le "wean be, toun -e 'o 'pe 'si Bali -le 'wi -sru. ¹⁸ En 'saa 'wle nen e -sran fenan nen -tein -taa "bole be -a -nan be, minnun nen o Bali -le 'wi maan, o "we "man "be, -wee 'wi nen. ¹⁹ 'Pian minnun zie, o -taa 'o 'ci "nrondi 'silea 'trada fenun "kaga "da. Fe yidi o see "paaman. O ya "vale fe pegenon 'e dre 'wee ve -a. 'Wi zie e -si -ta Bali wei lo, -e 'e vile 'e nyranman 'pa o man di. ²⁰ En 'saa 'wle nen o -sran 'tre "yi "da be, minnun nen o Bali -le 'wi maan, o "we "man -e 'o 'ta wola "da "be, -wee 'wi nen. Toun 'nyranman nen Bali wei -a 'padi "siala o man be, -a "nen botala -dan. Te o dre "le 'nan 'saa nen -a be -tuwli 'wle a "man -fuba yaaga, en -a -tuwli 'wle a "man -fuba 'shedu, en -a -tuwli 'wle a "man -yaa tu be, -yee 'wi 'zu.»

*-Kannen man -kannen
(Lk 8.16-18)*

²¹ "Be -sru en Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min 'ka -kannen 'foa "nen -e 'e yoo -po wlu di. -Te 'be "cee "die, -e 'e yoo nyinnan "dave wlu di. 'Pian waa -tola fenan 'wein da, te minnun pegenon -a ye. ²² Maan ve 'cee 'nan, fe -tu 'ka 'fo 'e yoodi -trilii, -e 'e vile 'e botala 'ji di. En 'wi yoodi -tu "ka -e 'o vile 'o man fenan 'wein da di. ²³ Min nen 'wi man "troun "ci -a -wulo -man be, -a san 'e man!

²⁴ 'Ka dre "yi 'wi nen ka ci -a mannan 'gve -a va! Zi ka Bali wei 'man be, -a da nen Bali 'wi 'todi "paa "da 'cee, -e 'e 'ku 'e 'le. ²⁵ Koo min nen e ci -yro "be, -a le nen waa "paa "da. 'Pian min nen e "ka -yro "die, -a "tiennen nen -yro "be, o -taa -a 'sile.»

*Fei fe 'wle bodi da -kannen
(Ezai 55.10-11; 1 Ko 3.6-7)*

²⁶ En Zozi -a 'vi "nyian 'nan: «Bali -le mingonnen -blidi min da be -nyren 'gu. E ya "le min -tu 'saa -fo 'yee fei. ²⁷ "Be -sru e yi -tea "pei -man -e 'e 'fu bodrun. Yaa dra zie yi -tudv pegenon man. 'Pian fe nen e dra 'loo -e 'saa nyrien 'e bo -e 'e tru be, ya'a ta di. ²⁸ 'Tre -a bota 'e 'fli -a. Yaa nyrien bota 'e 'flin, "be -sru -e 'e 'sen "da, -e 'e 'yi mlin. ²⁹ -Te -a 'wle tran be, te -a -tedi 'bo. -A -nan nen min zie e -ko -a -tele sren 'a.»

*Fei fe 'wle 'tu man -kannen
(Mt 13.31-35; Lk 13.18-19)*

³⁰ En Zozi -a 'vi "nyian 'nan: «Bali -le mingonnen -blidi min da be, -me "man "nen -kaa -koonman? -Konnen "cen 'fodi -a nen maan -ci ve 'cee? ³¹ Maan -koonman fei fe 'wle 'tu man. -A 'wle "wennen 'mlian 'trada fe 'wle pegenon da. ³² 'Pian -te waa -fo be, e bota -e 'e tru. -A -dan -cia fei sinwle pegenon da. 'E plan -ta, -e "lomannun 'o "koe "to -a 'la 'va.»

³³ -Konnennun zie -a "kaga "fodi -a be, Zozi Bali -le 'wi paa minnun ji "le zi o -kolaman -a -ci mandi -a be -yee 'wi 'zu. ³⁴ -Konnen 'saza 'ji nen e tin 'ba minnun le. 'Pian -te 'o 'vale 'e -srunon 'a o -fu 'o 'saza be, -e 'e pegenon 'ci vi -wle.

*Zozi fulo 'pleble 'tu ta -to
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)*

³⁵ Yi -tuwli 'bo zie -a funninman nen, Zozi -a 'vi 'e -srunon le 'nan: «-Kaa ku 'yi -sru!» ³⁶ O -si -non minnun le. -A -nan nen o -kudi 'sia. -Klu nen Zozi ci -ji paan be, -a -ji nen e -fu en o -kudi 'sia. -Klu -mienun yra o -sru. ³⁷ En fulo 'pleble 'tu "feendi 'sia. 'Yi 'sendi 'sia -klu -ji. 'Sien ve be 'yi "ta -klu faa. ³⁸ Tu zie -a wlu be, te Zozi a yi -tenan -klu pei 'ji. -A -wulo a 'e pladi -sunmun da. -A -srunon 'a fu, en o -yre 'nan: «Bali -le 'wi "paazan, 'ku 'nan cee 'nyandi man. "Yie 'man wi 'ka 'ji duv?»

³⁹ -A -nan nen Zozi wluan, e paan fulo da, en yaa 'vi 'yi le 'nan: «'I 'ta -to! 'I 'ta "tra!» 'Nun toun fulo "feendi 'le 'to, en fenan -to flu. ⁴⁰ Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Me "klan nen

kaa wo zɛ? Ka'a tian yi tɛala 'an da dɔv?»

⁴¹ -A -nan nɛn "klan -sɛn o pɛɛnɔn 'ji, ɛn waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min bɛ cɪ zɛ? Fulɔ 'lee 'yi -a wei maan "yi.»

5

Zozi min -tu nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ -a beli

(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Galile 'yi -sru Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. ² Zi Zozi sɔɔnla -klɔ -ji bɛ, min -tu 'si min wɔnan zia, ɛn e -ta -a 'lɛ. -Yɔ -wɪdɪ "a min zɛ -a -sru. ³ Min wɔnan nɛn e -nyɛanla. Min -tu 'ka 'kɔlamɔn -a -yɪdɪ -a dɪ. -Te -bulalɛ baa nɛn oɔ, wa'a 'kɔlamɔn dɪ. ⁴ Waa cɛinnun 'lee -a -pɛnɔn yɪ -bulalɛ baa 'e 'pa -a "kaga, te yaa "cɛɛnman 'e man. Min -tu 'plɛblɛ 'ka 'cia "da 'lɔɔ -e -a -pɛ 'e 'sɔ -a pladɪ -a dɪ. ⁵ Bodrun funnin, e -cia "min wɔnan 'lee pɔnnun da -paandɪ -a 'plɛblɛ, te 'e 'man 'kɔlɛ bɔɔman -kɔlɛ -a.

⁶ Zi e Zozi 'yi 'kɔɔbli bɛ, e -ta flan -a, ɛn 'e "pɔ sɔɔnla "wɪ. ⁷ -A -nan nɛn e paan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, 'yie -mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ, -a -pɪ nɛn yia. Bali 'tɔ 'ji bɛ, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» ⁸ Zozi -a 'vɪ -yɛɛ 'nan, 'e 'si min zɛ -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɛ -a 'vɪ. ⁹ ɛn Zozi -a laabɔ -yɛɛ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tɔ, kɔɔ ku ya min 'gɔɛ -a -sru "kaga.» ¹⁰ ɛn e toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, te 'e 'o 'pin 'lɛglɔn zɛ -a -ji dɪ.

¹¹ Tɔ zɛ -a wɪ bɛ, te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blɔnɔn o "srɔn "pɔn -tu da. ¹² ɛn -yɔnɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yɛ 'si! 'I 'ku 'pa 'sia 'srunun 'labɛ o va -e 'ku 'fɔ o -sru!» ¹³ Zozi 'si -nɔn -wɪlɛ. -A -nan nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn 'si min zɛ -a -sru, ɛn o -ku -fɔlɛ 'srunun -sru. O flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, te o -sɛan 'yia, ɛn o pɛɛnɔn kaa. O ya 'sru -kpi "fli.

¹⁴ Zi 'sru -sru "pinnɔn 'wɪ zɛ -a -nan 'yi bɛ, o -tɛ -ji flan -a, ɛn o -ku 'fla

'lee fei -paannun da. 'Wɪ nɛn e drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'pa. Minnun -ku 'wɪ zɛ -a -nan yɪlɛ. ¹⁵ Zi o 'bɔ Zozi man bɛ, ɛn o min nɛn blɔgɔ -yɔ "kaga "cɪ -a -sru "bɛ, -a 'yɪ. E ya 'e -nyrandɪ 'e 'ta le sɔ -a, te -a ta 'si. 'Wɪ zɛ e o cɛɛn nyɛn -a. ¹⁶ Minnun nɛn o cɪ -nan ɛn Zozi min zɛ -a beli bɛ, 'wɪ nɛn e drɛ bɛ waa -nan 'sinan 'pa -wɪlɛ. ɛn 'wɪ nɛn e 'bɔ 'srunun man bɛ, waa -nan 'sinan 'pa "nyian. ¹⁷ -A -nan nɛn o toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji.

¹⁸ Zi Zozi "ta -fɔa "klɔ -ji bɛ, ɛn min nɛn yaa beli bɛ, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I yɛ 'si, 'kɔɛ 'ko 'yia!» ¹⁹ Zozi 'ka 'wɪlɛ "man 'dɪ. 'Pian "e 'nan -yɛɛ 'nan: «'I 'ku 'yie "kɔnnɛn 'i 'mangulinun va! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Minsan -a drɛ 'yie bɛ, 'i 'sinan 'pa -wɪlɛ! ɛn 'i nyɛnɔn nɛn e -sɛn Minsan da bɛ, 'i 'sinan 'pa -wɪlɛ!» ²⁰ Min zɛ e -ku, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi -a drɛ -yɛɛ "bɛ, yaa -nan 'sinan 'padɪ 'sia 'lɛglɔn nɛn, waa laabɔ 'Fla 'fu bɛ -a -ji. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɛ -a 'man bɛ, o 'lɛbo "fɔ.

Zozi Zairus 'lu 'lee li -tu beli
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹ Zozi 'fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'li 'e da Galile 'e 'pa 'ji. Minnun 'o cin 'yɪ "man "kaga, te e ya tian 'yi 'plo da. ²² -A -nan nɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan -tu nɛn waa laabɔ Zairus bɛ, e -ta. Zi e Zozi 'yi bɛ, e -tria "wɪ, ²³ ɛn e 'nan -yɛɛ 'nan: «'I yɛ 'si! 'I 'pa 'an 'va "nyɛandɔ! 'An 'lu cɛɛn 'e 'yie 'lɛ wɔdɪ man. 'I yɛ 'si, 'i 'ta 'i 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'beli!»

²⁴ ɛn Zozi sɔɔnla -a -sru, te min -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.

²⁵ Min "kaga zɛ e yei "bɛ, li -tu a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. ²⁶ 'E yɛ 'yɪ -kɔdɪ -dɔdɔɔ "kaga 'va 'le "wɛan, ɛn e 'yee "lala pɛɛnɔn srɛ. 'Pian -yee -cɛ fa 'ka drɛlɛ "yi "dɪ, te e -ko 'padɪ -a "da. ²⁷ E Zozi 'le 'wɪ 'man, -yee "wɛan e wɪ min "kaga zɛ e yei. E pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ man. ²⁸ Yaa nɔn 'e

'ji 'nan, -te 'e 'pε klε 'e "tun -yee sɔ man bε, 'e "belia. ²⁹ Nun tɔn nyen -srandi "man 'le 'tɔ, en yaa -kɔnnen 'yi 'nan 'e beli.

³⁰ Zozi -a -tɔ 'nan, 'pleblε 'tv 'bɔla 'e 'ji. -A -nan nen 'e 'man lila minnun da, en yaa laabv 'nan: «-Tɪε klε 'an 'man sɔ man?»

³¹ -A -srunɔn -a 'vɪ -yrε 'nan: «"Wuol! Minnun 'i -mεan "man -pε pεenɔn da bε, -e 'i laabv 'nan, -tɪε klε 'i man?»

³² Zozi 'e yie 'tɔdi 'sia 'e man 'nan -e 'e min nen e klε 'e man bε -a yi.

³³ -A -nan nen lɪ zɪε, e -ta nyɔndi -a. Nyen a cεen, kɔɔ 'wɪ nen e drε -yrε "bε yaa -tɔa 'e 'bɔ 'a. E "po sɔn Zozi 'wlu, en e 'wɪ pεenɔn 'vɪ -yrε. ³⁴ Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «An 'lu, i yi -tεra 'an da, -yee "wean nen i beli. 'I 'kɔ -trɔɔ! 'Yie -cε 'si 'i man.»

³⁵ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪε -a tin 'banan, en Zairus -le "kɔnnen 'pa 'sianɔn 'ta -a vɪε Zairus lε 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ!»

³⁶ Zozi 'wɪ zɪε -a 'man. E 'nan Zairus lε 'nan: «Te 'i "klan dɪ! 'I yi -tεra 'an da!»

³⁷ -Te ya'a 'silεa Piri 'lee Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan -a dɪε, Zozi 'ka 'wɪε "man -e min pee 'e -sɔnla 'o -sru "dɪ. ³⁸ Zi o 'bɔla Zairus -le "kɔnnen "bε, Zozi min "kaga 'yi 'baba 'fɔ o man, te o -wua. ³⁹ E wla 'kuin, en e 'nan -wlε 'nan: «-Mε "le "wean nen 'baba 'fɔ 'ka man, te ka -wua? 'Nen 'labε ya'a 'kalε dɪ, 'pian e ya yi -tenan.» ⁴⁰ -A -nan nen minnun Zozi sεε wɔdɪ 'sia.

En e minnun pεenɔn 'bɔla bei. E 'nen "tɪ 'lee -a "bɔ 'lee 'e -srunɔn yaaga 'sia, en o wla 'kɔn "bɔ 'nen 'nen 'bɔ cɪ -ji bε -a -ji. ⁴¹ Yaa 'kun 'e 'pε -man, en yaa 'vɪ 'e wei -ji 'nan: «Talita kumu!» -A -ci nen 'nan, lumɔn 'nen, maan 'nan 'yie 'nan, 'i 'wluan lou. ⁴² Nun tɔn lumɔn 'nen zɪε e wluan, en e 'ta wɔdɪ 'sia. -A lε a -fuda "fli. Zi o 'wɪ zɪε -a -nan 'yi bε, o 'lεbo "fɔ. ⁴³ 'Pian Zozi 'wɪ pla -wlε o "trɔen nyuɔndi -a. Yaa 'vɪ -wlε 'nan, te 'o -nan sεε wɔ min -tv lε dɪ! En e 'nan: «'Ka fε -nɔn -yrε!»

6

Nazarətɪ 'nɔn 'ka yi -tεlεa Zozi da dɪ

(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ "Bε -sru Zozi 'kɔ 'e fla Nazarətɪ 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. ² 'Flinla "yi da bε, en e 'wɪ "paadi 'sia minnun ji cin yi 'kuin. Min "kaga 'nen o -yee 'wɪ "paadi 'man bε, o 'lεbo "fɔ. En waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Nyin zia nen 'wɪ 'labε "yεε tranla? -Tɪε 'wɪ 'tɔdi zɪε -a -nɔn -yrε? Yaa dra 'ka, en e 'lεbo "fɔ wɪnun 'labε -a dra? ³ Yiba "nyaanzan "tun "nen, en Mari -pɪ nen. Zaji 'lee Zoze 'lee Zud 'lee Simɔn nun flinza nen. En "nyian bε, -a -suannen limɔnnun -nyεanla -kaa va 'gɔ.» -Yee "wean wa'a wei 'silεa 'wɪ 'a dɪ.

⁴ -A -nan nen Zozi -a 'vɪ -wlε 'nan: «Fε pεenɔn 'nan bε, Bali 'lewei vizan 'tɔ a 'e wluandi. 'Pian -te e ya 'e 'flanɔn 'lee 'e drunun 'lee 'e 'man -gulinun yei "bε, wa'a siala min -a dɪ.» ⁵ -Te ya'a 'silεa -pε 'pladɪ -a -cε -tɔnɔn -mie da -e 'o 'beli dɪε, Zozi 'ka -kɔlale 'lεbo "fɔ wɪ pee drɛdɪ -a 'fla zɪε -a da dɪ. ⁶ Yi nen wa'a -tεlεa Zozi da dɪε, -a 'wɪ -a 'kan 'e 'cɪla "da. "Bε -sru en e -kɔ 'fla peenun da, en e 'wɪ paa minnun ji.

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia "flivli

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

⁷ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabv, en e o 'pa 'sia "flivli. E -kɔladɪ -nɔn -wlε 'nan -e 'o -yɔ -wɪdɪnun -pin minnun -sru.

⁸ Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «-Te ya'a 'silεa "tonyrin -a dɪε, te 'ka 'ta wɔ "man "fε pee 'sia dɪ! Te 'ka 'blɪfε 'lee 'pada 'lee "lala 'sia dɪ! ⁹ 'Ka 'manwua "wɔ! Te 'ka 'tralε 'sia "fli "dɪ!» ¹⁰ En yaa 'vɪ "nyian -wlε 'nan: «-Te 'ka 'bɔla 'fla 'tv da bε, 'ka 'fɔ 'kɔn nen, o 'ka laabv 'ji bε -a -ji, -trɪlii -e 'ka 'kɔdɪ 'e bɔ. ¹¹ 'Pian -te ka 'bɔla 'fla, en 'fla zɪε -a da 'nɔn 'ka 'ka 'silεa min -a dɪε, en wa'a "trɔen "tɔlε 'ka wei lε dɪε, 'ka 'kɔ 'ka 'lε! "Cεε -kɔ bε, 'ka 'cεin -man

fuon -koei "trɔa o da 'wɪ pladɪ -a -wɛ. -A -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

¹² -A -nan nɛn o -kɔ, ɛn o Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnɔn lɛ. Waa 'vɪ -wɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ. ¹³ O -yɔ -wɪdɪ "kaga "pin minnɔn -sru. O 'nyrɔn cɪ -cɛ -tɛnɔn "kaga "man, te o "belia.

Min -batize drɛzan Zan -kanan wɪ nɛn 'gɔ

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ Mingɔnnɛn Erodi Zozi 'le 'wɪ 'man, kɔɔ -a 'tɔ 'wɪdɪ fuila "man, te minnɔn -a ye 'nan: «Min -batize drɛzan Zan 'bɛ wɪuan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan nɛn -kɔladɪ a -yrɔ ɛn e 'lebo "fɔ wɪnɔn dra.»

¹⁵ ɛn min plɛnnɔn "o 'vɪ 'nan: «Eli nɛn.»

ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le Bali 'lewei vɪnɔn 'li bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.»

¹⁶ Zɪ Erodi 'wɪnɔn zɪe -a 'man bɛ, ɛn e 'nan: «Zan nɛn maan -wulo cɛɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn. -Yɛɛ wɪuan -kanɔn 'va.»

¹⁷ Kɔɔ Erodi 'bɛ Zan -tɛ. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ yaa -tɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. Erodi 'yee minnɔn 'pa 'sia, ɛn 'o -kɔ Zan 'kunle, waa yrɪ, ɛn waa -fɔ -pɔ 'kuin. Yaa drɛ zɪe Erodi -le "wɛan, kɔɔ lɪ zɪe e ya Erodi "bɔvɪ Filipɔ nan -a, ɛn Erodi -a 'si "wɪ. ¹⁸ 'Wɪ zɪe Zan -a 'lɛ cɛɛn Erodi lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔvɪ nan 'si 'e 'wɪ dɪ.»

¹⁹ -A 'wɪ 'nan Erodi man -wɪdɪ. ɛn e Zan -sa 'pla 'nan 'e -tɛa. 'Pian -si nɛn kɔ 'e 'cɪla "da "bɛ, ya'a tɔa dɪ.

²⁰ Kɔɔ -a -sran Erodi 'bɔ "e "kɪan wo Zan -lɔ. -Yaa -tɔa 'nan, Zan a Bali -le min tɪglɪ 'a, -yee "wɛan 'e yɪɛ -tɔa "va, "tɔgɔ 'o -tɛ. Erodi Zan wei mandɪ ye "yɪ, 'pian 'wɪ nɛn Erodi "e "yɪ -e "e "vɪ Zan lɛ bɛ, ya'a tɔa dɪ.

²¹ Zɪ Erodi -ya lɛ 'lɛ sɔɔ yɪ 'bɔ bɛ, ɛn Erodi -si nɛn kɔ 'e 'cɪla "da -e 'e Zan -tɛ bɛ -a 'yɪ. Yɪ zɪe -a da bɛ, Erodi min -dandannɔn 'lee 'yee 'sounjanun tanɔn 'lee Galile min cejenun laabɔ 'nan, 'o 'ta "fɛdɪ drɛ 'e 'va. ²² ɛn Erodi 'lu 'kɔ "dre 'tanlɛ o 'lɛ. Erodi 'lee 'yee minnɔn pɛɛnɔn 'ci 'sɔ 'e 'cɪla "da.

-A -nan nɛn Erodi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Fɛ nɛn i cɪ "va bɛ, 'i laabɔ 'an 'lɔ, maan -nɔan 'yɪe!» ²³ ɛn Erodi -tɔ 'e wei da -a vɪdɪ -a 'nan: «-Te 'mɛn mingɔnnɛn trɛ va nɛn i cɪ bɛ, maan 'fɔvɪ 'tɔ -nɔan 'yɪe.»

²⁴ ɛn nɔnbɛ zɪe e 'bɔla, e -kɔ -a laabɔlɛ 'e "bɔ 'lɔ 'nan: «-Mɛ "fɛ nɛn 'an laabɔ -yrɔ?»

-A "bɔ "e -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo nɛn, 'i laabɔ -yrɔ!»

²⁵ -A -nan nɛn e 'li 'e da "nyiandɔ mingɔnnɛn Erodi -va, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo va nɛn an cɪ. 'I -nɔn 'mɛn -naagɔ "plɛdɪ da!»

²⁶ Zɪ Erodi 'wɪ zɪe -a 'man bɛ, -a ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e -tɔ 'e wei da minnɔn nɛn o -ta "fɛdɪ da bɛ o yɪɛ man, -yee "wɛan ya'a -kɔlale -a vɪdɪ -a -cɛjɛ dɪ. ²⁷ -A -nan nɛn e 'sounja -tɔ 'pa 'sia 'nan, 'e 'kɔ Zan -wulo 'cɛn. 'Sounja zɪe e -kɔ -pɔ 'kuin, ɛn e Zan -wulo cɛɛn. ²⁸ E -ta -a "plɛdɪ da, ɛn yaa -nɔn nɔnbɛ 'bɔ lɛ. ɛn nɔnbɛ zɪe yaa -nɔn 'e "bɔ "lɛ. ²⁹ Zɪ Zan -srunɔn 'wɪ zɪe -a 'man bɛ, ɛn o -kɔ -a -kadɪ 'silɛa. O -kɔ -a wɔlɛ.

Zozi -blɪfɛ -nɔn min -kpi 'soolu lɛ

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)

³⁰ Minnɔn nɛn Zozi o 'pa 'sia paan bɛ, o -ta. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn waa drɛ bɛ, 'lee 'wɪ nɛn waa paa minnɔn jɪ bɛ, waa 'sinan 'pa Zozi lɛ. ³¹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «-Kaa 'si fɛ 'gɔvɛ -a -nan! -Kaa kɔ fɛnan nɛn e cɪ flu bɛ -a -nan, -e -kaa 'flɪnla "wɛnnɔn!» Fɛ nɛn e 'wɪ zɪe -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, minnɔn nɛn o -kɔ 'lee minnɔn nɛn o -taa "bɛ, o ya "kaga "bɔvɪ -le "wɛan, wa'a 'o 'wulo -da ye -e 'o fɛ -blɪ dɪ.

³² -A -nan nɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn -fɔ -klɔ -jɪ 'o 'saza, ɛn o -kɔdɪ 'sia fɛnan nɛn e cɪ flu bɛ -a -nan.

³³ Minnɔn o -kunan 'yɪ. ɛn 'wɪ zɪe min "kaga -a 'man. -Yee "wɛan 'o 'si 'fla pɛɛnɔn da, ɛn o -trɔa o 'lɛ flɔn -a fɛ zɪe -a -nan. ³⁴ Zɪ Zozi sɔɔnla -klɔ -jɪ bɛ, e min "kaga zɪe 'o 'yɪ o 'sɛndɪ. O nyirinda -sɛn "da, kɔɔ e o 'yɪ "le 'nan

'blanun nen o -sru "pinzan "ka "dɪɛ, -wee 'wɪ 'zʊ. -A -nan nen e 'wɪ "kaga "paadi 'sia o ji.

³⁵ Zɪ funninmlan "ta "paala bɛ, ɛn Zozi -srunɔn pli "man. O 'nan -yre 'nan: «-Pei "ta taan, ɛn min 'ka 'nyɛanla 'gʊ dɪ. ³⁶ -Yee "wɛan 'i vɪ minnun lɛ 'nan, 'o 'kʊ fei -paannun 'lee 'flanun nen -kaa "srɔn 'gʊɛ -a da -e 'o 'wee -blifɛnun 'lɔ, 'o -bli!»

³⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'blifɛ -nɔn -wlɛ 'ka 'bɔ 'a!»

-A -nan nen waa laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Kʊa dra kɔ -e 'kʊ 'blifɛ -nɔn -wlɛ? I ya "vale 'nan 'kʊ 'kʊ minnun "kaga 'labɛ o -blifɛ 'lɔ yi yaa "fli "da 'nyranman "lala -a?»

³⁸ ɛn Zozi -a laabʊ -wlɔ 'nan: «'Kpɔun wɛa nen 'ka 'lɔ? 'Ka 'kʊ -a -nanjen!»

Waa laabʊ 'o cin lɔ, ɛn o -yre 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "nen 'kʊ 'lɔ.»

³⁹ "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan, 'o min pɛɛnɔn 'nyran "tra 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. ⁴⁰ ɛn minnun -nyran 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. -A 'kule -mie bɔa min -yaa tʊ, ɛn -a 'kule -mie bɔa min -fuba 'soolu.

⁴¹ -A -nan nen Zozi 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji, ɛn e Bali muo "fɔ. E 'kpɔunnu ta cɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ 'nan, 'o -pli "minnun man. E pɔ "fli pli "nyian minnun pɛɛnɔn man. ⁴² Min pɛɛnɔn fɛ bli, o 'kan. ⁴³ 'Kpɔun ponennun 'lee pɔnun nen o -fʊ bɛ, -a -srunɔn -a -sɛn saannɛn -fuda "fli "ji, yaa 'fa. ⁴⁴ Minnun nen o 'kpɔun bli bɛ, -klɔnmɔn a 'o va -kpi 'soolu.

*Zozi 'ta 'wʊ 'yiyiɛ da
(Mt 14.22-33; Zan 6.16-21)*

⁴⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'tɔ 'e -srunɔn man 'nan, 'o 'fɔ -klʊ -ji -e 'o 'trɔa 'e 'lɛ Bɛzaida fla 'yi -sru. E -fɔla "da 'nan -e 'e 'si -nɔn minnun lɛ, te o -ko -wee "kɔnnɛn. ⁴⁶ Zɪ o pɛɛnɔn cɛɛn 'kɔdɪ man bɛ, ɛn e -ko Bali trʊ 'bale pɔn -tʊ da.

⁴⁷ -Pei 'tan, ɛn -klʊ "e 'bɔ 'wʊ 'yi yei, te Zozi a tian 'e 'tɔwli "tra. ⁴⁸ Zozi -a 'yi 'nan, 'e -srunɔn a 'o yra

yunan -klʊ -fɔdɪ -a, kɔɔ fulɔ "fɛɛnman e -taa "o da zia. -Pei -man, mannɛn tɛdɛ -a bɛ, ɛn e -kɔla o -sru 'ta wɔdɪ -a 'yi yie da. E "ta -cia "o da. ⁴⁹ -A -nan nen waa 'yi, te e ya 'ta wɔnan 'yi yie da. -Wee 'ji "le 'nan min lei nen, ɛn o -paandi 'sia. ⁵⁰ Waa 'yi 'o pɛɛnɔn, ɛn nyɛn -sɛn o ji.

'Pian Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka -pɔan 'kun! Te 'ka "klan dɪ! 'An 'bɔ nen.» ⁵¹ -A -nan nen e -fɔ o va -klʊ -ji. 'Nun tɔɔn fulɔ 'ta 'tɔ. 'Wɪ zɪɛ e o 'plo 'fɔ 'e 'ciɪla "da. ⁵² 'Lɛbo "fɔ wɪ nen Zozi -a drɛ 'kpɔun -a bɛ, wa'a -ci manlɛ dɪ. -Wee -ci mandɪ a -kɔɔbli -le "wɛan.

*Zozi -cɛ -tɛnɔn beli Jenezarɛt
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Zɪ o 'yi cɛɛn bɛ, o 'bɔla Jenezarɛt. ⁵⁴ O sɔnla -klʊ -ji, 'nun tɔɔn minnun Zozi -kɔnnɛn 'yi. ⁵⁵ O ciɪ fɛ pɛɛnɔn 'nan -a vidɪ -a minnun lɛ. -A -nan nen minnun -tadɪ 'sia -cɛ -tɛnɔn 'a "se "ji, fɛnan nen waa 'man 'nan e ya bɛ -a -nan. ⁵⁶ Fɛnan pɛɛnɔn nen e 'bɔ bɛ, -te e ya 'fla "wɛnnɛn da -a oo, -te e ya 'fla -dan da -a oo, -te fei -paan "da "nen oo, minnun -taa "cɛ -tɛnɔn -a -guada. O toba -fɔa Zozi lɛ 'nan, 'e 'yee sɔ 'lɛbo 'fɛndaa 'tʊ -e -cɛ -tɛnɔn 'o klɛ "man. -Cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn nen o klɛ "man "bɛ, o beli.

7

*Zuif 'nɔn kluda wɪ
(Mt 15.1-9; Lk 11.37-41)*

¹ Yi -tʊ da bɛ, Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'si Zeruzalem, ɛn o -ta Zozi 'va. ² Waa 'yi 'nan -a -srunɔn plɔɛn fɛ bli, te wa'a 'o 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ o tranun -a 'vɪ 'nan 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ.

³ Zuif 'nɔn nen Farizen 'nɔn 'a bɛ, 'lee Zuif 'nɔn pɛɛnɔn bɛ, -te wa'a 'o 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ o tranun -a 'vɪ 'nan 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, wa'a fɛ ble dɪ. ⁴ ɛn -te o 'si 'fleji bɛ, -te wa'a 'o -srulɛ "le zɪ o tranun -a 'vɪ 'nan 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, wa'a fɛ ble dɪ. O kluda wɪ "kaga plɔɛn a "nyian. E ya 'yi 'mlin 'kulɛnnun

-ci "foedi da, en e ya -pənun 'lee -daganun -ci "foedi da, [en e ya nyin-nan "davenun -sru di da.]

⁵ -Yee "wəan Farizen 'nən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'a laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wəan nən, 'i -srənən 'ka 'wɪ nən -kaa tranun -a 'vɪ 'nan -kaa drɛ bɛ -a dra di? 'Pian wa'a 'o 'pɛ -man dra 'saun Bali 'lɛ 'vaa -e 'o fɛ -bli.»

⁶ -A -nan nən Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Wei "flivli 'nən! 'Wɪ nən Bali 'lewei vɪzan Ezai -a crɛn -tɛ 'ka man bɛ, 'wɪ 'kpa nən, kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«Bali "e 'nan:

Minnun 'labɛ,

waan 'tɔ "yi "ve 'o 'le lou,

'pian o jinun bɛ,

o ya 'o 'sidi 'an man -kɔbli.

⁷ -Wee 'an 'sudi bɛ -a "nən "ka "di.

Kɔɔ -pɛinun nən blamin a -tɔ bɛ,

-a 'bɔ nən waa "paaman minnun ji 'nan -yɛɛ cɪ Bali -le -si -a.»

⁸ En Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka "trɔən 'si Bali -le -pei -va, en ka -sɔnla 'ka tranun kluda wɪ -sru. ⁹ 'Ka 'ci a 'e 'cɛndi. Ka Bali -le -pei tuw 'ka 'pela koda, en ka lea 'ka tranun kluda wɪ man.

¹⁰ 'Wɪ nən yaa -kɔnman bɛ -nyrɛn 'gʊ. E ya 'e 'crɛn -tɛdi 'nan:

«'I yiɛ 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man!»

En "nyian 'nan:

«Min nən,

'e wei 'pla 'e "tɪ "man,

-te 'bɛ "cɛɛ diɛ,

'e "bʊ "man bɛ,

'o san -tɛ!»

-Pei zɪɛ Bali 'bɛ -nən Moizi lɛ, ¹¹ 'pian kaa "paaman minnun ji 'nan, -si a 'e 'nɔndɪ min lɛ -e 'e vɪ 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ 'lɛ 'nan: «Ma'an 'kolaman -e 'an 'pa 'ka 'va di. "Lala nən kɔ "an -nɔn 'cɛɛ bɛ, maan drɛ Korban -a. -A -ci nən 'nan, maan -nən Bali lɛ.» ¹² 'Cee 'wɪ 'paadi zɪɛ -e -si -tɔa -yrɔ -e 'e 'pa 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ 'va. ¹³ Zɪ ka Bali wei klu -sɛanla 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a zɪɛ. En 'wɪ zɪɛ -a -tuwli "nən kaa dra 'wɪ "kaga "ji.»

-Mɛ "fɛ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ?

(Mt 15.10-20)

¹⁴ "Bɛ -sru en Zozi min "kaga laabu "nyian, en e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka "trɔən "tɔ 'an wei lɛ -e 'ka 'wɪ 'gʊɛ

-a -ci man 'kpa. ¹⁵ Fɛ nən e "sia bei, -e 'e -wla "min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ di. 'Pian fɛ nən e "sia min ji -e 'e bɔla bei "bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. ¹⁶ [Min nən 'wɪ man "trɔən "cɪ -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!]

¹⁷ Zozi 'si min "kaga yei, en e wla 'kuin. -A -nan nən -a -srənən 'a laabu -yrɔ 'nan, 'e -kɔnən "nən yaa -fɔ bɛ -a -ci vɪ 'wɛ! ¹⁸ En e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, ka'a 'kolaman -e 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci man duv? Fɛ nən e -wlamlan min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ di. Ka'a tɔa zɪ duv? ¹⁹ Kɔɔ ya'a 'wlamlan min souba ji di, 'pian e -ko min -pɔan 'ji. "Bɛ -sru -e min 'e 'kʊ -fɔ -a lua.»

'Wɪ zɪɛ -a vɪdi -a nən Zozi -a kɔn 'nan, -blɪfɛ -tu 'ka min "tri -tɔa Bali 'lɛ di.

²⁰ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Fɛ nən, e "sia min ji bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. ²¹ Kɔɔ blamin souba 'ji nən ci "nrɔndɪ -wɪdi pɛɛnən "sia. -Kɔnən -wɛɛdi "kaga 'lee lɪ -wɛɛdi "kaga "a -tu, en crɪn wɔdi a -tu, en min -tɛdi a -tu, ²² en min nan -wɛɛdi 'lee min -sran -wɛɛdi a -tu, en "lala yɪdi "yi "bʊv "a -tu, en nyannɛn drɛdi a -tu, en -dawli drɛdi a -tu, en fɛ -blɪdi 'lee -wɛn mlɪndɪ -e 'e 'ciɪla "da "bɛ e ya -tu, en man buɔ a -tu, en 'wɪdi min man -wɪdi a -tu, en fɪi drɛdi -dandan a -tu, en -blv 'tandi a -tu. ²³ 'Wɪ 'wɪdi pɛɛnən zɪɛ, o "sia min ji, en -wɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.»

-Pen lɪ -tu yi -tera Zozi da

(Mt 15.21-24)

²⁴ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, en e -kʊ Tir 'fla "srɔn Fenizi 'leglɔn 'ji. E wla 'kɔn 'tʊ -ji. E 'ka "vale 'nan, minnun 'o -tɔ 'nan e ya -nan di. 'Pian ya'a -kɔlale drɛdi -a di. ²⁵ Lɪmɔn -tʊ a 'fla zɪɛ -a da. -Yʊ -wɪdi "a -a 'lu -sru. 'Nun tɔn e Zozi 'le 'wɪ 'man, en e -ta "va, en 'e "po sɔnla "wlu. ²⁶ -A -nan nən e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'yʊ -wɪdi "pin 'e 'lu -sru. Lɪ 'bɔ zɪɛ Zuif lɪ "cɛɛ di, e "sia Siri Fenizi 'leglɔn 'ji.

²⁷ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I nan-nannun 'tʊ 'o fɛ -blɪ 'o 'kan 'lɔ! E 'ka 'wɪ 'yi, -e min 'e nannannun -lɔ 'kpɔun 'si 'e -nɔn -plɛnnun lɛ di.»

28 En yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nɛn, yɪa 'vɪ, 'an 'san. 'Pian nannan-nun 'nɛan plɔɛn nɛn e -sɛanla bɛ, -plɛnnun nɛn 'tablo wlu bɛ, waa -ble.»

29 En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Yia 'vɪ fɛnyian. 'I 'kʊ, -yʊ -wɪdɪ 'si 'yie 'nɛn -sru!»

30 -A -nan nɛn lɪ zɪɛ e 'li 'e da 'yee "kɔnnɛn. E 'bɔ 'yee 'nɛn man 'e nyinnandɪ -saa da, te -yʊ -wɪdɪ 'si -a -sru.

Zozi bobo -tu beli (Mt 15.29-31)

31 "Bɛ -sru en Zozi 'si 'lɛglɔn nɛn Tir 'fla "srɔn "bɛ -a -ji. E ciɫa Sidɔn, ɛn e -kʊ 'lɛglɔn nɛn waa laabo 'Fla 'fu bɛ -a da Galile 'yi man. 32 -A -nan nɛn minnun -ta bobo -tu -a Zozi lɛ, ɛn o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'beli.

33 Zozi -cɛzan zɪɛ -a 'si minnun "srɔn "kogo, ɛn e -kʊ -a -kɔɔbli fɔɔ. E 'pɛ 'wɛ 'wʊ -a "trɔɛn 'ji, ɛn e 'le 'yi 'si, yaa klɛ -a nɛn man. 34 -A -nan nɛn 'e yie -tɔ laji, e flin -vɛɛ, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'e wei -ji 'nan: «Efata!» -A -ci nɛn 'nan, 'i 'lɛ 'sʊ! 35 'Nun tɔɔn -a "trɔɛn 'lɛ 'sʊ, ɛn -a nɛn flu. -A -nan nɛn e 'wɪdɪ 'sia tɪglɪ.

36 Zozi 'wɪ 'pla minnun lɛ 'nan, te 'o -nan wɪ vɪ minnun lɛ dɪ! E 'wɪ 'paala -wɛ te yaa 'paala, 'pian 'bɛ 'nan nɛn minnun -a fuɪmlan "man "bʊʊ. 37 Min pɛɛnɔn 'lɛbo "fɔ 'e ciɫa "da, te waa ve 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ, e ya 'yi. Yaa drɛ ɛn "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lɛ 'sʊ, ɛn yaa drɛ ɛn bobonun nɛn baa flu.»

8

Zozi -blifɛ -nɔn min -kpi sinjɛn lɛ (Mt 15.32-34)

1 Tʊ zɪɛ -a man nɛn, min "kaga 'o cin 'yɪ "nyian Zozi man. ɛn zɪ o -blifɛ "ka -e 'o -bli dɪɛ, -a -nan nɛn yaa 'vɪ 'e -srɔn lɛ 'nan: 2 «Minnun 'labɛ, o nyrinda -sɛan 'an da. Kɔɔ yi yaaga nɛn 'gʊ, te o ya 'an "srɔn, ɛn -blifɛ -tu 'ka -wɛ "dɪ. 3 -Te an o 'li 'o da 'o 'ci lɛ dra -a bɛ, o man -taa taalɛ -sia.

ɛn "nyian bɛ, o -mienun 'sinan a -kɔɔbli.»

4 -A -srɔnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Nyin zia nɛn min -blifɛ ye -e 'e -nɔn -wɛ fɛnan nɛn min 'ka 'nyɛanla 'gʊ dɪɛ -a -nan?»

5 En Zozi -a laabʊ -wɛ 'nan: «'Kpɔun a 'ka 'lɔ wɛa?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'sɔravli.»

6 Tɔɔn e 'nan minnun "kaga zɪɛ -wɛ 'nan, 'o -nyran "tra. E 'kpɔun 'sɔravli zɪɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa "nɛn jɛɛn. Yaa -nɔn 'e -srɔn lɛ 'nan, 'o -pli "o man. ɛn waa pli o man. 7 Pɔ "wɛnwɛnɛn -mie a "nyian -wɛ "tiɛnnɔn. Zozi Bali muo "fɔ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srɔn lɛ 'nan: «'Ka -pli "nyian o man!»

8 Minnun pɛɛnɔn -a bli, o 'kan. ɛn -a ponɛnnun nɛn o -fʊ bɛ, waa tre 'e cin man, e saannɛn 'fa 'sɔravli. 9 Minnun nɛn waa bli bɛ o "nɛn bɔa -kpi sinjɛn. "Bɛ -sru ɛn Zozi -si -nɔn -wɛ 'nan 'o 'li 'o da 'o fla. 10 En Zozi 'lee 'e -srɔn -fɔ -klʊ -ji. O -kʊ 'trɛ nɛn, waa laabo Damanuta bɛ -a da.

Farizɛn 'nɔn 'ka Zozi 'lɛ 'wɪ 'ci manlɛ dɪ

(Mt 16.1-4; Lk 12.54-56)

11 Farizɛn 'nɔn 'ta, ɛn o -sa -fɔdɪ 'sia Zozi 'va. -A man -tandɪ -le "wɛan, waa laabʊ -yrɔ 'nan, -te -yee -kɔladɪ "sia Bali va bɛ, 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tu drɛ laji. 12 Zozi flin -vɛɛ, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn 'ka -naagʊnɔn, 'lɛbo "fɔ wɪ nɛn kaa -wɛɛman? Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, wa'a 'lɛbo "fɔ wɪ -tu -kɔɔnman 'ka -naagʊnɔn lɛ dɪ.» 13 -A -nan nɛn e 'si o va, e -fɔ -klʊ -ji, ɛn e -kʊ 'yi -sru.

Zozi -srɔnɔn 'ka Zozi 'lɛ 'wɪ 'ci manlɛ dɪ

(Mt 16.5-12)

14 Zozi -srɔnɔn 'ci 'san 'kpɔun siadɪ man. 'Kpɔun -tʊwli "nɛn -wɛ "klʊ -ji. 15 En Zozi 'wɪ pladɪ 'sia -wɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! Erodi 'lee Farizɛn 'nɔn 'lɛ 'mannyan 'lɛ "wɛan nɛn maan ve zɪɛ.»

16 -A -nan nɛn -a -srɔnɔn -a vɪdɪ 'sia 'o cin yei 'nan, 'kpɔun nɛn e 'ka

-kaa 'lɔ dɪɛ, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

¹⁷Zozi 'wɪ zɪɛ -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn kaa ve 'nan, 'kpɔun -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? Ka'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dɔv? ɛn ka'a 'wɪ 'paala 'ka 'ka 'ji dɔv? -Mɛ "le "wɛan 'cee 'wɪ mandɪ 'lɛ 'wɔ? ¹⁸Ka yɛ nɛn 'ji "bɛ, fɛnan yɪvɛ "cɛɛ dɔv? 'Ka "trɔɛn "nɛn 'ka 'wulo -man bɛ, 'wɪ manvɛ "cɛɛ dɔv? 'Wɪ 'cin 'ka 'fɔala 'ka 'ji dɔv? ¹⁹Tv nɛn an 'kpɔun 'soolu -pliman min -kpi 'soolu man -e 'o 'kan bɛ, 'kpɔun pɔnɛn nɛn, e -fɔ bɛ, e saannɛn 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «-Fuda "fli.»

²⁰ɛn Zozi 'a laabv "nyian 'nan: «Tv nɛn an 'kpɔun 'sɔravli -pliman min -kpi sinjɛn man -e 'o 'kan bɛ, 'kpɔun pɔnɛn nɛn, e -fɔ bɛ, e saannɛn 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «'Sɔravli.»

²¹Zozi "e -wɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan ka'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dɪ?»

Zozi yɛ 'wizan -tv beli Bezaida

²²Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Bezaida, ɛn minnɔn -ta yɛ 'wizan -tv -a -yrɛ. O toba -fɔ Zozi lɛ 'nan 'e klɛ "man. ²³-A -nan nɛn Zozi yɛ 'wizan zɪɛ, -a 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn e -kɔ -a 'fla lunɛn. E 'le 'yi 'pa -a yɛ da, ɛn e 'e 'pɛ 'pla min zɪɛ -a da. "Bɛ -sru ɛn yaa laabv -yrɔ 'nan: «'I fɛ -tv ye?»

²⁴E fɛnan -nanjɛn, ɛn e 'nan: «An minnɔn ye. E dra "le 'nan yibanun 'bɛ ci 'ta wɔnan.»

²⁵ɛn Zozi 'e 'pɛ 'pla "nyian -a yɛ da. -A -nan nɛn min zɪɛ e fɛnan 'yɪ 'wein, e beli. ²⁶Zozi -a 'li 'e da 'e fla 'wɪ pladɪ -a -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'ku 'i 'mangulinun va, 'pian te 'i 'cila Bezaida 'fla yei "dɪ!»

*Min nɛn Zozi ci -a bɛ Pɛri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)*

²⁷Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan 'flanun nɛn Sezare Filipv 'srɔn "bɛ -a da. O ya -sia, ɛn e 'wɪ 'gɔvɛ -a laabv 'e -srunɔn 'lɔ. Yaa laabv 'nan: «Minnɔn "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

²⁸ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -mienun "o 'vɪ 'nan, min -batize drezan Zan nɛn 'yia. ɛn min plɔɛnnun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ -nyrɛn 'yia. ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tv nɛn 'yia.»

²⁹ɛn Zozi -a laabv -wɔ 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

Pɛri "e -yrɛ 'nan: «'I ya Crizi nɛn Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnɔn 'si 'wɪ 'ji bɛ -a.»

³⁰ɛn Zozi "o "trɔɛn nyuɔn 'wɪ pladɪ -a -wɛ 'nan, te 'o 'yee 'wɪ vɪ min lɛ "fo "dɪ.

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mt 16.21-23; Lk 9.22)*

³¹"Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia 'e -srunɔn 'ji. Yaa vidɪ 'sia -wɛ 'nan: «Yra yɪdɪ "kaga "ta -daa "bɔlɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man. Min cejenun 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -taa 'an drɛlɛ 'o 'pela koda. Waan -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

³²E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wɛ 'wein. -A -nan nɛn Pɛri Zozi laabv 'o "fli yei, ɛn e 'wɪ 'pla Zozi lɛ. E -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vɪ "fo "dɪ!»

³³Zozi 'e 'man lila, 'e -srunɔn 'nanjɛn, ɛn e 'wɪ 'pla Pɛri lɛ 'klagla. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Satan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a 'bɔ "cɛɛ Bali -a nrɔn 'e 'ji dɪ. 'Pian 'yie ci "nrɔndɪ a blamin -le vɛ da.»

*Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)*

³⁴-A -nan nɛn Zozi minnɔn pɛɛnɔn 'lee 'e -srunɔn laabv 'e "srɔn. ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Te min nɛn e ya "vale 'e 'ta wɔla 'an -sru "bɛ, 'e 'bli 'si 'e 'fli da, ɛn e 'wɪ yra yɪdɪ man, ɛn e 'wɪ 'kadɪ man yiba "plan da 'vaa, -e 'e -sɔnla 'an -sru. ³⁵Min oo min nɛn e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa 'silɛ -yrɔ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si -yee 'trɛda da "fo, ɛn yaa -nɔn 'mɛn 'an yɪdɪ 'yi 'lee Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn yɪdɪ 'yi "le "wɛan bɛ, Bali -le 'belidɪ dra -a san -le vɛ -a. ³⁶-Te min

'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, ɛn 'belidɪ 'si -yrɔ
 "bɛ, -a -trɔn nɛn -mɛ "a? E 'ka "fo
 "di. ³⁷ Kɔɔ ya'a 'kɔlamɛn -e 'e 'belidɪ
 zɪɛ -a ta pan wɔ 'e 'lɔ fɛ -tv -a di. ³⁸ -
 Naagɔnɔn 'o 'fli cɛɛn Bali man, ɛn
 o ya 'wɪ 'wliɪdɪ "kaga "drɛnan. Min
 nɛn, yra -a -tɛ o 'lɛ -a vidɪ -a 'nan 'e ya
 'an -sruzan 'a bɛ, -te 'bɛ "cɛɛ di, 'mɛn
 'wɪ vidɪ -wɛlɛ yra -a -tɛ bɛ, Blamin -pɪ
 -yɛɛ vɛ yra -tɛa "nyian tv nɛn e -taa
 "man "bɛ -a man. E -taa 'e "tɪ "le 'tɛ
 'san 'lee 'e "tɪ "le 'pasianɔn 'le 'tɛ 'san
 da.»

9

¹ ɛn Zozi -a 'le 'sran -a vidɪ -a 'nan:
 «Maan vɛ 'cɛɛ 'wɪ tigɫɪ 'a 'nan, 'ka
 pɛɛnɔn nɛn 'an 'lɛ 'gʋɛ, ka'a 'cɛan -
 kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan Bali
 mingɔnnɛn -blidɪ 'sia 'yɛɛ 'pleblɛ 'a
 di.»

*Zozi-srunɔnyaaga Zozi 'yɪ 'yɛɛ 'tɛ
 'san wlu*

(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

² Yi 'shɛɛdʋ "bɛ -sru Zozi Pɛri 'lee
 Zaji 'lee Zan 'saza 'sia, ɛn e -kɔ waa
 pɔn loulou "tv da. -A -nan nɛn -a
 'kɔlɛ lila o yɛɛ man. ³ -A man sɔnɔn
 drɛ 'fuvu 'yriyri. Min -tv 'ka 'trɛda
 'gʋ -e 'e -a sɔman fɛ 'fuvu drɛ di. ⁴ ɛn
 o Eli 'lee Moizi 'yɪ Zozi "srɔn te o ya
 -sɛɛ "wɔnan waa.

⁵ -A -nan nɛn Pɛri -a 'vɪ Zozi lɛ
 'nan: «'Kɔ 'san, e ya 'wɪ 'yɪ "a -e -kaa
 -fɔ fɛ 'gʋɛ -a -nan. Kɔ segle pannɛn
 yaaga -tɔa. -A -tv a 'yɛ vɛ -a, -a -tv a
 Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tv a Eli -le vɛ -
 a.» ⁶ Pɛri 'wɪ zɪɛ -a vɪ 'e lei -sru, kɔɔ
 nyɛn o cɛɛn.

⁷ ɛn "lolu -koei "trɔa o da. -A -nan
 nɛn wei -tv wɪ "lolu -koei zɪɛ -a va.
 Yaa 'vɪ 'nan: «'An 'pɪ nɛn, e 'sɔ 'mɛn
 tigɫɪ bɛ, -nyrɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a
 wei lɛ!»

⁸ 'Nun tɔɔn "wɛɛ vɪnan 'o yɛɛ 'tɔ 'o
 "srɔn "bɛ, te o Zozi 'twɔli "ye 'e 'tɔɪ.
⁹ Zi o pɔn -sɔɔndɪ "ji 'sia bɛ, ɛn Zozi
 'wɪ pladɪ 'sia -wɛlɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «-Te
 Blamin -pɪ 'ka tian 'wunlɛa -kanɔn
 'va diɛ, 'wɪ nɛn kaa -nan 'yɪ 'gʋɛ, te
 'ka -nan sɛɛ wɔ min -tv lɛ "fo "di!»

¹⁰ O 'wɪ zɪɛ -a 'man 'yɪ. 'Pian waa

laabudɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «'Wluandɪ
 -kanɔn 'va bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn?»

¹¹ ɛn -a -srunɔn -a laabu -yrɔ 'nan:
 «-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -le 'fluba 'ci
 vɪnɔn -a 'vɪ 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin
 'vaa -e min nɛn Bali 'si "va "bɛ 'e
 'ta?»

¹² Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «-Wee tin
 a 'nɔnnɔn, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e
 'wɪ pɛɛnɔn drɛ 'e "pa 'ji. 'Pian e ya
 'e 'crɛn -tɛɪ Bali -le 'fluba 'ji "nyian
 'nan, Blamin -pɪ 'e yra ye "kaga, ɛn
 minnɔn -a dra 'o 'pela koda. -Mɛ
 "le "wɛan nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛɪ zɪɛ?

¹³ Maan vɪ 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn
 minnɔn 'ka 'a 'sileɛ min -a di. 'Wɪ
 nɛn o ci "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ
 nɛn e 'bɔ "man zɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛɪ
 Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn 'nan 'e dra.»

*Zozi -yɔ -wliɪdɪ "pin 'nɛn 'tv -sru
 (Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)*

¹⁴ Zi Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga zɪɛ,
 o "ta bɔa -a -srunɔn plɔɛn nɛn o -fɔ
 pɔn wlu bɛ o man bɛ, ɛn o min "kaga
 'yɪ, te waa -srunɔn 'bɔ 'si -fɔ. Bali -le
 'fluba 'ci vɪnɔn a o yei, te o -sa -fɔa 'o
 'vale -a -srunɔn 'bɔ 'a. ¹⁵ Zi minnɔn
 zɪɛ o Zozi 'yɪ bɛ, o drɛ kligli, ɛn o -kɔ
 "va "flan -a 'nan -e 'o 'tɔ bɔ.

¹⁶ -A -nan nɛn Zozi -a laabu 'e -
 srunɔn 'lɔ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, ka ci
 -a -fɔnan 'ka 'vale waa?»

¹⁷ ɛn min -tv -a 'vɪ Zozi lɛ minnɔn
 yei 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, an -
 ta 'mɛn 'nɛn 'a 'yɛɛ. -Yɔ -wliɪdɪ "a -a
 -sru, ya'a 'kɔlamɛn 'wliɪdɪ -a di. ¹⁸ -
 Te e -ta "da "bɛ, yaa -tiala "tra, te -a
 'le -pɔɛ bɔa, te e 'shɛ ta -ble, -e 'e 'tɔ
 -jei. Maan 'vɪ 'i -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'yɔ
 -wliɪdɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian 'o 'pɛ
 'ka 'sɔlɛ -a drɛɪ -a di.»

¹⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan:
 «-Naagɔnɔn, 'cɛɛ ye -tɛradɪ Bali da
 "ka "di. Tv wɛa nɛn 'an drɛ "nyian
 'ka 'va, 'vaa -e 'ka yɪ -tɛra 'an da? 'An
 drɛ "nyian 'cɛɛ 'kɔ? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a
 'mɛn!»

²⁰ -A -nan nɛn o -kɔ -a -yrɛ. Zi -yɔ
 -wliɪdɪ Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn e 'nɛn zɪɛ
 -a nyɔɔn 'pleblɛ, ɛn e -tria. E kɔɔladɪ
 'sia, te -a 'le -pɔɛ bɔa.

²¹ Zozi -a laabu -a "tɪ 'lɔ 'nan: «'Tv
 "cɛn "man nɛn, e drɛɪ 'sia -yrɛ?»

-A "ti "e-yrɛ 'nan: «E drɛdɪ 'sia-yrɛ -a "wɛnnɛn da. ²² -Yv -wɫɪdɪ -a -tria 'e 'pa -a "kaga. Tv -mie 'bɔ bɛ, yaa -fɔ 'tɛa, ɛn tv -mie 'bɔ bɛ, yaa -tɛ 'yia. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e 'ka -le "wɛan. 'I yra 'si, -te i -kɔlaman 'wɪ 'tv drɛdɪ -a bɛ, 'kɔ nyrinda 'e 'sɛn 'i da, -e 'i 'pa 'kɔ 'va!»

²³ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn yia 'vɪ 'nan, -te an -kɔlaman? Min nɛn, e yi -tɛala Bali da bɛ, -a -pɛ "sɔa 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁴ 'Nun tɔɔn ɛn 'nɛn "ti -a 'vɪ 'plɛblɛ 'nan: «An yi -tɛala Bali da, 'pian 'i 'pa 'an 'va -e 'mɛn yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da.»

²⁵ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, minnun a -tanan "kaga "bɛ, ɛn yaa 'vɪ -yv -wɫɪdɪ "lɛ yra 'tɔndɔn 'a 'nan: «-Yv -wɫɪdɪ "nɛn e 'nɛn 'gɔvɛ -a dra bobo -a bɛ, 'i 'si -a -sru! Te 'i 'ta "nyian -a -sru "fo "dɪ!»

²⁶ -Yv -wɫɪdɪ 'bɔ -paandɪ 'sia, ɛn e 'nɛn 'bɔ nyɔɔn 'plɛblɛ, -a -nan nɛn e 'si -a -sru. 'Nɛn 'bɔ yra flu "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zv. ɛn min "kaga -a vidɪ 'sia 'nan: «E -ka.» ²⁷ 'Pian Zozi -a 'kun 'e 'pɛ -man, yaa wluan, ɛn e -tɔ lou.

²⁸ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ "kɔnnɛn. -A -nan nɛn -a -srunɔn -a laabv -yrɔ 'o 'saza yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, kɔ'a -kɔlale -yv -wɫɪdɪ zɪɛ -a -pɪndɪ -a dɪ?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «-Yv -wɫɪdɪnɛn nɛn "le 'nan -yv -wɫɪdɪ 'labɛ -yee 'wɪ 'zv bɛ, -te ya'a 'silɛa Bali trɔ 'badɪ -a dɛ, min 'ka 'kɔlaman o -pɪndɪ min -sru "dɪ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va 'wɪ 'vɪ 'nyian
(Mt 17.22-23; Lk 9.43-45)

³⁰ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn o -kɔdɪ 'sia 'nan -e 'o Galile 'cɛn. 'Pian Zozi 'ka "vale minnun 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan 'e 'bɔ nɛn dɪ. ³¹ Kɔɔ e ya 'wɪ 'paanan 'e -srunɔn 'ji. -A -nan nɛn 'wɪ nɛn e -taa "bɔɛ "man "bɛ, yaa -ci 'vɪ -wɫɛ. E 'nan: «Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ. -A yi yaagazan da nɛn

e wuanla -kanɔn 'va.» ³² 'Pian -a -srunɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manɛ dɪ, ɛn -a -ci laabv dɪ o -tɛa "klan -a.

-Tɪɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

³³ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Ka-panamo. Zɪ o ya "kɔnnɛn "bɛ, ɛn Zozi -a laabv -wɫɛ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, kaa -fɔa paan 'sia?» ³⁴ 'Pian 'o 'ta -sɛn. Kɔɔ -te o ya -sia bɛ, o -sa -fɔ 'o cin yei 'nan, -tɪɛ cɪ o yei Zozi -sruzan -dan a?

³⁵ -A -nan nɛn Zozi 'nyran, ɛn 'e -srunɔn 'fuda "fli laabv. E 'nan -wɫɛ 'nan: «Min nɛn, e cɪ 'vale 'e dra 'an -sruzan -dan a bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnɔn 'wɫɪ 'nan -e 'e 'o 'su!»

³⁶ -A -nan nɛn Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tv 'si, ɛn yaa -tɔ o 'lɛ. Yaa 'si, yaa -fɔ 'e man, ɛn e 'nan -wɫɛ 'nan: ³⁷ «Min oo min nɛn e min nɛn "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zv 'gɔ -a 'kun tɪɪh 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn, yaan 'kun tɪɪh. ɛn min nɛn yaan 'kun tɪɪh bɛ, 'an 'towli "cɛɛ yaa 'kun tɪɪh dɪ, 'pian min nɛn, yaan 'pa 'sia 'trɛda bɛ, te -a san nɛn yaa 'kun tɪɪh.»

Min -tv -yv -wɫɪdɪ "pin minnun -sru
(Lk 9.49-50)

³⁸ Zan -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kɔ min -tv 'yɪ, te e -yv -wɫɪdɪ -pian "minnun -sru 'i tɔ da. ɛn kɔa 'vɪ -yrɛ 'nan, te 'e drɛ dɪ, kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla 'i -sru "le 'kɔvɛ 'wɪ 'zv dɪ.»

³⁹ ɛn Zozi "e 'nan: «Te 'ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ! Kɔɔ min -tv "ka -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ drɛ 'an tɔ da, "bɛ -sru -e 'e 'wɪ 'an man -wɫɪdɪ "dɪ. ⁴⁰ ɛn min nɛn, -a pei 'ka 'e 'padɪ -kaa man dɛ, te e ya -kaa -sru. ⁴¹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪh 'a 'nan, min oo min nɛn e 'yi 'kulɛnɛn 'tv -nɔn 'cɛɛ, 'nan 'ka ya Crizi -le vɛ -a -le "wɛan bɛ, e -taa 'yee -kopa yɪɛ.»

'Ka drɛ "yi -e 'ka vɪɛ 'ka 'si Zozi -sru "dɪ!
(Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴² «Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zv bɛ, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn -a -towli "cɛ 'si 'an -sru "bɛ, -a "yi mɪn -e 'o 'kɔlɛbu -dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va. ⁴³ -Te 'i 'pɛ 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɫɪdɪ "dra

bε, 'i 'cεn 'i man! Kɔɔ -te i wla 'i 'pε -
 -tɔwli "a 'belidi nεn ya'a 'nyaan dɛ -a
 va bε, 'bε "yi mlin -kɔdi 'te 'va te 'i 'pε
 a "fli "bε -a da. 'Tε zɛ ya'a 'driman
 'li "fo "dɪ. ⁴⁴ ['Wɪ 'kpa, fε zɛ -a -nan
 'tε 'ka 'driman 'li "fo "dɪ, εn min -le
 yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪ.] ⁴⁵ -Te 'i 'cεin
 'bε -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bε, 'i 'cεn
 'i man! Kɔɔ -te i wla 'i 'cεin -tɔwli "a
 'belidi nεn ya'a 'nyaan dɛ -a va bε,
 'bε "yi mlin -kɔdi 'te 'va te 'i 'cεin a
 "fli "bε -a da. ⁴⁶ ['Wɪ 'kpa, fε zɛ -a -
 nan 'tε 'ka 'driman 'li "fo "dɪ, εn min
 -le yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪ.] ⁴⁷ En -te 'i
 yɛ 'bε -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bε, 'i
 'si "ji! Kɔɔ -te i -wla 'i yɛ -tɔwli "a
 Bali -le mingɔnnεn trε da bε, 'bε "yi
 mlin -kɔdi 'te 'va te 'i yɛ a "fli "bε -
 a da. ⁴⁸ 'Wɪ 'kpa, fε zɛ -a -nan 'tε 'ka
 'driman 'li "fo "dɪ, εn min -le yra yɪdɪ
 'leda "ka "dɪ.

⁴⁹ Fε nεn maan 'vɪ zɛ -yεε cɪ 'nan,
 Bali -pan wɪ -tɔdɔ pεεnɔn bε, o -wε
 -fɔa "man. -A -tɔwli "nεn "nyian
 'cee vε -a, 'tε -taa 'ka 'tɔdɔ pεεnɔn
 'nanjɛnɛ.

⁵⁰ 'Wɪ 'kpa, -wε a fε "yi "a. 'Pian -te
 -wε 'nɔnnɔn 'si "man "bε, -mε "a nεn
 waa dra "nyian 'nɔnnɔn? E "ka "fo
 "dɪ. "Le zɪ -wε fε dra 'nɔnnɔn bε, 'ka
 'bɔ "nyian 'ka 'nɔnnɔn 'e 'kɔn 'ka cin
 man, -e 'ka yei 'e 'fɔ -trɔɔ.»

10

*Zozi 'wɪ tin 'ba lɪ bɔladɪ da
 (Mt 19.1-9; Lk 16.18)*

¹ 'Bε -sru Zozi 'si Galile, εn e -
 kɔ Zude 'leglɔn 'fɔvɪ nεn Zudan 'yi -
 sru "bε -a -ji. En minnun o cin 'yɪ
 "man "nyian "kaga, -a -nan nεn e
 'wɪ "paadi 'sia o ji "le zɪ yaa dra 'e
 'cεn bε -yee 'wɪ 'zɔ.

² Farizen 'nɔn -mie pli "man. O 'wɪ
 laabɔ -yrɔ -a wei 'kundɪ -le "wεan.
 Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Cee -pei -tɔ
 wɪ -a -si -nɔn 'nan min 'e nan bɔla?»

³ En Zozi -a laabɔ -wɔɔ 'nan: «-Mε
 "wɪ nεn Moizi -a crεn -tε -pei 'fluba
 'ji 'nan 'ka drε?»

⁴ Waa 'vɪ Zozi lε 'nan: «Moizi -a -
 si -nɔn 'kɔε 'nan, -te min 'ta 'e nan

bɔala bε, 'e lɪ bɔla 'fluba drε -e 'e 'nɔn
 -yrε 'vaa -e 'e bɔla.»

⁵ Zozi "e -wɛ lε 'nan: «'Ka "trɔεn "a
 "yuyu, -yee "wεan nεn Moizi -pei zɛ
 -a -tɔ 'cεε. ⁶ 'Pian zɪ Bali fε pεεnɔn
 drε bε, εn e -klɔnmɔn drε 'o 'vale
 lumɔn -a. ⁷ -Yee "wεan -klɔnmɔn "sia
 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "srɔn, -e 'e lεa 'e nan
 man. ⁸ -A -nan nεn o "flinɔn dra min
 -tɔwli "a. Wa'a 'kɔan "nyian min "fli
 "a dɪ, 'pian o drε min -tɔwli "a. ⁹ -
 Yee "wεan -si 'ka 'e 'nɔndɪ blamin lε
 'nan fε nεn Bali -a 'pa 'e cin man bε,
 'e 'cεn 'e cin man dɪ.»

¹⁰ Zɪ o 'bɔla "kɔnnεn "bε, εn -a -
 srunɔn "nyian "o 'wɪ laabɔ -yrɔ 'wɪ
 zɛ -a da. ¹¹ En yaa 'vɪ -wɛ lε 'nan: «Min
 oo min nεn 'e nan 'bɔla, εn e lɪ pee
 'pa bε, te e 'wɪ 'wɪdɪ drε 'e nan 'tɔdɪ
 -a εn e lɪ pee wεε. ¹² -A -tɔwli "nεn
 "nyian, -te lumɔn 'si 'e 'sran wɪu, εn
 e -kɔnnεn pee 'pa bε, te e 'wɪ 'wɪdɪ
 drε 'e 'sran 'tɔdɪ -a εn e -kɔnnεn pee
 wεε.»

*Zozi -fεa 'vɪ nannannun man
 (Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)*

¹³ Minnun -ta nannannun -a Zozi
 lε 'nan -e 'e kle o man. 'Pian Zozi -
 srunɔn 'si -tɔ -wɔɔ. ¹⁴ Zɪ Zozi 'wɪ zɛ
 -a -nan 'yɪ bε, e 'nan "man, εn yaa
 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan: «'Ka nannan-
 nun 'tɔvɪ 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -
 tɔ -wɔɔ "dɪ! Kɔɔ minnun nεn "le -
 wee 'wɪ 'zɔ bε, Bali -le mingɔnnεn
 trε a -wee vε -a. ¹⁵ Maan ve 'cεε
 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, minnun nεn wa'a
 'wɛ lε "man "le zɪ nannannun -le 'wɪ
 'zɔ -e Bali 'e mingɔnnεn -blɪ o da
 dɛ, wa'a 'wɛ lamlan -yee mingɔnnεn
 trεda dɪ.» ¹⁶ -A -nan nεn e o 'si, εn e
 -fɔ 'e man. 'E 'pε 'pla o da -tɔdɔ, te e
 -fεa ve o man.

*Fεzan -tɔ -le 'wɪ
 (Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)*

¹⁷ Zɪ Zozi 'si 'sia bε, tɔɔn min -tɔ -ta
 -a 'lε flan -a, εn 'e "po sɔɔn "wɪu. Yaa
 'vɪ Zozi lε 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan
 tɪglɪ, maan dra 'kɔ, -e 'belidi nεn
 ya'a 'nyaan dɛ, "an "yɪ?»

¹⁸ En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Mε
 "le "wεan nεn, yian laabɔ min tɪglɪ?
 -Te ya'a 'silεa Bali -tɔwli "a dɛ, min
 -tɔ 'ka tɪglɪ dɪ. ¹⁹ I Bali -le -pei -tɔ

wɪnʉn -tɔa. Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ! Te 'i min nan -wɛɛ "dɪ! Te 'i crin wɔ dɪ! Te 'i 'wlu 'sɛn min man dɪ! Te 'i min ta -blɪ dɪ! 'I yɪɛ 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʉ "man!"

²⁰ E Zozi ɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, -pɛi pɛɛnɔn zɪɛ, an 'ta wɔladɪ 'sia "da 'an "wɛnnɛn da.»

²¹ Zozi -a -nanjɛɛn tɛɪn, yaa 'yɪ "yi, ɛn e -yrɛ 'nan: «'Yie 'wɪ 'fʉ -tʉwli -yɛɛ klɪ 'i man. 'I 'kʉ, fɛnʉn nɛn 'i 'lɔ bɛ, 'i 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man! -Te yia drɛ zɪɛ, 'i yɪfɛ -taa "kɔlɛ laji. "Bɛ -sru ɛn 'i -sɔɔnla 'an -sru!»

²² 'Pian zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -si 'sia, te -a ta a -trɔdrɔ, kɔɔ -a yɪfɛ a "kaga.

²³ -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn 'nanjɛɛn 'e "srɔn, ɛn yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Minnun nɛn, 'trɛda fɛnʉn cɪ -wɔlɔ "bɛ, e ya 'plɛblɛ -e 'o drɛ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a.»

²⁴ 'Wɪ zɪɛ yaa -srunɔn 'ci baa 'ji, ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ "nyian 'nan: «'Mɛn 'nɛnnun, e ya 'plɛblɛ -e min 'e drɛ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a. ²⁵ Min nɛn e ya fɛzan -a bɛ, -e 'e drɛ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, e ya "man 'plɛblɛ 'wɪdɪ. Kɔɔ 'vaa -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ bɛ, te -wɪ -dan nɛn waa laabo shamo bɛ, e cɪɪ 'mɛnzrɛn -yrɛ ji.»

²⁶ -A -nan nɛn -a -srunɔn 'ci baa 'ji "mɛn 'e cɪda "da, ɛn waa vidɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -tɪɛ -kɔlamán 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji "mɛn?»

²⁷ Zozi o -nanjɛɛn tɛɪn, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Min 'ka 'kɔlamán -e 'e 'fli 'si 'wɪ 'ji dɪ, 'pian Bali 'bɛ -kɔlamán -a drɛdɪ -a. Kɔɔ Bali -kɔlamán 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁸ ɛn Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kʉʉ "nun? Kʉ 'si fɛ pɛɛnɔn -sru, ɛn kʉ sɔɔnla 'i -sru.»

²⁹ Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min oo min nɛn e 'si 'yɛɛ 'kɔn, 'lee 'e "bʉnʉn, 'lee 'e "blunʉn, 'lee 'e "bʉ, 'lee 'e "tɪ, 'lee 'yɛɛ 'nɛnnun, 'lee 'yɛɛ feɪnʉn -sru 'mɛn "wɛan 'lee Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'le "wɛan bɛ, ³⁰ min zɪɛ, e fɛ pɛɛnɔn zɪɛ -a ye 'e 'pa -a -yaa tʉ 'trɛda. Yaa

ye 'kɔnnun -a, ɛn yaa ye "bʉnʉn -a, ɛn yaa ye "blunʉn -a, ɛn yaa ye "bʉnʉn -a, ɛn yaa ye 'nɛnnun -a, ɛn yaa ye feɪnʉn -a. Minnʉn -tɛ "paa "da, 'pian yaa ye. "Bɛ -sru tʉ -fɔla "da ji bɛ, 'belidɪ nɛn, ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra -yɛɛ vɛ -a. ³¹ Minnʉn nɛn o -trɔa 'si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, ɛn minnʉn nɛn o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drɛɛ -si 'lɛnɔn 'a.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'pa yaagazan 'vɪ (Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

³² Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan Zeruzalɛm, ɛn Zozi nɛn 'si 'lɛ. -Kʉdɪ Zeruzalɛm "klan -a -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'tɛdɪ 'sia, ɛn minnʉn nɛn o -sru "bɛ, nyɛn a "nyian -wee 'ji. Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabʉ 'o 'saza, ɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ "man "bɛ yaa vidɪ 'sia -wɛɛ. E 'nan: ³³ «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm. -Te -kaa 'bɔla 'nan nʉn bɛ, minnʉn Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vʉnɔn lɛ. O tin -tɛa "da 'nan 'e 'ka. Waa -nɔan "minnʉn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. ³⁴ Minnʉn zɪɛ, waa sɛɛ wo, 'o 'le 'yi -sɛan -a yra, waa -sɔan -ngble -a, ɛn waa -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.»

Zaji 'lee 'e "bʉvɪ Zan fɛ -tʉ -si laabʉ Zozi 'lɔ

(Mt 20.20-28)

³⁵ Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bʉvɪ Zan pli Zozi man. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʉ ya "vale 'wɪ nɛn kʉ "ta -a laabo 'i 'lɔ 'gʉɛ, 'i drɛ 'kʉɛ.»

³⁶ ɛn Zozi -a laabʉ -wɔlɔ 'nan: «-Mɛ 'va nɛn, ka cɪ?»

³⁷ O 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia bɛ, 'i 'wɪ "man -e 'kʉ -nyran 'i "srɔn! Min -tʉ -kɔan 'i 'pɛ "yi "da, -e min -tʉ 'e 'kɔn 'i 'pɛ bʉ da.»

³⁸ Zozi "e -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka cɪ -a laabʉnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu? ɛn 'tɛ nɛn o "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

³⁹ O -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'kʉ 'wulo "sɔa "wlu.»

En Zozi 'e-wle 'nan: «'Wɪ tɪgɪ nɛn, 'wɪ yɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, e bɔa "nyian "cee "man. En 'tɛ nɛn minnun "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, waa "paa "nyian "cee "da. ⁴⁰ 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yɪ 'lee 'an 'pɛ bʊ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnun nɛn Bali -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

⁴¹ Zozi -srunɔn 'fu nɛn o -fʊ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn 'bli 'fɔ o jɪ Zaji 'lee Zan man. ⁴² -A -nan nɛn Zozi o pɛɛnɔn laabʊ, ɛn e 'nan -wle 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, min tanɔn 'le min pladɪ 'bɛ cɪ -sa wɪ -a. En minnun nɛn o cɪ min -dandannun -a bɛ, -wɛɛ -va -ble minnun da. ⁴³ 'Pian tɛ 'wɪ zɪɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nɛn e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnɔn 'wlu o 'sudɪ -a! ⁴⁴ En min oo min nɛn e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛɛnɔn 'le nɔan -a! ⁴⁵ 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn Blamin -pɪ -a drɛ. Ya'a 'talɛ 'nan -e minnun 'o 'su dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e minnun 'su. En e -ta 'nan -e 'e 'ka -e min "kaga 'o 'sʊ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

Zozi Batime yie 'le 'sʊ

(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ Zozi 'lee 'e -srunɔn ciɫa Zeriko, tɛ o "ta -ko Zeruzalɛm. "Wɛɛ 'si Zeriko bɛ, minnun "kaga sɔnla o -sru. Time -pɪ Batime yra 'e -nyrandɪ -si man, tɛ e fɛnun trʊ "baa -a yie a 'e 'widɪ -le "wɛan. ⁴⁷ Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi nɛn 'e "sia Nazaretɪ bɛ, e ya cinan bɛ, ɛn e -paandɪ 'sia 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

⁴⁸ En minnun paan "da 'nan 'e 'lɛbo 'pla da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

⁴⁹ -A -nan nɛn Zozi 'tɔ, ɛn e 'nan: «'Ka vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'ta 'gʊ!»

Waa 'vɪ Batime lɛ 'nan: «'I -pɔan 'kun! E 'nan, 'i 'lʊ!» ⁵⁰ Tɔɔn e 'yee sɔ 'si 'e da, e wluan lou -blu, ɛn e -kʊ Zozi 'va.

⁵¹ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "nɛn i ya "vale 'nan 'an drɛ 'yie?»

En yie 'wizan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An 'san, an ya "vale 'yian yie 'le 'sʊ!»

⁵² En Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'I 'kʊ! 'Yie yɪ -tɛradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun tɔɔn Batime yie 'le 'sʊ, ɛn e -sɔnla Zozi -sru.

11

Zozi 'bɔla Zeruzalɛm

(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-16)

¹ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -plinan Zeruzalɛm. O 'bɔ 'flanun nɛn o o laabo Befaze 'lee Betani bɛ -a "srɔn. 'Flanun zɪɛ o ya Olivie pɔn man. En Zozi 'e -srunɔn 'fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. Yaa 'vɪ -wle 'nan: ² «'Ka 'kʊ 'fla nɛn, 'ka 'lɛ bɛ -a da! -Tɛ ka 'bɔla 'nan nun bɛ, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min 'ka tian 'fɔlɛ "da "dɪ. 'Ka baa 'sʊ -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gʊ! ³ -Tɛ min -tʊ -a laabʊ 'ka 'lɔ 'nan, -mɛ "nɛn kaa dra -yrɛ "bɛ, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan 'e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man. 'Pian e -taa "a -naagʊ.»

⁴ O -kʊ, ɛn o 'bɔ -aflumun planɛn man 'e 'baa -tɔdɪ 'kɔn 'tʊ -kpɛin "man bei -si man. En waa baa 'sʊ. ⁵ -A -nan nɛn minnun nɛn o cɪ -nan bɛ, o -mienun -a laabʊ -wɔlɔ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa dra? -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa baa 'sʊ?» ⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wle "bɛ, -a 'bɔ nɛn waa 'vɪ -wle. En minnun o 'tʊl, waa drɛ. ⁷ O -kʊ -aflumun planɛn zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnun paala -a koda, ɛn e -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sɔnun paala -a 'lɛ. En min -mienun yiba "pɛnɛnnun cɛɛn, ɛn waa 'pla -a 'lɛ. ⁹ Minnun nɛn Zozi 'lɛ bɛ, 'lee minnun nɛn o -sru "bɛ, o pladɪ 'sia -a vidɪ -a 'nan:

«-Fɛavea o! -Fɛavea o,
Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn
Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!

¹⁰ Bali -le -fɛa

'e 'kɔn mingɔnnɛn -blɪdɪ nɛn,
e "ta -daa "bɛ -a man!

'Kʊ tra David -le mingɔnnɛn -blɪdɪ nɛn.

Bali 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!»

¹¹ Zɪ Zozi wlala Zeruzalɛm zɪɛ. En e -kʊ Bali -pan 'kuin 'nan -e 'e fɛ pɛɛnɔn -nanjɛn. Zɪ -pei "ta taan "bɛ,

en e 'bɔla, e -kɔ Betani 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda 'fli "a.

Yiba "tv nɛn ya'a 'baa diɛ Zozi 'e wei 'pla "man

(Mt 21.18-19)

¹²Tɔ cɛɛn en Zozi 'si Betani 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. "Wɛɛ -ta -sia bɛ, en dra Zozi 'tɛdɪ 'sia. ¹³-A -nan nɛn e fijie yiba "tv 'yɪ -kɔɔbli te -a 'la a "da. En Zozi 'kɔ -a -nanjɛnɛ 'nan -te -a 'blɔ a "maan? Zi e 'bɔ yiba zɪɛ -a wlu bɛ, -a 'la 'saza nɛn yaa 'yɪ "da. Kɔɔ fijie ba tv "cɛɛ dɪ. ¹⁴En Zozi -a 'vɪ yiba zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te min -tv 'e 'i 'blɔ -blɪ 'li "fo "dɪ!» -A -srunɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man.

Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.10-17; Lk 19.45-48; Zan 2.13-16)

¹⁵"Bɛ -sru o 'bɔla Zeruzalɛm, en Zozi wla Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o cɪ Bali -pan fɛnun -tannan, 'lee minnun nɛn o cɪ -a 'lɔnan bɛ, e o -pindɪ 'sia. E "lala ta -fɔɔnɔn 'le 'tablonun, 'lee -plablo -tannɔn 'le pɛinnun fuila "man. ¹⁶En ya'a min -tv 'tɔɪɛ -e 'e 'ciɪ fɛ -tv -a Bali -pan 'kuin dɪ. ¹⁷Zozi 'wɪ 'pla -wlɛ. E 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

'Mɛn 'kɔn -kɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le Bali trɔ 'ba 'kɔn 'a.»

¹⁸Zɪ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en o Zozi 'man -wɛɛdɪ 'sia 'nan -e 'o -tɛ. Kɔɔ nyɛn o 'cɛndɪ 'sia, -yɛɛ 'wɪ "paadɪ nɛn e ya 'sɔnan minnun pɛɛnɔn lɛ bɛ, -yɛɛ "wɛan.

¹⁹Zɪ funnin 'pla bɛ, en Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeruzalɛm.

Yiba "nɛn Zozi 'e wei 'pla "man 'bɛ e -ka

(Mt 21.20-22)

²⁰Tɔ cɛɛn en Zozi 'lee 'e -srunɔn lidɪ 'sia 'o da "nyian Zeruzalɛm. O fijie yiba zɪɛ -a 'yɪ, te e -ka e 'bɔ 'e "sɛin "man. ²¹Tɔɔn 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ fijie yiba zɪɛ -a man bɛ, -a -cin -tɔ Pieri ji. En yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, "i 'yio! Fijie yiba "nɛn 'i wei 'pla "man "bɛ, e -ka.»

²²En Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka yɪ -tɛra Bali da! ²³Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te min -tv -a 'vɪ pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra 'gɔ, 'i 'kɔ -tɛ jemɪɛ -va,» en min zɪɛ ya'a 'e 'ci -fɔɔlɛ dɪ, 'pian e yɪ -tɛra "da 'nan Bali -a 'lɛ sɔɔman 'yrɛ bɛ, e dra. ²⁴-Yɛɛ "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo Bali 'lɔ te ka ya Bali trɔ 'banan bɛ, 'ka yɪ -tɛra "da 'nan kaa 'yɪ 'va, tɔɔn kaa ye! ²⁵En -te ka "ta Bali trɔ 'baa, te min -tv man wɪ a 'ka 'ji bɛ, 'ka 'cɛ -yrɛ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'ka "tɪ "nɛn laji lou "bɛ, 'wɪnun nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, 'e 'cɛ 'cɛɛ. ²⁶['Pian -te ka'a min man wɪ cɛa dɪɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji lou "bɛ, 'wɪnun nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, ya'a "nyian "e cɛa 'cɛɛ dɪ.»]

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷"Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla "nyian Zeruzalɛm. En Zozi 'ciɪdɪ 'sia Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun pli "man. ²⁸Waa laabo -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn 'i 'wɪnun zɪɛ -a drɛ? En -tɪɛ -si -nɔn 'yɛ?»

²⁹En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwli "cɛ laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bɛ, -kɔladɪ nɛn an 'wɪnun zɪɛ -a drɛ 'a bɛ, maan -ci "sia 'cɛɛ. ³⁰-Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

³¹-A -nan nɛn waa vidɪ 'sia 'o cin yɛi 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: «Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ, e -taa -a laabɔɛ -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yɪ -tɛala 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da dɪ?» ³²En -te -kaa 'vɪ 'nan: «Minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, minnun pɛɛnɔn -taa 'wunlɛa -kaa man.» Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ, "klan a o ji, kɔɔ minnun pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

³³-Yɛɛ "wɛan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Kɔ'a san tɔa dɪ.»

En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn en an 'wɪnun zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an 've 'cɛɛ dɪ.»

12

Zozi -kōnnen "fō rēzen fei 'panōn man

(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɫɛ -kōnnen 'ji. Yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: «Min -tɔ 'bɛ 'yee rēzen fei 'pa, e -klōn 'bɔ 'man, e rēzen 'blōnan drɛ, ɛn e fɛ -tɔ drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ ta 'pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wɔ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nōan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglōn 'pee -ji. ² Zɪ rēzen nan tɔ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan 'tɔ 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa -yee rēzen fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nōn. ³ 'Pian waa 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sōn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ⁴ "Bɛ -sru ɛn e 'suzan 'pee 'pa 'sia 'nyian o va. Wɛɛ 'kun, wɛɛ 'sōn 'e 'wulo -man, wɛɛ srōn. ⁵ Yaa yaagazan 'pa 'sia, ɛn wɛɛ 'tɛ. "Bɛ -sru min "kaga 'le vɛ drɛ "nyian zɪ, waa -mienun -sōn, ɛn waa -mienun tɛɛ.

⁶ Min -tɔwli "nɛn, e -fɔ fei san zɪɛ -yrɔ "bɛ, -yɛɛ cɪ -a 'bɔ 'pɪ -tɔwli "nɛn, e 'sɔ -yrɛ tɪglɪ bɛ -a. Yaa 'pa 'sia fei 'panōn zɪɛ o va 'e -fɔla "da. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan, o -taa 'yra -tɛlɛ 'e 'pɪ man.

⁷ 'Pian fei 'panōn -a 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ -yɛɛ 'e 'tɪ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɪɛ 'e drɛ -cee vɛ -a.»

⁸ -A -nan nɛn waa 'kun, waa -tɛ, ɛn waa -kadɪ tuv fei lunɛn -klōn -sru.

⁹ 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛlɛ? Maan vɛ 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panōn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rēzen fei 'bɔ 'nōn min peenun lɛ. ¹⁰ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a ta vɪlɛ dɔv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Kɔlɛ nɛn 'kōn 'tōnōn -a tuv 'o 'pɛla koda bɛ, -yɛɛ drɛ 'kōn 'pɔ -fɔ -kɔlɛ -a.

¹¹ Minsan 'bɛ drɛ ɛn -kɔlɛ zɪɛ 'e drɛ 'kōn 'pɔ -fɔ -kɔlɛ -a.

'Wɪ nɛn Minsan -a drɛ bɛ, e min 'plo -fɔa.»

¹² Zɪ Zuif 'nōn 'tanōn -kōnnen zɪɛ -a 'man bɛ, waa -tɔ 'nan 'wee 'wɪ nɛn Zozi -a vɛ. -Yee "wɛan o ya "vale 'o

"kuan, 'pian minnun lɔ "klandɪ -le "wɛan waa 'tɔɪ, ɛn o -kɔ.

'Sukɔlɛ -pan wɔdɪ da wɪ

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ "Bɛ -sru ɛn Zuif 'nōn 'tanōn zɪɛ o Farizen 'nōn -mienun 'lee Erodi -le minnun -mienun 'pa 'sia Zozi 'va -a man -wɛɛdɪ 'nan -e 'o wei 'kun 'le "wɛan. ¹⁴ O -kɔ, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kɔa -tɔa 'nan, i ya 'wɪ tɪglɪ vɪzan -a. Yi'a 'klanman min lɔ 'wɪ tɪglɪ cɪ 'sidɪ -a -yrɛ dɪ. ɛn yi'a min bɔ "va "dɪ. 'Pian i Bali -sru 'ta wɔdɪ "paaman minnun ji 'e tɪglɪ da. -Yee "wɛan kɔa laabo 'i 'lɔ 'nan, -a -si a -kaa 'lɔ -e -kaa 'sukɔlɛ -pan wɔ Rōm 'nōn 'le mingōnnen Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ dɪ? 'I vɪ 'kɔvɛ!»

¹⁵ 'Pian 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi -a -kōnnen 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, ka ya "vale kaan wei 'kuan? 'Ka 'ta 'lein 'wɫɛ 'tɔ -a 'mɛn -e 'an yɪ!»

¹⁶ Waa -tɔ -nōn -yrɛ. -A -nan nɛn Zozi -a laabɔ -wɫɔ 'nan: «-Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gɔ? ɛn -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gɔ?»

O -yrɛ 'nan: «Rōm 'nōn 'le mingōnnen Seza -le vɛ nɛn.»

¹⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nōn Seza lɛ! ɛn fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nōn Bali lɛ!»

'Wɪ zɪɛ -a mandɪ o 'plo 'fɔ.

Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanōn 'va

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn Saduze 'nōn -mie pli Zozi man. Saduze 'nōn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanōn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: ¹⁹ «Bali -le 'wɪ "paazan, 'wɪ nɛn Moizi -a crɛn -tɛ 'kɔvɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ: «-Te min lɪ 'pa, ɛn -a san zɪɛ -ka, te wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yee -cale zɪɛ -a "bɔɪ 'e 'pa, -e 'e "bɔɪ klu bɔla!» ²⁰ Min -tɔ -le 'nɛn -klōnmōn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dɪ. ²¹ -A "flizan "e -cale -tɔwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. -A yaagazan 'le vɛ drɛ "nyian zɪ. ²² O

'sɔravli "li zɪɛ -a 'pa, ɛn o pɛɛnɔn kaa, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. "Bɛ -sru ɛn li 'bɔ "e "ka 'wɔ 'nyian. ²³ Tɔ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, li zɪɛ e -kɔan -tɪ nan -a? 'I vɪ 'kʊɛ! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa li -a.»

²⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Ka'a tian 'wɪ 'tʊ -ci manɛ "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a -ci maan dɪ, ɛn Bali -le 'plɛblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ. ²⁵ Kɔɔ tɔ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -klɔnmɔnnun 'ka li paa dɪ, ɛn lɪmɔnnun 'ka -kɔnnɛn paa dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ²⁶ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'Wɪ 'nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dʊv? Kɔɔ tɔ nɛn Bali a yiba "kpizrɛnnɛn 'va ɛn e 'wɪ tin 'ba Moizi ɛ bɛ, yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, ɛn an ya Izak -le Bali -a, ɛn an ya Zago 'le Bali -a.» ²⁷ Tɔ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yie a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yie cɪ "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ. -Yee "wɛan ka'a 'wɪ 'tʊ -ci manɛ "fo "dɪ.»

-Mɛ "wɪ 'bɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ -dan a?

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

²⁸ 'Fluba 'ci vɪzan -tʊ -sa zɪɛ -a 'man. Zɪ yaa 'yɪ 'nan Zozi -a -ci 'vɪ Saduze 'nɔn ɛ fɛnyian bɛ, e pli Zozi man, ɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «Bali -le -pei -tɔ wɪ pɛɛnɔn bɛ, -a "cɛn 'bɛ cɪ "va -dan?»

²⁹ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le -peinun pɛɛnɔn 'va bɛ, -pei -dan nɛn 'gʊ:

«Izraɛl 'nɔn,

'ka "trɔɛn "tɔ!
-Kaa 'san Bali

'bɛ cɪ Minsan -a 'e 'tɔwli.

³⁰ ɛn 'i Minsan 'bɔ nɛn 'yie Bali -a bɛ, -a yɪ "yi 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ "yi 'yie 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ "yi 'yie cɪ "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ "yi 'yie 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a!»

³¹ ɛn -a "flizan nɛn 'gʊ:

«'I bɔɛzan -tʊ yɪ "yi

"le 'yie 'wɪ 'zʊ!»

Bali -le -pei -tɔ wɪ pee -dan 'ka 'mlian -pei "fli zɪɛ o da dɪ.»

³² ɛn 'fluba 'ci vɪzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, yia 'vɪ fɛnyian. 'Yie tin a 'nɔnnɔn -a vɪdɪ -a 'nan, Minsan 'bɛ cɪ Bali a 'e 'tɔwli, -a pee "ka "dɪ. ³³ -Yee "wɛan min 'e Bali yɪ "yi 'e 'bli pɛɛnɔn 'a, 'lee 'yee cɪ "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a, 'lee 'yee 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a! ɛn 'e bɔɛzan -tʊ yɪ "yi "le 'e 'bɔ 'le 'wɪ 'zʊ! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -dan "mlian 'sraga nɛn waa 'tɛ 'ble Bali ɛ bɛ, -a da. ɛn -a -dan "mlian 'sraga pɛɛnɔn bʊdɪ Bali ɛ da.»

³⁴ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, min zɪɛ yaa -sru 'vɪ 'wɪ 'tɔdɪ -a bɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «E -fʊ "wɛnnɔn -e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e pou 'sia 'i 'va.» "Bɛ -sru 'wɪ laabʊdɪ -yrɔ "cin 'ka "nyian -tɔɛ min -tʊ ji dɪ.

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

³⁵ Zozi a 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin. ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «E drɛ 'kɔ ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -a? ³⁶ Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ, tʊ nɛn Bali lei 'saun 'ta 'tɔ "man "bɛ, -a 'nan:

«Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san ɛ 'nan: 'I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da -trɪlii,

-e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'kɪdɪ man.»

³⁷ -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ, e drɛ 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min -a?»

Min "kaga "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -yrɛ cɪ "nrɔndɪ -a.

³⁸ ɛn yaa 'vɪ "nyian 'yee 'wɪ "paadɪ 'bɔ 'va 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! -Te 'ka 'wɪ drɛ "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zʊ! O -tɔɔdɪ ye "yi -tralɛ -gblɔnun nɛn fɛnyian bɛ -a -ji. ɛn waa ye "yi "le 'nan min 'e o 'tɔ bʊ -guada. ³⁹ -Te e ya cin yɪ 'kuin -a oo, ɛn -te e ya "fɛdɪ da -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi. ⁴⁰ O fɛnun "sia -calɛnun lɔ -dawli -a. "Bɛ -sru -e 'o Bali trʊ 'ba -plɔun 'nan -e minnun

'o o "sia min tıglı 'a. 'Winun zıε -a drɛdı -le "wɛan Bali -wee tin "paa 'plɛble 'kpa.»

-Cale seezan -le fɛ -nɔndı 'wı
(Lk 21.1-4)

41 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ -nyɛnle a -gbogbo nɛn minnun "lala -sɛan "ji Bali -le vɛ -a bɛ -a "srɔn. Minnun nɛn o cı "lala -sɛnnan -ji bɛ, e o -nanjɛndı 'sia. Fɛnɔn "kaga "ta, ɛn o "lala -sɛn -ji "kaga. 42 "Bɛ -sru ɛn -cale seezan -tv -ta, e -bablu 'wle 'tɔdɔ -fɔ -ji "fli.

43 -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn laabu 'e "srɔn, ɛn yaa 'vı -wle 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wı tıglı 'a 'nan, -cale seezan 'labɛ, e fɛ -nɔn Bali lɛ e mlin minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔɛ o da. 44 Kɔɔ o pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔɛ, "lala a -wɔ "kaga. 'Pian lı 'labɛ, "lala pɛɛnɔn nɛn -yrɔ -yɛɛ fɛ -bli 'man "vɛ -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn Bali lɛ.»

13

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wı wı 'vı
(Mt 24.1-4; Lk 21.5-7)

1 Zozi a bɔlanan Bali -pan 'kuin, ɛn -a -sruzan 'tv -a 'vı -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, "i 'yıɔ, Bali -pan 'kɔn bɛ, waa -tɔ -kɔlɛ fɛnyian -a. ɛn waa -tɔ -dandan 'e pɛɛnɔn.»

2 ɛn Zozi -a 'vı -yrɛ 'nan: «'Kɔn -dandannun nɛn kaa -sı -fɔa 'labɛ, yi nɛn o -wiiman bɛ, e ya -tanan bɔdı -a. -A -tɔ -kɔlɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tv 'ka -fo 'e bɔɛzan da dı.»

'Wı yıdı -dandan bɔa minnun man 'vaa -e 'trɛda -nyan tv 'e bɔ
(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

3 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ -nyɛnle a Olivie pɔn da te -a yra a Bali -pan 'kɔn da zia. -A -nan nɛn Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Andre 'wı laabu -yrɔ 'o 'saza yei. O 'nan: 4 «'Wı nɛn i "sia -a vınan 'gɔɛ, tv "cɛn "man nɛn e dra? ɛn -mɛ "man nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'winun zıε o "ta dra? 'I vı 'kɔɛ!»

5 Zozi -a vıdı 'sia -wle 'nan: «'Ka yei 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tv 'e 'ka see

"paa -e 'ka 'si -si tıglı da dı! 6 Min "kaga -taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wɛɛ cı Crizi -a. ɛn o -taa minnun "kaga see "paale -e 'o 'si -si tıglı da. 7 Ka -kuli -tan winun maan, ɛn ka 'fla -kɔɔbli -kɔɔbli da -kuli winun maan. 'Winun zıε te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dı! Kɔɔ 'winun zıε -wɛɛ dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tv "cɛɛ dı. 8 'Lɛglɔn 'tv -ji 'nɔn -taa 'wunle a 'lɛglɔn 'tv -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnnɛn trɛ -tv -taa 'wunle a mingɔnnɛn trɛ -tv man. 'Trɛ -taa 'nyɔnle fɛ "kaga "nan, ɛn dra -dandan -taa "minnun -tɛɛɛ. 'Wı yıdı pou sianan "nɛn. 'Pian -a pɛɛnɔn zıε e ya "le 'nan 'nɛn 'yadı -le cı -yaa pou sianan 'zɔ.

9 'Ka yei 'tɔ 'ka 'fli -va! Minnun 'ka 'kuan -e 'o -kɔ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛin -da. Zuif 'nɔn -taa 'ka 'sɔnlɛ sɔnba "a 'wee cın yı 'kɔnnun -ji. ɛn "nyian bɛ, minnun -taa "kɔlɛ 'ka 'a -kɔnmandannun 'lee mingɔnnɛnnun cɛin -da 'mɛn "wɛan. -A -nan nɛn ka dra 'mɛn 'wı 'nan yınɔn 'a o 'lɛ. 10 Kɔɔ Bali -le 'wı 'nɔnnɔn fuimlan "man 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, 'vaa -e 'trɛda -nyan tv 'e bɔ.

11 -Te minnun 'ka 'kun, ɛn o -kɔ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wı nɛn kɔ 'ka vı bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dı! 'Pian 'wı nɛn Bali -a -cın -tɔa 'ka 'ji, te -a tv 'bɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vı! Ya 'a 'taa 'sile 'ka 'bɔ 'va dı, 'pian Bali lei 'saun 'bɛ "paa 'ka 'le.

12 "Bɔı -mie -taa 'e 'bɔ 'fli "bɔı -nɔnlɛ minnun lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛn "tı -mie -taa 'yɛɛ 'nɛn 'nɔnlɛ minnun lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛnnun -mie -taa 'wunle 'o "tunun 'lee 'o "bɔnun man 'nan minnun 'e o -tɛɛ. 13 Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, min pɛɛnɔn -taa 'nanle 'ka man, wa 'a 'taa 'ka yılɛ "yi "dı. 'Pian min nɛn e -tɔ 'plɛble, ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan "bɛ, e "sia 'wı 'ji.»

Tv nɛn 'wı yıdı "mlianla "da "bɛ,
Zozi -a 'wı 'vı
(Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)

14 «Tv -tv -taa "bɔlɛ bɛ, 'wı 'wlıdı "nɔnnɔan -taa "kɔnlɛ fɛnan nɛn e 'ka "le 'e 'kɔn dıɛ -a -nan. Min nɛn e 'fluba 'gɔɛ -a ta ve bɛ, 'e 'cı man

'kpa! Tɔ nɛn 'wɪ zɪɛ kaa 'yɪ drɛnan Bali-pan 'kuin bɛ, minnun nɛn o cɪ Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flɔn 'bli, 'o 'kɔ pɔnnun yei! ¹⁵ ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wla 'yee 'kuin -e 'e 'kɔ fɛ -tɔ 'sia dɪ! ¹⁶ ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kɔ 'yee -tralɛ 'si 'yee 'kuin dɪ! ¹⁷ Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn cɪ 'o man tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlɪan -wɔ tɔ zɪɛ -a man bɛ, -wee yɾa yɪdɪ "mlɪanla "da. ¹⁸ 'Ka Bali trɔ 'ba 'nan, te 'wɪ zɪɛ 'e 'tria laa 'fɛn tɔ -man dɪ! ¹⁹ Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔɔn -dan 'kpa tɔ zɪɛ -a man. Zɪ Bali 'trɛ drɛ 'li -e 'e bɔ cɛɛɔ yɪ -a bɛ, -a sɔman 'wɪ yɪdɪ 'ka tɪan drɛlɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪɛ -a pee 'ka 'dra "nyɪan 'li 'trɛda "fo "dɪ. ²⁰ Yinun nɛn 'wɪnun zɪɛ o dra "da "bɛ, Mɪnsan Bali -a -mie cɛɛn "da. -Te ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛlɛ dɪɛ, "te min -tɔ -wulo 'ka -taa bɔlɛa "va "dɪ. 'Pɪan minnun nɛn e o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, -wee "wɛan e yɪnun -mie cɛɛn "da.

²¹ -Te min -tɔ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sɪzan 'wɪ 'ji Crɪzɪ a 'gɔ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya -mɪɛn bɛ, te 'ka yɪ -tɛra "da "fo "dɪ! ²² Kɔɔ minnun nɛn o 'wlu -sɛan 'nan 'wɛɛ cɪ Crɪzɪ -a bɛ, o -taa "kɔnlɛ 'trɛda. ɛn minnun nɛn o 'wlu wɪnun vɛ, te waa vɛ 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa bɛ, o -taa "kɔnlɛ "nyɪan. O -taa 'lɛbɔ "fɔ wɪ -dandan 'lee -cɛ -srɔn 'wɪ -dandan drɛlɛ. Waa dra 'nan, -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnun nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪglɪ da. ²³ 'Cee vɛ bɛ, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa! An 'wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'cɛɛ 'va.»

Blamin -pɪ -tadɪ -le 'wɪ

(Mt 24.29-44; Lk 21.25-33)

²⁴ «-Te 'wɪ yɪdɪ -dan zɪɛ, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nun tɔɔn yɪdɛ yɾa klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'le -tɔa, ²⁵ mlɛn crɛnnun "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ bɛ, o "sia 'o 'klu -ji. ²⁶ Tɔɔn te minnun pɛɛnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanɔn "lolu -koei "da. 'Plɛblɛ -dan -kɔɔn 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔɔn 'an 'lɔ. ²⁷ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o "paa -sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn

'nan -e 'o minnun nɛn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, o o cɪn yɪ. Fɛ -tɔ -nan 'ka 'fo 'trɛda, te wa'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.

²⁸ 'Wɪ nɛn e dra fijie yɪba "lɛ bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -Te -a 'la nrɪndɪ 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. ²⁹ -A -tɔwli "nɛn "nyɪan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'wɪnun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadɪ a bɔnan -kogo! ³⁰ Maan vɛ 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'wɪnun zɪɛ 'o drɛ dɪ. ³¹ Labli 'lee 'trɛ 'nyan tɔ a, 'pɪan 'an wɛi -fo -nan 'li 'trɪlii.

³² Tɔ nɛn an -taa "man "bɛ, blamin -tɔ 'ka -a tɔa "fo "dɪ. ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, wa'a tɔa "fo "dɪ, ɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an tɔa "fo "dɪ, 'pɪan 'an "tɪ 'bɛ -tɔa 'e 'tɔwli. ³³ -Yee "wɛan 'ka yɪɛ -tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka yɪ -tɛ dɪ! Kɔɔ tɔ nɛn, 'wɪ zɪɛ e dra "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ.

³⁴ -A -kɔɔn "man wɪ nɛn 'gɔ. Min -tɔ 'bɛ "ta -ko 'ta -kɔɔbli wɔnan. E 'yee 'kɔn 'pɛba 'wɔn 'e 'sunɔn 'lɔ. Min -tɔ 'lee 'yee 'nyranman -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn o -tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ. ɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa -klɔn -yrɛ "nɛn "bɛ, -yrɛ 'nan, te 'e yɪ -tɛ dɪ.

³⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyɪan 'cee vɛ -a. -Yee "wɛan te 'ka yɪ -tɛ dɪ! Kɔɔ tɔ nɛn, 'kɔn san lia 'e da "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ. -Te funninmlan nɛn oo, -te bada nɛn oo, -te mannɛn tɛdɛ -a nɛn oo, -te bodrun nɛn oo, ka'a tɔa dɪ. ³⁶ -Yee "wɛan te 'ka yɪ -tɛ dɪ! "Tɔɔn e 'bɔ 'ka man kligi te ka ya yɪ -tɛnɛ. ³⁷ 'Wɪ nɛn an cɪ -a vɪnɔn 'cɛɛ 'gɔɛ, e ya min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Te 'ka yɪ -tɛ dɪ!»

14

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ

(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wɔ nɔamba -ji bɛ, -a "fɛdɪ yɪ -fɔ "fli -e 'e bɔ. "Fɛdɪ zɪɛ -a da nɛn minnun

'kpoun nen 'mannyan 'ka "va "dɪe -a -ble. Tɔ zɪe -a man bɛ, te Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔnnan 'nan, -e 'o 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ² 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Tɛ -kaa drɛ "fɛdi yi da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yɪ -e 'o 'wluan -kaa man.»

Limɔn -tɔ 'wɪ 'yi drɛ Zozi lɛ
(Mt 26.6-13; Zan 12.1-8)

³ Zozi a Betani. E ya Simɔn nen -kogobe a "nen "man "bɛ -yee 'kuin 'e -nyrandɪ fɛnun -sru. -A -nan nen limɔn -tɔ pli Zozi man 'e 'lɔ le -pɔnen 'tɔ -a. -Laziglɔ nen waa laabo nard bɛ, e ya -ji. E 'ka 'e baadi fɛ -tɔ -a dɪ, ɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa. Yaa 'lɛ 'sɔ, ɛn yaa -sɛn Zozi 'win -ji.

⁴ 'Wɪ zɪe e 'nan min -mienun man, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nen e -laziglɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁵ -Laziglɔ 'labɛ yaa -taan paan. -A 'flɛ bɔa yi -yaa yaaga 'nyranman "lala -a, -e 'o -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.» ɛn o 'wɪ bli limɔn zɪe -a va.

⁶ 'Pian Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tɔvɪ flu! -Mɛ "le "wɛan nen, ka 'wɪ -tɔa "man? E 'wɪ "yi drɛ 'mɛn. ⁷ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man. ɛn tɔ nen e 'sɔ 'cɛɛ bɛ, ka -kɔlaman 'wɪ "yi "drɛdɪ -a -wlɛ. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, an 'ka 'ka 'va 'gɔ tɔ pɛɛnɔn man dɪ. ⁸ 'Wɪ nen e -kɔlaman -a bɛ, -a 'bɔ nen yaa drɛ. -Laziglɔ nen yaa -sɛn 'an da 'gɔɛ, 'an 'man nen yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nen minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nen lɪ 'gɔɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun ji.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn
'va
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tɔ nen waa laabo Zudazi Karioti bɛ, e -kɔ Bali -pannon 'tanɔn 'va, 'nan -e 'e Zozi 'nɔn -wlɛ. ¹¹ Zɪ e 'wɪ zɪe -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, e o ci nran. -A -nan nen o -tɔ "da 'nan, o -taa "lala -nɔnle -yrɛ. Yi zɪe -a da nen

Zudazi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan, tɔ "yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lɛ.

Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif 'nɔn 'le 'si
nɔanba -ji "fɛdi bli

(Mt 26.17-30; Lk 22.7-20; Zan 13.21-30)

¹² "Fɛdi nen Zuif 'nɔn 'kpoun nen 'mannyan 'ka "va "dɪe, -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. -A yi tɛɛ da nen o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdi -bli. ɛn Zozi -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nen i ya "vale 'nan 'kɔ 'kɔ "fɛdi fɛnun -tɔɛn 'yiɛ?»

¹³ ɛn Zozi 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ Zeruzalɛm! Ka bɔa min -tɔ man. 'Yi 'tɔbɔ -kɔan -yrɔ. 'Ka -sɔɔnla -a -sru! ¹⁴ 'Kɔn nen, e wla 'ji bɛ, 'ka vɪ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kɔ laabɔ 'i 'lɔ 'nan, 'kɔn "bɔ "nen 'kɔ 'vale 'an -srunɔn 'a, kɔ -kaa tranun 'sidi nɔanba -ji "fɛdi -ble -ji bɛ, e ya nyin zia?» ¹⁵ E -taa 'kɔn "bɔ -dan tɔ -kɔɔnle 'cɛɛ 'kɔn 'ta lou, te -a -ci a 'e drɛdɪ 'va. Fɛ zɪe -a -nan nen 'ka -cɛɛ fɛnun -tɔɛn!»

¹⁶ -A -nan nen -a -srunɔn zɪe, o -kɔ 'fla. Waa 'yɪ "le zɪ Zozi -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'si nɔanba -ji "fɛdi fɛnun man drɛ.

¹⁷ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn Zozi 'ta 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli "a. ¹⁸ Tɔ nen o yra fɛnun -sru "bɛ, ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -kaa nen -kaa cɪ fɛnun -blɪnan 'gɔɛ, 'ka 'va min -tɔ 'bɛ -taa 'an 'nɔnle minnun lɛ.»

¹⁹ -A -srunɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn waa laabɔdɪ 'sia -yrɔ "tɔdɔ 'nan: «'An 'bɔ nen?»

²⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka min -fuda "fli "nen, -kaa cɪ fɛnun -blɪnan 'e cin va 'gɔɛ, 'ka 'va min -tɔ nen. ²¹ 'Wɪ tɪglɪ nen, Blamin -pɪ "ta -daa "kalɛ "le zɪ waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nen, e Blamin -pɪ -nɔan "minnun lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san man. E ya paan -a san -le 'wɪ "yi "a -e 'o vɪlɛ 'o -ya dɪ.»

²² O -fɔ fɛnun -blɪnan, ɛn Zozi 'kpoun 'si. E Bali muo "fɔ, yaa "nen

jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wɛ. E 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'si! -Nyɛn 'gʊɛ, 'an 'kɔɛ nɛn!»

²³ "Bɛ -sru e 'kulɛnɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bɛ -a 'si. E Bali muo "fɔ, yaa -nɔn -wɛ, ɛn waa mlin 'o pɛɛnɔn.

²⁴ Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Nyɛn 'gʊɛ, 'an nyɛn nɛn. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ min "kaga -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e pee. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee mlian dɪ -trilii, -e yi nɛn maan -mlian 'e 'pee Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ 'e bɔ.»

²⁶ Zɪ o cɛɛn fɛnɛn -blɪdɪ man bɛ, o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. ɛn o -kʊ Olivie pɔn da.

Zozi -a 'vɪ 'nan Pɪɛri "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zan 13.36-38)

²⁷ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka pɛɛnɔn 'ci -taa "srɛɛ -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'e 'nan,
e 'bla -sru "pinzan -tɛa
-e 'blanun 'o fuila "man.»

²⁸ 'Pian "bɛ -sru, -te an wluan 'kanɔn 'va bɛ, an -tɔala 'ka 'lɛ Galile 'lɛgɔn 'ji.»

²⁹ ɛn Pɪɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'yie "wɛan min pɛɛnɔn 'ci srɛman -e 'o 'si 'i -sru "bɛ, ma'an 'sia 'i -sru "fo "dɪ.»

³⁰ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gʊɛ -a man bɛ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e manɛn "flizan 'e 'wɪ.»

³¹ ɛn Pɪɛri -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Te e ya 'nan kʊɛ -kaa 'kʊ 'vale 'yia oo, ma'an dra zɪ "fo "dɪ.» ɛn -a -srunɔn pɛɛnɔn "o 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a 'vɪ "nyian.

Zozi 'kʊ Bali trʊ 'balɛ Zezamani
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla fei nɛn waa laabo Zezamani bɛ -a da. Yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka 'nyran 'gʊ! An "ta -ko Bali trʊ 'balɛ.» ³³ E Pɪɛri, 'lee Zaji, 'lee Zan -fɔ 'e -sru, ɛn o -kʊ waa. -A -nan nɛn nyɛn Zozi 'cɛndɪ 'sia ɛn "klan -dan 'kpa -a -tɛdɪ 'sia. ³⁴ ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'An 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ 'gʊɛ,

e "mlianla 'an da. 'Ka 'fʊ 'gʊ! Te 'ka yi -tɛ dɪ!»

³⁵ E pli 'e 'lɛ "wɛnnɔn, e blula "tra, ɛn e Bali trʊ 'badɪ 'sia 'nan, -te e -kɔlaman drɛdɪ -a bɛ, tʊ -wɪdɪ 'gʊɛ 'e 'si 'e man -kɔɔbli. ³⁶ Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ -baba! I -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. 'Kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji 'gʊɛ, 'i drɛ -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drɛ 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

³⁷ ɛn e 'li 'e da, e 'bɔ 'e -srunɔn yaaga 'bɔ man, te o ya yi -tɛnan. -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ Pɪɛri lɛ 'nan: «Simɔn, i yi -tɛ 'va? Yi'a -kɔlale -e 'i tʊ "wɛnnɛn 'gʊɛ -a drɛ, te 'i yie a "man "dʊv? ³⁸ Te 'ka yi -tɛ dɪ! 'Ka Bali trʊ 'ba, "tɔgɔ 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a "va 'nan 'e 'wɪ "yi 'dra, 'pian -a 'plɛblɛ 'ka -yrɔ "dɪ.»

³⁹ "Bɛ -sru ɛn e -kʊ "nyian Bali trʊ 'balɛ, te e 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a ve. ⁴⁰ ɛn e 'li 'e da 'e -srunɔn 'va. E 'bɔ o man "nyian yi -tɛnan. Kɔɔ o yie 'cibɛn -tɔ. ɛn wa'a 'wɪ 'tʊ yɪɛ -e 'o vɪ -yrɛ "dɪ.

⁴¹ Zozi 'cɛin yaagazan da bɛ, ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka yi -tɛa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? E -nyan, -a tʊ 'bɔ "mɛn. Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ. ⁴² 'Ka 'wluan lou, -e -kaa kʊ! Min nɛn e "ta 'an -nɔan "minnun lɛ bɛ, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

⁴³ Zozi 'fʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, tɔɔn ɛn Zudazi nɛn -a -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tʊ -a bɛ, e 'bɔla. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale min "kaga "a, ɛn sɛnnun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun 'bɛ o 'pa 'sia.

⁴⁴ Zudazi nɛn e wɛ -fɔ bɛ, yaa 'vɪ 'e 'cɛn minnun zɪɛ -wɛ 'nan: «Min nɛn an -atu -tɛ "man "bɛ, te Zozi nɛn. -A 'bɔ nɛn 'ka 'kun -e 'ka 'kʊ -a! 'Pian 'ka 'kun "man 'kpa!» ⁴⁵ -Yɛɛ "wɛan zɪ e 'bɔla bɛ, tɔɔn ɛn e pli Zozi man. E 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'san.» ɛn e -atu -tɛ "man. ⁴⁶ -A -nan nɛn minnun nɛn o cɪ waa bɛ, o Zozi

'kun. ⁴⁷ Tɔɔn minnun nen -nan be, -a -tu 'yee sen 'sɔ 'ji, en e Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu "trɔɔn cɛɛn.

⁴⁸ Zozi -a 'vɪ -wɫe 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nen ka -ta 'an 'kunle 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? ⁴⁹ Tɔ pɛɛnɔn man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, te an 'wɪ "paaman minnun ji, en ka'an 'kunle dɪ. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ -e 'winun nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji be 'e 'lɛ sɔɔ.» ⁵⁰ -A -nan nen -a -srunɔn pɛɛnɔn 'wi "man -a -sru, en o flan bli.

⁵¹ -Gobonɛn 'tu sɔɔnla Zozi -sru 'e 'ta le sɔ -tɔwli "cɛ "a. Minnun -a 'kun, ⁵² 'pian e 'si 'yee sɔ man, en e flan bli 'e plɔdɪ.

*Minnun -kɔ Zozi 'a tin 'banɔn 'lɛ
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71;
Zan 18.13-14, 19-24)*

⁵³ Minnun -kɔ Zozi 'a Bali -pannon 'tazan -dan 'va. Bali -pannon 'tanɔn, 'lee min cejenun, 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yɪ fɛ zɪɛ -a -nan. ⁵⁴ Pɪɛri -fɔ -kɔɔbli, en e -kɔla Zozi -sru -trilii, en e wla Bali -pannon 'tazan -dan le -klɔn -ji. E -nyran -a 'sunɔn yei, te e 'tɛ "klanman.

⁵⁵ Bali -pannon 'tanɔn 'lee tin 'banɔn pɛɛnɔn 'wɪ 'tu -wɛɛdɪ 'sia 'nan -e 'o 'pa Zozi da -e 'o -kɔla -a -tɛdɪ -a -le "wɛan. 'Pian wa'a 'wɪ 'tu yɫɛ "fo "dɪ. ⁵⁶ Min "kaga 'wlu 'sen Zozi man, 'pian o wei 'ka drɛle -tɔwli "dɪ.

⁵⁷ Min -mienun wluan en o 'wlu 'gɔɛ -a -sen "man. Waa 'vɪ 'nan: ⁵⁸ «Kɔa 'yɪ -a vɪnan 'nan: <Bali -pan 'kɔn nen blamin -pɛ -a -tɔ be, maan -wia, -e 'an pee -tɔ yi yaaga 'wlu. 'Kɔn nen blamin "cɛɛ -tɔ 'e 'pɛ -a dɛɛ, -a 'bɔ nen maan -tɔa.> » ⁵⁹ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ 'be da oɔ, minnun wei 'ka "nyian drɛle -tɔwli "dɪ.

⁶⁰ En Bali -pannon 'tazan -dan wluan, e -tɔ minnun yei, en yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'Wɪ nen minnun -a ve 'i man be, yi'a sia "va "dɔɔ?» ⁶¹ 'Pian Zozi 'ta -fɔ flu, ya'a 'wɪ 'tu 'silɛ "da "dɪ.

En Bali -pannon 'tazan -dan -a laabɔ -yrɔ "nyian 'nan: «Min 'sizan

'wɪ 'ji Crizi nen 'yia? Bali -pɪ nen 'yia?»

⁶² Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Inyan, -a 'bɔ nen maan. En 'ka pɛɛnɔn, ka -taa Blamin -pɪ yɫɛ 'e -nyrandɪ 'pleble pɛɛnɔn 'san Bali -pɛ "yi "da. En ka -taa -a yɫɛ 'sinan laji "lolu -koei "da.»

⁶³ -A -nan nen Bali -pannon 'tazan -dan 'e 'ta sɔ 'fɔɪ 'bɔ, en yaa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yizan pee -va "fo "dɪ. ⁶⁴ Bali sron nen yaa 'wɔ be, kaa 'man. "Ka "ve -ji 'nɔn?»

En minnun -a 'si 'va -yrɛ 'nan: «E 'sɔ -ka ve -a.» ⁶⁵ En min -mienun 'le 'yi 'sendɪ 'sia Zozi da. O sɔ 'pa -a yra, en o 'pa 'fɔ -a yra, te waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan, -tɛ fɛ tuɔ 'yie? 'I -kɔɔn 'kɔɛ!» En Bali -pannon 'sunɔn -a 'kun, te o -kɔ -a -sɔndɪ -a.

Pɪɛri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Tɔ zɪɛ -a wlu be, te Pɪɛri a tian -klɔn -ji. En Bali -pannon 'tazan -le nɔan limɔn -tɔ -ta. ⁶⁷ E Pɪɛri 'yɪ 'tɛ "klannan. Yaa -nanjɛɛn tɛin, en yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'bɔ "nyian Nazaretɪ min Zozi -sruzan 'tu nen 'yia.»

⁶⁸ 'Pian Pɪɛri yɔɔ "da. E 'nan: «'Wɪ nen i cɪ "vale 'i ve be, ma'an tɔa dɪ, en ma'an ci man dɪ.» Tɔɔn e 'wluan, e -kɔ bei -sia, en mannen -tɔ wlu.

⁶⁹ "Bɛ -sru nɔan limɔn zɪɛ, e Pɪɛri 'yɪ "nyian, en yaa vidɪ 'sia minnun nen o cɪ -nan be -wɫɛ 'nan: «Min 'lagɔɛ e ya 'o 'va.» ⁷⁰ Pɪɛri yɔɔ "da "nyian.

Fɔɔnɔn minnun nen fɛ zɪɛ -a -nan be, waa 'vɪ "nyian -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nen. 'I 'bɔ 'gɔɛ, -a -sruzan 'tu nen 'yia, kɔɔ Galile min nen 'yia.»

⁷¹ Tɔɔn Pɪɛri -a vidɪ 'sia: «-Te 'wlu nen maan -sɛan "be, Bali 'e 'wɪ "nen -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

⁷² Nun tɔɔn mannen "flizan wlu. 'Wɪ nen Zozi -a 'vɪ Pɪɛri lɛ be, -a -cin -trɔa Pɪɛri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Vaa -e mannen "flizan 'e 'wɪ be, te

yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tɔa dɪ.» Tɔɔn e -wuɔdɪ 'sia.

15

Minnun -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'le

(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zan 18.28-38)

¹ Zi tɔ cɛɛn bodrun bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn nɛn o ya Zuif 'nɔn 'le tin 'banɔn 'a bɛ, o wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi yɪ, -e 'o 'kɔ -a -nɔn Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'le.

² Pilati -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

³ ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'wɪ "kaga 'pa Zozi da. ⁴ -A -nan nɛn Pilati -a 'vɪ -yrɛ "nyian 'nan: «Yi'a 'wɪ 'tɔ ve dɔɔ? 'Wɪnɔn nɛn, waa "paa 'i da bɛ, yi'a maan dɔɔ?»

⁵ 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e Pilati 'kan.

Minnun 'o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!

(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Zan 18.39-19.16)

⁶ Lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fedi drɛdɪ 'bɔ bɛ, -kɔnmandan "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Pɔ 'kɔnzɔn nɛn minnɔn cɪ "va 'nan 'o 'si "man "bɛ, -a man nɛn e "sia. ⁷ Lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, min -tɔ nɛn waa laabo Barabazi bɛ, te e ya -pɔ 'kuin 'o 'vale 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn nɛn, o 'wɪ 'fɔla minnɔn 'lee min tanɔn yei, ɛn o min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ waa. ⁸ Minnɔn "kaga "kɔ Pilati -va, ɛn 'wɪ nɛn yaa dra -wlɛ -wee "fedi da -tidi bɛ, waa laabɔ -yrɔ.

⁹ Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «Ka ya 'vale 'nan, 'an 'si Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn man?» ¹⁰ Kɔɔ Pilati -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, Bali -pannɔn 'tanɔn "naan Zozi man 'e "tɔn, -yee "wɛan nɛn o -ta Zozi 'a 'yrɛ. ¹¹ Bali -pannɔn 'tanɔn -tɔa minnɔn man, -e 'o vɪ Pilati 'le 'nan, Barabazi man nɛn 'e 'si.

¹² ɛn Pilati -a laabɔ minnɔn "kaga zɪɛ -wɔ 'nan: «-Mɛ 'va nɛn ka cɪ 'nan,

'an drɛ min nɛn kaa laabo Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn bɛ -yrɛ?»

¹³ -A -nan nɛn o paan 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁴ Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ?»

'Pian o paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁵ Minnɔn cɪ "nrandɪ 'sɔ Pilati 'le, -yee "wɛan e 'si Barabazi man. ɛn e Zozi 'nɔn 'yee 'sounjanun 'le 'nan 'o -sɔn -ngble -a, -e 'o 'kɔ -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɔ

(Mt 27.27-31; Zan 19.2-3)

¹⁶ 'Sounjanun -kɔ Zozi 'a -kɔnmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yɪ "man. ¹⁷ O mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tɔ 'wɔ Zozi da. O lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wɔlo -man 'le mingɔnnɛn kle 'zɔ. ¹⁸ -A -nan nɛn waa 'tɔ bɔdɪ 'sia, te waa ve 'nan: «Kui 'tɔ bɔ, Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn!» ¹⁹ Waa -sɔndɪ 'sia 'e 'wɔlo -man -cɛan -kɔ -a, te o 'le 'yi -sɛan "da. ɛn o "pɔ -sɔnmlan "wɪlu, te o "kuannan -a 'lɛ. ²⁰ Zi o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sɔ "da. O -yee sɔnɔn 'wɔ 'e da, ɛn o -kɔ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

²¹ 'Sounjanun -kɔdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tɔ -a. Waa laabo Simɔn, e "sia fei. Alɛzandre 'lee Rufus "tɪ "nɛn. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɪɛ -a -sru "sa -a 'nan -e 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia. ²² O -kɔ Zozi 'a fɛnan nɛn waa laabɔ Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nɛn 'nan, min -wɔlo klo. ²³ -Wɛn nɛn waa baa 'yile nɛn waa laabo mire bɛ -a bɛ, o ya "vale 'nan 'o -nɔan -yrɛ. 'Pian Zozi 'ka -a mlinlɛ dɪ. ²⁴ ɛn waa pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru ɛn o -yee sɔnɔn pli 'o cin yei. Waa drɛ 'lein 'wlɛ 'tuɔladɪ da.

²⁵ Waa pein yiba "plan da bodrun te yide wluan fɔɔ. ²⁶ 'Wɪ nɛn waa -te "man 'bɛ, waa crɛn -te yiba 'fɔɪ da, ɛn waa pein Zozi 'ta lou. Waa crɛn -te "da 'nan:

«Min 'gɔvɛ,

Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

²⁷ O 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛnɔn "fli pein yiba "plan da. Waa -tɔ pein yiba "plan da Zozi 'pɛ 'yi "da, ɛn waa -tɔ pein yiba "plan da -a -pɛ bɔ da. ²⁸ ['Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, zɪ e 'le sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Minnun -taa -a 'silɛa 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛzan -a.»]

²⁹ Minnun nɛn o -ciala fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o Zozi 'srɔnman, te 'o 'wulo nyɔnman. Waa ve -yrɛ 'nan: «Eel Yɛ 'cɛɛ 'vɪ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wlu 'gɔ dɔvɔ? ³⁰ 'I 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

³¹ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn "o sɛɛ 'wɔ "nyian. "O 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji, 'pian ya'a 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ. ³² -Te e ya min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn, e cɪ Izrael 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'e 'si yiba "plan da! -Te 'kɔ 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, kɔ yi -tɛala "da.» ɛn min "fli "nɛn minnun o pein yiba "plan da Zozi 'srɔn "bɛ, "o Zozi srɔn "nyian.

Zozi-ka-nan

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

³³ Yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fɔ zɪɛ -trɪlii, ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. ³⁴ Zɪ e 'bɔ zɪɛ, ɛn Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» 'Wɪ zɪɛ -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

³⁵ Min -mienun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'man, ɛn o 'nan: «'Ka "trɔɛn 'pla! E ya Eli laabɔnan.»

³⁶ 'Sounja min -tɔ flɛn bli, e -kɔ sɔ 'silɛ, yaa 'wɔ 'wɛn 'wɛ 'cɛn 'va, yaa 'wɔ -cɛan -kɔ "nɛn, ɛn yaa 'pa Zozi 'lɛbo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn 'ji. ɛn min zɪɛ e 'nan: «'Ka 'tɔ -e -kaa -nan

yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ yiba "plan da -o.»

³⁷ 'Pian Zozi paan 'plɛblɛ, ɛn 'e yidɛ 'lɛ 'wɔ.

³⁸ -A -nan nɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tindɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fɔɪ 'bɔ 'ji "fli. E 'fɔɪ bɔdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra.

³⁹ Zɪ 'sounjanun tazan nɛn 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ bɛ, yaa -kanan 'yɪ bɛ, e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

⁴⁰ Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, lumɔn -mienun a 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te o yidɛ a -nan nun. Madala lɪ Mari, lee Salome, lee Mari nɛn, e cɪ Zaji -gobonɛn 'lee Zoze 'bɔ "a bɛ, o ya 'o yei. ⁴¹ Tɔ nɛn Zozi a Galile bɛ, lumɔnnun zɪɛ o sɔɔnla -a -sru, te o 'nyranman "paa -yrɛ. Lumɔn -mienun nɛn 'o 'vale Zozi nun -a, o -kɔ Zeruzalɛm bɛ, "o ya "nyian -nan.

Zozi wɔ -nan

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁴² Yɪ zɪɛ, yaa yi nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yi "ta 'e pou "siala. - Yee "wɛan zɪ funninmlan 'pla bɛ, ⁴³ Arimate min Zoze fɔ -kɔ Pilati -va. E -pɔan 'kun 'plɛblɛ, ɛn e toba -fɔ Pilati lɛ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ. Zoze fɔ zɪɛ, e ya Zuif 'nɔn 'le 'wɪ tin 'banɔn 'va min -dan tɔ -a. ɛn e ya -a man -pɛnnan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blidɪ 'sia 'yee minnun da. ⁴⁴ Pilati 'plo 'fɔ -a mandɪ -a 'nan Zozi 'ka 'va. ɛn e min 'pa 'sia 'sounjanun tazan laabɔnan. Zɪ e -ta bɛ, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Zozi 'ka -a -nan 'mɔn?» ⁴⁵ Zɪ Pilati 'sounjanun tazan wei 'man bɛ, ɛn e Zozi pa -nɔn Zoze fɔ lɛ. ⁴⁶ Zoze fɔ sɔ fɛnyian 'lɔ, e Zozi 'kadɪ 'si yiba "plan da, ɛn yaa 'pa "man. -A -nan nɛn e -kɔ -a wɔlɛ -yrɛ nɛn waa 'bɔ puo -kɔlɛ ji bɛ, -a ji. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, ɛn yaa -tɔ -yrɛ zɪɛ -a "nɛn. ⁴⁷ Madala lɪ Mari lee Zoze 'bɔ Mari bɛ, fɛnan nɛn o Zozi 'wɔ bɛ, waa -nan 'yɪ.

16

Zozi wluan -kanon 'va

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zan 20.1-10)

¹ Zi Zuif 'non 'le 'flinla "yi ciu be, Madala li Mari, 'lee Salome, 'lee Zaji "bu Mari -ku too nen -a -koei "a 'nonnon be -a 'lele. Koo o ya "vale 'nan 'o 'ko -a wole Zozi man. ² En 'monnen yi nen 'flinla "yi -sru "yi "a be, -a bodrun puunan, te yide "ta wuanla be, limonnun zie o -ku -yre da. ³ Waa vi 'o cin le 'nan: «-Tie 'ta -toa -kole -dan nen -yre "nen "be -a man -cee?»

⁴ 'Pian "wee 'o yie 'to be, waa 'yi 'nan, -kole -dan 'bonen -yre "nen "be, e ya 'e "bludi. ⁵ -A -nan nen o wla 'yre 'bo 'ji, en o -gobonen 'to 'yi. -Trale -gblu 'fuvu a "da, en e ya 'e -nyrandi 'o 'pe 'yi "da. Nyen o ceen.

⁶ 'Pian min zie e 'nan -wle 'nan: «Te nyen 'e 'ka 'cen di! Ka ya Nazareti min Zozi nen waa pein yiba "plan da be, -a -weenan. E 'ka fe 'gve -a -nan di, e wluan -kanon 'va. "Ka 'yio, fenan nen waa 'pla "nen "be, -a -nan nen 'gu. ⁷ 'Ka 'ku -a vi -a -srunon 'lee Pieri le 'nan, e -trou o 'le Galile. Ka bou "man "nan nun, "le zi yaa 'vi 'cee 'e 'cen be -yee 'wi 'zu.»

⁸ O 'bola 'yre -ji "nyiandu flan -a, gligli o 'kun. En wa'a -kolale -a -nan wi vidi -a min -tu le di, nyen 'pleble o ceen le "wean.

Zozi 'e 'fli koon Madala li Mari le

⁹ Zozi wluan -kanon 'va 'monnen yi nen 'flinla "yi -sru "yi "a be, -a bodrun puunan. 'E 'fli koon 'e tede Madala li Mari le. Li zie -a -sru "nen e -yv -wliidi 'soravli "pin. ¹⁰ Minnun nen o ci "nen Zozi -sru "be, trun -fo o peenon man, te o ya -a -wuonan, en li zie e -ku -a vile -wle. ¹¹ 'Pian zi yaa 'vi 'nan, Zozi a 'e 'belidi be, wa'a yi -telea "da "di.

Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon 'fli le
(Lk 24.13-35)

¹² "Be -sru Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon "fli "le, te o ya -kunan 'fla "wennnen 'tu da. 'Pian 'e 'fli koon 'e 'kole pee -a. ¹³ O 'li 'o da, en waa -nan

wi 'vi -a -srunon -mienun le, 'pian wa'a yi -telea "da "di.

Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon 'fuda -tu le
(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23)

¹⁴ "Be -sru Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon 'fuda -tu le, te o ya fe -blinan. E 'o "trou nyuan, koo -wee yi -teradi 'wi da "ka "di, en o "trou a "yuyu. -Yee ci 'nan, minnun nen waa 'yi 'nan e 'beli en waa 'vi -wle be, wa'a yi -telea o da di.

¹⁵ "Be -sru e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'ku 'trou fe peenon 'nan -e 'ka Bali -le 'wi 'nonnon vi minnun peenon le! ¹⁶ Min oo min nen e yi -tera "da en waa -batize dre be, e -taa 'sile 'wi 'ji. 'Pian min oo min nen, ya'a yi -telea "da "die, ya'a 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a ye di. ¹⁷ Minnun nen o yi -tera "da "be, o 'lebo "fo winun 'gve -a dra. O -yv -wliidun -pian "minnun -sru 'an 'to da, en o wei 'tre -foa. ¹⁸ -Te o -mlen 'kun 'o 'lo oo, -te o min -te 'yile mlin oo, ya'a fe -tu dra -wle "di. 'O 'pe "paala -ce -tenon da, -e 'o 'beli.»

Zozi 'li 'e da Bali va
(Lk 24.50-53)

¹⁹ Zi Minsan Zozi ceen 'winun zie -a vidi man be, en e wluan, e -ku laji, en e -nyran Bali -pe "yi "da. ²⁰ -A -srunon 'ku Bali -le 'wi 'nonnon vile fe peenon 'nan. Minsan Zozi 'pa o -va. En 'wi nen waa 'vi be, Bali 'bo -a -ci koon 'nan 'wi tigli nen, koo e ciula o va, en o 'lebo "fo winun dre.

Zoji Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Luk -a crɛn -tɛ

¹ Tu Teofil,

'winun nɛn o drɛ 'kɔ 'va 'gʊɛ, min-nun "kaga -a man wɛɛ ɛn waa crɛn -tɛ. ² Minnun nɛn 'winun zɪɛ o drɛ o yɪɛ man -a pou sianan "bɛ, -wɛɛ 'sianan 'pa 'kɔɛ. ɛn 'o 'bɔ nɛn Bali o 'pla 'nan 'o 'yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ³ -Yɛɛ "wɛan, zɪ an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a pou -wɛɛdɪ man 'e klɔji bɛ, 'an 'bɔ, "an 'yɪ "nyian 'kpa, ɛn 'an "yɪɛ crɛn -tɛ 'e "nɛn 'e "nɛn. ⁴ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min-nun -a paa 'i ji bɛ, 'i -tɔ 'nan 'wɪ tɪgl nɛn.

Bali 'e 'nan o "ta -daa Zan -yalɛ

⁵ Tu nɛn mingɔnnɛn Erodi Zude 'lɛglɔn "paala bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'gʊɛ 'e drɛ. Tu zɪɛ -a va bɛ, te min -tɔ a, waa laabo Zakari. E ya Bali -panzan -tɔ -a Abia nun va. ɛn waa nan laabo Elizabeti. Bali -panzan -tɔ nɛn 'li, waa laabo Arɔn bɛ, -a kluda li nɛn. ⁶ Min "fli zɪɛ o ya min tɪgl 'a Bali 'lɛ. ɛn -wee 'wɪ drɛdɪ 'lee -wee 'ta wɔdɪ Minsan -le -pei da bɛ, -a -pɛ -tɔwli 'ka "va "wliɪdɪ "dɪ. ⁷ Pian -wee 'nɛn "ka "dɪ, kɔɔ Elizabeti a lɔmɔn nɛn ya'a nɛn 'yaa dɪɛ -a, ɛn o "flinɔn drɛ "nyian ceje.

⁸ Yi -tɔ da bɛ, ɛn Zakari -kɔ 'yɛɛ Bali -pan 'nyranman 'palɛ Bali -pan 'kuin. Kɔɔ Bali -pannɔn nɛn e cɪ o va zia bɛ o da nɛn e 'bɔ. ⁹ 'Wɪ nɛn Bali -pannɔn -a dra -tidi bɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. ɛn cɛɛgʊɛ, Zakari da nɛn e -tria. E wla Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔ fɛ -tɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ, -a 'tɛ 'blilɛ Bali lɛ. ¹⁰ Tu zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun "kaga "a 'o 'sɛndɪ 'kɔn 'lɛ "nɛn bei Bali trɔ 'banan.

¹¹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan nɛn laji bɛ, -a -tɔ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ. E ya 'e 'tɔdɪ lou, fɛnan nɛn o fɛ zɪɛ -a 'tɛ 'ble bɛ -a -pɛ "yi "da. ¹² Zɪ Zakari

-a 'yɪ bɛ, nyɛn -a cɛɛn, ɛn "klan -a -tɛdɪ 'sia. ¹³ ɛn Bali -le 'pasiazan 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Zakari, te "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Wɪ nɛn yia laa 'bɔ Bali lɔ bɛ, e wlu "man. 'I nan Elizabeti "ta -daa 'yɪɛ 'nɛn 'klɔnmɔn -yalɛ. 'I 'tɔ 'pa Zan. ¹⁴ E -kɔan 'yɪɛ cɪ "nran wɪ -dan tɔ -a, ɛn -a -yadɪ min "kaga 'ci "nranman. ¹⁵ E -kɔan min -dan tɔ -a Minsan 'lɛ. Ya'a 'wɛn mlɪan dɪ, ɛn -wɛn nɛn e min -tɛa "bɛ, ya'a mlɪan dɪ. -A -srandɪ man 'e "bɔ 'pɔn -ji bɛ, -e Bali lei 'saun 'e 'ta "da. ¹⁶ -Yɛɛ dra -e Izrael 'nɔn 'o -sɔɔnla "nyian Minsan nɛn -wee Bali -a bɛ -a -sru 'e 'pɛɛ. ¹⁷ Min nɛn Bali -a -trɔa Minsan 'lɛ bɛ, -nyrɛn. E dra Bali 'lewei vɪzan -a "lɛ zɪ Eli cɪ 'li Bali 'lewei vɪzan -a bɛ, -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. 'Pleblɛ 'lee Bali lei 'saun nɛn Eli -lɔ 'li bɛ, -yɛɛ -kɔan -yrɔ. E 'nɛn 'lee 'e "tɪ -sɛan 'e cin va. Minnun nɛn wa'a 'yra tɛa Bali man dɪɛ, yaa dra -e 'o -sɔɔnla -si tɪgl da. ɛn "nyian bɛ, yaa dra -e min "kaga 'o 'man wɔɔ Minsan -pɛndɪ -a.»

¹⁸ Zɪ Zakari 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Bali -le 'pasiazan zɪɛ -yrɛ 'nan: «Maan dra 'kɔ -e 'an -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn yia ve? Kɔɔ an drɛ ceje ɛn 'an nan drɛ "nyian ceje.»

¹⁹ ɛn Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn Gabriel, mɛɛn cɪ Bali 'lɛ. Bali 'an 'pa 'sia, 'nan -e 'an 'wɪ tin 'ba 'yɪɛ, -e 'an 'wɪ 'yi zɪɛ -a vɪ 'yɪɛ. ²⁰ 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ 'gʊɛ e dra te -a tɔ 'bɔ. ɛn yi'a yi -tɛlɛa 'an wei da dɪ. -Yɛɛ "wɛan i dra bobo -a. Yi'a 'we 'lɔɔ -e -a drɛ yi 'e bɔ dɪ.»

²¹ Tu zɪɛ -a wlu bɛ te minnun "kaga "a Zakari -pɛnnan tian. ɛn 'wɪ o 'kan 'nan e ya 'mannan Bali -pan 'kuin "bɔɔ. ²² Zɪ e 'bɔla bɛ, ya'a -kɔlale 'wɪ tin 'badɪ -a -wɛlɛ "dɪ. Tɔɔn 'o 'ci nrɔn 'nan Bali 'e 'fli kɔɔn Zakari lɛ Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e 'pɛ -a, te ya'a 'we dɪ.

²³ Zɪ -yɛɛ 'nyranman 'pa yi -nyan bɛ, ɛn e -kɔ 'yɛɛ "kɔnnɛn.

²⁴ "Bɛ -sru -a -nan 'ka 'mɔnlɛ dɪ, ɛn -a nan Elizabeti 'e 'pɔn 'si. E -fɔ 'e yɔɔdɪ "kɔnnɛn mlɛn 'soolu, te yaa ve 'nan: ²⁵ «Minsan 'pa 'an 'va. ɛn 'wɪ

nen e 'yra 'sia 'an yie man minnun
yei "be yaa dre 'men.»

*Bali "e 'nan o "ta-daa Zozi 'yale
(Mt 1.18-25)*

²⁶ Zi Elizabeti -pon mlen 'sheedu
'bo be, en Bali 'yee 'pasiazan Gabriel
'pa 'sia Galile 'fla 'tu nen waa laabo
Nazareti be -a da. ²⁷ Yaa 'pa 'sia
nonbe 'nen 'tu -va. Nonbe zie, -a 'to
nen Mari, en ya'a tian 'konnen -tole
'fo "di. 'Pian e ya Zozefu 'to da 'nan -
e 'e 'pa. Zozefu zie, David kluda min
nen. ²⁸ Bali -le 'pasiazan wlala "va,
en e 'nan-yr'e 'nan: «Mein 'to bo. Bali
'yi dre 'yie, en Minsan yie a 'i 'va.»

²⁹ 'W1 zie e Mari cen nyen -a, en
yaa laabo 'e 'fli -lo 'nan, 'to budi "cen
'be ci zie?

³⁰ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan-yr'e
'nan: «Mari, te "klan 'e 'i 'te di! Bali
'yi dre 'yie. ³¹ I "ta -daa 'i 'pon 'sile, -
e 'i 'nen 'klonmon -ya. 'Nen zie 'i 'to
'pa Zozi! ³² E -koon "min -dan tu -
a, en waa laabo Bali nen min ta lou
'be -a -pi. Minsan Bali -a -nyeanla
mingonnen pein nen -a tra David -
nyran "da "be -a da. ³³ E mingonnen
-ble Zago kludanon da 'li 'trilii, en -
yee mingonnen -blidi 'le 'ka 'toa di.»

³⁴ En Mari "e 'nan Bali -le 'pasi-
azan zie -yr'e 'nan: «'W1 zie 'be dra
'ko -e 'be dre? Koo ma'an 'konnen toa
di.»

³⁵ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -
yr'e 'nan: «Bali lei 'saun 'be dra. Bali
nen min ta lou "be, -yee 'pleble -taa
'i 'va "le fulo -le 'w1 'zu. -Yee "wean
'nen nen i "ta -daa -a -yale be, waa
laabo Bali -pi. E ya Bali -le ve -a.
³⁶ En "nyian be, 'i dri lamon Elizabeti
'e 'pon 'si 'e ceje da. E "ta -daa 'nen
'klonmon -yale. Lamon nen minnun
-a ve "nen 'nan, ya'a 'nen 'yaa die, -a
-pon mlen 'sheedu nen 'gu. ³⁷ Koo 'w1
'tu 'ka 'kolaman Bali 'klidi -a di.»

³⁸ En Mari "e 'nan: «An ya Bali
'suzan 'a, 'w1 nen e ci "va "be -nyren
'e dre 'men.» -A -nan nen Bali -le
'pasiazan 'si -a "srön.

Mari -ku Elizabeti -va

³⁹ "Be -sru en Mari -ku "nyiendo
Zude 'leglon 'ji 'fla 'tu nen e ya pon da
be -a da. ⁴⁰ E wla Zakari -le 'kuin, en
e Elizabeti 'to 'bu. ⁴¹ Zi Elizabeti Mari
-le 'to budi 'man be, en 'nen nyoon -a
-pon -ji. -A -nan nen Bali lei 'saun 'ta
Elizabeti da. ⁴² En e paan wei 'pleble
'a 'nan: «Bali -fea 'v1 'i man lamon
nun va. En 'nen nen 'i 'pon -ji be,
Bali -fea 'v1 "man. ⁴³ -Ti nen 'maan
en 'men Minsan "bu -taa 'an 'va? 'W1
zie yaan 'ci "nranman -dan. ⁴⁴ Zi an
'yie 'to budi 'man be, 'nen "le 'ci nran
"nyian, en e nyoon 'an 'pon -ji. ⁴⁵ Bali
-le -fea a 'i man, koo 'w1 nen Bali -le
'pasiazan -a 'v1 'yie be, i yi -tera "da
'nan e 'le sooman.»

Mari "dre "fo

⁴⁶ En Mari "e 'nan:

«An Minsan 'to baa 'tandan.

⁴⁷ Bali nen yaan 'si 'w1 'ji be,
-yee "wean ci "nran -dan a 'an 'lo.

⁴⁸ Koo 'an 'bo nen
an ci -a 'suzan "tun "a be,
'an 'cin -traa "ji.

-E 'e 'sia ceevu man be,
blamin peenon -a ve 'an man
'nan Bali -le -fea a 'an man.

⁴⁹ Koo 'pleble peenon 'san Bali 'w1 -
dandan dre 'men.

E ya Bali nen "tri 'ka "man "die -a.

⁵⁰ En e ya "yi 'li 'trilii
minnun nen waa ye "yi,

en waa baa "be -wle.

⁵¹ E -pe 'pleble 'ci koon

'w1 -dandan dredi -a.

Minnun nen fli dredi -dan bli a o ji
be,

e o fuila "man.

⁵² E mingonnennun 'sia 'wee
mingonnen pein -da.

En minnun nen min 'ka o siala fe -tu
-a die,

e o wluan lou.

⁵³ Minnun nen dra o -tea "be,

e man yife "kaga "non -wle.

En e fenon 'li 'o da 'o 'lo 'a 'e "tun.

⁵⁴ E -ta 'pale Izrael nen yaa 'si "va
'nan 'e 'yee 'nyranman 'pa be -a va.

"Yi "nen e 'nan 'e dra -yr'e "be,
-a -cin -traa "ji.

⁵⁵ 'W1 zie yaa 'v1 'e 'cen -kaa tranun
le.

E 'nan 'e "yi dra 'kɔ tra Abraam
'lee 'e kludanɔn lɛ 'li 'trilii.»

⁵⁶ Mari -fɔ Elizabeti -va mlɛn
yaaga, "bɛ -sru ɛn e 'li 'e da 'e fla.

Zan-ya tɔ 'bɔ

⁵⁷ Zɪ Elizabeti pɔn plala bɛ, ɛn e
'nɛn 'klɔnmɔn -ya. ⁵⁸ -A "srɔnnɔn
'lee -a drɪnɔn -a 'man 'nan Minsan
'yi drɛ Elizabeti lɛ, ɛn o ci nran 'o
'vale waa.

⁵⁹ ɛn -a yi 'sɔrazan da bɛ, o -ta 'nɛn
zɪɛ -a -fɔlɛ -klɔnmɔn -va. O ya "vale
'o laabu 'e "tɪ 'tɔ 'a Zakari. ⁶⁰ Pian -
'a "bɔ 'ka 'wɪɛ "man 'dɪ. E 'nan: «'O
laabu Zan.»

⁶¹ ɛn minnun zɪɛ o 'nan -yrɛ 'nan:
«Wa'a 'i drɪ 'tɔ laabo 'tɔ zɪɛ -a dɪ. -
Mɛ "le "wean nɛn yie 'nan 'o laabu
Zan?»

⁶² -A -nan nɛn o 'wɪ laabudɪ 'sia -a
'tɪ 'lɔ 'o 'pɛ -a. Waa laabu 'nan: «'Nɛn
'bɔ 'tɔ nɛn 'nɔn?» ⁶³ ɛn Zakari yiba
'fɔnɛn 'tɔ -nan laabu 'nan -e 'e 'crɛn
-tɛ. Yaa crɛn -tɛ "da 'nan: «-A 'tɔ nɛn
Zan.» ɛn 'wɪ o pɛɛnɔn 'kan. ⁶⁴ 'Nun
tɔɔn -a nɛn flu ɛn e 'wɪdɪ 'sia te e
Bali 'tɔ bɔa.

⁶⁵ Minnun pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla
fɛ zɪɛ -a -nan -kogo bɛ, nyɛn o cɛɛn.
'Wɪ zɪɛ -a -nan sɛɛ nɛn waa wo Zude
pɔnnun pɛɛnɔn da. ⁶⁶ Min -tɔdɔ
pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a maan "bɛ, 'o
'ci "nrɔndɪ "siala 'nan: «-Mɛ "a nɛn
'nɛn zɪɛ e -taa "drɛlɛ?» Kɔɔ waa -tɔa
'wein 'nan Bali -pɛ -trɔɔ a 'e 'padɪ
'nɛn 'bɔ da.

Zakari Bali muo "fɔ "dre "a

⁶⁷ Zakari nɛn 'nɛn zɪɛ -a "tɪ "a bɛ,
Bali lei 'saun 'ta "da, ɛn e Bali 'lewei
vɪdɪ 'sia. E 'nan:

⁶⁸ «Minnun pɛɛnɔn 'o Minsan 'tɔ bɔ!

-Yɛɛ cɪ Izraɛl 'nɔn 'le Bali -a.

E -ta 'palɛ 'yee minnun va,

ɛn e o 'si nɔanba -ji.

⁶⁹ Bali -ta min 'plɛblɛ nɛn

e -kɔlamɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a -
cɛɛ.

-Yee 'nyranman 'pazan David
kluda min nɛn.

⁷⁰ 'Wɪ zɪɛ yaa 'pa 'e 'lewei vɪnɔn
'saun 'le 'e 'cɛn,

ɛn waa 'vɪ -a -nan lɛ 'ka lɛ va dɪ.

Yaa 'pa o 'le 'nan:

⁷¹ E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le
nɔanba -ji,

ɛn minnun pɛɛnɔn nɛn o "naan -kaa
man bɛ,

e -kaa "sia -wee 'plɛblɛ 'wlu.

⁷² 'Bɛ nɛn 'gɔɛ,

e "yi drɛ -kaa tranun lɛ,

ɛn cibɔ "da "wɪ 'saun nɛn

yaa 'vɪ bɛ -a -cin -trɔa "ji.

⁷³ 'Wɪ zɪɛ e -tɔ 'e wei da -a -kaa tra
Abraam lɛ.

Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

⁷⁴ E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le
'plɛblɛ 'wlu,

'nan -e -kaa -kɔla 'yee 'nyranman
'padɪ -a,

te nyɛn 'ka -kaa 'ji dɪ.

⁷⁵ ɛn "nyian

te -kaa ya -yee vɛ -a,

ɛn -kaa 'ta wɔla 'e wei da

tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man -trilii,

-e -kaa ka yi 'e bɔ.

⁷⁶ 'Mɛn 'nɛn, minnun -taa 'i laabɔlɛ
Bali nɛn

min ta lou "bɛ -a 'lewei vɪzan.

Kɔɔ yie -tɔala Minsan 'lɛ

-e 'i -yee -si man drɛ.

⁷⁷ Yiɛ ve -yee minnun lɛ 'nan,

o 'sizan 'wɪ 'ji a -tanɛn,

ɛn -yɛɛ -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuiman.

⁷⁸ Kɔɔ -cee Bali ci a "yi,

ɛn e min ye "yi.

-Yee "wean e 'tɛ 'san 'si lou,

ɛn e bɪi -kaa da

"le yidɛ 'bɛ cɪ wluannan.

⁷⁹ Yaa drɛ zɪɛ 'nan

-e -yee 'tɛ 'san 'bɔ 'e minnun nɛn o cɪ
klun "va,

te o "klanman -ka -lɔ bɛ,

o man drɛ 'wein.

ɛn "nyian 'nan

-e 'e 'wɪ 'tɔdɪ nɛn

e blamin -fo -trɔɔ bɛ,

-a "paa -kaa 'ji.»

⁸⁰ Zɪ Zan drɛ ceje bɛ, ɛn -yee 'wɪ

'tɔdɪ 'pa "da. "Bɛ -sru ɛn e -kɔ "bui

"da, e -fɔ -nan nun -trilii, ɛn yi nɛn e

bɔala 'ji Izraɛl 'nɔn 'lɛ bɛ, e 'bɔ.

2

Zozi 'ya tɔ 'bɔ

¹ 'Wɪ nɛn e drɛ Zozi 'ya tɔ man
bɛ, -nyrɛn 'gɔ. Mɪngɔnnɛnnun

tazan nen Róm be, waa laabo Ogust. E 'nan, minnun pëenón nen 'e mingónnen -ble o da be, o o "nrón. ² Min "nróndi tédé nen. E dre te Cirini 'bé ci Siri 'leglón da -kónmandan -a. ³ En min -túv pëenón 'kv 'o 'tò 'cren -télé 'o 'ya 'tré -da.

⁴ -Yee "wëan Zozefv 'si Galile 'leglón 'ji, 'fla nen waa laabo Nazaretí be -a da. En e -kv Zude 'leglón 'ji, 'fla nen waa laabo Betelem be -a da. 'Fla zíe -a da nen, o Zuif 'nón 'le mingónnen David -ya. Zozefv a David kluda min -a, -yee "wëan nen e -kv -nan nun. ⁵ E -kv 'e 'tò 'cren -télé 'o 'vale Mari nen e "ta -daa "drele -a nan -a be -a, te Mari 'pón a 'e man.

⁶ Zí o 'bóla Betelem be, en -yee 'nen 'ya tv 'bó. ⁷ -A -nan nen Mari 'nen tédé -ya -klónmón -a. E sò 'pa 'nen zíe -a man, en yaa 'nyinnan -winun -le fé -blivé -ji. Kóo wa'a nyinnan "nan "yile -pén 'nón nyinnan di.

Bali -le 'pasianón 'wí tin 'ba 'bla -sru "pinnón le

⁸ Betelem 'fla 'bó zíe -a "srón 'bé, 'bla -sru "pinnón a -nan. 'O yíe -tòá 'wee 'blanun da -pei -man. ⁹ -A -nan nen Minsan -le 'pasiazan -tv 'bóla o va, en Minsan -le 'te 'san o si -fó. Nyen -dan sen o ji, ¹⁰ 'pian Bali -le 'pasiazan "e -wle 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'te di! An -ta 'wí nen e minnun pëenón 'ci "nranman tígli be -a vile 'céé! ¹¹ 'Wí zíe -nyren 'nan, min nen e "ta -daa 'ka 'silé 'wí 'ji be, waa -ya céégv David fla. Crizi nen Minsan -a be -nyren! ¹² 'Ka 'kv -a -nanjen! -A -kónnen "yí vé nen 'gv: Ka bóá 'nen 'tv man, te sò a 'e -bladí "man, te e ya 'e nyinnandi -winun -le fé -bli vé -ji. 'Nen zíe -nyren.»

¹³ 'Nun tóon Bali -le 'pasianón "kaga 'si laji, en o -ta trele 'pasiazan tédé be -a "srón, en o Bali 'tò bódi 'sia. Waa 'ví 'nan:

¹⁴ «'Tó -dan a Bali -le vé -a laji lou. En e -fódi -tróo -nón 'tredanón pëenón nen e o ye "yí "bé -wee vé -a.»

¹⁵ Zí Bali -le 'pasianón 'li o da laji be, en 'bla -sru "pinnón a vídi 'sia 'o cin le 'nan: «-Kaa kv Betelem, 'wí nen Minsan -a 'ví -céé be -a 'yí.» -A -nan nen o -si 'sia.

¹⁶ Zí o -kv, o 'bóla 'nan nun be, o 'bó Mari 'lee Zozefv man. En o 'nen zíe -a 'yí 'e nyinnandi -winun -le fé -blivé -ji. ¹⁷ Zí waa 'yí be, tóon 'wí nen Bali -le 'pasiazan -a 'ví -wle 'nen zíe -a man be, waa vídi 'sia minnun pëenón le. ¹⁸ Minnun nen o 'wí zíe -a 'man be, 'wí o 'plo 'fó. ¹⁹ 'Pian Mari "e 'winun pëenón zíe -a kló "paala 'e 'ji, te 'e 'ci "nrónman "da.

²⁰ "Bé -sru en 'bla -sru "pinnón 'li 'o da, te o Bali 'tò bóá 'winun nen waa 'man 'lee waa -nan 'yí be -yee "wëan. Kóo 'wí nen Bali -le 'pasiazan -a 'ví -wle "bé -a da nen e dre.

²¹ Zí 'nen zíe -a yí 'sòrazen 'bó be, en waa -fó -klónmón -va. -A -nan nen o Zozi 'tò 'pa "man. 'Tó zíe Bali -le 'pasiazan 'bé 'ví, te -a "bó 'ka tian 'e 'pón 'silé di.

O -kv Zozi 'a Bali -pan 'kuin

²² Tv nen o Mari -sruman -e 'e dre 'saun Bali le "le zí Moizi -le -pei -a 'ví be -yee 'wí 'zv be e 'bó. -A -nan nen o -kv Zozi 'a Zeruzalem, 'nan -e 'o -kóon Minsan le, ²³ "le zí Minsan -le -pei -a 'ví be -yee 'wí 'zv. Kóo e ya 'e 'cren -tédi 'nan:

«Fé pëenón 'nen flin nen, waa -yaa te e ya 'e 'kónnen -a be, 'o 'pla Minsan le kónglón -yee vé -a.» ²⁴ O -kv -nan nun, 'nan -e 'o Bali -pan "le zí e ya 'e 'cren -tédi Minsan -le -pei -a be -yee 'wí 'zv. 'Yalé -tenón -a -nóan -plablo "fli, -te "bé "céé di, -plablo 'nen "fli. -A 'bó nen Zozi 'mangulinun "o "nón.

²⁵ Min -tv a Zeruzalem. -A 'tò nen Simeón. Min zíe e ya min tígli 'a, en e 'ta 'wóla Bali wei da. E ya min nen e "ta -daa Izrael 'nón 'silé 'wí 'ji be -a -pënnan. Bali lei 'saun a -yró. ²⁶ En Bali lei 'saun 'bó -a 'ví -yré 'nan, min 'sizan 'wí 'ji nen Minsan Bali -taa "talé -a be, yaa ye 'e yíe 'a 'vaa en e -kaa.

27 Bali lei 'saun -a -cin -to Simeon -ji 'nan 'e 'ku Bali -pan 'kuin, en e -ku. Nun toun Zozi "ti 'lee -a "bu wla 'o 'lo le 'nen 'linen 'bo 'a. 'Wl nen Bali -le -pei -a 'vi be -a 'bo nen o "ta -a dra -yre. 28 Simeon Zozi 'si 'e 'pe -ji. E Bali 'to 'bo, en e 'nan:

29 «'An 'san, 'i 'si "men 'i 'suzan man, -e 'e 'ka -trou, koo 'wl nen yia 'vi be, e dre.

30 -Yee ci 'nan, an min nen e min 'sia 'wl 'ji be -a 'yi 'an yie 'a.

31 Min nen yia 'si "va 'tredanon pemon 'le ve -a be -nyren.

32 -Yee ci 'te 'san nen, e 'leglon pemon 'ji dra 'wein be -a, en -yee 'yie minnun Izrael 'non 'to dra -dan.»

33 'Wl nen Simeon ci -a vnan Zozi man be, e Zozi "bu 'lee -a "ti 'plo 'fo.

34 Simeon -fea 'vi 'o man, en e 'nan Zozi "bu Mari le 'nan: «'Nen 'gve Bali -a 'si "va 'nan, Izrael 'non 'va be min "kaga -tiala -yee "wean, en min "kaga wuanla -yee "wean. En Bali -a 'si "va 'nan -e 'e 'kon 'wl 'non -kon "ve nen e 'wl "paala minnun le be -a. 'Pian minnun 'o 'ci "paa "man.

35 'Wl zie -a dredi be, e o ci wl yoodi ta bala 'wein. En bii nen i ci -a "bu "a be, 'wl -taa 'nanle 'i man "le sren 'be 'i 'fon.»

36 En "nyian be Bali 'lewei vnan lmon -to -nyeanla Zeruzalem 'bo 'nan nun. Waa laabo Anne, Panuel -le 'nen nen Aser -le 'leglon 'ji. E ya ceje 'kpa. E -konnen 'pa 'e nonbe "da, en o le dre 'e 'sran -a 'saravli 'vaa en -a -sran 'bo 'ka. 37 E -fo -cale -a -trilii, en -a le 'bo -fuba 'sora 'wle sinjen. E ya Bali -pan 'kuin, te e Bali "sua bodrun funnin fe 'sondi 'lee Bali tru 'badu -a. 38 Tu nen Simeon a 'wl zie -a vnan 'nen man be, te e ya -nan. -A -nan nen li zie, e Bali 'to bodu 'sia. E Zozi 'le 'wl vidi "sia minnun pemon nen o ci Zeruzalem -le 'sidi nonanba -ji -pennan be -wle.

39 Zi Zozi "ti 'lee -a "bu ceeen -a dredi man "le Minsan -le -pei -a 'vi be -yee 'wl 'zv be, en o 'li 'o da 'o fla Nazaret Galile 'leglon 'ji. 40 Zozi

dredi 'sia ceje, en e -todi 'sia 'pleble. E 'wl 'todi 'sia 'kpa tigli, en Bali -le -fea a 'e vidi "man.

Zozi le 'bo 'fuda 'fli

41 Le -tudv pemon man be, Zozi 'mangulinun -ko Zeruzalem Zuif 'non 'le 'si nonanba -ji "fedi da. 42 Zi Zozi le 'bo 'fuda "fli "be, -wee -ku waa "fedi zie -a da "le zi waa dra 'e 'cen be -yee 'wl 'zv. 43 Zi "fedi dredi -nyan be, Zozi "ti 'lee -a "bu 'o fla si 'sia. Zozi -fola "da Zeruzalem nun, 'pian wa'a -konnen "yle di. 44 E ya o ji 'nan, Zozi a minnun nen o -taala waa be o va. Zi o yi dre 'sia -tu be, en waa -weedi 'sia o drunun 'lee o beenun va. 45 Wa'a yie di -le "wean, o 'li 'o da "nyian Zeruzalem -a -weedi -a.

46 -A -weedi yi yaagazan da nen o -ku bole "man Bali -pan 'kuin. E ya 'e -nyrandi Bali -le 'fluba 'ci vnan -dandan yei, te -a "trouen yra 'o wei le, te e 'wl -mienun laabo -wlo, en te o -yee -mie laabo 'e 'lo. 47 Minnun pemon nen o "trouen "ci -a wei le be, -yee 'winun laabodu 'lee -yee 'winun -ci vidi o 'plo 'fo.

48 Zi -a "ti 'lee -a "bu "ta bole "man 'kon zie -a -ji be 'wl o 'kan. -A -nan nen -a "bu "e -yre 'nan: «'Men 'nen, -me "wean nen yia dra 'kve zi? 'Ku 'vale 'i "ti "a, kui -weedi 'sia, 'ku 'ci -to lou.»

49 En Zozi "e -wle 'nan: «-Me "le "wean nen, kaan -weeman? Fenan nen 'an "ti "man wl ci be -a -nan nen an -kon. Ka'a toa zi duv?»

50 'Wl nen, yaa 'vi -wle "be, wa'a -ci manle "fo "di.

51 "Be -sru en Zozi 'lee 'e "ti 'lee 'e "bu 'li 'o da Nazaret. Yaa 'sia 'e "tunun 'wei -da. Mari 'winun zie -a 'pla 'e 'ji. 52 Zozi tru en 'yee 'wl 'todi 'pa "da. 'Wl zie e minnun ci nran, en e Bali ci nran.

3

*Zan minnun -batize dre
(Mt 3.1-12; Mk 1.3-8)*

1 Tu nen 'wl 'gve e dre "man "be, te Tiber 'be ci mingonnennun tazan -a Rom. -A le -fuda 'sooluzan nen,

te e ya mingonnen -a 'leglon pæenon da. En tu zɪɛ -a va bɛ te Rɔm min Ponzv Pilati 'bɛ cɪ -kɔnmandan -a Zude 'leglon da. En te Erodi 'bɛ cɪ Galile 'leglon 'tazan -a, en -a 'bɔɪ Filipo 'bɛ cɪ Iture 'leglon 'lee Trakoni 'leglon 'tazan -a. En te Lisania 'bɛ cɪ Abilenen 'leglon 'tazan -a. ² En te Ane 'lee Kaifa 'bɛ cɪ Bali -pannon 'tanon 'a. Tu zɪɛ -a man nen Bali 'wɪ tin 'ba Zakari -pɪ Zan lɛ "bui "da.

³ -A -nan nen Zan cidɪ 'sia 'yi nen waa laabo Zudan bɛ -a 'srɔn 'leglon pæenon 'ji, te e 'wɪ tin 'baa minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪɪɪɪ 'drɛɪɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! 'Ka 'ta 'ka -batize drɛ -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪɪɪɪ ful!»

⁴ 'Wɪ nen e cɪ 'e 'crɛn -tɛɪɪ Bali 'lewei vizan Ezai -le 'fluba 'ji bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛɪɪ 'nan: «Min -tv wei 'bɛ 'we "bui "da. Min zɪɛ yaa ve -ni:

'Ka Minsan -le -si ta drɛ!
'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!

⁵ 'Ka pɔn -klo pæenon 'ji -sɛn 'e cin va!
'Ka pɔnnun 'lee pɔn 'nen 'ta "nyaan -e 'o 'ta "tra!

En 'ka 'si plinnan pæenon 'sv "ji tɪɪɪ!
En "nyian bɛ 'ka 'si sɛɪɪɪ pæenon 'ta drɛ "yi!

⁶ 'Ka drɛ zɪɛ
-e minnun pæenon 'o -kɔla min 'sizan 'wɪ 'ji nen
Bali -ta -a bɛ -a yɪɪɪ -a.»

⁷ Minnun -ta Zan -va "kaga, 'nan -e 'e 'o -batize drɛ. -A -nan nen yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Min -wɪɪɪɪn! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'si Bali -le nyran -blɪɪɪ nen e 'ta -daa 'bɛ, -a wlu?» ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ -a 'nan, 'ka 'si 'wɪ 'wɪɪɪɪ 'drɛɪɪ man. 'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, 'ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka tra -a -le "wɛan dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔlaman e -kɔlɛnun 'labɛ o dra Abraam kludanɔn 'a. ⁹ 'Ka drɛ "yi! Tu nen o yibanun 'cɛan bɛ, e 'bɔ 'va. Yiba "nen e baa te -a 'blv 'ka "yi "dɪɛ, waa "cɛan -e 'o tuv 'tɛ "va.»

¹⁰ -A -nan nen minnun nen o -ta "va "bɛ, waa laabo -yrɔ 'nan: «Kva dra "mɛn 'kɔ?»

¹¹ En Zan "e 'nan -wlɛ 'nan: «Min nen -tralɛ -a -yrɔ "fli "bɛ, 'e -tv -nɔn

min nen -yee "ka "dɪɛ -yrɛ. En min nen -blɪɛ -a -yrɔ "bɛ, 'e bɔɛzan 'le "nɔn.»

¹² -Va "lala 'sinon "o 'ta wɔ "nyian 'o -batize drɛɛ, en waa laabo Zan -lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, "kɔ "drɛ 'kɔ?»

¹³ En Zan "e 'nan -wlɛ 'nan: «Te 'ka -va "lala 'si 'e 'ciɪla -nyɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a da dɪ!»

¹⁴ En 'sounjanun "o laabo "nyian -yrɔ 'nan: «Kɔv "nun, "kɔ "dra 'kɔ?»

E 'nan 'wlɛ 'nan: «Te 'ka "lala 'si minnun lɔ -sa -a dɪ! En te 'ka 'si 'wɪ wɪ man dɪ! 'Pian 'ka 'pan 'bɛ cɪ 'cee vɛ -a!»

¹⁵ Minnun nen fɛ zɪɛ -a 'nan bɛ, 'wɪ nen Bali "e 'nan, e -taa "drɛɛ bɛ -a -cin a o ji. -Yee "wɛan 'o 'ci nrɔn 'nan, Zan -kɔan Crizi nen e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a. ¹⁶ Tɔɔn en Zan "e 'nan o pæenon lɛ 'nan: «"An 'ka -batize dra 'yi 'a. 'Pian min nen -a 'plɛblɛ 'mlian 'an da bɛ, e "ta -daa. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. -Yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'lee 'tɛ 'a. ¹⁷ -Yee -kɪu "a 'e 'lɔ, -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man. Yaa 'wlɛ -sɛan 'yee 'trɛbɔ -ji, 'pian -a -flu "bɛ yɛɛ -sɛan 'tɛ nen ya 'a 'driman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va, -e 'e 'tɛ 'blɪ.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ 'lee 'wɪ "kaga "pee nen Zan -a 'vɪ minnun lɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a. ¹⁹ En "nyian bɛ, Zan 'wɪ 'pla Galile 'leglon 'tazan Erodi lɛ. Kɔɔ Erodi 'e "bɔɪ nan Erodia 'pa, en e 'wɪ 'wɪɪɪɪ "pee drɛ "nyian "kaga. ²⁰ "Bɛ -sru en e 'wɪ 'wɪɪɪɪ drɛ "nyian Zan -fɔɪɪ -a -pɔ 'kuin.

Zan Zozi -batize drɛ

(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11; Zan 1.32-34)

²¹ Minnun pæenon -ta 'o -batize drɛɛ Zan -va. En Zozi "e "ta 'wɔ "nyian "e -batize drɛɛ. "Bɛ -sru zɪ Zozi Bali trɔv 'badɪ 'sia bɛ, en labli 'lɛ 'sv. ²² -A -nan nen Bali lei 'saun sɔɔn 'da -goezee "le -plabɔ -le 'wɪ 'zv. En wei -tv wɪ laji. Yaa 'vɪ 'nan: «ɪ ya 'an 'pɪ nen maan ye "yi en -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

Zozi Crizi tranun 'tɔ nen 'gv
(Mt 1.1-17)

23 Zozi le a -fuba yaaga, en e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia. Waa "siala 'nan Zozefv nen Eli -pɪ -a bɛ, -yee 'nen nen.

24 Mata -pɪ nen Eli -a
en Levi -pɪ nen Mata -a
en Mɛci -pɪ nen Levi -a
en Zanayi -pɪ nen Mɛci -a
en Zozefv -pɪ nen Zanayi -a.

25 Matatia -pɪ nen Zozefv -a
en Amɔn -pɪ nen Matatia -a
en Naun -pɪ nen Amɔn -a
en Ezli -pɪ nen Naun -a
en Nagayi 'pɪ nen Ezli -a.

26 Maati 'pɪ nen Nagayi 'a
en Matatia -pɪ nen Maati 'a
en Semeyi 'pɪ nen Matatia -a
en Yose 'pɪ nen Semeyi 'a
en Yoda -pɪ nen Yose 'a.

27 Yoana 'pɪ nen Yoda -a
en Reza 'pɪ nen Yoana 'a
en Zorobabel -pɪ nen Reza -a
en Salatiel -pɪ nen Zorobabel -a
en Neri 'pɪ nen Salatiel -a.

28 Mɛci -pɪ nen Neri 'a
en Adi 'pɪ nen Mɛci -a
en Kozan 'pɪ nen Adi 'a
en Emadan -pɪ nen Kozan 'a
en Eri -pɪ nen Emadan -a.

29 Yesua 'pɪ nen Eri -a
en Elieze -pɪ nen Yesua 'a
en Yori 'pɪ nen Elieze -a
en Matatia -pɪ nen Yori 'a
en Levi -pɪ nen Matatia -a.

30 Simeɔn -pɪ nen Levi -a
en Zuda -pɪ nen Simeɔn -a
en Zozefv -pɪ nen Zuda -a
en Yonan 'pɪ nen Zozefv -a
en Eliakim -pɪ nen Yonan 'a.

31 Melea -pɪ nen Eliakim -a
en Menan -pɪ nen Melea -a
en Matata -pɪ nen Menan -a
en Natan -pɪ nen Matata -a
en David -pɪ nen Natan -a

32 Jese -pɪ nen David -a
en Yobedi -pɪ nen Jese -a
en Boazi -pɪ nen Yobedi -a
en Sala -pɪ nen Boazi -a
en Naashɔn -pɪ nen Sala -a

33 Aminada -pɪ nen Naashɔn -a
en Adimen 'pɪ nen Aminada -a

en Ani 'pɪ nen Adimen 'a
en Esrɔm -pɪ nen Ani 'a
en Faras -pɪ nen Esrɔm -a
en Zuda -pɪ nen Faras -a.

34 Zago 'pɪ nen Zuda -a
en Izak -pɪ nen Zago 'a
en Abraam -pɪ nen Izak -a
en Tera 'pɪ nen Abraam -a
en Nawo -pɪ nen Tera 'a.

35 Seru 'pɪ nen Nawo -a
en Rago -pɪ nen Seru 'a
en Pele 'pɪ nen Rago -a
en Ebe 'pɪ nen Pele 'a
en Salmɔn -pɪ nen Ebe 'a.

36 Jena 'pɪ nen Salmɔn -a
en Apaza 'pɪ nen Jena 'a
en Sem -pɪ nen Apaza -a
en Noe -pɪ nen Sem -a
en Lame 'pɪ nen Noe -a.

37 Matuzale 'pɪ nen Lame 'a
en Enɔk -pɪ nen Matuzale 'a
en Yarɛdɪ -pɪ nen Enɔk -a
en Malalɛ 'pɪ nen Yarɛdɪ -a
en Jena 'pɪ nen Malalɛ 'a.

38 Eno 'pɪ nen Jena 'a
en Setɪ -pɪ nen Eno 'a
en Adan -pɪ nen Setɪ -a
en Bali -pɪ nen Adan -a.

4

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ: "drɛ

(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)

1 Bali lei 'saun a Zozi 'lɔ, en e 'si Zudan 'yi 'srɔn. Bali lei 'saun 'kɔ -a "bui 'da. ² -A -nan nen 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nen waa laabo Satan bɛ, e Zozi 'man -tandɪ 'sia "bui zɪɛ -a da. Zɪɛ yi -fuba sinjen drɛ, te ya'a fɛ ble dɪɛ, en dra -a -tɛdɪ 'sia 'pleble.

³ -A -nan nen Satan "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te Bali -pɪ nen yia bɛ, 'i vɪ -kɔlɛ 'labɛ -yrɛ 'nan 'e lila "da -blɪfɛ -a.»

⁴ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «-Blɪfɛ 'saza man "cɛɛ min "belia dɪ.» »

⁵ "Bɛ -sru en Satan -kɔ -a "nyian loulou, en e mingɔnnɛn trɛ pɛɛnɔn nen 'trɛda bɛ -a kɔɔn -yrɛ. ⁶ -A -nan nen e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'pleble -nɔan 'yɪɛ -e 'i drɛ mingɔnnɛn trɛ 'lee

'e da fənun fənyian pɛɛnən 'labɛ -a tazan -a. -A pɛɛnən 'labɛ waa -nən 'mɛn, ɛn "an -nən "min nɛn an ya "va "bɛ -yrɛ. 7 -Te 'i "po sɔɔnla 'an 'wlu ɛn yian 'bɔ bɛ, -a pɛɛnən zɪɛ te e drɛ 'yie vɛ -a.»

8 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: <Bali nɛn Minsan -a bɛ, -a 'bɔ nɛn min 'e bɔ. ɛn -a -tɔwli "cɛ "nɛn min 'e 'su.» »

9 "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ Zozi 'a Zeruzalɛm. ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan 'kɔn 'win -ji lou. -A -nan nɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'si 'i 'fli man -e 'i 'kɔ "tra. 10 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Bali -a ve 'yee 'pasianən lɛ 'nan 'wei 'kun,

11 'o 'lɔ lou, "tɔgɔ 'i 'cɛin 'e 'lɛ wɔ -kɔlɛ ji -le "wɛan.» »

12 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ ma'an dra dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nyian 'nan:

<Tɛ blamin 'e Bali nɛn Minsan -a bɛ -a man -tan dɪ!» »

13 Zɪ Satan "koe "nyan Zozi 'man -tandɪ man bɛ, ɛn e 'si -a "srɔn, -a man -tandɪ pee man -pɛndɪ -a.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan (Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

14 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji. Bali lei 'saun 'le 'pleblɛ a -yrɔ. ɛn -a 'tɔ 'widɪ 'sia fɛ pɛɛnən 'nan.

15 E -cia Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔnnun -ji te e Bali -le 'wɪ "paaman minnun ji. -A 'tɔ "yɪ "a min pɛɛnən 'le.

Nazarɛtɪ 'nɔn 'ka yi -tɛlɛa Zozi da dɪ (Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

16 Zozi 'bɔla Nazarɛtɪ, 'fla nɛn waa 'lɛ 'bɔ "da "bɛ -a da. Zuif 'nɔn 'le 'flɪnla "yɪ bɛ, waa laabo Saba. -A -tɔ da nɛn e wlala -wee cin yɪ 'kuin "le zɪ yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E wluan lou 'nan -e 'e Bali -le 'fluba ta vɪ. 17 ɛn o Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'nɔn -yrɛ. Yaa 'lɛ 'sɔ, ɛn fɛnan nɛn 'wɪ 'gɔvɛ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, yaa 'yɪ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

18 «Minsan lei 'saun a 'an 'lɔ, kɔɔ yaan 'si "va,

'nan -e 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ 'yale -tɛnɔn lɛ,

'nan -e 'an minnun nɛn o cɪ 'o yra yɪnan bɛ, o 'si 'wɪ 'ji.

'Nan -e 'an minnun nɛn o yɪɛ a 'e 'widɪ bɛ,

-a 'lɛ 'sɔ,

'nan -e 'an minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o da bɛ

o 'si 'wɪ 'lɔ. 19 'Nan -e lɛ nɛn Minsan 'yee "yɪ -kɔɔnman -ji bɛ,

'an vɪ 'cɛɛ.»

20 Zɪ e cɛɛn 'fluba zɪɛ -a ta vidɪ man bɛ, yaa 'lɛ 'wɔ, ɛn yaa -nɔn cin yɪ 'kuin 'pasiazan lɛ. -A -nan nɛn e -nyran. Minnun pɛɛnən nɛn cin yɪ 'kuin bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn "da. 21 -A -nan nɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn kaa 'man Bali -le 'fluba 'gɔvɛ -a -ji bɛ, 'e 'lɛ sɔɔdɪ 'sia cɛɛgɔ.»

22 ɛn minnun pɛɛnən 'tɔ -a -sru. 'Wɪ 'nɔnnɔn nɛn e bɔala -a 'le bɛ e o 'plo 'fɔ, te waa ve 'nan: «Zozɛfɔ -pɪ "cɛɛ dɔvɔ?»

23 ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan -kɔnnɛn 'gɔvɛ ka -taa -a -fɔlɛ 'mɛn. -Kɔnnɛn zɪɛ -nyren 'nan: <Min 'belizan, 'i 'fli 'beli 'i 'bɔ 'a!» ɛn ka -taa "nyian -a vɪlɛ 'mɛn 'nan, 'wɪ pɛɛnən nɛn yia drɛ Kapanamo kɔa 'man bɛ, 'i drɛ 'i fla 'gɔ!»

24 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, minnun 'ka Bali 'lewei vɪzan 'tɔ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. 25 ɛn e ya "le 'an 'wɪ 'gɔvɛ -a -cin -tɔ 'ka 'ji. Tɔ nɛn Bali 'lewei vɪzan Eli a 'li bɛ, laa cɛɛn lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdɔ, ɛn dra -dan -ta 'fla pɛɛnən da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ te -cale "kaga "a Izraɛl, 26 'pian Bali 'ka Eli 'palɛ -sia o -tɔ -va dɪ. -Pɛn lɪ -tɔ nɛn e ya -cale -a Sidɔn 'lɛglɔn 'ji 'fla nɛn waa laabo Saretɔ bɛ -a da bɛ, -a va nɛn Bali Eli 'pa 'sia. 27 ɛn "nyian tɔ nɛn Bali 'lewei vɪzan Elize a 'li bɛ, te -kogobe 'tɛnɔn "kaga "a "nyian Izraɛl. -Kogobe 'ka 'silɛ min -tɔwli "man dɪ, 'pian Siri min Naaman man nɛn -kogobe 'si.»

28 Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o pɛɛnən 'ji cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji.

29 O -sen lou, en o Zozi 'bōla bei 'sa - a. -A -nan nen o -ku -a 'fla lu "nen, 'nan -e 'o 'ta 'tō "man pōn -yro -ji. Kōō -wee 'fla 'bō a pōn da. 30 'Pian Zozi 'bōla o yei 'e "tun, en e -ku.

*Zozi -yv -wliđi: "pin min -tv -sru
(Mk 1.21-34)*

31 Zozi 'bōla Kapanamo. E ya Galile 'leglōn 'fla 'tv -a. En -wee 'flinla "yi da be e Bali -le 'wī 'paadı 'sia -wee cin yī 'kuin. 32 -Yee 'wī 'paadı minnun 'plo 'fō, kōō yaa ve "le Bali -a -koladı -nōn -yrē.

33 Min -tv a cin yī 'kōn 'bō 'ji be, -yv -wliđi "a -a -sru. E -paandı 'sia 'pleble. Yaa 'vī 'nan: 34 «Nazaretī min Zozi, -mē "wēan nen i -tōa 'kōe 'wī 'ji? I -ta 'ku klu 'sōlē. Mēin -tōa. Bali -le min tiđli nen 'yia.»

35 En Zozi -a -tera -a 'nēan, e -yv -wliđi "lē 'nan: «'I 'ta -tō! 'I 'si min 'labē -a -sru!» -A -nan nen -yv -wliđi "min zīē -a -tria minnun yei, ya'a fē -tv drēlē -yrē "di, en e 'si -a -sru.

36 'Wī zīē e min pēēnōn 'kan, en waa 'vī 'o cin lē 'nan: «-Mē "sv -man wī 'bē cī zīē? Yaa ve -yv -wliđinun lē 'yee 'pleble 'lee 'yee -koladı -a, 'nan 'o 'si minnun -sru -e 'o drēla "da.» 37 'Wī nen Zozi 'a drē zīē, -yee "wēan -a 'tō "yi "vīđi 'pa "nyian "da Galile 'leglōn pēēnōn 'ji.

*Zozi Simōn Pieri 'sea 'lee -ce -tēnōn
"kaga beli*

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

38 Zī Zozi 'bōla cin yī 'kuin be, en e -ku min -tv nen waa laabo Simōn be -yee "kōnnēn. Tv zīē -a man be, te Simōn nan "bō "a 'e yra ynan 'kōlē -wōandı 'pleble 'bō. -A -nan nen minnun Zozi trv 'ba 'nan 'e -nanjen. 39 Zozi 'kunnan lī zīē -a da, en e 'nan 'kōlē -wōan "cē lē 'nan: «'I 'si lī 'gve -a man.» Tōn en -a 'kōlē 'e 'trō -fō. -A -nan nen e wluan, en e fē -nōn -wlē.

40 Zī funninmlan 'pla be, en minnun -tvđv pēēnōn nen -ce 'tō 'tvđv pēēnōn cī o man be, o -ta waa Zozi lē. 'E 'pē 'pla o -tvđv pēēnōn da, en e o beli. 41 E -yv -wliđinun -pin min

"kaga -sru "nyian. O "sia o -sru -paandı -a. O -paanman 'nan: «Bali -pī nen 'yia.» 'Pian Zozi 'ka o 'tvēle -e 'o 'wī dī, kōō waa -tōa 'nan Zozi a min 'sizan 'wī 'ji -a.

*Zozi Bali -le 'wī 'vī Galile 'leglōn
pēēnōn 'ji*

(Mk 1.35-39)

42 Zī tv cēēn be, en Zozi 'si 'fla. E -ku fēnan nen -a -nan cī flu be -a -nan. 'Pian minnun -ku -a -wēēđi -a, en o -ku bōlē "man. O ya "vale o dra 'nan -e 'e vīlē 'e 'si 'o "srōn "dī. 43 -A -nan nen e 'nan -wlē 'nan: «Bali 'bē cī mingōnnēn -a fē pēēnōn da. E ya "le 'an 'ku -yee mingōnnēn -blīđi 'wī vī min peenun lē "nyian, kōō 'wī zīē -a man nen Bali 'an 'pa 'sia.» 44 En Zozi 'ku Bali -le 'wī vīlē 'leglōn pēēnōn 'ji -wee cin yī 'kōnnun -ji.

5

Zozi -srūnōn tēđe

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

1 Yi -tv da, te Zozi a 'e 'tōđi 'yi nen waa laabo "nyian Jenezaret be -a 'plo da, en minnun tredi 'sia "man "kaga, 'nan -e 'o Bali -le 'wī man. 2 -A -nan nen e -klv "fli 'yī 'e 'tōđi 'yi 'bō zīē -a 'plo man, te pō -tēnōn sōnla 'ji, 'nan -e 'o 'wee pō -tē "se -sru. 3 Zozi 'fō -klv zīē -a -tv -ji, te Simōn -le vē nen. En e 'nan Simōn 'bōlē 'nan: «'Ku 'si 'yi 'plo man -kogo.» Tōn en e -nyran. E -fv -klv -ji, en e 'wī 'paadı 'sia minnun ji.

4 Zī e cēēn -a 'wīđi man be, en e 'nan Simōn lē 'nan: «'I -pli "klv -a fēnan nen 'yi -klu cī be -a -nan, -e 'ka 'cee "se 'wēēn -e 'ka pō -tē.»

5 En Simōn "e 'nan -yrē 'nan: «'Ku 'san, kv 'nyranman 'pa paan 'pei -man "fo, en fē -tv 'ka 'fōlē 'kōe "se "ji dī. 'Pian 'i wei da nen, an "ta "se 'gve -a -wēēnman.»

6 Zī waa drē be, en pō -sen -wee "se "ji "kaga 'kpa. -Yee "wēēn -wee "se "ta 'fvī bōvman. 7 -A -nan nen o pō -tēnōn nen -klv -tv -ji be o laabv 'nan, 'o 'ta 'pa 'o 'va. Zī o -ta be, en o 'wee

-klv "fli 'bɔ 'fa pənən 'a. -Klv "fli zɪe o ya "vale 'o 'ko 'sien 'yi 'wlu.

⁸ Zɪ Simən Pieri 'wɪ zɪe -a -nan 'yɪ bɛ, 'e "po sɔɔnla Zozi 'wlu, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo, kɔɔ an ya min nɛn e 'wɪ 'wliɔɔ "dra bɛ -a.» ⁹ Pɔ "kaga "nɛn waa -tɛ bɛ, -yee "wɛan "klan -dan sɛn Simən 'lee o pɛɛnɔn nɛn o cɪ waa bɛ o ji, ɛn e 'wɪ zɪe -a 'vɪ. ¹⁰ 'Wɪ 'tuwli zɪe -yɛɛ drɛ "nyian Zebede -pɪnun Zaji 'lee Zan nɛn Simən "srɔn "bɛ -wɛ.

ɛn Zozi "e 'nan Simən lɛ 'nan: «Te nyɛn 'e 'i 'cɛn dɪ! -Pɔ -tɛzan nɛn 'yia, 'pian -e 'e 'sia cɛɛɣv man bɛ, i drɛ min nɛn e -taa "minnun laabɔlɛ 'an -sru "bɛ -a.» ¹¹ "Bɛ -sru ɛn o -ta 'wee -klv -a 'yi 'plo man. O 'si fɛ pɛɛnɔn zɪe -a -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

*Zozi-kogobe 'tɛzan -tv beli
(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)*

¹² Yɪ -tv da bɛ, ɛn Zozi 'lee min -tv 'o cin 'yɪ 'fla 'tv da. Min zɪe -kogobe a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da 'si "fo. Zɪ e Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn 'e "po sɔɔn "wlu, ɛn 'e yra blula. -A -nan nɛn e toba -fɔɔɔ 'sia -yrɛ. E 'nan: «Minsan, maan -tɔa 'nan, -te i wɪ "man "bɛ, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

¹³ ɛn Zozi 'e 'pɛ 'sɔ "ji, e klɛ "man, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man. I drɛ 'saun Bali 'lɛ!» 'Nun tɔɔn ɛn -kogobe 'si "man.

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'i vɪ min lɛ 'nan, mɛin beli dɪ! 'Pian 'i 'kv Bali -panzan -tv -va, -e 'yɛi 'nanjɛn! "Bɛ -sru -e 'i 'sraga bɔ Bali lɛ, "le zɪ Moizi -a crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Tɔɔn -e minnun pɛɛnɔn 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan, i beli.»

¹⁵ Zozi 'tɔ "yi "a min -tvɔv pɛɛnɔn 'le fɛ pɛɛnɔn 'nan, te minnun -taa "va 'nan -e 'o wei man -e 'e 'wee -cɛ 'si 'o man. ¹⁶ 'Pian Zozi 'si 'o va, ɛn e -kv fɛnan nɛn -a -nan cɪ flɪ bɛ -a -nan, 'nan -e 'e Bali trɔv 'ba.

*Zozi min -srandɪ "tra "tv beli
(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)*

¹⁷ Yɪ -tv da, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji bɛ, Farizen 'nɔn

'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a -nan. O 'si Galile 'lee Zude 'fla pɛɛnɔn da, ɛn o -mie 'si "nyian Zeruzalem. Bali -le 'pleblɛ a Zozi 'lɔ, te e minnun "belia -a.

¹⁸ -A -nan nɛn minnun -tadɪ 'sia, te min -srandɪ -tv a -wɔɔ "se "ji. O ya "vale 'o min zɪe -a -wɔlamlan 'kuin 'nan -e 'o 'pla Zozi 'lɛ. ¹⁹ 'Pian wa'a -kɔlalɛ -a -wɔladɪ -a dɪ, kɔɔ min -a -nan "kaga. Tɔɔn ɛn o 'kɔn tri. O 'kɔn bɔ 'fɔn 'e 'win -ji lou, ɛn o -cɛzan zɪe -a sɔɔnla "se "ji minnun pɛɛnɔn yɛi Zozi 'lɛ.

²⁰ Zɪ Zozi -wee yɪ -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -cɛzan zɪe -yrɛ 'nan: «An 'yie 'wɪ 'wliɔɔn fui.»

²¹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'o 'ci "nrɔndɪ 'sia, ɛn o 'nan: «-Tɪɛ Bali 'tɔ srɛman zɪɛ? Min -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e blamin -le 'wɪ 'wliɔɔ "fui dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tvwli "a dɪɛ!»

²² 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn yaa laabɔ -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn 'ka 'ci "nrɔnman zɪɛ? ²³ -Te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Wɪnun nɛn yia drɛ -wliɔɔ "bɛ, maan fui, 'bɛ a -tv. ɛn -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan, 'i 'tɔ lou, 'i 'ta wɔv, 'bɛ a -tv. 'Wɪ "fli zɪe -a "cɛn "vɪɔɔ 'bɛ ci 'pleblɛ? ²⁴ 'Pian an "ta -a -ci -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔladɪ -nɔn Blamin -pɪ lɛ, -e 'e min -le 'wɪ 'wliɔɔn fui 'trɛda.» -A -nan nɛn yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɪe -yrɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'kv 'yie "kɔnnɛn!»

²⁵ 'Nun tɔɔn min zɪe e wluan o yɛi man, ɛn e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e -kɔɔɔ 'sia 'yee "kɔnnɛn, te e Bali 'tɔ bɔa. ²⁶ 'Wɪ zɪe e min pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, ɛn o Bali 'tɔ bɔɔɔ 'sia. O klan Bali lɔ, ɛn waa vɪɔɔ 'sia 'nan: «Cɛɛɣv nɛn, kv -cɛ "srɔn wɪnun zɪe -a -nan 'yɪ.»

*Zozi Levi laabɔ
(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)*

²⁷ "Bɛ -sru, ɛn Zozi 'si fɛ zɪe -a -nan. "Yɛɛ -kv 'e 'lɛ bɛ, ɛn e 'sukɔlɛ 'sizan 'tv 'yɪ, te e ya 'yee 'nyranman 'panan. Waa laabo Levi. Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!» ²⁸ Levi fɛ pɛɛnɔn 'tv, e wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru.

29 "Bε -sru εν Levi "fedi -dan da fεnun tαen Zozi λε 'yee "kαnnεn. 'Sukαλε 'sinαn "kaga 'lee min -mienun 'bε ci 'o -nyrandi 'o 'vale Zozi nun -a fε -sru. 30 Farizen 'nαn 'lee 'wee minnun nεn o 'fluba 'ci ve bε o ci 'ka 'e 'sαdi di. -A -nan nεn waa laabv Zozi -srnun λε 'nan: «-Mε "wεan nεn ka fεnun -ble, 'e cin va 'sukαλε 'sinαn 'lee 'wι 'wli di "drenαn 'a? En -mε "wεan nεn ka 'yi -mlian 'e cin va waa?»

31 En Zozi "e 'nan -wλε 'nan: «Min-nun nεn -cε 'ka o man diε, wa'a -dαdrα -sru -wεman di. 'Pian min-nun nεn -cε ci o man bε, -wεε ci -dαdrα -va.» 32 En e 'nan "nyian -wλε 'nan: «Min tiginun -le "wεan "cεε an -ta di. 'Pian an -ta 'nan -e 'wι 'wli di "drenαn 'o 'si 'wι 'wli di "dredι man, -e 'o -sααnla Bali -sru.»

*Zozi 'le 'wι 'paadi a 'le fε -trε -le 'wι 'zv
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

33 Minnun -a 'vι Zozi λε 'nan: «Zan -srnun 'lee Farizen 'nαn -srnun fε "sαan yi -mie da, te o Bali trv "baa. 'Pian "yie -srnun fε -ble, te o 'yi -mlian.»

34 Zozi "e -wλε 'nan: «-Te minnun -a li 'pa "fedi drenan bε, tv nεn li -trε 'pazan a o yei "bε, wa'a fε sαan di. 35 'Pian tv -tv -taa "bαλε bε, o li -trε 'pazan "sia o yei. Tv zιε -a man nεn o fε "sαan.»

36 En Zozi -kαnnεn "tv -fαdi 'sia -wλε. Yaa 'vι 'nan: «Min -tv "ka sα -trε 'fvi 'bα, -e 'e 'pa sα ceje 'fαnnan di. -Te 'bε "cεε diε, sα -trε 'bα 'fvi 'bα 'e "tun, εn o yie 'ka 'kαan 'e cin va di.

37 En "nyian bε, e 'ka "le 'o -wεn -trε -sεn -wi 'kαλε 'tre cejenun -ji di. -Te 'bε "cεε diε, -wεn -trε -wi 'kαλε 'tre cejenun fεaman -e -wεn 'e 'sran, te -wi 'kαλε 'trenun wii. 38 'Pian o -wεn -trε -sεan -wi 'kαλε 'tre -trenun -ji!

39 En "nyian bε, min nεn -wεn 'cεn 'mlindi -trαa -a bε, ya'a 'wεn -trε ye 'yi "di. Kαα yaa ve 'nan: «-Wεn 'cεn 'mlindi 'bε ci "yi.» »

6

Zozi 'wι tin 'ba Zuif 'nαn 'le 'flinla 'yi man

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

1 'Flinla "yi da nεn, Zozi 'lee 'e -srnun fei -tv 'cendi 'sia 'ji. Fε 'wλε nεn fei zιε -a da bε, -a -srnun 'ko -a 'cendi -a. Waa plvmlan "man 'o 'lα, te waa -ble. 2 -A -nan nεn Farizen 'nαn -mienun -a 'vι -wλε 'nan: «-Mε "nεn kaa dra bε? -Si 'ka -kaa 'lα 'nan -kaa 'wι zιε -a dre -cee 'flinla "yi da di.»

3 En Zozi "e 'nan -wλε 'nan: «'Wι nεn -kaa tra David -a dre 'li, te dra -a -tεa 'o 'vale 'yee minnun -a bε, ka'a tian -a ta vλε dvv? 4 E wla Bali -pan 'kuin, εn 'kpαun nεn waa 'pla Bali -le vε -a bε, yaa 'sia, yaa bli, εn e 'yee minnun "le "nαn. 'Wι zιε yaa dre, 'pian te e ya 'e vidi 'nan Bali -pannαn 'saza 'bε -ble.» 5 En Zozi -a 'le 'sran -wλε 'nan: «'An 'bα Blamin -pι mεεn ci 'flinla "yi san -a.»

Min -tv nεn -a -pela 'ka 'e man bε Zozi -a beli

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

6 'Flinla "yi pee 'bα "nyian, εn Zozi wla cin yi 'kuin. E Bali -le 'wι "paadi 'sia minnun ji. Min -tv a 'kαn zιε -a -ji, -a -pε "yi "pela a 'e 'kadι 'e man. 7 En 'fluba 'ci vιnαn 'lee Farizen 'nαn Zozi -nanjendi 'sia -gαεn. O ya -a -nanjennan 'nan -te e -cε "sia min man 'flinla "yi da -o. O ya -a man -wεεnan 'nan -e 'o 'wι 'tv yi, -e 'o -kαla 'wι 'tadi -a "man.

8 'Pian Zozi -wee ci "nrαndι 'yi, εn e 'nan min nεn -a -pela ci 'e 'kadι 'e man bε -yrε 'nan: «'I 'wluan lou -e 'i 'tα min yei 'gυ!» E wluan, εn e -tα lou minnun yei.

9 -A -nan nεn Zozi -a laabv -wλα 'nan: «-Mε "wι nεn -cee -pei -a 'vι? -Si a 'e 'nαndι min λε 'nan 'e 'wι "yi "dre 'flinla "yi da, -baa te 'e dre di? En "nyian min -kαlaman e min "belia, -baa yaa "tue -e 'e 'ka?»

10 Zozi o pεεnαn 'nanjendi 'sia 'tvdv, εn e 'nan min nεn -a -pela 'ka 'e man bε -yrε 'nan: «'I 'pε 'sv "ji.» Min zιε yaa dre, 'nun tααn εn -a -pε

dre "plɔnblɔn. ¹¹ W₁ zɪe e 'bli 'fɔ Zozi 'nanmannɔn 'ji, ɛn o 'w₁ nɛn o 'ta -daa -a drɛɛ -yrɛ "bɛ, -a -sa -fɔdɪ 'sia o cin yei.

Zozi min -fuda "fli 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹² Yi -tɔ da ɛn Zozi 'kɔ Bali trɔ 'balɛ pɔn -tɔ da. E -fɔ Bali trɔ 'banan -trilii, ɛn tɔ cɛɛn. ¹³ Zi tɔ cɛɛn bɛ, ɛn 'e -srɔnɔn laabɔ. E min 'si o va -fuda "fli, e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. ¹⁴ O 'tɔ nɛn 'gɔ: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Pɪeri bɛ, 'lee 'e "bɔɪ Andre, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Filipɔ, 'lee Batelemi, ¹⁵ 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Simɔn -tɔ nɛn waa laabo 'nyian Zelo bɛ, ¹⁶ 'lee Zaji -pɪ Zude, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e 'ta -daa Zozi 'nɔnɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

Min "kaga "ta Zozi 'va

(Mt 4.23-25; 12.15-16; Mk 3.7-12)

¹⁷ Zozi pɔn sɔɔn 'ji o 'vale 'yee 'pasianɔn 'bɔ 'a, ɛn e -tɔ fɛnan pablanɛn 'tɔ -nan. Min "kaga "a 'o 'sɛndɪ fɛ zɪe -a -nan 'o 'vale -a -srɔnɔn "kaga "a "nyian. Minnɔn zɪe o 'si 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, ɛn o -ta. O -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm 'fla, ɛn o -mie 'si jemie 'srɔn Sidɔn 'lee Tir 'lɛglɔn 'ji. ¹⁸ O -ta 'nan -e 'o Zozi wei man, ɛn 'nan -e 'e -cɛ 'si 'o man. Minnɔn nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ o -sru "bɛ, o beli. ¹⁹ ɛn minnɔn pɛɛnɔn -a -wɛɛman 'nan 'o kla Zozi man, kɔɔ 'plɛblɛ 'tɔ bɔala "ji, te e -cɛ 'sia o pɛɛnɔn man.

-Tɪ man nɛn Bali -le -fɛa cɪ?

(Mt 5.1-12)

²⁰ Zozi 'e yie 'tɔ 'e -srɔnɔn 'va, ɛn e 'nan:

«Kaa nɛn ka ya 'yalɛ -tɛnɔn 'a bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka ya Bali -le mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a.

²¹ Kaa nɛn dra cɪ 'ka -tɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka -taa 'kanlɛ.

Kaa nɛn 'ka cɪ -wɔɔnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ 'ka 'cɪ -taa 'nranlɛ.

²² -Te minnɔn "naan 'ka man Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnɔn 'ka 'si o 'va Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnɔn 'ka 'srɔnman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnɔn 'ka 'tɔ srɛman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man.

²³ W₁ zɪe e 'ka 'cɪ "nran, ɛn 'ka 'sɔ lou cɪ "nran -a, kɔɔ 'ka -kopa a -dan laji. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'w₁ -tɔwɪ zɪe o tranun -a drɛ Bali 'lewei vɪnɔn lɛ 'li.

²⁴ ɛn "nyian bɛ, kaa nɛn ka cɪ fɛnɔn 'a bɛ, 'w₁ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ ka ya 'cɛe vɛ drɛnan 'va.

²⁵ ɛn kaa nɛn ka cɪ 'ka kandɪ bɛ, 'w₁ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ dra 'ta -daa 'ka 'tɛlɛ.

ɛn kaa nɛn ka cɪ 'shɛ 'blɪnan bɛ, 'w₁ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ ka 'ta -daa "wɔɔlɛ 'le -cɛ 'bɔ 'ka da.

²⁶ -Te minnɔn -cɛe 'w₁ "yi "ve bɛ, 'w₁ -taa "bɔlɛ 'ka man. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'w₁ 'tɔwɪ zɪe o tranun -a drɛ minnɔn nɛn o Bali 'lewei 'vɪ 'li 'wɪlu 'a 'bɛ -wɪɛ.»

Zozi -srɔnɔn 'ka 'w₁ 'lɛji tɔa dɪ

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ «Kaa nɛn 'ka "trɔɛn "cɪ 'mɛn bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka 'ka 'nanmannɔn yɪ "yi! 'Ka "yi "drɛ -wɪɛ! ²⁸ 'Ka 'fɛa vɪ minnɔn nɛn o -yɔ -saanman 'ka man bɛ o man! Minnɔn nɛn o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, 'ka Bali trɔ 'ba -wɪɛ! ²⁹ -Te min 'pa 'fɔ 'i 'klanbo "tɔ da bɛ, 'i -tɔ -tɔ "nyian -yrɛ. ɛn -te min 'yie -sɛn "dasɔ 'si 'i 'lɔ bɛ, te 'i 'si -tɔ -yrɔ 'yie -tralɛ 'sinan dɪ.

³⁰ Min oo min nɛn e fɛ -tɔ laabɔ 'i 'lɔ bɛ, -te e ya 'i 'lɔ, 'i -nɔn -yrɛ. -Te min 'yie fɛ 'si 'i 'lɔ, te yie "cɛɛ -nɔn -yrɛ "dɪɛ, te 'i vɪ -yrɛ 'nan 'e 'lɛji bɔla 'yie dɪ. ³¹ W₁ nɛn ka cɪ "vale minnɔn 'o drɛ 'cɛɛ bɛ, -a 'w₁ 'lein zɪe -nyrɛn 'ka -wee "drɛ.

³² -Te minnɔn nɛn o 'ka ye "yi "bɛ, o 'saza nɛn ka o ye "yi "bɛ, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'W₁ 'wɪdɪ "drɛnɔn "nyian, min nɛn e o ye "yi "bɛ, -nyrɛn waa ye "yi. ³³ Minnɔn nɛn o "yi "dra 'cɛɛ, -te o lɛ nɛn ka "yi "dra

bε, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "o "dra "nyian zɪ. ³⁴ -Te ka fε "fεa minnun nɛn kaa -tɔa 'nan waa 'leji bɔala bε -wɛlε "bε, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn fε "fεa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lε, 'nan -e 'o 'leji bɔala.

³⁵ Te 'cee vε 'e 'kɔn zɪ dɪ! 'Pian minnun nɛn o "naan 'ka man bε, 'ka o yɪ "yi! 'Ka "yi "drε -wɛlε! En "nyian bε 'ka fε 'fε min lε 'e "tun. Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan, e -kɔlaman -a 'leji bɔladi -a dɪ. -Te ka ya 'wɪnun zɪε -a drɛnan bε, 'ka -kopa -kɔan -dan. En ka -kɔan Bali nɛn lou "bε -yee 'nɛnnun -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali "yi "dra minnun nɛn wa'a min 'tɔ "yi 've dɪε -wɛlε, εn e "yi "dra nyannɛnɔn lε. ³⁶ -Yee "wεan 'ka 'ci 'e 'kɔn "yi "le zɪ 'ka "tɪ Bali ci cɪ "yi "bε -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi-srunɔn 'ka min 'tɔ 'tεa dɪ
(Mt 7.1-5)

³⁷ «Te 'ka min 'tɔ 'tε dɪ, "tɔgɔ tɔ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bε, 'e tin -tε 'ka da! Te 'ka 'wɪ bɔ min man dɪ, "tɔgɔ tɔ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bε, 'e 'wɪ bɔ 'ka man! 'Ka 'wɪ 'cε min lε, -e Bali 'e "cee 'wɪ 'cε! ³⁸ 'Ka fε -nɔn min lε, -e Bali 'e "cee 'nɔn! Bali -a faa 'coun -e 'e -sɛn 'ka 'man sɔ -ji. Zɪ i 'wɪ dra 'i bɔεzan -tɔ -va bε, -a da nɛn Bali "yie "dra.»

³⁹ En Zozi 'wɪ 'tɔ 'vɪ -wɛlε -kɔnnɛn "ji. E 'nan: «Yie 'wizan 'ka -si kɔnman 'e bɔεzan yie 'wizan lε dɪ, -te 'bε "cεε dɪ, o "flinɔn -tεa "klu -ji. ⁴⁰ En min nɛn e cɪ 'wɪ -tranlanan "bε, ya'a 'mlian 'wɪ "paazan da dɪ, 'pian min nɛn e 'wɪ 'tɔ tɪglɪ bε, e dra "le min nɛn e 'wɪ paa "ji "bε -yee 'wɪ 'zɔ.

⁴¹ -Mε "le "wεan nɛn i yiba -flunɛn ye 'i bɔεzan -tɔ yie -goei, te 'i 'bɔ 'le vε nɛn yiba -dan 'bɔ cɪ 'bε 'ci bε, yi'a 'bε 'ye dɪ? ⁴² 'I 'bɔ nɛn yiba -dan a 'i 'yie -goei te yi'a 'ye dɪε, -mε "le "wεan nɛn yie ve 'i bɔεzan lε 'nan: <'An "bɔɪ, 'i 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!> -Blɔzan, 'i yiba 'si 'i 'yie -goei 'e 'flin 'vaa, -e 'i fɛnan yɪ 'wein. "Bε -sru i

-kɔlaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔεzan -tɔ yie -goei.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wɪdɪ
(Mt 7.16-20)

⁴³ «Yiba 'kpa 'ka 'baa yiba "bεwɛlε 'wɪdɪ "a dɪ! En yiba -wɪdɪ 'ka 'baa yiba "bεwɛlε "yi "a dɪ. ⁴⁴ O yiba -tɔa 'e 'blɔ man, kɔɔ kaa -tɔa 'nan wa'a -lomin 'naan -tɛin "man dɪ, εn wa'a -wɛn bεwɛlε 'naan "trɔɛn 'fɔn lei man dɪ.

⁴⁵ Min nɛn -a ci wɪ a "yi "bε, -a 'le nɛn 'wɪ "yi bɔala. En min nɛn -a ci wɪ a -wɪdɪ "bε, -a 'le nɛn 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. -Yεε cɪ 'nan, 'wɪ nɛn 'e fadi min ji bε, -yεε bɔala min 'le.»

Zozi-srunɔn tɪglɪ
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ «-Mε "le "wεan nɛn kaan laabo Minsan, Minsan, 'pian 'wɪ nɛn maan ve 'cεε bε, te ka'a dra dɪ? ⁴⁷ Min nɛn e drε 'an -sruzan 'a, te yaan wei maan, εn e 'ta wɔla "da "bε, an "ta -a -kɔnman 'cεε. ⁴⁸ E ya "le min nɛn e "ta 'yee 'kɔn -tɔa, yaa -klu cεɛn 'e trɔdɪ, εn yaa -pɔ -fɔ 'pleblε bε, -yee 'wɪ 'zɔ. -Te 'yi 'fa, 'yi nɛn e "yro "bε, ya'a 'kɔlaman 'kɔn zɪε -a -widɪ -a dɪ, kɔɔ e ya 'e 'tɔdɪ -kli. ⁴⁹ 'Pian min nɛn yaan wei 'man, εn ya'a 'ta wɔlεa "da "dɪε, -a san a "le min nɛn e 'kɔn 'trɔa nyɛn va, εn ya'a -pɔ -fɔlε 'trε 'ji dɪε, -yee 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'yi 'fa bε, e wεɛn "man, εn 'kɔn zɪε e -wi 'nun. E wiila 'nan "fo.»

7

Rɔm min nɛn 'sounjanun tazan 'a bε e pli Zozi man
(Mt 8.5-13; Zan 4.46-54)

¹ Zɪ Zozi cεɛn 'wɪ tin 'badɪ man minnun lε bε, εn e -kɔ Kapanamo. ² 'Sounjanun tazan -le nɔan -tɔ man "yaaman 'fla zɪε -a da. -A -kadɪ -fɔla tɔ, εn -a tazan 'bɔ -a ye "yi 'kpa tɪglɪ. ³ Zɪ e Zozi 'le 'wɪ 'man bε, εn e Zuif min ceje -mienun 'pa 'sia "va, 'nan 'e 'ta 'yee nɔan 'beli. ⁴ Minnun zɪε o -kɔ, εn o 'bɔ Zozi man. O kɔala "man -a trɔ 'badɪ -a. Waa 'vɪ -yre 'nan: «'Sounjanun tazan 'labε, e ya "le 'i 'wɪ

zɪe -a drɛ -yrɛ. ⁵ E -cee 'lɛglɔn ye "yi, en -yɛɛ 'kʊe cin yi 'kɔn 'tɔ.» ⁶ En Zozi 'kʊdɪ 'sia 'o 'vale waa.

"Yɛɛ -pli 'sounjanun tazan zɪe -yee vɛ -nan "srɔn "bɛ, en min zɪe e beenun 'pa 'sia 'nan 'o vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, te 'i 'fli "koe "nyan dɪ! An 'ka min nɛn i -wlamlan -yee 'kuin bɛ -a dɪ, kɔɔ Zuif min "cɛɛ 'maan dɪ. ⁷ 'Wɪ zɪe -yee "wɛan nɛn ma'an 'fli yɪlɛ tɪglɪ -e 'an 'lɔ 'i 'va 'an 'bɔ 'a dɪ. 'Pian an ya "vale 'i 'wɪ 'tʊ vɪ -e 'mɛn nɔan 'e 'beli. ⁸ Kɔɔ 'an 'bɔ 'gʊɛ, 'an 'tanɔn 'bɛ 'an "paala, en 'mɛn 'sounjanun bɛ mɛɛn o "paala. -Te maan 'vɪ -a -tʊ lɛ 'nan: <'I 'kʊ, -e 'e 'kʊ. -Te maan 'vɪ -a pee lɛ 'nan: <'I 'ta, -e 'e 'ta. -Te maan 'vɪ 'mɛn nɔan lɛ 'nan: <'I 'wɪ 'gʊɛ -a drɛ bɛ, yaa dra.»

⁹ 'Sounjanun tazan -le 'wɪ nɛn yaa 'pa 'e beenun 'le bɛ, zɪ Zozi -a 'man bɛ, yaa 'kan. -A -nan nɛn 'e man lila minnun "kaga nɛn o -kula -a -sru "bɛ o da, en e 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, Izrael 'nɔn 'va bɛ, ma'an min -tʊ yɪlɛ te e yi -tɛala Bali da tɪglɪ zɪe dɪ.»

¹⁰ Minnun nɛn 'sounjanun tazan o 'pa 'sia bɛ, "wɛɛ li 'o da "kɔnnɛn "bɛ, te -cɛ 'si nɔan zɪe -a man "fo.

Zozi min -kadɪ -tʊ fʊw

¹¹ "Bɛ -sru en Zozi 'kʊ 'fla 'tʊ nɛn waa laabo Naen bɛ -a da. -Wɛɛ kʊ 'o 'vale 'e -srunɔn 'lee minnun "kaga "a. ¹² Zozi "ɛ vɪnan 'e -pli 'fla zɪe -a man -klɔn -kpɛin "srɔn "bɛ, te o "ta -ko min -kadɪ -tʊ -a -yrɛ da. -Cale lɪmɔn -tʊ -le 'nɛn -tɔwli "nɛn yaa -ya bɛ, -nyrɛn. Flanɔn "kaga 'lee -cale 'bɔ 'bɛ cɪ -kɔnan. ¹³ Zɪ Minsan lɪ zɪe -a 'yɪ bɛ, -a nyirinda -sɛn "da, en e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wʊɔ dɪ!»

¹⁴ -A -nan nɛn Zozi pli 'e 'lɛ, e klɛ -planɛn man. En minnun nɛn -planɛn 'bɔ cɪ o -win -ji bɛ, o -tɔ. En Zozi "e 'nan: «-Gobonɛn, 'an 'bɔ "e 'yɪɛ 'nan, 'i 'wluan lou!» ¹⁵ Min -kadɪ zɪe e wluan lou, en e 'wɪdɪ 'sia. En Zozi "e 'nan -a "bʊ "lɛ 'nan: «'Yɪɛ 'nɛn nɛn 'gʊ.»

¹⁶ Nyɛn minnun pɛɛnɔn cɛɛn, en o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -dan 'bɔla -kaa 'va, en "nyian, Bali -ta 'palɛ 'yee minnun va.» ¹⁷ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ zɪe, e fuila "man Zude 'lɛglɔn 'lee 'e "srɔn 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va

(Mt 11.2-19)

¹⁸ En Zan -srunɔn 'kʊ 'wɪ zɪe -a 'sinan 'palɛ Zan lɛ. 'E -srunɔn "fli laabu, ¹⁹ en e o 'pa 'sia Minsan -va. E 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka laabu -yrɔ 'nan, -yɛɛ cɪ min nɛn kʊa 'man 'nan e -taa "bɛ -a, -baa 'kʊ min pee man -pɛn tian?»

²⁰ Zɪ o 'bɔ Zozi man bɛ, en o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan 'kʊ 'pa 'sia 'i 'va, 'nan -e 'kʊ laabu 'i 'lɔ 'nan, min nɛn kʊa 'man 'nan e -taa "bɛ, -nyrɛn 'yia, -baa 'kʊ min pee -pɛn?»

²¹ Tʊ 'bɔ zɪe -a wɪlɔ bɛ, te Zozi man "yaa 'nɔn "kaga beli, en e -cɛ -tɛnɔn "kaga beli, en e -yʊ -wɪdɪ "pin min "kaga -sru, en e yɪɛ 'winɔn "kaga yɪɛ 'lɛ 'sʊ. ²² Zozi "e 'nan Zan -le 'pasianɔn zɪe -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa -nan 'yɪ 'lee 'wɪ nɛn -kaa 'man bɛ, ka 'kʊ -a 'sinan 'pa Zan lɛ. 'Ka vɪ -yrɛ 'nan: Yɪɛ 'winɔn yɪɛ 'lɛ 'sʊ, "tun "bʊnɔn 'ta 'wʊ, -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man, "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lɛ 'sʊ, en minnun nɛn o kaa bɛ o fuɔ, en 'yalɛ -tɛnɔn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'man. ²³ En "nyian bɛ, min nɛn e yi -tɛra an da en -a -pɛ -sru 'ka tɔalɛ 'mlɔnmlɔn dɪɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

²⁴ Zɪ Zan -le 'pasianɔn 'kʊ bɛ, en Zozi Zan 'bɔ 'le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn ka -kʊ Zan -nanjɛnɛ "bui "da? -Cɛan nɛn fulɔ cɪ -a nyɔɔnnan bɛ, -a -nanjɛnnan "cɛɛ ka -kʊ dɪ. ²⁵ En -mɛ "lɛ "wɛan nɛn ka -kʊ "mɛn? Min nɛn e sɔ fɛnyian 'wʊ 'e da bɛ, -a -nanjɛnnan "cɛɛ ka -kʊ dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan minnun nɛn o sɔ fɛnyian wʊ 'o da, te 'o 'cɪ 'sɔ wɪnun dra "lala -a bɛ, o -nyɛanla mingɔnnɛn -le 'kuin. ²⁶ 'Ka 'cɪ nrɔn 'nan Bali

'lewei vızan nen -yee "wεan nen ka -
kv. 'Wı 'kpa nen! 'Pian maan ve 'cεε
'nan, Zan -dan 'mlian Bali 'lewei
vızan da. ²⁷ Koo e ya 'e 'cren -tedi
Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

<Bali "e 'nan:
An 'men min -tu -tala 'i 'le,
-yεε 'i 'le si dra.>

Min nen Bali -a 'vı be Zan nen.
²⁸ Maan ve 'cεε 'nan, 'trεda blamin
-tu -dan 'ka 'mlian Zan da dı.
'Pian minnun nen o ya Bali -le
mingonnen tredave -a be, o va min
'wennεn -dan "mlian Zan da.

²⁹ Minnun pεenon Zan wei 'man
"yi. En 'sukole 'sinon "nyian "o wei
'man "yi. O pεenon zıε, waa -to 'o 'fli
-a 'nan, Bali -le tin a 'nonnon, en Zan
o -batize dre. ³⁰ 'Pian Farizen 'non
'lee 'fluba 'ci vınon 'ka 'wıle 'wı nen
Bali -a "vale 'e dra -wle "be -a man
dı. -Yee "wεan wa'a 'wıle 'man -e
Zan 'e o -batize dre dı.>

³¹ En Zozi "e 'nan "nyian 'nan:
«-Tı man nen an -naagonon -
koonman, en -tı nen waa 'sia? ³² O
ya "le 'nan nannannun nen o ya
srōan -tenan -guada be, -wee 'wı 'zv.
-A -mienun -a ve 'o bōenun le 'nan:
<Kv -pv -te 'cεε, 'pian ka'a 'tanle dı.
"Drenun nen o min -wulo -man -
taa "be kva -fo 'cεε, 'pian ka'a 'wıle
dı.> ³³ Fe nen maan 'vı zıε -yεε ci 'nan
zı min -batize drezan Zan -ta be, e fe
'son, en ya'a -wen mlinle dı, en kaa
'vı "man 'nan: <-Yv -wlıdı "a -sru.>
³⁴ 'Be nen 'gve 'an 'bō Blamin -pı -ta,
"an "fe -ble, "an "wen -mlian, en ka
'vı 'an man 'nan: <Fe -bli -lagu nen
'maan, en -wen -tezan nen 'maan, en
'sukole 'sinon 'lee 'wı 'wlıdı "drenon
bee nen 'maan.> ³⁵ 'Pian minnun
nen o dre Bali -le 'nennun -a be, -
weε Bali -le 'wı 'tadı -ci -koonman.>

Zozi 'kv Farizen min Simon -va

³⁶ Farizen min -tu nen waa laabo
Simon be, e Zozi tru 'ba 'nan 'e 'kv
fenun -bli 'e 'va. Zozi wla Farizen
min zıε -yee 'kuin en e -nyran fenun
-sru. ³⁷ Limon -tu nen e -kōnnen -
wεeman 'fla zıε -a da be, yaa 'man
'nan Zozi a fenun -blınan Farizen
min zıε -yee 'kuin. -A -nan nen e -ta
-kole -tu nen waa -ci 'bv "le -pō -zv be
-a. E ya 'e fadı 'nyron nen -a -koei "a

'nonnon, en waa wo min man be -a.
³⁸ E -to Zozi 'cein "srōn, en e -wuadı
'sia te -a yıe yi -sean Zozi 'cein -da.
E -sean "da te yaa bōoman 'e 'wulo
'jε "a, te yaa cein 'bō leaman 'e man.
"Be -sru en e 'nyron 'bō 'sen -a cein
-da.

³⁹ Zı Farizen min Simon 'bō 'wı
zıε -a -nan 'yı be, en 'e 'ci "nrōndı
'sia 'nan: <"Te min 'labε Bali 'lewei
vızan nen be, "te lı nen e kle "man
'labε yaa -tōa 'nan 'wı 'wlıdı "drezan
nen.>

⁴⁰ En Zozi "e 'nan -yre 'nan:
<Simon, an ya "vale 'an 'wı 'tu ve
'yie.>

En Simon "e 'nan: <Bali -le 'wı
"paazan, 'an "trōen "a 'yie.>

⁴¹ -A -nan nen Zozi "e 'nan -yre
'nan: <Min -tu 'be "lala 'fe min "fli "le.
Min -tu "e 'si -kpi yaa tu, en min -tu
"e 'si -kpi fu. ⁴² Zı fe -tu 'ka -wlo -e 'o
-yee "lala bōla dıε, en e "lala zıε -a 'cε
o "flinon le. Min "fli zıε o yei "be, -tıε
min nen e "lala 'fe -wle "be -a ye "yi
"bōu? 'I vı 'men.>

⁴³ En Simon "e 'nan -yre 'nan:
«"Mεen 'ji "le 'nan, min nen e "lala
"kaga 'cε -yre "be -a san nen.>

En Zozi 'a 'vı Simon le 'nan: <Yia
-te.>

⁴⁴ -A -nan nen Zozi 'e 'man lila lı
zıε -a da. E 'nan Simon le 'nan: <Lı
'gve yia ye? An wla 'yie 'kuin, yi'an
cein -man "foe yi -nōnle dı. 'Pian
"yaan cein -man foe 'e yie 'yi 'a, en
yaa man bōu 'e 'wulo 'jε "a. ⁴⁵ Yi'a
-atu -tele 'an man dı. 'Pian -yee ve
be, zı an wla paan 'i 'va 'gve, ya'a
tian 'flinle 'an 'cein leadı -a 'e man
dı. ⁴⁶ Yi'a 'nyron 'senle 'an 'win -ji
dı. 'Pian "e 'nyron nen -a -koei "a
'nonnon be -a -sen 'an 'cein -da. ⁴⁷ -
Yee "wεan maan ve 'yie 'nan, Bali -
yee 'wı 'wlıdı fui. En lı 'bō -a -ci kōon
'an yıdı "yi -dan zıε -a. Min nen Bali
-yee 'wı 'wlıdı "wennεn fui be, min
zıε ya'a yıdı "yi -dan ci kōonman
Bali le dı.>

⁴⁸ En Zozi "e 'nan lı zıε -yre 'nan:
<Bali 'yie 'wı 'wlıdı fui.>

⁴⁹ Minnun nen o cıra waa fenun
-sru "be, "o 'ci "nrōndı 'sia 'nan:

«Min 'labε, -tɪ nɛn? Ǝn 'bε -kɔlamɛn blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ 'fuɪdɪ -a?»

⁵⁰ Ǝn Zozi 'a 'vɪ 'nyian ɪ zɪε -yɾε 'nan: «'Yie yi -tɛradɪ Bali da 'i 'si 'wɪ 'ji. 'I 'fɔ -trɔɔ.»

8

Lɪmɔnnun -kɔla Zozi -sru

¹ 'Bε -sru ɛn Zozi 'kɔ 'fla -dandan 'lee 'fla "wɛnwɛnnɛnnun da, te e -kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ da. -Wɛε ci 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "flɪ "a. ² Ǝn ɪmɔn -mɪennun nɛn e -yɔ -wɪdɪ: "pin o -sru, ɛn e -cɛ 'si o mɔn bε o -kɔlɔ Zozi -sru "nyian. Mari nɛn waa laabo Madala bε e ya o va. Zozi -yɔ -wɪdɪ 'sɔravɪ "pin ɪ zɪε -a -sru. ³ Ǝn ɪmɔn -tɔ nɛn waa laabo Zanɛn bε e ya "nyian o va. ɪ zɪε -a -sran 'tɔ nɛn Suza, -yɛε yɪε -tɔɔ Erodɪ -le 'kɔn 'va. Ǝn ɪmɔn -tɔ waa laabo Sizanɛn bε e ya o va "nyian, 'lee ɪmɔn -mɪennun nɛn o 'pa Zozi 'lee 'e -srunɔn 'va 'wee fɛnɔn -a bε -wɛε ci.

'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mt 13.1-9; Mk 4.1-20)

⁴ Yi -tɔ da bε minnɔn "kaga "ta Zozi 'va. O 'si 'fla 'tɔdɔ pɛɛnɔn da, ɛn o -ta. Ǝn Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia o ʒi -kɔnnɛn "ji. Yaa 'vɪ -wɪε 'nan:

⁵ «Min -tɔ 'bε 'kɔ 'yee 'saa 'fɔlɛ. "Yɛε 'saa 'wɛɛn bε, -a 'wɪε plɔɛn 'sran -si man. Minnɔn taanla "da, ɛn "lomannun -ta, waa blɪ. ⁶ -A 'wɪε -mie -sran puo da. "Yɛε 'bɔ bε, ɛn e -ka, 'yi 'ka "man "dɪ -le "wɛɛn. ⁷ -A 'wɪε -mie -sran fɛnan nɛn -tɛɪn -taa "bɔlɛ -a -nan. -Tɛɪn zɪε e 'tu, e blala 'saa man, ɛn yaa -tɛ. ⁸ -A 'wɪε plɔɛn 'sran 'trɛ "yi "da. E 'bɔ, ɛn e -sɛn "da. -A bε -tɔ 'wɪε a "man -yaa tɔ.»

Ǝn Zozi -a 'le 'sran -wɪε 'nan: «Min nɛn 'wɪ man 'trɛɛn "ci -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

-Mε "le "wɛɛn nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?

(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

⁹ Ǝn Zozi -srunɔn -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn yɪa -fɔ zɪε, -a -ci nɛn 'nɔn?» ¹⁰ Ǝn Zozi 'e 'nan -wɪε 'nan: «Kaa 'gɔvɛ, 'ka ɛ nɛn Bali 'yee

'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bε -a -ci 'si. 'Pian minnɔn nɛn o 'ka 'an -srunɔn 'a dɪε, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. Bali -a drɛ zɪε 'nan -e 'o fɛ -nanɛn, te wa'a -kɔnnɛn 'ye dɪ, ɛn -e 'o 'wɪ man, te wa'a -ci maan dɪ.»

Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnɛn "ci
'vɪ
(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ Ǝn Zozi "e -wɪε 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn maan -fɔ bε, -a -ci nɛn 'gɔ: 'Saa 'wɪε bε -yɛε ci "le Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'le 'wɪ 'zɔ. ¹² Min -mɪennun -le vɛ bε, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɪε nɛn e -sran -si man bε -a man bε, -yɛε bɔɔ "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan, 'nun tɔɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ʒi. Kɔɔ e 'ka "vale 'o 'ta wɔla "da -e 'o 'si 'wɪ 'ji dɪ. ¹³ Min -mɪennun -le vɛ bε, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɪε nɛn e -sran puo da bε -a man bε, -yɛε bɔɔ "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan, 'nun tɔɔn o "we "man ci "nrandɪ -a. 'Pian wa'a tɔvɛ -e -a "sɛɪn 'e 'kɔ -kɔɔblɪ dɪ. O yi -tɛala "da tɔ "wɛnnɛn 'a, 'pian -te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ 'sia o man bε, tɔɔn -e 'o 'si Bali -sru. ¹⁴ Min -mɪennun -le vɛ bε, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɪε nɛn e -sran fɛnan nɛn tɛɪn -taa "bɔlɛ bε -a -nan bε -yɛε bɔɔ "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan, o "we "man. Minnɔn zɪε 'o 'ci "nrandɪ "siala 'trɛda fɛnɔn "kaga "da. Fɛ yɪdɪ o see "paaman. O ya "vale fɛ pɛɛnɔn 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Wɪ zɪε -yɛε -si -tɔɔ Bali wei ɪɔ, -e 'e vɪlɛ 'e 'nyranman 'pa o man dɪ. ¹⁵ Min -mɪennun -le vɛ bε, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɪε nɛn e -sran 'trɛ "yi "da bε -a man bε, -yɛε bɔɔ "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan 'o 'ci 'fɪdaa 'a. Waa paala 'o 'ʒi te o 'ta wɔla "da -e -a "nɛn 'e bɔla.»

-Kannɛn man -kɔnnɛn
(Mk 8.21-25)

¹⁶ 'Bε -sru ɛn Zozi "e 'nan -wɪε "nyian 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔɔ "nɛn 'vaa -e 'e yɔɔ fɛ -tɔ -a dɪ, -te 'bε "cɛε dɪε, -e 'e yɔɔ nyinnan 'dave wɪ dɪ. 'Pian yaa -tɔɔla fɛnan 'weɪn da, 'nan -e minnɔn nɛn o -wɪlamlan

'yee 'kuin bε, 'o -san yi. 17 Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fε -tv 'ka 'fo 'e yɔɔdi -trilii, -e 'e vile 'e bɔla 'ji dɪ. En 'wɪ yɔɔdi -tv "ka -e 'o vile 'o man fεnan 'wein da dɪ. 18 'Wɪ nɛn maan ve 'cεε bε, 'ka "trɔɛn "tɔ -yrε 'kpa tɪglɪ! Kɔɔ min nɛn yaa 'pla 'e 'ji bε, -a san lɛ nɛn maan "paa "da "nyian. 'Pian min nɛn ya'a 'palɛa 'e 'ji dɪ, -a "tiɛnnɛn nɛn -yrɔ "bε, waa "sia -yrɔ.»

*-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)*

19 En Zozi "bv 'lee Zozi "bɔnɪn -ta. 'Pian minnɪn "kaga "lɛ "wεan wa'a -kɔlɔlɛ -plidɪ -a Zozi "srɔn "dɪ. 20 Tɔɔn en minnɪn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I "bv 'lee 'i "bɔnɪn a bei, o ya "vale 'wei 'man ye.»

21 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min-nun nɛn, o Bali wei maan, te o 'ta wɔla "da "bε, -wεε cɪ 'an "bv "a, en -wεε cɪ 'an "bɔnɪn -a.»

*Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tv ta -tɔ
(Mt 8.18, 23-27; Mk 4.35-41)*

22 Yi -tv da bε, Zozi 'fɔ -klv -tv -ji 'o 'vale 'e -srɪnɔn 'a, en e 'nan -wle 'nan: «-Kaa kv 'yi -sru.» En o -si 'sia. 23 "Wεε -kɔn -kɔnan 'yi yiε da bε, en yi -fɔla Zozi da. Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tv "fεɛndɪ 'sia 'yi zɪε -a yiε da, en 'yi 'sendɪ 'sia 'klv -ji. 'Wɪ nɛn e 'bɔ o man bε, e ya 'plɛblɛ.

24 -A -nan nɛn -a -srɪnɔn -pli "man, en waa fuɔdɪ 'sia. Waa 'vɪ -yrε 'nan: «'Kv 'san! 'Kv 'san! 'I 'fuɔ! 'Kv 'nan cεɛn 'nyandɪ man.»

En Zozi wluan, e paan fulɔ 'lee 'yi da 'plɛblɛ. 'Nun tɔɔn fulɔ "fεɛndɪ -ta "tra, en 'yi 'ta "tra. En fεnan -tɔ flu.

25 "Bε -sru en Zozi 'a laabv 'e -srɪnɔn 'lɔ 'nan: «'Ka 'a yi tɛala 'an da dɔv?»

'Wɪ nɛn Zozi "sia -a drɛnan bε, e o cεɛn nyɛn -a, en e o 'lɛbo "fɔ. Waa laabudɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mε "sv -man min 'bε cɪ zɪε? Yaa 'vɪ fulɔ 'lee 'yi lɛ 'nan, 'o 'ta -tɔ, en waa wei 'man "yi.»

*Zozi min nɛn -yv -wɪdɪ "cɪ -a -sru
'bε -a beli
(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)*

26 Zozi 'lee 'e -srɪnɔn Galile 'yi cεɛn 'ji, en o 'bɔla Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. Geraze 'lɛglɔn 'lee Galile 'lɛglɔn a 'o cin yra 'sɛzɛ, 'pian 'yi 'bε o "cεan 'e cin man. 27 Zɪ Zozi 'si -klv -ji, e sɔɔnla "tra "bε, en 'fla zɪε -a da min -tv -ta -a 'lɛ. Min zɪε -yv -wɪdɪ "kaga "a -a -sru. -A -nan 'mɔn 'kpa te ya'a sɔ wo 'e man dɪ, en ya'a 'nyian 'kuin dɪ, 'pian e nyian min -yrε da. 28 Zɪ e Zozi 'yi bε, en e paan. E "po sɔɔn Zozi 'wɪ, en yaa 'vɪ -yrε wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Zozi, 'yie -mε "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bε -a -pɪ nɛn yia, maan -tɔa zɪ. 'I yra 'si, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» 29 Zozi a -a vɪnan -yv -wɪdɪ "lɛ 'nan, 'e 'si -a -sru. -Yee "wεan nɛn e 'wɪ zɪε -a 'vɪ.

Min zɪε -yv -wɪdɪnɪn a -a -sru -a -nan 'mɔn. Minnɪn -a -pɛ -yrɪman -bulɔlɛ baa -a, -e 'o -bulɔlɛ -fɔ -a cein -man. 'Pian e baa zɪε -a "cεɛnman 'e man, -e -yv -wɪdɪnɪn 'o 'kv -a "bui "da.

30 Zozi -a laabv -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

En e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tv.»

-Yv -wɪdɪ "kaga "nɛn -a -sru, -yee "wεan nɛn e 'wɪ zɪε -a 'vɪ.

31 -A -nan nɛn -yvɔnɪn 'bɔ toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, te 'i 'tɔ 'kv man 'nan 'kv 'kv -klu nɛn -a 'leda "ka "dɪ, -a -ji dɪ.»

32 Tv zɪε -a wlu bε, te 'sru 'pa 'tv a 'e 'blunan o "srɔn "pɔn -tv da. En -yv -wɪdɪnɪn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'i 'kv 'pa 'sia 'srɪnɪn nɛn 'labɛ o va -e 'kv 'fɔ o -sru.» -A -nan nɛn Zozi 'si -nɔn -wle, en o -kv. 33 -Yv -wɪdɪnɪn 'si min zɪε -a -sru, en o -fɔ 'srɪnɪn -sru. 'Srunɪn 'bɔ flɔn 'sia pɔn 'sɛan man zia, en o pɛɛnɔn 'sɛn 'yi 'va, te 'yi o -tɛman.

34 Zɪ 'sru -sru "pɪnnɔn 'wɪ zɪε -a -nan 'yi bε, o -tɛ -ji flɔn -a. O -kv -a -nan 'sinan 'palɛ 'fla 'lee fei -paannɪn da. 35 -A -nan nɛn minnɪn -kv 'wɪ nɛn e drɛ bε -a -nan yɪlɛ. O 'bɔ Zozi man, en o min nɛn -yvɔnɪn 'si -a -sru "bε, -a 'yi. Sɔ a "da 'e wɔdɪ, en e ya 'e -nyrandɪ Zozi 'cein -man,

te -a ta 'si. Zi o 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, "klan -sɛn o ji. ³⁶ Minnun nɛn 'wɪ zɪɛ e drɛ o yɪɛ man bɛ, zɪ e drɛ 'lɔɔ ɛn -yɔ -wɪldɪ 'si min zɪɛ -a -sru "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa -wɛ. ³⁷ -A -nan nɛn Geraze 'nɔn "kaga toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji. Kɔɔ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ "klan -dan -sɛn o ji. ɛn Zozi 'fɔ -klɔ -ji, 'nan -e 'e 'li 'e da.

³⁸ Min nɛn Zozi -a beli bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'kɔɛ 'ko 'yia!» 'Pian Zozi "e -yrɛ 'nan: ³⁹ «-Cɛjɛ! 'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ 'yie bɛ, 'i -nan 'sinan 'pa!» E -kɔ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'pa 'fla yei fɛ pɛɛnɔn 'nan.

Zairus 'lu 'lee lɪ nɛn e klɛ Zozi 'le sɔ man bɛ

(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

⁴⁰ Zi Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji bɛ, e 'bɔla, te min "kaga "a -a -pɛnnan. O -ta -a 'silɛ -sia. ⁴¹ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'tazan -tɔ nɛn, waa laabo Zairus bɛ, e -ta Zozi 'va, e "po sɔɔn "wɪ. E Zozi trɔ 'badɪ 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'yee 'kuin. ⁴² Kɔɔ -yee 'nɛn 'tɔwli "a -kanan. 'Nɛn zɪɛ lɪmɔn nɛn, ɛn -a lɛ a -fuda 'fiili.

ɛn Zozi sɔɔnla -a -sru, te minnun -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴³ Minnun zɪɛ o yei "bɛ, lɪ -tɔ a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɪɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. [E -dɔdrɔ drɛ "kaga "bɔɔ "le "wɛan, -yee "lala pɛɛnɔn 'nyan -yrɔ.] 'Pian -dɔdrɔ -tɔ 'ka -kɔlale -yee -cɛ zɪɛ -a 'yile yɪdɪ -a "fo "di. ⁴⁴ Lɪ zɪɛ e pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lɛbo "man. 'Nun tɔɔn, nyɛn -srandɪ "man 'le 'tɔ.

⁴⁵ ɛn Zozi 'a laabɔ 'nan: «-Tɪɛ klɛ 'an man?»

Zɪ min -tɔ 'ka 'wɪlɛ dɪɛ, ɛn Piɛri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, min "kaga 'i 'si -fɔ, ɛn minnun 'i -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.»

⁴⁶ 'Pian Zozi "e 'nan: «'Wɪ 'kpa, min -tɔ klɛ 'an man. Maan -tɔa 'nan 'pleble 'tɔ 'bola 'an 'ji.»

⁴⁷ Zi lɪ zɪɛ, yaa -tɔ 'nan, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, e nyɔɔndɪ 'sia, ɛn e -ta. E "po sɔɔn Zozi 'wɪ. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn 'e klɛ Zozi man bɛ, yaa 'vɪ minnun pɛɛnɔn yie man. ɛn e 'yee -cɛ -nyandɪ wɪ 'vɪ "nyian. ⁴⁸ -A -nan nɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «An 'lu, i yi -tɛra 'an da, -yee "wɛan nɛn i beli. 'I 'fɔ -trɔɔ!»

⁴⁹ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan Zairus -le "kɔnnɛn 'pasiazan -tɔ -ta, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ.»

⁵⁰ Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «Te 'i "klan dɪ. 'I yi -tɛra 'an da, -e 'e 'beli.»

⁵¹ Zi o 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e min -tɔ 'e -wɪla -a -sru 'kuin dɪ. 'Pian yaa -si -nɔn Piɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee 'nɛn 'tɪ 'lee 'nɛn "bɔ 'lɛ 'nan 'o -wɪla. ⁵² Minnun nɛn 'kuin bɛ, o pɛɛnɔn a -wuɔnan, te o -pɛ a 'o 'win -ji. ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Te 'ka 'wuɔ dɪ! 'Nɛn 'gɔɛ ya'a 'kale dɪ, 'pian e ya yi -tɛnan.»

⁵³ Minnun -a sɛɛ wɔdɪ 'sia, kɔɔ waa -tɔa 'nan e -ka. ⁵⁴ 'Pian Zozi 'nɛn 'bɔ 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa 'vɪ wei 'pleble 'ji 'nan: «'Nɛn, 'i 'wɪluan lou!» ⁵⁵ 'Nun tɔɔn 'nɛn zɪɛ e fɔv, ɛn e wɪluan lou. Zozi "e 'nan, 'o fɛ -nɔn -yrɛ 'e -bli. ⁵⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e 'nɛn 'tɪ 'lee -a "bɔ 'kan. ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Te 'o 'wɪ zɪɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ dɪ.»

9

Zozi 'e -srɔnɔn 'fuda 'fli 'pa 'sia 'flivli

(Mt 10.1, 5-14; Mk 6.7-13)

¹ Zozi 'e -srɔnɔn 'fuda "fli "bɛ o cin 'yɪ. E -kɔladɪ 'lee 'pleble -nɔn -wɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪldɪnɔn -pin minnun -sru, -e 'o -cɛ 'si minnun man. ² E o 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a vɪ minnun lɛ 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blidɪ 'bɔ, te o -cɛ "sia minnun man. ³ Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Te 'ka fɛ -tɔ 'sia dɪ! -Yɛɛ cɪ "le "tonyrin -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le 'pada 'le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le -blifɛ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le "lala -le 'wɪ 'zɔ. -A pɛɛnɔn zɪɛ, te 'ka -tɔ 'sia "fo "dɪ! ɛn

te 'ka 'trale 'sia 'fli "di. ⁴ 'Køn nen 'ka wla 'ji 'nan o 'ka 'sia tigl bε, -a -ji nen 'ka 'fb, -e 'ka 'kødi 'e 'bø. ⁵ -Te ka 'bøla 'fla 'tv da, en -a -nannøn 'ka 'ka 'silæ dæ, en wa'a 'træn "tøle 'cæ dæ, 'ka 'si 'fla zæ -a da. 'Pian "cæ 'si 'fla 'bø da bε, 'ka 'cæin -man fuøn -koei "trøa o da, -a -ci -køndi nen 'nan 'ka 'pε 'si -wee 'wɪ 'ji.»

⁶ Zozi -srunøn 'fuda "fli zæ, o -kv. O ci 'flanun da, te o Bali -le 'wɪ 'nønøn ve minnun læ, te o -cæ "sia minnun man fε pæenøn 'nan.

*Erodi ci 'kla 'tra "di
(Mt 14.1-2; Mk 6.14-16)*

⁷ Erodi nen e Galile 'legløn "paala bε, 'wɪ pæenøn nen Zozi ci -a drænān bε yaa 'man. En zɪ kō 'e ci "nrøn bε, ya'a tōa dɪ. Kō min -mienun -a ve 'nan: «Min -batize dræzan Zan nen e -ka bε, -yεε fuv.» ⁸ En min plænnun -a ve 'nan: «Bali 'lewei vɪzan Eli nen 'li bε, -yεε 'ta 'e 'fli -kønlæ.» En min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪnøn nen 'li bε, -a -tv 'bε fuv.» ⁹ 'Pian Erodi "e 'vɪ 'nan: «'An 'bø 'gυε, 'mæn minnun 'bε Zan -wulo cæen. En min nen an -yee 'wɪ maan 'gυε, -ti 'bε "mæn 'bε 'a?» -Yee "wεan Erodi -a man -wεedi 'sia 'nan 'e Zozi ye.

*Zozi -blfε -nøn min -kpi 'soolu læ
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zan 6.1-14)*

¹⁰ Zozi 'le 'pasianøn 'fuda "fli "bε o 'li 'o da. En 'wɪ pæenøn nen, waa dræ bε, waa 'sinan 'pa Zozi læ.

"Bε -sru en Zozi 'kv o 'saza 'a 'fla 'tv nen waa laabo Bεzaida bε -a "srøn. ¹¹ Min "kaga "o -kønān 'yɪ, en o -kōla Zozi -sru. Zozi 'ka o lilæ 'o da dɪ. E Bali -le mingønæn -blidi 'wɪ 'vɪ -wlε, en minnun nen -cæ ci o man bε, e -cæ 'si o man.

¹² Zɪ funninmlan "ta "paala bε, en Zozi -srunøn pli Zozi man. O 'nan -yrε 'nan: «'I vɪ minnun læ 'nan, 'o 'kv fei -paannun 'lee 'flanun nen -kogo 'gυε -a da, -e 'o -blfε 'lee nyinnan "nan 'yɪ. Kō fēnan nen -kaa ci 'gυε, min 'ka 'nyēanla 'nan dɪ.»

¹³ En Zozi "e -wlε 'nan: «'Ka 'bø, 'ka 'blfε -nøn -wlε!»

En o 'nan -yrε 'nan: «'Kpōun 'soolu 'lee pō "fli "nen 'kv 'lō "cæ. I ya "vale 'nan, 'kv 'kv minnun "kaga 'labε o -blfε 'lō?» ¹⁴ Minnun nen -nan bε, -kløn mōn a 'o va -kpi 'soolu.

En Zozi -a 'vɪ 'e -srunøn læ 'nan: «'Ka o -nyran 'e cin da -fuba 'souzou.» ¹⁵ Waa dræla "da, en o pæenøn nyran. ¹⁶ Zozi 'kpōun 'soolu 'lee pō "fli zæ -a 'si, 'e yra -tō laji lou, en e Bali muo "fō. E 'kpōunnun "nen jεen, en yaa -nøn 'e -srunøn læ 'nan 'o -pli "minnun zæ o man. ¹⁷ O pæenøn -a blɪ, o 'kan. En -a -mie nen e -fv bε waa -te 'e cin da, e saannēn 'fa -fuda "fli.

*Min nen Zozi ci -a bε Pieri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Mk 8.27-30)*

¹⁸ Yɪ -tv da Zozi a Bali trv 'banan 'e 'saza, te -a -srunøn a -a "srøn. En yaa laabv -wlō 'nan: «Minnun "o 'nan, -ti nen 'maan?»

¹⁹ O -yrε 'nan: «Min plæn "o 'vɪ 'nan, min -batize dræzan Zan nen 'yia. Min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nen 'li bε, -nyren 'yia. En o -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnøn nen 'li bε, -a -tv 'bε fuv, -nyren 'yia.»

²⁰ En Zozi -a laabv -wlō "nyian 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vɪ 'nan, -ti nen 'maan?» En Pieri "e -yrε 'nan: «'I ya Crizi nen, Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bε -a.»

²¹ En Zozi 'wɪ 'pla -wlε 'klagla 'nan, te 'o 'wɪ zæ -a vɪ min -tv læ 'mlønmløn dɪ!

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanøn 'va wɪ vɪ
(Mt 16.21-23; Mk 8.31-33)*

²² Zozi 'a 'pla "da "nyian -wlε 'nan: «E ya 'e vidɪ 'nan, Blamin -pɪ 'e yra ye "kaga. En "nyian bε, min ce -jenun 'lee Bali -pannøn 'tanøn 'lee 'fluba 'ci vɪnøn -a dra 'o 'pela koda, en o Blamin -pɪ -tæa. -A yi yaagazan da -e 'e 'wluan -kanøn 'va.»

*Zozi -sru 'ta wvdi
(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)*

²³ "Bε -sru en Zozi "e 'nan o pæenøn læ 'nan: «Min nen e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bε, 'e 'wɪ tv pæenøn

man yra yidi man, en 'e 'wɪ -kadɪ man yiba "plan da -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. ²⁴ Kɔɔ min nɛn e ci 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa 'sile -yɾɔ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, en yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛ -a ye. ²⁵ -Te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, en 'belidɪ 'si -yɾɔ "bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? -A -ci "ka "dɪ. ²⁶ Min nɛn, 'yɾa -a -tɛa -a vidɪ -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, en -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'mɛn 'wɪ vidɪ min pee lɛ yɾa -a -tɛa "bɛ, Blamin -pɪ -yee vɛ yɾa -tɛa "nyian tɔ nɛn e -taa "man "bɛ -a man. E -taa 'e 'bɔ 'le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ 'le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ 'le 'pasianɔn 'le 'tɛ 'san da. ²⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min -mienun a fɛ 'gʊɛ -a -nan bɛ, wa'a 'kaa 'vaa -e 'o -tɔ 'nan Bali mingɔnnɛn -blidɪ 'sia dɪ.»

Zozi-srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wlu

(Mt 17.1-9; Mk 9.2-10)

²⁸ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, -a -nan yɪ 'sɔra "bɛ -sru, en e Piɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'sia, en o -kɔ Bali trɔ 'balɛ pɔn -tɔ da. ²⁹ E ya Bali trɔ 'banan, en -a yɾa liladɪ 'sia, en -yee sɔ drɛ 'fuvu 'yɾyɾɪ. ³⁰ -A -nan nɛn 'o 'vale min "fli "a o -sɛɛ "wɔdɪ 'sia. Min "fli zɪɛ Moizi 'lee Eli nɛn waa. ³¹ Bali -le 'tɛ 'san o si -fɔ, en 'wɪ nɛn e "ta -daa "dre lɛ Zozi lɛ Zeruzalɛm bɛ, waa -nan wɪ vidɪ 'sia -yɾɛ.

³² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te yɪ -fɔla Piɛri 'lee min "fli "nɛn o -kɔ waa bɛ, o da "fo. 'Pian o fuvu en o Zozi 'yɪ Bali -le 'tɛ 'san wlu. En o min "fli 'yɪ "nyian 'o 'tɔdɪ -a "srɔn. ³³ Minnun zɪɛ "wɛɛ 'si Zozi "srɔn "bɛ, en Piɛri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, e drɛ 'wɪ "yɪ "a en -kaa ta 'gʊ. Kɔ segle pannen yaaga -tɔa. -A -tɔ a 'yie vɛ -a, -a -tɔ a Moizi -le vɛ -a, en -a -tɔ a Eli -le vɛ -a.» 'Wɪ nɛn Piɛri -a 'vɪ bɛ, yaa 'vɪ 'e lei -sru.

³⁴ Zɪ Piɛri a 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, en "lolu -koei "trɔa o da. "Lolu -koei "a -trɔanan Zozi -srunɔn da "fo. -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn. ³⁵ 'Nun tɔɔn wei -tɔ wu "lolu -koei 'bɔ 'va. E 'nan: «'An 'pɪ nɛn, maan 'si "va "bɛ, -nyɛn

"bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!» ³⁶ Zɪ wei zɪɛ e wɪ bɛ, en Zozi 'fʊ 'e 'tɔwli. 'Wɪ nɛn Zozi -srunɔn 'a -nan 'yɪ bɛ, wa'a -nan sɛɛ wɔlɛ min -tɔ lɛ "fo 'vaa en Zozi 'kɔ laji dɪ.

Zozi -yɔ -wli dɪ "pin 'nɛn 'tɔ -sru
(Mt 17.14-21; Mk 9.14-27)

³⁷ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, en o pɔn sɔɔn "ji. Min "kaga "ta Zozi 'sile -sia. ³⁸ Minnun 'bɔ zɪɛ o yei "bɛ, min -tɔ -paandɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, mɛin trɔ "baa, 'i 'mɛn 'nɛn 'gʊɛ -a -nanjen! -Yɛɛ ci 'mɛn 'nɛn 'tɔwli "a. ³⁹ -Yɔ -wli dɪ "tɔ -taa "da, 'nun tɔɔn -e 'e -paandɪ 'sia. -Yɔ -wli dɪ 'bɔ -a "cɛan "da, te yaa 'le -pɔɛ bɔa. "Yɛɛ vɪnan 'e 'si "da "bɛ, te e 'tɛ 'pa "da "kaga. ⁴⁰ Mɛin -srunɔn trɔ 'ba 'nan, 'o 'yɔ -wli dɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian wa'a -kɔlale -a dɪ.»

⁴¹ En Zozi "e 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yɪ -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. 'Ka 'wɪ 'wli dɪ "dra. Tɔ wɛa nɛn "nyian maan dra 'ka 'va? 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. 'I 'ta 'yie 'nɛn 'a 'gʊ!»

⁴² Zɪ 'nɛn 'bɔ "ɛ -pli Zozi man bɛ, en -yɔ -wli dɪ -a -tria "tra. Yaa cɛɛn "da. 'Pian Zozi 'e yɾa 'tɔn 'tɔ -yɔ -wli dɪ "da, en e 'nan -yɾɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gʊɛ -a -sru.» Zɪ Zozi -a beli bɛ, en e 'nan -a "tɪ 'le 'nan: «'Yie 'nɛn nɛn 'gʊ.» ⁴³ Bali -le -dan 'lee -yee 'pleble min pɛɛnɔn 'kan.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'vɪ 'nyian

(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)

'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, min pɛɛnɔn 'plo 'fʊ 'e 'fɔdɪ. -A -nan nɛn Zozi 'a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: ⁴⁴ «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yɾɛ 'kpa tɪglɪ! Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔn lɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ.» ⁴⁵ -A -srunɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci man lɛ dɪ. -A -ci a 'e yɔɔdɪ -wɔ, 'dʊ -e 'o vɪlɛ 'o -ci man dɪ. 'Pian -a -ci laabɔdɪ "klan o -tɛ.

-Tɛ ci Zozi -sruzan -dan a?

(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

⁴⁶ "Bɛ -sru -sa -tɔ -tria Zozi -srunɔn yei. -Sa zɪɛ -nyɛn 'nan, -tɛ ci o yei Zozi -sruzan -dan a? ⁴⁷ Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ -wɔ. -A -nan nɛn e

'nen "wennen 'tu 'si, yaa -tə 'e "srən,
48 en e 'nan -wle 'nan: «Min nen e
'nen "wennen 'gυ -a 'kun tigl 'mən
"wean bε, te 'an 'bə nen yaan 'kun
tigh. En min nen yaan 'kun tigh bε,
te min nen yaan 'pa 'sia 'trɛda bε, -a
'bə nen yaa 'kun tigh. Maan ve 'cɛɛ
'nan, 'an -sruzan nen 'e 'fli drɛ 'nen
"wennen 'a bε, -a san 'bɛ cɪ -dan.»

*Min -tu -yυ -wliɔ "pin minnun -
sru*

(Mk 9.38-40)

49 En Zan "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali
-le 'wɪ "paazan, kυ min -tu 'yɪ, te e -yυ
-wliɔ -pian "minnun -sru 'i 'tə da.
En kva 'vɪ -yrɛ 'nan, te 'e drɛ dɪ, kɔɔ
ya'a 'ta 'wɔla 'i -sru "le 'kɔɛ 'wɪ 'zυ
dɪ.»

50 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'ka
'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ! Kɔɔ min nen, -a pei
'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪɛ, te e ya 'ka
'va.»

Zozi Zeruzalem si 'sia

51 Tυ nen Bali Zozi "sia 'trɛ 'gυɛ -a
da -e 'e 'kɔ -a laji bε, e 'bə 'kogo. -
A -nan nen Zozi 'nyinnan 'e 'fli da,
en e Zeruzalem si 'sia. 52 E minnun
'pa 'sia 'e 'lɛ. Minnun zɪɛ o -kɔ, en
o 'bɔla Samari 'nən fla. O nyinnan
"nan -wɛɛdɪ 'sia Zozi lɛ 'fla zɪɛ -a da.
53 'Pian Samari 'nən 'ka 'wɪlɛ "man
'fo 'dɪ, kɔɔ Zeruzalem nen e "ta -ko.

54 Zɪ Zozi -srunən Zaji 'lee Zan 'wɪ
zɪɛ -a 'man bε, en waa 'vɪ Zozi lɛ
'nan: «Minsan, i ya "vale 'kɔ 'te 'si laji
-e 'e o -nan -nyan?» 55 Zozi 'e man
lila o da, en e 'wɪ 'pla -wle 'kagla.
[Yaa 'vɪ -wle 'nan: «Min nen ka drɛ
-yee 'nennun -a bε -a -cin 'san 'ka 'ji
'va? 56 Kɔɔ 'an 'bə Blamin -pɪ ma'an
'talɛ 'trɛda 'nan -e 'an minnun -tɛɛ
'dɪ. 'Pian an -ta 'nan -e 'an minnun
'si 'wɪ 'jɪ.»] -A -nan nen o 'fla pee da
si 'sia.

Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mt 8.19-22)

57 Zɪ o ya -kɔnan -sia bε, en min -tu
"e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Fenan pɛɛnən
nen i -ko bε, kɔɛ 'ko 'yia.»

58 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-
Canjannennun nyinnan a, en "lo-
mannun "kɔɛ "a, 'pian Blamin -pɪ

"le "fɛ -tu -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla
'nan dɪ.»

59 En Zozi 'a 'vɪ min -tu lɛ 'nan: «'I
-sɔɔnla 'an -sru!»

Min zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min-
san, 'i 'si -nən 'mən, -e 'an 'kɔ 'an "tɪ
"wɔ 'vaadrɔ.»

60 Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Minnun
nen Bali "le 'va o cɪ 'o 'kadɪ bε, 'i o 'tɔɪ
'o 'wee min wɔ. 'Pian 'i 'bɔ 'i 'kɔ -a vɪ
minnun lɛ 'nan Bali -le mingənnən
-bliɔ 'bɔ.»

61 En min pee -a 'vɪ 'nan: «Minsan,
an -taa -sɔɔnlɛa 'i -sru, 'pian an ya
"vale 'i 'si -nən 'mən -e 'an 'kɔ -si trɔ
'ba 'an 'mangulinun lɔ.»

62 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-
Te min -si -tu 'sia, te -a "trɔɛn "a 'e
koda bε, -a san zɪɛ ya'a dra Bali -le
mingənnən trɛdavɛ -a "fo "dɪ.»

10

Zozi 'e -srunən pee 'pa 'sia 'flivli
(Mt 9.37-38; 10.5-16)

1 "Bɛ -sru en Minsan min -fuba
'sɔravli 'wɪlɛ "fli 'si "va, en e o 'pa 'sia
"flivli 'e 'lɛ. Yaa 'vɪ -wle 'nan 'o 'kɔ
'fla 'lee fenan pɛɛnən nen 'e "ta -ko
bε -a -nan. 2 En Zozi "e 'nan -wle
'nan: «'Saa 'bɛ tran "kaga "bɛ, 'pian
-a -tɛnən a "wennən. -Yee "wean 'ka
Minsan nen fei zɪɛ e cɪ -yee vɛ -a bɛ -
a trɔ 'ba, 'nan 'e -a -tɛnən 'pa 'sia -e 'o
-yee 'saa bɛ -a -tɛ. 3 'Ka -si 'sia! 'Pian
'ka drɛ "yɪ, kɔɔ an "ta 'ka "paa 'sia "le
'bla 'nennun nen o "ta -ko plɔ winun
yei "bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 4 Te 'ka "lala 'lee
'pada 'lee -manwua 'sia dɪ, en te 'ka
'mən -sia min minnun 'tɔ bɔdɪ -a dɪ.

5 -Te ka wla 'kən 'tɔ -ji bε, 'ka -a -
ji 'nən 'tɔ bɔ 'nan, Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -
nən -wle! 6 En -te min -tu a 'kən zɪɛ -a
-ji, te e ya -fɔdɪ -trɔɔ -wɛɛnan bε, 'cɛɛ
-fɛa -fɔdɪ -trɔɔ -nən -yrɛ. 'Pian -te
'bɛ "ka "dɪɛ, 'cɛɛ -fɛa "nən "fo 'e "tun.
7 'Kən nen -a 'lɛ "nen 'nən 'ka 'pɛ 'kun
bε, -a -nan nen 'ka 'fɔ. En fɛ o o fɛ nen
waa -nən 'cɛɛ -ji -blɪvɛ -a 'lee mlinvɛ
-a bε, 'ka -blɪ en 'ka mlin. Kɔɔ min
nen e ya 'nyranman -tu 'panan bε, -a
-nən da nen -e -a -pan 'e 'kən. 'Pian
te 'ka 'ciɪ 'kən 'lɛ "nen -tɔɔladɪ -a "da
"dɪ.

8 'Fla nen ka 'bōla "da, en o 'ka 'kun tigli be, fe nen o -taa 'cee be, 'ka -bli. 9 'Ka -ce 'si minnun man 'fla zie -a da, en 'ka vi -wle 'nan, Bali -le mingōnnen -blidi 'sia 'ka 'va. 10 'Pian -te ka wla 'fla 'tu da, en 'fla zie -a danōn 'ka 'o yie 'tōle 'ka yra die, 'ka 'ku -wee -guada, -e 'ka vi 'nan: 11 <'Ka -tō 'nan, Bali -le mingōnnen -blidi 'bō 'kogo. 'Pian ka'a 'wle "man 'di. -Yee "wean 'ka fla fuōn nen e -fu 'ku 'cein -man be, kva -tōala 'ka da. -A -kōōndi nen 'nan 'ku 'pe 'si 'cee 'wi 'ji.> 12 Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, yi nen Bali 'tredanōn 'le tin "baa be, 'fla zie -a da 'nōn 'le yra yidi 'pleble "mlian Sodōm 'nōn 'le ve da.»

*'Flanun nen -a da 'nōn 'ka yi -tēka
Zoji da die, Zoji 'wi 'pla -wle
(Mt 11.20-23)*

13 En Zoji -a -tō "nen -a vidi -a 'nan: «Koraze 'nōn, 'wi -taa "bōle 'ka man! Bezaida 'nōn, 'wi -taa "bōle 'ka man! Kōō, "te 'lebo "fō wunūn nen o dre 'ka yie man 'gōe, 'nan o dre 'fla nen waa laabo Tir 'lee Sidōn be -a da be, "te -a da 'nōn 'si 'o dre wi -wliidi "man -a -nan 'mōn. En "te o 'tē 'yie 'wi 'o da -a -nan 'mōn, en "te o -ce bō sō cēen 'o man -a -nan 'mōn. 14 -Yee "wean nen maan ve 'cee 'nan, yi nen Bali minnun -le tin "baa be, 'cee yra yidi 'pleble "mlian Tir 'lee Sidōn 'nōn 'le ve da. 15 En kaa nen ka ci Kapanamo 'nōn 'a be, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Ceje, 'pian Bali 'ka -sōōnmlan -kanōn 'va.

16 Min nen e 'ka wei 'man "yi "be, te 'an 'bō nen yaan wei 'man "yi. En min nen ya'a 'e yie 'tōle 'ka yra die, te 'an yra nen -a san 'ka 'e yie 'tōle di. En "nyian be, min nen ya'a 'e yie 'tōle 'an yra die, te -a san 'ka 'e yie 'tōle min nen yaan 'pa 'sia 'treda be -a yra di.»

*Min -fuba 'sōravli 'wle "fli "be o 'li
'o da*

17 Min -fuba 'sōravli 'wle "fli "nen Zoji o 'pa 'sia be o 'li 'o da ci "nrandi -a. En waa 'vi Zoji le 'nan: «'Ku 'san, 'kōe ci -yū -wliidunūn da. 'Wi nen kva

'vi -wle 'i 'tō da 'nan 'o dre be, waa dra.»

18 En Zoji "e 'nan -wle 'nan: «Maan -tōa zi. An Satan yi 'sinan laji, te e "ta -sōōnman "le laa -paan 'zū. 19 'An 'bō mēen -kōladi -nōn 'cee, 'nan -e 'ka 'ta wōla -sanjre 'lee -mlēn 'lee Bali 'nanmanzan 'le 'pleble pēēnōn da. 'Wl 'tō 'ka 'dra 'cee "fo 'di. 20 En te 'ka 'ci 'e "nran 'nan, cee ci -yū -wliidunūn da di! 'Pian 'ka 'ci 'e "nran 'nan, 'ka 'tō a 'e 'cōren -tēdi Bali va!»

*Zoji 'e "ti 'tō 'bō
(Mt 11.25-27)*

21 Tū zie -a wlu be, Bali lei 'saan ci "nrandi -nōn Zoji le. -A -nan nen Zoji "e 'nan: «'An "ti, yie ci labli 'san -a, en yie ci 'tre 'san -a. Mein 'tō "yi "ve 'nan 'wunūn nen yia yōō minnun nen 'o 'fli "siala 'wi 'tōnōn -a be o man be, yia ta 'bōla minnun nen 'o 'fli dre nannannūn -a be -wle. 'Wl 'kpa nen, kōō 'wi nen e ci 'i 'ci 'sō 'a be, -a 'bō nen yia dre.

22 Fe pēēnōn 'peba a 'e wōdi 'an 'lō, 'an "ti yie dre zi. 'An "ti 'saza 'be 'an 'bō nen an ci -a -pī -a be 'an -tōa. En 'an 'bō nen an ci -a -pī -a be, 'an 'saza 'be 'an "ti -tōa. En "nyian 'an 'bō nen an ci -a -pī -a be, min nen an ya "va 'nan 'an ta bōala -yre "be, -a san 'be 'an "ti -tōa.»

23 Zoji "e 'man lila 'e -srunōn 'saza da, en yaa 'vi -wle 'nan: «Bali -le -fea a kaa nen ka 'wi zie -a -nan ye be 'ka man. 24 Maan ve 'cee 'nan, Bali 'lewei vūnōn "kaga 'lee mingōnennūn -a man weē 'nan, 'wi nen kaa -nan ye be, "o "ye, 'pian wa'a yūle di. En 'nan 'wi nen kaa maan "be, "o maan, 'pian wa'a manle di.»

*Zoji -kōnōn "fō "yi "drezan -tū
man
(Mt 22.34-40; Mk 12.28-31)*

25 'Fluba 'ci vīzan -tū wluan 'nan -e 'e Zoji wei 'kun. En yaa laabū Zoji 'lō 'nan: «Bali -le 'wi "paazan, maan dra 'kō -e 'an 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yi?»

26 Zoji "e -yre 'nan: «Bali -le -pei 'fluba 'ji be, e ya 'e 'cōren -tēdi 'kō? -Mē "wi nen yia 'man 'ji?»

27 En e 'nan:
 «'I Minsan Bali yɪ "yi
 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ "yi 'yie 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ "yi 'yie 'pleblɛ pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ "yi 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!
 En "nyian 'i bɔɛzan -tɔ yɪ "yi
 "le 'yie 'wɪ 'zɔ.»

28 Zozi "e -yrɛ 'nan: «Yia 'vɪ 'kpa. 'I
 drɛ zɪ -e 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ
 -a yɪ.»

29 'Fluba 'ci vɪzan zɪɛ e ya 'yee tin
 'nɔnnɔn -wɛɛnan, -yee "wɛan yaa
 laabu "nyian Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪɛ cɪ
 'an bɔɛzan -tɔ -a?»

30 En Zozi 'wɪ zɪɛ -a -sru 'vɪ -kɔnnɛn
 "fɔdɪ -a. E 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tɔ
 'si Zeruzalɛm, e "ta -ko Zeriko. Zɪ e
 'bɔ -si yei "bɛ, ɛn crinnɔn 'bɔ "man, o
 'wɔ "da, ɛn o -yee fɛnɔn pɛɛnɔn koo
 -yrɔ. Waa -sɔn -trilii -a -kadɪ -fɔla tɔ,
 ɛn o 'si -a -sru. 31 "Bɛ -sru ɛn Bali
 -panzan -tɔ -si -tɔwli zɪɛ -a 'sia. Min
 nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e
 paala "man -kɔɔbli, e -kɔ. 32 "Bɛ -sru
 ɛn min -tɔ nɛn e 'nyranman "paa
 Bali -pan 'kuin bɛ e -si -tɔwli zɪɛ -a
 'sia "nyian. Min zɪɛ Levi min nɛn.
 'Wɪ -tɔwli "nɛn Bali -panzan -a drɛ
 bɛ, -nyrɛn yaa drɛ. Min nɛn crinnɔn
 -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man
 "kɔɔbli, e -kɔ. 33 En "nyian bɛ Samari
 min -tɔ "ta -ko 'ta wɔnan. E -si -tɔwli
 zɪɛ -a 'sia. E 'bɔ min zɪɛ -a man. Zɪ
 yaa 'yɪ bɛ, ɛn -a nyrinda -sɛn "da.
 34 E pli "man, ɛn yaa mlɔnnun yra
 bɔv 'nyrɔn 'lee -wɛn -a, ɛn yaa ta yɪ.
 Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn yaa 'si 'yee -sɔ
 da, tɔɔn ɛn e -kɔ -a -pɛnnɔn nyin -ji
 'kuin, ɛn 'e yie 'tɔ "va.

35 -A ta tɔ cɛɛn, e 'lein 'wɛ 'si "fli,
 yaa -nɔn -pɛnnɔn nyin -ji 'kɔn san lɛ,
 ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I yra 'si, 'i yie 'tɔ
 min 'gɔv -a va 'mɛn! "Lala nɛn i "ta -
 a srɛman -a -wulo -wlu bɛ, -te an -ta
 bɛ -e 'an bɔla 'yie.» »

36 En Zozi -a laabu 'fluba 'ci vɪzan
 zɪɛ -yrɔ 'nan: «"Yie 'ji, min yaaga zɪɛ
 o yei "bɛ, -tɪɛ drɛ min nɛn crinnɔn -a
 -sɔn bɛ, -a bɔɛzan -tɔ -a? 'I vɪ 'mɛn!»

37 En 'fluba 'ci vɪzan 'e 'nan: «Min
 nɛn yaa nyrinda 'si bɛ, -a san nɛn.»

En Zozi -a 'le 'sran -yrɛ 'nan: «'I
 'kɔ! 'I 'bɔ "i "drɛ "nyian zɪɛ!»

Zozi 'kɔ Mat 'lee Mari -va

38 Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan -
 sia, ɛn o 'bɔla 'fla 'tɔ da. Lɔmɔn -
 tɔ a 'fla zɪɛ -a da, waa laabo Mat.
 E "yi drɛ Zozi lɛ 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn.
 39 -A "blu -tɔ a, wɛɛ laabo Mari.
 Mari zɪɛ e -nyran Minsan cɛɛn -man,
 ɛn yaa wei mandɪ 'sia. 40 Tɔ zɪɛ -
 a wlu, te Mat "le yra 'kla "tra "dɪ,
 fɛnɔn -tɔɛndɪ 'lee 'wɪ "kaga "drɛdɪ -
 le "wɛan. Tɔɔn e -ta, ɛn e 'nan Zozi
 lɛ 'nan: «Minsan, 'an "blu 'an "tɔvɛ
 'an 'tɔwli fɛnɔn drɛnan. 'Wɪ zɪɛ yɪ'a
 siala 'wɪ 'a dɔv? 'I vɪ -yrɛ 'nan 'e 'pa
 'an 'va!»

41 En Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan:
 «Mat, 'i 'ci "nrɔnman 'wɪ "kaga "da,
 ɛn 'i yra 'kla "tra "dɪ. 42 'Pian maan
 ve 'yie 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ tiglɪ bɛ e ya
 -tɔwli "cɛ. -A 'bɔ nɛn 'i "blu Mari -a
 -si 'sia 'gɔ, ɛn min 'ka -a sia -yrɔ "fo
 "dɪ.»

11

Bali trɔv 'badɪ
 (Mt 6.9-13)

1 Yi -tɔ da bɛ, Zozi Bali trɔv 'badɪ
 'sia fɛ -tɔ -nan. Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn
 -a -sruzan 'tɔ "e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i
 Bali trɔv 'badɪ "paa 'kɔ 'ji "le zɪ Zan -a
 paa 'e -srunɔn 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

2 En Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan:
 «"Cɛɛ vɪ 'nan ka Bali trɔv 'ba bɛ, 'ka vɪ
 'nan:

'Kɔ "tɪ Bali,

'i drɛ -e minnɔn 'o 'i 'tɔ drɛ -dan!
 'Yie mingɔnnɛn -blidɪ 'e 'ta!

3 Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ,

'i 'kɔ 'blifɛ nɛn kɔ cɪ "va "bɛ -a -nɔn
 'kɔvɛ.

4 'Wɪnɔn nɛn kɔv dra 'yie -wɛlidɪ "bɛ,
 'i 'cɛ 'kɔvɛ!

Kɔɔ min 'wɪ dra 'kɔv -wɛlidɪ "bɛ, kɔv
 "cɛa -yrɛ.

Te 'i 'kɔ 'tɔv -e Satan 'e 'kɔ 'man yɪ
 dɪ!»

5 "Bɛ -sru ɛn Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ -
 wɛ. E 'nan: «Min -tɔ a 'ka yei, ɛn -a
 bee -tɔ -a. Bada -tɔ, ɛn e -kɔ 'e bee
 zɪɛ -a -va. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An bee,
 'i yra 'si, 'i "mɛn 'kpɔun yaaga 'fɛ!»

6 Min -tu "sia 'ta wɔnan, e 'bɔla 'an 'va. En fe -tu 'ka 'an 'lɔ -e 'an -nɔn -yrɛ "di.»

7 Tɔɔn -a bee zɪɛ, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: <'Yian 'tʊ flu! 'An 'kɔn 'fɔ -ji 'va. 'Kʊ 'vale 'mɛn 'nɛnnun -a kʊ ya yi -tenan. Ma'an 'wuanla -e 'an 'kpɔun -nɔn 'yie di.»

8 -Te min zɪɛ e 'ka "vale 'e wuanla 'e bee -le "wɛan dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, e wuanla 'nan 'e bee a 'e man dɛnan -wluwlu -le "wɛan.

9 -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka fe trʊ 'ba, waa -nɔan 'cɛɛ! 'Ka fe -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ! ¹⁰ Kɔɔ min nɛn e fe trʊ "baa bɛ, waa -nɔan -yrɛ. En min nɛn e fe -wɛɛman bɛ, yaa ye. En min nɛn e 'kɔn -tɛa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

11 Min "tɪ "tʊ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn pɔ trʊ 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -mlɛn -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji di. ¹² En "nyian bɛ, min "tɪ "tʊ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn mannyrɛn trʊ 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -sanjre -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji di. ¹³ Ka ya min -wliɔ 'a, 'pian ka fe "yi -tɔa -e 'ka -nɔn 'cee 'nɛnnun lɛ. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, e lei 'saun -nɔan minnun nɛn waa laabo -yrɔ "bɛ -wɪɛ.»

Zozi 'le 'pleble "sia nyin?

(Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

14 Yi -tu da bɛ, en Zozi bobo -tu beli. -Yɔ nɛn e min zɪɛ -a drɛ bobo -a bɛ, Zozi -a -pin -a -sru. Zɪ -yɔ zɪɛ e 'si bobo -sru "bɛ, en min 'bɔ 'wliɔ 'sia. Tɔɔn minnun pɛɛnɔn nɛn -nan bɛ, 'wɪ o 'plo 'fɔ.

15 'Pian min -mienun "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnun tazan nɛn waa laabo Belzebul bɛ, -yɛɛ 'pleble 'nɔn Zozi lɛ, en e -yɔ -wliɔnun -pian "minnun -sru.» ¹⁶ En "nyian bɛ min -mienun -a laabo Zozi 'lɔ 'nan, 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tu drɛ, -e 'o 'tɔ 'nan e "sia laji.

17 Zɪ 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, en e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tʊ -ji minnun cɛɛn e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ e -wia. 'Kɔnnun -wiiman 'o cin da. ¹⁸ -A -towli "nɛn

"nyian Satan 'lee -yee -yɔnun -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. - Yee "wɛan -te 'ka ve 'an man 'nan Belzebul 'bɛ 'pleble -nɔan 'mɛn, en 'an -yɔ -wliɔnun -pian "minnun -sru "bɛ, 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn di. ¹⁹ En -te 'wɪ nɛn ka 'vɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, 'lɔɔ 'cee minnun bɛ, -tɪ -le 'pleble 'a nɛn "o "yɔ -wliɔnun -pian? 'Ka 'bɔ 'le minnun 'bɛ -kɔnnɛn 'nan 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn di. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, Bali -le 'pleble 'a nɛn an -yɔ -wliɔnun -pian "minnun -sru. En 'wɪ zɪɛ -a drɛɔɔ 'bɛ -kɔnnɛn 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -bliɔ 'bɔ 'ka 'va.

²¹ Min 'pleble nɛn -kuli -tan fɛnun cɪ -yrɔ, en -a yie a 'yee 'kɔn 'va bɛ, -a yifɛnun pɛɛnɔn 'man yra flu. ²² 'Pian min nɛn -a 'pleble -cia "da "bɛ, -te e -ta, en yaa klɪ bɛ, e -yee -kuli -tan fɛnun nɛn e yi -tera "da "bɛ -a "kooman -yrɔ -e 'e -a yifɛnun -pli.

²³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nɛn e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. En min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kʊ fe tre 'e cin man dɪɛ, yaa fuimlan "man.»

*Zozi -yɔ -wliɔ "liɔ 'e da 'wɪ 'vɪ
(Mt 12.43-45)*

²⁴ «-Te -yɔ -wliɔ 'si min -sru "bɛ, e -cia "wɔɔɔ -a fɛnan -kadinun -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛɔɔ -a 'nan -e 'e -nyran -nan. 'Pian -te ya'a yɪɛ dɪɛ, -e 'e vɪ 'nan: <An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bɛ, -a -ji.» ²⁵ -Te e -ta, te -a -nan a 'e "koodɪ, te -a -nan fe pɛɛnɔn yra "cɛjɛ, ²⁶ tɔɔn -e 'e 'kʊ 'e -sru, -e 'e -yɔ -wliɔ 'sɔravli "nɛn o -wliɔ "mlian "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yee -kɔndɪ -wliɔ "mlian -a tɛɔɛ vɛ da.»

²⁷ Zɪ Zozi cɛɛn 'winun zɪɛ -a vɔɔɔ man bɛ, tɔɔn en lumɔn -tu wei wu minnun yei. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ lumɔn nɛn yei 'ya en e 'nyɔn 'nɔn 'yie bɛ -a man.»

²⁸ 'Pian Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn e Bali wei maan te e 'ta

wola "da "bε, -a san man nεn Bali -le -fεa ci.»

Zozi 'ka 'wιε "man-e 'e 'lebo "fo wι drε di

(Mt 12.38-42)

²⁹ Zi minnun a trenan "kaga "bε, tɔn Zozi "e 'nan: «-Naagunɔn, ka ya min -wliɔnun -a. Ka ya "va 'nan, 'an 'wι 'tu drε -e 'e -kɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka "nyian 'wι 'nɔan -kɔn "vε pee dra 'ka 'va 'gυ di, -te ya'a 'silεa 'wι nεn Bali 'lewei vɔzan Zonazi -a drε bε -a dɛ. ³⁰ Kɔɔ Blamin -pɪ -taa "drεle 'wι 'nɔan -kɔn "vε -a -naagunɔn le, "le zi Zonazi -a drε 'li Ninivi 'nɔn le bε -yee 'wι 'zυ.

³¹ En limɔn -tu nεn 'li e ya mingɔnɔn -a 'trεda "tre 'zia bε, yi nεn Bali minnun -le tin "baa bε, -yεε 'wι -tɔa -naagunɔn man. Kɔɔ e 'si 'trεda fεnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wι 'tɔɔdi yi. Maan ve 'cεε 'nan, min nεn -a -dan "mlian Salomɔn da bε, e ya 'gυ. ³² En "nyian bε, yi nεn Bali minnun -le tin "baa bε, Ninivi 'nɔn 'wι -tɔa -naagunɔn man. Kɔɔ zi Zonazi Bali -le 'wι 'vι -wle "bε, o 'si 'wι 'wliɔɔ "drεɔɔ man, εn o -sɔɔnla Bali -sru. Maan ve 'cεε 'nan, min nεn -a -dan "mlian Zonazi da bε, e ya 'gυ.»

Min nεn e Zozi -tɔa "bε e ya 'tε 'san da

(Mt 5.15; 6.22-23; Mk 4.21)

³³ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min 'ka -kannen 'fɔa "nεn -e 'e yɔɔ di, -te 'bε "cεε di, -e 'e wυ -pɔ wlu di. 'Pian yaa -tɔala fεnan 'wein da, -e minnun "ε -wla 'kuin bε, te waa -san ye.

³⁴ Min yiε 'bε -maan min fεnan ye. -Te 'i yiε a "ji 'kpa bε, 'tε 'san -sεan 'i da, yia -tɔa. 'Pian -te 'i yiε 'ka fεnan ye dɛ, 'tε 'san -sεan 'i da, yi'a tɔa di. I ya tu pεεnɔn man klun va. ³⁵ -Yee "wεan 'ka drε "yi, te fε -tu 'e 'si -tɔ 'tε 'san -lɔ, -e 'ka 'fυ klun va di. ³⁶ Kɔɔ -te 'tε 'san a 'e -sεndi 'i fε pεεnɔn 'nan, εn 'i fε -tu -nan 'ka 'fɔle klun va dɛ, 'i man -kɔan 'wein "fo "le zi -kannen 'i 'man dra 'wein bε, -yee 'wι 'zυ.»

Zozi 'wι 'pla Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɔnɔn le

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ Zozi 'fυ 'wι tin 'banan, εn Farizen min -tu -ta -a trυ 'bale. Yaa 'vι -yre 'nan, 'e 'kυ fεnun -bli 'yee "kɔnɔn. Zozi wυ "man. Zi e -kυ, e wla -yee 'kuin bε, 'nun tɔn εn e -nyran fεnun -sru. ³⁸ 'Wι zɪε e Farizen min 'plo 'fɔ. Kɔɔ Zozi 'ka 'e 'pε -man "foele "le zi 'o tranun -a 'vι bε -yee 'wι 'zυ di.

³⁹ -A -nan nεn Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'Ka Farizen 'nɔn bε, ka 'kulenɔn 'lee -pɔ man bei "foeman fenyian. 'Pian 'ka 'pɔn -ji a 'e fadɔ crin -pɔan 'lee nyannɔn -pɔan "a. ⁴⁰ Ka ya -blυ -a! Bali nεn e fε man bei drε bε, -yεε fε -ji drε. ⁴¹ -Yee "wεan fε nεn e ci 'cee 'kulenɔn 'lee 'cee -pɔ -ji bε, -nyren 'ka -nɔn 'yalε -tεnɔn le, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'le.

⁴² Farizen 'nɔn, 'wι -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ sinwlenun nεn waa laabo manti 'lee ru bε, 'lee 'cee sinwle pεεnɔn bε, kaa -fuzan -nɔan Bali le. 'Pian ka'a Bali ye "yi "di, εn ka'a va wι dra "yi "di. Te 'wι zɪε -yεε ci "le blamin 'e drε 'vaa -e 'e fε -fuzan -nɔn Bali le.

⁴³ Farizen 'nɔn, 'wι -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ -te ka ya cin yι 'kuin bε, ka -nyran "nan 'kpagba 'sidi ye "yi. En -te ka ya -guada bε, ka ya "vale min yiε 'e 'nan 'ka man -e 'e 'ka 'tɔ bυ.

⁴⁴ 'Wι -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yre nεn -a ta a 'e 'sandɔ bε -yee 'wι 'zυ. -Te min 'tran "da bε, -e fε nεn "ji "bε 'e min 'tri "tɔ Bali 'le.»

⁴⁵ Zi Zozi 'wι zɪε -a 'vι bε, -a -nan nεn 'fluba 'ci vɔzan -tu -a 'si "da. Yaa 'vι Zozi le 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, -te yia vι zɪε, te i ya "nyian "kɔe "srɔn wɔnan.»

⁴⁶ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'Fluba 'ci vɔnɔn, 'wι -taa "bɔle "nyian "cee "man! Kɔɔ 'wι 'pleble nεn kaa ve minnun le 'nan 'o drε, te ka'a 'paa o va -a drεnan di.

⁴⁷ 'Wι -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɔnɔn nεn 'ka tranun o tεε bε, ka 'kɔn drε o -yre da. ⁴⁸ 'Wι nεn 'ka

tranun -a dre be, e ya 'ka 'ji 'wi 'yi
 "a, -yee "wean nen ka 'kon dre Bali
 'lewei vinon zie o -yrd da. ⁴⁹ Bali nen
 'wi 'todi pēenon a -yrd "be, e 'wi zie -a
 'vi 'e 'cen. Yaa 'vi 'nan: «An -taa 'an
 'lewei vinon 'lee 'men 'pasianon 'a -
 wle, 'pian o o -mie -tea, en o 'te "paa
 o -mie da.» ⁵⁰ -Yee "wean Bali 'lewei
 vinon nen minnun o tee 'trēda pou
 sianan "be, -naagunon da nen Bali -
 a nyran -sean. ⁵¹ E 'sia Abel da -trilii,
 en e 'bō Zakari nen waa -te Bali -pan
 'kon 'lee Bali -pan "dave yei "be -a
 da. Maan ve 'cee 'nan, -naagunon da
 nen Bali -a nyran -sean.

⁵² 'Fluba 'ci vinon, 'wi -taa "bōle
 'ka man! Kōō -si nen minnun -a
 "siala -e 'o 'ku Bali va be kaa 'le 'wu.
 'Ka 'bō 'ka -si 'bō zie -a da di, en
 "nyian be minnun nen o ya "vale
 'nan 'o 'si zie -a "siala be, ka -si -to -
 wlo!»

⁵³ Zi Zozi cēen 'wi zie -a vidī man
 be, en e 'bōla Farizen min zie -yee
 'kuin. 'Wi pēenon nen Zozi 'a 'vi be,
 e 'bli 'fō 'fluba 'ci vinon 'lee Farizen
 'non 'ji "fo. -Yee "wean -e 'e 'sia tu
 zie -a man be, o 'wi laabu 'sien -yrd
 "kaga. ⁵⁴ Waa dra zie 'nan -e 'o wei
 'kun -e 'o 'kōla 'wi 'todi -a man.

12

'Ka wei 'e 'kon 'twwli!
 (Mt 10.26-27)

¹ En minnun tredī 'sia "nyian Zozi
 man "kaga 'kpa 'nan -e 'o wei man.
 O ya "kaga "buu "le "wean o "taan-
 mlan 'o cin ceinla da. 'Pian Zozi 'wi
 tin 'badī 'sia 'e tēde 'e -srunon le. Yaa
 'vi -wle 'nan: «Ka yie 'tō 'ka 'fli -va
 Farizen 'non 'le 'mannyan 'le "wean.
 O wei a "flivli, -yee ci "le 'mannyan
 'le 'wi 'zv. Te 'wi zie 'e 'ka 'sa -e 'ka
 'wi dre "le -wee 'wi 'zv di.

² Maan -cin -tōa 'ka 'ji 'nan, fe -tv
 'ka 'fo 'e yōōdi -trilii, -e 'e vile 'e bōla
 'ji di. En 'wi yōōdi -tv "ka -e 'o vile o
 man fēnan 'wein da di. ³ -Yee "wean
 'wi pēenon nen kaa ve klun va be, o
 -taa -a manle yidēa. En 'wi nen kaa
 ve 'sure -ji min le 'kon "bu "ji be, o -
 taa -a trōan -tōle min yei.»

Te 'ka "klan min b di!
 (Mt 10.28-33; 12.32)

⁴ «'An beenun, maan ve 'cee 'nan,
 te 'ka "klan minnun nen o min po -
 tea, te wa'a 'kōlaman "nyian fe pee
 dredī -a diē, -wlo "di. ⁵ Min nen 'kō
 'ka "klan -yrd "be, maan -kōōnman
 'cee. 'Ka "klan Bali b, kōō -e -kōlaman
 e min -tea, en e -kōlaman e -kō min
 -a yra yidi nen ya'a 'nyaan diē -a -
 nan. ⁶ -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, "lo-
 man "wenwennennun 'bō nen min
 'ka o taan "lala "kaga 'va diē, Bali yie
 a o -tōdv pēenon da. ⁷ En 'cee ve be,
 Bali 'ka 'wulo "je "pou -tōdv pēenon
 "nen -tōa. -Yee "wean te nyen 'e 'kon
 'ka 'ji di! Bali 'ka "siala e -cia "loman
 "kaga "da.

⁸ Maan ve 'cee 'nan, min nen yaa
 'le "cēan minnun pēenon 'le 'nan, 'e
 ya 'an -sruzan 'a be, 'an 'bō Blamin
 -pī maan 'le "cēan "nyian Bali -le
 'pasianon 'le 'nan, min 'gōe 'an -
 sruzan nen. ⁹ 'Pian min nen e 'ka
 "vale 'e ve minnun yie man 'nan, e
 ya 'an -sruzan 'a diē, 'an 'bō "nyian
 "an "ve Bali -le 'pasianon yie man
 'nan, 'an -sruzan "cee di. ¹⁰ En min
 nen e wū 'wli di Blamin -pī man be,
 Bali -a man wū 'cēa. 'Pian min nen e
 wū 'wli di Bali lei 'saun man be, Bali
 'ka -a cēa -yrd "fo "di.

¹¹ -Te o -kō 'kaa tin 'banon 'cein
 -da be, 'wi nen 'kō 'ka vi be, te -
 a nyen 'e 'kon 'ka 'ji di. -Te Zuif
 'nōn 'le cin yī 'kuin nen oo, en -te
 min tanon 'cein -da nen oo, en -te
 mingōōnennun cein -da nen oo, 'wi
 nen 'kō ka vi be, te -a nyen 'e 'kon 'ka
 'ji di. ¹² Kōō 'wi nen 'kō 'ka vi be, Bali
 lei -a "paaman 'ka 'ji tu zie -a wlu.»

Fēzan man -kōōnen

¹³ Min -tv nen minnun yei "be,
 e 'nan Zozi le 'nan: «Bali -le 'wi
 "paazan, 'i vi 'an "bu le 'nan, 'ku "ti
 -zia fenun be, 'ku -pli!»

¹⁴ En Zozi "e 'nan min zie -yrd
 'nan: «-Tie 'vi 'yie 'nan maan nen 'an
 dre 'ka yei fe -plidī da tin 'bazan 'a?»
¹⁵ En Zozi -a 'vi minnun nen -nan be
 -wle 'nan: «Ka yie 'tō 'ka 'fli -va! Te
 'ka -wee 'nan fe pēenon 'e 'kon 'ka 'lo

dı! Koo -te min a fezan -a 'koo oo, -yee 'belidi 'ka 'sia 'e lo fe man di.»

16 -A -nan nen Zozi -kannen 'gve -a -fodi 'sia -wle. E 'nan: «Fezan -to -a, en -yee fei -a. -Yee fei zie -a ta fe 'bola "kaga 'kpa. 17 -A -nan nen yaa "nrondi 'sia 'e 'ji 'nan: «Maan dra 'koo? Koo fe pee -nan "ka "nyian -e 'an 'men fenun -sen -nan di.»

18 Toon 'wi 'tu -cin -to "ji. -Nyren 'nan: «An 'men fenun tre 'konnun -wia, -e 'an pee -to 'kpa -dan. "Be -sru -e 'an 'men fei fe 'wle 'lee 'an yife ppenon -sen -ji, 19 -e 'an vi 'an 'fli le 'nan: 'An bee, i yife a "kaga le "kaga 'wlu ve -a. 'I 'flinla 'e "tun, en 'i fe -bli 'e "tun, en 'i 'wen mlin 'e "tun, -e 'i 'ci 'e "nran 'e "tun!»

20 'Pian Bali -a vi -yre 'nan: «Bluzan! Cee gv 'pei 'gve -a man be, 'yie ve -nyaan 'tre da. Fenun ppenon nen yia tre be, -ti -lo nen e -fo?» »

21 En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wi 'towli zie -yee baa min nen 'e yife -weeman 'e 'bo 'le ve -a be -a man. Koo -a san 'ka fezan -a Bali 'le di.»

Zozi -srunon yi -teala Bali da!
(Mt 6.25-34)

22 "Be -sru en Zozi -a 'vi 'e -srunon le 'nan: «-Yee 'wean maan ve 'cee 'nan: Te 'ka 'fu 'ka 'ci "nrannan 'cee 'treda da di! -Yee ci "le: «Me "nen kva -ble? En kva dra 'koo, -e 'ku 'man sonun yi?» 23 Koo 'belidi nen 'ka 'lo be -a "yi 'mlian -blife da. En 'ka 'kole nen 'ka da be -a 'kpa "mlian sonun da.

24 'Ka 'ci "nrn "lomannun da -to! Wa'a 'saa 'foa di, en wa'a 'saa 'tea di, en -wee fe 'ka 'e tredi fe -tu -nan di, en -wee fe trenan "ka 'di, 'pian te Bali -blife -naan -wle. -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan Bali 'le be, 'ka "yi "mlian "lomannun da! 25 'Cee ci "nrondi 'cee 'treda da be, ya'a 'kolaman -e 'e yi -towli "ce 'pa 'cee 'belidi da "fo "di. 26 -Te ka'a 'kolaman 'wi zie 'be dredi -a die, -me "le "wean nen 'ka 'ci "nrnman 'wi peenun da?

27 'Ka 'ci "nrn lu -fuinun da "nyian -to! 'Ka -wee dredi yi! Wa'a 'nyranman 'paa di, en wa'a so taan

di. 'Pian maan ve 'cee 'nan, Salomn nen e ya mingonnen -dan to -a 'li be, -yee so -tu fenyian 'ka 'mlinle lu -fuinun zie -a -towli "le fenyian da di. 28 Lu -fui "nen 'be ci lua, "tre wee "cean -e 'wee -fo 'te 'va be, -te Bali 'be 'man dre ve wee fenyian zie be, 'loo kaa "nun? 'Cee yi -teradi Bali da a "wennon.

29 -Yee "wean fe nen 'koo 'ka -bli 'lee fe nen 'koo 'ka mlin be, te 'ka 'fu 'ka 'ci "nrannan "da "di! 30 Koo minnun nen wa'a Bali toa die, -wee ci "nrnman 'winun zie -a da. 'Pian 'ka "ti Bali -a -toa 'nan, fenun zie -a 'wi a 'ka man. 31 'Cee ve be, 'ka -wee 'e tede 'nan Bali 'e mingonnen -bli 'ka da. "Be -sru -e -a 'bo 'e 'wi ppenon zie -a dre 'cee.

32 Te nyen 'e 'kon 'ka 'ji di! Ka ya "le 'bla 'pa "wennon 'zu. Koo 'ka "ti Bali 'ka 'si "va 'nan 'yee mingonnen tre a 'cee ve -a.

33 'Ka 'ka yifenun -tan, -e 'ka man "lala -non 'yale -tenon le. Fe nen ya'a sreman die, -a 'bo nen 'ka -wee! -Yee ci min yife nen laji be -a. Crinnon 'ka 'pliman fe zie -a -nan di, en fe sre bebe 'ka 'nan di. 34 Koo fenan nen min yife ci be, -a -nan nen -yee ci "nrondi ppenon 'koon.»

'Ka Blamin -pi man -pen
(Mt 24.43-51)

35 «'Ka 'man 'e 'kon 'e wodi, en 'cee -kannen 'e 'fu 'fodi "nen! 36 'Ka 'kon "le minnun nen o ci 'o 'tazan -penan be -wee 'wi 'zu. Minnun zie, -te o tazan 'si li 'pa "fedi da 'nan e -ta, en e 'kon 'te be, -wee 'le "so -yre. 37 Bali -le -fea a minnun nen Minsan baa o man, te o yie a "man "be o man. Maan ve 'cee 'wi tigh 'a 'nan, 'e 'man wuoman, -e 'o -nyran fenun -sru, -e 'e -wee fe 'pa. 38 E -ta bada oo, en -te 'be "cee di, e -ta to "nen "tu -a oo, -te e 'bo o man te o yie a "man "be, Bali -le -fea a o man. 39 Maan ve 'cee 'nan, to nen crinzan -taa "min crin wole be, "te 'kon san -a -toa "be, "te -a man -koon 'e wodi to ppenon man, en ya'a toe -e 'e 'yee 'kon 'fon di. 40 -Yee "wean 'ka 'bo

"nyian 'ka 'man wɔɔ! Kɔɔ Blamin -
pɪ-taa tɔ nɛn -a -cin 'ka 'kɔan 'ka 'ji
dɪe -a man.»

⁴¹ -A -nan nɛn Piəri -a laabo Zozi
'lɔ 'nan: «Minsan, -kɔnnɛn "nɛn yia -
fɔ zɪe, 'kɔ 'saza 'le vɛ nɛn, -baa min
pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn?»

⁴² Ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan:
«Min 'suzan "cɛn 'bɛ 'ta wɔla 'e 'san
wɛi da 'wɪ 'tɔdɪ -a? Min 'suzan nɛn -
a tazan 'yee 'kɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ, ɛn
yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e -blɪfɛ -nɔn min
'sunɔn -mienun lɛ 'e 'tɔ -man bɛ -
nyrɛn. ⁴³ Min 'suzan zɪe -te -a tazan
'bɔ "man 'wɪ zɪe -a drɛnan bɛ, -yee vɛ
a 'yi. ⁴⁴ Maan vɛ 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan,
-a tazan -a -tɔa 'e yɪfɛ pɛɛnɔn da.

⁴⁵ 'Pian -te min 'suzan zɪe 'e ci
nrɔn 'nan: <'An 'tazan -a 'mɔnnan.>
Tɔɔn -e 'e 'tɛ 'padɪ 'sia minnɔn nɛn
'e yɪe -tɔa "o va bɛ o da, te e ya "fɛdɪ
-blɪnan 'saza, ɛn e ya -wɛn mlɪnnan
'saza. ⁴⁶ Tɔɔn yɪ nɛn -a -cin 'ka 'ji
'nan 'e 'tazan -taa "dɪe, -e 'bɛ bɔla
klɪglɪ, -e -a tazan -e "nɛn "jɛɛnla 'ji -
wɪdɪ. E 'wɪ "nɛn -kɔnnɛn -yrɛ "le
zɪ Bali 'wɪ "nɛn -kɔnnɛn minnɔn
nɛn wɔ'a yɪ -tɛlɛa 'e da dɪe -wlɛ "bɛ
-yee 'wɪ 'zɔ.

⁴⁷ Min 'suzan nɛn 'e 'tazan 'ci 'sɔ
wɪnɔn -tɔa, 'pian 'e 'ka "vale 'e 'ta
wɔla "da "dɪe, waa -sɔan "kaga 'kpa.
⁴⁸ Ɛn "nyian bɛ, min nɛn e 'wɪ 'tɔ drɛ
'wɪdɪ 'e 'tazan lɛ, te ya 'a ci 'sɔ wɪnɔn
tɔa dɪe, waa -sɔan, 'pian waa -sɔan
'wɛnnɔn. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan,
min nɛn Bali fɛ "kaga "nɔn -yrɛ "bɛ,
yaa laabo -yrɔ "nyian "kaga. Ɛn min
nɛn Bali fɛ "kaga "pɛba 'wɔ -yrɔ "bɛ,
-a san lɔ nɛn e 'wɪ "kaga laabo.»

*Minnun "cɛan 'e cin man Zozi -le
'wɛan*

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ «'An -ta 'tɛ 'fɔlɛ "nɛn 'trɛ da. An
ya "vale 'e 'kɔn 'e 'bidɪ 'va. ⁵⁰ 'Pian
e ya "le 'mɛn yra yɪ tɔ 'e bɔ 'vaa, -
e 'e 'bidɪ 'sia. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, an ya -a
-pɛnnan 'an 'ci le nyɛn -a, 'nan 'wɪ
zɪe 'e drɛ. ⁵¹ Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan
'an -ta 'trɛda, 'nan -e minnɔn man
'e 'fɔla -trɔɔ dɪ! 'Pian an -ta 'wɪ 'fɔlɛa
minnɔn man. ⁵² Maan vɛ 'cɛɛ 'nan,
-te min a 'soolu 'kɔn 'towli 'lɛ "nɛn

"bɛ, o "cɛan 'e cin man 'mɛn "wɛan.
Min yaaga -taa "kɔnlɛ -pɛ -tɔ -a, -e
min "fli 'o 'kɔn -pɛ -tɔ -a. ⁵³ Ɛn 'nɛn
"tɪ 'lee 'e 'pɪ yɛi 'ka 'taa -a -blɪlɛ dɪ. Ɛn
'nɛn "bɔ 'lee 'e lu yɛi 'ka 'taa -a -blɪlɛ
dɪ. Ɛn -sran "bɔ 'lee 'e 'pɪ nan yɛi 'ka
'taa -a -blɪlɛ dɪ.»

*Minnun 'ka "vale 'o Zozi 'le 'wɪ 'ci
maan "dɪ*

(Mt 16.2-3; 5.25-26)

⁵⁴ Zozi -a 'vɪ "nyian minnɔn nɛn
-nan bɛ -wlɛ 'nan: «-Te laa wla "ji
yɪdɛ 'fɔ -nan "va 'zia bɛ, 'nun tɔɔn
kaa vɛ 'nan, laa "ta -fɛan, -e 'e drɛ zɪ.
⁵⁵ Ɛn -te fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "trɛ 'zia
bɛ, ka 'yɪ "fɛɛnnan bɛ -a 'yɪ bɛ, 'nun
tɔɔn ka vɛ 'nan, 'tɛdɛ "ta -daa, -e 'e
drɛ zɪ. ⁵⁶ Ka 'wɪ dra min yɪe 'lɛ! Fɛ
nɛn e "ta dra 'trɛ da bɛ, 'lee fɛ nɛn e
"ta dra laji bɛ, 'cɛɛ -tɔa. 'Pian 'wɪ nɛn
'an cɪ 'bɛ drɛnan tɔ 'gɔvɛ -a bɛ, ka 'ka
"vale 'cɛɛ -tɔa "dɪ. ⁵⁷ Ɛn 'wɪ nɛn 'bɛ cɪ
tɪglɪ "le 'cɛɛ drɛ bɛ, ka 'ka "vale 'cɛɛ
tɔa dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra zɪ?

⁵⁸ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da -tɔ!
-Te min -tɔ 'i 'sanman drɛ, ɛn ka
"ta -ko -a tin 'balɛ bɛ, 'i 'fɔ 'e 'flɪn 'i
'ka yɛi "sɛn 'e cin va, "tagɔ 'yɛi 'nɔn
tin 'bazan lɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -
pɔ 'kuin. ⁵⁹ Maan vɛ 'yɪe 'nan, "yɪe
vɪnan i bɔla -pɔ 'kɔn zɪe -a -ji bɛ, te i
cɛɛn "lala pɛɛnɔn bɔladɪ man.»

13

'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man!

¹ Tɔ zɪe -a man bɛ, -kɔnnɛn Pilati
Galile 'nɔn -mienun tɛɛ Zeruzalem.
E o tɛɛ te o ya Bali -pannan Bali -pan
'kuin. -A -nan nɛn min -mienun -ta
'wɪ zɪe -a 'sɪnan 'palɛ Zozi lɛ. ² Ɛn Zozi
'e 'nan -wlɛ 'nan: «E ya 'ka 'ji 'nan,
Galile 'nɔn zɪe o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e cɪla
Galile 'nɔn -mie -le vɛ da, -le "wɛan
'wɪ zɪe e 'bɔ o man? ³ -Cɛjɛ, e 'ka
zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka 'a 'silɛ
'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla
Bali -sru "dɪe, ka -kaaman "le -wee
'wɪ 'zɔ. ⁴ Ɛn "nyian bɛ, min -fuda
'sɔra nɛn 'kɔn loulou o tɛɛ Siloe
bɛ, e ya 'ka 'ji 'nan, o 'wɪ 'wɪdɪ
drɛ e cɪla Zeruzalem 'nɔn pɛɛnɔn da?
⁵ -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te
ka 'a

'sile 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali-sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zʊ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ fijie yiba "nɛn ya'a 'baa dɪɛ -a man

⁶ ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia. E 'nan: «Min -tʊ -le fijie yiba "a 'e 'tɔdɪ 'yee rɛzɛn fei. Min zɪɛ e -ta -a 'blʊ -wɛɛɛ "man, 'pian ya'a yɪɛ "fo "dɪ. ⁷ -A -nan nɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa rɛzɛn fei 'bɔ va bɛ -yrɛ 'nan: «Lɛ yaaga nɛn 'gʊ, te 'an -taa fijie yiba 'gʊɛ, -a 'blʊ -wɛɛɛ "man, te ma'an ye dɪ. -Yee "wɛan 'i yiba 'cɛn! Kɔɔ e ya -nan 'e "tun.»

⁸ ɛn min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ va bɛ, e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'tʊ "nyian lɛ -tʊ! Maan "srɔn "kluman, -e 'an 'bli -sɛn "man 'dʊ -e 'e ba. ⁹ Lɛ pee -te ya'a balɛ dɪɛ, -e 'i 'cɛn.» »

Zozi lɛmɔn -tʊ beli

¹⁰ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tʊ da nɛn, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnɔn ji -wee cin yɪ 'kuin. ¹¹ Lɛmɔn -tʊ a 'kɔn zɪɛ -a -ji. -A lɛ -fuda 'sɔra 'bɔ, te 'e yra ye -yɔ -wɪdɪ "tʊ -lɔ. -A 'klɔn 'tɔ 'siɛn, ɛn ya'a "nyian 'kɔlaman wluandɪ -a dɪ. ¹² Zɪ Zozi lɛ zɪɛ -a 'yɪ bɛ, yaa laabʊ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie -cɛ 'e 'si 'i man!» ¹³ -A -nan nɛn 'e 'pɛ 'pla lɛ zɪɛ -a da. 'Nun tɔɔn ɛn e 'sʊ "ji, ɛn e Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

¹⁴ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ bɛ, e 'bli 'fɔ cin yɪ 'kɔn 'tazan ji, kɔɔ Zozi min beli Saba yi da. ɛn e 'nan minnɔn lɛ 'nan: «Yi a 'shɛɛdʊ, -a da nɛn blamin 'nyranman "paa. Yinun zɪɛ -a -tʊ da nɛn, 'ka 'ta, -e 'o 'ka 'beli. 'Pian te 'ka 'ta Saba yi da "fo "dɪ!»

¹⁵ ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Ka ya min -wɪdɪ "a, ka 'wɪ dra min yɪɛ 'lɛ. Saba yi da bɛ, ka "we "man, -e min 'e 'yee trɔvɛ baa "flu 'e 'blɪfɛ -sru, -e 'e 'kʊ 'yi 'nan -yrɛ. -Te e ya tri a oo, ɛn te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya -aflumun a oo, kaa dra zɪ, -njɛɛ dʊv? ¹⁶ 'Pian ka 'ka "vale 'an baa 'si Abraam kluda lɛ 'gʊɛ -a man Saba yi

da dɪ. Kɔɔ Satan -a yrɪ -a -nan lɛ -fuda 'sɔra nɛn 'gʊ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn 'yra -a 'nanmannɔn 'tɛdɪ 'sia. 'Pian te min pɛɛnɔn 'ci "nranman 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Zozi a dra bɛ -yee "wɛan.

Fei fɛ 'wɛ man -kɔnnɛn 'lee 'man-nyan man -kɔnnɛn

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia minnɔn lɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔɔnman? ¹⁹ E ya "le min -tʊ 'bɛ fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn 'tʊ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yee fei. E bɔa -e 'e drɛ yiba "a, te "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

²⁰ ɛn e -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔɔnman? ²¹ E ya "le lɛmɔn -tʊ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wɛnnɔn 'wʊ 'va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪɛ e -fari -pʊ 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Si nɛn min -a "siala -e 'e 'beli bɛ e ya -tʊwɪ

(Mt 7.13-14, 22-23; 8.11-12; 25.10-12)

²² "Bɛ -sru Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. E -kʊ Bali -le 'wɪ "paadɪ -a minnɔn ji 'flanun nɛn -si -a bɛ -a da. ²³ ɛn min -tʊ -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'An 'san. 'Wɪ 'kpa, min "nɛn "wɛnnɛn nɛn Bali -a "sia 'wɪ 'ji?»

ɛn Zozi -a vɪdɪ 'sia minnɔn lɛ 'nan: ²⁴ «'Ka man -wɛɛ 'nan 'ka -wɪlamlan 'kɔn -yrɛ "fɪnɛn 'ji -e 'ka 'belɪdɪ yɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min "kaga -taa -a man -wɛɛɛ 'nan 'o -wɪlamlan 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'pian wa'a 'bɔala 'nan nun dɪ. ²⁵ Tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, -te 'kɔn san 'ta 'yee 'kɔn -fɔa "ji, te ka -fɔ bei. Ka 'kɔn 'tɛdɪ "siala, te ka "ta -a ve -yrɛ 'nan: «'Kʊ 'san, 'i 'kɔn 'lɛ 'sʊ 'kʊɛ!» Yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.»

²⁶ Tɔɔn -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «-Kaa fɛ -blɪ 'e cin va, ɛn -kaa 'yi mɪn 'e cin va. ɛn i Bali -le 'wɪ paa 'kʊ fla.»

27 "Bε -sru yaa ve 'cεε 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ. Ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, 'ka 'si 'an "srɔn "kogo!»

28 Tɔ zɪε -a man bε, te ka Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'lee Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn ye Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 'Pian ka -fo bei, -e 'ka -wuɔdɪ 'sia te 'ka 'shɛ da -ble. 29 Minnun 'sia yidɛ wɪuan "nan 'zia, ɛn o "sia yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia, ɛn o "sia 'trɛda lou 'zia, ɛn o "sia 'trɛda 'tre 'zia, -e 'o "fɛdɪ -dan -blɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 30 Minnun nɛn o -fɔla "da "bε, o "kaga -taa "dreɛ -si 'lɛnɔn 'a. ɛn minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bε, o "kaga -taa "dreɛ min -fɔla "danɔn 'a.»

*Zozi 'wɪ 'pla Zeruzalɛm 'nɔn lɛ
(Mt 23.37-39)*

31 Tɔ zɪε -a man bε, Farizɛn 'nɔn -mie -ta -a vilɛ Zozi lɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i 'si 'gɔ! Erodɪ a 'i -wɛɛnan 'nan -e 'yei 'tɛ.»

32 ɛn Zozi 'a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ -a vɪ -dawlɪzan 'labɛ -yrɛ 'nan, an -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, ɛn an minnun "belia cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a. -A yi yaagazan da -e 'an 'cɛn "man. 33 'Wɪ 'kpa, maan dra cɛɛgɔ, ɛn maan dra "trɛ, ɛn maan dra "bε -sru. ɛn an bɔala Zeruzalɛm, kɔɔ -nan nun nɛn Bali 'lewei vizan -kaa.

34 Zeruzalɛm 'nɔn, ka Bali 'lewei vɪnɔn -tɛɛman. ɛn minnun nɛn Bali -taa "waa 'cɛε bε, ka o -tɛɛman -kɔlɛbu -a. Maan man wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man, "le zɪ mɛɪn "bɔ 'yɛɛ 'nɛnnun treman 'e 'pɛba 'wɪlu bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wɪlɛ "man "dɪ. 35 -Yɛɛ "wɛɛn Bali "ta 'e 'pɛ "sia 'cɛɛ Bali -pan 'kɔn -sru. ɛn 'an 'bɔ 'gɔɛ, ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian ka -kɔlaman 'an yɪdɪ -a 'e 'pɛɛ yi nɛn kaa vɪdɪ "siala 'nan: «Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!» »

14

Zozi min -tɔ beli 'flinla "yi da

1 Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi nɛn waa laabo Saba bɛ -a -tɔ da nɛn, Zozi wlala Farizɛn 'nɔn 'tazan -tɔ -le

'kuin 'nan -e 'e fɛ -blɪ. Minnun nɛn 'kɔn zɪε -a -ji bɛ, te o yɪɛ a Zozi 'va. 2 ɛn min -tɔ -ta -tɔlɛ Zozi 'lɛ. Min zɪε -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn a 'e -tɔɔladɪ -cɛ -tɔ -lɔ. 3 Tɔɔn ɛn Zozi -a laabɔ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'lɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cɛɛ -pɛɪ -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'cɛ 'si min man 'flinla "yi da?» 4 'Pian o 'ka "vale 'o 'wɪ "sia "da "fo "dɪ. Tɔɔn Zozi klɛ -cɛzan zɪε -a man, ɛn yaa beli. E -si -nɔn -yrɛ, ɛn e -kɔ.

5 -A -nan nɛn Zozi -a vɪdɪ 'sia 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn lɛ 'nan: «Min -tɔ 'ka 'ka yɛɪ, -te -yɛɛ 'nɛn 'fɔ 'yi 'kɪlu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vilɛ 'e 'si dɪ. ɛn -te -yɛɛ tri -fɔ 'yi 'kɪlu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vilɛ 'e 'si dɪ. -Njɛɛ dɔv?» 6 Wa'a -kɔlale -e 'o 'wɪ zɪε -a -zi -fɔ -yrɛ "dɪ.

-Tɪ lɛ nɛn Bali -nyrannan fɛnyian -nɔan?

7 Zozi -a 'yi 'nan minnun nɛn o -taa "bɛ, o -nyrannan tɪglɪ tɪglɪ "sia, te o -nyɛanla. -A -nan nɛn e -kɔnnɛn 'gɔɛ -a -fɔdɪ 'sia -wlɛ. E 'nan: 8 «-Te min 'i laabɔ 'nan 'i 'lɔ "fɛdɪ -blɪ 'e 'va bɛ, te 'i 'nyrannan tɪglɪ 'si dɪ! Kɔɔ -a -mie da bɛ, te min nɛn 'bɛ a min -dan a e -cia 'i da bɛ, wɛɛ laabɔ "nyian. 9 Min nɛn e 'ka laabɔ bɛ, yaa ve 'yɪɛ 'nan: «'I pɛɪn 'labɛ -a -nɔn min 'gɔɛ -yrɛ!» Tɔɔn te 'i "ta wuanla 'yra -a, -e 'i 'kɔ -nyran pɛɪn -fɔla "dazan da. 10 -Yɛɛ "wɛɛn -te min 'i laabɔ 'nan, 'i 'lɔ "fɛdɪ -blɪ 'e 'va bɛ, 'i -nyran pɛɪn -fɔla "dazan da! Min nɛn yɛɪ laabɔ bɛ, -te yɛɪ 'yi bɛ, -e 'e 'ta -a vɪ 'yɪɛ 'nan: «An bee, 'i 'ta -nyrannan tɪglɪ 'gɔɛ -a 'si!» -Te e dre zɪε, min pɛɛnɔn nɛn ka "ta -nyɛanla waa bɛ, 'yra "sia 'i yɪɛ man o yɛɪ.»

11 ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nɛn 'e 'fli dre -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn. ɛn min nɛn 'e 'fli dre "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra -dan.»

12 "Bε -sru ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia min nɛn e Zozi 'bɔ laabɔ 'nan 'e 'lɔ "fɛdɪ -blɪ 'e 'va bɛ, -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'i "ta minnun laabo "fɛdɪ fɛ man bɛ, te 'i beenun laabɔ dɪ! ɛn te 'i "bɔnɪn laabɔ dɪ! ɛn te 'i 'mangulinun laabɔ dɪ! ɛn te 'i

bəenun fənən laabv dı! "Təgə -wee vε da, -e 'wei laabv te 'e drε fε 'leji bəladı -a. ¹³ 'Pian -te 'i "ta minnun laabv "fedi fε man bε, 'i 'yale -tənən laabv! En minnun nən -cε cı o man bε 'i o laabv! En minnun nən o "tun "bo bε 'i o laabv! En minnun nən o yie 'wi bε 'i o laabv! ¹⁴ -Te 'i 'wi zıe -a drε bε, Bali -fεa ve 'i man, kəw wa'a 'leji bəala 'yie dı. 'Pian Bali -a 'leji bəala 'yie, tv nən min tıglı nun wuanla -kanən 'va bε, -a man.»

*"Fedi-dan man-kənnən
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ -A -nan nən min -tv nən fε zıe -a -nan bε yaa 'vı Zozi lε 'nan: «Min nən e fε -ble Bali -le mingənnen trεda bε, Bali -le -fεa a -a san man.»

¹⁶ En Zozi -kənnən "tv -fədı 'sia -yrε. E 'nan: «Min -tv "bε "ta "fedi-dan dra, en yaa 'wı 'vı min "kaga "lε. ¹⁷ Zı "fedi yi 'bə bε, en 'e 'suzan 'tv 'pa 'sia 'nan 'e 'kə o laabv. 'E vı -wlε 'nan: «'Ka 'ta! O cεen fənun drεdı man.»

¹⁸ 'Pian o -tvəv pεenən 'wı 'tv 'yı, en waa 'vı -yrε. Min tεde -a 'vı -yrε 'nan: «An "sia fei -tv 'lonan. An "ta -ko -a -nanjenle. -Yee "wεan 'i yra 'si, ma'an 'kəlamən 'lvdı -a dı.»

¹⁹ En -a -tv "e 'vı -yrε 'nan: «An tri 'lə -fu. An "ta -ko o -nanjenle, -te o 'nyranman "paa 'kpa -o. -Yee "wεan 'i yra 'si, ma'an 'kəlamən 'lvdı -a dı.»

²⁰ En -a pee "e 'vı 'nan: «An "sia lı 'panan. -Yee "wεan ma'an 'kəlamən 'lvdı -a dı.»

²¹ Min 'suzan zıe 'li 'e da 'e 'tazan -va. 'Wı nən o pεenən -a 'vı bε yaa 'sinan 'pa -yrε. -A -nan nən 'bli 'fə -a tazan 'bə 'ji, en e 'nan 'e 'suzan lε 'nan: «'I 'kə tada 'fla yei, -e 'i vı 'yale -tənən lε, en 'i vı minnun nən -cε cı o man bε -wlε, en 'i vı minnun nən o yie 'wi bε -wlε, en 'i vı minnun nən o "tun "bo bε -wlε, -e 'ka 'ta waa!»

²² En min 'suzan zıe -e -kə "nyian. Fəənən, en e -ta -a vıle 'e 'tazan lε 'nan: «'An 'san, 'wı nən yia 'vı bε, maan drε, 'pian -nyrannan -mie a tian 'nan.»

²³ -A -nan nən -a tazan -a 'vı 'nyian -yrε 'nan: «'I 'kə -sıblə 'nennun da, en 'i 'kə fei -paannun

da, -e 'i vı minnun lε 'nan 'o 'ta. 'I 'tə o man, -e 'o 'wı "man, 'dv -e 'mən 'kuin 'e fa!» »

²⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cεe 'nan, minnun nən Bali o laabv, en wa'a 'wıle "man "dıe, o -tv 'ka 'taa "fedi -blıle 'an 'va dı.»

*-Tıe -kəlamən drεdı -a Zozi -sruzan -a?
(Mt 10.37-38)*

²⁵ "Bε -sru en Zozi Zeruzalem si 'sia 'nyian. Min yra -a -sru "kaga 'kpa. -A -nan nən Zozi 'e 'man lila, en e 'nan -wlε 'nan: ²⁶ «Min nən e ya "vale 'e -səənmlan 'an -sru "bε, 'yaan 'sia e 'mlin 'e "tı 'lee 'e "bū "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e nan 'lee 'yee 'nənnun da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e "būnun 'lee e "blunun "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e 'bə 'le 'belıdı da. -Te ya'a drεle zı dıe, ya'a 'kəlamən -e 'e drε 'an -sruzan 'a "fo "dı. ²⁷ En "nyian bε, min nən e ya "vale 'e -səənmlan 'an -sru "bε, 'e 'wı yra yıdı man, en 'e 'wı -kadı man yıba "plan da! -Te ya'a drεle zı dıe, ya'a 'kəlamən -e 'e drε 'an -sruzan 'a "fo "dı.

²⁸ -A -kəən "man wı -tv nən 'gυ. Min -tv a 'ka yei, en e ya "vale 'e 'yee 'kən -dan -təa. Min zıe zı 'kə 'e drε bε, yaa "nrənman 'e 'ji 'vaa, en yaa -si "siala. E 'yee "lala -nanjenan, -te e bəa -yee 'kən 'təve -a -o. ²⁹ "Təgə -te e 'yee 'kən 'pυ -fə 'trε 'ji bε, -e 'e vıle 'e 'cən "man "dı. Təən minnun nən o 'wı zıe -a -nan ye bε, waa sεε wədı "siala -a vıdı -a 'nan: ³⁰ «Min 'labε e 'kən 'tədı 'sia, 'pian ya'a -kəlalε 'cəndı -a "man "dı.»

³¹ En -a -kəən "man wı -tv nən "nyian 'gυ. Mingənnen -tv "ta -ko -kuli man mingənnen -tv -va. Mingənnen zıe zı 'kə 'e drε bε, yaa "nrənman 'e 'ji 'vaa, en e -kuli -si "siala. 'E 'ci "nrənman 'nan, 'yee minnun -kpi fu (10.000) 'gυε, o -pε "səa min -kpi yə -tv (20.000) -a? ³² -Te yaa -tə 'nan 'e 'pε 'ka 'taa 'səle -kuli -a dıe, e minnun "paa 'sia mingənnen -tv zıe -a va, te 'bε a tian 'kəəbli. E toba -fəa -yrε 'nan, te 'o 'kuli -tan "nyian dı.»

³³ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wl 'towlı zıe -nyren 'e drε 'cee vε -a! -Te min 'ka 'e 'bli 'silε 'yee fε pεenon da dıε, ya'a 'kolaman -e 'e drε 'an -sruzan 'a "fo "dı.

³⁴ 'Wl 'kpa, -wε a fε "yi "a. 'Pian -te -wε 'nōnnon 'si "man "bε, -a drε vε "ka "nyian 'nōnnon dı. ³⁵ E 'ka "nyian "yi fε -tū drε vε -a 'trēda dı. En e 'ka -angle -a dı. 'Pian waa wεenman 'e "tun. Min nen 'wı man "trōen cı -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

15

'Bla nen e 'san bε waa 'yı

(Mt 18.12-14)

¹ Yi -tū da 'sukōlε 'sinon "kaga pli Zozi man 'nan -e 'o wei man. En minnun nen o 'tō 'wlıdı "a "nyian minnun 'le bε, o "kaga "ta "nyian.

² 'Wl zıe ya'a Farizen 'non 'lee 'fluba 'ci vınon 'ci 'sōlε "fo "dı. -A -nan nen waa vıdı 'sia 'nan: «Min 'labε, e ta -kli "wı dra. E 'wı 'wlıdı 'drēnon "kuan 'e 'pε "fli "a, en o fε -ble waa 'e cın va.»

³ -A -nan nen Zozi -kōnnen "fōdı 'sia -wle. E 'nan: ⁴ «Min -tū -le 'bla a -yaa tū, en -a -towlı "cε 'san "va. Min zıe yaa dra 'kō? Maan ve 'cεε 'nan e 'bla -fuba 'sōrasıen 'wle 'sōrasıen "tōε "bui "da, -e 'e 'kū -a -towlı "nen e 'san bε -a -wεε. -Njεε dūv? ⁵ -Te yaa 'yı bε, -a cı "nranman 'kpa tıglı. Yaa "sia -e 'e -fō 'e 'plabei da. ⁶ -Te e 'bōla "kōnnen "bε, 'e beenun 'lee 'e "srōnnon laabo 'e va. Yaa ve -wle 'nan: «'Ka 'ta -e -kaa cı 'e "nran 'e cın va! An 'mēn 'bla nen e 'san bε -a 'yı.»

⁷ 'Wl 'towlı zıe -yεε dra Bali lε. -Te min -towlı "cε 'si 'wı 'wlıdı "drēdı man, en 'e 'fli -nōn Bali lε bε, Bali cı "nranman. Cı "nran nen min -towlı zıe, yaa -nōan Bali lε bε, e "mlıan min -fuba 'sōrasıen 'wle 'sōrasıen nen o ya tıglı 'va bε -wee cı "nran nen waa -nōan Bali lε bε -a da.»

'Lein 'wle nen e 'san bε waa 'yı

⁸ En Zozi -a 'vı "nyian -wle 'nan: «-Te lımōn -tū -le 'leın 'wle a -fu, en -a -towlı "cε 'san "va "bε, e -kannen -fōa "nen, -e 'e 'yee 'kuın "koodı 'sia. Yaa -wεeman -trılıı, -e 'e 'yı. ⁹ -Te yaa 'yı

bε, 'e "luenun 'lee 'e "srōnnon laabo 'e 'va. Yaa ve -wle 'nan: «'Ka 'ta -e -kaa cı 'e "nran 'e cın va! An 'mēn 'leın 'wle nen e 'san bε -a 'yı.»

¹⁰ 'Wl 'towlı zıe -yεε dra Bali 'le 'pasıanōn nen lajı bε -wle. -Te min -towlı "cε 'si 'wı 'wlıdı "drēdı man, en 'e 'fli -nōn Bali lε bε, Bali -le 'pasıanōn 'ci "nranman.»

'Nen "tı 'lee 'yee 'nennun "fli "le 'wı

¹¹ Zozi -kōnnen "tū -fō "nyian -wle. E 'nan: «Min -tū a, en -yee 'nennun a "fli. ¹² Yi -tū da bε, en -a "tıennenzan -a 'vı 'e "tı "lε 'nan: «'An "tı, 'an 'blıan nen e -taa "kōnlε 'mēn vε -a bε, 'ı -nōn 'mēn! -A -nan nen o "tı 'e yıfε cēen 'e cın man -wle.

¹³ Yi "fli, yaa, "bε -sru en -a "tıennenzan 'bō 'yee vε pεenon 'tan. Yaa man "lala 'si, en e -kū -a -blıdε 'fla 'kōōbli 'tū da, te 'e 'ci 'sō wıunun dra. ¹⁴ "Yεε 'cēn -a -blıdı man bε, te dra -dan 'lε "sō 'fla zıe -a da. -A -nan nen 'e yra yıdı 'sia. ¹⁵ En e -kū toba -fōlε 'fla zıe -a da min -tū lε, 'nan -e 'e 'nyranman "va. Min zıe 'bε 'pa 'sia 'nan 'e 'kū 'e yıe 'tō 'yee 'srıunun va lua. ¹⁶ Dra -a -tēa, e ya "vale 'e 'srıunun -blıfε -ble, 'pıan min -tū 'ka -a -nōan -yre "fo "dı.

¹⁷ En 'e 'wulo 'jı "nrōndı "sia. Yaa 'vı 'e 'jı 'nan: «'An "tı 'le 'nyranman 'panōn 'bε fε -ble -mıen, te e o "kle. 'Pıan mēen -kaa "dra lō 'gv. ¹⁸ 'Wl nen an -taa -a drele bε -nyren 'gv. An lıa 'an da 'an "tı 'va -e 'an vı -yre 'nan: «'An "tı, 'ı yra 'si! 'An 'wı 'wlıdı drε Bali wlu, en 'an 'wı 'wlıdı drε 'yıe. ¹⁹ E 'ka "le 'waan laabō "nyian 'yie 'nen "fo "dı. 'I yra 'si, 'yian drε 'yie 'nyranman 'pazan 'tū -a!» >

²⁰ -A -nan nen e 'lı 'e da 'e "tı 'va. E -fū "kōnnen "man -kōōbli, en -a "tı -a 'yı. -Yee 'nen nyrında -sēn "da, en e -kū -a 'lε flān -a. Yaa 'kun, en e -atū -tē "man.

²¹ -A -pı 'e -yre 'nan: «'An "tı, an 'wı 'wlıdı drε Bali wlu, en an 'wı 'wlıdı drε 'yıe. E 'ka "le 'waan laabō "nyian 'yie 'nen "fo "dı.»

²² 'Pıan -a "tı -a 'vı 'yee nōannun lε 'nan: «'Ka 'ta "nyıandı sō -tre

fɛnyian -a, -e 'ka wɔ 'mɛn 'nɛn 'gʊɛ -a da! 'Ka sɔɔnwɛ wɔ -a -pɛ 'wɛ man, -e 'ka 'manwua "wɔ -a cɛin -man! 23 'Ka 'ta tri -blonɛn bɔadi bɛ -a, -e 'kaa -tɛ -yrɛ! E ya "lɛ -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. 24 Kɔɔ 'an 'pɪ nɛn kaa ye 'gʊɛ, e -ka, ɛn e fuɔ. E 'san, ɛn maan 'yɪ. > Tɔɔn ɛn o "fɛdi drɛdi 'sia.

25 Tɔ zɪɛ -a wɔ bɛ, tɛ -yɛɛ 'nɛn cɛjɛnɛzan a tian fei. Zɪ e 'si fei, e ya -tanan bɛ, "yɛɛ -pli "kɔnnɛn "man bɛ, ɛn e "dre 'man. 26 -A -nan nɛn e nɔan -tɔ laabu, ɛn e "kɔnnɛn "wɪ laabu -yrɔ. 27 'Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I -suannɛn 'bɛ 'ta. 'I "tɪ tri -blonɛn bɔadi bɛ -a -tɛ -yrɛ, 'nan 'wɪ 'tɔ 'ka drɛɛ -yrɛ "dɪ -lɛ "wɛan.>

28 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fo "ji, ɛn e 'ka "vale 'e -wɔlamlan "kɔnnɛn "dɪ. Tɔɔn ɛn -a "tɪ 'bɔla. E toba -fɔdi 'sia -yrɛ 'nan 'e -wɔla "kɔnnɛn. 29 'Pian e 'nan 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An lɛ "kaga 'kpa nɛn 'gʊ, tɛ 'an 'nyranman "paa 'yɪɛ, ɛn ma'an tian 'li -a vɪɛ 'yɪ 'wɪ 'tɔ man -cɛjɛ dɪ. 'Pian yɪ'a tian bɔ 'nɛn 'tɔwli "nɔnlɛ 'mɛn, -e 'kɔ "fɛdi -bli "va 'kɔ 'vale 'an beenun -a dɪ. 30 'I 'yɪɔ, 'wɪ nɛn yia drɛ bɛ -a! 'I 'pɪ nɛn e 'yɪɛ "lala pɛɛnɔn bli lɪmɔnnun man bɛ, zɪ e -ta bɛ, ɛn i tri -blonɛn bɔadi bɛ -a -tɛ -yrɛ.>

31 ɛn -a "tɪ "e -yrɛ 'nan: <'Mɛn 'nɛn, tɔ pɛɛnɔn man bɛ, i ya 'an 'va 'gʊ, ɛn 'an yɪɛ pɛɛnɔn bɛ e ya 'yɪɛ vɛ -a. 32 E ya "lɛ -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. -Ka'a 'kɔlaman -e -kaa 'wɪ 'pɛɛ drɛ "fo "dɪ, kɔɔ 'i -suannɛn 'gʊɛ e -ka, ɛn e fuɔ, e 'san, ɛn maan 'yɪ.> »

16

'Ka 'man wɔw, "trɛ "wɪ -lɛ "wɛan!

1 'Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔdi 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan: <'Fɛzan -tɔ a, ɛn min -tɔ 'bɛ 'e yɪɛ -tɔa -a yɪɛ pɛɛnɔn 'va. ɛn minnɔn -a -nan sɛɛ 'wɔ fɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan, min nɛn 'e yɪɛ -tɔa -a yɪɛ va bɛ, yaa "sia "va tɛ 'e man wɪ dra -a. 2 -A -nan nɛn fɛzan -a laabu, ɛn e 'wɪ 'gʊɛ -a laabu -yrɔ. E 'nan: <-Mɛ "wɪ nɛn maan 'man 'i man 'gʊ? Yɪ'a 'kɔlaman -e 'i 'fo 'an yɪɛ da "nyian "fo "dɪ. -Yɛɛ "wɛan

'nyranman pɛɛnɔn nɛn yia 'pa bɛ, 'i -sru "vɪ 'mɛn!>

3 ɛn min nɛn 'e yɪɛ -tɔa -a yɪɛ va bɛ, 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An 'san 'ta 'mɛn 'nyranman "sia 'an 'lɔ. -Mɛ "nɛn an -taa -a drɛɛ "mɛn? 'An "kɔɛ "ka -e 'an fei 'pa dɪ, ɛn 'tra 'tɛdɪ 'yra 'an -tɛa. 4 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'an drɛ -e minnɔn 'o 'an yɪ "yɪ "bɛ, maan -tɔa. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn maan dra, 'bɛ 'lɛ vɛ bɛ, -tɛ 'an 'san 'si 'an man bɛ, -e minnɔn 'waan 'kun 'o 'pɛ "fli "a 'wɛɛ "kɔnnɛn.>

5 -A -nan nɛn minnɔn nɛn -a san -lɛ fɛn ci o da bɛ, e o laabudɪ 'sia 'tɔdɔ. Yaa laabu -a tɛdɛ -lɔ 'nan: <'An 'san -lɛ fɛn a 'i da wɛa?>

6 'Bɛ -yrɛ 'nan: <'E ya 'nyrɔn "tugu -yaa tɔ!>

ɛn e -yrɛ 'nan: <'I 'yɪɛ 'fluba 'si, 'i -nyran "nyɪandɔ, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'soolu!>

7 'Bɛ -sru yaa laabu "nyian -a -tɔ -lɔ 'nan: <'Bii "nun? E ya "yɪɛ 'lɔ wɛa?>

'Bɛ -yrɛ 'nan: <'E ya 'saa 'wɛɛ 'plablu -yaa tɔ.>

ɛn e -yrɛ 'nan: <'I 'yɪɛ 'fluba 'si, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'sɔra!> »

8 ɛn Zozi -a 'lɛ 'sran 'e -srunɔn lɛ 'nan: <'Min 'suzan 'wɪdɪ zɪɛ, e 'wɪ 'tɔ wɪ drɛ. Maan vɛ 'cɛɛ 'nan, minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, o 'wɪ -tɔa 'o cin yɛi e "mlɪan minnɔn nɛn o ci Bali -lɛ vɛ -a bɛ o da.

9 -Yɛɛ "wɛan 'wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ! 'Ka bɛɛ -wɛɛ "lala nɛn e ya 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a! -Tɛ ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, tɔ nɛn "lala 'wɪ 'ka 'kɔan "nyian dɪɛ, o 'ka "kuan 'o 'pɛ "fli "a Bali fla.

10 -Tɛ min drɛ wɪ a tɪglɪ 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min drɛ wɪ -kɔan tɪglɪ 'wɪ -dandan ji. ɛn -tɛ min -dawli ye "yɪ 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min -dawli ye "yɪ 'wɪ -dandan ji. 11 -Yɛɛ "wɛan -tɛ minnɔn 'ka yɪ -tɛlɛa 'ka da "lala nɛn e ya 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a va dɪɛ, Bali 'ka fɛ nɛn e ci tɪglɪ bɛ -a nɔan 'cɛɛ dɪ. 12 ɛn -tɛ minnɔn 'ka yɪ -tɛlɛa 'ka da fɛ nɛn e 'ka 'cɛɛ vɛ -a dɪɛ -a va

dɛ, fɛ nɛn Bali -a 'pla 'cee vɛ -a bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ dɪ.

¹³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, nɔan -tɔ 'ka 'kɔlamən -e 'e min 'fli 'su 'e cin -a dɪ. Elɛaman -a -tɔ man, te ya'a -tɔ ye "yi 'dɪ. Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, min nɛn e "lala ye "yi "bɛ, ya'a 'kɔlamən -e 'e Bali yɪ "yi "dɪ.»

¹⁴ Farizɛn 'nɔn nɛn -nan bɛ, zɪ o 'wɪnɔn zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o Zozi 'shɛ blɪ. Kɔɔ o "lala ye "yi. ¹⁵ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'fli dra min yɛ lɛ min tɪɣlɔn -a. 'Pian Bali 'cee ci "nrɔndɪ ye. ɛn fɛ nɛn minnɔn -a "siala 'nan, ka ya 'wɪ -dan drɛnan bɛ, Bali "le 'va bɛ, e ya 'wɪ 'wlɪdɪ "a "fo.

¹⁶ -Pei -tɔ wɪnɔn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, 'lee 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, -a da nɛn minnɔn 'ta 'wɔla -trɪlɪɪ ɛn Zan -ta. 'Pian zɪ e -ta bɛ, ɛn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn 'nan -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo bɛ, waa vɪdɪ 'sia minnɔn lɛ. -A -nan nɛn minnɔn "kaga -a "vale 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'o da. ¹⁷ 'Pian -te lablɪ 'lee 'trɛ 'ka tian 'nyanlɛ dɛ, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tɔwɪ 'ka tian 'silɛ "da "fo "dɪ.

¹⁸ -Yee "wɛan min nɛn e 'si 'e nan man ɛn e lɪ pee 'pa bɛ, te e lɪ wɛɛ 'e nan ceje man. ɛn "nyian bɛ, min nɛn e lɪ nɛn -a -srən -a 'bɔla bɛ -a 'pa bɛ, te min nan wɛɛ.»

Fɛzan -tɔ 'lee Laza man -kɔnnɛn

¹⁹ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ "nyian. E 'nan: «Fɛzan -tɔ a. Min zɪɛ mingɔnnɛnnɔn da sɔ nɛn -a 'flɛ cɪ bɛ, -nyrɛn yaa wo. ɛn tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man te -a ci a 'e 'sɔdɪ, te e "fɛdɪ -ble. ²⁰ ɛn 'yalɛ -tɛzan -tɔ a "nyian. Wɛɛ laabo Laza. Min zɪɛ mlɔn "a -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da. ɛn e ya 'e nyinnandɪ fɛzan zɪɛ -yee -klɔn -yrɛ "nɛn. ²¹ E ya "vale 'e fɛzan 'nɛan pɔnnɛn nɛn e -sɛanla bɛ -a -ble. 'Pian min -tɔ 'ka -a -nɔnlɛ -yrɛ "dɪ. E ya 'e nyinnandɪ fɛ zɪɛ -a -nan, te -plɛnnɔn -a mlɔnnɔn 'ji flannan.

²² Yi -tɔ 'bɔ ɛn 'yalɛ -tɛzan zɪɛ e -ka. -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn -a 'si, o -kɔ -a Abraam "srɔn.

"Bɛ -sru ɛn fɛzan "e "ka 'wɔ "nyian, ɛn wɛɛ 'wɔ. ²³ Zɪ e 'bɔla -yremo fla bɛ, ɛn 'e yra yɪdɪ 'sia. -A -nan nɛn 'e yɛ 'tɔ lou, ɛn e Abraam 'yɪ 'kɔɔbli, te Laza yra -a "srɔn. ²⁴ ɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: «'Kɔ tra Abraam, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da! 'I yra 'si, 'i Laza 'pa 'sia 'e 'ta 'e 'pɛ 'wlɛ wɔ 'yia, -e 'e 'tɔ 'an 'le! Kɔɔ 'an ya 'an yra ynan 'te 'gɔvɛ -a va.»

²⁵ ɛn Abraam "e -yrɛ 'nan: «'Mɛn 'nɛn, -a -cin 'e 'tɔ 'i 'ji 'nan, tɔ nɛn i ya 'trɛda bɛ i "yi 'yɪ, te Laza "e yra ye. -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -a "sii tɔ 'bɔ ɛn 'yie yra yɪ tɔ 'bɔ. ²⁶ ɛn "nyian bɛ -klu -dan -kaa cɛɛn 'e cin man. -Te min a "vale 'nan "e "sia 'kɔ 'va 'gɔ -e 'e 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, ya'a 'kɔlamən -a drɛdɪ -a dɪ. ɛn -te min a "vale 'nan 'e "sia 'ka 'va nun -e 'e 'ta 'kɔ 'va 'gɔvɛ, ya'a 'kɔlamən -a drɛdɪ -a dɪ.»

²⁷ Tɔɔn fɛzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ tra Abraam, 'pian mein trɔv "baa, 'i Laza 'pa 'sia 'an "tɪ "le "kɔnnɛn! ²⁸ 'An "bɔvɔnɔn a 'soolu, -e 'e 'wɪ tin 'ba -wɛɛ, "tɔgɔ 'o 'ta fɛnan nɛn 'an yra ye 'gɔvɛ -a -nan.»

²⁹ ɛn Abraam "e -yrɛ 'nan: «Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn nɛn yaa -nɔn Moizi lɛ bɛ, e ya o va nun. ɛn 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, e ya o va nun. 'O "trɔɛn "tɔ -yrɛ -e 'o 'ta wɔla "da!»

³⁰ ɛn fɛzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ tra Abraam, 'bɛ 'ka 'bɔa waa "fo "dɪ. 'Pian -te min 'si -kanɔn 'va, ɛn e -kɔ 'wɪ tin 'balɛ -wɛɛ "bɛ, waa wei maan. O "sia 'wɪ 'wlɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru.»

³¹ -A -nan nɛn Abraam -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te wa'a 'o "trɔɛn 'tɔa Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn nɛn yaa -nɔn Moizi lɛ bɛ -yrɛ "dɛ, ɛn -te wa'a 'o "trɔɛn 'tɔa 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ -yrɛ "dɛ, te wa'a 'kɔlamən "nyian -e 'o "trɔɛn "tɔ min nɛn e 'si -kanɔn 'va bɛ -a wei lɛ dɪ.» »

17

Zozi 'wɪ 'pla 'e -srɔnɔn lɛ

(Mt 18.6-7, 15, 21-22; Mk 9.42)

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «'Wɪnɔn nɛn o -kɔlamən o

min 'sia Bali -sru "bε, o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn yaa drɛ ɛn 'wɪ zɪɛ 'e bɔ min-tu man bε, 'wɪ-taa "bɔɛ -a san man. ² E ya "le 'o -kɔlɛbu -fɔ min zɪɛ -a 'klan, -e 'o tuv jemie -va. 'Bε "yi mlin, "tɔgɔ 'e drɛ -e 'mɛn 'nɛn 'tu 'e 'si 'an -sru. ³ 'Ka drɛ "yi 'ka 'fli -va!

-Te 'i "bɔɪ -tu 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bε, 'i 'wɪ tɪgɪ tin 'ba -yrɛ. -Te yaa -tɔ 'e 'fli -lɔ bε, -e 'i man wɪ 'cɛ! ⁴ ɛn -te e 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ 'yɪɛ 'e 'pa -a 'sɔravli yɪdɛ 'wɪɛ 'tuwɪ 'wɪlu, te e lia 'e da 'i 'va 'e 'pa -a 'sɔravli, te yaa ve 'yɪɛ 'e 'bɔ 'a bε, 'i man wɪ 'cɛ!»

⁵ -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'vɪ Minsan 'bɔ ɛ 'nan: «'I 'kɔɛ yi -tɛradɪ 'i da 'pa "da!»

⁶ ɛn Minsan "e 'nan: «-Te 'cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnɔn "le fei fɛ 'wɪɛ 'tu -le 'wɪ 'zɔ bε, kaa ve yiba -dan 'gɔɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra, 'i 'kɔ -tɔ jemie -va», yaa dra.»

Zozi -sruzan 'nyranman "paa 'e 'ci -a -tuwɪ

⁷ «'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da! 'Cee nɔan a, ɛn e 'nyranman "paa 'cee fei, -te 'bε "cɛɛ dɪ, 'e yɪɛ -tɔa 'cee -winun va. Min -tu 'ka 'ka yei, -te nɔan zɪɛ 'e 'si lua, e -ta bε, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'ta "nyɪandɔ -nyran fɛ -sru "dɪ?» ⁸ 'Pian yaa ve -yrɛ 'nan: «'I fɛnun -tɔɛn "nyɪandɔ, 'i 'man wɔɔ, -e 'i 'ta 'mɛn fɛ 'pa! -Te an fɛ bli, an 'kan, ɛn an 'yi mlin bε, -e 'i 'yɪɛ vɛ -bli.» ⁹ ɛn "nyian bε, min -tu 'ka 'yee nɔan muo 'fɔa 'nyranman nɛn yaa 'pa bε -a man dɪ. ¹⁰ Zɪ ka cɪ Bali lɔ zɪɛ. -Yee "wɛan -te ka cɛɛn Bali -le 'nyranman nɛn e 'nan 'ka 'pa bε -a man bε, 'ka vɪ 'nan: «Nɔan "tun "nɛn 'kɔa. 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'kɔ drɛ bε, -a 'bɔ nɛn kɔa drɛ.» »

Zozi -kogobe 'si min -fu man

¹¹ Te Zozi a -kɔnan Zeruzalɛm zia bε, e ciladɪ 'sia Samari 'lɛglɔn 'lee Galile 'lɛglɔn yei. ¹² Zɪ Zozi "ta bɔala 'fla 'tu da bε, ɛn -kogobe -tɛnɔn 'fu -ta -a 'lɛ. O -fu "man "kɔɔbli, ¹³ ɛn o -paandɪ 'sia -yrɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'Kɔ

'san Zozi! 'I yra 'si! 'I 'kɔ nyrinda 'si!»

¹⁴ Zɪ Zozi o 'yɪ bε, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'ka 'fli -kɔɔn Bali -pannɔn ɛ.» "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bε, ɛn -kogobe 'si o pɛɛnɔn man.

¹⁵ Zɪ o va min -tu -a 'yɪ 'nan, -kogobe 'si 'e man bε, ɛn e 'li 'e da Zozi 'va. E Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia wɛɪ 'plɛblɛ 'a. ¹⁶ Zɪ e 'bɔ Zozi man bε, ɛn e "pɔ sɔɔn "wɪlu, 'e yra blula, ɛn yaa muo "fɔdɪ 'sia. Min zɪɛ e "sia Samari, Zuif min "cɛɛ dɪ.

¹⁷ ɛn Zozi -a laabɔ minnun lɔ 'nan: «-Kogobe 'si min -fu bε, o pɛɛnɔn man. ɛn min 'sɔrasɪɛn a nyin zia? ¹⁸ -Mɛ "le "wɛan nɛn min nɛn e 'ka Zuif min -a dɪɛ, -yɛɛ 'si o yei, ɛn e -ta Bali 'tɔ "yi "vɪɛ?» ¹⁹ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ min zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wɪuan, 'i 'kɔ! I yi -tɛra 'an da, -yee "wɛan 'i beli.»

Bali mingɔnnɛn -ble min da 'kɔ?
(Mt 24.23)

²⁰ Farizen 'nɔn -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Tɔ "cɛn "man nɛn Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'siala?» ɛn e -wɪɛ 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'ka 'taa "le fɛ nɛn waa ye bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. ²¹ ɛn wa 'a 'kɔlaman -e 'o vɪ 'nan, -yɛɛ 'bɔla -miɛn dɪ, ɛn -yɛɛ 'bɔla 'gɔ dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'ka yei 'va.»

Zozi 'le -tadɪ pee dra 'kɔ?
(Mt 24.26-28, 37-41)

²² "Bε -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srɔnɔn ɛ 'nan: «Tɔ -tu -taa "bɔɛ bε, te ka ya "va 'nan 'ka Blamin -pɪ ye. -Te e ya yi -tuwɪ "cɛ "a oo, ka ya "vale 'ka ye -kpɔ, 'pian ka 'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a "fo "dɪ. ²³ Tɔ zɪɛ -a man nɛn minnun -a ve 'cɛɛ 'nan, e ya -miɛn, ɛn e ya 'gɔ. 'Pian te 'ka 'kɔ -nan dɪ, ɛn te 'ka sɔɔnla o -sru "dɪ. ²⁴ Kɔɔ tu nɛn Blamin -pɪ -taa "man "bε, e -taa "le laa -paan "le 'wɪ 'zɔ. E 'wɪɛɪ -wɪɛɪ -fɔa, -e -a -san 'e labli 'cɛn 'ji "fo. ²⁵ 'Pian e ya "le Blamin -pɪ 'e yra yɪ, ɛn -naagɔnɔn 'o 'nan "man 'vaa, -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ.

26 T_u n_{en} Blamin -p_i -taa "man 'b_e, 'w_inun n_{en} minnun -a dr_e 'li Noe t_u va b_e, waa dra "nyian. 27 K_{oo} Noe t_u va b_e, minnun f_e bl_i, o -w_{en} mlin, o l_i 'pa, _{en} o -k_{on}nen 'pa. Waa dr_e z_ie -trilii, _{en} t_u n_{en} Noe -wlamlan -kl_u -dan j_i b_e e 'b_o. T_u z_ie -a man n_{en} laa -dan fend_i 'sia, _{en} o p_{ee}n_on 'nan -nyan.

28 _{En} "nyian b_e, 'w_inun n_{en} minnun -a dr_e 'li Lot t_u va b_e, waa dra "nyian. Minnun f_e bl_i, o -w_{en} mlin, o f_{en}un b_{oo}, o f_{en}un taan, o feiunun paa, o 'k_{on}nun t_{oo}. 29 'Pian y_i n_{en} Lot 'si Sod_om b_e, -a -nan n_{en} Bali 't_e 'lee 't_e nyin n_{en} -a -koei "min -t_{ea} "b_e, -a -f_{en} laa 'a 'fla z_ie -a da. _{En} o p_{ee}n_on 'nan -nyan.

30 'W_i 't_uwli z_ie -a 'b_o n_{en} minnun -k_{oo}n -a dr_{en}an, _{en} Blamin -p_i -taa. 31 T_u z_ie -a man b_e, min n_{en} e c_i 'yee 'k_{on} 'l_e "n_{en} "b_e, te 'e -wla 'kuin f_e -t_u 'sinan d_i! _{En} min n_{en} fei b_e, te 'e li 'e da 'fla d_i! 32 'W_i n_{en} 'li e 'b_o Lot nan man, te 'e y_ie 't_o 'e koda b_e, 'e 'w_i 'cin -tr_{oo} 'ka 'ji! 33 Min n_{en} e c_i 'e 'lad_i 'yee 'tr_{eda} da b_e, ya'a ye d_i. 'Pian min n_{en} 'e 'p_e 'si 'yee 'tr_{eda} da "fo, _{en} yaa -n_{on} 'm_{en} b_e, -a san 'b_e 'belid_i n_{en} ya'a 'nyaan d_ie -a ye.»

34 _{En} Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'c_{ee} 'nan, -p_{ei} z_ie -a man b_e, min "fli -k_{oo}n 'o nyinnand_i -saa -t_uwli "da, waa -t_u "siala, -e -a -t_u "e -f_{uv}. 35 _{En} l_{im}_on "fli -k_{oo}n "f_e -s_{on}nan, waa -t_u "siala, -e -a -t_u "e -f_{uv}. 36 [_{En} min "fli -k_{oo}n fei -t_uwli "da, waa -t_u "siala, -e -a -t_u "e -f_{uv}.»]

37 -A -nan n_{en} Zozi -srun_on -a laab_u -yr_o 'nan: «'K_u 'san! 'W_i z_ie nyin zia n_{en} e dra?»

_{En} e 'nan -w_le 'lad_i: «F_{en}an n_{en} -wi -kad_i c_i 'e pladi b_e, -a ta lou "n_{en} -wi p_{ea} "bl_i "lomannun 'o 'ble!»

18

Zozi -k_{on}nen "f_o tin 'bazan 't_u 'lee -cale -t_u man

1 "B_e -sru _{en} Zozi -k_{on}nen "t_u -f_od_i 'sia -w_le. E ya "vale 'e -k_{oo}nman -w_le 'nan 'o Bali tr_u 'ba t_u p_{ee}n_on man, te o "koe 'e 'nyan d_i. 2 E 'nan -w_le 'nan: «'Fla 't_u da b_e, tin 'bazan 't_u

a -nan. Min z_ie ya'a 'klan man Bali l_o d_i, _{en} -a y_ie 'ka 'naan min man d_i. 3 _{En} -cale -t_u a "nyian 'fla -t_uwli 'b_o z_ie -a da. T_u p_{ee}n_on man b_e, e -taa 'yee 'w_i 'a tin 'bazan z_ie -yr_e. Yaa ve -yr_e 'nan, 'e 't_o 'e -sru -e 'yee tin 'e 't_e 'e 'nanmanzan da.

4 -A -nan 'm_on 'w_i z_ie -a dr_{en}an, te ya'a -yee tin 'baa "fo "d_i. 'Pian z_i y_i -t_u 'b_o b_e, _{en} 'e 'ci "nr_ond_i 'sia. Yaa 'v_i 'e 'ji 'nan: «Ma'an 'klan man Bali l_o d_i. _{En} 'an y_ie 'ka 'naan min man d_i. 5 'Pian -cale 'g_ue, e see "paa 'an man "b_uv, -yee "w_{ean} an -yee tin dra 'n_{oo}n_on. Maan dra z_ie -e 'e v_le 'e 'w_i 'w_lid_i "dr_e 'm_{en} d_i.»

6 _{En} Minsan -a 'le 'sran -w_le 'nan: «'W_i n_{en} tin 'bazan 'w_lid_i z_ie e 'sia -a v_{in}an b_e, kaa 'man 'kpa? 7 E ya 'ka 'ji 'nan, minnun n_{en} Bali o 'si "va 'yee v_e -a te o -paanman -yr_e "t_u p_{ee}n_on man b_e, 'e "tr_oen "sia o va? -Ceje, ya'a dra "fo "d_i. 8 Maan ve 'c_{ee} 'nan, Bali 'ka 'm_{oo}n d_i, te e -t_o o -sru -e 'e tin 'n_{oo}n_on 'n_{oo}n -w_le. 'B_e a z_i, 'pian t_u n_{en} Blamin -p_i -taa "nyian 'tr_{eda} b_e, e b_{oo} minnun n_{en} o y_i -tera Bali da b_e o man?»

Zozi -k_{on}nen "f_o Farizen min 'lee 'suk_ole 'sizan 't_u man

9 Zozi -k_{on}nen "t_u -f_od_i 'sia minnun n_{en} 'o 'fli "siala min t_iglinun -a, te wa'a 'o b_{oo}enun siala min t_iglinun -a d_ie, o man. E 'nan: 10 «Min "fli 'b_e 'k_u Bali tr_u 'bal_e Bali -pan 'kuin. Min -t_u a Farizen min -a, _{en} -a -t_u a 'suk_ole 'sizan 'a. 11 Farizen min a 'e 't_od_i lou, _{en} e Bali tr_u 'bad_i 'sia 'e 'ji. E 'nan: «Bali, mein muo -f_{oo} 'nan an 'ka "le min peenun -le 'w_i 'z_u d_i. K_{oo} o crin wo, _{en} o ya 'w_i 'w_lid_i "dr_{en}o'n 'a, _{en} o ya min nan -w_le'n_on 'a. _{En} "nyian b_e mein muo -f_{oo} 'nan an 'ka "le 'suk_ole 'sizan 'lab_e -yee 'w_i 'z_u d_i. 12 K_{oo} an f_e "s_{oo}n y_i "fli 'fl_e 't_u -j_i, _{en} f_e p_{ee}n_on n_{en} maan ye b_e, maan -fuzan -n_{oo}n 'y_ie.»

13 T_u z_ie -a w_lu b_e te 'suk_ole 'sizan a 'e 't_od_i -k_{oo}bli, _{en} e ya Bali tr_u 'banan. 'E 'wulo -f_o 'e 'wlu, _{en} 'e 'p_e 'pa 'e 'k_{oo}le 'n_{en}. _{En} yaa vid_i 'sia 'nan: «Bali 'i yra 'si! 'W_i 'w_lid_i

"drežan nen maan, 'yian nyrinda 'sil' »

¹⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cee 'nan, 'sukələ 'sizan zɪɛ, 'o 'vale Bali -a o yei "sen 'e cin va, en e -kɔ 'yee "kənnən. 'Pian Farizen min 'lee Bali yei 'ka 'senlə 'e cin va dɪ. Kɔɔ min nen 'e 'fli "siala -dan bɛ, Bali -a dra "wənnən. En min nen 'e 'fli drɛ "wənnən bɛ, Bali -a dra -dan.»

*Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man
(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)*

¹⁵ Yi -tɔ bɛ, en minnun -tadɪ 'sia nannannun -a Zozi lɛ, 'nan -e 'e klɛ o man. 'Pian zɪ -a -srunən 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, en o -si -tɔ -wɔ. ¹⁶ -A -nan nen Zozi nannannun laabɔ 'e 'va, en e 'nan 'e -srunən lɛ 'nan: «'Ka nannannun 'tɔɪ 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -tɔ -wɔ 'dɪ! Kɔɔ minnun nen 'le nannannun -le 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -le mingənnən trɛda si a 'e 'le 'sɔdɪ -wɛ. ¹⁷ Maan ve 'cee 'wɪ tɪɣl 'a 'nan, minnun nen wa'a yi tɛala Bali da 'le zɪ nannannun yi -tɛala 'o 'tɪ "da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪɛ, Bali 'ka mingənnən blɛ o da "fo "dɪ.»

*Fɛzan -tɔ -le 'wɪ
(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)*

¹⁸ "Bɛ -sru en min tazan -tɔ -ta 'wɪ laabulɛ Zozi 'lɔ. E 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, i ya min tɪɣl 'a. Maan dra 'kɔ, -e 'an 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ, -a yɪ?»

¹⁹ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nen, yia ve 'nan an ya min tɪɣl 'a? Min -tɔ 'ka tɪɣl dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɪ "a dɪɛ. ²⁰ Bali -le -peɪ -tɔ winun 'gɔɛ, yia -tɔa. -Nyrɛn 'nan:

«Te 'i min nan -wɛɛ "dɪ!
Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ!
Te 'i crin wɔ dɪ!
Te 'i 'wɪ 'sɛn min man dɪ!
'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man!» »

²¹ En e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnən zɪɛ, maan drɛdɪ 'sia 'an "wənnən da, en an drɛ ceje.»

²² Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en e 'nan -yrɛ 'nan: «'Pian 'yie 'wɪ 'fɔ -tɔ. -Nyrɛn 'nan, 'i 'yie fɛnun pɛɛnən 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yalɛ -tɛnən man. -Te yaa drɛ zɪɛ, laji fɛnun nen, wa'a

sɛman dɪɛ, o dra 'yie vɛ -a. "Bɛ -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru!»

²³ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en -a -pɛ -sru -tɔa, kɔɔ -a yɪfɛ a "kaga.

²⁴ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan -a ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, en e 'nan: «Minnun nen, o yɪfɛ a "kaga 'trɛda bɛ, -wee -sɔɔnladɪ Bali -sru "a 'tɔndən. ²⁵ Maan ve 'cee 'nan, -wi -dan nen waa laabo shamo bɛ, ya'a 'kolaman -wɔladɪ -a 'menzrɛn -yrɛ ji dɪ. -A -tɔwɪ "nen "nyian fɛnən 'le vɛ -a, -wee -sɔɔnladɪ Bali -sru "a 'plɛblɛ 'wɪdɪ.»

²⁶ Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en o 'nan: «-Tɛ 'bɛ a zɪɛ, -tɛɛ -kolaman 'sidɪ -a 'wɪ 'ji "men?»

²⁷ En Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nen min 'ka 'kolaman -a drɛdɪ -a dɪɛ, Bali -kolaman -a drɛdɪ -a.»

²⁸ -A -nan nen Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'kɔ 'bɔ 'gɔɛ, kɔ 'si 'kɔɛ fɛnun pɛɛnən -sru, en kɔ sɔɔnla 'i -sru!»

²⁹ En Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cee 'wɪ tɪɣl 'a 'nan, min oo min nen e 'si 'yee "kənnən, -tɛ 'bɛ "cee dɪ, e 'si 'e "bɔɪnun 'lee 'e "blunun -sru, -tɛ 'bɛ "cee dɪ, e 'si 'e "bɔ 'lee 'e "tɪ -sru, -tɛ 'bɛ "cee dɪ, e 'si 'yee 'nɛnnun -sru, 'nan -e Bali 'e mingənnən -blɪ 'e da -le "wɛan bɛ, ³⁰ -a san zɪɛ e fɛ pee ye "kaga 'trɛda. En "bɛ -sru tɔ nen Bali fɛ pɛɛnən limlan bɛ e 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye.»

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanən 'va wɪ 'payaagan 'vɪ
(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)*

³¹ "Bɛ -sru en Zozi 'e -srunən 'fuda "fli 'saza laabɔ. En e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Kaa 'ta -ko Zeruzalɛm, -e 'wɪ pɛɛnən nen Bali 'lewei vɔnən -a 'vɪ Blamin -pɪ man bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. -Nyrɛn 'nan: ³² Minnun -a -nɔan minnun nen o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ -wɛɛ, -e 'o -tɛ. Minnun zɪɛ, waa sɛɛ wɔ, o 'le 'yɪ -sɛan -a yra, ³³ waa -sɔan -ngble -a, -e 'o 'kɔ -a -tɛ. 'Pian -a yɪ yaagan da bɛ, -e 'e 'wɪuan -kanən 'va.»

³⁴ -A -srunən 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. -A -ci -fɔ 'e yɔɔdɪ o man. 'Wɪ nen Zozi "e 'nan 'e ve bɛ, wa'a -tɔlɛ dɪ.

Zozi yie 'wizan -tu beli

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

³⁵ Zozi a -plinan Zeriko 'fla "srɔn, te yie 'wizan -tu yra 'e -nyrandi -si man, te e fɛnɔn trɔ "baa. ³⁶ Zi yie 'wizan zɪɛ, e minnun -cin 'man 'cinan bɛ, ɛn yaa laabu 'nan: «-Mɛ 'bɛ drɛ?»

³⁷ O -yrɛ 'nan: «Nazareti min Zozi 'bɛ ci cinan!»

³⁸ -A -nan nɛn e -paandi 'sia. E 'nan: «David kluda min Zozi, 'i yra 'si, 'yian nyrinda 'si!»

³⁹ ɛn minnun nɛn o cɪra 'si 'lɛ bɛ o paan "da 'nan 'e 'lɛbo 'pla "da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ 'nan: «David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

⁴⁰ ɛn Zozi 'tɔ, e 'nan minnun lɛ 'nan 'o 'ta yie 'wizan zɪɛ -a 'e 'va 'gɔ. Zi e pli "man "bɛ, ɛn Zozi -a laabu -yrɔ 'nan: ⁴¹ «-Mɛ "nɛn i ya "vale 'an drɛ 'yie?»

ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, an ya "vale 'yian yie 'lɛ 'sɔ!»

⁴² ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I yie 'e 'lɛ 'sɔ! 'Yie yi -teradi 'an da 'i beli!»

⁴³ 'Nun tɔn -a yie 'lɛ 'sɔ, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru, te e Bali 'tɔ bɔa. Zi min pɛɛnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o Bali 'tɔ drɛ -dan.

19

Zashe -le 'wɪ

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'bɔla Zeriko 'fla. E 'fla zɪɛ -a 'cɛndi 'sia 'ji. ² Fɛzan -tu a 'fla 'bɔ da, waa laabo Zashe. 'Sukɔlɛ 'sinɔn 'tazan nɛn. ³ Min zɪɛ e ya "vale 'e Zozi ye. 'Pian e ya tounɔn, ɛn min "kaga "le "wɛan ya 'a 'kɔlaman -a yɪdi -a dɪ. ⁴ -A -nan nɛn e -trɔa o 'lɛ flɔn -a, ɛn e yiba "tu nɛn waa laabo Sikomor bɛ -a tri. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -te Zozi a cinan "wlu "bɛ -e 'e yɪ.

⁵ Zi Zozi 'bɔ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, ɛn 'e yie 'tɔ lou. Yaa 'vɪ Zashe lɛ 'nan: «Zashe, 'i -sɔɔnla tada! Kɔɔ e ya "le cɛɛgɔ 'an -nyran 'yie "kɔnnɛn.» ⁶ ɛn Zashe sɔɔnla "nyiandu. E -kɔ Zozi 'a 'yee "kɔnnɛn, ɛn e "yi drɛ -yrɛ ci "nrandi -a.

⁷ Minnun nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, o Zozi 'man wɪ vɪdi 'sia. Waa 'vɪ 'nan: «E wla 'wɪ 'wɪdi "drɛzan zɪɛ -yee 'kuin.»

⁸ Zashe pli Minsan man, ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan, an "ta 'an yɪfɛ "cɛan 'e cin man "fli, -e 'an -tu -nɔn 'yale -tenɔn lɛ. ɛn "nyian bɛ, "lala nɛn maan 'si minnun lɔ 'e 'ciɪladi "da "bɛ, an min -tu -le vɛ 'lɛji bɔala 'e 'pa -a sinjɛn.»

⁹ Tɔn ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgɔ, Bali 'kɔn 'gɔɛ -a 'lɛ "nɛnnɔn 'si 'wɪ 'ji. Kɔɔ yia kɔɔn 'nan Abraam kluda min nɛn 'yia. ¹⁰ Blamin -pɪ -ta 'trɛda 'nan -e 'e min nɛn e 'si Bali man -kɔɔbli bɛ, -a 'si 'wɪ 'ji.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ nɔan yaaga man
(Mt 25.14-30)

¹¹ Zozi a -plinan Zeruzalɛm "srɔn "kogo, -yee "wɛan 'wɪ nɛn Zozi 'sia -a vɪnan bɛ, zɪ minnun -a 'man bɛ, ɛn 'o ci "nrɔndi 'sia 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdi 'bɔ 'kogo. Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn e -kɔnnɛn "fɔdi 'sia -wɛ. ¹² E 'nan: «Mingɔnnɛn kluda min -tu 'bɛ "ta -ko 'lɛglɔn -kɔɔbli 'tu da. E "ta -ko 'nan -e 'wee 'tɔ mingɔnnɛn -a. "Bɛ -sru -e 'e 'ta mingɔnnɛn -blɪ 'e 'ya trɛ da. ¹³ "Yɛɛ -kɔ bɛ, 'e 'sunɔn laabu -fu, ɛn e -siga 'wɛ nɛn -a 'flɛ -kɔan tɪglɪ bɛ, -a pli o man -tɔdɔ. E 'nan -wɛ 'nan: «'Ka fɛ -wɛɛ "a -trɪlɪl, -e 'an 'tadi 'e bɔ.»

¹⁴ Min zɪɛ -yee 'lɛglɔn 'jinɔn 'ka -a ye "yi "dɪ, -yee "wɛan o minnun 'pa 'sia -a -sru 'nan 'o 'ka "vale 'e 'tɔ 'o da mingɔnnɛn -a dɪ.

¹⁵ 'Pian e drɛ mingɔnnɛn -a, ɛn e 'li 'e da.

Zɪ e 'bɔla bɛ, ɛn 'e 'sunɔn nɛn e -siga pli o man bɛ o laabu. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ -a -sru 'vɪ 'yrɛ.

¹⁶ -A tɛdɛ -ta, ɛn e -yrɛ 'nan: «'An 'san, -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ "man "fu.»

¹⁷ ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I muo, yia drɛ "yi. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan

an 'fla 'fu -nəan 'yie -e 'mein 'tə o tazan -a.>

¹⁸ "Bε -sru εn -a "flizan 'ta. E -yre 'nan: <An 'san, 'yie -siga nən yia -nən 'mən bε, an -siga 'yι "man 'soolu.>

¹⁹ εn -a tazan -a 'vι -yre 'nan: <I muo, yia drε "yi "nyian. -Yee "wεan an 'fla 'soolu -nəan 'yie -e 'mein 'tə o tazan -a.>

²⁰ "Bε -sru εn -a pee -ta. "Bε 'vι -yre 'nan: <An 'san, 'yie -siga nən yia -nən 'mən bε, maan 'pa sɔ -ji εn maan 'pla 'yie. -Nyren 'gυ. ²¹ "Klan -fu 'an 'ji 'i 'va zia, kɔɔ 'yie 'wι a 'təndən. Fε nən 'yie vε "cεε dε, yia "sia. εn -te min 'yie 'nyranman 'pa bε, -a ta -trən pεənən nən yaa ye bε yia "sia -yrɔ.>

²² εn -a tazan -a 'vι -yre 'nan: <I ya 'an 'suzan 'wɪdɪ "a. 'I wei 'i -tεa. Yia -tɔa 'nan, 'mən 'wι a 'təndən, εn yie 'nan: «Fε nən e 'ka 'mən vε -a dε, maan "sia. εn -te min 'mən 'nyranman 'pa bε, -a ta -trən pεənən nən yaa ye bε, maan "sia -yrɔ.» ²³ -Te i 'wι zɪε -a -tɔa "bε, -mε "le "wεan nən yia 'mən -siga 'palεa fεnan nən -a man "paa "bε -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪε -e "mən vɪnan 'an 'ta bε, te -a man 'pa.>

²⁴ Tɔən εn mingənnən zɪε yaa 'vι minnun nən o cɪ -nan bε, -wɪε 'nan: <'Ka -siga bε -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nən min nən -siga -fu a -yrɔ "bε -yre!>

²⁵ εn minnun 'bɔ -a 'vι -yre 'nan: <'Kυ 'san, -siga a -yrɔ -fu 'va.>

²⁶ -A -nan nən mingənnən -a 'vι 'nan: <Min nən e ya -yrɔ "bε, -a lε nən waa -nəan. 'Pian min nən -yee "ka "dε, -nyren -yrɔ "bε waa "sia.> ²⁷ εn yaa 'vι "nyian 'nan: <An 'nanmannən nən wa'a yɪε "yi 'nan 'an 'tɔ 'o da dε, 'ka 'ta waa 'an 'lε 'gυ, -e 'ka o -blɔ "cεen!> »

²⁸ Zɪ Zozi cεen 'wι zɪε -a vɪdɪ man bε, εn e Zeruzalεm si 'sia "nyian.

Zozi 'bɔla Zeruzalεm

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-10; Zan 12.12-16)

²⁹ Zɪ Zozi 'bɔ Befaze 'lee Betani "srən "bε, εn 'e -srunən "fli 'pa 'sia 'o 'lε. 'Fla "fli zɪε o ya Olivie pən 'sean

man. ³⁰ E 'nan -wɪε 'nan: <'Ka 'kυ 'fla nən 'ka 'lε bε -a da. -Te ka 'bɔla 'nan nun, ka -aflumun planən ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min -tυ 'ka tian 'fɔlε "da "dɪ. 'Ka baa 'sυ, -e 'ka 'ta -a 'mən 'gυ! ³¹ -Te min -a laabυ 'ka 'lɔ 'nan: <-Mε "le "wεan nən ka cɪ -a baa 'sɔnan bε>, 'ka vι -yre 'nan: <Minsan 'e 'nan, -aflumun 'wι a 'e man.> »

³² Minnun nən e o 'pa 'sia bε, o -kυ. O 'bɔ "man "le zɪ yaa 'vι bε -yee 'wι 'zυ. ³³ Zɪ o ya -aflumun baa "flunan bε, εn minnun nən -wee vε cɪ -a bε, waa laabυ -wɪb 'nan: <-Mε "le "wεan ka ya -a "flunan?>

³⁴ εn o 'nan -wɪε 'nan: «Minsan 'e 'nan, -aflumun 'wι a 'e man.>

³⁵ -A -nan nən o -kυ -aflumun zɪε -a Zozi lε. O 'wee sɔnun paala -a koda, εn o Zozi -nyran "da. ³⁶ εn e -kɔdɪ 'sia. Minnun 'wee sɔnun "paaladɪ 'sia "wɪu, te e -kɔla "da.

³⁷ Zɪ e Olivie pən sɔən "ji εn e 'bɔ Zeruzalεm "srən "kogo bε, -a -nan nən -a -srunən pεənən Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'ci "nrandɪ -a. 'Lεbo "fɔ winun nən waa -nan 'yι bε, ³⁸ -yee "wεan waa vɪdɪ 'sia 'nan:

<Bali -le -fεa 'e 'kən

mingənnən nən

Minsan -a 'pa 'sia bε -a man!

Bali -a drε εn kυ -fɔdɪ -trɔɔ 'yι.

-A 'tɔ 'e drε -dan laji lou!>

³⁹ Farizεn 'nən -mienun a o yei. Zɪ o 'wι zɪε -a 'man bε, εn waa 'vι Zozi lε 'nan: <Bali -le 'wι "paazan, 'i -paan 'i -srunən da!>

⁴⁰ 'Pian Zozi 'e 'nan -wɪε 'nan: <Maan ve 'cεε 'nan, -te 'o 'lεbo 'pla "da "bε, -kɔlənun 'bε -taa 'wɪlε o "pa 'ji.>

Zozi 'wuɔ Zeruzalεm 'nən 'le "wεan

⁴¹ Zɪ Zozi Zeruzalεm 'fla 'yι 'e 'lε bε, εn e -wuɔdɪ 'sia. ⁴² E 'nan: <Zeruzalεm 'nən, -fɔdɪ -trɔɔ a paan 'cee vε -a, -mε "le "wεan nən ka'a 'wɪlε "man "dɪ? 'Pian 'bε nən 'gυε, ka'a "nyian -kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ.

⁴³ Tυ -tυ -taa "bɔlε bε, 'ka 'nanmannən 'ka 'si -fɔa "klɔn -a, -e 'o 'kuli -tɔ 'ka man -pε pεənən da. ⁴⁴ O

'ka 'fla -wia, en o minnun pæenon -tæeman. Fæ -towlī 'ka 'fo 'fla 'bō da dī. 'Wī pæenon zīe e bōa 'ka man, kōō tō nēn Bali -ta 'palē 'ka 'va bē, ka'a 'wīlē "man "dī.»

Zozi fēnun -tannōn 'pin Bali -pan 'kuin
(Mt 21.10-17; Mk 11.15-19; Zan 2.13-16)

⁴⁵ "Bē -sru en Zozi 'kū Bali -pan 'kuin. Minnun nēn o Bali -pan fēnun -taan "bē, e o -pīndī 'sia 'kōn zīe -a -jī, 'nan 'o bōla bēi. ⁴⁶ Yaa 'vī -wīlē 'nan: «E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mēn 'kōn -kōan 'an trū 'ba 'kōn 'a.»
'Pīan kaa drē crīn wōnan -a.»

⁴⁷ "Bē -sru te Zozi 'ko Bali -le 'wī "paalē yī -tūdv pæenon man Bali -pan 'kuin. En Bali -pannōn 'tanōn 'lēe 'fluba 'cī vīnōn 'lēe minnun tanōn Zozi 'man -wēēdī 'sia, 'nan -e 'o -tē. ⁴⁸ 'Pīan 'wī nēn 'kō 'o drē -e 'o -kōla -a man yīdī -a bē, wa'a tōa dī. Kōō Zozi 'le 'wī "paadī 'sō min pæenon lē, en "nyian bē o Zozi 'bō ye "yī.

20

Zozi 'le -kōladī "sia nyin zīa?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Yī -tū da Zozi a Bali -le 'wī "paanan minnun jī Bali -pan 'kuin. En e Bali -le 'wī 'nōnnōn vīdī 'sia -wīlē. -A -nan nēn Bali -pannōn 'tanōn 'lēe 'fluba 'cī vīnōn 'lēe min cejenon -ta "va, ² en waa laabv -yrō 'nan: «-Kōladī "cēn "a nēn i 'wīnun zīe -a dra? En -tīe -sī -nōn 'yīe? 'I vī 'kūē!»

³ En Zozi "e 'nan -wīlē 'nan: «'An 'bō "nyian an "ta 'wī 'towlī "cē laabo 'ka 'lō. ⁴ -Tīe Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drē? Minnun 'bē 'pa 'sia, -baa Bali 'bē 'pa 'sia? 'Ka vī 'mēn!»

⁵ -A -nan nēn waa vīdī 'sia 'o cīn yēi 'nan: «-Tē -kaa 'vī 'nan, Bali 'bē 'pa 'sia bē, yaa laabo -kaa 'lō 'nan: «-Mē "lē "wēan nēn ka'a yī -tēlēa -a wēi -da dī?» ⁶ En -tē -kaa 'vī 'nan, minnun 'bē 'pa 'sia bē, min pæenon 'kōlē wēēndī "siala -kaa 'va -e 'o -kaa

-tēē. Kōō -a -cīn a o pæenon 'jī 'nan Zan a Bali 'lewei vīzan -a.»

⁷ -A -nan nēn waa 'vī Zozi lē 'nan: «Min nēn e Zan 'pa 'sia bē, kō'a tōa dī.»

⁸ En Zozi "e 'nan -wīlē 'nan: «'An 'bō "nyian min nēn e -sī -nōn 'mēn, en an 'wīnun zīe -a dra bē, ma'an -cī sia 'cēē dī.»

Zozi -kōnnēn "fō rēzēn fēi 'panōn man
(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ En Zozi -kōnnēn 'gūē -a -fōdī 'sia minnun lē. E 'nan: «Min -tū 'bē 'yēe rēzēn fēi 'pa, en yaa -nōn minnun lē 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, tē o 'yēe vē -nōan. Yaa drē zīe, en e -kū 'lēglōn 'kōōbli 'tū da, e "mōan -nan nun. ¹⁰ Zī rēzēn nan tū 'bō bē, en min zīe 'e 'suzan -tū 'pa 'sia, 'nan 'e 'kū 'yēe vē 'sī. Fēi 'panōn -a 'suzan zīe -a 'kun, waa -sōn, en o 'sī "man. Wa'a fē -tū -nōnlē -yrē "dī. ¹¹ "Bē -sru en 'e 'suzan 'pēē 'pa 'sia "nyian. Waa -sōn, waa srōn, en waa 'lī 'e da 'e 'lō 'a 'e "tūn. ¹² "Bē -sru en yaa yaagazan 'pa 'sia "nyian. Wēē 'sōn -trīlī, nyēn 'bō 'bē da, en wēē 'pīn.

¹³ -A -nan nēn fēi san 'bō "e 'nan: «Maan dra 'kō? -A -cīn -tō 'an 'jī. 'An 'pī nēn e 'sō 'mēn tīglī bē, -a 'bō nēn maan "paa -sia o va. Maan yē "lē o yīē -taa "nanlē 'bē man.»

¹⁴ 'Pīan zī fēi 'panōn 'nēn zīe -a 'yī 'tanān bē, en waa 'vī 'o cīn yēi 'nan: «'Nēn 'labē, -yēē -taa "drēlē 'e "tī -ziāzan -a. -Yēē "wēan -kaa -tē, -e fēi 'e 'fū -kaa 'lō.» ¹⁵ Waa 'kun, en o -kū -a rēzēn fēi -sru "sa -a, en waa -tē.

'Wī zīe -a -jī bē, -mē "wī nēn fēi san -taa -a drēlē minnun nēn o -yēē fēi dra bē -wīlē? ¹⁶ Maan vē 'cēē 'nan, e -taa -e 'e 'yēē fēi 'panōn zīe o -tēē, -e 'e 'yēē rēzēn fēi 'bō 'nōn min pēnun lē.»

Minnun nēn -nan bē, o 'nan: «'Wī nēn i "sia -a vīnan 'labē, ya'a dra dī.»

¹⁷ Zozi o -nanjēndī 'sia, en yaa 'vī -wīlē 'nan: «'Wī nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī bē, -a -cī nēn 'nōn? Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Køle nen, 'køn 'tønøn -a tuv 'o 'pela
koda be,
-yee dre 'køn 'pu -fo -køle -a.»

¹⁸ Min nen e -tria -køle zie -a da be,
e -wia. En -te -køle zie e -tria min da
be, yaa põle "bo.»

¹⁹ Zi 'fluba 'ci vünøn 'lee Bali -
pannøn 'tanøn 'wı zie -a 'man be, en
waa -tø 'nan, 'wee "wëan nen Zozi -
kønnen zie -a -fo. -A -nan nen o ya
'vale 'o Zozi "kuan -nan nun, 'pian
o klan minnun lo.

*'Sukøle -pan wvdi da wı
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)*

²⁰ Tv zie -a man nen 'fluba 'ci
vünøn 'lee Bali -pannøn 'tanøn Zozi
'man -fødı 'sia. -Yee "wëan o min-
nun 'pa 'sia "va, 'nan 'o 'fli dre min
tighun -a, -e 'o Zozi wei 'kun. O
ya "vale 'o 'wı 'tu ye -e 'o -køla Zozi
'nøndı -a -kønmandan le. ²¹ Minnun
zie o 'wı laabu Zozi 'lo. O 'nan:
«Bali -le 'wı "paazan, kva -tøa 'nan,
i 'wı "paaman 'wı tighı 'a. En kva
-tøa "nyian 'nan, yi'a min bo "va
'di. En "nyian be, 'wı nen Bali "e
'nan blamin 'e dre be, -a tighı 'bø
nen yia "paaman minnun ji. ²² -Yee
"wëan ku "ta 'wı 'gøe -a laabo 'i 'lo.
-Nyren 'nan: -Si a 'e 'nøndı -cëe, -
e -kaa 'sukøle -pan wv Røm 'nøn 'le
mingønne Seza le, -baa te -ka'a dre
"fo "di?»

²³ 'Pian Zozi -wee -dawli -kønnen
'yi. En e 'nan -wle 'nan: ²⁴ «'Ka 'ta
'lein 'wle 'tu -a 'men -e 'an yi! -Tı -
wulo -fodo nen 'gø? En -tı 'tø 'cren
nen 'gø?» O 'nan -yre 'nan: «Røm
'nøn 'le mingønne Seza nen.»

²⁵ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Fë
nen Seza -le ve -a be, 'cëe 'nøn Seza
le! En fë nen Bali -le ve -a be, 'cëe 'nøn
Bali le!»

²⁶ Wa'a -kølale Zozi wei 'kundı -
a minnun yie man "fo "di. En 'wı
'bø nen Zozi -a 'vı be e o 'kan, -yee
"wëan wa'a "nyian 'wı 'tu vıle "fo "di.

*Minnun nen o -kaa be o wuanla -
kanøn 'va
(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)*

²⁷ "Bë -sru en Saduze 'nøn -mie
pli Zozi man. Saduze 'nøn "o "ve

'nan, -te min -ka be, ya'a 'wuanla -
kanøn 'va di. Zi o pli "man "be, en
waa laabu -yrø 'nan: ²⁸ «Bali -le 'wı
"paazan, 'wı nen Moizi -a cren -te
'køe be, -nyren 'gø: «-Te min li 'pa,
en -a san zie e -ka, te wa'a tian 'nen
'yale 'o 'vale 'e nan 'bø 'a di, -yee -
cale zie -a "bui 'e 'pa, -e 'e "bui klu
bøla!» ²⁹ Min -tv -le 'nen -klønøn
a 'søravli. -A tede li 'pa, en e -ka, te
wa'a 'nen 'yale 'e nan 'bø 'a di. ³⁰ -A
"flizan "e -cale -towli zie -a 'pa, en e
dre "nyian zi. ³¹ En -a yaagan "e -
cale -towli zie -a 'pa, en e dre "nyian
zi. 'Wı 'towli zie e 'bø o 'søravlinøn
man. Wa'a 'nen 'yale di, en o pëenøn
kaa. ³² "Bë -sru en li 'bø "e "ka 'wv
"nyian. ³³ Tv nen minnun wuanla -
kanøn 'va be, li zie e -køn -tı nan -a?
'I vı 'køe! Køø o 'søravli 'bø -a 'pa li
-a.»

³⁴ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min-
nun nen 'tre 'gøe -a da be, -wëe li 'lee
-kønnen "paa. ³⁵ 'Pian minnun nen
Bali o 'yi tighı 'tre pee dave -a, en e
o wluan -kanøn 'va be, wa'a li 'lee -
kønnen 'paa di. ³⁶ En wa'a 'kølaman
"nyian -kadı -a di. O -køn "le Bali -
le 'pasianøn nen laji be -wee 'wı 'zv.
Bali o wluan -kanøn 'va, en o dre -
yee 'nennun -a. ³⁷ 'Ka Saduze 'nøn,
-a -cin a 'ka 'ji 'nan, min 'ka 'wuanla
-kanøn 'va di. Ka ya 'ka 'fli see
"paanan, køø 'wı nen Moizi -a 'vı 'li
be, yaa -ci -kønman 'nan, minnun
nen o kaa be, o wuanla -kanøn 'va.
'Wı nen Moizi -a -nan 'yi te 'te nren a
yiba "kpizrennen 'va be, -nyren 'gø.
Yaa cren -te 'nan: «Minsan "e 'nan, 'e
ya Abraam -le Bali -a, en 'e ya Izak
-le Bali -a, en 'e ya Zago 'le Bali -a.»
³⁸ Tv nen Bali 'wı zie -a ve be, te -kaa
tranun zie o kaa -a -nan 'møn. 'Pian
Bali "le 'va be, o yie a "man tian, køø
Bali a minnun nen o yie ci "man "be
-wee Bali -a, e 'ka minnun nen o kaa
be -wee Bali -a di.»

³⁹ -A -nan nen 'fluba 'ci vünøn -
mienun -a 'vı -yre 'nan: «Bali -le 'wı
"paazan, yia -ci 'vı tighı.» ⁴⁰ En wa'a
"nyian 'wı 'pee laabøle Zozi 'lo di.

-Ti -pi nen Crizi -a?

(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

41 "Be -sru en Zozi -a laabo minnun lo 'nan: «E dre 'ko en minnun "o 'nan, min 'sizan 'wi 'ji Crizi a David kluda min -a? 42 Koo David 'bo -a 'vi "dre fluba 'ji 'nan:

◀Minsan Bali -a 'vi 'an 'san le 'nan: 'I 'nyran 'an 'pe "yi "da -trilii,

43 -e 'an 'cen 'i 'nanmannon 'klidi man.»

44 -Te David 'bo Crizi laabo 'e 'san be, e dre 'kon 'be -kon David kluda min -a?»

Te 'ka 'wi dre "le fluba 'ci vinon 'le 'wi 'zv di!

(Mt 23.1, 6-7, 14; Mk 12.37-40)

45 Zi minnun peenon a Zozi wei mannan be, en e 'wi pladi 'sia 'e -srulon le. E 'nan -wle 'nan: 46 «Te 'ka 'wi dre "le fluba 'ci vinon 'le 'wi 'zv di! O -todi ye "yi -trale -gblonun nen fenyian be -a -ji. En waa ye "yi "le 'nan min 'e o 'to bu -guada. -Te e ya "fedi da -a oo, en -te e ya cin yi 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nen waa 'sidi ye "yi. 47 O fenun "sia -calenun lo -dawl -a. "Be -sru -e 'o Bali tru 'ba -ploun 'nan -e minnun 'o o "sia min tigli 'a. 'Winun zie -a dredi -le "wean Bali -wee tin "paa 'pleble 'kpa.»

21

-Cale seezan -le fe -nondi 'wi

(Mk 12.41-44)

1 Zi Zozi ceeen 'wi zie -a vidi man be, "yee ye 'to 'e "sron Bali -pan 'kon 'bo 'ji be, te e fenon ye. O ya "lala nen ko 'o -non Bali le be -a -sennan -gbogbo -tu -ji. 2 En Zozi -cale seezan -tu 'yi, te e ya -bablu 'wle 'tudu 'fli "fonan -ji. 3 -A -nan nen e 'nan 'e -srulon le 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, -cale seezan 'labe, e fe -non Bali le e mlin minnun peenon nen waa -non 'gve o da. 4 Koo o peenon nen waa -non 'gve, "lala -a -wlo "kaga. 'Pian li 'labe, "lala peenon nen -yru -yee fe -bli "man "ve -a be, -a 'bo nen yaa -non Bali le.»

Zozi Bali -pan 'kon 'wi wi 'vi

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

5 Tu zie -a wlu be, te min -mienun a -a vnan 'nan: «"Ii, Bali -pan 'kon be, waa -to -kole fenyian -a! 'Ka 'yie 'to fenun fenyian nen minnun -a -non Bali le be -a 'bo 'a nen waa 'man dre.» En Zozi "e 'nan 'wle 'nan: 6 «Tu -tu -taa "bole be, fenun nen ka o ye 'labe, minnun -a -wiiman 'e peenon. -A -kole peenon fuimlan "man, -a -tu 'ka 'fo 'e boezan da di.»

'Wi yidi -dandan boa minnun man 'vaa -e 'tre da -nyan tu 'e bo

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

7 Minnun -a laabo Zozi 'lo 'nan: «Bali -le 'wi "paazan, tu 'cen "man nen, 'winun zie o dra? En -me "man nen, waa -konnen "ye 'nan 'winun zie o "ta dra?»

8 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka yie 'to 'ka 'fli -va! Te min -tu 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tigli da di! Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, min "kaga -taa "tale 'an 'to da. Waa ve 'nan, 'wee ci Crizi -a. En waa ve 'nyian 'nan, 'tre da -nyan tu 'bo! Te 'ka -sionla minnun zie o -sru "di! 9 Ka -kuli -tan winun maan, en 'leglon 'tu -ji 'non wuanla 'o cin man, kaa -nan wi maan. Te 'o 'ka 'cen nyen -a di! Koo 'winun zie -wee dra 'e flin, 'pian 'tre da -nyan tu "cee di.»

10 En Zozi "e 'nan "nyian -wle 'nan: «'Leglon 'tu -ji 'non wuanla 'leglon 'tu -ji 'non man, en mingonnen tre -tu wuanla mingonnen tre -tu man. 11 En "nyian be, 'tre 'nyoonman fe "kaga "nan. Dra -dandan -taa, en -ce -wli di -kon fe "kaga "nan. En "nyian be, nyen 'cen wi -dandan lee 'wi 'non -kon "ve -dandan dra laji.

12 Maan ve 'cee 'nan, 'vaa -e 'winun zie 'o dre be, minnun 'ka "kuan, o 'te "paa 'ka da. Ka dre 'men ve -a -le "wean be, minnun -ko 'cee tin 'pale 'wee cin yi 'kuin, en o 'ka -foa "pu 'kuin. En "nyian be, o -ko 'ka 'a mingonnenun 'lee -konmandannun 'le. 13 Tu zie -a man be, ka dra 'men 'winan yinon 'a o 'le.

14 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ -e 'cee tin 'e drɛ 'nɔnnɔn bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! 15 Kɔɔ 'an 'bɔ 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'cɛɛ, ɛn "nyian bɛ 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, maan -cin -tɔa 'ka 'ji. -Yee "wɛan 'ka 'nanmannɔn 'ka 'kɔlaman -e 'o -zi -fɔ dɪ.

16 'Ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔnɔn 'lee 'ka "blunun 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka drɪnɔn 'lee 'ka beenun 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. O pɛɛnɔn 'sia 'ka -sru -e 'o 'ka -nɔn minnɔn lɛ. 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, 'ka "kaga 'wulo -ko -ji. 17 Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, min pɛɛnɔn -taa 'nanlɛ 'ka man, wa'a 'taa 'ka yɪlɛ "yɪ "dɪ. 18 Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'wulo "jɛ "pou -tɔwli 'ka 'saan "va "dɪ. 19 'Pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ -e 'ka 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ.»

*Zozi Zeruzalem srɛ tɔ 'wɪ 'vɪ
(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)*

20 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ "nyian 'nan: «Tɔ nɛn ka Zeruzalem 'yɪ te -a 'nanmannɔn 'le 'sounjanun -a si -fɔ bɛ, 'ka -tɔ 'nan, -a -nan srɛ tɔ 'bɔ 'kogo. 21 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, minnɔn nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flan 'bli, 'o 'kɔ pɔnnun yei! ɛn minnɔn nɛn Zeruzalem bɛ 'o 'si 'nan! ɛn minnɔn nɛn fei -paan "da "bɛ, te 'o li 'o da Zeruzalem dɪ! 22 Tɔ nɛn Bali minnɔn -le tin "baa bɛ, -a pou siadi nɛn. ɛn 'wɪnɔn nɛn 'o 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a 'lɛ sɔɔ tɔ nɛn. 23 Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn -kɔan 'o man tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wlɔ tɔ zɪɛ -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da. Kɔɔ minnɔn pɛɛnɔn -taa 'o yra yɪlɛ -wli dɪ 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji. Bali -le nyran -bli tɔ nɛn o va. 24 O min -miɛnɔn -tɛɛman srɛn 'a. O -ko o -miɛnɔn drɛlɛ nɔannun -a 'lɛglɔn pɛɛnɔn -ji. Minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, o Zeruzalem srɛman "fo. 'Pian -wee tɔ 'bɔ 'leda a.»

Blamin -pɪ -ta pee wo "nyian 'trɛ da

(Mt 24.29-35; Mk 13.24-31)

25 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ "nyian 'nan: «Fɛ -nɔan -kɔɔn "vɛ -kɔan yidɛ

yra, ɛn e -kɔan mlɛn yra, ɛn e -kɔan mlɛn crɛnnun yra. 'Wɪ zɪɛ e "klan -dan -sɛan 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnɔn ji. ɛn "nyian bɛ, jemie 'blɔ 'fɔdɪ 'lee -a -klundɪ 'plɛblɛ o "cɛan nyɛn -a. 26 Minnɔn -kaa "klan -dan 'lɔ, te o ya 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ 'trɛda bɛ -a man -pɛnnan. Kɔɔ laji fɛnɔn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'nyɔnman. 27 Tɔ zɪɛ -a man nɛn, minnɔn pɛɛnɔn Blamin -pɪ ye 'sinan laji "lolu -koei "da. -Kɔladɪ 'plɛblɛ 'lee 'tɔ -dan -kɔan -yrɔ. 28 -Te 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛdɪ "ta 'e pou 'siala bɛ, 'ka -pɔan 'kun, -e 'ka 'wulo wluwan lou, kɔɔ te 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji a -plinan 'kogo.»

29 "Bɛ -sru ɛn Zozi -a vɪdɪ 'sia -kɔnnɛn "ji 'nan: «Yiba "tɔ nɛn waa laabo fijie bɛ, 'ka drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a 'lee yiba -miɛnɔn "nyian! 30 -Te -a 'la nrindɪ 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. 31 -A -tɔwli "nɛn "nyian Bali -le mingɔnnɛn trɛ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'wɪnɔn zɪɛ -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan Bali -le mingɔnnɛn trɛ -tadɪ 'bɔ 'kogo.

32 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvɛ, ka'a 'cɛan -kaadi man 'vaa -e 'wɪnɔn zɪɛ 'o drɛ dɪ. 33 Labli 'lee 'trɛ 'nyan tɔ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

34 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka 'fli -nɔn -wɛn lɛ 'e 'ciɪla "da "dɪ! ɛn te 'ka 'fli -nɔn 'trɛda ci "nrɔndɪ lɛ 'e 'ciɪla "da "dɪ! "Tɔgɔ tin 'ba yɪ 'e bɔ 'ka man kligli. 35 Kɔɔ yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin "baa bɛ, e dra kligli. E dra "le zɪ "se -sɛanla pɔnɔn da kligli bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 36 -Yee "wɛan te 'ka 'ci 'e 'san 'ka 'fli man dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba tɔ pɛɛnɔn man, -e 'ka 'koe 'e 'kɔn 'ka da! 'Ka drɛ zɪ, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man bɛ 'ka 'sɔ -yrɔ, -e 'ka 'kɔla -plidɪ -a Blamin -pɪ man.»

37 Yɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paalɛ minnɔn ji Bali -pan 'kuin, 'pian -pei -man bɛ, -e 'e 'kɔ Olivie pɔn da. 38 Tɔ "le 'cɛndɪ man bodrun puunɔn bɛ, te minnɔn

peenon a -konan Zozi 'va Bali -pan
'kuin 'nan -e 'o wei man.

22

Zuif 'non 'tanon 'o 'ci 'pa 'nan 'o
Zozi 'te

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Zan
11.45-53)

¹ Zuif 'non tranun -le 'si nen waa
'wu nonanba -ji be, -a "fedi "ta boa.
"Fedi zie -a da nen minnun 'kpoun
nen 'mannyan 'ka "va "die -a -ble.

² Tu zie -a man be, te Bali -pannon
'tanon 'lee 'fluba 'ci vinon a Zozi
'man -fonan, 'nan -e 'o -te 'e yodi.
Koo "klan a o ji minnun -le "wean.

Zudazi 'e pei -fo Zuif 'non 'tanon
'va

(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)

³ Satan -fo Zudazi nen waa laabo
"nyian Karioti be -a -sru. Zozi -
srunon 'fuda "fli 'bo 'va min -tu
nen. ⁴ Zudazi zie e -ku Bali -pannon
'tanon 'lee minnun tanon nen o yie
-toa Bali -pan 'kon 'va be o va. En 'wi
nen ko 'e dre 'loo -e 'e Zozi 'non -wle
"be, yaa 'vi -wle. ⁵ 'Wi zie e o ci nran.
-A -nan nen waa 'vi -yre 'nan, o "lala
-non -yre. ⁶ E wu "man, en zi ko 'o
dre 'loo -e 'o Zozi 'kun te minnun 'ka
'nan die, yaa man -weedi 'sia.

Zozi 'lee 'e -srunon fe -nyranman
bli 'e cin va

(Mt 26.17-30; Mk 14.12-25; Zan
13.21-30)

⁷ "Fedi nen Zuif 'non 'kpoun nen
'mannyan 'ka "va "die -a -ble "da
"be e 'bo. Waa dredi 'sia, en yi nen
o 'blanun -teeman -e 'o tranun 'si
nonanba -ji "fedi -bli be e 'bo. ⁸ -A -
nan nen Zozi Pieri 'lee Zan 'pa 'sia. E
'nan -wle 'nan: «'Ka 'ku 'fla -cee "fedi
fenun man dre, 'du -e -kaa -bli.»

⁹ En waa laabu Zozi 'lo 'nan: «Nyin
zia nen i ya "vale 'ku 'ku -a dre?»

¹⁰ En Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Te
ka 'bola 'fla be, ka min -tu ye, te 'yi
'tobo a -yro. 'Ka 'kula -a -sru! 'Kon
nen e -ko -ji be, 'ka 'ku waa! ¹¹ 'Ka
vi 'kon zie -a san le 'nan: «Bali -le
'wi 'paazan "e 'nan, 'ku vi 'yie 'nan,
'kon "bu "nen 'ku 'vale 'an -srunon 'a,
ku "fedi fenun -ble -ji be, e ya nyin

zia?» ¹² Min zie e 'kon "bu -dan tu -
konman 'cee 'kon 'ta lou te -a -ji a 'e
dredi "fo. Fe zie -a -nan nen 'ka -cee
"fedi fenun man dre!»

¹³ Zozi -srunon zie o -ku, en waa
'yi "le zi Zozi -a 'vi be -yee 'wi 'zu. -
A -nan nen o 'wee "fedi fenun man
dredi 'sia.

¹⁴ Zi "fedi fenun -bli tu 'bo be,
en Zozi 'lee 'yee 'pasianon 'nyran
fenun -sru. ¹⁵ En e 'nan -wle 'nan: «-
Kaa tranun 'sidi nonanba -ji "fedi 'gve,
maan wee 'kpa tigl 'nan -kaa -bli 'e
cin va 'vaa -e 'men yra yi tu 'e bo.
¹⁶ Koo maan ve 'cee 'wi tigl 'a 'nan,
ma'an "nyian -a pee ble di, -trilii, en
tu nen Bali "fedi 'bo 'ci 'sia 'cee -yee
mingonnen tre da be e boa.»

¹⁷ -A -nan nen Zozi 'kulenen 'tu 'si,
e Bali muo "fo, en e 'nan -wle 'nan:
«'Ka 'si -e 'ka mlin 'sezennon! ¹⁸ Maan
ve 'cee 'nan, ma'an "nyian rezen -
wen pee mlia di, -trilii -e Bali -le
mingonnen tre 'e 'ta.»

¹⁹ "Be -sru en Zozi 'kpoun 'si, e Bali
muo "fo, yaa "nen jeen, en yaa -non
-wle. E 'nan -wle 'nan: «-Nyren 'gve,
'an 'kole nen. -Yee -taa "drele 'sraga
bove -a Bali le 'ka 'leji. 'Wi nen an ci
-a drenan 'gve, 'ka dre, te 'an 'cin -
tala 'ka 'ji!»

²⁰ O ceen fenun -blidi man, en e
'kulenen 'nyranman 'si. E 'nan -wle
'nan: «'Kulenen 'gve 'an nyen nen -ji.
-Yee "ta -seanla -e 'e dre 'ka -pli "ve -a
"nyian Bali man 'e 'pee.»

²¹ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min
nen e "ta -daa 'an -nonle 'an 'nan-
mannon le be, 'ku 'pe a -a san -a -po
-towli "ji. ²² 'Wi tigl, Blamin -pi "ta
-daa "kale "le zi Bali -a 'vi be -yee 'wi
'zu. 'Pian min nen, e Blamin -pi -non
'e 'nanmannon le be, 'wi -taa "bole
'man.» ²³ -A -nan nen Zozi -srunon
-a laabodi 'sia 'o cin lo 'nan: «-Tie ci
'wi zie -a drezan -a?»

-Tie ci Zozi -sruzan -dan a?

(Mt 20.25-28; Mk 10.42-45)

²⁴ "Be -sru en -sa -fola Zozi -srunon
yei. -Sa zie -nyren 'nan, -tie ci 'o
yei Zozi -sruzan -dan a? ²⁵ En Zozi
'e 'nan -wle 'nan: «Kaa -toa 'nan,

'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. ɛn minnun nɛn o cɪ min -dandannun -a bɛ, waa ve minnun lɛ 'nan 'o 'o laabv "yi "drɛnɔn. 26 'Pian 'cee vɛ bɛ, te 'e 'kɔn zɪ dɪ! Min nɛn e cɪ min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli drɛ "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zv. ɛn min nɛn e cɪ min tazan -a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli drɛ "le min 'suzan 'zv. 27 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Min nɛn e ya 'e -nyrandɪ fɛnun -sru "bɛ, 'lee min nɛn e ya fɛnun zɪɛ -a "paanan bɛ, -tɪɛ cɪ o yei min -dan a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn 'e -nyrandɪ fɛ -sru "bɛ -a san nɛn. 'Pian mɛɛn cɪ 'ka yei "le min 'suzan 'zv.

28 Kaa 'gʊɛ, cɛɛ -fʊ 'an -sru "trilii 'mɛn yɾa yɪdɪ pɛɛnɔn 'ji. 29 -Yee "wɛan mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a -nɔn 'mɛn bɛ, maan -nɔan "nyian "cee "lɛ. 30 -Kaa -taa "fɛdɪ -blɪlɛ 'e cin va 'mɛn mingɔnnɛn trɛ da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛɪnnun da, -e 'ka Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin 'ba.»

Zozi -a 'vɪ 'nan Piɛri 'sia 'e -sru (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31)

31 -A -nan nɛn Zozi -a vɪdɪ 'sia Simɔn Piɛri lɛ 'nan: «Simɔn! Satan 'ka laabv 'nan, -e 'e 'ka "fee "le 'saa 'zv. 32 'Pian an Bali trʊ 'ba 'yɪɛ 'nan, -e 'yɪɛ yi -tɛradɪ 'an da 'e vɪlɛ 'e 'le 'tɔ dɪ. ɛn "bɛ -sru, -te i 'li 'i da "nyian 'an -sru "bɛ, 'i "bɔunun man -tɔ 'pleblɛ.»

33 ɛn Piɛri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'an 'man a 'e wɔwdɪ. -Te e ya -pʊ 'kuin -a oo, ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, 'an 'man a 'e wɔwdɪ -e 'kʊ 'kʊ 'yia.»

34 ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Piɛri, maan ve 'yɪɛ 'nan, cɛɛgʊ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yɪ'an tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn tɛdɛ 'e 'wɪ.»

35 "Bɛ -sru ɛn Zozi -a laabv o pɛɛnɔn 'lɔ 'nan: «Tʊ nɛn an 'ka 'pa 'sia, te "lala 'ka 'ka 'lɔ dɛ, ɛn te 'pada 'ka 'ka 'lɔ dɛ, ɛn te -manwua 'ka 'ka 'cɛin -man dɛ, fɛ -tʊ klɪ 'ka man?»

ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ. Fɛ -tʊ 'ka 'klɪlɛ 'kʊ man dɪ.»

36 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, min nɛn "lala -a -yrɔ "bɛ, 'e 'sia! ɛn min nɛn 'pada a -yrɔ "bɛ, 'e 'sia! ɛn min nɛn sɛn 'ka -yrɔ "dɛ,

'e 'yee -tralɛ 'tan, -e 'e 'yee sɛn 'lɔ! 37 Fɛ -lɛ "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -lɛ 'fluba 'ji bɛ, e "ta 'lɛ sɔɔman 'an da. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minnun -taa -a 'silɛa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a.»

'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'an man bɛ, -a 'lɛ sɔɔdɪ 'bɔ 'kogo.»

38 ɛn -a -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, sɛn "fli "nɛn 'gʊ!»

'Pian e 'nan -wlɛ 'nan: «E 'bɔ "yi!»

Zozi 'kʊ Bali trʊ 'balɛ Olivie pɔn da (Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ Olivie pɔn da "le zɪ yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zv. ɛn -a -srunɔn sɔɔnla -a -sru. 40 Zɪ o 'bɔla fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka Bali trʊ 'ba -e 'wɪ 'wɪdɪ 'e vɪlɛ 'e 'ka 'man yɪ dɪ!» 41 ɛn e 'si o "srɔn "kogo, e -kʊ 'e 'lɛ fɔɔ. 'E "po sɔɔnla ɛn e Bali trʊ 'badɪ 'sia. 42 Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, -te i "we "man "bɛ, 'kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji 'gʊɛ, 'i 'si 'an man -kɔɔbli! 'Pian te 'an 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

43 [Tɔɔn ɛn Bali -lɛ 'pasiazan -tʊ 'si laji, e -ta -a man -tɔlɛ 'pleblɛ.

44 "Klan -a -tɛdɪ 'sia 'wɪdɪ, ɛn e Bali trʊ 'badɪ 'sia 'kpa tɪglɪ. -A man 'tɛdɛ drɛ nyɛn -a te e -sɛanla "tra.]

45 Zɪ e cɛɛn Bali trʊ 'badɪ man bɛ, ɛn e -ta 'e -srunɔn 'va. E 'bɔ o man, te o ya yi -tɛnan. O ta drɛ trɔdrɔ -lɛ "wɛan. 46 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn ka ya yi -tɛnan? 'Ka 'wɪluan lou, 'ka Bali trʊ 'ba, -e 'wɪ 'wɪdɪ 'e vɪlɛ 'e 'ka 'man yɪ dɪ!»

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zan 18.3-11)

47 Zozi 'fʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn minnun -tadɪ 'sia "kaga. Zudazi nɛn -a -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tʊ -a bɛ, e yɾa o 'lɛ. E pli Zozi man 'nan -e 'e -atu -tɛ "man. 48 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Zudazi, -atu -tɛdɪ -a nɛn i Blamin -pɪ -nɔan "minnun lɛ -e 'o -tɛ?»

49 Zozi -srunɔn nɛn Zozi "srɔn "bɛ, waa -kɔnnɛn 'yɪ 'nan 'wɪ 'tʊ "ta dra, ɛn waa laabv Zozi 'lɔ 'nan: «'Kʊ 'san,

sen -a nen 'ku 'kuli -tan o man?»
 50 En o va min -tu 'yee ve tuv Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu le. Yaa -pe 'yi "da "trøen cøen.

51 'Pian Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'tò! 'Ka 'tò!» -A -nan nen e kle min zle -a "trøen "man, en e dre "plønbløn 'e "pa 'ji.

52 En Zozi "e 'nan Bali -pannon 'tanøn, 'lee minnun tanøn nen 'o yie -tøa Bali -pan 'køn 'va be, 'lee min cejenun le 'nan: «-Me "le "wean nen ka -ta 'an 'kunle 'ka 'lò le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? 53 Tv pøenøn man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, en ka'an 'kunle di. 'Pian 'be nen 'gve 'cee tv 'bø "men. En Satan nen e -cia "klun va be, -yee tv 'bø "nyian.»

Pieri yøø "da 'nan e 'ka Zozi -sruzan 'a di

(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72; Zan 18.12-18, 25-27)

54 O Zozi 'kun, en o -ku -a Bali -pannon 'tazan -le -kløn -ji. Pieri søønla o -sru "køobli. 55 O 'te 'søn -kløn 'bø yei 'sezε, en o -nyran -a "srøn. En Pieri -nyran o yei. 56 -A -nan nen nøn limøn -tu -a 'yi 'e -nyrandi 'te man. Yaa -nanjeen tein, en e 'nan: «Min 'gve, e ya "nen -a -sru.»

57 'Pian Pieri yøø "da. E 'nan: «Limøn, ma'an min 'labe -a tøa di.»

58 Føønøn min pee Pieri 'yi "nyian, en "be -yre 'nan: «'I 'bø 'gve -a -sruzan -tu nen yia.» En Pieri "e -yre 'nan: «An 'ka o va di.»

59 Zi o 'møn 'nyian -trilii be, en min -tu køala "man -a vidu -a 'nan: «'Wl tiglì nen min 'gve e ya "nen -a -sru. Kø Galile min nen.»

60 En Pieri "e 'nan -yre 'nan: «'Wl nen yie 'nan 'i ve be, ma'an tøa di.» E -fu 'wl zle -a vnan en mannen wu. 61 -A -nan nen Minsan 'e 'man lila, en e Pieri -nanjeen. 'Wl nen Minsan -a 'vl be, -a -cin -tø Pieri ji. Kø Minsan -a 'vl -yre 'nan: «Cøegv, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an tøa di, 'vaa -e mannen tede 'e 'wl.» 62 -A -nan nen Pieri 'bøla bei, en e -wuødi 'sia 'wl 'nanmandi -a.

Minnun -ku Zozi 'a tin 'banøn 'le
 (Mt 26.57-68; Mk 14.53-65; Zan 18.12-24)

63 Minnun nen o yie ci Zozi 'va be, waa sεε wo te waa -søan. 64 O sø -føa -a yra -e 'o 'wl laabu -yrø 'nan: «'I ya Bali 'lewei vizan -a, min nen e fe tuv 'yie be, 'i san -køøn!» 65 Te o 'wl "kaga "ve -yre "nyian "srøn pe -ji.

66 Zi tv cøen be, en min cejenun 'lee Bali -pannon 'tanøn 'lee 'fluba 'ci vnan 'o cin 'yi. 'O cin 'yi 'nan -e 'o Zozi 'le tin 'ba. O 'nan 'o 'ta Zozi 'a 'wle. -A -nan nen minnun -ta Zozi 'a. 67 En tin 'banøn 'bø -a laabu -yrø 'nan: «Min 'sizan 'wl 'ji Crizi nen 'yia? 'I vl 'køe!»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Te maan 'vl 'cøe oo, ka'a yi teala "da "fo "di. 68 En -te an 'wl laabu 'ka 'lò oo, ka'a ve 'men di. 69 Maan ve 'cøe 'nan, -e 'e 'sia cøegv yi 'gve -a da be, 'an 'bø Blamin -pi -køan 'an -nyrandi 'pleble pøenøn 'san Bali -pe 'yi "da.»

70 En o pøenøn -a 'vl -yre 'nan: «'Yioo, Bali -pi nen 'yia?»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-A 'bø nen kaa 'vl be, an ya -a.»

71 Tøøn en o 'nan: «E 'ka "le -e -kaa 'wl laabu "nyian min pee -lò "fo "di. -Kaa 'wl 'bø 'man -a 'le 'va.»

23

Minnun -ku Zozi 'a Røm min -kønmandan Pilati 'le

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zan 18.28-38)

1 Minnun pøenøn wluan lou 'e cin va, en o -ku Zozi 'a Røm min -kønmandan Pilati 'le. 2 O 'wl 'padu "da 'sia -a vidu -a 'nan: «Min 'lagve, 'e 'wl 'føla minnun yei -cee 'legløn 'ji. -Yee 'vl 'nan, te minnun 'o 'sukøle -pan wv Røm 'nøn 'le mingønne Seza le di. En yaa 'vl 'e 'fli man 'nan, 'yee ci 'kve mingønne -a, en Bali 'e 'pa 'sia 'nan -e 'e 'ku 'si 'wl 'ji.»

3 -A -nan nen Pilati 'wl laabu Zozi 'lò 'nan: «Zuif 'nøn 'le mingønne nen 'yia?»

En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-A 'bø nen yia 'vl be.»

4 En Pilati "e 'nan Bali -pannon 'tanon 'lee minnun le 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪlɪdɪ 'ye min 'gʊe -yee 'wɪ 'va -e 'o 'kun "man "dɪ.»

5 'Pian o kɔala "man te waa ve 'nan: «E 'wɪ 'fɔla minnun yei 'wɪ "paadɪ -a Zude 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji. Yaa pou 'sia Galile e n e 'bɔla Zeruzalem 'gʊ.»

Minnun -kʊ Zozi 'a Erodi 'le

6 Zɪ Pilati 'wɪ zɪe -a 'man bɛ, e n yaa laabu 'nan: «Galile min nen?»

7 Minnun -a wun -fɔ -yrɛ. Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi "sia 'leɣlɔn nen Erodi -a "paala bɛ -a -ji bɛ, e n e 'nan 'o 'kʊ -a Erodi le. Kɔɔ tʊ zɪe -a man bɛ te Erodi 'bɔ a Zeruzalem.

8 Zɪ Erodi Zozi 'yɪ bɛ, e n -a ci nran 'kpa tɪɣlɪ. Kɔɔ -a -nan 'mɔn te e ya "vale 'e Zozi 'bɔ ye, 'wunun nen yaa maan "man "bɛ -yee "wɛan. En -a -cin a Erodi 'bɔ 'ji 'nan 'e 'lebo "fɔ wɪ -tʊ drɛ 'e yɪe man. 9 E 'wɪ laabu Zozi 'lɔ "kaga, 'pian Zozi 'ka 'wɪ 'silɛ "da -yrɛ "dɪ. 10 Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a 'o 'tɔdɪ Zozi "srɔn, te "o 'wɪ "paa "da 'lebo 'plɛ 'a. 11 -A -nan nen Erodi 'lee 'yee 'sounjanun Zozi drɛdɪ: 'sia 'o 'pɛla koda. Waa sɛɛ 'wʊ, o mingɔnnɛn sɔ fɛnyian 'wʊ "da -a sɛɛ wɔdɪ -a "nyian. "Bɛ -sru e n Erodi -a 'li 'e da Pilati le. 12 Yi 'bɔ 'lein zɪe -a da nɛn, Pilati 'lee Erodi drɛ bee -a, te o yei 'ka "nen -a ble dɪ.

Minnun "o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zan 18.39-19.16)

13 "Bɛ -sru e n Pilati Bali -pannon 'tanon 'lee minnun tanon cin 'yɪ. 14 En e 'nan -wɛle 'nan: «Ka -ta min 'gʊe -a 'mɛn, e n ka 'nan e ya 'wɪ 'fɔlanan minnun yei. -Yee "wɛan an 'wɪ laabu -yrɔ 'ka yɪe man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn nen kaa 'pa "da "bɛ, ma'an yɪle -a drɛzan -a dɪ. 15 En "nyian bɛ Erodi 'ka "nyian "e "yɪle -a drɛzan -a dɪ, kɔɔ yaa 'li 'e da -cɛɛ. Min 'gʊe, ya'a 'wɪ 'tʊ drɛle -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. 16 -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun le 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

17 [Lɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔnba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ bɛ, Pilati "sia -pʊ 'kɔnzan 'tʊ man.]

18 Zɪ minnun 'wɪ nen Pilati -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, e n o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia. O 'nan: «'I min 'labɛ -a -tɛ, -e 'i 'si Barabazi man 'kʊe!» 19 Barabazi zɪe waa -fɔ -pʊ 'kuin, kɔɔ e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanon yei 'fla, e n e min -tɛ 'wɪ zɪe -a -ji.

20 Pilati 'wɪ tin 'ba "nyian -wɛle, kɔɔ e ya "vale 'e "sia Zozi man. 21 'Pian te minnun -paanman 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

22 Pilati 'wɪ laabu -wɛlɔ -a 'pa yaagan da 'nan: «'wɪ 'wɪlɪdɪ "cɛn "nen yaa drɛ? Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tʊ yɪle "man -e 'e 'ka 'bɛ 'ji dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun le 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

23 'Pian minnun kɔala "man, te o -paanman 'plɛble -a vɪdɪ -a 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!» -Wee -paandɪ -le "wɛan, 24 Pilati wɪ 'wɪ nen waa 'vɪ bɛ -a man. 25 -A -nan nen e 'si Barabazi man. Min zɪe waa -fɔ -pʊ 'kuin 'nan e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanon yei, e n e min -tɛ. En e Zozi 'nɔn 'yee 'sounjanun le 'nan 'o 'kʊ -a -tɛ "le zɪ minnun cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zan 19.17-27)

26 'Sounjanun -kʊdɪ 'sia Zozi 'a, e n 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ -a. Waa laabo Simɔn, e n e "sia fei. Waa 'kun, e n o Zozi 'le yiba "plan -nɔn -yrɛ 'nan 'e 'sia -e 'e -sɔnla Zozi -sru.

27 Min "kaga 'kpa 'lee lumɔn "kaga 'kpa yra -a -sru. Lumɔnnun 'o 'pɛ -sɛn 'o 'win -ji, te o -wua -yee "wɛan. 28 En Zozi 'e 'man lila o da. E 'nan -wɛle 'nan: «Zeruzalem lumɔnnun, te 'ka 'wʊɔ 'mɛn "wɛan dɪ! 'Pian 'ka 'cɛe 'nɛnnun 'lee 'ka 'bɔ 'fli -wʊɔ. 29 Maan ve 'cɛɛ 'nan tʊ -wɪlɪdɪ -taa "bɔle, te ka ya -a vɪnan 'nan: «Bali -le -fɛa a lumɔnnun nen wa'a 'nen 'yaa dɪe o man. En Bali -le -fɛa a "nyian lumɔnnun nen wa'a 'nen 'yale dɪe o

man.> ³⁰ T₀ z₁ε -a man bε, kaa ve p₀nnun lε 'nan:

Ϲ'Ka 'k₀'ta 'san!>

En kaa ve p₀nnun lε 'nan:

Ϲ'Ka 'tε 'k₀ da!>

³¹ Maan ve 'cεε 'nan, -te 'w₁ 'g₀ε minnun a -a d₀nan yiba "bed₀ren "lε bε, yiba "kad₁ -le vε -taa 'ci₁lεa "da.»

³² 'Sounjanun -k₀ 'w₁ 'w₁lidi "d₀ren₀n "fli "a, 'nan -e 'o o -tεε 'o 'vale Zozi 'a. ³³ Z₁ o 'b₀la fεnan nεn waa laabo min -wulo klo bε -a -nan bε, en 'sounjanun Zozi 'lee 'w₁ 'w₁lidi "d₀ren₀n "fli 'b₀ pεin yiba "plan da. 'Sounjanun o pεin 't₀d₀v, -a -t₀ a Zozi 'pε "yi "da, en -a -t₀ a -a -pε b₀ da. ³⁴ -A -nan nεn Zozi 'e 'nan: Ϲ'An "t₁, 'w₁ 'w₁lidi "nεn o c₁ -a d₀nan 'mεn bε, 'i o man w₁ 'cε. K₀ w₁ nεn o c₁ -a d₀nan bε, wa'a t₀a d₁.» 'Sounjanun Zozi 'man s₀ pli 'lein 'w₁lε 'tu₀ladi da.

³⁵ Minnun a -nan te waa -nan ye. Minnun tan₀n 'le vε bε, "o Zozi sεε 'w₀ -a vidi -a 'nan: Ϲ'E min peenun 'si 'w₁ 'ji. -Te -yεε c₁ min 'sizan 'w₁ 'ji nεn Bali -a 'pa 'sia bε -a bε, 'e 'fli 'si 'w₁ 'ji.»

³⁶ 'Sounjanun "o sεε 'w₀ "nyian, en o -wεn 'w₁lε 'cεn 'n₀n -y₀rε. ³⁷ Waa 'v₁ -y₀rε 'nan: Ϲ-Te i ya Zuif 'n₀n 'le ming₀nnεn -a bε, 'i 'fli 'si 'w₁ 'ji!>

³⁸ Waa c₀ren -tε yiba 'f₀v₁ da, en waa pεin Zozi 'ta lou. Waa c₀ren -tε "da 'nan:

Ϲ'Min 'g₀ε, Zuif 'n₀n 'le ming₀nnεn nεn.»

³⁹ 'W₁ 'w₁lidi "d₀εzan nεn yiba "plan -t₀ da bε, e Zozi 'sr₀ndi 'sia. E 'nan: Ϲ'Yie 'nan 'i ya min 'sizan 'w₁ 'ji -a, 'i 'fli 'si 'w₁ 'ji, -e 'i 'k₀ 'si 'w₁ 'ji "nyian!>

⁴⁰ En -a b₀εzan 'w₁ 'pla -y₀rε 'nan: Ϲ'Yi'a 'klanman Bali l₀ d₀v? I ya 'i y₀ra y₀nan "le -yεε 'w₁ 'z₀. ⁴¹ 'Pian 'k₀ve y₀ra yidi bε, -a -n₀an da nεn. K₀ w₁ nεn k₀va d₀rε bε, -a "nεn "nεn k₀ c₁ -a y₀nan. Min 'labε, ya'a 'w₁ 'w₁lidi "t₀ d₀rε lε "fo "d₁.»

⁴² En 'w₁ 'w₁lidi "d₀εzan z₁ε yaa 'v₁ Zozi lε 'nan: Ϲ'Zozi, t₀ nεn i

ming₀nnεn -blidi "siala bε, 'an 'cin 'e 't₀ 'i 'ji!>

⁴³ En Zozi -a 'v₁ -y₀rε 'nan: Ϲ'Maan ve 'yie 'w₁ tigl₁ 'a 'nan, cεεg₀vε, 'k₀ 'vale 'yia k₀vε -k₀an Bali -le fεnan nεn min 'ka 'e y₀ra ye d₁ε -a -nan.»

Zozi 'ka -nan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zan 19.28-30)

⁴⁴ Yidε 'b₀ min -win -ji 'sεzε, en klun -tr₀a 'trε pεεn₀n da. E -f₀ z₁ε -trilii, en funninmlan yidε tεεnla.

⁴⁵ Klun -f₀ yidε y₀ra, en s₀ -dan nεn 'e 'tind₁ Bali -pan 'kuin bε, e 'f₀v₁ 'b₀ 'ji "fli. E 'f₀v₁ bud₁ 'sia lou, en yaa -sεn "tra. ⁴⁶ Zozi paan wei 'plεble 'ji. Yaa 'v₁ 'nan: Ϲ'An "t₁, 'an lei -n₀an 'yie 'e "pa 'ji.» E 'w₁ z₁ε -a 'v₁, en 'e 'yie 'lε 'w₀.

⁴⁷ Z₁ 'sounjanun tazan 'winun z₁ε -a -nan 'y₁ bε, en e 't₀ -dan n₀ndi 'sia Bali lε. E 'nan: Ϲ'W₁ 'kpa nεn, min 'labε min tigl₁ nεn.» ⁴⁸ Minnun pεεn₀n nεn o -ta 'w₁ z₁ε -a -nan y₁lε bε, 'winun nεn e d₀rε o yie man bε, waa 'y₁. -Yee "wεan o 'li 'o da, te 'o 'pε a 'e 'f₀di 'o man.

⁴⁹ Minnun pεεn₀n nεn o Zozi -t₀a "bε, 'lee l₀m₀nnun nεn o 'si waa Galile en o -ta -a 'palε bε, o ya 'o 't₀di -k₀abli, te 'w₁ nεn e c₁ d₀nan bε waa ye.

Zozi w₀ -nan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zan 19.38-42)

⁵⁰ Min -t₀ a bε, waa laabo Zozεf₀. E ya min tigl₁ 'a, en e ya Zuif 'n₀n 'le tin 'bazan -dan t₀ -a. ⁵¹ 'Pian 'w₁ nεn tin 'ban₀n -mie -a -s₀ru "di. waa d₀rε Zozi lε bε, e 'ka -a 'v₁ "di. Zozεf₀ 'b₀ z₁ε, e "sia Zude 'lεgl₀n 'ji, 'fla nεn waa laabo Arimate bε -a da, en e ya -a man -pεnnan 'nan Bali 'e ming₀nnεn -blidi 'sia 'yεε minnun da. ⁵² Zozεf₀ z₁ε -yεε k₀ toba -f₀lε Pilati lε 'nan, 'e Zozi pa -n₀n 'y₀rε -e 'e w₀. ⁵³ Zozεf₀ Zozi 'kad₁ 'si yiba "plan da. E s₀ fεnyian 'pa "man, en e -k₀ -a w₀lε -y₀rε nεn, waa cεεn puo -k₀lε ji bε -a -ji. -Y₀rε z₁ε, wa'a tian min w₀lε "ji "di. ⁵⁴ Yi z₁ε, yaa yi nεn,

en Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi "ta 'e pou "siala.

⁵⁵ Lɔmɔnnun nɛn o 'si 'o 'vale Zozi 'a Galile bɛ, o -kɔ Zozɛfɔ 'palɛ. O yɛ 'tɔ fɛnan nɛn o "ta Zozi wo bɛ -a -nan. Zi waa 'pla bɛ waa 'yɪ. ⁵⁶ -A -nan nɛn o 'li 'o da 'wee "kɔnnɛn, o -kɔ 'nyrɔn 'lee tɔɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a drɛ. Kɔɔ "trɛ "bɛ 'flinla "yi nɛn, ɛn o "flanla "le zi -wee -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

24

Zozi wluan -kanɔn 'va
(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Zan 20.1-13)

¹ 'Mɔnnɛn yɪ 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yi -sru "yi -a. 'Mɔnnɛn yɪ zɪɛ -a bodrun puunɔn nɛn lɔmɔnnun zɪɛ o -kɔ Zozi 'yrɛ da 'o 'lɔ le 'nyrɔn 'lee tɔɔ nɛn waa drɛ bɛ -a. ² -Kɔlɛbu -dan nɛn 'e 'tɔdɪ -yrɛ "nɛn "bɛ, waa 'yɪ 'e 'sidɪ "nɛn. ³ -A -nan nɛn o wlala -yrɛ 'bɔ 'ji. 'Pian wa'a Minsan Zozi pa yɪɛ dɪ. ⁴ 'Wɪ zɪɛ e 'baba 'fɔ o man. ɛn min "fli 'bɔla 'ji o va 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'yɪrɪrɪ 'a. ⁵ -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn ɛn 'o 'wulo -fɔ 'o 'wlu. 'Pian min "fli zɪɛ o 'nan -wɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn min nɛn -a yɛ cɪ "man "bɛ, kaa -wɛɛman minnun nɛn o kaa bɛ o va? ⁶ Zozi 'ka fɛ 'gɔɛ -a -nan dɪ, e wluan 'kanɔn 'va. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ te e ya tian Galile bɛ, -a -cin 'e -sɔɔnla 'ka 'ji. ⁷ Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Minnun Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wlɪdɪ 'drɛnɔn lɛ -e 'o -tɛ. Waa -peinman yiba "plan da, -a yi yaagazan da bɛ -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.» ⁸ Tɔɔn ɛn 'wɪ nɛn Zozi -a tin 'pa -wɛ "bɛ, -a -cin sɔɔnla o ji.

⁹ -A -nan nɛn o 'bɔla -yrɛ zɪɛ -a ji. ɛn o -kɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪɛ Zozi -srɛnɔn 'fuda -tɔv lɛ min -mienun lɛ. ¹⁰ Lɔmɔnnun nɛn o -kɔ -yrɛ da bɛ, o 'tɔ nɛn 'gɔ: Madala lɪ Mari a, ɛn Zanɛn a, ɛn Zaji "bɔ Mari a, 'lee lɔmɔn -mienun. -Wɛɛ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, -a 'sinan 'pa Zozi 'le 'pasianɔn lɛ. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ Zozi -srɛnɔn 'a 'sia -sɛɛ "wɔ wɪ -a, ɛn wa'a yi -tɛlɛa "da "dɪ. ¹² 'Pian Pɛri wluan, ɛn e -kɔ flan -a Zozi -yrɛ da. Zi e 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn e 'kunnan, "yɛɛ yɛ 'tɔ bɛ, te e sɔ

nɛn waa 'pa Zozi man bɛ, -a ye 'e -srandɪ "tra. -A -nan nɛn e 'li 'e da 'yee vɛnan, te -a 'plo a 'e 'fɔdɪ 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ bɛ -a.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srɛnɔn 'fli lɛ
(Mk 16.12-13)

¹³ Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn Zozi -srɛnɔn "fli -kɔdɪ 'sia 'fla nɛn waa laabo Emauzi bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya Zeruzalɛm man kilo -fu da. ¹⁴ O ya -sɛɛ "wɔnan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ -a da. ¹⁵ "Wɛɛ -kɔn 'wɪ tin 'banan 'winun zɪɛ -a da bɛ, ɛn Zozi 'bɔ o man, ɛn o -kɔdɪ 'sia waa. ¹⁶ Waa 'yɪ, 'pian wa'a -kɔnnɛn "yɪɛ dɪ.

¹⁷ ɛn Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn kaa ve, te ka -ko 'ta wɔdɪ -a 'gɔ?»

O ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn o -tɔ. ¹⁸ Min "fli zɪɛ -a -tɔ a "va "bɛ waa laabo Kleopa. E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I 'tɔwli yɛ cɪ Zeruzalɛm, te 'wɪ nɛn e drɛ 'nan bɛ, yi'a tian "i "manlɛ "fo "dɪ!»

¹⁹ ɛn Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ 'bɛ drɛ Zeruzalɛm?»

-A -nan nɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi 'le 'wɪ nɛn. Bali 'lewei vɪzan -dan nɛn. 'Winun nɛn yaa 'vɪ, 'lee 'winun nɛn yaa drɛ bɛ, -wɛɛ -ci -kɔɔnman 'nan Bali 'bɛ 'pa 'sia, ɛn minnun -a -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. ²⁰ 'Pian -cee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee -kaa tanɔn -a -nɔn min -nun lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn waa -tɛ yiba "plan da. ²¹ -A -cin a "nɛn 'kɔ 'ji 'nan, -yɛɛ "ta -daa Izrael 'nɔn 'silɛ 'wɪ 'ji. 'Pian 'wɪ zɪɛ e 'bɔ "man -a -nan yi yaaga nɛn 'gɔ. ²² ɛn "nyian bɛ cɛɛgɔ bodrun 'gɔɛ, lɔmɔnnun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, o -kɔ -yrɛ da. ɛn o -ta 'lebo "fɔ wɪ -dan vɪɛ 'kɔɛ. ²³ O 'nan, wa'a Zozi pa yɪɛ -yrɛ -ji dɪ, ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔla 'ji o va. Bali -le 'pasianɔn zɪɛ o 'nan Zozi yɛ a "man. ²⁴ Min -mienun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, "o -kɔɔ "nyian -yrɛ da. Waa 'yɪ "le zi lɔmɔnnun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'bɔ "nyian wa'a Zozi yɪɛ dɪ.»

²⁵ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Cee 'wɪ cɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Mɛ "le "wɛan nɛn 'winun nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, e ya 'ka 'lɔ 'plɛblɛ -e 'ka yi -tɛra "da? ²⁶ Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn -a

cren -te 'wein 'nan, 'winun zɪe -wɛɛ bɔa min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man, 'vaa -e 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.»²⁷ -A -nan nɛn Zozi 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'cren -tɛdɪ 'e 'bɔ man bɛ, -a -ci 'vɪ -wɛɛ. Yaa 'sia 'winun nɛn 'o 'cren -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ -a da, ɛn yaa 'le 'sran 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a da.

²⁸ Zɪ o 'bɔla 'fla nɛn o 'ta -ko "da "bɛ -a "srɔn "kogo bɛ, ɛn Zozi -a drɛ "le 'e "ta -ko -kɔɔbli.²⁹ 'Pian min "fli zɪe o kɔala "man -a trɔ 'badɪ -a 'nan: «'I 'fɔ 'kɔ va 'gɔ, kɔɔ funninmlan 'pla, ɛn -pei cɛɛn tandɪ man.» Zozi wlala o va, ɛn e -fɔ o va.

³⁰ Zɪ o -nyran 'nan -e 'o fɛ -blɪ bɛ, ɛn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wɛɛ.³¹ -A -nan nɛn o yɪɛ da 'si, ɛn o Zozi -kɔnnɛn 'yɪ. 'Nun tɔɔn ɛn e 'san o 'lɛ.³² ɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «Fɛ -le "wean nɛn -a wei 'kɔ 'sianan paan -sia, te e ya Bali wei nɛn 'e 'cren -tɛdɪ bɛ, -a -ci vɪnɔn 'kɔɛ bɛ, kɔa -ci 'man "mɛn.»

³³ -A -nan nɛn min "fli zɪe, o 'li 'o da "nyian Zeruzalɛm. O 'bɔ Zozi -srɔnɔn 'fuda -tɔ 'lee min -mienun man 'o cin yɪdɪ.³⁴ ɛn minnɔn nɛn 'o cin yɪdɪ bɛ, waa vɪdɪ 'sia min "fli zɪe -wɛɛ 'nan: «Minsan wlɔan 'kanɔn 'va, 'wɪ 'kpa nɛn. 'E 'li kɔɔn Simɔn lɛ.»³⁵ ɛn min "fli zɪe, 'wɪ nɛn e drɛ "nyian -wee "lɛ -sia bɛ waa 'vɪ. ɛn zɪ waa -kɔnnɛn 'yɪ 'kpɔun "nɛn 'jɛnnan bɛ, waa 'vɪ.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srɔnɔn lɛ
(Mk 16.14-18; Zan 20.19-23)*

³⁶ O -fɔ 'wɪ zɪe -a vɪnɔn, ɛn Zozi 'bɔla 'ji o yei, ɛn e o 'tɔ 'bɔ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ!»

³⁷ -A -nan nɛn "klan -sɛn o 'ji, ɛn nyɛn o cɛɛn. 'O 'ci nrɔn 'nan min lei nɛn.³⁸ ɛn Zozi 'e 'nan -wɛɛ 'nan: «-mɛ "le "wean nɛn "klan 'ka -tɛa? ɛn -mɛ "le "wean nɛn 'wɪ zɪe -a -cin -tɔa 'ka 'ci? ³⁹ 'Kaan -pɛlanun 'lee 'an 'cɛinnun -nanjɛn! 'An 'bɔ nɛn. 'Ka klɛ 'an man -e 'ka -tɔ 'nan maan nɛn. 'An nɛn a 'an man, ɛn 'an 'wɛɛ a "ji. Kaa -tɔa 'nan, min lei -le vɛ 'ka zɪ dɪ.»

⁴⁰ E ya 'wɪ zɪe -a vɪnɔn ɛn 'e 'pɛnɔn 'bɔla 'ji -wɛɛ, ɛn 'e 'cɛinnun 'bɔla 'ji -wɛɛ.⁴¹ 'Wɪ o 'kan "fo, ɛn o ci "nranman 'kpa, 'pian wa'a tian yɪ tɛala "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn dɪ. -Yee "wean Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Blɪfɛ -tɔ a 'ka 'lɔ 'gɔ?»⁴² ɛn o pɔnnɛn srɛndɪ ponɛn 'tɔ -nɔn -yɛɛ.⁴³ Yaa 'si, ɛn yaa blɪ o yɪɛ man.

⁴⁴ "Bɛ -sru ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji! Kɔɔ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'cren -tɛdɪ 'mɛn 'wɪ 'a Moizi -le -pei 'fluba 'ji bɛ, 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, 'lee "dre 'fluba 'ji bɛ, 'o bɔa 'an man.»

⁴⁵ Zozi 'padɪ 'sia o va, 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'cren -tɛdɪ bɛ 'o -ci man.⁴⁶ Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «E ya 'e 'cren -tɛdɪ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi 'e yɪa ye, -e 'e 'ka. 'Pian -a yɪ yaagazan da bɛ, -e 'e 'wlɔan -kanɔn 'va.⁴⁷ ɛn e ya 'e 'cren -tɛdɪ "nyian 'nan, minnɔn Bali -le 'wɪ vɛ -a 'tɔ da minnɔn lɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. Waa vɛ minnɔn lɛ 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e Bali 'e -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Waa vɪdɪ "siala Zeruzalɛm, -e 'e bɔ 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji 'nɔn man.⁴⁸ 'Ka 'kɔn 'winun zɪe -a -nan yɪnɔn 'a!⁴⁹ Fɛ nɛn 'an 'tɪ -a 'vɪ 'nan 'e -nɔan 'cɛɛ bɛ, 'an 'bɔ, mɛɛn "paa -sia 'cɛɛ. 'Pian 'ka 'fɔ Zeruzalɛm 'fla 'bɔ da -trɪlɪi, -e Bali -le 'plɛblɛ zɪe 'e 'ta 'ka da!»

*Zozi 'li 'e da Bali va
(Mk 16.19-20)*

⁵⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ 'e -srɔnɔn 'a 'fla nɛn waa laabɔ Betani bɛ -a "srɔn. 'E 'pɛ wlɔan lou, ɛn e -fɛa vɪdɪ 'sia o man.⁵¹ E -fɔ -fɛa vɪnɔn, ɛn e 'si o "srɔn, te e -ko laji.⁵² -A -nan nɛn -a -srɔnɔn 'o "pɔ sɔɔn, ɛn waa 'bɔ. "Bɛ -sru ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm te o ci "nranman 'kpa tɪglɪ.⁵³ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bɛ te o ya Bali -pan 'kuin. O Bali 'tɔ bɔ "drenun -fɔa, te waa trɔ "baa.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Zan -a crɛn -tɛ

*Wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ,
Zozi Crizi nɛn*

¹ Fɛ pɛɛnɔn drɛdɪ pou sianan "bɛ, te min nɛn waa laabo wei bɛ e ya. Wei 'bɔ a Bali va, ɛn e ya Bali -a. ²-A pou sianan "bɛ te e ya Bali va.

³ Bali ciɭa "va ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. Fɛ -tɔ 'ka 'e drɛdɪ, te -yɛɛ "cɛɛ drɛ dɪ. ⁴-A va nɛn 'belidɪ 'si. 'Belidɪ zɪɛ, 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -nyrɛn. ⁵'Tɛ zɪɛ -a -san -sɛn klun va, ɛn klun 'ka -tɔlɛ -a 'lɛ dɪ.

⁶ Bali min -tɔ 'pa 'sia, -a 'tɔ nɛn Zan. ⁷E -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ, 'dɔ -e minnun 'o man, -e 'o yi -tɛra "da. ⁸Zan 'bɔ "cɛɛ 'tɛ 'san zɪɛ -a -nɔan "dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ.

⁹ Min nɛn waa laabo wei bɛ, -yɛɛ cɪ 'tɛ 'san tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ 'ta 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'man drɛlɛ 'wein. ¹⁰ Bali ciɭa "va ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. 'Pian zɪ e -ta 'trɛda bɛ, minnun 'ka -a 'silɛa min -a dɪ. ¹¹E -ta 'yɛɛ 'trɛda, ɛn -yɛɛ minnun 'ka -a 'kunlɛ 'o 'pɛ "fli "a dɪ. ¹²'Pian min -mienun -a 'kun 'o 'pɛ "fli "a, ɛn o yi -tɛra "da. Minnun zɪɛ yaa -si -nɔn -wɪlɛ -e 'o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. ¹³Wa'a drɛlɛ Bali -le 'nɛnnun -a "lɛ zɪ min 'nɛn -yaa 'e 'pɔn -ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. ɛn min "cɛɛ o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a dɪ. 'Pian Bali 'bɔ 'bɛ o drɛ 'yɛɛ 'nɛnnun -a.

¹⁴Wei zɪɛ, e drɛ blamin -a, ɛn e -ta -nyɛnlɛa 'kɔ 'va. Kɔ -yɛɛ -dan ci 'yɪ, -dan zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali -le 'nɛn 'tɔwɪlɪ "lɛ vɛ -a. E ya 'e fadɪ "yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ, yaa kɔɔn 'kɔɛ 'e tɪglɪ da.

¹⁵Yi -tɔ da nɛn Zan -yɛɛ 'wɪ vidɪ 'sia minnun lɛ. 'E wei wluan 'pleblɛ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Min nɛn an -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn "bɛ. Maan 'vɪ 'nan, e -fɔla "da 'an -sru e -taa. -A -dan "mlian 'an da, kɔɔ e ya 'li 'e 'cɛn.»

¹⁶"Yi "nɛn -yrɔ "bɛ e -cɛɛ "nɔn. Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man te e "yi zɪɛ -a -sɛan "da -cɛɛ. ¹⁷Bali ciɭa Moizi -va, ɛn e -pɛi -tɔ -cɛɛ. 'Pian Zozi 'bɛ 'ta Bali -le "yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ 'e tɪglɪ da. ¹⁸Min -tɔ 'ka tian Bali yɪlɛ dɪ. 'Pian Bali -le 'nɛn -tɔwɪlɪ "nɛn e ya Bali -a, ɛn e ya 'e 'cɛn -kaa "tɪ Bali "srɔn "bɛ, zɪ Bali 'bɔ cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ.

*Zan 'yɛɛ 'nyranman -ci 'vɪ min-
nun lɛ
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹Yi -tɔ da, Zuif 'nɔn 'tanɔn nɛn Zeruzalɛm bɛ, o Bali -pannɔn 'lee Levi kludanɔn -mienun 'pa 'sia Zan -va. Levi kludanɔn 'bɔ bɛ, -wɛɛ nyranman "paa Bali -pan 'kuin. O o 'pa 'sia 'nan 'o laabɔ Zan -lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn 'yia?» 'Wɪ nɛn Zan -a 'vɪ min- nun zɪɛ -wɪlɛ "bɛ -nyrɛn 'gu. ²⁰Ya'a 'wɪ 'tɔ yɔɔlɛ o man dɪ, yaa 'vɪ -wɪlɛ -gbaa 'nan: «An 'ka Crizi nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪ.»

²¹Tɔɔn ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ -tɪ nɛn 'yia "mɛn, Bali 'lewei vɪzan -dan nɛn waa laabo Eli bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn Zan "e 'nan: «Eli "cɛɛ 'maan dɪ.»

ɛn waa laabɔ -yrɔ "nyian 'nan: «Bali 'lewei vɪzan nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn e 'nan: «-Cɛjɛ.»

²²ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ, -tɪ nɛn 'yia -kpɔ? 'I vɪ 'kɔɛ, 'dɔ -e 'kɔ -kɔla 'kɔ 'wɪ 'tɔ yɪ, -e 'kɔ vɪ minnun nɛn o 'kɔ 'pa 'sia bɛ -wɪlɛ. -Mɛ "wɪ nɛn i -kɔlamɛn -e 'i vɪ 'i 'fli man?»

²³Tɔɔn ɛn Zan "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ min nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li bɛ -a. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tɔ wei 'bɛ "we "bui "da, -a san -a ve 'nan: 'Ka Minsan -le -si ta drɛ!» »

²⁴Minnun nɛn o o 'pa 'sia Zan -va bɛ Farizɛn 'nɔn a o va. ²⁵ɛn waa laabɔ -yrɔ nan: «Crizi "cɛɛ 'yia dɪ, ɛn Eli "cɛɛ yia dɪ, ɛn Bali 'lewei vɪzan nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ -njɛɛ 'yia dɪ. -Mɛ "lɛ "wɛan nɛn i min -batize dra "mɛn?»

²⁶ Zan "e 'nan -wle 'nan: «'An 'bɔ, 'an "min -batize dra 'yi 'a, 'pian 'ka yei "be, min -tu a -nan, ka'a tɔa di. ²⁷ E -fɔla "da. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a di.»

²⁸ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe e dre 'fla nɛn waa laabo Betani be -a da. 'Fla zɪe e ya 'yi nɛn waa laabo Zudan be -a -sru, fe zɪe -a -nan nɛn Zan minnun -batize dre.

²⁹ -A ta tu cɛɛn, zɪ Zan -a 'yi 'nan Zozi a -tanan 'e 'va zia be, ɛn e 'nan: «'Ka 'yio, Bali -le 'bla 'a. -A 'bɔ nɛn Bali -a -nɔn 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'le 'wɪ 'wɪdi pɛɛnɔn "nɛn wɪ yɪ, -e -wee 'wɪ 'wɪdi 'e 'fui. ³⁰ Min nɛn, an -yee 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn be, -nyɛn "be. Maan 'vɪ 'nan e -fɔla "da e -taa, -a -dan "mlian an da, kɔɔ e ya -nan 'li 'e 'cɛn. ³¹ Tɔ nɛn an 'wɪ zɪe -a ve be te ma'an min 'bɔ 'tɔa di, 'pian an minnun -batize dre di 'sia 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o min zɪe -a -tɔ.»

³² 'Wɪ nɛn Zan -a -nan 'yi, ɛn yaa 'vɪ minnun le be, -nyɛn 'gɔ: «An Bali lei 'saun 'yi 'sinan laji, e sɔɔn "da "le -plablo -zɔ, ɛn e -fɔ "va. ³³ Tɔ nɛn an 'wɪ zɪe -a ve be te ma'an min 'bɔ 'tɔa di, 'pian Bali nɛn e 'nan -an 'ta min -batize dre 'yi 'a be, -yɛɛ 'vɪ 'mɛn 'nan: «Min nɛn 'i Bali lei ye -e 'e -sɔɔn "da -e 'e 'fɔ "va "be, -yɛɛ Bali lei 'saun -nɔan "min le.» ³⁴ Maan -nan 'yi, ɛn maan 'vɪ 'wein 'nan, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

Zozi -srunɔn tɛde

³⁵ -A ta tu cɛɛn, te Zan 'lee 'e -srunɔn "fli 'be cɪ fe zɪe -a -nan, ³⁶ ɛn zɪ e Zozi 'yi te e ya cinan be, ɛn e 'nan: «'Ka 'yio Bali -le 'bla be, -nyɛn "be.»

³⁷ -A -srunɔn "fli "be, o 'wɪ zɪe -a 'man, tɔɔn ɛn o sɔɔnla Zozi -sru. ³⁸ Zozi 'e 'man lila, zɪ yaa 'yi 'nan Zan -srunɔn be o sɔɔnla 'e -sru "be, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa -wɛɛman?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «Rabi, 'yie "kɔnnɛn 'a nyin zia?» Rabi -ci nɛn 'nan Bali -le 'wɪ "paazan.

³⁹ ɛn Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'ta -e 'ka -nan yi!»

O sɔɔnla -a -sru, ɛn waa -nyrannan 'yi. Yi zɪe -a da be, o -fɔ

-a "srɔn. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe e dre te yide "ta -pliman "tra.

⁴⁰ Min "fli "nɛn o Zan wei 'man ɛn o sɔɔnla Zozi -sru "be, Simɔn Pɛri "bɔɪ Andre nɛn -a -tu -a. ⁴¹ Andre zɪe, min tɛde nɛn e -ku "va "be, -a 'bɔ "bɔɪ Simɔn nɛn. ɛn e -yrɛ 'nan: «Kɔ min nɛn e cɪ Crizi -a be -a 'yi.» Crizi -ci nɛn 'nan min nɛn Bali -a 'si "va. ⁴² ɛn e -ku Simɔn -a Zozi le.

Zozi -a -nanjɛn tɛin ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn nɛn 'yia, o -taa 'i laabɔɛ Keva.» Keva 'bɔ nɛn waa ve "nyian Pɛri.

Zozi Filipɔ 'lee Natanaɛl laabɔ 'nan 'o -sɔɔnla 'e -sru

⁴³ 'Be 'ta tu cɛɛn, ɛn Zozi a "vale 'e 'ko Galile 'lɛglɔn 'ji, -a -nan nɛn e 'bɔ Filipɔ man ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru.»

⁴⁴ Filipɔ zɪe, Bezaida nɛn Andre 'lee Pɛri fla -a be, -a -nan min nɛn. ⁴⁵ Filipɔ 'bɔ min -tu nɛn waa laabo Natanaɛl be -a man, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn -yee 'wɪ cɪ 'e 'cɛn -tɛdi Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji be, kɔa 'yi. Nazaretɪ min Zozi nɛn Zozɛfɔ -pɪ -a be, -nyɛn.»

⁴⁶ ɛn Natanaɛl -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Fɛ 'kpa -kɔlaman -e 'e bɔla 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ be -a da?»

-A -nan nɛn Filipɔ "e -yrɛ 'nan: «'I 'ta -e 'i yi 'i 'bɔ 'a.»

⁴⁷ Zɪ Zozi Natanaɛl 'yi 'tanan 'e 'va be, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Cɛɛ Izraɛl min tɪglɪ nɛn 'e 'wɪ tɪglɪ ve be, -nyɛn "be.»

⁴⁸ ɛn Natanaɛl -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn yian -tɔa?»

Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te i ya 'i -nyrandɪ Fijie yiba 'wlu -e Filipɔ 'e 'i laabɔ be, te mɛin 'yi 'va.»

⁴⁹ -A -nan nɛn Natanaɛl "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, Bali -pɪ nɛn 'yia, yie cɪ Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a.»

⁵⁰ Zozi -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Maan 'vɪ 'yie 'nan mɛin 'yi Fijie yiba 'wlu 'le "wɛan nɛn i yi -tɛra 'an da? I -taa 'wɪ -dandan -nan yile e -ciala 'wɪ 'labɛ 'be da.»

51 En Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡɪ 'a 'nan, ka -taa labli yɪɛ 'e 'lɛ 'sɒdɪ -e 'ka Bali -le 'pasianɔn yɪ, te o -ko laji, ɛn te o "sia laji -e 'o -sɔɔn 'an Blamin -pɪ da.»

2

Zozi-yeɛ 'plɛblɛ 'ci kɔɔn minnun lɛ 'e tɛdɛ

¹ Yi yaaga "bɛ -sru, ɛn lɪ 'pa "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'fla nɛn waa laabo Kanan bɛ -a da, Galile 'lɛɡlɔn 'ji. Zozi "bɔ 'a "fɛdi zɪɛ -a da, ² ɛn o Zozi 'lee 'e -srunɔn laabu "nyian "fɛdi 'bɔ da.

³ Zɪ -wɛn -nyan bɛ, ɛn Zozi "bɔ 'e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-wɛn -nyan -wɔɔ.»

⁴ Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Manmi, -mɛ "le "wɛan nɛn i -tɔa 'wɪ zɪɛ 'bɛ 'ji, 'mɛn tɔ 'ka tian bɔlɛ dɪ.»

⁵ -A -nan nɛn Zozi "bɔ 'e 'nan minnun nɛn o ci fɛnun -plinan bɛ -wɛ 'nan: «'wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 'vɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka drɛla "da.»

⁶ 'Yi 'tɔbɔ nɛn 'e drɛdɪ -kɔlɛ -a bɛ, -a 'shɛɛdɔ a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan. 'Yi 'tɔbɔ zɪɛ -a -ji nɛn Zuif 'nɔn 'o 'cɛin 'lee 'o 'pɛ -man "foe yi "sia -e 'o 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ. -A -tɔ -kɔlaman e 'yi "siala "tugu -yaa tɔ.

⁷ En Zozi "e 'nan minnun nɛn o ci fɛnun -plinan bɛ -wɛ 'nan: «'Ka 'pɔnɔn 'labɛ o fa 'yi 'a!» O -pɔnɔn zɪɛ -a 'fa, e -sran "man.

⁸ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'yi 'gɔvɛ -a 'kolu "tiɛnnɔn -e 'ka 'kɔ -a min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fɛdi 'gɔvɛ -a da bɛ -yrɛ!»

En waa kolu o -kɔ -a -yrɛ. ⁹ Min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fɛdi 'bɔ da bɛ, e 'yi zɪɛ -a -nanjɛn 'e 'le te e lila 'wɛn -a. Fɛnan nɛn -wɛn zɪɛ e 'si bɛ ya'a tɔa dɪ. 'Pian fɛ -plinɔn nɛn o 'yi 'bɔ 'tɔ bɛ, "o -tɔa. E lɪ 'pazan laabu ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: ¹⁰ «Minnun pɛɛnɔn 'gɔvɛ, -wɛn nɛn e ci 'kpa bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -nɔan "min lɛ 'e 'flin. "Bɛ -sru te -wɛn ci min yɪɛ da bɛ, -e -wɛn nɛn e 'ka 'kpa dɪ, 'wɛɛ 'nɔn min lɛ. 'Yie vɛ bɛ, -wɛn nɛn e ci 'kpa bɛ, yia ta -tɔ -trilli tɔ 'gɔvɛ -a.»

¹¹ 'Lebo "fɔ wɪ tɛdɛ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. Yaa drɛ Kanan, Galile 'lɛɡlɔn 'ji. E 'yee -dan ci kɔɔn ɛn -a -srunɔn yi -tera Zozi 'bɔ da.

¹² "Bɛ -sru, ɛn e sɔɔn 'ji 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da, 'o 'vale 'e "bɔ 'lee 'e "bɔunɔn 'lee 'e -srunɔn 'a. O -fɔ 'fla zɪɛ -a da tɔ "wɛnnɛn 'a.

Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo, ɛn Zozi 'kɔ Zeruzalɛm. ¹⁴ Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn e wɪa Bali -pan 'kuin. E minnun 'yɪ te o ya trinun 'lee 'blanun 'lee -plablonun -tannan. ɛn e minnun 'yɪ "nyian te o ya "lala ta -fɔɔnan. ¹⁵ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, e baa drɛ sɔnba "a, ɛn e 'blanun 'lee trinun 'lee minnun pɛɛnɔn 'pin Bali -pan 'kuin. E "lala ta -fɔɔnɔn 'le "lala fulla "man e -wee 'tablonun -sran ji. ¹⁶ ɛn e 'nan -plablo -tannɔn lɛ 'nan: «'Ka fɛnun 'gɔvɛ -a bɔla fɛ 'gɔvɛ -a -nan. Te 'ka 'an "tɪ "le 'kɔn drɛ 'flɛ 'tan 'kɔn 'a dɪ!»

¹⁷ ɛn -a -cin -tɔra -a -srunɔn 'ji 'nan 'e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Yie 'kɔn yɪdɪ "yi "a 'an 'ji -dan e -ciala "da.»

¹⁸ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabu -yrɔ 'nan: «'Lebo "fɔ 'wɪ "kɔ "nɛn yia dra -e 'e -kɔɔn 'nan Bali 'bɛ 'si -nɔn 'yɪɛ 'nan 'i 'wɪ zɪɛ -a drɛ?»

¹⁹ En Zozi -a -sru "fɔ -wɛ 'nan: «Bali -pan 'kɔn 'gɔvɛ, 'ka -wɪ! E ya yi yaaga -e 'an wluan lou 'e "pa 'ji.»

²⁰ ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -pan 'kɔn 'labɛ, lɛ -fuba sinjɛn 'wɛ 'shɛɛdɔ wlu nɛn minnun -a -tɔ, ɛn yie 'nan, yi yaaga 'wlu -e 'i pee -tɔ?»

²¹ 'Pian -te Zozi a 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, -a 'bɔ po nɛn Bali -le 'kɔn 'a bɛ -nyrɛn yaa ve. ²² Zɪ 'e wluan -kanɔn 'va bɛ, -a -ci -tɔ -a -srunɔn 'ji 'nan e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. ɛn o yi -tera Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ -a da, 'lee 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ "bɛ -a da.

23 Tυ nɛn te Zozi a Zeruzalem Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi da bɛ, zɪ minnun 'lɛbo "fɔ wɪnun nɛn yaa drɛ bɛ -a -nan 'yɪ -yrɔ "bɛ, ɛn min "kaga "yi -tɛra Zozi 'bɔ da. 24 'Pian Zozi 'ka yi -tɛlɛa o da dɪ, kɔɔ e o pɛɛnɔn -tɔa "fo. 25 ɛn Zozi 'ka -a wɛɛman 'nan, min 'e min -tɔ man wɪ vɪ 'yrɛ dɪ. 'Wɪ nɛn min ji bɛ, Zozi -a -tɔa 'e 'bɔ 'a.

3

Nikodɛm -kɔ 'wɪ laabvɛ Zozi 'lɔ

1 Zuif 'nɔn 'tazan -tɔ nɛn waa laabo Nikodɛm bɛ, e ya Farizen 'nɔn 'va. 2 E -ta Zozi 'va 'pei -man, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'san, kɔa -tɔa 'nan i ya min nɛn Bali -a 'pa 'sia - e 'e 'wɪ "paa minnun ji bɛ -a. Kɔɔ 'lɛbo "fɔ wɪnun nɛn yia dra 'gɔvɛ min nɛn Bali a 'e 'padɪ "va "bɛ, -a san 'bɛ -kɔlaman -a drɛdɪ -a.»

3 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min 'ka 'kɔlaman -e 'e Bali -le mingɔnnɛn trɛ yɪ, te wa'a -yalɛ 'e 'trɛ dɪ.»

4 -A -nan nɛn yaa laabvɛ Zozi 'lɔ 'nan: «Min nɛn e drɛ ceje 'gɔvɛ, waa dra 'kɔ -e 'o -ya? E -wlaman "nyian 'e "bɔ 'pɔn -ji -e 'o -ya 'e 'pee?»

5 ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yie "nyian 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ Bali -le mingɔnnɛn trɛ da, te wa'a -yalɛ 'yi 'lee Bali lei -a dɪ. 6 Fɛ nɛn min -a -ya bɛ, e ya min -a. 'Pian fɛ nɛn Bali lei -a -ya bɛ, e ya -yee vɛ -a. 7 -Te 'an 'bɔ maan 'vɪ 'yie 'nan e ya "le 'wei 'ya "nyian 'e 'trɛ bɛ, te -a 'wɪ 'e 'i 'kan dɪ. 8 Waa -kɔɔnman fulɔ man. Fɛnan nɛn fulɔ ci "vale 'e 'kɔ bɛ, -a -nan nɛn e "fɛɛnman -e -ko. Waa -cin maan, 'pian -a -nan nɛn e "sia bɛ wa'a tɔa dɪ, ɛn -a -nan nɛn e -ko bɛ wa'a tɔa dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian min nɛn Bali lei -a -ya 'e 'trɛ bɛ -yee vɛ -a.»

9 Nikodɛm -a laabvɛ -yrɔ 'nan: «'Wɪ zɪɛ e dra 'kɔ -e 'bɛ drɛ?»

10 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'bɔ nɛn i 'wɪ "paaman Izraɛl 'nɔn 'ji bɛ, yi'a 'wɪnun zɪɛ -a tɔa dɔvɔ? 11 Maan

ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ nɛn kɔa -tɔa "bɛ -nyrɛn kɔa ve, ɛn 'wɪ nɛn kɔa -nan 'yɪ bɛ, -nyrɛn kɔa ve, ɛn 'kɔvɛ 'wɪ zɪɛ ya'a 'ko 'ka 'wɔlɔ -ji dɪ. 12 An 'trɛ 'gɔvɛ -a da wɪ 'vɪ 'cɛɛ, ka'a yi -tɛlɛa 'bɛ da dɪ, 'lɔɔ -te an laji lou "wɪ 'vɪ 'cɛɛ bɛ, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tɛra 'bɛ da? 13 Min -tɔ 'ka tian 'kɔvɛ laji dɪ, -te ya'a 'silɛa Blamin -pɪ nɛn e 'si laji bɛ -a dɪɛ. 14 "Le zɪ Moizi a "bui "da 'li ɛn e -bulalɛ drɛ -mlɛn -a ɛn yaa 'pa yiba "man ɛn yaa wluan lou "bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian waa 'bɔ blamin -pɪ wuanla lou. 15 'Dv -e min nɛn e yi -tɛra Blamin -pɪ 'bɔ da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ 'e drɛ -a san -le vɛ -a.

16 -Yɛɛ ci 'nan Bali 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'yɪ "yi "bɔvɔ "le "wɛan, 'e 'pɪ -tɔwli "nɔn -wee 'wɪ 'ji, 'nan -e min nɛn e yi -tɛra -a -pɪ zɪɛ -a da bɛ, -a san -nan 'e vile 'e 'nyan dɪ, 'pian -e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, 'e drɛ -a san -le vɛ -a. 17 Bali 'ka 'e 'pɪ 'palɛ -sia 'trɛda 'nan -e 'e tin -tɛ min da dɪ, yaa 'pa 'sia 'nan -e 'e min 'si 'wɪ 'ji. 18 Min nɛn e yi -tɛala -a -pɪ zɪɛ -a da bɛ, wa'a -yee tin 'baa dɪ, 'pian min nɛn ya'a yi 'tɛala "da "dɪɛ -a san -le 'wɪ a 'e tin 'badɪ 'va, kɔɔ ya'a yi -tɛlɛa Bali -pɪ -tɔwli "da dɪ -le "wɛan. 19 'Wɪ nɛn -yee "wɛan, Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, -nyrɛn 'gɔ, 'te 'san -ta 'trɛda, ɛn minnun 'ka -a yɪɛ "yi "dɪ, o klun 'yɪ "yi e mlin 'tɛ 'san da, o drɛnan wɪ a -wɪlidɪ "le "wɛan. 20 -Yɛɛ ci 'nan min nɛn e 'wɪ 'wɪlidɪ "dra bɛ, ya'a 'tɛ 'san ye "yi "dɪ. ɛn -a san 'ka 'taa 'tɛ 'san da dɪ, "tɔgɔ -yee 'wɪ 'wɪlidɪ "ta 'e bɔla. 21 'Pian min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪ tɪglɪ da bɛ, e -taa 'tɛ 'san da, 'dv -e 'tɛ 'san 'e drɛ wɪ -ci -kɔɔn 'nan e 'ta 'wɔla Bali wei da.»

Zan Zozi 'le 'wɪ 'vɪ

22 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kɔ Zude 'lɛglɔn 'ji. O -fɔ fɛ zɪɛ -a -nan tɔ "wɛnnɛn 'a, ɛn e minnun -batize drɛdɪ 'sia. 23 Tυ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wɪ bɛ, te Zan "e minnun -batize dra "nyian 'fla nɛn waa laabo ɛnɔn bɛ -a da, kɔɔ 'yi banun a -nan "kaga. 'Fla zɪɛ, e ya 'fla nɛn waa laabo Salim bɛ

-a "srɔn. Minnun -ko -nan nun te Zan o -batize dra, ²⁴Tv zɪe -a man bɛ, te wa'a tian -a -fɔle -pu 'kuin di.

²⁵Yi -tv da, ɛn -sa -tv -fɔla Zan -srɔnɔn 'lee Zuif min -tv yei. -Sa zɪe e ya min dɾɛdɪ 'saun Bali 'le da.

²⁶O -kv Zan -va, ɛn waa laabv -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, min nɛn "nɛn ka ci 'ka 'vale -a Zudan 'yi -sru, te i -yee 'wɪ ve minnun lɛ bɛ, e ya minnun -batize dɾɛnɛn ɛn minnun pɛɛnɔn a -kɔnan "va 'zia.»

²⁷-A -nan Zan "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Min 'ka 'kolaman -e 'e fɛ -tv yɪ te Bali "cɛɛ -nɔn -yrɛ "di. ²⁸Maan 'vɪ 'ka yɪɛ man 'nan, min nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ, -a 'bɔ "cɛɛ 'maan di, 'pian an ya min nɛn Bali -a -trɔa -a 'lɛ bɛ -a. 'Ka 'bɔ ka ya 'mɛn 'wɪ 'nan yɔnɔn 'a.

²⁹Lumɔn nɛn e -kɔnnɛn 'pa bɛ, e ya -tɪ -le vɛ -a? Min nɛn yaa 'pa bɛ, -yee vɛ nɛn. Lɪ 'pazan 'bɔ bee -le vɛ "cɛɛ di, -a bee bɛ, "bɛ "ya wo min nɛn e -tɔa -a "srɔn, te -a "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -a wei lɛ bɛ -a. ɛn -a wei mandɪ -a ci "nranman. Zɪ 'an 'ci ci zɪɛ. 'Bɛ nɛn 'gʋɛ, 'an 'ci "nranman e -ciala "da "mɛn 'fo. ³⁰E ya "le -a 'bɔ 'tɔ nɛn 'e dɾɛn -dan -e 'an 'tɔ "e "ta wɔ "tra.

³¹Min nɛn e "sia laji lou "bɛ, e ya fɛ pɛɛnɔn da, 'pian min nɛn e 'si 'trɛda bɛ, e ya 'trɛda min -a, ɛn 'trɛda wɪ nɛn yaa ve. Min nɛn e "sia laji bɛ, e ya fɛ pɛɛnɔn da. ³²ɛn 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ, 'lee 'wɪ nɛn yaa 'man bɛ -nyɾɛn yaa ve, 'pian min -tv 'ka yi -tɛɛa 'wɪ zɪɛ -a da di. ³³Min nɛn e yi -tɛra 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ -a da bɛ, te 'bɛ 'san "e 'nan 'wɪ 'kpa, Bali 'wɪ tɪgl ve.

³⁴-Yɛɛ ci 'nan min nɛn Bali -a 'pa 'sia bɛ, Bali 'bɔ wei nɛn yaa ve, kɔɔ Bali 'ka 'yee lei 'saun 'nɔndɪ "nɛn 'palɛa di. ³⁵-Kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, ɛn e fɛ pɛɛnɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ. ³⁶Min nɛn e yi -tɛra -a -pɪ zɪɛ -a da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. 'Pian min nɛn ya'a -pɪ 'silɛa min -a dɪɛ, -a san 'ka 'belidɪ ye di, te 'bli a 'e 'fɔdɪ Bali -ji -a san man.»

Zozi 'lee Samari lumɔn -tv 'o cin 'yɪ

¹Zozi -a -tɔ 'nan, Farizɛn 'nɔn -a 'man 'nan minnun nɛn 'e -sru te 'e o -batize dra bɛ, o ya "kaga, ɛn o "mlɪan Zan -srɔnɔn da. ²Zozi 'bɔ "cɛɛ min -batize dra 'e 'bɔ 'a di, 'pian -a -srɔnɔn nɛn. ³Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, -a -nan nɛn e 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn e Galile si 'sia. ⁴-Si zɪɛ e -ciala Samari 'lɛglɔn 'ji.

⁵Zozi 'bɔla Samari 'fla 'tv da. 'Fla zɪɛ waa laabo Sisha e ya fei nɛn Zago -a -nɔn 'li 'e 'pɪ Zozeɪv lɛ bɛ -a "srɔn. ⁶Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Zago 'le 'yi -klu ci. Zɪ Zozi "koe "nyɪan 'ta wɔdɪ -a bɛ, ɛn e -nyran 'yi -klu zɪɛ -a "srɔn te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ.

⁷-A -nan nɛn Samari lumɔn -tv -ta 'yi 'tɔlɛ, ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'yi 'nɔn 'mɛn -e 'an mlin.» ⁸Tv zɪɛ -a wlu, te -a -srɔnɔn 'kv -blɪfɛnɔn 'lɔlɛ 'fla.

⁹ɛn Samari lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'bɔ nɛn Zuif min -a bɛ, 'i 'yi laabo 'an 'lɔ -e 'i mlin, te Samari lɪ nɛn 'maan?» Zuif 'nɔn 'lee Samari 'nɔn bɛ te o yei 'ka -a ble "fo "di.

¹⁰ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «"Te fɛ nɛn Bali -a -nɔn minnun lɛ bɛ, 'nan yia -tɔa "bɛ, ɛn min nɛn yaa ve 'yɪɛ 'nan 'i 'yi 'nɔn 'mɛn 'gʋɛ, yia -tɔa "bɛ, "te 'i 'bɔ 'bɛ 'yi laabv -yrɔ, -e 'i mlin, -e 'e 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a -nɔn 'yɪɛ.»

¹¹ɛn lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, fɛ -tv 'ka 'i 'lɔ -e 'i 'yi 'tɔ 'a di, ɛn -klu 'gʋɛ e ya 'e trɔdɪ. Nyin zia nɛn 'i 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ, -a "sia?» ¹²'Kv tra Zago nɛn e 'yi -klu 'gʋɛ -a -nɔn 'kʋɛ bɛ, -a 'bɔ "e ci yi mlin 'o 'vale 'e 'pinun 'lee 'yee trinun -a. 'I -dan "mlɪan 'bɛ da?»

¹³ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «Min nɛn e 'yi 'gʋɛ -a mlin bɛ, 'yi dra pee -a -tɛa. ¹⁴'Pian min nɛn e 'yi nɛn maan -nɔan "bɛ -a mlin bɛ, 'yi dra pee 'ka "nyɪan 'li -a tɛa di, ɛn 'yi nɛn maan -nɔan -yrɛ "bɛ, e dra "ji 'yi ku -a, ɛn e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -yrɛ.»

¹⁵-A -nan nɛn lɪ bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'yi zɪɛ 'i "mɛn "nɔn -e

'yi dra pee 'e vɪɛ 'yaan 'tɛ dɪ, -e 'an vɪnan 'an 'ta 'nyian 'yi 'tɔ 'gʊ dɪ.»

¹⁶ En Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'I 'kʊ 'i -sran laabu -e 'ka 'ta -a.»

¹⁷ Lɪ zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: «'An -sran "ka "dɪ.»

En Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ tɪgɪ 'vɪ -a vɪdɪ -a 'nan, 'i -sran "ka "dɪ. ¹⁸ -Yɛɛ cɪ 'nan i -kɔnnɛn 'pa tian 'soolu, en min nɛn i cɪ "wɪ "bɛ, 'i -sran "cɛɛ dɪ, i 'wɪ tɪgɪ 'vɪ.»

¹⁹ Tɔɔn lɪ bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, maan ye 'le 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn 'yia. ²⁰ 'Kʊ tranun nɛn Samari 'nɔn 'a bɛ, pɔn 'gʊɛ -a da nɛn o Bali 'bɔ, en 'ka Zuif 'nɔn 'ka 'vɪ 'nan Zeruzalɛm nɛn 'o 'kʊ Bali 'bɔ -kɔ.»

²¹ En Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'an wei 'gʊɛ -yrɛ 'kpa. Tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, te ka'a Bali bɔa pɔn 'gʊɛ -a da dɪ, en ka'a 'kʊ Bali bɔɛ Zeruzalɛm dɪ. ²² 'Ka Samari 'nɔn bɛ, ka Bali bɔa, 'pian ka'a Bali 'bɔ 'tɔa dɪ, 'kʊ Zuif 'nɔn bɛ, "kʊ Bali bɔa en "kʊ Bali 'bɔ -tɔa. -Yɛɛ cɪ 'nan min nɛn e 'trɛdanɔn "sia 'wɪ 'ji bɛ, Zuif 'nɔn 'va nɛn e "sia. ²³ 'Pian tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, en -a tʊ 'bɔ 'bɔ 'va. Tʊ zɪɛ -a man nɛn Bali bɔ 'nɔn tɪgɪ -kaa "tɪ Bali bɔa Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a, en waa bɔa 'e -si tɪgɪ da. Bali bɔ 'nɔn zɪɛ o va nɛn -kaa "tɪ Bali cɪ. ²⁴ Bali a lei -a, -Yee "wɛan minnun nɛn waa bɔa "bɛ, 'o bɔ -yee lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a, en 'o bɔ 'e -si tɪgɪ da.»

²⁵ En lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan min nɛn e cɪ Crizi -a bɛ e -taa, -a 'bɔ nɛn Bali -a 'si "va. Tʊ nɛn e -ta bɛ, e 'wɪ pɛɛnɔn 'ci ve 'kʊɛ.»

²⁶ En Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn an 'wɪ tin "baa 'yie 'gʊɛ, mɛɛn cɪ -a.»

²⁷ E -fʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, nun tɔɔn en -a -srunɔn 'bɔla. 'Wɪ o 'kan 'nan 'o 'vale lɪmɔn -a o ya 'wɪ tin 'banan. 'Pian o va min -tʊ 'ka -a laabʊɛ -yrɔ 'nan, -mɛ "wɪ nɛn e cɪ -a laabʊnan lɪ 'labɛ -yrɔ "dɪ? En wa'a laabʊɛ 'nyian 'nan, -mɛ "wɪ nɛn e cɪ -a tin 'banan -yrɛ "dɪ?

²⁸ -A -nan nɛn lɪ zɪɛ e 'yee 'yi 'tɔvɛ 'tʊɪ, en e -kʊ 'fla -a vɪɛ minnun lɛ

'nan: ²⁹ «'Ka 'ta min -tʊ yɪ. Min zɪɛ yaan drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'mɛn. -Te Crizi nɛn -o?» ³⁰ En minnun pɛɛnɔn 'si 'fla, o -ta fɛnan nɛn e cɪ bɛ -a -nan.

³¹ Tʊ zɪɛ -a wɪ bɛ, te Zozi -srunɔn Zozi man dra -wɪwɪ 'nan 'e fɛ -blɪ.

³² 'Pian Zozi 'e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Blɪfɛ nɛn 'an 'le 'gʊɛ, ka'a tɔa dɪ.»

³³ En Zozi -srunɔn -a laabʊ 'o cin lɔ 'nan: «Min -tʊ -ta -blɪfɛ -a -yrɛ "baalɛ?»

³⁴ Zozi 'e -wɪɛ 'nan: «'Mɛn -blɪfɛ nɛn 'nan min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, 'an 'ci 'sɔ wɪnɪn drɛ, en 'nyranman nɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ 'an 'pa. ³⁵ 'Ka bɔ, "ka 'vɪ 'nan, e -fʊ mlɛn sinjɛn 'vaa -e 'o 'saa 'tɛdɪ 'sia. 'Pian 'an 'bɔ, maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'wɪwɪ wɪnan lou 'saa tran 'tɛvɛ -a. ³⁶ Min nɛn e cɪ 'saa 'tɛnan bɛ, -a san -kɔpa a 'va, en fɛ 'wɪɛ 'bɔ nɛn yaa -tɛ bɛ, yaa tre 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛ -yee vɛ -a. E drɛ zɪɛ 'nan -e min nɛn e 'saa 'fɔ bɛ, 'lee min nɛn yaa -tɛ bɛ, o 'ci 'e "nran 'e cin va. ³⁷ O -kɔnnɛn "tʊ -fɔa 'nan: «Min -tʊ 'bɛ fɛ 'wɪɛ -fɔa 'trɛ 'ji -e min pee nɛn 'e -tɛ.» E ya 'wɪ 'kpa -a. ³⁸ An 'bɔ, an 'ka 'pa 'sia 'nan, 'ka 'kʊ 'saa 'tɛ fei nɛn ka'a 'nyranman 'palɛ "da "dɛ -a da. Min peenun -a da nyranman 'pa 'va, en cɛɛ "ta -a "nɛn "ble.»

³⁹ 'Wɪ nɛn lɪ zɪɛ yaa 'vɪ bɛ, -yee "wɛan Samari 'nɔn "kaga 'yi -tɛra Zozi da. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan, Zozi 'e drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'yrɛ. ⁴⁰ Zɪ Samari 'nɔn 'ta Zozi 'va bɛ, en waa trʊ 'ba 'nan 'e 'fʊ 'o 'va. -A -nan nɛn Zozi yi 'fiili drɛ o va. ⁴¹ 'Wɪ nɛn yaa ve bɛ, -yee "wɛan minnun nɛn o yi -tɛra "da "bɛ, o 'bɔ 'nyian "kaga 'kpa.

⁴² En waa 'vɪ 'sien lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Wa'a vɪɛ 'nan 'wɪ nɛn yia 'vɪ bɛ, -a 'saza 'le "wɛan nɛn kʊ yi -tɛra "da "dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kʊa 'man "da 'kʊ 'bɔ 'a bɛ, -yee "wɛan nɛn kʊ yi -tɛra "da, en kʊa -tɔ "mɛn 'nan -yɛɛ cɪ 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

Mingɔnnɛn wɪuzan -tʊ -le 'nɛn 'man 'yaaman en Zozi -a beli

⁴³ Zɪ Zozi yi "fli drɛ o va bɛ, en e Galile -si 'sia 'nyian. ⁴⁴ Te Zozi -a 'vɪ

'e 'bɔ 'a 'nan, wa'a Bali 'lewei vızan -tɔ siala -dan 'e 'bɔ flɑ dɪ. ⁴⁵ 'Pian zɪ e 'bɔla Galile bɛ, Galile 'nɔn -a 'sia 'kpa tıgl. Kɔɔ 'wɪ nɛn yaa drɛ "fɛdi da Zeruzalem bɛ, waa -nan 'yɪ, o -kɔ -nan nun -le "wɛan.

⁴⁶ E 'bɔla "nyian Kanan Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, 'fla nɛn e 'yi lila 'wɛn -a bɛ -a da.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ, mingɔnnɛn wluzan -tɔ nɛn e -nyɛanla Kapanamo bɛ, te -a -pɪ 'man "yaaman 'kpa tıgl. ⁴⁷ Mingɔnnɛn wluzan zɪɛ, yaa 'man 'nan Zozi 'si Zude, ɛn e 'bɔla Galile. -A -nan nɛn e -kɔ Zozi 'va, ɛn e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e -sɔɔn "ji Kapanamo -e 'e 'yee 'nɛn nɛn -a man "yaaman -nan nun bɛ -a 'beli. 'Nɛn zɪɛ -a -kadɪ -fɔla tɔ.

⁴⁸ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te ka'a tian 'lɛbo 'fɔ wɪnun 'lee -cɛ -srɔn "wɪnun -nan yɪlɛ dɪɛ, ka'a yi 'tɛala 'wɪ da 'mlɔnmlɔn dɪ.»

⁴⁹ Mingɔnnɛn wluzan "e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i yra 'si, 'i -ta -trɛlɛ 'vaa -e 'mɛn 'nɛn 'e yɪɛ 'lɛ wɔ.»

⁵⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i -pɪ "belia.» E yi -tɛra 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ -a da ɛn e -kɔ.

⁵¹ "Yɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn -a 'sunɔn 'ta -a 'lɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «-Cɛ 'si 'yie 'nɛn man.» ⁵² -A -nan nɛn yaa laabo -wɔ 'nan: «Tɔ "cɛn "man nɛn -cɛ 'si "man?» ɛn o -yrɛ 'nan: «'Si te yidɛ 'sia 'mɔnnɛn man "tiɛnnɔn, tɔɔn ɛn -cɛ 'si "man.»

⁵³ ɛn -a -cin -tɔ mingɔnnɛn wluzan ji 'nan, tɔ 'lein zɪɛ -a wɔ nɛn Zozi -a 'vɪ 'yrɛ 'nan: «'I 'pɪ "belia.» -A -nan nɛn -a 'bɔ 'lee 'yee "kɔnnɛn 'nan pɛnɔn yi -tɛra Zozi da.

⁵⁴ Zɪ Zozi 'si Zude ɛn e -kɔ Galile bɛ, -a -nan nɛn e 'lɛbo 'fɔ wɪ zɪɛ -a drɛ. -Yee 'lɛbo 'fɔ wɪ "flizan nɛn yaa dra fɛ 'lein zɪɛ -a -nan.

5

Zozi min -tɔ nɛn e -sran "tra "bɛ -a beli

¹ "Bɛ -sru, Zuif 'nɔn 'le "fɛdi -tɔ drɛdɪ 'bɔ Zeruzalem, ɛn Zozi 'kɔ -nan nun. ² Zeruzalem 'bɔ man -klɔn bɛ, -a -wlala "nan "tɔ a, waa

laabo 'blanun -wlala "nan. -Wlala "nan zɪɛ -a "srɔn "bɛ, 'yi 'tɔ a -nan, waa laabo Ebre wei -ji «Betɛsdɑ». -Duban 'soolu a 'e 'tɔdɪ 'yi zɪɛ -a "srɔn. ³ -Dubannun zɪɛ -a wɔ bɛ, -cɛ -tɛnɔn "kaga yra 'o nyinnandɪ -nan. Yɪɛ 'wɪnɔn 'lee minnun nɛn o "tun "bo bɛ 'lee minnun nɛn 'o -srandɪ "tra "bɛ, o nɛn. [O ya -a man -pɛnnan 'nan 'yi 'e 'nyɔɔn "ji. ⁴ -Yɛɛ cɪ 'nan Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -a -tɔ -sɔɔn "man 'yi zɪɛ -a va, -e 'e nyɔɔn. Min nɛn e sɔɔn "va 'e tɛdɛ te Bali -le 'pasiazan 'sia -a nyɔɔnnan bɛ, -te -a san -le -cɛ a 'kɔ oo, e "sia "man.]

⁵ ɛn min -tɔ a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan, -cɛ a "man. -A -cɛ zɪɛ -a -nan lɛ -fuba yaaga 'wɛ 'sɔra nɛn 'gɔ. ⁶ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'e nyinnandɪ bɛ, ɛn yaa -tɔ 'nan -cɛ nɛn "man "bɛ -a yi "fli 'bɔ, -a -nan nɛn yaa laabo -yrɔ 'nan: «'I ya "vale -cɛ 'e 'si 'i man?»

⁷ ɛn min zɪɛ e 'nan Zozi lɛ nan: «Minsan, "mɛɛn -mie "ka -e 'yaan 'fɔ 'yi 'va te 'yi nyɔɔn "ji "dɪ. ɛn -te "mɛɛn vɪnan 'an -pli 'yi 'bɔ man bɛ, -e min -tɔ 'e 'fɔ "va 'an 'lɔ 'e 'flin.»

⁸ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wɔlan lou, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ!» ⁹ 'Nun tɔɔn -cɛ 'si min zɪɛ -a man, e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia.

Yi zɪɛ -a da bɛ, te Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yi nɛn waa laabo Saba bɛ -nyrɛn. ¹⁰ ɛn zɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn -a 'yɪ bɛ, ɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛgɔ 'flinla 'yi nɛn, -yee "wɛan -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'yɪɛ -e 'i 'kɔ 'yie nyinnan "dave -a dɪ.»

¹¹ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn e -cɛ 'si 'an man bɛ, e 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ.»

¹² Waa laabo -yrɔ 'nan: «Min "cɛn 'bɛ 'vɪ 'yie 'nan 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ?»

¹³ 'Pian min nɛn -cɛ 'si "man "bɛ, ya'a min zɪɛ -a tɔa dɪ. Kɔɔ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan min "kaga "le "wɛan.

¹⁴ "Bɛ -sru, Zozi min zɪɛ -a 'yɪ Bali -pan 'kuin, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yrɛ 'kpa! -Cɛ 'si 'i man, te 'i 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ "nyian dɪ,

"təgə wɪ nɛn e -ciala 'wɪ zɪɛ 'bɛ da bɛ, 'e bə 'i man.»

¹⁵ Min zɪɛ e -kɔ, ɛn yaa 'vɪ Zuif 'nɔn lɛ "mɛn 'nan Zozi 'bɛ -cɛ 'si 'e man. ¹⁶ -Yee "wɛan Zuif 'nɔn Zozi -wɛɛdɪ 'sia 'nan e 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'flinla "yi da.

¹⁷ Pian Zozi 'wɪ 'ci 'vɪ -wlɛ, yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ 'nyranman "paa tian tɔ 'gʊɛ -a, -yee "wɛan 'an 'bə "nyian, "an "ya wɔ -a 'panan.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan Zuif 'nɔn a Zozi -wɛɛnan 'kpa tɪgɫɪ 'nan o -tɛa. Wa'a vɪlɛ 'nan e -wee 'flinla "yi 'srɔɛn srɛ -yee "wɛan dɪ, 'pian 'nan, e 'nan Bali 'bɛ cɪ 'e "tɪ "a, te 'e 'fli -kɔɔnnan Bali man.

Zozi 'le 'plɛblɛ bɛ Bali 'bə 'bɛ -nɔn -yrɛ

¹⁹ ɛn Zozi 'e 'fli -le 'wɪ 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, Bali -pɪ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a 'e 'bə 'wulo -ji wɪ -a dɪ, 'pian 'wɪ nɛn yaa -nan 'yi 'e "tɪ 'lɔ bɛ -nyrɛn yaa dra. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn -a "tɪ -a dra bɛ, -nyrɛn -a -pɪ -a dra "nyian. ²⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan -kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a dra bɛ, yaa -kɔɔnman 'e 'pɪ lɛ. 'Winun nɛn e cɪ -dandan 'kpa e -ciala 'gʊ da bɛ, yaa -kɔɔnman -yrɛ, 'nan -e 'wɪ 'e 'ka 'kan 'le "wɛan. ²¹ Zɪ -kaa "tɪ Bali minnun wuanla -kanɔn 'va -e 'e 'belidɪ -nɔn -wlɛ "bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian -a -pɪ -a dra -e min nɛn e 'sɔ "ji "bɛ 'e 'belidɪ -nɔn -a san lɛ. ²² ɛn "nyian bɛ, -kaa "tɪ Bali "cɛɛ min -le 'wɪ tin 'baa dɪ, 'pian e 'wɪ tin 'badɪ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ 'e 'pɪ -lɔ. ²³ Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun pɛɛnɔn 'o -pɪ 'tɔ bə "le zɪ o -a 'bə 'tɔ bəa "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Min nɛn ya'a -pɪ 'tɔ bɔlɛ dɪɛ, te -a "tɪ "nɛn yaa 'pa 'sia bɛ, ya'a 'tɔ bɔlɛ dɪ.

²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, min nɛn yaan wei 'man "yi, ɛn e yi -tɛra Bali nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a. -A san -le tin 'badɪ 'ka 'kɔan 'mlɔnmlɔn dɪ, 'pian e 'sʊ 'ka -lɔ ɛn e 'belidɪ 'yi. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, ɛn e 'bə 'va. Tɔ zɪɛ -a man nɛn minnun nɛn o cɪ minnun -kadɪ -a Bali 'lɛ bɛ,

o Bali -pɪ wei maan. ɛn minnun nɛn waa 'man "yi "bɛ o "belia. ²⁶ -Yɛɛ cɪ 'nan zɪ 'plɛblɛ a -kaa "tɪ Bali 'lɔ -e 'e 'belidɪ -nɔn minnun lɛ bɛ, -a -tɔwli "nɛn yaa -nɔn 'e 'pɪ lɛ 'nan 'e 'belidɪ -nɔn minnun lɛ. ²⁷ ɛn yaa -si -nɔn -yrɛ 'nan 'e minnun -le 'wɪ tin 'ba, e ya blamin -pɪ -a -le "wɛan.

²⁸ Te 'wɪ 'gʊɛ 'e 'ka 'kan dɪ, kɔɔ -a tɔ -a -tanan bɔdɪ -a. Tɔ zɪɛ -a man nɛn minnun nɛn o kaa o ya -yrɛ -ji bɛ, o Blamin -pɪ wei maan, ²⁹ ɛn o bɔala 'yrɛ -ji. Minnun nɛn o 'wɪ "yi drɛ bɛ, o wuanla -e 'o 'belidɪ yi. ɛn minnun nɛn o 'wɪ 'wɫidɪ drɛ bɛ, o wuanla -e tin 'e 'tɛ o da.

³⁰ Ma'an 'kɔlaman -e 'an 'wɪ 'tɔ drɛ 'an 'bə 'wulo -ji wɪ -a dɪ. 'Wɪ nɛn 'an "tɪ -a ve 'mɛn bɛ, -a da nɛn an min -lɛ 'wɪ tin "baa. Kɔɔ an 'ka 'an 'bə 'ci 'sɔ winun -wɛɛnan dɪ, 'pian Bali nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a ci 'sɔ winun -wɛɛnan nɛn an cɪ.

³¹ -Te 'an 'bə mɛɛn cɪ 'an 'bə 'fli -le 'wɪ 'nan yɪzan -a bɛ, min 'ka 'an wei siala 'wɪ 'kpa -a dɪ. ³² 'Pian 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan a, ɛn maan -tɔa 'nan 'wɪ nɛn yaa ve 'an man bɛ 'wɪ 'kpa nɛn.

³³ 'Ka 'bə, 'ka minnun 'pa 'sia Zan -va, ɛn e 'wɪ tɪgɫɪ 'vɪ 'an man. ³⁴ An 'bə 'le vɛ bɛ, ma'an wɛɛman 'nan min nɛn 'e drɛ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a dɪ, 'pian 'an Zan -le 'wɪ ve cɛɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra "da, -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ³⁵ Zan a "le 'nan 'tɛ nɛn waa -fɔ "nɛn ɛn e blɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Ka wɪ "man, ɛn 'ka 'ci nran -a -san man tɔ "wɛnɛn 'a.

³⁶ 'Wɪ nɛn 'bɛ 'mɛn 'wɪ -kɔɔnman bɛ, 'bɛ -dan "mlian 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ 'an man bɛ -a da. 'Winun nɛn an "tɪ -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ, -a 'winun 'bə nɛn maan dra 'gʊ. -Yɛɛ -kɔɔnman 'nan 'an "tɪ 'bɛ 'an 'pa 'sia. ³⁷ An "tɪ 'bə nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -yɛɛ 'an 'man wɪ 'vɪ 'e 'bə 'a. 'Pian ka'a tian 'li -a wei manlɛ 'mlɔnmlɔn dɪ, ɛn ka'a tian 'li -a yra yɪlɛ 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁸ ɛn -a wei -cin 'ka 'fɔla 'ka 'ji dɪ, kɔɔ ka'a yi 'tɛala -a -pɪ nɛn yaa 'pa 'sia bɛ -a da dɪ. ³⁹ Kaa -tɔa 'nan Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min

le, -yee "wean kaa ta ve tu pɛɛnɔn man. 'Fluba 'crennun zɪɛ, -wɛɛ 'an 'man wɪ ve minnun lɛ. ⁴⁰ 'Pian ka 'ka "vale 'ka -taa 'an -sru, -e 'belidi 'kpa 'e drɛ 'cee vɛ -a dɪ.

⁴¹ An 'ka -a -wɛɛnan 'nan minnun 'waan 'tɔ bɔ dɪ, ⁴² 'pian an 'ka -tɔa. Maan -tɔa 'nan Bali yɪdɪ "yi 'ka 'ka 'ji dɪ. ⁴³ An "tɪ 'bɛ 'an 'pa 'sia, ɛn ka 'ka "vale 'kaan "sia 'cee vɛ -a dɪ. -Te min pee -ta 'e 'bɔ 'tɔ da bɛ, cɛɛ "sia 'cee vɛ -a. ⁴⁴ Kaa -wɛɛman 'nan 'ka bɔɛzan -tv 'e 'ka 'tɔ bɔ. Ka'a wɛɛman 'pian 'nan Bali -tɔwli "nɛn 'e 'ka 'tɔ bɔ dɪ. ɛn -te ka ya zɪɛ 'wɪ 'kpa bɛ, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tɛra 'an da?

⁴⁵ Te 'ka 'ci 'nrɔn 'nan 'an "tɪ 'va nun bɛ, 'an 'bɔ 'bɛ 'wɪ -tɔa 'ka man dɪ! Min nɛn e 'wɪ -tɔa 'ka man bɛ, Moizi nɛn 'ka 'ci 'nrɔn man "da 'nan e -taa 'palɛ 'ka 'va bɛ -nyrɛn. ⁴⁶ -Yɛɛ cɪ 'nan "te ka yi -tɛala Moizi da bɛ, "te ka yi -tɛala 'an da "nyian, kɔɔ 'mɛn 'wɪ nɛn Moizi -a cɛn -tɛ. ⁴⁷ 'Pian 'wɪ nɛn yaa cɛn -tɛ bɛ, ka'a yi 'tɛala "da "dɪ, e dra "mɛn 'kɔ 'lɔɔ -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nɛn maan ve bɛ -a da?»

6

Zozi 'blɪfɛ -nɔn min "kaga "lɛ

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Galile 'yi nɛn waa laabo "nyian Tiberia 'yi bɛ -a -sru. ² Min "kaga 'kɔla Zozi -sru, -yee 'lɛbɔ "fɔ wɪnɪn nɛn yaa drɛ -cɛ -tɛnɔn 'belidi -a ɛn waa -nan 'yi bɛ -yee "wean. ³ Zozi pɔn -tv tri 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, ɛn o -nyran. ⁴ Te Zuif 'nan 'le 'si nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ 'kogo.

⁵ Zɪ Zozi 'e 'wulo wluan, ɛn e min "kaga 'yɪ -tanan 'o 'va zia bɛ, -a -nan nɛn yaa laabɔ Filipɔ -lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn, -kaa -blɪfɛ "lɔa, -e -kaa -nɔn min "kaga 'labɛ -wɛɛ?» ⁶ Zɪ kɔ Zozi 'e drɛ bɛ -a -cin a "ji, 'pian e 'tan Filipɔ man -a ci wɪ mandɪ -le "wean.

⁷ ɛn Filipɔ "e -yrɛ 'nan: «-Te -kaa -blɪfɛ 'lɔ -kpi fuba sinjɛn bɛ, ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ.»

⁸ ɛn Zozi -sruzan 'pee nɛn, waa laabo Andre, Simɔn Pieri "bɔɪ -a bɛ e 'nan: ⁹ «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "a 'nɛn 'klɔnmɔn -tv -lɔ 'gɔ, 'pian ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ?»

¹⁰ ɛn Zozi "e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka min pɛɛnɔn -nyran "tra.» Waa 'vɪ -wɛɛ, ɛn o -nyran lu da, kɔɔ -a -nan lu a fɛnyian -nyran "davɛ -a. Minnun zɪɛ, -klɔnmɔn a o va -kpi 'soolu.

¹¹ Zozi 'kpɔun 'soolu zɪɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa pli o man. E pɔ 'si ɛn yaa drɛ "nyian zɪ. Min -tv "e bli "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹² Zɪ e o 'kan bɛ, ɛn Zozi "e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka -nyranman "koola! Te 'ka 'blɪfɛ 'tɔɪ -e 'e srɛ dɪ.» ¹³ ɛn -a -srunɔn -a koola. 'Kpɔun 'soolu bɛ e min "kaga zɪɛ o 'kan, ɛn -a -nyranman saannɛn -fuda "fli 'fa.

¹⁴ Zɪ minnun Zozi 'le 'lɛbɔ "fɔ wɪ -dan zɪɛ, -a -nan 'yi bɛ, ɛn o 'nan: «'Wɪ 'kpa! Min 'labɛ, e ya Bali 'lewei vɪzan nɛn o 'nan e -taa "bɛ -a.»

¹⁵ Zɪ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, o "ta -daa 'e 'kunlɛ -e 'wee 'tɔ 'wee mingɔnnɛn -a bɛ, ɛn e 'li 'e da "nyian pɔn da nun 'e 'saza.

Zozi 'ta 'wɔ Galile 'yi yɪɛ da

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn -a -srunɔn sɔɔn "ji 'yi man. ¹⁷ O -fɔ -klɔ -tv -ji, ɛn o -kɔdɪ 'sia 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. E ya 'yi 'bɔ -sru. Klun -trɔa, te Zozi 'ka tian bɔlɛ o man dɪ, ¹⁸ ɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tv "fɛɛndɪ 'sia, te 'yi 'bɔ 'nyɔɔnman. ¹⁹ O -klɔ -fɔ o -sru 'bɔ 'kɔɔbli, waa drɛ kilo 'soolu te 'bɛ "cɛɛ dɪ kilo 'shɛɛdɔ. "Wɛɛ vɪnan 'o yɪɛ -tɔa "bɛ, te o Zozi ye -tanan 'ta wɔdɪ -a 'yi yɪɛ da, ɛn "klan -sɛn o ji. ²⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn. Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ!»

²¹ -A -nan nɛn o ya "vale 'nan 'o Zozi -fɔa 'o 'va 'klɔ -ji. Nun tɔɔn ɛn o bɔla fɛnan nɛn o cɪ -kɔnan bɛ -a -nan.

Zozi a -blɪfɛ nɛn e 'belidi -nɔan "min lɛ bɛ -a

22 Zi tv ceeɛn bɛ, minnun nɛn o -fɔ "yi -sru "bɛ, ɛn -a -cin -trɔa o ji 'nan -klɔ a 'sɪ 'tɔwli, ɛn Zozi 'ka 'fɔlɛ -ji dɪ. Waa -tɔa 'pian 'nan -a -srunɔn 'kɔ 'o 'saza. 23 Tɔɔn ɛn -klɔ -mienun 'si minnun -a Tiberia. O 'bɔla fɛnan nɛn Minsan Bali muo "fɔ 'vaa ɛn o fɛnun bli bɛ, -a -nan "srɔn. 24 Zi wa'a Zozi yɪɛ dɪɛ, te wa'a "nyian -a -srunɔn 'ye dɪɛ, ɛn minnun pɛɛnɔn 'fɔ -klɔnɔn zɪɛ -a -ji, ɛn o -kɔ Zozi -wɛɛɛ Kapanamɔ.

25 O 'bɔ Zozi man 'yi -sru "nun, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tv "cɛn "man nɛn i -ta 'gɔ?»

26 ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪɪ 'a 'nan, ka -blɪfɛ 'yɪ, kaa bli, ka 'kan, -yee "wɛan ka ya 'an -wɛɛnɔn. Ka 'ka 'an -wɛɛnɔn 'nan -cɛ -srɔn "wɪnɔn nɛn maan drɛ bɛ, kaa -ci 'man 'le "wɛan dɪ. 27 Te 'ka -wɛɛ 'nan -blɪfɛ nɛn e srɛman bɛ, -nyrɛn 'ka ye dɪ. 'Pian 'ka -wɛɛ 'nan -blɪfɛ nɛn e "mɔan ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -nyrɛn 'ka ye. 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'bɛ -blɪfɛ zɪɛ -a -nɔan 'cɛɛ, kɔɔ 'an "tɪ Bali -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn.»

28 ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔva dra 'kɔ, 'wɪnɔn nɛn e cɪ Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -e 'kɔ -kɔla -a drɛdɪ -a?»

29 ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'Wɪ -tɔwli "nɛn Bali cɪ "vale 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka yi -tera min nɛn Bali 'bɔ -a 'pa 'sia bɛ -a da.»

30 -A -nan nɛn waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'Lɛbɔ "fɔ wɪ "kɔ "nɛn yia dra -e 'kɔ yi -tera 'i da? -Mɛ "wɪ nɛn i -taa -a drɛɛ? 31 'Li te 'kɔ tranun a "bui "da bɛ, o fɛ -tv nɛn waa laabɔ manɛn bɛ, -a bli. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji nan:

«E -blɪfɛ nɛn e 'si laji bɛ -a -nɔn -wɪɛ.» »

32 ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪɪ 'a 'nan, Moizi "cɛɛ -blɪfɛ tɪɪɪ 'si laji ɛn yaa -nɔn 'cɛɛ dɪ. 'Pian 'an "tɪ 'bɛ -blɪfɛ tɪɪɪ 'si laji, ɛn yaa -nɔn 'cɛɛ. 33 -Yɛɛ cɪ 'nan fɛ nɛn Bali -a -nɔn -blɪfɛ -a bɛ, min nɛn e 'si laji te e 'belidɪ -nɔan 'trɛdanɔn lɛ bɛ -nyrɛn.»

34 ɛn minnun -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, -blɪfɛ zɪɛ 'i -nɔn 'kɔvɛ tv pɛɛnɔn man.»

35 Zozi "e 'nan "mɛn -wɪɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blɪfɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -ta 'an 'va bɛ, dra 'ka -a tɛa "nyian 'mlɔnmlɔn dɪ, ɛn min nɛn e yi -tera 'an da bɛ, 'yi dra 'ka "nyian -a tɛa 'mlɔnmlɔn dɪ. 36 Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn kaan 'yɪ 'ka 'bɔa, 'pian ka'a yi 'tɛala 'an da dɪ.

37 Minnun pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "o -nɔn 'mɛn bɛ, o -taa 'an 'va, ɛn min "ɛ -ta 'an 'va bɛ, ma'an pian 'mlɔnmlɔn dɪ.

38 Kɔɔ ma'an 'silɛ laji 'nan -e 'an 'bɔ 'fli ci 'sɔ wɪnɔn drɛ dɪ, 'pian 'nan -e 'an min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a ci 'sɔ wɪnɔn drɛ. 39 Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a ci 'sɔ wɪnɔn nɛn 'nan: Minnun nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, te 'an -tɔwli "cɛ 'san "va "dɪ, 'pian 'nan 'an o wluan -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 40 'An "tɪ 'ci 'sɔ wɪnɔn nɛn "nyian 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn waan 'yɪ -a -pɪ -a ɛn o yi -tera "da "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪ e ya -wee vɛ -a. 'An 'bɔ 'bɛ o wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji.»

41 Zozi -a 'vɪ 'nan 'e ya -blɪfɛ nɛn e 'si laji, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a, -yee "wɛan minnun wunwun "vɪdɪ 'sia 'o cin yei. 42 Waa ve 'nan: «Min 'labɛ, Zozɛfv -pɪ Zozi bɛ -nyrɛn. -Kaa "tɪ -tɔa, ɛn kaa "bɔ -tɔa. E drɛ "mɛn 'ka, ɛn yaa ve 'nan 'e 'si laji?»

43 ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka wunwun "vɪdɪ 'le 'tɔ. 44 Min -tv 'ka 'kɔlamɔn -e 'e 'ta 'an 'va, te 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -yɛɛ "cɛɛ 'taa 'mɛn dɪ. ɛn -te e -ta bɛ, maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 45 E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'bɛ 'wɪ "paaman min pɛɛnɔn 'ji.»

Min nɛn e -kaa "tɪ Bali wei 'man, ɛn e wɪ -yee 'wɪ "paadɪ man bɛ, -a san 'bɛ -taa 'an 'va. 46 E 'ka 'nan min -tv -kaa "tɪ 'yɪ dɪ. An 'bɔ nɛn 'an 'si "va "nun bɛ, mɛɛn -kaa "tɪ Bali 'yɪ. 47 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪɪ 'a 'nan min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪ, e ya -a san -le

ve -a. 48 'An 'bɔ 'bɛ ci -blifɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan 'bɛ -a. 49 'Ka tranun fɛ -tɔ nɛn waa laabo Manɛn bɛ -a bli "bui "da, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔlɛ -wɔ 'dɪ. 50 'Pian -blifɛ 'gɔɛ, 'bɛ 'si laji, min nɛn yaa bli bɛ, ya'a 'kaa 'fo "dɪ. 51 'An 'bɔ 'bɛ ci -blifɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan 'bɛ -a. Min nɛn e -blifɛ zɪɛ -a bli bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -lɛ ve -a. -Blifɛ 'bɔ nɛn an -taa -a -nɔnlɛ bɛ, 'an 'bɔ 'kɔlɛ nɛn. Maan -nɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'beli ve -a.»

52 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei, te waa ve 'nan: «Yaa dra 'kɔ -e 'e 'kɔlɛ 'nɔn min lɛ -blifɛ -a?»

53 ɛn Zozi -a 'vɪ -wɔlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɔɣɪ 'a 'nan, -te ka'an 'bɔ Blamin -pɪ 'kɔlɛ 'blɪlɛ dɪɛ, ɛn -te ka'an nyɛn mlinlɛ dɪɛ, te 'belidɪ 'ka 'ka 'lɔ dɪ. 54 Min nɛn yaan 'kɔlɛ 'ble, ɛn yaan nyɛn -mlian 'bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -lɛ ve -a. Maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 55 -Yɛɛ ci 'nan 'an 'kɔlɛ bɛ, -blifɛ tɔɣɪ nɛn, ɛn 'an nyɛn bɛ, mlin ve tɔɣɪ nɛn. 56 Min nɛn yaan 'kɔlɛ 'ble ɛn yaan nyɛn -mlian 'bɛ, te 'kɔ 'vale -a san -a kɔ drɛ min -tɔwli "a, kɔ'a 'sia 'e cin man dɪ. 57 -Kaa "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ 'belidɪ -a -yrɔ, ɛn -yɛɛ 'belidɪ -nɔn 'mɛn, -a -tɔwli "nɛn 'nyian min nɛn yaan 'kɔlɛ bli bɛ, an 'belidɪ -nɔan -a san lɛ. 58 'An 'kɔlɛ bɛ, -blifɛ tɔɣɪ nɛn e 'si laji bɛ -nyɛn. E 'ka 'lɛ 'nan fɛ nɛn 'ka tranun -a bli "bui "da bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. Waa bli, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔlɛ -wɔ 'dɪ. Min nɛn e -blifɛ 'gɔɛ -a bli bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -lɛ ve -a.»

59 'Wɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn Zozi -a 'vɪ te e ya 'wɪ "paanan minnɪn ji Zuif 'nɔn 'lɛ cin yɪ 'kuin, 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. 60 ɛn zɪ -a -srunɔn 'wɪnɪn zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o va min "kaga "e 'nan: «'Wɪ nɛn yaa "paaman 'gɔɛ, e ya 'plɛblɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'trɔɛn "tɔ -yrɛ "dɪ.»

61 Te Zozi -a -tɔ 'e 'fli -lɔ 'va 'nan 'wɪ zɪɛ e wunwun 'vɪdɪ 'pla 'e -srunɔn 'nɛn. ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'gɔɛ e 'ka 'ci baa 'ji?»

62 'Lɔɔ -te ka Blamin -pɪ 'yɪ te e "ta wuanla -e 'e 'kɔ fɛnan nɛn e ci 'e tɛdɛ bɛ -a -nan bɛ, e dra 'cɛɛ 'kɔ? 63 Bali lei 'saun 'bɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ. Min 'bɔ 'saza 'ka 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ. Wei nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gɔɛ, min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ, e Bali lei 'saun ye, ɛn e 'belidɪ ye. 64 'Pian min -mienun a 'ka yei te wa'a yi 'tɛala "da "dɪ.»

-Te Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ci 'nan -a pou sianan 'bɛ, te e minnɪn nɛn wa'a yi 'tɛala -a wei da dɪ o -tɔa, ɛn min nɛn e -taa -a -nɔnlɛ minnɪn lɛ bɛ yaa -tɔa. 65 Tɔɔn ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Yɛɛ "wɛan nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va te 'an "tɪ "cɛɛ -si -nɔn -yrɛ "dɪ.»

66 Tɔ zɪɛ -a man nɛn Zozi -srunɔn "kaga 'li 'o da, ɛn wa'a "nyian -sɔnlɛa -a -sru "dɪ.

67 ɛn Zozi -a laabɔ min -fuda "fli "nɛn o -fɔ -a -sru "bɛ -wɔ 'nan: «'Kaa "nun, ka 'ka "vale 'ka -koo 'nyian dɔɔ?»

68 -A -nan nɛn Simɔn Piɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, -tɪ -va nɛn kɔ lia 'kɔ da? 'I wei 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ. 69 Kɔ yi -tɛra "da ɛn kɔa -tɔ 'nan yɛ ci min nɛn Bali -a 'si 'va "bɛ -a.»

70 ɛn Zozi -a 'vɪ -wɔlɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ 'ka 'si 'va -fuda "fli, 'pian 'ka 'va min -tɔ a Satan -lɛ 'nɛn 'a!» 71 Min nɛn Zozi ci -yɛɛ 'wɪ vɪnan bɛ, Simɔn Karioti -pɪ Zudazi nɛn. -A -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ nɛn, -yɛɛ -taa Zozi 'bɔ 'nɔnlɛ minnɪn lɛ.

7

Zozi "bɔnɪn 'ka yi 'tɛala Zozi da dɪ

¹ 'Bɛ -sru ɛn Zozi ci Galile 'lɛɣlɔn 'ji. E 'ka "vale 'e 'ko Zude 'lɛɣlɔn 'ji dɪ, kɔɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn a -a -wɛɛnan 'nan -e 'o -tɛ. ² Zuif 'nɔn 'lɛ "fɛdɪ nɛn waa -ble lo 'la -paannun wɔ bɛ -a tɔ 'bɔ 'kogo. ³ ɛn Zozi "bɔnɪn "e Zozi lɛ 'nan: «'I 'si 'gɔ! 'I 'kɔ Zude 'lɛɣlɔn 'ji -e 'i -srunɔn 'o 'lɛbɔ "fɔ wɪnɪn nɛn yia dra bɛ -a -nan yɪ. ⁴ Min nɛn yaa -wɛɛman 'nan min pɛɛnɔn 'o 'e 'tɔ bɛ, ya'a 'yɔɔman dɪ. 'Wɪnɪn nɛn yia dra

'gʊe, 'i dre -e min pɛɛnɔn 'o -nan yɪ.»
 5 Zozi 'bɔ 'bɔnɔn 'ka "nyian "o yi
 'tɛla Zozi da dɪ.

6 ɛn Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «'Mɛn
 tɔ 'ka tian bɔɛ dɪ. 'Pian tɔ pɛɛnɔn
 a "yi 'cee vɛ "le "a. 7 -A -ci "ka -e
 'tredanɔn 'o 'nan "cee "man dɪ, 'pian
 o "naan "mɛɛn "man, kɔɔ maan -
 tɛala o yra 'nan o dre wɪ a -wɪdɪ.
 8 'Ka 'bɔ, 'ka 'kɔ "fɛdɪ da. Ma'an 'koo
 "fɛdɪ 'labɛ -a da dɪ, kɔɔ 'mɛn tɔ 'ka
 tian bɔɛ dɪ.» 9 E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wɛ, ɛn
 e -fɔ Galile.

Zozi 'kɔ "fɛdɪ da Zeruzalɛm

10 Zɪ Zozi "bɔnɔn -kɔ "fɛdɪ 'bɔ da
 bɛ, ɛn Zozi 'bɔ 'kɔla o -sru "mɛn.
 'Pian ya'a 'yɛɛ -kɔdɪ -ci -tɛɛ dɪ.
 11 Zuif 'nɔn 'tanɔn -a -wɛɛdɪ 'sia min-
 nun nɛn o -kɔ "fɛdɪ zɪɛ -a da bɛ o yɛi,
 te waa laabo -wɔ 'nan: «-Vɛ -mie
 'gʊe e ya nyin zia?»

12 Minnun wunwun "vɪdɪ 'sia fɛ
 zɪɛ -a -nan "kaga. Min -mienun -a ve
 'nan: «E ya min tɪgɪ 'a.»

Te -a -mienun "o "ve 'nan: «-Cɛjɛ!
 Min nɛn e min see "paaman bɛ -
 nyɛn.» 13 'Pian min -tɔ 'ka 'wɪ 'bɔ
 zɪɛ -a vɛɛ wei 'plɛblɛ 'ji dɪ, kɔɔ "klan
 a o ji Zuif 'nɔn 'tanɔn 'le "wɛan.

14 Zɪ "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ 'e yɛi "bɛ, Zozi
 'kɔ Bali -pan 'kuin, ɛn e 'wɪ "paadɪ
 'sia minnun ji. 15 -Yɛɛ 'wɪ "paadɪ
 Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ 'kan te waa ve
 'nan: «Min 'labɛ ya'a drɛɛ min -tɔ -
 sruzan 'a dɪ, e dre 'kɔ ɛn e 'wɪ nɛn 'e
 'crɛn -tɛdɪ bɛ -a -tɔa zɪɛ.»

16 ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ
 nɛn maan "paaman minnun ji 'gʊe,
 ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ, 'pian e "sia
 Bali nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va.
 17 Min nɛn e ya "vale 'e Bali zɪɛ -
 a ci 'sɔ wunun dra bɛ, -yɛɛ 'mɛn 'wɪ
 "paadɪ 'gʊe -a -tɔa. -Te Bali va nɛn
 e "sia oo, ɛn te 'an 'bɔ 'va nɛn e "sia
 oo, -a san 'bɛ -tɔa. 18 Min nɛn 'e 'bɔ
 'wulo -ji wɪ "paaman minnun ji bɛ,
 te e ya 'e 'bɔ 'fli 'tɔ -wɛɛnan. 'Pian
 min nɛn e ya "vale 'nan min nɛn yɛɛ
 'pa 'sia bɛ minnun 'o bɔ bɛ, -a san
 zɪɛ min tɪgɪ nɛn, ya'a 'wɪ 've 'wɪ 'a
 dɛɛ, -nyɛn. 19 Moizi -pei -tɔ wunun
 paa 'ka 'ji, 'pian 'ka pɛɛnɔn ka'a 'ta

wɔla "da "dɪ. ɛn ka ya "vale 'kan
 -tɛa "nyian, -mɛ "le "wɛan?»

20 Minnun "kaga "bɛ waa 'vɪ -yɛɛ
 'nan: «Fɛ -wɪdɪ "tɔ a 'i -sru. -Tɛ cɪ -a
 -wɛɛnan 'nan 'yɛi -tɛa?»

21 Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «An 'lɛbo
 "fɔ wɪ -tɔwɪ dre 'gʊe, -a 'wɪ 'nan
 'ka pɛɛnɔn man. 22 Moizi -a 'vɪ 'cɛɛ
 'nan, 'ka 'nɛn 'fɔ -klɔnmɔn -va 'e -
 ya yi 'sɔra da. ɛn -te yi 'sɔrazan
 zɪɛ e -tria 'flinla "yi da bɛ, kaa dra
 -kpɔ. -Pɛ -tɔ da zia bɛ, Moizi "cɛɛ -
 pei -trɔa dɪ, 'pian -a tranun -a dra 'e
 'cɛn. 23 'Flinla "yi da bɛ ka 'nɛn -fɔa
 "klɔnmɔn -va, -e 'ka vɛɛ 'ka Moizi -
 le -pei 'srɔɛn srɛ dɪ -le "wɛan. -Te 'bɛ
 a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan 'bli 'fɔ 'ka 'ji 'an
 man 'nan, "an 'blamin -munmuan
 beli 'flinla "yi da? 24 Ka min -le 'wɪ
 ve "ta lou. 'Cɛɛ 'le 'tɔ, 'ka 'wɪ 'fa 'si
 'vaa -e 'ka min -le 'wɪ 'cɛn!»

Min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -nyɛn Zozi 'a

25 -A -nan nɛn Zeruzalɛm 'nɔn -
 mienun "o 'nan: «"Ka 'yɪɔ, min nɛn
 o cɪ -a -wɛɛnan 'nan 'o -tɛa "bɛ -
 nyɛn 'gʊ. 26 ɛn -yɛɛ 'wɪ tin "baa
 minnun yɛi te wa'a 'wɪ tɔ ve -yɛɛ "bɛ
 dɪ. Maan ye "le -kaa 'tanɔn -a -tɔ
 'nan -yɛɛ cɪ min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ
 -a. 27 'Pian min 'labɛ -cɛɛ 'sinan -tɔa.
 Min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -te 'bɛ 'ta
 bɛ, min -tɔ 'ka 'bɛ 'sinan 'tɔa dɪ.»

28 Tɔ zɪɛ -a wɔ bɛ, te Zozi a 'wɪ
 "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin,
 ɛn yaa 'vɪ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Kaa
 "nrɔnman 'ka 'ji 'nan, kaan -tɔa, ɛn
 -a -nan nɛn an 'si bɛ kaa -tɔa. 'Pian
 ma'an 'talɛ 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ. Min nɛn
 yaan 'pa 'sia bɛ e ya tɪgɪ, ɛn ka'a
 min zɪɛ -a tɔa dɪ. 29 'Mɛn vɛ bɛ "an
 -tɔa, kɔɔ -a va nɛn an 'si, ɛn -yɛɛ 'an
 'pa 'sia.»

30 -A -nan nɛn Zeruzalɛm 'nɔn zɪɛ
 o ya "vale 'o Zozi "kuan. 'Pian min
 -tɔ 'ka -kɔlale -a 'kundɪ -a dɪ, kɔɔ -yɛɛ
 tɔ 'ka tian bɔɛ dɪ. 31 Min -mienun "o
 "yi -tɛra Zozi 'bɔ da. Minnun zɪɛ o
 ya "kaga ɛn "o laabo 'nan: «Min nɛn
 Bali -a 'si "va "bɛ, yi nɛn e -ta bɛ, e -
 cɛ -srɔn "wɪ "kaga "dra e "mlian min
 'labɛ -a da?»

32 Wunwun "nɛn minnun cɪ -a vɪnan Zozi man bɛ, Farizɛn 'nɔn -a 'man. -A -nan nɛn 'o 'vale Bali -pannɔn 'tanɔn 'a o minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kun.

33 ɛn Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «An "flian tian 'ka yei tɔ "wɛnnɛn 'a, "bɛ -sru -e 'an li 'an da min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va. 34 Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman 'an yɪdɪ -a dɪ. ɛn fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ -nan dɪ.»

35 ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabɔ 'o cin lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn e -taa "kɔɛ -e -kaa vɪɛ -kaa yɪ dɪ? E -ko Zuif 'nɔn nɛn 'o fuiladɪ "man 'trɛda bɛ o va, -e 'e 'wɪ "paa minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o ji? 36 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ 'labɛ -a -ci nɛn 'nɔn? Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman 'an yɪdɪ -a dɪ.» ɛn: «Fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ -nan dɪ.» »

37 "Fɛdɪ yi -nyranman da nɛn, -yɛɛ cɪ yi -dan 'bɔ 'a. Yi zɪɛ -a da nɛn Zozi a minnun yei 'e 'tɔdɪ, ɛn yaa 'vɪ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Min nɛn 'yi dra -a -tɛa "bɛ, -a san 'e 'ta 'an 'va -e 'e 'yi 'mlin. 38 Min nɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, -a san -kɔan "le 'yi ku nɛn e 'belidɪ -nɔan "min ɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. Zi e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ.» 39 Lei 'saun nɛn minnun nɛn o yi -tɛra Zozi da o -taa -a yɪɛ bɛ, -yɛɛ 'wɪ nɛn Zozi 'bɔ cɪ -a vɪnan. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, tɛ Bali lei 'saun 'ka tian 'talɛ dɪ, kɔɔ Zozi 'ka tian 'kɔɛ 'e "tɪ "le mingɔnnɛn trɛ nɛn e "bia bɛ -a da dɪ.

40 Zi min "kaga 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o -mienun -a 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, 'wɪ 'kpa e ya Bali 'lewei vɪzan nɛn o 'nan e -taa "bɛ -a.»

41 Min plɔɛnnun "o 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -nyrɛn.» ɛn min peenun "o 'vɪ 'nan: «Min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ ya'a 'kɔlaman -e 'e 'si Galile dɪ. 42 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ, e -kɔan David kluda min -a, ɛn e "sia Betelem, David -ya trɛ -da.»

43 Zozi 'le "wɛan, -sa -fɔla minnun "kaga zɪɛ o yei. 44 ɛn o va min -mienun a "vale 'o "kuan, 'pian min -tɔ 'ka -kɔlɛ -a 'kundɪ -a dɪ.

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka yi -tɛɛa Zozi da dɪ

45 -A -nan nɛn minnun nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn o 'pa 'sia bɛ o 'li 'o da o 'va. ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'kunɛ -e 'ka 'ta -a dɪ?»

46 ɛn 'pa 'sianɔn "o -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yaa ve bɛ, min -tɔ 'ka tian 'li -a vɪɛ 'mlɔnmlɔn dɪ.»

47 ɛn Farizɛn 'nɔn "o 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, maan ye "le -yɛɛ 'wɪ 'ka 'sia 'nan. 48 -Kaa Farizɛn 'nɔn -ka'a tɔɛ -a -sru "dɪ, ɛn -kaa tazan -tɔ 'ka 'tɔɛ -a -sru "dɪ. 49 'Pian minnun nɛn wa'a Moizi -le -pei -tɔ wɪ tɔa dɪ, ɛn Bali wei a 'e 'pladɪ o man bɛ, o 'saza 'bɛ -tɔa -a -sru.»

50 Nikodɛm nɛn e -kɔ Zozi 'man yɪɛ 'e tɛdɛ bɛ, e ya Farizɛn 'nɔn 'bɔ 'va. ɛn yaa 'vɪ Farizɛn 'nɔn zɪɛ -wɛɛ 'nan: 51 «-Cɛɛ -pei "e 'nan, -tɛ wa'a tian min -le tin 'balɛ dɪɛ, wa'a 'wɪ 'tɔa -a san man dɪ. 'Pian -tɛ min 'wɪ drɛ bɛ, waa wei maan 'vaa, ɛn o 'wɪ -tɔa "man.»

52 ɛn Farizɛn 'nɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Galile min nɛn "nyian "yie "a? 'I -nanjɛn Bali -le 'fluba 'ji 'kpa tɪglɪ -e 'i -tɔ 'nan Bali 'lewei vɪzan 'ka 'li 'sia Galile dɪ.»

-Kɔnnɛn -wɛɛzan 'tɔ -le 'wɪ

53 ["Bɛ -sru ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ 'wee "kɔnnɛn.

8

1 -A -nan nɛn Zozi 'kɔ Olivie pɔn da. 2 -A ta tɔ cɛɛn, bodrun puunɔn ɛn Zozi 'li 'e da Bali -pan 'kuin. Tɔɔn min "kaga "kɔ "va. Zozi -nyran, ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji. 3 -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'ta lumɔn -tɔ -a, ɛn waa -tɔ minnun yei. Lɪ zɪɛ o 'bɔ "man, tɛ e ya nyinnan -kɔnnɛn -sru. 4 ɛn o 'nan Zozi ɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, lɪ 'gɔɛ, kɔ 'bɔ "man tɛ e ya nyinnan -kɔnnɛn -sru. 5 Moizi -a crɛn -tɛ -pei 'fluba 'ji 'nan

limən nən e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, 'o -tɛ -kɔlə -a. Bii "nun 'i 'vɪ 'nɔn?" 6 O 'wɪ zɪɛ -a laabu 'nan -e 'o wei 'kun, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man.

'Pian Zozi 'kunnan, ɛn e fɛ -tɔ crɛn -tɛdɪ 'sia 'e 'pɛ 'wlɛ 'a 'trɛ da, 7 te Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ laabo Zozi 'lɔ. O ya 'wɪ laabunən Zozi 'lɔ "bɔv "le "wɛan, 'e 'wulo wluan, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Min nən 'ka yei, te ya'a tian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛlɛ dɪɛ, -a san 'e -kɔlə tɛdɛ tɔv -yrɛ.» 8 E 'kunnan "nyian 'e "pa 'ji, ɛn yaa crɛn -tɛdɪ 'sia "nyian 'trɛ da.

9 Zɪ Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ -tɔdɔ. Min cejenun 'bɛ 'kɔdɪ 'sia 'e 'flin.

-A -nan nən lɪ bɛ e -fɔ 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ 'e -tɔwɪ minnun yei. 10 Zozi 'e 'wulo wluan, ɛn yaa laabu -yrɔ 'nan: «Minnun nən o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o ya nyin zia? Min -tɔ 'ka "nyian -nan -e 'e 'wɪ 'tɔ 'i man dɔv?»

11 ɛn lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, min -tɔ 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozi "e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian, ma'an 'wɪ tɔa 'i man dɪ. 'I 'kɔ! Te 'i 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ "nyian dɪ!»]

Zozi 'bɛ cɪ 'tɛ 'san nən e 'trɛdanɔn man dra 'wein bɛ -a

12 Tɔv pee -a bɛ, ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia "nyian minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ 'tɛ 'san nən e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -a. Min nən e sɔɔnla 'an -sru "bɛ, te ya'a "nyian 'ta wo klun va dɪ, ɛn 'tɛ 'san nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

13 ɛn Farizen 'nɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ nən yia ve bɛ, e 'ka 'wɪ 'kpa 'a dɪ, kɔɔ yɪɛ cɪ -a vɪnan 'i 'fli man.»

14 Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te 'an 'bɔ mɛɛn cɪ 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ vɪnan oɔ, 'wɪ nən maan ve 'gɔv, 'wɪ 'kpa nən. Kɔɔ fɛnan nən an 'si bɛ, maan -tɔa. ɛn fɛnan nən an cɪ -kɔnan bɛ, maan -tɔa. 'Pian 'cee vɛ bɛ, fɛnan nən an 'sia bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ, ɛn fɛnan nən an cɪ -kɔnan bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ. 15 "Ka "tin -tɛa "min da blamin -wulo -ji wɪ yra man. 'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an tin tɛa min da dɪ. 16 'Pian

-te an tin -tɛ min da bɛ, e ya 'e 'nɔan da. Kɔɔ an 'ka 'an -tɔwɪ "dɪ, 'kɔ 'vale 'an "tɪ "nən yaan 'pa 'sia bɛ -a kɔv cɪ.

17 E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'cee -pei 'fluba 'ji 'nan: «-Te min 'fli "wei a -tɔwɪ 'wɪ 'tɔ da bɛ, te 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa -a.»

18 'An 'bɔ 'an 'fli -le 'wɪ ve, ɛn 'an "tɪ "nən yaan 'pa 'sia bɛ, e 'mɛn 'wɪ ve.»

19 ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «'I "tɪ 'bɔ a nyin zia?»

Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Ka'an tɔa dɪ, ɛn ka'an "tɪ tɔa dɪ. "Te kaan -tɔa "bɛ, "te kaan "tɪ -tɔa "nyian.»

20 Zozi a 'wɪ zɪɛ -a "paanan minnun ji, te e ya Bali -pan 'kuin, fɛnan nən minnun "lala -sɛan -gbogbo -ji Bali -le vɛ -a bɛ -a -nan. ɛn min -tɔ 'ka -a 'kunlɛ dɪ, kɔɔ -yee tɔ 'ka tian bɔlɛ dɪ.

Zozi 'e "tɪ "srɔn "kɔdɪ -nan wɪ 'vɪ

21 Zozi -a 'vɪ "nyian -wlɛ 'nan: «'An "ta -ko. Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'an 'ye dɪ. ɛn 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Fɛnan nən an "ta -ko 'gɔv, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ -nan dɪ.»

22 ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabu 'o 'fli -lɔ 'nan: «E "ta -ko 'e 'fli -tɛɛ -baalɛ, kɔɔ yaa 'vɪ 'nan, fɛnan nən 'e "ta -ko bɛ, -ka'a 'kɔlaman -e -kaa kɔ -nan dɪ.»

23 ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Trɛ 'gɔv -a da 'nɔn nən "cee "a. "Ka 'si wo 'trɛda 'gɔv, 'pian "an 'si wo laji lou. Ma'an 'sia 'trɛda 'gɔv dɪ. 24 -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Kɔɔ min nən an cɪ -a bɛ, -te ka'a yɪ 'tɛala "da 'nan an ya min zɪɛ -a dɪɛ, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka.»

25 ɛn waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪ nən 'yia?»

Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Min nən an cɪ -a bɛ, maan ve 'cɛɛ, te maan ve.

26 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'ka man -e tin 'e 'tɛ 'ka da. 'Pian 'wɪ nən maan 'man min nən yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, -nyrɛn maan ve 'trɛdanɔn lɛ. Min zɪɛ ya'a 'wɪ 've 'wɪ 'a dɪ.»

27 Wa'a -ci manlɛ "le 'nan -a "tɪ "le 'wɪ nən e cɪ -a vɪnan dɪ. 28 ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Tɔv nən ka Blamin -pɪ "paa yiba "man lou "bɛ, -a tɔ zɪɛ -a

man nen kaa -tɔa 'nan min nen an ci -a bɛ -nyɾɛn 'maan. En kaa -tɔa 'nan ma'an 'wɪ 'dra 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ, 'pian 'wɪ nen maan 'man 'an "tɪ "da bɛ -nyɾɛn maan ve. ²⁹Min nen yaan 'pa 'sia bɛ, 'kɔ 'vale -a kɔvɛ ci. Ya'an 'tɔlɛ 'an -tɔwli "dɪ, kɔɔ -a ci 'sɔ wɪnɪn nen maan dra tɔ pɛɛnɔn man.» ³⁰Zɪ Zozi 'wɪnɪn zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn min "kaga yi -tɛra Zozi 'bɔ da.

Min nen e 'wɪ 'wliɪdɪ "dra bɛ, te e ya 'wɪ 'wliɪdɪ "le nɔan -a

³¹-A -nan nen Zuif 'nɔn nen o yi -tɛra Zozi 'bɔ da bɛ, Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te 'ka 'ta 'wɔla 'an wei da 'kpa bɛ, te ka ya 'an -srɪnɔn 'a. ³²Ka -taa 'wɪ tɪglɪ 'tɔlɛ, -e 'wɪ tɪglɪ 'e 'ka dre minɪn nen o 'ka nɔan -a dɪɛ waa.»

³³En Zuif 'nɔn 'bɔ -a 'vɪ -yɾɛ 'nan: «Kɔ ya Abraam kluda 'nɔn 'a, ɛn kɔ 'a tɪan 'li dreɛ min -tɔ -le nɔan -a dɪ. -Mɛ "le "wɛan nen yia ve 'nan: <Kɔ dra minɪn nen o 'ka nɔan -a dɪɛ waa?> »

³⁴En Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min oo min nen e 'wɪ 'wliɪdɪ "dra bɛ, te e ya 'wɪ 'wliɪdɪ "le nɔan -a. ³⁵Nɔan 'ka 'fo "kɔnnɛn 'li 'trɪliɪ dɪ, 'pian 'nen nen e ci 'yee vɛ -nan bɛ, -yɛɛ fo "kɔnnɛn 'li 'trɪliɪ. ³⁶-Te 'an 'bɔ Bali -pɪ an 'ka 'si nɔanba -ji bɛ, ka'a 'kɔan "nyian fɛ -tɔ -lɔ nɔan -a dɪ.

³⁷Maan -tɔa 'nan ka ya Abraam kluda 'nɔn 'a, 'pian ka ya -a -wɛɛnan 'nan 'kaan -tɛa, kɔɔ ka 'ka "vale 'ka 'ta wɔla 'mɛn 'wɪ "paadɪ da dɪ. ³⁸'Wɪ nen maan -nan 'yɪ 'an "tɪ 'lɔ bɛ, -nyɾɛn maan ve, ɛn 'cee vɛ bɛ, 'wɪ nen kaa 'man 'ka "tɪ "da bɛ, -nyɾɛn kaa dra.»

³⁹En o 'nan Zozi lɛ 'nan: «Abraam 'bɛ ci 'kɔ "tɪ "a.»

En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «"Te Abraam -le 'nennun nen 'kaa bɛ, "te Abraam dre wɪ nen kaa dra. ⁴⁰'Wɪ tɪglɪ nen maan 'man Bali da bɛ, maan ve 'cɛɛ tɔ pɛɛnɔn man. 'Pian 'bɛ nen 'gɔvɛ, ka ya -a -wɛɛnan 'nan 'kaan -tɛa. 'Wɪ zɪɛ Abraam 'ka 'bɛ dreɛ dɪ. ⁴¹'Pian 'cee vɛ bɛ, 'ka "tɪ "dre wɪ nen kaa dra.»

En o 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bɔɛda nen "cɛɛ 'kɔa dɪ, Bali -tɔwli 'bɛ ci 'kɔ "tɪ "a.»

⁴²En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «"Te Bali 'bɛ ci 'ka "tɪ "a bɛ, "te kaan ye "yi. Kɔɔ Bali va nen an 'si, ɛn an -ta. Ma'an 'talɛ 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ, 'pian -yɛɛ 'an 'pa 'sia. ⁴³Ka 'ka "vale 'ka "trɔɛn -tɔa 'an wei lɛ dɪ, -yee "wɛan nen ka'an wei -ci maan dɪ? ⁴⁴Satan nen e 'wɪ 'wliɪdɪ "paa min lɔ bɛ, -yɛɛ ci 'ka "tɪ "a, ɛn 'ka "tɪ 'ci 'sɔ wɪnɪn nen kaa dra. -A pou sianan 'li 'trɪliɪ -e 'e bɔ cɛɛgɔvɛ, min -tɛzan nen. Ya'a 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ da 'mlɔnmlɔn dɪ, kɔɔ ya'a 'tɔa 'wɪ tɪglɪ -sru "dɪ. 'Wlu 'sɛndɪ -cin nen "ji, kɔɔ 'wɪluzan nen, ɛn -a va nen 'wlu wɪ pɛɛnɔn 'sia. ⁴⁵'Mɛn vɛ bɛ, an 'wɪ tɪglɪ ve, -yee "wɛan ka'a yi 'tɛala 'an da dɪ. ⁴⁶Min -tɔ 'ka 'ka yei -e 'e -ci -kɔɔn 'nan an 'wɪ 'wliɪdɪ dre dɪ. En -te 'wɪ tɪglɪ nen maan ve bɛ, -mɛ "le "wɛan ka'a yi 'tɛala 'an da dɪ? ⁴⁷Min nen Bali ci -a "tɪ "a bɛ, 'wɪ nen Bali -a ve bɛ 'e "trɔɛn -tɔa -yɾɛ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, Bali "cɛɛ 'ka "tɪ "a dɪ -yee "wɛan ka'a "trɔɛn 'tɔa -a wei lɛ dɪ.»

Zozi -dan "mlɪan Abraam da

⁴⁸Zuif 'nɔn 'tanɔn "e Zozi lɛ 'nan: «'Kɔvɛ tɪn a 'nɔnnɔn -a vidɪ -a 'nan Samari min nen yia, ɛn -yɔ -wliɪdɪ "a 'i -sru.»

⁴⁹Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yɔ -wliɪdɪ 'ka 'an -sru "dɪ. 'An "tɪ "nen maan 'tɔ dra -dan, ɛn 'cee vɛ bɛ, "kaan 'tɔ srɛman. ⁵⁰'An 'bɔ an 'ka -a -wɛɛnan 'nan min 'e 'an 'tɔ dre -dan dɪ. 'Pian min -tɔ 'bɛ ci -a -wɛɛnan. En -a min zɪɛ, -yɛɛ 'cee tɪn "baa. ⁵¹Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan min nen e 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, -a san 'ka 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ.»

⁵²En Zuif 'nɔn -a 'vɪ -yɾɛ 'nan: «Kɔa -tɔ "mɛn 'nan -yɔ -wliɪdɪ "a 'i -sru. Abraam -ka, ɛn Bali 'lewei vɪnɔn "o "ka 'wɔ "nyian. -E 'i vɪ 'nan: <Min nen e 'ta 'wɔla 'i wei da bɛ, -a san 'ka 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ.> ⁵³'Kɔ tra Abraam -ka, ɛn Bali 'lewei vɪnɔn "o "ka 'wɔ "nyian. 'I -dan "mlɪan Abraam da? 'I 'bɔ 'i 'fli "siala 'kɔ?>»

⁵⁴En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Te 'an 'bɔ mɛɛn 'an 'fli 'tɔ dra -dan bɛ,

'mɛn 'tɔ -dan zɪɛ, e ya 'wɪ 'tun 'a.
 'An 'tɪ 'bɔ 'bɛ 'an 'tɔ dra -dan. 'Ka
 'bɔ cɛɛ 'vɪ 'nan -yɛɛ cɪ 'cee Bali -a,
 55 'pian ka'a tɔa dɪ. 'An 'bɔ 'bɛ -tɔa. -
 Te maan 'vɪ 'nan ma'an tɔa dɪɛ, te an
 drɛ 'wɪzuan 'a "le 'cee 'wɪ 'zʊ. 'Pian
 maan -tɔa, ɛn an 'ta 'wɔla -a wei da.
 56 Tʊ nɛn an -taa "man 'trɛda bɛ, Bali
 -a 'vɪ 'ka tra Abraam ɛ. 'Wɪ zɪɛ e
 Abraam ci -ta "tra. Abraam -a -nan
 'yɪ, ɛn yaa ci nran.»

57 ɛn Zuif 'nɔn -a vɪ Zozi ɛ 'nan:
 «'ɪ ɛ -fuba 'soolu 'ka 'bɔa dɪ -e 'i
 Abraam yɪ?»

58 Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Maan ve
 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tʊ nɛn te wa'a
 tian Abraam -yale dɪɛ, te an ya.»

59 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn o -kɔɛ siila 'nan
 -e 'o Zozi 'tɛ -a. 'Pian Zozi yɔɔ, ɛn e
 'bɔla Bali -pan 'kuin.

9

Zozi yɪɛ 'wizan -tʊ beli

1 Zozi a cinan ɛn e min -tʊ nɛn
 waa -ya 'e yɪɛ 'a 'e 'widɪ bɛ -a 'yɪ. 2 ɛn
 Zozi -srunɔn 'a laabu Zozi 'lɔ 'nan:
 «Bali -le 'wɪ "paazan, -mɛ "le "wɛan
 nɛn o min 'gʊɛ -a -ya 'e yɪɛ 'a 'e 'widɪ?
 -A 'bɔ 'le 'wɪ 'wɪdɪ "man nɛn, -baa
 -a "tɪ 'lee -a "bʊ "le 'wɪ 'wɪdɪ "man
 nɛn?»

3 ɛn Zozi "e -wɛ 'nan: «Wa'a vɪɛ
 'nan -a 'bɔ 'le 'wɪ 'wɪdɪ "man nɛn
 dɪ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -a "tɪ 'lee -a "bʊ
 "le 'wɪ 'wɪdɪ "man nɛn -a yɪɛ 'wɪ dɪ.
 'Pian -a yɪɛ 'wɪ 'nan -e minnun 'o 'wɪ
 -dan nɛn Bali "ta -daa -a drɛɛ -yrɛ
 "bɛ -a -nan yɪ. 4 'Bɛ nɛn tʊ a tian 'e
 'cɛndɪ 'gʊɛ, min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ,
 -kaa -yee 'nyranman 'pa. -Pei -taa
 "tanɛ, te min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e
 'nyranman 'pa "nyian dɪ. 5 'Bɛ nɛn
 an ya tian 'trɛda 'gʊɛ, mɛɛn cɪ 'tɛ 'san
 nɛn e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -
 a.»

6 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ,
 ɛn 'e 'le 'yɪ -sran "tra. E -feli drɛ 'e
 'le 'yɪ 'bɔ 'a, yaa cɪ yɪɛ 'wizan zɪɛ -a
 yɪɛ da, 7 ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'ɪ 'kʊ 'i
 yra "foe 'yɪ nɛn waa laabo Siloe bɛ -
 a va.» Siloe -ci nɛn 'nan 'padɪ -sia. E
 -kʊ 'e yra foe, ɛn e 'li 'e da te e fɛnan
 yɛ 'wein.

8 Yɪɛ 'wizan zɪɛ -a "srɔn 'nɔn 'lee
 minnun nɛn waa 'yɪ te e fɛ trʊ "baa
 bɛ, "o laabu 'nan: «Min nɛn "nɛn e -
 nyɛanla 'gʊ te e fɛ trʊ "baa bɛ, -njɛɛ
 bɛ dʊʊ?» 9 Min -mienun "o 'vɪ 'nan:
 «-A 'bɔ nɛn.»

Min plɛnnun "o 'vɪ 'nan: «-A 'bɔ
 "cɛɛ dɪ, 'pian -a sizan "nɛn.»

ɛn -a 'bɔ "e 'nan: «'Wɪ 'kpa, 'e 'bɔ
 nɛn.»

10 -A -nan nɛn waa laabu -yrɔ
 'nan: «E drɛ 'kɔ ɛn 'i yɪɛ 'lɛ 'su?»

11 ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn
 waa laabo Zozi bɛ, e -feli drɛ, yaa
 cɪ 'an yɪɛ da, ɛn e 'mɛn 'nan 'an 'kʊ
 'an yra "foe Siloe 'yɪ 'va. An -kʊ -nan
 nun, zɪ 'an yra foe bɛ, ɛn 'an yɪɛ 'lɛ
 'su.»

12 ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «Min 'bɔ
 -a nyin zia?»

E 'nan -wɛ 'nan: «Ma'an 'tɔa dɪ.»

*Farizen 'nɔn 'wɪ laabu min nɛn -a
 yɪɛ 'lɛ 'sʊ bɛ -yrɔ*

13 O -kʊ min nɛn -a yɪɛ 'lɛ 'sʊ bɛ -a
 Farizen 'nɔn 'va. 14 'Flinla 'yɪ da nɛn
 Zozi 'feli drɛ, ɛn e min zɪɛ -a yɪɛ 'lɛ
 'sʊ 'a. 15 Farizen 'nɔn "o laabu "nyian
 min bɛ -yrɔ 'nan: «E drɛ 'kɔ ɛn 'i yɪɛ
 'lɛ 'su?»

ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «E -feli cɪ 'an
 yɪɛ da, 'an yra foe, ɛn an fɛnan 'yɪ.»

16 Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn Farizen
 'nɔn -mienun "o 'nan: «Min nɛn e 'wɪ
 'labɛ -a drɛ bɛ, ya'a 'sia Bali va dɪ, kɔɔ
 e 'flinla 'yɪ 'srɔɛn srɛ.»

Te min plɛnnun "o "ve 'nan: «'Wɪ
 'wɪdɪ "drɛzan 'ka 'kɔlaman -e 'e 'cɛ
 -srɔn "wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ.»

-A -nan nɛn o wei 'ka "nyian drɛɛ
 -tʊwɪ "dɪ. 17 Waa laabu min nɛn -
 a yɪɛ 'lɛ 'sʊ bɛ -yrɔ 'nan: «'ɪ 'bɔ "i
 "ve min nɛn yei yɪɛ 'lɛ 'sʊ bɛ -a man
 'nɔn?»

ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Bali 'lewei
 vɪnan nɛn.»

18 Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka yɪ -tɛɛɛ "da
 'nan min zɪɛ -a yɪɛ 'a 'e 'widɪ 'e 'cɛn dɪ.
 ɛn waa "tɪ 'lee -a "bʊ laabu. 19 Zɪ o -
 ta bɛ, ɛn waa laabu -wɔ 'nan: «'Cɛɛ
 'nɛn nɛn ka 'nan waa -ya 'e yɪɛ 'a 'e
 'widɪ bɛ -nyrɛn 'gʊ? E drɛ "mɛn 'kɔ,
 ɛn -a yɪɛ 'lɛ 'sʊ 'sɪɛn?»

20 -A "tɪ 'lee -a "bʊ "o 'nan: «Kʊa
 -tɔa 'nan 'kʊe 'nɛn nɛn, ɛn kʊa -ya

te -a yie a 'e 'widı. ²¹ 'Pian fe nen e dre 'lɔɔ en -a yie 'le 'su 'sien 'gʊe, ku'a tɔa dı. En min 'bɔ nen yaa yie 'le 'su be, ku'a 'be 'tɔa 'nyian dı. 'Ka 'wı laabu -a 'bɔ 'lɔ, e ya ceje -e 'e -ci vı 'e 'bɔ 'a.» ²² -A "tı 'lee -a "bu "klanman Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lɔ -yee "wɛan o 'wı zıe -a 'vı. Kɔɔ Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa 'nan, min oo min nen yaa 'vı 'nan, Zozi 'be ci min 'sizan 'wı 'ji Crizi -a be, 'o -pian 'wee cin yı 'kuin. ²³ -Yee "wɛan -a "tı 'lee -a "bu -a 'vı 'nan: «E ya ceje 'ka 'wı laabu -a 'bɔ 'lɔ.»

²⁴ -A -nan nen min nen -a yie 'le 'su be, Farizen 'nɔn -a 'pa "flizan laabu 'nyian, en o 'nan -yre 'nan: «'I Bali 'tɔ dre -dan 'wı tıgı vıdı -a! Kua -tɔa 'nan min be 'wı 'wlıdı "drezan nen.»

²⁵ En e 'nan -wle 'nan: «-Te e ya 'wı 'wlıdı "drezan -a be, ma'an tɔa dı. Maan -tɔa 'pian 'nan, 'an yie a "nen 'e 'widı en 'be nen 'gʊe, an fenan ye 'sien.»

²⁶ Waa laabu -yrɔ "nyian 'nan: «-Mɛ "nen yaa dre 'yie? Yaa dre 'kɔ en yei yie 'le 'su?»

²⁷ En e 'nan -wle 'nan: «Maan 'vı 'cee 'va en ka'a "trɔen "tɔle -yre "dı. -Mɛ "le "wɛan ka ya "nyian -a mandı va? "Ka "ya wo "nyian "vale 'ka dra -a -srɔnɔn 'a?»

²⁸ -A -nan nen waa 'srɔndı 'sia, en o 'nan -yre 'nan: «'I 'bɔ 'be ci -a -sruzan 'a, "ku "ya wo Moizi -srɔnɔn 'a. ²⁹ Kua -tɔa 'nan Bali 'wı tin 'ba Moizi le, 'pian min 'labɛ, ku'a 'be 'sinan 'tɔa dı.»

³⁰ En min nen -a yie 'le 'su be, yaa 'vı -wle 'nan: «"Ka 'yıɔ 'wı 'a be, fenan nen e 'si be, ka'a tɔa dı, en yaan yie 'le 'su! ³¹ -Kaa -ci -tɔa 'nan Bali 'ka 'wı 'wlıdı "drenɔn wei maan dı. 'Pian -te min Bali bɔa en yaa ci 'sɔ wınnun dra be, min zıe Bali -a wei maan. ³² En ka'a tian 'li -a manle 'nan min nen waa -ya 'e yie 'a 'e 'widı be, min -tv -a yie 'le 'su dı. ³³ "Te min 'be ya'a 'sile Bali va dıe, "te ya'a -kɔlale -a dređı -a dı.»

³⁴ En waa 'vı -yre 'nan: «'I 'bɔ nen wei 'ya 'wı 'wlıdı va "fo "be, yie 'wı "paaman 'ku 'ji?» En waa -pin 'o yei.

Minnun yie a 'e 'widı Bali -le 'wı 'ji

³⁵ Zı Zozi -a 'man 'nan waa -pin 'o yei "be, e -ku "va en yaa laabu -yrɔ 'nan: «'I yi -teala Blamin -pı da?»

³⁶ En e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'san, -tıe ci "nyian 'be 'a -e 'an yi -tera "da?»

³⁷ Zozi "e -yre 'nan: «'Yia 'yı, 'an 'bɔ nen an 'wı tin "baa yie 'gʊe, 'an 'bɔ nen.»

³⁸ -A -nan nen e 'nan: «Minsan, 'an yi -teala 'i da.» En e blula "wlu.

³⁹ -A -nan nen Zozi "e 'nan: «An -ta 'tre 'gʊe -a da 'nan -e 'an minnun 'cen 'e cin man. -Yee ci 'nan minnun nen wa'a fenan ye dıe, o fenan ye, en minnun nen 'o 'fli "siala fenan yınɔn 'a be o yie -wia.»

⁴⁰ Farizen 'nɔn -mienun nen -a "srɔn "be, zı o 'wı zıe -a 'man be, en waa laabu -yrɔ 'nan: «'Yie 'nan 'i ve 'nan, 'ku yie a 'e 'widı?»

⁴¹ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te 'ka 'kɔn ye 'wınɔn 'a be, "te 'cee 'wı 'wlıdı "ka "fo "dı. 'Pian 'be nen 'gʊe, 'ka 'nan, 'ka fenan ye, te ka'a 'we 'men 'wı "paadı man dı, -yee "wɛan 'cee 'wı 'wlıdı "a tian.»

10

Zozi a 'bla -sru "pinzan 'kpa -a

¹ Zozi "e 'nan: «Maan ve 'cee 'wı tıgı 'a 'nan, min nen ya'a 'wımlan 'bla 'klɔn -ji -klɔn 'bɔ -yre "nen "dıe, 'pian yaa -tria "fe pee -nan be, min zıe crınzan nen, en 'bla 'tezan nen. ² 'Pian min nen e -wımlan 'klɔn -yre "nen "be, -yee ci 'blanun 'bɔ -sru "pinzan -a. ³ Min nen 'e -nyrandı -klɔn 'bɔ -yre "nen "be, e -klɔn 'le "so -yre. En 'blanun nen o ci -yee ve -a be, 'o "trɔen -tɔa -a wei le, e o laabo 'o 'tɔ man -e 'e bɔla waa bei. ⁴ -Te e cen 'blanun nen o ci -yee ve -a be o bɔladı man be, -e 'e -trɔa o 'le, te 'blanun -kula -a -sru, kɔɔ waa wei -tɔa. ⁵ Wa'a 'sɔɔnmlan min nen e ci -pen -a be -a -sru 'mlɔnmlɔn dı. O flın "blia 'pian -yrɔ, kɔɔ minnun nen o ci -pen -a be wa'a o wei tɔa dı.»

⁶ Zozi -kɔnnen zıe -a -fɔ -wle, 'pian 'wı 'bɔ nen yaa tin 'ba -wle "be, wa'a -ci manle dı.

7 En Zozi -a -ci 'vɪ "nyian -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'blanun man -klɔn 'bɔ bɛ, mɛɛn cɪ -a -yrɛ -a. 8 Mɪnnun pɛɛnɔn nɛn o -trɔa 'an 'lɛ 'e tɛdɛ bɛ, crɪnnɔn nɛn waa, ɛn 'bla 'tɛnɔn nɛn waa. 'Pian 'blanun 'ka 'o "trɔɛn "tɔlɛ o wei lɛ 'mlɔnmlɔn dɪ. 9 -Klɔn 'bɔ man -yrɛ bɛ, 'an bɔ nɛn. Mɪn nɛn e cɪla 'an 'va, ɛn e wɪla 'klɔn -jɪ bɛ, e "sia 'wɪ 'jɪ. E bɔala e "tun, ɛn e -wɪlamɪan 'e "tun, -a -blɪfɛ a -e 'e -blɪ. 10 Crɪnzɔn bɛ, "e "ta wo crɪn wɔdɪ 'lee 'bla 'tɛdɪ 'lee fɛ srɛdɪ 'tɔ 'jɪ. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, "an "ta 'wɔ 'nan -e 'blanun 'o 'beli, -e -wee 'belidɪ 'e 'kɔn 'e 'lɛ sɔɔdɪ.

11 Mɛɛn cɪ 'bla -sru "pinzɔn 'kpa -a. 'Bla -sru "pinzɔn 'kpa bɛ, e "we "man -e 'e 'ka 'yee 'blanun -le "wɛan. 12 'Pian mɪn nɛn 'bɛ 'nyranman "paa "lala -le "wɛan bɛ, te 'blanun 'bɔ 'ka -a san -le vɛ -a dɪɛ, -te e beli 'yɪ 'tanɔn bɛ, e "sia 'blanun -sru -e 'e flɔn 'bli. Beli 'bɔ o fuimɪlan "man -e 'e o "kuun. 13 Mɪn nɛn 'bɛ 'nyranman "paa "lala -le "wɛan bɛ, 'bɛ flɔn 'blɪa, kɔɔ 'blanun -tɛdɪ bɛ, -a 'wɪ 'ka 'naan "man "dɪ.

14 Mɛɛn cɪ 'bla -sru "pinzɔn 'kpa -a. An 'mɛn 'blanun -tɔa, ɛn waan -tɔa, 15 "le zɪ 'an "tɪ 'an -tɔa ɛn 'an "tɪ 'bɔ -tɔa "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'An 'man a 'e wɔdɪ -e 'an 'ka 'mɛn 'blanun -le "wɛan. 16 'Mɛn 'bla -mɪenun a te o 'ka tɪan -klɔn 'gɔɛ -a -jɪ dɪ. 'Blanun zɪɛ, an o -fɔa "jɪ, o -taa 'an wei manlɛ -e 'o drɛ 'blanun nɛn o -sru "pinzɔn a -tɔwɪlɪ "bɛ waa.

17 'An "tɪ 'an ye "yɪ, kɔɔ 'an 'fli -nɔn 'nan -e 'an 'ka, -e 'an 'belidɪ yɪ "nyian. 18 Mɪn -tɔ 'ka 'mɛn 'belidɪ sia 'an 'lɔ dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'bɛ -nɔan 'an 'fli -a. 'Pleblɛ a 'an 'lɔ -e 'an -nɔn, ɛn 'pleblɛ a 'an 'lɔ -e 'an 'si "nyian 'e "pa 'jɪ. 'Wɪ nɛn 'an "tɪ "e 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

19 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ zɪɛ, -yee "wɛan Zuif 'nɔn cɛɛn "nyian 'e cɪn man. 20 Mɪn "kaga "a o yei te "o "ve 'nan: «-Yɔ -wɪdɪ "a -a -sru, ɛn klɪn "a -a -wɪlo -jɪ. Te "ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ.»

21 Mɪn -mɪenun "o 'vɪ 'nan: «Ya 'a 'wɪ 've "le mɪn nɛn -yɔ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. -Yɔ -wɪdɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e mɪn nɛn -a yɪɛ cɪ 'e 'wɪdɪ bɛ -a yɪɛ 'lɛ 'sɔ dɪ.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka 'wɪɛ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ man dɪ

22 Mɪnnun a Bali -pan 'kɔn 'le "fɛdɪ drɛnɔn Zeruzalɛm. "Fɛdɪ zɪɛ, waa dra lɛ pɛɛnɔn man 'nan -e Bali -pan 'kɔn nɛn waa 'lɛ 'sɔ "nyian 'e 'pee bɛ, -a -cɪn 'e -trɔa o jɪ. Tɔ zɪɛ -a man bɛ te trun -taa. 23 En Zozi cɪdɪ 'sia Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn, fɛnɔn nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -naan. 24 En Zuif 'nɔn 'o cɪn 'yɪ "man, waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Tɔ "cɛn "a nɛn, i 'wɪ 'cɪ "sia 'kɔɛ 'wein -e 'kɔ vɪnan 'kɔ 'cɪ -tɔɔ "nyian dɪ? -Te mɪn 'sɪzɔn 'wɪ 'jɪ Crɪzɪ nɛn 'yɪa bɛ, 'i -cɪ 'si 'kɔɛ tɪgɪ.»

25 Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn ka 'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. 'Wɪnun nɛn maan dra 'an "tɪ 'tɔ da 'gɔɛ, yaa -cɪ -kɔɔnman 'nan, mɪn 'sɪzɔn 'wɪ 'jɪ nɛn 'maan. 26 'Pian ka 'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ, 'mɛn 'blanun "cɛɛ 'kaa dɪ -le "wɛan. 27 'Blanun nɛn 'o cɪ 'mɛn vɛ -a bɛ, 'waan wei maan, an 'o -tɔa, ɛn 'o 'ta wɔla 'an -sru. 28 'Belidɪ nɛn ya 'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan -wɛɛ, wa 'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. En mɪn -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an 'lɔ dɪ. 29 'An "tɪ "nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, -a 'pleblɛ "mlɪan fɛ pɛɛnɔn da, ɛn mɪn -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an "tɪ 'lɔ dɪ. 30 'An 'bɔ 'lee 'an "tɪ "bɛ, kɔ ya mɪn -tɔwɪlɪ "a.»

31 Tɔɔn ɛn Zuif 'nɔn -kɔɛ koolɔ 'nan -e 'o wɛɛn "nyian Zozi 'va. 32 En Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «An 'wɪ -dandan drɛ 'ka yɪɛ man "kaga 'an "tɪ "le 'pleblɛ 'a. 'Wɪ 'bɔ "cɛn "le "wɛan nɛn ka "ta -kɔɛ wɛɛnman 'an 'va?»

33 En Zuif 'nɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Wa 'a vɪɛ 'nan 'wɪ 'tɔ nɛn yɪa drɛ "yɪ "bɛ, -a 'tɔ 'jɪ nɛn kɔ "ta -kɔɛ wɛɛnman 'i 'va dɪ, 'pian 'nan i Bali srɔn "le "wɛan. 'I ya mɪn -a ɛn 'i 'fli drɛ Bali -a, -yee "wɛan kɔ "ta -kɔɛ wɛɛnman 'i 'va.»

34 Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'cɛɛ -pei 'fluba 'jɪ 'nan: «Bali "e 'nan, 'ka ya balɪnun -a.»

35 En -kaa -təa 'nan 'wɪ nən Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'wɪ 'kpa 'nən. Minnun nən Bali 'wɪ tin "baa -wɛ "bɛ, e o laabo balinun. 36 En 'an 'bɔ bɛ, Bali 'an 'si "va en yaan 'pa 'sia 'trɛda. -Mɛ 'le "wɛan nən -te maan 'vɪ 'nan Bali -pɪ nən 'maan bɛ, en kaa ve 'nan an Bali srɔn? 37 -Te 'wɪ nən maan dra 'gʊɛ, 'an "tɪ "drɛ wɪ "cɛɛ dɪɛ, te 'ka yi -tɛra 'an da dɪ! 38 'Pian -te -a 'bɔ nən maan dra bɛ, 'ka yi -tɛra 'an da. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka yi -tɛra 'wɪ 'bɔ nən maan dra bɛ -a da. 'Ka drɛ zɪɛ, -e 'ka -tɔ 'kpa tɪgɪ 'nan 'kʊ 'vale 'an "tɪ "a bɛ, kʊ ya min -tɔwɪ "a.»

39 'Wɪ zɪɛ -a da nən, o ya "nyian "va 'nan 'o "kuan, 'pian e 'sʊ -wɔ.

40 Zozi 'kʊ "nyian Zudan 'yi -sru, fɛnan nən Zan minnun -batize drɛ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan, en e -fʊ -nan nun.

41 Min "kaga "kʊla Zozi -sru. Minnun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «Zan 'ka -cɛ -srɔn "wɪ -tʊ drɛɛ dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nən yaa 'vɪ min 'gʊɛ -a man bɛ, e ya 'wɪ 'kpa -a.» 42 Minnun nən o -kʊ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o "kaga "yi -tɛra Zozi da.

11

Laza -kanan wɪ

1 Min -tʊ nən waa laabo Laza bɛ, -a man "yaaman. E -nyɛanla 'fla nən waa laabo Betani bɛ -a da. -A "blu Mari 'lee Mat "o "nyɛnwla "nyian 'fla 'bɔ zɪɛ -a da. 2 Mari zɪɛ, -yɛɛ "ta -daa -lazigɔ -senɛ Minsan cɛɛn -da, -e 'e man bʊʊ 'e 'wulo "jɛ "a. -A "bʊɪ Laza man 'bɛ "yaaman. 3 -A "blunun zɪɛ, o min 'pa 'sia 'nan 'e vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'i bee bɛ -a man "yaaman.»

4 Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en e 'nan: «Laza -le -cɛ 'labɛ, -a -tɛ vɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian e -fɔ Laza man 'nan -e 'e Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kɔɔn. En "nyian 'dʊ -e Bali -pɪ 'tɔ 'e drɛ -dan -cɛ 'bɔ 'le "wɛan.» 5 Mat 'lee Mari 'lee o "bʊɪ Laza 'bɔ bɛ, Zozi o ye "yi.

6 Zɪ yaa 'man 'nan Laza man "yaa-man bɛ, en e yi drɛ "nyian fɛnan nən e cɪ bɛ -a -nan 'fili. 7 "Bɛ -sru, en yaa 'vɪ "e -srɔnɔn lɛ 'nan: «-Kaa 'li -kaa da Zude.»

8 En -a -srɔnɔn -a laabo -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tʊ nən e "sia cinan -kogo 'gʊɛ -a -ji "cɛɛ Zuif 'nɔn nən Zude bɛ, o ya -a -wɛɛnan 'nan 'wei -tɛa "kɔɛ -a 'gʊ dʊʊ? Yie 'nan 'i 'ko -nan nun?»

9 En Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Te tʊ cɛɛn bɛ, fɛnan a 'wein bodrun 'trilii -e funnin 'e 'pla. Min nən e 'ta wo te tʊ cɛɛn bɛ, -a srɔnɔn 'ka 'wia dɪ, kɔɔ 'tɛ nən e "bia 'trɛda bɛ, -a -san man nən e 'ta wo. 10 'Pian min nən e 'ta wo klun va bɛ, -a srɔnɔn -wia, kɔɔ 'tɛ 'ka -a 'lɛ dɪ.»

11 Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, en e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Kaa bee Laza a yi -tɛnan, 'pian 'an 'ko -a fuɔɛ.»

12 En -a -srɔnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan -te e ya yi -tɛnan bɛ, -a fa dra "yi -e 'e 'beli. 13 Laza -kadɪ 'wɪ nən Zozi -a 'vɪ, 'pian e ya -a -srɔnɔn 'le 'ji 'nan yi tɪgɪ 'bɛ 'fɔla Laza da.

14 En Zozi -a -ci 'vɪ -wɛɛ "mɛn 'wein 'nan: «Laza -ka. 15 'Cɛɛ "wɛan, en 'dʊ -e 'ka yi -tɛra 'an da bɛ -yɛɛ "wɛan, 'an 'ci "nranman. Kɔɔ an 'ka 'nan nun dɪ en e drɛ. 'Pian -kaa kʊ "va "nun.»

16 'Wɪ zɪɛ -a da nən Toma nən waa laabo "nyian "flɛn bɛ, e 'nan Zozi -srɔnɔn -mienun lɛ 'nan: «-Kaa kʊla Zozi -sru -e -kaa ka 'e cin va waa.»

17 Zozi "ɛ bɔla 'nan nun bɛ, te o Laza 'wʊ -a -nan yi sinjɛn 'bɔ. 18 Betani 'lee Zeruzalɛm bɛ, o yɛi bɔa kilo "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ kilo yaaga. 19 -Yɛɛ "wɛan Zuif 'nɔn "kaga "ta -nyɛnɛa Mat 'lee Mari 'srɔn o "bʊɪ nən e -ka bɛ -a -cɛ -da. 20 Zɪ Mat -a 'man 'nan Zozi -a -tanan bɛ, en e -kʊ -a 'silɛ -sia te Mari yra 'e -nyrandɪ "kɔnɛn.

21 Mat -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, "te 'i 'kɔn 'gʊɛ, "te 'an "bʊɪ 'ka 'kalɛ dɪ.

22 'Pian 'bɛ 'bɔ nən 'gʊɛ, an yi -tɛala "da 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nən yia laabo Bali lɔ bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman 'yiɛ.»

23 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "bʊɪ bɛ, e wuanla -kanɔn 'va.»

24 Mat "e -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nən, maan -təa 'nan tʊ -fɔla "da "ji bɛ, minnun nən o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'An "bʊɪ wuanla -kanɔn 'va "nyian.»

25 En Zozi 'e -yre 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ min wuanla -kanɔn 'va, ɛn mɛɛn 'belidɪ -nɔn "min lɛ. Min nɛn e yi -teala 'an da bɛ, -te e -ka oo, 'belidɪ a -yrɔ. 26 Min nɛn -a yie a "man ɛn e yi -tera 'an da bɛ, -a san 'ka kaa 'li 'mlɔnmlɔn dɪ. 'I yi -teala 'wɪ zɪɛ -a da?»

27 En Mat 'e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san 'wɪ 'kpa nɛn. An yi -teala "da 'nan yie ci min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a. Bali -pɪ nɛn waa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e -taa 'trɛda bɛ -nyrɛn 'yia.»

28 Zɪ Mat 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn e 'li 'e da. E "blu Mari laabv, ɛn yaa 'vɪ -yre 'o "fli yei 'nan: «'Kv 'san bɛ e -ta, e ya "vale yei 'man ye.» 29 Zɪ Mari 'wɪ zɪɛ -a man bɛ, e wluan "klɪ, ɛn e -kv fɛnan nɛn Zozi ci bɛ -a -nan. 30 Zozi 'ka tian bɔlɛa 'fla yei "dɪ, e ya tian fɛnan nɛn Mat -kv -a 'silɛ -sia 'o cin yi 'a bɛ -a -nan. 31 Zuif 'nɔn nɛn o -kv -nyɛnlɛa Mari "srɔn "bɛ, zɪ o Mari yɪ e wluan "klɪ e bɔla bɛ, ɛn o sɔɔnla -a -sru. Waa nrɔn 'o 'ji 'nan e "ta -ko -wuɔlɛ 'e "bvɪ -yre da.

32 Zɪ Mari 'bɔla fɛnan nɛn Zozi ci bɛ -a -nan, ɛn e Zozi 'bɔ yɪ bɛ, -a -nan nɛn e -tria "wlu ɛn e 'nan: «'An 'san, "te 'i 'kɔn 'gʊɛ, "te 'an "bvɪ 'ka 'kalɛ dɪ.»

33 Zɪ Zozi Mari 'yɪ 'wuɔnan 'o 'vale Zuif 'nɔn nɛn o -tra -a -sru "bɛ waa bɛ, -a -wulo -man -ta, ɛn -a 'wɪ 'nan "man 'kpa tɪglɪ. 34 Yaa laabv 'nan: «Nyin zia nɛn kaa 'wɔ?»

En o 'nan -yre 'nan: «'I 'ta -e 'kv -kɔɔn 'yie.»

35 Zozi 'wuɔ.

36 Zɪ Zuif 'nɔn -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o 'nan: «'Ka 'yɪɔ, yaa ye "yi e -ciala "da.»

37 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'bɔ 'va min -mienun "o 'vɪ 'nan: «E min nɛn -a yie ci 'e 'widɪ bɛ -a 'lɛ 'sv, ɛn ya 'a -kɔlale -a drɛdɪ -a -e Laza 'e vilɛ 'e 'ka dɪ.»

38 Zozi 'wulo -man -ta, ɛn e -kv -yre da. -Wee min -yre bɛ, -kɔlɛ -dan tv nɛn -a ci a 'e bʊdɪ bɛ -nyrɛn, ɛn -kɔlɛ nɛn waa -taɔ "nɛn -a 'lɛ wʊvɛ -a. 39 Zozi 'e 'nan: «-Kɔlɛ 'labɛ 'ka 'si "nɛn.»

En Laza 'bɔ "blu Mat 'e 'nan: «Minsan, -a -koei bɔa, kɔɔ waa 'wʊ -a -nan yi sinjen nɛn 'gʊ.»

40 En Zozi 'e Mat lɛ 'nan: «Maan 'nan 'yie 'nan -te i yi -tera 'an da bɛ, i Bali -le -dan ci ye.»

41 Tɔɔn ɛn o -kɔlɛ bɛ -a 'si -yre "nɛn. Zozi 'e yra -tɔ lou ɛn e 'nan: «'An "tɪ, mɛin muo -fɔa 'nan yian wei 'man. 42 An 'bɔ 'le vɛ bɛ, maan -tɔa 'nan yian wei maan tv pɛɛnɔn -ta. 'Pian minnun maan 'an "srɔn 'gʊɛ, -wee "wɛan maan 'vɪ 'dʊ -e 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia.»

43 Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn e paan wei 'plɛblɛ 'ji. E 'nan: «Laza, 'i bɔla!»

44 En min -kadɪ zɪɛ e 'bɔla te -a cɛin 'lee -a -pɛ a 'e -yrɪdɪ sɔ -a. -A yra a 'e -yrɪdɪ "nyian.

Zozi 'e 'nan -wɛlɛ -nan: «'Ka sɔnɔn "flu "man -e 'ka 'si "man!»

45 Zuif 'nɔn nɛn o -ta Mari "srɔn, ɛn o 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o "kaga 'yɪ -teradɪ 'sia Zozi da. 46 'Pian o 'va min -mienun -kv Farizen 'nɔn 'va, ɛn 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, waa 'vɪ -wɛlɛ.

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'tɛdɪ 'wɪ 'pla "da

47 Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn bɛ, o tin 'banɔn cin 'yɪ, ɛn waa laabv -wɔlɔ 'nan: «-Kaa dra kɔ? Min 'labɛ e ya -cɛ srɔn "wɪ "kaga "drɛnan. 48 -Te e -fu 'wɪ zɪɛ -a drɛnan 'nan -ka'a 'wɪ 'silɛ "da "man "dɪɛ, min "kaga "yi -teala "da -e Rɔm 'nɔn 'o -cee Bali -pan 'kɔn 'wɪ, -e 'o -cee 'lɛglɔn 'wi.»

49 O va min -tv nɛn waa laabo Kaifa bɛ, -yɛɛ ci 'lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji Bali -pannɔn 'tazan -a. Yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «'Wɪ 'tv a bɛ, ka'a tɔa dɪ. 50 'Ka "nrɔn 'ka 'ji 'nan, e ya 'cee 'wɪ "yi "a -e min -tɔwli 'e min pɛɛnɔn 'ji -ka wɔ, "tɔgɔ -cee 'lɛglɔn 'ji minnun pɛɛnɔn 'nan 'e 'nyan.»

51 'Wɪ nɛn Kaifa -a 'vɪ bɛ, ya'a 'silɛ -a 'bɔ 'le ci "nrɔndɪ va dɪ. 'Pian lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ Bali -pannɔn 'tazan nɛn, -yɛɛ "wɛan Bali ciula "va ɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'nan, Zozi -taa "kalɛ Zuif 'nɔn 'leji. 52 Wa'a vilɛ 'nan e -kaa Zuif 'nɔn 'saza 'leji dɪ, 'pian Bali -le

'nennun pɛɛnɔn nɛn 'o fuiladɪ "man 'trɛda bɛ, o 'lɛji nɛn e -kaa, -e 'o 'tɛ 'e cin da min 'pa 'tɔ -a.

⁵³ Yi 'lein nɛn Kaifa 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ "da "bɛ, -a nyan nɛn Zuif 'nɔn 'tɔ "da 'nan 'o Zozi 'tɛ. ⁵⁴ -Yee "wɛan ya'a "nyian bɔlɛa 'ji Zude 'lɛglɔn 'ji dɪ. 'Pian e 'si Zude, ɛn e -kɔ 'trɛ 'tɔ da "bui "da zia 'fla nɛn waa laabo Efrai bɛ -a da. 'O 'vale 'e -srunɔn 'a o -fɔ 'fla zɪɛ -a da.

⁵⁵ Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo. ɛn 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun bɛ, o "kaga "kɔ Zeruzalɛm. O -kɔ -nan nun te "fɛdi 'bɔ 'ka tian bɔlɛ dɪ, 'nan -e 'o 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ. ⁵⁶ ɛn o Zozi -wɛɛdɪ 'sia. Zi 'o cin 'yɪ Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn "bɛ, ɛn waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «Zozi 'ka 'kolaman -e 'e 'ta "fɛdi 'gɔvɛ -a da dɪ, "ka "nrɔnman 'ka 'ji 'kɔ?» ⁵⁷ Fɛ -le "wɛan nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn -a 'vɪ 'nan min nɛn e Zozi 'yɪ bɛ, -a san 'e srɔɛn wɔ "man 'wɛlɛ 'dɔ -e 'o 'kun.

12

Limɔn -tɔ -laziglɔ -sɛn Zozi 'cɛin -da
(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ E -fɔ yi 'shɛɛdɔ -e Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi 'e bɔ, ɛn Zozi 'kɔ 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. Laza nɛn e -ka ɛn yaa fuɔ bɛ -a fla nɛn.

² Zi e 'bɔla Betani nun bɛ, o fɛnun tɔɛn ɛn waa -nɔn -yrɛ. Mat 'bɛ fɛ zɪɛ -a -pliman. ɛn minnun nɛn o cɪ 'o -nyrandɪ Zozi "srɔn fɛnun -sru "bɛ, Laza a o va.

³ Tɔɔn Mari -laziglɔ -pɔn -tɔ 'si, yaa -sɛn Zozi 'cɛin -da, ɛn yaa man bɔɔ 'e 'wulo "jɛ "a. -A -koei 'kɔn 'bɔ 'ji 'si 'e pɛɛnɔn. -Laziglɔ zɪɛ waa drɛ fɛ -tɔ nɛn waa laabo Nard bɛ -a, e 'ka 'e baadi fɛ -tɔ -a dɪ, ɛn -a 'flɛ a.

⁴ O Zozi -sruzan 'tɔ laabo Zudazi Karioti, -yɛɛ "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ minnun lɛ. Min zɪɛ e 'nan: ⁵ «-Mɛ "le "wɛan nɛn wa'a -laziglɔ 'labɛ -a -tanlɛ dɪ? -Kaa taan paan, -a "lala bɔa -kpi fuba 'shɛɛdɔ, -e -kaa -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.» ⁶ 'Yalɛ -tɛnɔn 'le 'wɪ "cɛɛ "naan "man -yɛɛ "wɛan e

'wɪ zɪɛ -a 'vɪ dɪ. 'Pian crinzan nɛn, ɛn -wee "lala nɛn yaa "paala bɛ, yaa "sia "va te yaa -ble.

⁷ ɛn Zozi "e 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tɔɪ flu, yaan 'man drɛ yi nɛn waan wɔ bɛ -yɛɛ "wɛan. ⁸ Tɔ pɛɛnɔn 'a bɛ, te 'yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, ma'an 'fo 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn 'a dɪ.»

Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tɛ

⁹ Zuif 'nɔn "kaga -a 'man 'nan Zozi a Betani, ɛn o -kɔ -nan nun. Wa'a 'kɔlɛ Zozi yɪdɪ 'saza "le "wɛan dɪ, 'pian o -kɔ 'nan -e 'o Laza nɛn e -ka ɛn yaa fuɔ bɛ -a yɪ. ¹⁰ -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tɛ. ¹¹ Kɔɔ Laza -le "wɛan Zuif 'nɔn "kaga "a 'sinan o -sru, te o yi -tɛala Zozi da.

Zozi 'bɔla Zeruzalɛm
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² -A ta tɔ nɛn e cɛɛn bɛ, Zuif 'nɔn "kaga "nɛn o -kɔ Zeruzalɛm Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi da bɛ, zi waa 'man 'nan Zozi -a -tanan Zeruzalɛm bɛ, ¹³ o lo 'lanun 'sia, ɛn o -kɔ Zozi 'silɛ -sia te o plaman. Waa ve 'nan:

«-Fɛavɛa o! -Fɛavɛa o!
Min nɛn e cɪ -tanan Minsan 'tɔ da bɛ, Bali -le -fɛa 'e 'kɔn -a san man.
Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

¹⁴ Zozi -aflumun pla 'nɛn 'tɔ 'yɪ, ɛn e -nyran "da "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

¹⁵ «Zeruzalɛm minnun, te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ!
"Ka 'yɪɔ, 'cɛɛ mingɔnnɛn a -tanan 'e -nyrandɪ -aflumun pla 'nɛn da.»

¹⁶ Tɔ zɪɛ -a wɪlu bɛ, Zozi -srunɔn 'ka 'wɪ nɛn e cɪ 'e 'lɛ sɔɔnan zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. 'Pian tɔ nɛn Zozi 'kɔ 'e "tɪ "le mingɔnnɛn trɛ nɛn e "bia bɛ -a da bɛ, -a -nan nɛn -a -cin -tɔ o ji 'nan 'wɪ nɛn e crɛn -tɛdɪ Zozi 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, -yɛɛ 'lɛ sɔɔ.

¹⁷ Tɔ nɛn te Laza -ka e ya -yrɛ -ji -e Zozi 'e fuɔ bɛ, minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, o Zozi 'le 'wɪ 'vɪ. ¹⁸ ɛn minnun "kaga "ta Zozi

'sile -sia 'lebo 'fɔ wɪ nɛn yaa drɛ waa 'man bɛ -yee "wɛan. 19 -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn -a vidɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «Kaa ye, ka'a 'kolaman fɛ -tʊ drɛdɪ -a "nyian dɪ. "Ka 'yɪɔ, 'trɛda minnʊn pɛɛnɔn -sɛn -a -sru.»

Minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o -ta Zozi 'va

20 Minnun nɛn o -kʊ Bali bɔlɛ "fɛdi da Zeruzalɛm bɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o -mie a o va. 21 O 'nɔn zɪɛ, o pli Filipʊ man. Filipʊ bɛ, Bezaida min nɛn Galilɛ 'lɛglɔn 'ji. ɛn o kɔala "man -a vidɪ -a 'nan: «'Kʊ 'san, kʊ ya "vale 'kʊ Zozi ye.» 22 Filipʊ -kʊ -a vilɛ Andre lɛ, ɛn Andre 'lee Filipʊ -kʊ -a vilɛ Zozi lɛ.

23 ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Tʊ nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an -ko 'an "tɪ "lɛ mingɔnɛn trɛ nɛn e "bia bɛ -a da bɛ e 'bɔ. 24 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tigɫɪ 'a 'nan, -te wa'a 'saa 'wlɛ 'fɔlɛ 'trɛ 'ji -e 'e fʊlɪ "ji "dɪɛ, e -fo 'e -tʊwli, yaa 'bɔa "da "dɪ. 'Pian -te e fʊlɪ "ji "bɛ, -a -kɔn bɔa "da -e 'e 'sɛn "da "kaga. 25 Min nɛn -yee 'belidɪ wɪ cɪ "man "bʊʊ "bɛ, e -taa 'yee 'belidɪ 'bɔ srɛlɛ, 'pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'trɛda wɪnʊn -sru "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -lɛ vɛ -a. 26 -Te min a "va 'nan 'an drɛ 'e 'san -a bɛ, 'e -sɔɔnla 'an -sru. -Te e sɔɔnla 'an -sru "bɛ, fɛnan nɛn an cɪ bɛ, 'an 'suzan zɪɛ e -kɔan "nan "nyian. Min nɛn yaan "sua bɛ, 'an "tɪ -a 'tɔ dra -dan.

27 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'an 'ci baa 'ji. -Mɛ "wɪ nɛn an -taa -a vilɛ 'an "tɪ "lɛ? Maan ve 'an "tɪ "lɛ 'nan, 'e yra yidɪ 'labɛ -a 'si 'an man -kɔɔbli. -Cɛjɛ, ma'an 'wɪ zɪɛ -a ve dɪ, kɔɔ -yee "wɛan nɛn an -ta 'trɛda. 28 Maan ve 'pian 'nan: «'An "tɪ, 'i drɛ -e minnʊn 'o -tɔ 'nan 'i 'tɔ a -dan.»

'Nun tɔɔn, ɛn wei -tʊ wɪ laji. E 'nan: «Maan -ci kɔɔn 'nan 'an 'tɔ a -dan 'va, ɛn maan dra "nyian -dan.»

29 Min "kaga "nɛn fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o 'nan: «Laa -paan 'bɛ klun.» ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali -lɛ 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -a -tʊ 'bɛ 'wɪ tin 'ba -yrɛ.»

30 ɛn Zozi 'bɔ -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Wei nɛn e wɪ 'gʊɛ, 'mɛn "wɛan "cɛɛ e wɪ

dɪ, 'pian 'ka lɛ nɛn e 'wɪ tin 'ba. 31 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'trɛdanɔn 'lɛ tin 'badɪ bɛ e 'bɔ. Satan nɛn e 'trɛ 'gʊɛ -a "paala bɛ -a -pin tʊ 'bɔ. 32 'Mɛn vɛ bɛ, tʊ nɛn minnʊn 'an "paa yiba "plan da -e 'an 'si 'trɛda bɛ, -te -a tʊ 'bɔ bɛ, maan dra -e min pɛɛnɔn 'o yi -tɛra 'an da.»

33 -Te Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, zɪ e -taa "kalɛ bɛ -a -nan wɪ nɛn yaa 'vɪ.

34 ɛn minnʊn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kʊa 'man -pei 'fluba 'ji 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ, ya'a kaa 'li "fo "dɪ. -Mɛ "lɛ "wɛan nɛn yia ve 'nan: «Yi nɛn o Blamin -pɪ "paa yiba "plan da? Blamin -pɪ zɪɛ -tɪ nɛn?»

35 ɛn Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Tɛ 'san a tian 'ka 'va tʊ "wɛnɛn 'a. 'Ka 'ta wʊ te -a 'san a tian 'ka 'va, "tɔgɔ klun 'e bɔ 'ka man kligli. Min nɛn e 'ta wo klun va bɛ, fɛnan nɛn e cɪ -kʊnan bɛ, ya'a tɔa dɪ. 36 'Ka yi -tɛra 'tɛ 'san da te e ya tian 'ka 'va, -e 'ka 'kɔn minnʊn nɛn o ya 'tɛ 'san da bɛ waa.»

Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, e 'si o "srɔn, ɛn e yɔɔ -wɔb.

Zuif 'nɔn 'ka yi -tɛlɛa Zozi da dɪ

37 Zozi 'lebo 'fɔ wɪ "kaga drɛ Zuif 'nɔn yɛ man, 'pian wa'a yi -tɛlɛa Zozi da dɪ. 38 E drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ nɛn Bali 'lewɛi vɪzan Ezai -a 'vɪ bɛ 'lɛ sɔɔ. Yaa 'vɪ 'nan:

«Minsan, -tɛ yi -tɛra 'wɪnʊn nɛn kʊa 'vɪ bɛ -a da?

ɛn -tɪ lɛ nɛn Minsan 'yee -pɛ 'plɛ 'ci kɔɔn?»

39 'Wɪ nɛn -yee "wɛan wa'a 'kolaman -e 'o yi -tɛra 'wɪ da dɪɛ, Ezai -a 'vɪ "nyian. Yaa 'vɪ 'nan:

40 «Bali o yɪɛ 'wɪ,

-e 'o vilɛ 'o fɛnan 'yɪ dɪ,

ɛn e o -pɔan "da -tɔ 'plɛblɛ,

-e 'o vilɛ 'o 'wɪ 'wɪ man dɪ.

E drɛ zɪɛ 'nan

"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'e -sru,

-e 'e o 'si 'wɪ 'ji.»

41 Zozi 'lɛ 'wɪ nɛn Ezai -a 'vɪ. E Zozi 'lɛ -dan ci 'yɪ, -yee "wɛan e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

42 Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ bɛ, o "kaga "yi -tɛala Zozi da. 'Pian Farizɛn 'nɔn 'lɛ "wɛan o 'ka "vale 'o ve 'wein dɪ, "tɔgɔ 'o o -pin cin yɪ 'kuin. 43 -Te

minnun o 'tə 'yi 've bε, waa ye 'yi e 'mlian Bali -le o 'tə 'yi 'vɪdɪ da.

⁴⁴ Zozi paan 'nan: «Min nən e yi -təala 'an da bε, 'an 'saza da 'cεε e yi -təala dɪ, 'pian e yi -təala 'nyian min nən yaan 'pa 'sia bε -a da. ⁴⁵ Min nən yaan 'yɪ bε, te e min nən yaan 'pa 'sia bε -a 'yɪ. ⁴⁶ Mεεn cɪ 'tε 'san -a, an -ta 'trɛda 'nan -e min nən e yi -tɛra 'an da bε, -a san 'e vɪlɛ 'e 'fʊ klun va -trɪlɪ dɪ.

⁴⁷ -Te min 'an wei 'man, ɛn -a san 'ka 'ta wɔlɛa 'da 'dɪɛ, mεεn 'cεε tin -tɛa -a san da dɪ. -Yεε cɪ 'nan an -ta 'trɛda 'nan -e 'an 'trɛdanɔn 'si 'wɪ 'ji, ma'an 'talɛ 'nan -e 'an tin -tɛ 'trɛdanɔn da dɪ. ⁴⁸ Min nən yaan tuv 'e 'pɛla koda, ɛn ya'a 'an wei 'silɛa 'wɪ 'a dɪɛ, -a san -le 'wɪ tin 'bazan a. 'An wei nən maan 'vɪ bε, -yεε tin -tɛa -a san da yi -fɔla 'da 'ji. ⁴⁹ 'Wɪ nən maan ve bε, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ, 'pian 'an 'tɪ 'nən yaan 'pa 'sia bε, -yεε 'wɪ nən kɔ 'an vɪ bε -a 'pa 'an 'le. ⁵⁰ ɛn maan -tɔa 'nan 'an 'tɪ 'le 'wɪ nən yaa 'vɪ bε, e 'belidɪ nən ya'a 'nyaan dɪ -a -nɔan 'min lɛ. 'Winun nən maan ve 'gʊɛ, zɪ 'an 'tɪ -a 'vɪ 'mɛn bε -a da nən maan ve.»

13

Zozi 'lee 'e -srunɔn fɛ -nyranman bli 'e cin va

¹ E -fʊ yi -tv -e Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji 'fɛdɪ yi 'e bɔ. Zozi -a -tɔa 'nan 'yee tv 'bɔ -e 'e 'si 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e 'kʊ 'e 'tɪ 'srɔn. Minnun nən o yi -tɛra Zozi da 'trɛda bε, e o 'yɪ 'yi, e o 'yɪ 'yi 'trɪlɪ, ɛn yaa 'le 'sran.

² Yi zɪɛ -a funninmlan nən Zozi 'lee 'e -srunɔn a fɛnun -blunan 'e cin va. Tv zɪɛ -a man bε, te Satan cɪ 'nrɔndɪ 'pla Simɔn -pɪ Zudazi Kar-ioti man. Yaa -cin -trɔa 'ji 'nan 'e Zozi 'nɔn 'e 'nanmannɔn lɛ. ³ Zozi -a -tɔa 'nan 'e 'sia Bali va ɛn 'e lia 'e da Bali va. Yaa -tɔa 'nyian 'nan 'e 'tɪ 'e 'tɔ fɛ pɛɛnɔn da. ⁴ E wluan fɛnun nən o cɪ -a -blunan bε -a -sru, e 'yee sɔ 'si 'e da, ɛn e sɔ -tv 'si yaa -trɔa 'e -tɪɛn 'da. ⁵ E 'yi 'sɛn 'kpɔngbo 'tv -ji, ɛn 'e -srunɔn 'cein -man 'foedɪ 'sia,

te yaa man buɔman sɔ nən -a -tɪɛn 'da bε -a.

⁶ Zɪ e 'bɔ Simɔn Pɛri da bε, ɛn 'bε laabʊ -yrɔ 'nan: «Minsan, yɪɛ 'an 'cɛin -man 'foeman?»

⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Wɪ nən an cɪ -a dɛnɔn 'gʊɛ yɪ 'a -ci maan tv 'gʊɛ -a dɪ, 'pian yia -ci maan 'e 'fɔla 'da.»

⁸ ɛn Pɛri 'e -yrɛ 'nan: «Maan 'we 'man 'dɪ, yɪ 'a 'li 'an 'cein -man foe-man 'fo 'dɪ.»

Zozi 'e -yrɛ 'nan: «-Te ma'an 'i 'cein -man 'foelɛ dɪɛ, te i 'ka 'mɛn ve -a dɪ.»

⁹ -A -nan nən Simɔn Pɛri 'e Zozi lɛ 'nan: «Te 'yian 'cein 'saza 'man 'foe dɪ. Minsan, 'an 'pɛ 'lee 'an 'wulo nən 'gʊ, 'i o man 'foe 'nyian.»

¹⁰ ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nən 'e sru 'va bε, -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da a 'saun. -A cɛin -man 'saza nən yaa 'foeman. Ka ya 'saun, 'pian 'ka pɛɛnɔn 'cɛε dɪ.» ¹¹ Min nən e 'ta -daa Zozi 'nɔn lɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bε, Zozi -a -tɔa, -yee 'wɛan yaa 'vɪ 'nan, o pɛɛnɔn 'ka 'saun dɪ.

¹² Zɪ Zozi cɛɛn 'e -srunɔn 'cein -man 'foedɪ man bε, ɛn e 'yee sɔ 'wʊ 'nyian 'e da. E -nyran fɛnun -sru 'e 'pa 'ji, ɛn yaa laabʊ -wɔ 'nan: «'Wɪ nən maan dɛ 'cɛε 'gʊɛ, kaa -ci 'man? ¹³ Kaan laabo Bali -le 'wɪ 'paazan, ɛn kaan laabo Minsan. Kaa ve 'e 'nɔan da, kɔɔ an ya -a. ¹⁴ 'An 'bɔ 'bɛ cɪ Bali -le 'wɪ 'paazan -a, ɛn mεεn cɪ Minsan -a, -yee 'wɛan -te an 'ka 'cein -man foe bε, 'ka cin cɛin -man 'foe 'nyian. ¹⁵ 'Wɪ -kɔɔn 'man wɪ nən man dɛ 'cɛε, 'dʊ -e 'ka dɛ 'le zɪ maan dɛ 'cɛε bε -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ Maan ve 'cɛε 'wɪ tigɪ 'a 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da dɪ. ɛn 'pasiazan -dan 'ka 'mlian min nən yaa 'pa 'sia bε -a da dɪ. ¹⁷ 'Winun zɪɛ kaa -tɔa 'sɪɛn. -Te ka 'ta 'wɔla 'da 'bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man.

¹⁸ 'Ka pɛɛnɔn 'cɛε maan ve dɪ. Minnun nən an o 'si 'va 'bɛ, an o -tɔa, 'pian 'wɪ nən 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, e ya 'le 'e lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min nen 'kɔ fɛ blɪ a 'e cin va bɛ, e drɛ 'an 'nanmanzan 'a.»

¹⁹ Maan ve 'cɛɛ 'vaa -e -a tu 'e bɔ. Tɔ nen 'wɪnɪn zɪɛ e dra "man "bɛ, -e min nen an cɪ -a bɛ 'ka -tɔ. ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nen maan 'pa 'sia bɛ, -te min nen yaa -pɛ 'kun bɛ, 'an 'bɔ nen -a san 'an 'pɛ 'kun. En min nen yaan 'pɛ 'kun bɛ, te min nen yaan 'pa 'sia bɛ, -a 'bɔ nen -a san -a -pɛ 'kun.»

Zozi "e 'nan Zudazi "ta 'e -nɔan 'e 'nanmannɔn lɛ

(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, en -a ci baa 'ji. -A -nan nen yaa 'vɪ -wɛ 'wein 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min -tɔ a 'ka yei, -yɛɛ 'an -nɔan 'an 'nanmannɔn lɛ.»

²² En Zozi -srunɔn 'o yɪɛ 'tɔ 'o cin yra, kɔɔ min nen e cɪ -yee 'wɪ vɪnan bɛ, wa'a san tɔa dɪ. ²³ Zozi -sruzan 'tɔ nen Zozi -a ye 'yi 'kpa tɪglɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'e -nyrandɪ Zozi 'bɔ "srɔn "kogo. ²⁴ En Simɔn Pieri 'wɪ 'tɔ drɛ -yrɛ 'nan 'e laabɔ Zozi 'lɔ 'nan -tɪ nen Zozi 'bɔ -a ve.

²⁵ Zozi -sruzan zɪɛ, e tɛɛn "ji Zozi kugu da, en yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, -tɪ nen?»

²⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Min nen an 'kpɔun ponɛn 'fɔdɪ -nɔn -yrɛ "bɛ, te -a san nɛn.» -A -nan nen Zozi 'kpɔun ponɛn 'si, yaa 'fɔ, en yaa -nɔn Simɔn -pɪ Zudazi Karioti lɛ. ²⁷ Zɪ Zudazi 'kpɔun ponɛn zɪɛ -a 'si bɛ, en Satan -fɔ -a -sru.

Zozi "e -yrɛ 'nan: «'Wɪ nen i "ta -a dra bɛ, 'i drɛ tada.» ²⁸ Minnun nen o cɪ 'o -nyrandɪ waa fɛnɪn -sru "bɛ, o -tɔ 'ka 'wɪ nen Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ "man "bɛ -a -ci man lɛ dɪ. ²⁹ Zudazi "kuan 'wee "lala man, -yee "wɛan min -mienun -a nrɔn 'o 'ji 'nan, Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan 'e 'kɔ fɛ nen e klɪ 'o man "fɛdɪ fɛ -a bɛ -a 'lɔ. -Te "bɛ "cɛɛ dɪ 'nan 'e 'kɔ fɛ -tɔ -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. ³⁰ Zudazi 'kpɔun ponɛn zɪɛ -a 'si, nun tɔɔn en e 'bɔla bei "nyiandɔ klun va.

Zozi 'wɪ 'nyranman paa 'e -srunɔn 'ji

³¹ Zɪ Zudazi bɔla bɛ, en Zozi "e 'nan: «'Bɛ nen 'gɔɛ, Blamin -pɪ 'tɔ drɛ -dan "mɛn, en minnun Bali -le -dan ci ye Blamin -pɪ -le "wɛan. ³² En -te minnun Bali -le -dan ci 'yɪ Blamin -pɪ -le "wɛan bɛ, -e Bali 'bɔ 'e 'pɪ 'tɔ drɛ -dan 'e 'bɔ 'a. -A -nan 'ka "nyian mɔan dɪ -e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ.

³³ 'Mɛn 'nennun, an ya tian ka yei tɔ "wɛnnɛn 'a, 'pian ka -taa 'an -wɛɛlɛ. 'Wɪ nen maan 'vɪ Zuif 'nɔn lɛ bɛ, an "cee "ve "nyian. Ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ fɛnan nen an "ta -ko bɛ -a -nan dɪ.

³⁴ An -pei -trɛ -tɔa 'cɛɛ, -nyrɛn 'nan 'ka cin yɪ "yi "le zɪ an 'ka 'yɪ "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ³⁵ -Te 'ka cin ye "yi "bɛ, minnun pɛɛnɔn -taa -a -tɔlɛ 'nan ka ya 'an -srunɔn 'a.»

Zozi -a 'vɪ Pieri lɛ 'nan e "sia 'e -sru (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Simɔn Pieri -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, i "ta -ko nyin zia?»

En Zozi "e -yrɛ 'nan: «Fɛnan nen an "ta -ko tɔ 'gɔɛ -a bɛ, yi'a 'kɔlaman -e 'i -tra 'an -sru "dɪ, 'pian "bɛ -sru, i -taa -sɔɔnlɛa 'an -sru.»

³⁷ En Pieri -a laabɔ -yrɔ "nyian 'nan: «Minsan, -mɛ "le "wɛan ma'an 'kɔlaman -e 'an 'kɔla 'i -sru tɔ 'gɔɛ -a dɪ? 'An 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'an 'ka 'yie "wɛan.»

³⁸ En Zozi "e 'nan Pieri lɛ 'nan: «Yia ve 'nan, 'i 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'i 'ka 'mɛn "wɛan? 'Pian 'an 'bɔ "an "ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannen tɛdɛ 'e 'wɪ.»

14

Zozi 'tɔwɪ lɛ 'bɛ cɪ Bali va -si -a

¹ Zozi "e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Te 'ka 'ci 'e baa -ji 'mlɔnmlɔn dɪ! 'Ka yi -tera Bali da, en 'ka yi -tera "nyian 'an da! ² 'An "tɪ "le "kɔnnɛn "bɛ, -nyrannan "kaga "a -nan. An "ta -ko 'ka -nyrannan "man drɛlɛ. "Te -nyrannan 'ka 'nan dɪɛ, "te ma'an vilɛ 'cɛɛ dɪ. ³ -Yee "wɛan -te an -kɔ en an 'ka -nyrannan "man drɛ bɛ, an -taa 'ka 'silɛ -e -kaa kɔ -nan nun. -Kaa -nyrannan -kɔan 'e cin va. ⁴ Fɛ

nən an "ta -ko -nan 'gʊɛ, -kaa -nan si -təa.»

⁵ En Toma "e -yrɛ 'nan: «Minsan, fɛ nən i "ta -ko -nan bɛ, ku'a -nan si təa dɪ. Kʊa dra 'kɔ -e 'ku -nan si -tə?»

⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ -si -a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ tɪgɪ 'a, ɛn mɛɛn cɪ 'belidɪ -a. Min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ku 'an "tɪ 'va, te ya'a 'ciɪɛa 'an 'va dɪ. ⁷ Min nən an cɪ -a bɛ kaa -tɔ, -yɛɛ "wɛan kaan "tɪ -təa. 'Bɛ nən 'gʊɛ kaan "tɪ 'yɪ, ɛn zɪ e cɪ bɛ, kaa -tɔdɪ 'sia.»

⁸ En Filipino "e 'si "va 'nan: «Minsan, 'i "tɪ 'bɔ bɛ, 'i -kɔɔn 'kʊɛ, te 'ku 'ci 'sɔ.»

⁹ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Filipɔ, an 'mɔn 'ka yei "kaga, ɛn yia tian 'an 'tɔɛ dʊv? Min nən yaan 'yɪ bɛ, te -a san 'an "tɪ 'yɪ. -Mɛ "le "wɛan yia ve 'nan 'an "tɪ -kɔɔn 'cɛɛ? ¹⁰ Yi'a yi 'tɛala "da 'nan 'ku 'vale 'an "tɪ "a ku ya min -tɔwli "a dʊv? 'Winun nən maan ve 'cɛɛ 'gʊɛ, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ. 'An "tɪ 'bɔ nən ku ya -a min -tɔwli "bɛ, -yɛɛ -ciala 'an 'va -e 'e 'yɛɛ 'winun 'lɛ sɔɔ.

¹¹ 'Ka yi -tɛra "da 'nan 'ku 'vale 'an "tɪ "a ku ya min -tɔwli "a. ɛn -te ka'a yi 'tɛala 'an da 'an 'lewei 'le "wɛan dɪɛ, 'ka yi -tɛra 'an da, winun nən maan dra bɛ -yɛɛ "wɛan. ¹² Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, min nən e yi -tɛra 'an da bɛ, 'winun nən maan dra 'gʊɛ, -a san "e "dra "nyian. -A -san -taa 'wɪ -dandan drɛɛ e "mlian 'mɛn vɛ da, kɔɔ an "ta -ko 'an "tɪ 'va. ¹³ 'Wɪ pɛɛnɔn nən kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, maan dra, 'dʊ -e 'an "tɪ 'tɔ 'e drɛ -dan 'mɛn "wɛan. ¹⁴ -Te ka 'wɪ 'tʊ laabʊ 'an 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, maan dra.»

Zozi "e 'nan 'e -taa Bali lei 'saun 'a 'yɛɛ minnun da

¹⁵ «-Te kaan ye "yi "bɛ, 'an wei da nən 'ka 'ta wɔla. ¹⁶ Tɔɔn 'an "tɪ trʊ "baa -e 'e 'ka 'pa "vazan 'pa 'sia 'cɛɛ, -yɛɛ fo 'ka 'va 'li 'trilii. ¹⁷ 'Ka 'pa "vazan zɪɛ Bali lei nən 'e 'wɪ tɪgɪ -kɔɔnman min lɛ bɛ -nyrɛn. Minnun nən 'trɛda 'winun 'gʊɛ -nyrɛn waa ye "yi "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ -wee vɛ -a dɪ, kɔɔ o yra "ka "da 'zia dɪ, ɛn wa'a -tɔɛ dɪ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, "ka

"tɔ, kɔɔ e ya 'ka 'va, ɛn 'ka -taa "drɛɛ waa min -tɔwli "a. ¹⁸ Ma'an 'ka 'tʊɛ 'ka 'saza "le 'nən nən -a "tɪ 'lee -a "bʊ "ka 'e da bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. An lia 'an da 'ka 'va. ¹⁹ E -fʊ tʊ "wɛnɛn 'a, te 'trɛda minnun 'ka "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka -taa -a yɪɛ 'nan 'an yɪɛ a "man "nyian 'e "pa 'ji. ɛn "cee yɪɛ fo "man "nyian. ²⁰ Tʊ zɪɛ -a man nən kaa -təa 'nan 'an "tɪ 'bɔ bɛ, ku ya -a min -tɔwli. ɛn 'ka 'bɔ 'lee 'an 'bɔ bɛ, -kaa ya min -tɔwli "a. ²¹ Min nən 'mɛn -pei -tɔ winun -cin a "ji, te e 'ta 'wɔla "da "bɛ, -a san 'bɛ 'an ye "yi. Min nən yaan ye "yi "bɛ, 'an "tɪ -taa -a san yɪɛ "yi, 'an 'bɔ an -taa -a san yɪɛ "yi "nyian, ɛn 'an 'fli -kɔɔnman -yrɛ.»

²² ɛn -a -sruzan 'tʊ nən "nyian waa laabo Zudazi, te Zudazi Karioti "cɛɛ 'bɛ 'a dɪɛ, 'bɛ laabʊ -yrɔ 'nan: «Minsan, -mɛ "le "wɛan 'i 'fli -kɔɔnman 'kʊɛ, ɛn yi'a 'i 'fli kɔɔnman 'trɛda minnun lɛ dɪ?»

²³ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te min 'an ye "yi te e 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, -a -nan nən 'an "tɪ -taa -a san yɪɛ "yi. Tɔɔn 'ku 'vale 'an "tɪ "a bɛ, ku -taa "talɛ -a san va -e 'ku -nyran "va. ²⁴ 'Pian min nən ya'an ye "yi "dɪɛ, ya'a 'ta wɔla 'an wei da dɪ. Wei nən ka cɪ -a mannan 'gʊɛ, ya'a 'sia 'an 'va dɪ, 'pian 'an "tɪ 'nən yaan 'pa 'sia bɛ -a va nɛn e "sia.

²⁵ 'Winun 'gʊɛ maan tin "baa 'cɛɛ te an ya tian 'ka yei. ²⁶ 'An "tɪ -taa "talɛ 'ka 'pa "vazan 'a 'an 'lɛji, Bali lei 'saun nən. -Yɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn nən maan 'vɪ bɛ -a -cin -təa 'ka 'ji, ɛn -yɛɛ -ci "sia 'cɛɛ.

²⁷ 'Ka 'fʊ -trɔɔ, 'mɛn -fʊdɪ -trɔɔ bɛ, maan -nɔn 'cɛɛ. Ma'an -fʊdɪ -trɔɔ ve 'ka 'man 'le 'nan 'trɛda minnun -a ve 'ka man bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. Te nyɛn 'e 'ka 'cɛn dɪ, ɛn te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ.

²⁸ Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, an "ta -ko -e 'an li 'an da "nyian 'ka 'va. "Te kaan ye "yi "bɛ, "te 'ka 'ci "nranman, kɔɔ an "ta -ko 'an "tɪ 'va, ɛn 'an "tɪ -dan 'mlian 'an da. ²⁹ 'Winun zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'vaa -e -a drɛ tʊ 'e bɔ. 'Dʊ -e "yɛɛ vɪnan 'e drɛ bɛ, -e 'ka yi -tɛra 'an

da. ³⁰ 'Mɛn tʊ 'ka 'nyian "kaga-e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ dɪ, kɔɔ Satan nɛn e 'trɛ 'gʊɛ -a "paala bɛ, e ya -tanan. -Yee 'plɛblɛ 'ka 'an da dɪ, ³¹ 'pian-e 'trɛda minnun 'o -tɔ 'nan, 'an "tɪ ye "yi "bɛ, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ 'mɛn bɛ an 'ta 'wɔla "da.

'Ka 'wluan lou, -kaa kv!»

15

Zozi-kɔnnɛn "tʊ -fɔ yiba 'lee 'e pɛ 'nɛnnun da

¹ Yaa vidɪ 'sia -wɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba 'kpa -a, ɛn 'an "tɪ "bɛ cɪ min nɛn e rɛzɛn 'bɔ 'ta bɛ -a. ² 'An pɛ 'nɛnnun nɛn wa'a 'baa dɪɛ, 'an "tɪ o "cɛan, ɛn 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o baa "bɛ, 'an "tɪ "o man dra 'dʊ -e 'o ba 'kpa "kaga. ³ Cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o -taa "balɛ "kaga "bɛ waa, kɔɔ 'wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'gʊɛ, e 'ka drɛ 'saun 'va. ⁴ 'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man te -kaa ya min -tʊwli "a. Yiba "pɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e ba 'e 'saza, te e 'ka 'e lɛadɪ yiba 'bɔ man dɪ. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, -te ka'a 'fɔlɛ 'ka lɛadɪ 'an man dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ.

⁵ Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba "a, ɛn cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun -a. Min nɛn e -fʊ 'e lɛadɪ 'an man bɛ, kv 'vale -a kv dra min -tʊwli "a. -A san -koan 'le yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Yɛɛ cɪ 'nan -te ma'an 'palɛ 'ka 'va dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ. ⁶ Min nɛn ya'a -fɔlɛ 'e lɛadɪ 'an man dɪɛ, waa -tua bei. -A san a "le 'nan yiba "pɛ nɛn waa cɛɛn ɛn waa tʊv bei "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -kaa, waa "siala -e 'o -fɔ 'tɛa. ⁷ -Te ka -fʊ 'ka lɛadɪ 'an man, ɛn 'an wei -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, fɛ oʊ fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ, 'ka laabʊ 'an "tɪ 'lɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ⁸ -Te ka ya "le 'nan yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'an "tɪ 'tɔ dra -dan. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan ka ya 'an -srɛnɔn 'a.

⁹ Zɪ 'an "tɪ 'an ye "yi "bɛ, -a da nɛn an 'ka ye "yi. 'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man -e 'an 'ka yɪ "yi. ¹⁰ -Te ka 'ta 'wɔla 'mɛn -pei -tɔ winun da bɛ, an 'ka ye "yi. An 'bɔ "nyian, "an 'ta

wɔla 'an "tɪ "le -pei -tɔ winun da ɛn yaan 'yɪ "yi.

¹¹ 'Winun zɪɛ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e cɪ "nrandɪ nɛn an 'lɔ 'gʊɛ -e 'kɔn "nyian "cee 'lɔ. -E 'cee vɛ 'e 'ciila "da "fo. ¹² 'Mɛn -pei -tɔ wɪ nɛn 'nan, 'ka cin yɪ "yi "le zɪ an 'ka ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹³ Yɪdɪ "yi "nɛn e "mlian yɪdɪ "yi pɛɛnɔn da bɛ, -nyrɛn 'nan min 'e 'wɪ "man -e 'e 'ka 'e beenun "pa 'ji. ¹⁴ -Te ka 'ta 'wɔla 'wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a da bɛ, te ka ya 'an beenun -a. ¹⁵ Ma'an "nyian 'ka laabo 'an 'sunɔn dɪ, 'pian an 'ka laabo 'an beenun. Min 'suzan 'ka 'e 'tazan drɛ wɪ tɔa dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan 'man 'an "tɪ "da bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ, -yee "wɛan an 'ka laabo 'an beenun. ¹⁶ 'Ka 'bɔ 'cɛɛ 'an 'si 'va ɛn ka sɔɔnla 'an -sru "dɪ, 'pian mɛɛn 'ka 'si 'va. An 'ka 'si 'va 'nan -e 'ka 'nyranman 'pa, -e 'ka drɛ yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -a. 'Cee 'nyranman "nɛn 'ka 'fo 'e "tun "dɪ. -Te kaa drɛ zɪɛ, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ¹⁷ 'Winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gʊɛ, 'ka 'ta wɔla "da 'dʊ -e 'ka cin yɪ "yi.»

'Trɛda minnun "naan Zozi 'lee 'e -srɛnɔn man

¹⁸ «'Trɛdanɔn "naan 'ka man, 'pian 'ka -tɔ 'nan o 'nan 'an man 'ka 'lɔ 'e 'flin. ¹⁹ "Te ka ya "le 'trɛdanɔn 'zʊ bɛ, "te o 'ka ye "yi "le 'o 'va minnun zʊ. 'Pian an 'ka 'si o yei, ɛn ka 'ka "nyian 'trɛdave -a dɪ, -yee "wɛan o "naan 'ka man. ²⁰ 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Maan 'vɪ 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da dɪ, -yee "wɛan -te minnun 'tɛ 'pa 'an da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'tɛ "paa 'nyian 'cee "da. -Te minnun 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'ta wɔla "nyian 'cee "wei da. ²¹ 'Winun pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ, ka ya 'mɛn vɛ -a -le "wɛan. Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, wa'a tɔa dɪ, -yee "wɛan nɛn waa dra. ²² "Te ma'an 'talɛ -e 'an 'wɪ tin 'ba -wɛɛ "dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -wee 'wɪ 'pa "dave pee "ka "dɪ. ²³ Kɔɔ min nɛn e "naan 'an

man bε, te -a san "nan "nyian 'an "ti "man. ²⁴ 'Wɪnun nɛn min -tɔ 'ka tian 'li -a drɛlɛ dɪɛ, "te ma'an drɛlɛ o yɪɛ man dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʋɛ, waan drɛ wɪnun 'yɪ, te o "naan tian 'kɔ 'vale 'an "ti "a 'kɔ man. ²⁵ 'Wɪ zɪɛ e dra 'nan -e 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee -peɪ 'fluba 'ji bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:
 <Minnun 'nan 'an man te -a -ci "ka "dɪ.>

²⁶ Tɔ nɛn an -ko 'an "ti 'va bɛ, an 'ka 'pa "vazan 'paa -sia. Bali lei nɛn, e "sia 'an "ti 'va, ɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ. -Te e -ta bɛ, -yɛɛ 'an 'nan wɪ ve. ²⁷ 'Ka 'bɔ "nyian, cɛɛ 'an 'nan wɪ ve minnun lɛ. Kɔɔ -e 'e 'sia 'mɛn 'nyranman pou sianan "trɪlɪi -e 'e bɔ cɛɛgʋ yɪ -a bɛ, ka -fʋ 'an 'srɔn.

16

¹ 'Wɪnun 'gʋɛ maan 'vɪ cɛɛ 'nan -e "wɛɛ vɪnan 'o 'tɛ "paa 'ka da bɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'si 'an -sru "dɪ. ² Minnun -taa 'ka 'pinlɛ 'wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. ɛn tɔ -mie -taa "bɔlɛ bɛ, minnun 'ka -tɛɛman, te o 'ci "nrɔnman 'nan 'o ya Bali 'sunan. ³ 'Wɪnun zɪɛ waa dra, kɔɔ wa'an "ti 'tɔa dɪ, ɛn wa'an 'tɔa dɪ.

⁴ 'Wɪnun zɪɛ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan -te -a -tɔ 'bɔ bɛ, -e 'an wei -cin 'e 'trɔa 'ka 'ji. Ma'an vɪlɛ 'cɛɛ -a pou sianan "dɪ, kɔɔ te an ya 'ka yei.»

Zozi "e 'nan Bali lei 'saun -taa 'wɪ tɪglɪ 'ci 'sɪlɛ

⁵ «'Bɛ nɛn 'gʋɛ, an "ta lia 'an da min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va. 'Wɪ zɪɛ maan 'vɪ 'cɛɛ, ɛn min -tɔ 'ka yɪlɛ 'ka yei -e 'e laabo 'an 'lɔ 'nan nyin zia nɛn an "ta -ko dɪ. ⁶ 'Pian zɪ an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'cɛɛ bɛ, ɛn 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, e ya 'cee 'wɪ "yɪ "a -e 'an 'kɔ. Kɔɔ -te ma'an 'kɔlɛ dɪɛ, 'ka 'pa "vazan 'ka 'taa dɪ. 'Pian -te an -kɔ bɛ, maan "paa -sia 'cɛɛ.

⁸ -Te e -ta bɛ, 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "a bɛ 'lee 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ 'lee Bali -le tin 'badɪ bɛ, -yɛɛ -ci -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ. ⁹ -Wee 'wɪ 'wɪlɪdɪ "nɛn 'nan wa'a yɪ 'tɛala 'an

da dɪ. ¹⁰ Bali -le 'wɪ tɪglɪ drɛdɪ nɛn 'nan an lia 'an da 'an "ti 'va, ɛn ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. ¹¹ Bali -le tin 'badɪ nɛn 'nan Satan nɛn e 'trɛ 'gʋɛ -a "paala bɛ tin -tɛ "da.

¹² 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman -e 'ka -ci man tɔ 'gʋɛ -a dɪ. ¹³ Bali lei nɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ bɛ, -te e -ta bɛ, -yɛɛ 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn 'ci "sia 'cɛɛ. Ya'a 'wɪ 've 'e 'bɔ 'le 'pleblɛ 'a dɪ, 'pian 'wɪ nɛn yaa man bɛ, -nyrɛn yaa ve minnun lɛ. 'Wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ -kɔɔbli bɛ, -nyrɛn yaa -ci "sia minnun lɛ. ¹⁴ -Yɛɛ 'mɛn -dan ci -kɔɔnman minnun lɛ, kɔɔ 'wɪnun nɛn e -taa -a vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, e "sia an 'va. ¹⁵ Fɛ pɛɛnɔn nɛn e cɪ 'an "ti 'lɔ bɛ, te e ya 'mɛn vɛ -a "nyian, -yɛɛ "wɛan maan 'vɪ 'nan, 'wɪnun nɛn yaa ve 'cɛɛ bɛ, e "sia 'an 'va.»

Zozi "e 'nan ci "nrandɪ -taa 'e -srɛnɔn 'lɔ

¹⁶ Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Tɔ -fʋ "wɛnnɔn -e 'ka vɪlɛ 'kaan yɪ "nyian dɪ, ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn -a -srɛnɔn -mienun 'wɪ vɪdɪ 'sia o cin yei. Waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ nɛn yaa 'vɪ -cɛɛ 'gʋɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Yaa 'vɪ 'nan, tɔ -fʋ "wɛnnɔn -e 'ka vɪlɛ 'kaan yɪ "nyian dɪ, ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ. ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan an "ta -ko 'an "ti 'srɔn. ¹⁸ Tɔ "wɛnnɛn 'bɔ nɛn yaa ve 'gʋɛ -a -ci nɛn 'nɔn? 'Wɪ nɛn e cɪ 'vale 'e ve bɛ, -ka'a -ci maan dɪ.»

¹⁹ Zozi -a -tɔ 'nan o ya "vale 'o 'wɪ zɪɛ -a -ci laabo 'e 'lɔ, ɛn e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan tɔ -fʋ "wɛnnɔn, te ka'a "nyian 'an 'ye dɪ ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ. 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn ka 'wɪ laabo 'ka cin lɔ 'gʋ? ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -taa "wuɔlɛ 'kpa tɪglɪ, 'pian te 'trɛdanɔn 'le 'ci "nranman. 'Ka 'ta dra -trɔdrɔ, 'pian 'cee ta drɛdɪ -trɔdrɔ zɪɛ e limlan "da ci "nrandɪ -a. ²¹ 'Ka 'ci "nrɔn -pɔnzan da. -Te -yɛɛ 'nɛn 'ya tɔ 'bɔ bɛ, -a ta dra -trɔdrɔ, kɔɔ -yɛɛ yra yɪdɪ 'bɔ. 'Pian -te e 'nɛn 'bɔ 'ya bɛ, -e 'yɛɛ yra yɪdɪ -cin 'e 'san

17

"ji. -A ci "nranman 'sien 'nan 'e min 'bɔla 'trɛda. ²² -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. Tɔ 'gʊɛ -a bɛ 'ka 'ta a -trɔdrɔ, 'pian an 'ka yɪ pee wo -e 'ka 'ci 'e "nran. ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlam an -e 'e ci "nrandɪ zɪɛ -a 'si 'ka 'lɔ dɪ. ²³ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, ka'a "nyian 'wɪ 'tɔ laabo 'an 'lɔ dɪ.

Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, fɛ nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ yaa -nɔan 'cɛɛ. ²⁴ Ka'a tian fɛ -tɔ laabulɛ 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a dɪ. 'Ka laabɔ -yrɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ -e 'cee ci "nrandɪ 'e 'ciɔla "da "fo.»

Zozi "e 'nan 'e -srɛnɔn 'o -pɔan 'kun

²⁵ «'Wɪnɔn zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ -kɔnnɛn "ji. Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, te ma'an "nyian 'wɪ tin 'baa 'cɛɛ -kɔnnɛn "ji dɪ, 'pian 'an "tɪ 'le 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'wein. ²⁶ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'ka fɛ laabɔ 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a. 'An 'bɔ "cɛɛ 'an "tɪ trɔ "baa -yee fɛ -nɔndɪ 'cɛɛ -a dɪ, ²⁷ kɔɔ 'an "tɪ 'bɔ 'ka ye "yɪ, kaan 'yɪ "yɪ 'le "wɛan. Kaan ye "yɪ, ɛn ka yɪ -tɛala "da 'nan an 'si Bali va, -yee "wɛan 'an "tɪ 'bɔ 'ka ye "yɪ. ²⁸ An 'si 'an "tɪ 'va, ɛn an -ta 'trɛ 'gʊɛ -a da. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, an "ta "sia 'trɛda -e 'an li 'an da 'an "tɪ 'va.»

²⁹ ɛn -a -srɛnɔn "e 'nan -yrɛ 'nan: «I ya 'wɪ tin 'banan "mɛn 'e 'ci -a 'wein te e 'ka -kɔnnɛn "ji dɪ. ³⁰ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, kɔa -tɔ "mɛn 'nan i 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa. 'Wɪ nɛn kɔ cɪ "vale 'kɔ laabo 'i 'lɔ bɛ yia -tɔa, te kɔ'a tian -a laabulɛ dɪ. -Yee "wɛan kɔ yɪ -tɛala 'i da 'nan i 'si Bali va.»

³¹ ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Ka yɪ -tɛala 'an da, 'bɛ a zɪ. ³² 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, 'ka pɛɛnɔn fuimlan "man -e min -tɔ 'e 'kɔ 'e 'lɛ zia. -A tɔ 'bɔ 'bɔ 'va. Tɔ zɪɛ -a man nɛn kaan "tɔɛ 'an -tɔwli. 'Pian an 'ka 'an -tɔwli "dɪ, kɔɔ 'an "tɪ -kɔan 'an "srɔn.

³³ An -fɔ 'e 'flin an 'wɪnɔn pɛɛnɔn 'gʊɛ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e 'ka 'fɔ -trɔɔ, -e -kaa drɛ min -tɔwli "a -le "wɛan. Ka -taa 'ka yɪ lɛ 'trɛda, 'pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ, an 'trɛda 'plɛblɛ pɛɛnɔn klɔ.»

Zozi Bali trɔ 'ba 'e -srɛnɔn lɛ

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, 'e yɪa -tɔ laji, ɛn e 'nan:

«'An "tɪ, -a tɔ 'bɔ. 'An 'bɔ nɛn 'i 'pɪ -a bɛ, 'yian 'tɔ drɛ -dan, -e 'mɛin 'tɔ drɛ -dan "nyian. ² I 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn, ɛn yian 'pla fɛ pɛɛnɔn 'ta lou, -yee "wɛan minnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -wɛlɛ. ³ 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e 'i 'tɔ, 'nan 'i 'bɔ 'tɔwli yɪɛ cɪ Bali tɪgɪ 'a, ɛn 'an 'bɔ Zozi Crizi nɛn yian 'pa 'sia bɛ min 'e 'an 'tɔ. ⁴ 'Mɛin 'tɔ drɛ -dan 'trɛda, ɛn 'nyranman nɛn yia -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ, maan 'lɛ sɔɔ. ⁵ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'an "tɪ, 'yian drɛ -dan 'i "srɔn "nun. Zɪ an cɪ -dan 'i "srɔn "nun 'e 'cɛn, te 'trɛ "ka tian dɪɛ, 'yian drɛ -a 'e 'pa 'ji.

⁶ Zɪ i cɪ bɛ, maan -ci 'si minnɔn nɛn i o 'si "va 'trɛdanɔn yɛi ɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ -wɛlɛ. O ya 'yie vɛ -a, ɛn i o -nɔn 'mɛn. O 'ta 'wɔla 'i wei da, ⁷ ɛn waa -tɔ "mɛn 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, e "sia 'i 'va 'kpagba. ⁸ -Yɛɛ cɪ 'nan weinun nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'vɪ -wɛlɛ ɛn waa 'sia "da. Waa -tɔ 'nan 'wɪ tɪgɪ an 'si 'i 'va, ɛn o yɪ -tɛra "da 'nan yɪɛ 'an 'pa 'sia.

⁹ -Wee "wɛan nɛn an cɪ 'i trɔ 'banan. An 'ka 'i trɔ 'banan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le "wɛan dɪ. 'Pian minnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, -wee "wɛan nɛn an cɪ 'i trɔ 'banan, kɔɔ o ya 'yie vɛ -a. ¹⁰ Minnɔn pɛɛnɔn nɛn o cɪ 'mɛn vɛ -a bɛ, o ya 'yie vɛ -a. ɛn minnɔn nɛn yie vɛ -a bɛ, o ya 'mɛn vɛ -a, -wee "wɛan nɛn 'an 'tɔ drɛ -dan. ¹¹ An "ta "sia 'trɛda -e 'an 'lɔ 'i 'va nun te o "ya wo 'trɛda 'gʊ. 'An "tɪ "nɛn e ya 'saun bɛ, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ -yee 'plɛblɛ 'a, 'i yɪɛ 'tɔ o va, 'dʊ -e -kaa fɔ waa -tɔwli "le zɪ 'kɔ cɪ 'yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² Tɔ nɛn te an ya o va 'trɛda bɛ, 'an yɪɛ 'tɔ o va, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, -yee 'plɛblɛ 'a. Min -tɔwli 'ka 'sanlɛ dɪ, -te yaa 'silɛa min -wɪlɪdɪ "a dɪɛ. -Yɛɛ 'san 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.

13 Bε nen 'gυε an "ta "lo 'i 'va, en 'winun 'gυε maan ve tɾeda 'gυ 'nan -e ci "nrandi nen 'an 'lɔ bε, 'e 'kan "nyian -wee 'lɔ 'e 'ciɫadı "da "fo. 14 'I wei bε, maan 'vɪ -wɫε, -yee "wεan 'tɾedanɔn 'nandi 'sia o man. O 'nandi 'sia o man 'nan o 'ka "nyian 'wee vε -a dɪ, "le zɪ an 'ka -wee vε -a dɪε -yee 'wɪ 'zɔ. 15 An 'ka 'i trɔ 'banan 'nan 'i o 'si 'tɾedanɔn yei "dɪ. An ya 'i trɔ 'banan 'pian 'nan, 'i yie 'tɔ o va Satan nen e 'wɪ 'wɫɪdɪ "paa 'nyranman -a bε -yee "wεan. 16 O 'ka 'tɾedavε -a dɪ, "le zɪ an 'ka 'tɾedavε -a dɪε -yee 'wɪ 'zɔ. 17 'I 'wɪ tɪgɫɪ -kɔɔn -wɫε -e 'o drε 'yie vε -a "fo. 'Wɪ tɪgɫɪ zɪε 'i wei nen. 18 Zɪ yian 'pa 'sia 'tɾeda bε, -a -tɔwɫɪ "nen "nyian an o 'pa 'sia 'tɾeda. 19 An 'fli -nɔan -e 'an 'ka -wee "wεan, 'dɔ -e 'o drε 'yie vε -a "fo.

20 -Wee "wεan nen an ya 'i trɔ 'banan, en minnun nen o yi -tɛra 'an da o wei -le "wεan bε, an ya 'i trɔ 'banan "nyian -wee 'wɪ man. 21 An ya 'i trɔ 'banan 'nan -e 'o drε min -tɔwɫɪ "a. 'An "tɪ, 'o 'kɔn 'o kɛadı 'kɔ man, "le zɪ 'kɔ 'vale 'yia, kɔ ya min -tɔwɫɪ "a bε -yee 'wɪ 'zɔ. 'O drε min -tɔwɫɪ "a -e 'tɾedanɔn 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia. 22 An o drε -dan "le zɪ yian drε -dan bε -yee 'wɪ 'zɔ. An o drε -dan 'nan -e 'o drε min -tɔwɫɪ "a, "le zɪ kɔ cɪ 'yia min -tɔwɫɪ "a bε -yee 'wɪ 'zɔ. 23 Kɔ ya waa min -tɔwɫɪ "a, en kɔ ya 'yia min -tɔwɫɪ "a 'nan -e 'o drε min -tɔwɫɪ "a 'kpa tɪgɫɪ. 'E drε zɪε -e 'tɾedanɔn 'o -tɔ 'nan, yie 'an 'pa 'sia, en i o ye "yi "le zɪ yian ye "yi "bε -yee 'wɪ 'zɔ.

24 'An "tɪ, minnun pɛɛnɔn nen i o -nɔn 'mɛn bε, an ya "va 'nan 'kɔ 'kan waa fɛnan nen an -kɔan "bε -a -nan. An ya "va 'nan 'o 'mɛn -dan ci yɪ. Yian drε -dan, kɔɔ yian 'yɪ "yi, te yɪ'a tian 'tɾε drɛɛ dɪ. 25 'An "tɪ, i ya tɪgɫɪ. 'Tɾedanɔn 'ka 'i 'tɔa dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'mɛin -tɔa. En 'an -srunɔn "o 'tɔ "nyian 'nan yie 'an 'pa 'sia. 26 Zɪ i cɪ bε, maan kɔɔn -wɫε, en maan -kɔɔnman tian -wɫε, 'nan -e 'o cin yɪ

"yi "le zɪ yian ye "yi "bε -yee 'wɪ 'zɔ, te kɔ ya waa min -tɔwɫɪ "a.»

18

Zuif'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mt 26.47-58; Mk 14.43-50, 53-54; Lk 22.47-54)

1 Zɪ Zozi cɛɛn Bali trɔ 'badɪ man bε, en 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, o -kɔ 'yi nen waa laabo Cedrɔn bε -a -sru. Fei -tɔ a fε zɪε -a -nan, -a da nen o -kɔ.

2 Zozi 'lee 'e -srunɔn 'o cin ye 'e 'cɛn fε zɪε -a -nan, -yee "wεan Zudazi nen e "ta -daa Zozi 'nɔnɫe 'e 'nanmannɔn ɫε bε, yaa -nan -tɔa.

3 'Sounja 'pa 'tɔ 'lee minnun nen Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn o 'pa 'sia bε, Zudazi -trɔa o 'le, en e -kɔ waa fei zɪε -a da. "Wεε vɪnan 'o 'kɔ bε, sɾɔannun a -wɫɔ, -kannɛnnun a -wɫɔ, en -kuli -tan fɛnun a -wɫɔ.

Zɪ o 'bɔla bε, 4 en Zozi 'kɔ o 'ɫε, te e 'wɪ nen e "ta -daa "bɔɫe "man "bε -a -tɔa, en yaa laabu -wɫɔ 'nan: «-Tɪ nen -kaa -wεɛman?»

5 O 'nan -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi nen kɔa -wεɛman.»

En Zozi 'e -wɫε 'nan: «'An 'bɔ nen 'gɔ.»

Zudazi nen e Zozi 'bɔ 'nɔn 'e 'nanmannɔn ɫε bε e ya o yei. 6 Zɪ Zozi -a 'vɪ -wɫε 'nan, 'e 'bɔ nen 'gυε, o -kɔ 'o koda en o tiila "tra.

7 -A -nan nen Zozi -a laabu "nyian -wɫɔ 'nan: «-Tɪ nen kaa -wεɛman?»

En o -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi nen.»

8 Zozi 'e 'nan -wɫε 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛε 'va 'nan 'an 'bɔ nen 'gɔ. - Yee "wεan -te maan nen ka cɪ 'an -wεɛnan bε, ka minnun 'gυε o 'tɔɪ 'o 'kɔ.»

9 Zɪ 'wɪ nen Zozi -a 'vɪ 'e 'cɛn bε 'e 'ɫε sɔɔ zɪε. Yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan: «Minnun nen i o -nɔn 'mɛn bε, o va min -tɔwɫɪ 'ka 'sanɫe dɪ.»

10 -A -sruzan nen Simɔn Pieri -a bε, sɛn a -yrɔ, yaa 'sɔ 'e 'kɔɫe 'ji, en e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tɔ -pɛ "yi "da "trɔɛn cɛɛn. Min zɪε waa laabo Maku.

11 En Zozi 'e Pieri ɫε 'nan: «'I 'yie sɛn wɔ 'e 'kɔɫe 'ji! 'Kulenen nen yra

yidi ci -ji 'gʊɛ, 'an "ti -a 'pla 'mɛn, ma'an ve "man "cɛjɛ di.»

¹² 'Sounjanun 'lee 'o 'tazan 'lee minnun nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn o 'pa 'sia bɛ, o Zozi 'kun, waa yri, ¹³ ɛn o -ku -a 'e tɛdɛ min -tu nɛn waa laabo Ane bɛ -a va. Waa nan "ti laabo Kaifa, -yɛɛ ci lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji Bali -pannɔn 'tazan -a. ¹⁴ Kaifa zɪɛ, -yɛɛ 'wɪ tin 'ba "nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan, -a "yi mlin -e min -tɔwli 'e min pɛɛnɔn 'lɛji -ka wɔ.

Pieri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a di

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simɔn Pieri 'lee Zozi -sruzan 'tɔ, 'bɛ sɔɔnla Zozi 'bɔ -sru. Zozi -sruzan 'tɔ zɪɛ Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ -a -tɔa. -Yee "wɛan -yɛɛ wlala 'o 'vale Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ 'le -klɔn -ji. ¹⁶ 'Pian Pieri 'e -fɔv bei -klɔn -yɛɛ "nɛn. -A -sruzan 'tɔ bɛ, e 'li 'e da, ɛn e 'wɪ tin 'ba lɔmɔn nɛn 'e yie -tɔa -klɔn 'bɔ -yɛɛ "nɛn "bɛ -yɛɛ.

Tɔɔn, ɛn e -si -nɔn Pieri lɛ, ¹⁷ yaa laabu Pieri -lɔ 'nan: «Bii 'gʊɛ, -a -sruzan 'tɔ nɛn "nyian "yie "a?»

ɛn Pieri 'e 'nan -yɛɛ 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a di.»

¹⁸ Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ 'sunɔn 'lee 'sounjanun nɛn -nan bɛ, o 'tɛ 'fɔ "nɛn, ɛn waa si -fɔ trun -taa "le "wɛan. Pieri -tɔ o va, ɛn e 'tɛ "klandi 'sia.

Bali -pannɔn 'tazan Ane 'wɪ laabu Zozi 'lɔ

¹⁹ Bali -pannɔn 'tazan 'wɪ laabu Zozi 'lɔ. Yaa laabu -yɛɛ -a -sruzan da, ɛn yaa laabu -yɛɛ 'wɪ "paadi da.

²⁰ ɛn Zozi "e 'nan -yɛɛ 'nan: «An 'wɪ tin 'ba min pɛɛnɔn yie man, ɛn yi pɛɛnɔn man te an 'wɪ "paaman minnun ji Bali trɔ 'ba 'kɔnnun -ji 'lee Bali -pan 'kɔnnun nɛn Zuif 'nɔn o cin ye -ji bɛ -a -ji. Ma'an 'wɪ 'tɔ dreɛ 'e yɔɔdi di. ²¹ -Mɛ "le "wɛan i 'wɪ laabo 'an 'lɔ 'wɪ zɪɛ -a da? Minnun nɛn waan wei 'man bɛ, 'wɪ nɛn maan tin 'ba -wlɛ "bɛ, waa -tɔa. O lɔ nɛn 'i laabu.»

²² Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tɔ nɛn 'e 'tɔdi Zozi "srɔn "bɛ, e 'pa 'fɔ Zozi yɛɛ, ɛn e 'nan -yɛɛ 'nan: «-Tɛ 'vɪ 'yie 'nan 'i 'wɪ tin 'ba Bali -pannɔn 'tazan lɛ zɪɛ?»

²³ ɛn Zozi -a 'vɪ -yɛɛ 'nan: «-Te maan 'vɪ 'wɪlidi "bɛ, 'wɪ nɛn maan 'vɪ "va "wɪlidi "bɛ, 'i vɪ 'mɛn. ɛn -te ma'an 'wɪ 'wɪlidi "vɪlɛ diɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn i fɛ 'le wo 'an 'ji?»

²⁴ Ane Zozi 'tɔ 'e -yɛɛ, ɛn yaa -nɔn 'nan 'o 'ku -a Kaifa lɛ. -Yɛɛ ci Bali -pannɔn 'tazan -a lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji.

Pieri yɔɔ "da "nyian 'nanya'a Zozi 'tɔa di

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Tɔ zɪɛ -a wɪ bɛ, te Simɔn Pieri a tian 'e 'tɔdi 'tɛ man 'tɛ "klannan. ɛn waa laabu -yɛɛ 'nan: «Bii 'gʊɛ, -a -sruzan 'tɔ nɛn "nyian "yie "a?»

Simɔn yɔɔ "da, ɛn e 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a di.»

²⁶ Bali -pannɔn 'suzan 'tɔ a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan. Min nɛn Pieri -a "trɔɛn cɛɛn bɛ, -a dri nɛn, e 'nan Pieri lɛ 'nan: «Mɛin 'yɪ 'ka 'vale Zozi 'a fei.» ²⁷ Pieri yɔɔ "da "nyian. 'Nun tɔɔn, ɛn manɛn wɪ.

O -ku Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Bodrun puunɔn nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'si Zozi 'a Kaifa -va, ɛn o -ku -a Rɔm min -kɔnmandan -le -klɔn -ji. Zuif 'nɔn 'ka "o -wɪa "wɔlɛ Rɔm min -kɔnmandan -le -klɔn -ji di, "tɔgɔ 'o "tri "tɔ Bali 'lɛ, -e 'o vɪlɛ 'o -kɔla Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi da fɛnun -blidi -a di.

²⁹ -Yee "wɛan -kɔnmandan Pilati 'bɔ 'bɛ 'bɔla ɛn e -ku o va. Yaa laabu -wɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn min 'labɛ yaa dre, ɛn ka 'wɪ -tɔa "man?»

³⁰ ɛn o 'nan Pilati lɛ 'nan: «"Te 'wɪ 'wɪlidi "dreɛzan "cɛɛ diɛ, "te kɔa 'talɛ -a 'i 'va 'gʊ di.»

³¹ ɛn Pilati -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'bɔ, 'ka 'ku -a -e 'ka -yɛɛ 'wɪ tin 'ba "le zɪ 'cɛɛ -pei -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.»

ɛn Zuif 'nɔn "o 'nan -yɛɛ 'nan: «'Ka -a -si -nɔn lɛ 'kɔɛ 'nan 'ku min -tɛ

di.» ³² Zi 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ 'e 'cɛn 'yee -kadɪ da bɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ.

³³ Tɔɔn ɛn Pilati 'li 'e da 'yee -klɔn -ji. E Zozi laabu, ɛn yaa laabu -yrɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

³⁴ ɛn Zozi -a laabu -yrɔ 'nan: «'I 'bɔ, yɪɛ 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'i 'bɔ 'a, -baa minnun 'bɛ 'vɪ ɛn 'i "man?»

³⁵ Pilati 'e -yrɛ 'nan: «Zuif min nɛn maan? 'I 'bɔ flannɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'bɛ 'i 'nɔn 'nan 'meɪn 'tɛ. -Mɛ "nɛn yia drɛ?»

³⁶ ɛn Zozi 'e 'nan: «'Trɛda min-nun "cɛɛ 'an 'tɔ mingɔnnɛn -a di. "Te -wɛɛ 'an 'tɔ mingɔnnɛn -a bɛ, "te 'an 'sunɔn 'an 'ta kuli -tan, -e minnun 'o vilɛ 'waan 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ di. 'Trɛ 'gʋɛ -a da minnun "cɛɛ 'an 'tɔ mingɔnnɛn -a di.»

³⁷ ɛn Pilati -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Yɪoo, mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

Zozi 'e 'nan: «-Inyan, -a 'bɔ nɛn i "sia -a vɪnan bɛ an ya -a. An -ta 'trɛda 'nan -e 'an 'wɪ tɪgɪ vɪ minnun lɛ. -Yee "wɛan waan 'ya, minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ tɪgɪ -tɔa "bɛ, 'o "trɔɛn -tɔa 'an wei lɛ.»

³⁸ Pilati -a laabu -yrɔ 'nan: «-Mɛ "nɛn 'wɪ tɪgɪ 'a?»

Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a laabu bɛ, e 'bɔla, ɛn e -kʋ "nyian Zuif 'nɔn 'va. ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Ma'an 'wɪ 'tʋ yɪɛ min 'gʋɛ -a man, -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji di. ³⁹ 'Pian 'wɪ nɛn -cɛɛ dra 'e 'cɛn bɛ, 'bɛ cɪ 'nan -te Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi 'bɔ bɛ, an "sia -pʋ 'kɔnzɔn 'tʋ man. -Yee "wɛan maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, ka ya 'va 'nan 'an 'si Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn man?»

⁴⁰ Tɔɔn, ɛn o pɛɛnɔn -paandi 'sia 'e cɪn va. Waa ve 'nan: «-Cɛjɛ oo! -Cɛjɛ oo! Te 'i 'si min 'labɛ 'bɛ man di oo! Barabazi man nɛn 'i 'si o!» Barabazi 'bɔ zɪɛ, min nɛn e min -tɛ bɛ -nyrɛn.

19

¹ ɛn Pilati 'e 'nan 'sounjanun lɛ 'nan 'o Zozi 'kun, -e 'o -sɔn -ngble -a. ² 'Sounjanun 'bɔ lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le -yee mingɔnnɛn

kle 'zʋ. O mingɔnnɛn -tralɛ 'tɛndɛn 'tʋ 'si, ɛn waa 'wɔ "da. ³ O -pli "man -a "srɔn te waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tʋ 'tɔ bɔ», -e 'o 'pa 'fɔ -a yra.

⁴ Pilati 'bɔla 'nyian, ɛn e 'nan Zuif 'nɔn lɛ 'nan: «An "ta -a bɔala 'cɛɛ bei -e 'ka -tɔ 'nan ma'an 'wɪ 'tʋ yɪɛ "man -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji di.» ⁵ ɛn Zozi 'bɔla te lei kle "a -a -wulo -man, ɛn mingɔnnɛn -tralɛ a "da. -A -nan nɛn, Pilati 'e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Cɛɛ min bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

⁶ Zɪ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee o 'sunɔn -a 'yɪ bɛ, ɛn o -paandi 'sia. Waa ve 'nan: «'I -peɪn yɪba "plan da! 'I -peɪn yɪba "plan da!»

ɛn Pilati 'e -wɛɛ 'nan: «'Ka 'si, -e 'ka -peɪn yɪba "plan da 'ka 'bɔ 'a! Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tʋ yɪɛ "man -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji di.»

⁷ Zuif 'nɔn 'o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kʋɛ -peɪ -tɔ 'wɪ 'tʋ a. 'Kʋɛ -peɪ -tɔ wɪ zɪɛ -a pɛ -ji nɛn waa -tea, kɔɔ e 'nan Bali -pɪ nɛn 'yaa.»

⁸ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn -yee "klandɪ 'pa "da. ⁹ Pilati wɪa "nyian 'yee -klɔn -ji, ɛn yaa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «'I "sia nyin?» 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tʋ 'silɛ "da "di. ¹⁰ ɛn Pilati 'e -yrɛ "mɛn 'nan: «'An 'bɔ 'lɛ nɛn yɪ'a 'wɪ 'tʋ sia "da "dʋʋ? Yɪ'a tɔa 'nan -a -si a 'an 'lɔ -e 'an 'si 'i man dʋʋ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ di -e 'meɪn -peɪn yɪba "plan da dʋʋ?»

¹¹ Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yɪ'a 'kɔlamɔn fɛ -tʋ drɛdɪ -a 'mɛn, te Bali "cɛɛ -si -nɔn di, -yee "wɛan min nɛn yaan 'nɔn 'yɪɛ bɛ, -yee 'wɪ 'wɪldɪ 'bɛ cɪ -dan.»

¹² Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn yaa -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e "sia Zozi man. 'Pian te Zuif 'nɔn -paanman 'nan: «-Te 'i 'si "man "bɛ, te 'i 'ka Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn tazan Seza bee -a di. Kɔɔ min nɛn e 'fli drɛ mingɔnnɛn -a bɛ, te -a peɪ a 'e 'padɪ "man.»

¹³ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ 'bɛ 'man 'nyian bɛ, ɛn e 'nan 'o Zozi bɔla bei. Tɔɔn ɛn Pilati 'bɔ -nyran 'yee tin 'ba peɪn -da. Fɛ zɪɛ -a -nan a 'e wluandɪ, waa drɛ -kɔlɛ -a "le lazo nɛn waa -fɔ. Waa laabo Ebrɛ wei -ji «Gabata». ¹⁴ Te

yidε 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn Zuif 'nɔn a 'wee 'si nɔnba -ji "fɛdi man drɛnan.

-A -nan nɛn Pilati 'e 'nan Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ 'nan: «'Cee mingɔnnɛn 'bɔ nɛn bɛ.»

¹⁵ ɛn o -paandɪ 'sia 'nan: «'O -tɛ, 'o -tɛ! 'I -pɛin yiba "plan da!»

ɛn Pilati -a laabv -wɔ 'nan: «'An 'cee mingɔnnɛn -pɛin yiba "plan da?»

Tɔɔn ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kvɛ mingɔnnɛn a -tɔwli "cɛ, waa laabo mingɔnnɛn Seza.»

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn Pilati 'e 'pɛ 'si Zozi da, ɛn yaa -pɛindɪ yiba "plan da -si -nɔn.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'Sounjanun -kv Zozi 'a. ¹⁷ Zozi 'bɔ 'bɛ 'yee yiba "plan 'sia, ɛn o -kv -a fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan. Waa ve Ebre wei -ji «Golgota». ¹⁸ Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn waa pɛin yiba "plan da. O min -tv pɛin yiba "plan da -a -pɛ "yi "da, ɛn o min -tv pɛin "nyian yiba "plan da -a -pɛ bɔ da.

¹⁹ Pilati 'e 'nan 'o yiba 'fɔnɛn da 'crɛn -tɛ, -e 'o 'pa Zozi 'le yiba "plan ta lou. Waa 'crɛn -tɛ "da 'nan:

«Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, Nazaretɪ min Zozi.»

²⁰ 'Wɪ 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ Ebre wei -ji, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Latɛn wei -ji, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Grɛk wei -ji. Zuif 'nɔn "kaga 'wɪ zɪɛ -a ta 'vɪ, kɔɔ fɛnan nɛn o Zozi pɛin yiba "plan da bɛ, e ya 'fla "srɔn "kogo.

²¹ ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'kv -a vilɛ Pilati lɛ 'nan: «Te 'e 'kɔn 'e 'crɛn -tɛdɪ Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn dɪ! 'Pian 'i crɛn -tɛ 'nan, e 'nan 'e ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a!»

²² Pilati -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan crɛn -tɛ bɛ, ma'an "nyian -a limlan dɪ.»

²³ Zɪ 'sounjanun cɛɛn Zozi -pɛindɪ man yiba "plan da bɛ, ɛn o sɔnɔn nɛn waa 'sv "da "bɛ, waa 'pla sinjɛn, ɛn waa 'sia 'tudv. -Yee sɔ -gblɔ -tv nɛn wɛɛ pɛɛ 'tɔwli "plɔun bɛ, wɛɛ 'si,

²⁴ ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa 'fɔv bɔv dɪ, 'pian -kaa 'lein 'wɛ tuɔla, -e min nɛn e -tria "da "bɛ, 'o -nɔn -yrɛ.»

Zɪ Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn bɛ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'O 'mɛn sɔ pli 'o cin yei,

ɛn o 'mɛn sɔ -gblɔ 'si

'lein 'wɛ 'tuɔladɪ da.»

'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'sounjanun -a drɛ.

²⁵ Tv zɪɛ -a wlu bɛ, te yiba "plan nɛn o Zozi pɛin "da "bɛ, lumɔn sinjɛn a 'o 'tɔdɪ "wlu. Zozi 'bɔ "bɔ 'lee Zozi "bɔ "blu 'lee Klopa nan Mari 'lee Madala lɪ Mari. ²⁶ Zɪ Zozi 'e "bɔ 'yɪ, te 'e -sruzan nɛn yaa ye "yi "bɛ -a ye 'e 'tɔdɪ 'e "bɔ "srɔn "bɛ, ɛn e 'nan 'e "bɔ "lɛ 'nan: «'I 'pɪ nɛn bɛ o.» ²⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -sruzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I "bɔ "nɛn bɛ o.» 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ, -a da nɛn -a -sruzan -a drɛ, 'e yiɛ 'tɔ -a "bɔ 'va.

Zozi 'kanan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ Zozi -a -tɔ 'nan 'e 'wɪ pɛɛnɔn 'lɛ sɔɔ, ɛn e 'nan "mɛn 'nan: «'Yi dra 'an -tɛa.» Zɪ 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. ²⁹ -Wɛn 'wɛ nɛn e -fɔla -trillii bɛ, -a -pɔ -tv a 'sounjanun 'bɔ 'lɔ -wee mlinvɛ -a. ɛn o sɔ -tv 'si, waa 'fɔ -wɛn zɪɛ -a, waa yrɪ -cɛan "nɛn, ɛn waa -tɔ -a 'lɛbo "nɛn. ³⁰ Zɪ Zozi cɛɛn -a flɔndɪ man "ji "bɛ, ɛn e 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn 'e 'lɛ sɔɔ "mɛn.» -A -nan nɛn 'e 'wulo -fɔ 'e 'wlu, ɛn 'e yiɛ 'lɛ 'wɔ.

³¹ 'Yaa yi da nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'kv Pilati trɔ 'balɛ 'nan min -nɔn nɛn o o -pɛin yiba "plan da bɛ, o o cɛin "yee -e 'o o 'si 'nan. Waa drɛ zɪɛ, kɔɔ -te tv cɛɛn bɛ, -wee 'flinla "yi nɛn, ɛn o 'ka "vale min -kadɪ 'e 'fɔ 'e 'padɪ yiba "plan da dɪ.

³² Pilati 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o 'kv -a drɛ. Zɪ 'o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn min "fli "nɛn o o pɛin Zozi "srɔn "bɛ, waa -tv cɛin "fli yee, ɛn waa -tv cɛin "fli yee. ³³ O 'bɔ Zozi da, ɛn waa 'yɪ 'nan e ya 'e 'kadɪ -yee "wɛan wa'a cɛin "yeelɛ dɪ. ³⁴ 'Pian 'sounja min -tv Zozi 'fɔn 'e 'sɛan da 'yee -tin -a. 'Nun tɔɔn 'yi -sran, ɛn nɪn -sran.

³⁵ Min 'bɔ nɛn e 'wɪ 'gʊɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a san 'bɛ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan -e 'ka 'bɔ 'nyian 'ka 'yɪ -tɛra "da. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ 'gʊɛ, 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn -a 'bɔ 'e -tɔa 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

³⁶ 'Wɪnʊn 'bɔ zɪɛ e drɛ 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-A 'wɛɛ -tuwɪ 'ka 'wia dɪ.»

³⁷ ɛn e ya 'nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ fɛ pee -nan 'nan:

«Min nɛn waa 'fɔn bɛ,

-a lɛ nɛn min pɛɛnɔn 'yɪ 'e 'fʊ.»

Zozi wɔnan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Min -tʊ nɛn waa laabo Zozɛfʊ bɛ, e 'sia Arimate, Zozi -sruzan nɛn. 'Pian 'e "kɫanman Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lɔ 'lɛ "wɛan, e ya -a -sru 'e yɔɔdɪ. Zozɛfʊ -si trʊ 'ba Pilati -lɔ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ -e 'e wɔ. Pilati -a -si -nɔn -yrɛ, ɛn e -kʊ Zozi 'kadɪ 'bɔ 'silɛa. ³⁹ Nikodem nɛn 'yɪ -tʊ da e -kʊ Zozi 'va -pei -man bɛ, "e "ta wɔ 'nyian 'e 'lɔ lɛ 'yɪlɛ nɛn waa wo min pa man bɛ -a. 'Yɪlɛ zɪɛ, e ya 'e baadɪ mire 'lee aloɛ -a, ɛn -a kilo a -fuba yaaga. ⁴⁰ 'O 'vale Zozɛfʊ -a, -wɛɛ Zozi pa 'yrɪ. 'O 'yɪlɛ -sɛn sɔ 'jɪ ɛn waa drɛ 'a. Zɪ Zuif 'nɔn 'wee pa dra zɪɛ -e 'o wɔ.

⁴¹ Fɛnan 'bɔ nɛn o Zozi pɛɪn yɪba "plan da bɛ, fei -tʊ a -a "srɔn. Fei zɪɛ -a da bɛ, min -yrɛ nɛn waa cɛɛn -kɔlɛ -jɪ bɛ -a -tʊ a -nan. -Yrɛ zɪɛ wa'a tian min wɔlɛ "jɪ "dɪ. ⁴² -A 'bɔ 'jɪ nɛn o Zozi 'wɔ. Zuif 'nɔn 'lɛ 'flinla "yɪ a -tanɔn bɔdɪ -a, ɛn -yrɛ 'bɔ a "nyian -kogo -yɛɛ "wɛan -a 'jɪ nɛn o Zozi 'wɔ.

20

Zozi wɫuan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ 'Mɔnnɛn 'yɪ da, bodrun puunɔn, te klunglun 'nɛn a tian, ɛn Madala lɪ Mari -kʊ Zozi -yrɛ da. -Kɔlɛ nɛn o -yrɛ 'bɔ 'lɛ 'wɔ 'a bɛ, yaa 'yɪ 'e 'sidɪ "nɛn. ² Mari 'lɪ 'e da flɔn -a, ɛn e -kʊ e 'bɔ Simɔn Pɛrɪ 'lee Zozi -sruzan 'tʊ nɛn Zozi -a 'yɛ "yɪ" bɛ o man, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «O Minsan pa 'si 'yrɛ

-jɪ, ɛn fɛnan nɛn o kʊ -a bɛ kʊ'a tɔa dɪ.»

³ Pɛrɪ 'lee Zozi -sruzan zɪɛ o 'bɔla ɛn o -kʊ -yrɛ da. ⁴ 'O "flinɔn 'ko flɔn -a, 'pian min -tʊ bɛ, e flɔn bli e mlin Simɔn Pɛrɪ da. -Yɛɛ 'bɔla -yrɛ da 'e 'flin. ⁵ 'Pian ya'a -wɫalɛ -nan nun dɪ, e 'kunnan ɛn 'e 'yɪɛ 'tɔ -yrɛ 'bɔ 'jɪ. Sɔnʊn nɛn waa 'pa Zozi man bɛ yaa 'yɪ. ⁶ Simɔn Pɛrɪ 'bɔla -yɛɛ -sru, ɛn "bɛ wɫa 'wɔ 'yrɛ 'bɔ 'jɪ nun. E sɔnʊn nɛn waa 'pa Zozi man bɛ -a 'yɪ 'e -srandɪ. ⁷ Sɔ nɛn waa -tɔ Zozi 'wulo -man bɛ, yɛɛ 'yɪ 'e -srandɪ 'e 'tɔ, te e ya 'e plɪndɪ. ⁸ ɛn Zozi -sruzan nɛn e 'bɔla paan 'e tɛdɛ bɛ, "e wɫa 'wɔ "nyian -yrɛ 'bɔ 'jɪ nun. Zɪ yaa -nan 'yɪ bɛ, ɛn e 'yɪ -tɛra "da 'nan Zozi wɫuan -kanɔn 'va. ⁹ Tʊ zɪɛ -a wɫu bɛ, te 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ 'nan: Zozi -kaa -e 'e 'wɫuan -kanɔn 'va bɛ, -a -srɔnɔn 'ka tian -a -ci manlɛ dɪ. ¹⁰ Zozi -srɔnɔn "fli "bɛ, o 'lɪ 'o da 'wee vɛ -nan.

Zozi 'e 'fli kɔn Madala lɪ Mari lɛ (Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

¹¹ ɛn Mari "e fʊv 'e 'tɔdɪ -yrɛ 'bɔ "srɔn, te e -wua. E ya -wuɔnan ɛn e 'kunnan 'e 'yɪɛ 'tɔ -yrɛ -jɪ nun. ¹² ɛn e Bali -le 'pasianɔn nɛn lajɪ bɛ o "fli 'yɪ 'o 'ta lɛ sɔ 'fʊvu 'a fɛnan nɛn o Zozi pa 'pla bɛ -a -nan. -A -tʊ a 'e -nyrandɪ -a -wulo -man zɪa, ɛn -a -tʊ a 'e -nyrandɪ -a cɛɪn -man zɪa.

¹³ Bali -le 'pasianɔn -a laabʊ lɪ zɪɛ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn i ya -wuɔnan?»

ɛn lɪ bɛ e -wɫɛ 'nan: «Minnun 'an 'san pa 'si 'yrɛ -jɪ, ɛn fɛnan nɛn waa 'pla bɛ ma'an tɔa dɪ, -yɛɛ "wɛan an 'ya -wuɔnan.»

¹⁴ E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, "yɛɛ vɪnan 'e man lɪla, te e min -tʊ ye 'e 'tɔdɪ. Min zɪɛ Zozi nɛn, 'pian ya'a -tɔlɛ 'nan Zozi nɛn dɪ.

¹⁵ ɛn Zozi 'bɔ -a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn i ya -wuɔnan? -Tɪ nɛn yɪa -wɛɛman?»

Mari -a nrɔn 'e 'jɪ 'nan min nɛn e 'nyranman "paa fei 'bɔ da bɛ -nyrɛn. ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'san,

-te yie 'si 'yre -ji be, fenan nen yia 'pla be, 'i vi 'men -e 'an 'ku -a 'sia.»

¹⁶ En Zozi -a laabo: «Mari!»

Mari 'e man lila, en yaa 'vi -yre Ebre wei -ji 'nan: «Rabuni!» -A -ci nen 'nan Bali -le 'wi "paazan.

¹⁷ Zozi "e -yre 'nan: «Te 'i kle 'an man di! Ma'an tian 'kole 'an "ti 'va di. 'I 'ku -a vi 'an "bunun le 'nan: «An "ta -ko 'an "ti 'va, e ya 'ka "ti "a. An "ta -ko 'men Bali va, e ya 'cee Bali -a.» »

¹⁸ En Madala li Mari -ku -a vile Zozi -srunon le. Yaa 'vi -wle 'nan 'e Minsan 'yi, en e 'wi nen Zozi -a 'vi -yre "be, -a tin 'ba -wle.

Zozi 'e fli koon 'e -srunon le

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Monnen yi 'bo 'lein zie -a funninmlan, en Zozi -srunon 'o cin 'yi 'kon 'tu -ji. 'Kon zie waa -fo -ji, o ya "klannan Zuif 'non 'tanon 'lo 'le "wean. 'Nun toun, en Zozi 'bola o va, e-to o yei, en e-wle 'nan: «Bali 'e 'fodi -trou -non 'cee!» ²⁰ E 'wi zie -a 'vi, en 'e -pelanun koon -wle 'lee 'e 'sean da. Zi o Minsan 'yi be, o 'ci nran.

²¹ En Zozi -a 'vi "nyian -wle 'nan: «Bali 'e 'fodi -trou -non 'cee! Zi 'an "ti 'an 'pa 'sia be, -a da nen 'an 'bo "nyian "an 'ka "paa -sia.» ²² E ceen 'wi zie -a vidu man, toun en 'e 'le fulo feen o man, en yaa 'vi -wle 'nan: «Bali lei 'saun nen be, e ya 'cee ve -a, 'ka 'si. ²³ Minnun nen o 'wi 'wli di dre, en kaa 'vi 'nan -wee 'wi 'wli di fui be, te Bali -wee 'wi 'wli di fui. En -te ka'a -wee 'wi 'wli di "fuile die, Bali 'ka -wee 'wi 'wli di "fuiman di.»

Zozi 'e fli koon Toma le

²⁴ Tu zie -a wlu be, -a -sruzan 'tu nen waa laabo Toma be, te e 'ka 'nan di. Waa laabo "nyian "flen. ²⁵ Zi e -ta be, en Zozi -srunon -mienun -a 'vi -yre 'nan: «Ku Minsan 'yi.»

En e 'nan -wle 'nan: «-Te ma'an tian -a -pe nen waa pein be -a "pa 'ji yle die, ma'an yi 'teala "da 'mlonmlon di. 'An 'pe 'wle -teala -a "pa 'ji, en 'an 'pe "paa -a 'sean 'ji 'vaa,

en an yi -teala 'wi nen kaa 'vi 'gve -a da.»

²⁶ Yi 'sora "be -sru, Zozi -srunon a 'o cin yidi "nyian 'kuin, te Toma a 'sien o va. 'Kon 'bo -kpeinnun a 'e 'fodi -ji, 'nun toun en Zozi bola o va, e-to o yei en e 'nan -wle 'nan: «Bali 'e 'fodi -trou -non 'cee.» ²⁷ En Zozi -a 'vi Toma le 'nan: «'An -pelanun nen 'gve, 'i -pli 'i -pe 'wle 'a 'gve, en 'i 'pe 'pa "nyian 'an 'sean 'ji. 'I yi -tera "da, te 'i 'ci -fo "nyian di.»

²⁸ Toma "e -yre 'nan: «Yie ci 'an 'san -a, en yie ci 'men Bali -a.»

²⁹ En Zozi -a 'vi -yre "men 'nan: «Yian 'yi, -yee "wean nen i yi -tera 'an da. Minnun nen o yi -teala 'an da te wa'a 'an yile die, Bali -le -fea a o man.»

-Me "le "wean nen o fluba 'gve -a cren -te?

³⁰ Zozi 'lebo "fo wi "kaga dre 'e -srunon yie man, te 'be 'ka 'e 'cren -tedi 'fluba 'gve -a -ji di. ³¹ 'Pian 'winun nen 'gve, wee 'cren -te 'nan -e 'ka yi -tera "da 'nan min nen Bali -a 'si "va, en e ya Bali -pi -a be Zozi nen. -Te ka yi -tera Zozi da be, 'belidi nen ya'a 'nyaan die, e dra 'cee ve -a.

21

Zozi 'e fli koon 'e -srunon 'saravli "le

¹ "Be -sru en Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon le "nyian 'yi nen waa laabo Tiberia be -a man. Zi 'e 'fli koon -wle "be, -a -nan wi nen 'gve. ² Yi -tu da te -a -srunon a 'o cin yidi. Simon Pieri, 'lee Toma nen waa laabo "nyian "flen be, 'lee Natanael nen 'e "sia 'fla nen waa laabo Kanan be -a da Galile 'leglon 'ji be, 'lee Zebede -pinun 'lee Zozi -srunon "fli "pee 'be ci. ³ En Simon Pieri -a 'vi -wle 'nan: «An "ta -ko po -tele.» O 'nan -yre 'nan: «'Ku 'bo "nyian, "ku -koo 'i -sru.» O -ku, en o -fo -klv -ji. -Pei zie -a man be, wa'a po -tele 'mlonmlon di.

⁴ Tu "e vnan 'e 'cen bodrun, te Zozi a 'e 'todi 'yi 'plo da. 'Pian Zozi -srunon 'ka -a -tole "le Zozi nen di.

5 En Zozi -a laabu -wɔ 'nan: «-Gobonun, ka pɔ "tiennɛn 'yi?»

O 'nan -yre 'nan: «-Cɛjɛ, ku'a -vɛ -tɛɛ dɪ.»

6 En Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka 'cee "se 'wɛɛn -klɔ 'bɔ -pɛ "yi "da zia, pɔ -sɛan "ji.» Waa drɛla "da, ɛn pɔ "kaga "sɛn -wee "se "ji, -yee "wɛan wa'a -kɔlale "nyian "se zɪɛ -a -klandɪ -a dɪ.

7 -A -nan nɛn Zozi -sruzan 'tɔ nɛn Zozi -a ye "yi "bɛ, e 'nan Pɪɪri lɛ 'nan: «Minsan nɛn!» Zɪ Simɔn Pɪɪri -a 'man 'nan Minsan nɛn bɛ, ɛn e 'yee sɔ nɛn yaa wɔ sɔ ta lou "bɛ -a 'sia, yaa "wɔ 'e man, ɛn e -fɔ 'yi 'va 'nan -e 'e 'ku 'yi 'plo man. E sɔ zɪɛ -a 'sɔ 'e man 'nyranman 'padɪ -le "wɛan.

8 Zozi -srunɔn -mienun bɛ, "o "ta 'wɔla 'klɔ -ji, te o -taa "se "nɛn 'e fadɪ pɔ -a bɛ -a -klandɪ -a 'o -sru. Fɛnan nɛn o 'si bɛ, -a -nan bɔa -mɛnlɛ -fuba 'soolu. 9 Zɪ o sɔɔnla 'klɔ -ji bɛ, ɛn o 'tɛ 'yi 'e 'sɔndɪ, te pɔ a "da 'e 'padɪ, ɛn 'kpɔun a -a "srɔn.

10 En Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Pɔ nɛn kaa -tɛ bɛ, 'ka 'ta -a -mie -a.»

11 Simɔn Pɪɪri -fɔ -klɔ -ji, ɛn e "se "nɛn 'e fadɪ pɔ -dandan -a bɛ -a klan 'yi 'plo man. Pɔ a "se 'bɔ 'ji "kaga, -a -yaa tɔ -fuba 'soolu 'wɛɛ yaaga bɔa, 'pian ya'a 'fɔɪ bulɛ dɪ.

12 En Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Ka 'ta fɛnun -blɪ!» -A -srunɔn 'bɔ 'tɔ 'ka -kɔlale -a laabudɪ -a -yrɔ 'nan -tɪ nɛn dɪ. Kɔɔ o pɛɛnɔn -a -tɔ 'nan Minsan 'bɔ nɛn. 13 Zozi pli o "srɔn, e 'kpɔun 'sia, yaa pli o man, ɛn e pɔ 'sia, yaa pli o man.

14 Zozi 'fli -kɔɔndɪ 'e -srunɔn lɛ te 'e wɔlan -kanɔn 'va bɛ, -a 'pa yaagazan nɛn zɪɛ.

Zozi 'wɪ tin 'ba Pɪɪri lɛ

15 Zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, ɛn Zozi -a laabu Simɔn Pɪɪri -lɔ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi e "mlian 'i bɔɛnun 'gɔɛ -wee 'an yɪdɪ "yi "da?»

Simɔn "e -yre 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

En Zozi "e -yre 'nan: «'I yɪɛ 'tɔ 'mɛn 'bla 'nɛnnun va!»

16 Zozi -a 'pa "flizan laabu -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

Pɪɪri "e -yre 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

En Zozi "e -yre 'nan: «'I yɪɛ 'tɔ 'mɛn 'blanun va!»

17 Zozi -a 'pa yaagazan laabu "nyian -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

En Pɪɪri ta drɛ 'trɔdrɔ, kɔɔ e 'wɪ -tɔwɪ laabu -yrɔ 'e cin -sru 'e 'pa -a yaaga. En Pɪɪri -a 'vɪ -yre 'nan: «Minsan, i 'wɪ pɛɛnɔn tɔa. Yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

En Zozi -a 'vɪ -yre 'nan: «'I yɪɛ 'tɔ 'mɛn 'blanun va! 18 Maan ve yɪɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan: Tɔ nɛn te i ya "wɛnnɔn bɛ, yɪɛ 'i -tɪɛn -tɔa 'i 'bɔ 'a -e 'i 'ku fɛnan nɛn i cɪ "va "bɛ -a -nan. 'Pian tɔ nɛn i dra cɛjɛ bɛ, min pee 'bɛ 'i -yrɪman -e 'e 'ku 'yia fɛnan nɛn i 'ka "va "dɪɛ -a -nan.»

19 Zɪ Pɪɪri -taa "kalɛ -e 'e Bali 'tɔ drɛ -dan bɛ, -a da -kɔnnɛn "nɛn Zozi -a -fɔ. E cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man, ɛn e 'nan Pɪɪri lɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!»

20 Pɪɪri 'e 'man 'lila, ɛn 'e yɪɛ 'tɔ 'o -sru, te e Zozi -sruzan nɛn Zozi -a ye "yi 'kpa bɛ -a ye. -A -sruzan zɪɛ, -yɛɛ tɛɛn yɪ -tɔ da Zozi 'pɛ -ji, te o ya fɛnun -blɪnan, ɛn yaa laabu -yrɔ 'nan: «Minsan, -tɛ "ta 'i -nɔan 'i 'nanmannɔn lɛ?» 21 Zɪ Pɪɪri -a 'yɪ bɛ, ɛn yaa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, min 'labɛ "nun, -mɛ "wɪ 'bɛ bɔa -yee "man?»

22 En Zozi -a 'vɪ -yre 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ. 'I 'bɔ, 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

23 "Wɪ zɪɛ e fuila "man "bɔunun yɛi 'nan Zozi -sruzan zɪɛ, ya'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian Zozi 'ka -a vɪɛ Pɪɪri lɛ 'nan ya'a 'kaa dɪ. Zozi "e 'vɪ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -nan -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ.»

24 Zozi -sruzan zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnun 'gɔɛ -a -nan yizan -a, ɛn -yɛɛ cɛɛn -tɛ. Kua -tɔa 'nan 'wɪnun nɛn yaa 'vɪ bɛ 'wɪ 'kpa nɛn.

25 Zozi 'wɪ "kaga "pee drɛ "nyian. -Te waa pɛɛnɔn 'cɛɛn -tɛ paan bɛ, 'an

'ci 'nrɔnman 'nan -a 'flubanun 'bɔ
'ka 'sɔa 'trɛ 'gɔɛ -a da 'fo 'di.

Zozi Crizi -le 'pasianon DREWĪ (Actes)

Zozi 'li 'e da Bali va

¹Tu Teofil,

'men 'fluba tede -ji be, Zozi 'le 'wĭ nĕn yaa dre 'lee yaa paa minnun ji be, maan cren -tedĭ 'sia 'e pou sianan 'trilii, ²en e 'bɔ yi nĕn Bali -a 'si be -a. Te e 'ta -ko laji be, -yee 'wĭ nĕn 'kɔ 'o 'ta wɔla "da "be, yaa paa 'yee 'pasianon nĕn, e o 'si "va "be, o ji Bali lei 'saun -le 'pleble 'a. ³Zĭ -yee yra yĭdĭ tu -nyan be, o le nĕn 'e 'fli kɔon 'e 'pa -a "kaga. Yaa -ci kɔon -wle 'nan, 'e yie a "man. 'E 'fli kɔon -wle yi -fuba sinjen wlu te e Bali -le mingonnen -blidi 'wĭ ve -wle.

⁴Yi -tu da te Zozi 'a o yei "be, en e 'nan -wle 'nan: «Te 'ka 'si Zeruzalem dĭ! Bali lei 'saun nĕn maan 'nan 'an -noan 'cee be, 'kaa man -pen!» ⁵Zan "e "min -batize dre 'yi 'a, 'pian 'cee ve be, tu -fu "wennon -e Bali 'e "cee -batize dre 'yee lei 'saun 'a.»

⁶En minnun nĕn Zozi "srɔn "be, waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, tu zĭe -a man nĕn Izrael 'non dra 'yie mingonnen tredanon 'a?»

⁷Zozi "e -wle 'nan: «'An 'tĭ 'ka 'si -nonle 'nan -e "ka "tɔ dĭ, -a 'bɔ 'towli 'be yi 'lee tu nun zĭe -a 'pla. ⁸En Bali lei 'saun -taa 'ka da, e 'pleble -non 'cee, -e 'ka dre 'men 'wĭ 'nan ynɔn 'a. Ka 'men 'wĭ ve Zeruzalem, 'lee Zude 'leglon pĕenon 'ji 'lee Samari 'leglon 'ji 'lee 'tre pĕenon da.»

⁹Zĭ Zozi cĕen 'wĭ zĭe -a vidĭ man be, en e wluan laji. O yie a -a -sru en "lolu -koei -a -sru 'san -wlo.

¹⁰O yie yra tian -a -sru laji, en min "fli 'bɔla 'ji o va kligli 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'a, en o 'nan -wle 'nan: ¹¹«Galile 'non, -me "le "wean nĕn ka ya 'ka 'tɔdĭ te 'ka yie a laji? Bali Zozi 'si 'ka yei, en e -kɔ -a laji. E -ta pee wo "le zĭ kaa 'yĭ 'konan be, -yee 'wĭ 'zɔ.»

Zozi 'le 'pasianon Zudazi "pa 'jizan 'to

¹²-A -nan nĕn Zozi 'le 'pasianon 'si Olivie pɔn da, en o 'li 'o da Zeruzalem. Pɔn zĭe e 'ka Zeruzalem man -kɔobli "bɔv "dĭ. ¹³Zĭ o 'bɔla Zeruzalem be, en o -kɔ 'kɔn "bɔ "tu -ji 'kɔn 'ta lou. 'Kɔn 'bɔ zĭe, -a -ji nĕn 'o cin ye 'e 'cĕn. Pĕeri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee Andre 'lee Filipɔ 'lee Toma 'lee Batelemi 'lee Matie 'lee Alife -pĭ Zaji 'lee Simɔn nĕn waa laabo "nyian Zelo be, 'lee Zaji -pĭ Zude, 'be ci. ¹⁴O 'ci a -towli, en o pĕenon Bali tru "baa 'kɔn zĭe -a -ji tu pĕenon man. -Wĕe ci 'o 'vale lɔmɔn -mienun 'lee Zozi "bɔ Mari 'lee Zozi "bɔnun -a.

¹⁵Yi -tu da, minnun nĕn o yi -teala Zozi da be, 'o cin 'yĭ. O ya min -yaa tu -yɔ -tu (120). Pĕeri wluan lou, en e 'nan -wle 'nan:

¹⁶«"Bɔnun, 'wĭ nĕn 'e 'cĕn -tedĭ Zudazi man be 'e 'le sɔɔ. Bali lei 'saun Zudazi -le 'wĭ 'bɔla David 'le 'nan, Zudazi 'be -si -kɔonmlan Zozi 'kunnɔn le. ¹⁷E ya "nĕn -kaa 'va, en -cĕe 'nyranman -towli 'pa waa. ¹⁸"Lala nĕn waa -pan 'wɔ 'a, 'nan -e 'e Zozi -kɔon "be, e fei -tu 'lɔ 'a. 'Pian -a fei 'bɔ da nĕn e -ka. -A -pɔn fea, en -a -pɔan wĕen bei. ¹⁹Zeruzalem 'non pĕenon 'wĭ zĭe -a 'man, -yee "wean nĕn o fei zĭe -a 'tɔ 'pa 'o wei -ji 'nan: «Akeldama», -a -ci nĕn 'nan: «nyen fei». ²⁰En e ya 'e 'cĕn -tedĭ "dre 'fluba 'ji 'nan:

«-Yee 'kuin 'e 'fu 'e "tun.

Te min -tu 'e 'nyran ji dĭ.»

En e ya "nyian 'e 'cĕn -tedĭ -ji 'nan:

«Min pee 'e "pa 'ji nyranman 'pa.»

²¹⁻²²Zĭ Zan Zozi -batize dre, -trilii -e 'e 'bɔ yi nĕn Bali -a 'si -kaa yei "be -a man be, minnun nĕn o -ko -kaa 'pale fe pĕenon 'nan te Minsan Zozi a -kaa 'va be, -kaa o -tu -tɔ -a "pa 'ji. -Kaa min -tu 'si o yei, -e 'e 'pa -kaa 'va, -e 'e dre Zozi 'le wluandi -kanon 'va -nan yĭzan -tu -a.»

²³-A -nan nĕn o min "fli kɔon, -a -tu 'tɔ nĕn Matias, en -a -tu 'tɔ nĕn Zozefɔ. Waa laabo "nyian Barsaba, -te be "cĕe dĭ Zuti. ²⁴Tɔon en o Bali tru 'ba, o 'nan: «Minsan, 'i 'bɔ nĕn, i min pĕenon souba ji ye be, min "fli 'gɔe o yei "be, min nĕn yia 'si "va

"bε, 'i-kōn 'kve. ²⁵ Zudazi 'si 'ku 'va, en e -ku -a -nan nen kō 'e 'ku bε -a -nan. Min "fli 'gve o yei "bε -tε "pa 'ji nyranman "paa?» ²⁶ En o 'lein 'wle tuola o 'tō da. Matias da nen e -tria, en e 'pa Zozi 'le 'pasianōn 'fuda -tu bε o va.

2

Bali lei 'saun 'ta Zozi 'le 'pasianōn da

¹ "Fēdi -tu nen waa laabo Pantekot bε -a yi da, te minnun pēēnōn nen o yi -tera Zozi da bε, o ya 'o cin yidi 'wee Bali tru 'banan 'cēn 'nan. ² "Nun tōn en fε -tu -cin 'widi 'pleble 'si laji. 'E 'cin wu "le fulō 'pleble 'bε ci "fēēnna. -A -cin 'widi zε, e 'kōn nen o ci o -nyrandi -ji bε -a -ci 'si. ³ Fēnūn o 'fli kōn -wle "le 'tε nren -le 'wī 'zv, te o "siiman 'e cin man. 'Tε nren zε, e sōn o -tudv pēēnōn da. ⁴ Bali lei 'saun 'ta o pēēnōn da 'nun, en o 'widi 'sia wei pēēnōn -ji. Bali lei 'bε 'wī zε -a 'pa o 'le.

⁵ Yi 'bō 'lein zε -a da bε, minnun nen o "sia 'trēda fε pēēnōn 'nan te o 'ta wola Moizi -le -pei da tigl bε, o ya Zeruzalem. ⁶ Zi o fε -cin 'widi zε -a 'man bε, en o -ku 'o cin yile -nan. 'Wī o 'kan 'e 'ciula "da, kō minnun zε te o ya 'wīnan bε, min -tu "e 'e 'bō fla wei 'man. ⁷ 'Wī o 'kan, en 'wī nen kō 'o yi 'o 'vī bε, wa'a tōa dī, te waa ve 'nan: «Minnun nen o "we 'labε, Galile 'nōn nen waa 'o pēēnōn, ⁸ en e dre "mēn 'kō 'lō, en o "we -kaa wei -ji te -kaa maan? ⁹ -Kaa "sia Part 'trēda. En -kaa -mie "sia Medi 'trēda 'lee Elam 'trēda. En -kaa -mie "sia Mesopotami 'trēda 'lee Zude 'trēda 'lee Kapadōs 'trēda 'lee Pōnt 'trēda 'lee Azi 'trēda. ¹⁰ En -kaa -mie "sia Pirigi 'lee Panfli 'trēda. En -kaa -mie "sia "nyian Ezipti 'trēda. En -kaa -mie "sia "nyian Sirene 'trēda Libi 'nōn 'va. En -kaa -mie "sia Rōm 'nōn 'va. ¹¹ -Kaa -mie a Cret 'nōn 'a, en -kaa -mie a Arabi 'nōn 'a. En Zuif 'nōn a -kaa yei, en min -mienun nen o yi -tēala Zuif 'nōn 'le Bali da bε o ya -kaa yei. En -kaa -tudv pēēnōn -kaa fla wei maan, te minnun zε o

ya 'wī -dandan nen Bali -a dre bε -a vīnan.»

¹² 'Wī o pēēnōn 'kan 'e 'ciula "da, en 'wī nen kō 'o yi 'o vī bε, wa'a tōa dī, te waa laabo 'o cin lō 'nan: «'Wī zε 'bε 'ci bε ci 'nōn?»

¹³ 'Pian te min -mienun o sēē wo, -a vidi -a 'nan: «-Wen o -tēa 'e 'ciuladi "da.»

Pieri 'wī tin 'ba minnun le

¹⁴ Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianōn 'fuda -tu -tō lou, en Pieri -a 'vī o yei wei 'pleble 'ji minnun pēēnōn le 'nan:

«Zuif 'nōn, 'lee 'ka pēēnōn nen ka ci Zeruzalem 'gō, 'wī 'gve 'ka man, en 'ka "trōēn "tō 'an wei lε. ¹⁵ Te 'ka vī zε dī! Minnun 'gve, -wen "cēē o -tēa "dī. Bodrun nen tian, wa'a -wen mlinlε dī. ¹⁶ 'Pian 'wī nen Bali 'lewei vīzan Zoel -a 'vī bε, -yēē ci drenan.

¹⁷ Yaa 'vī 'nan:

«Bali "e 'nan, tu -fōla "da "ji bε, an -taa 'mēn lei 'saun 'a minnun da. 'Cee 'nen 'klōnmōnnun 'lee 'cee 'nen limōnnun Bali 'lewei ve.

Bali fēnan -kōnman 'yīe -goei 'wein 'a 'cee -gobonun le.

Bali fēnan -kōnman nyrinvla min cejenun le.

¹⁸ 'Wī 'kpa, an -taa 'mēn lei 'saun 'a -klōnmōn 'lee limōn pēēnōn nen waan "sua bε o da,

tu zε -a man

-e 'o Bali 'lewei vī.

¹⁹ An -cē -srōn "wīnun dra laji lou,

-e 'an 'lēbo "fō wīnun dre 'trēda.

E -kōan 'tē 'a, e -kōan 'nyēn -a,

e -kōan "lolu -koei "a.

²⁰ Klun -tōala yide yra,

mlen dra 'tēnden "le nyēn -zv,

'vaa -e Mīnsan -le yi -dan nen e "bia bε, 'e bō.

²¹ Tv zε -a man bε,

min nen e Mīnsan laabo bε,

Mīnsan -a "sia 'wī 'ji.»

²² En Pieri "e 'nan "nyian 'nan: «Izrael 'nōn 'ka "trōēn "tō: Nazareti min Zozi 'ta 'trēda, -cē -srōn "wīnun nen Bali ciula "va, en yaa dre bε, yaa -kōnman 'wein 'nan Bali 'bε 'pa 'sia. ²³ En o min 'bō 'nōn 'cēē 'nan 'ka -tē. Bali 'bō 'bε 'vī 'nan 'e dre zε, en

yaa -təa 'e 'cən 'nan e dra. Kaa -nən minnun nən wa'a Bali təa dɪe -wɫɛ, ɛn waa -tɛ -a -pɛindɪ -a yiba "plan da. ²⁴ 'Pian Bali -a wluan -kanən 'va, yaa 'si 'ka -lə, -yɛɛ cɪ 'nan ya'a 'kəlaman -e 'e 'fʊ -ka -le 'plɛblɛ 'wlu dɪ. ²⁵ ɛn mingənnən David 'wɪ 'gʊɛ -a 'vɪ 'e 'cən Zozi man. Yaa 'vɪ 'nan: <Maan -təa 'nan 'kʊ 'vale Minsan -a 'kʊɛ cɪ tʊ pɛɛnən man.

E ya tʊ pɛɛnən man 'an 'srən te 'e 'klan 'sia 'an 'ji 'wɪ drɛnan.

²⁶ Tʊ pɛɛnən man cɪ 'nrandɪ a 'an 'lə, ɛn an Bali 'tə bə "dre -fəa. ɛn -te an -ka oo,

Bali cɪ 'ka 'saan 'an man dɪ.

²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan Bali 'ka 'an lei tʊɛ -ka -lə dɪ, ɛn ya'a 'e 'suzan 'tʊɛ -e 'e fʊɪ -yrɛ -ji dɪ.

²⁸ -Si nən waa 'siala -e 'o 'belidɪ nən ya'a 'nyaan dɪe -a yɪ bɛ, yia kəən 'mɛn,

ɛn yie -kəndɪ 'an 'srən "le "wɛan 'an 'ci "nranman "fo.>

²⁹ 'Bʊɪnʊn, -si a 'e 'nəndɪ 'mɛn -e 'an vɪ 'cɛɛ 'nan: -Kaa tra David -ka, waa 'wʊ, ɛn a -yrɛ a tian -kaa 'va 'gʊ. ³⁰ 'Pian, e ya Bali 'lewei vɪzan -a "nən, ɛn yaa -təa 'e 'cən 'nan Bali -tə 'e wei -da -a vidɪ -a 'yrɛ 'nan: <'E kluda min -tʊ 'e 'lɛji mingənnən -ble.> ³¹ 'Wɪ nən Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ, David -a -nan 'yɪ 'e 'cən -yɛɛ "wɛan nən, e min 'sizan 'wɪ 'ji -le wluandɪ -kanən 'va wɪ 'vɪ 'vaa ɛn e dra. E 'nan:

<Bali 'ka -a 'tʊɛ -ka -lə dɪ, ɛn ya'a fʊlɪɛ -yrɛ -ji dɪ.>

³² Zozi 'bə nən an -yɛɛ 'wɪ ve 'gʊɛ, Bali -a wluan -kanən 'va, ɛn -kaa pɛɛnən -kaa ya -a -nan yunən 'a.

³³ Bali -a -nyran 'e 'pɛ 'yɪ "da, ɛn e lei 'saun nən e 'nan 'e -nəan "bɛ yaa -nən -yrɛ. -A lei 'saun 'bə zɪɛ ɛn Zozi 'ta -a 'kʊ da. -A 'bə nən ka cɪ -a -nan yinan, ɛn ka cɪ -a da weinun mannan 'gʊ. ³⁴ -Yɛɛ cɪ 'nan, David 'bə 'ka "e -kʊɫɛ laji dɪ, 'pian -a 'bə 'bɛ 'vɪ 'nan:

<Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan, 'i -nyran 'an 'pɛ 'yɪ "da,

³⁵ -trilii -e 'mɛin 'nanmannən drɛ

'i 'cɛin -trəa "dave -a.>

³⁶ -Yɛɛ "wɛan 'ka Izraɛl 'nən pɛɛnən 'ka -ci -tə 'wein 'nan, Zozi nən kaa -tɛ -a -pɛindɪ -a yiba "plan da bɛ, Bali -a drɛ Minsan -a, ɛn yaa drɛ 'trɛdanən pɛɛnən 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -a.>

-Leglizɪ tɛɛ -trəanan

³⁷ Zɪ minnun nən -nan bɛ, o 'winun zɪɛ -a 'man bɛ, -a 'wɪ wla o man. ɛn waa laabʊ Pɛri 'lee Zozi 'le 'pasianən -mienun lə 'nan: <"Bʊɪnʊn, "kʊ "dra "mɛn 'kə?>

³⁸ ɛn Pɛri 'e 'nan wɫɛ 'nan: <'Ka 'si 'wɪ 'wɫidɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nən Bali lɛ, -e o 'ka -tʊdʊ pɛɛnən -batize drɛ Zozi 'tə da, -e Bali 'e 'cɛɛ 'wɪ 'wɫidɪ fui, -e 'e 'yɛɛ lei 'saun 'nən 'cɛɛ. ³⁹ -Yɛɛ cɪ 'nan, Bali -le 'wɪ nən yaa 'vɪ 'nan 'e dra bɛ, 'ka lɛ nən, ɛn 'cɛɛ 'nɛnnun lɛ nən, 'lee minnun pɛɛnən nən o ya tian -kəɔbli ɛn Minsan nən -cɛɛ Bali -a bɛ, e "ta -daa "o laabʊɫɛ bɛ, o lɛ nən.>

⁴⁰ ɛn Pɛri 'wɪ "kaga "pɛɛ 'vɪ "nyian -wɫɛ, -e 'o -tə 'nan 'wɪ 'kpa nən bɛ, e 'wɪ 'pla -wɫɛ. Yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: <'Ka 'fli -nən Bali lɛ, -e Bali 'e 'ka 'si yra yɪdɪ nən e "ta -daa "bəɫɛ 'wɪ 'wɫidɪ "drɛnən man bɛ -yrɔ.>

⁴¹ Minnun nən o Pɛri wei 'man "yɪ "bɛ, Zozi 'le 'pasianən o -batize drɛ. Yɪ 'bə zɪɛ -a da, min -kpi yaaga bɛ 'o 'fli -nən Bali lɛ.

⁴² ɛn tʊ pɛɛnən man 'winun nən Zozi 'le 'pasianən -a "paaman o ji bɛ, waa maan te o 'ta wɫa "da 'o 'ci 'fidaa 'a. O ci a -tʊwɫɪ, o "paa 'o cin va te 'o cin man wɪ dra. O pɛɛnən fɛ -tʊwɫɪ "ble 'e cin va Minsan -cin -trəadɪ o ji -a, ɛn o Bali trʊ "baa 'e cin va.

⁴³ Zeruzalɛm 'nən nən -nan bɛ nyɛn o cɛɛn kə Zozi 'le 'pasianən -cɛ -srən "winun 'lee 'lɛbo "fə winun dra. ⁴⁴ Minnun pɛɛnən nən o yɪ -tɛra Zozi da bɛ, o ya 'e cin va, ɛn -wee fɛnʊn pɛɛnən a 'e cin va. ⁴⁵ 'O 'lə fɛnʊn pɛɛnən 'tan, ɛn waa man "lala pli minnun man. O min -tʊ "le "nən "le zɪ "lala 'wɪ cɪ "man "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ⁴⁶ Tʊ -tʊdʊ pɛɛnən man, te 'o

cin ye Bali-pan 'kuin, 'kɔn 'tɔdɔ nɛn o -wee -blife -tɔɔmlan 'ji bɛ, 'o cin -pliman -e 'o 'kɔ -a -bli ci "nran 'lee ci 'fidaa 'a. ⁴⁷ O Bali bɔa te minnun o 'tɔ "yi "ve. En tɔ pɛɛnɔn man bɛ, Minsan minnun "sia 'wɪ 'ji te e o -sɛan "o va.

3

Pieri min -srandi "tra "tv beli

¹ Yi -tv da, te yide tɛnla, en Zan 'lee Pieri "ta -ko yidea Bali trɔ 'bale. ² Bali -pan 'kɔn 'bɔ man -klɔn -yrɛ nɛn waa laabo -kpein fɛnyian bɛ, min -srandi "tra "tv yra -a "nɛn. - A min 'bɔ, waa -ya zɪɛ. Tɔ pɛɛnɔn man, o -taa min 'bɔ 'nyɛnla -kpein 'bɔ "srɔn 'nan te e "lala trɔ "baa minnun nɛn o -wlamlan Bali -pan 'kuin bɛ -wɔ. ³ Zi e Pieri 'lee Zan 'yi te o "ta -wlamlan bɛ, en e fɛ trɔ 'ba -wɔ.

⁴ Tɔɔn en Pieri 'lee Zan 'o yie 'sɛn "da, waa -nanjɛɛn, en Pieri "e -yrɛ 'nan: «'i 'kɔ 'nanjɛn.» ⁵ En e o -nanjɛɛn, "yee 'ji "le o "ta fɛ -tv -nɔan 'yrɛ.

⁶ En Pieri "e -yrɛ 'nan: «"Lala 'ka 'an 'lɔ dɪ, en -siga 'ka 'an 'lɔ dɪ, 'pian fɛ nɛn 'an 'lɔ bɛ, maan -nɔan 'yie: Nazaretɪ min Zozi Crizi 'tɔ da, 'i 'wluan lou, 'i 'ta wɔ!» ⁷ -A -nan nɛn yaa 'kun 'e 'pɛ "yi "man, en yaa wluan lou. 'Nun tɔɔn en min -srandi "tra zɪɛ -a cɛin 'lee -a -sezenɛnnun -tɔ 'e man 'pleble. ⁸ E drɛ "kli, en e -tɔ lou, en e 'ta wɔdɪ 'sia 'o 'vale Pieri 'lee Zan -a. O wla Bali -pan 'kuin, te e -ko 'ta wɔdɪ -a. E -ko 'sɔdɪ -a lou, te e Bali 'tɔ bɔa.

⁹ Minnun pɛɛnɔn -a 'yi 'ta wɔnan, te e Bali 'tɔ bɔa. ¹⁰ Waa -tɔa 'nan, min nɛn 'e -nyrandɪ -klɔn -yrɛ nɛn waa laabo -kpein fɛnyian bɛ -a "nɛn te e fɛ trɔ "baa bɛ -nyɛn. En 'wɪ nɛn e drɛ -yrɛ "bɛ -a 'wɪ ciɔa minnun pɛɛnɔn da, 'wɪ o 'kan.

Pieri 'wɪ tin 'ba Bali -pan 'kuin

¹¹ Te ya'a tian 'silɛ Pieri 'lee Zan 'srɔn "dɪ, en o 'bɔ Bali -pan 'kɔn 'le "nɛn "nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan, tɔɔn en minnun nɛn 'wɪ

o 'kan 'gɔɛ, o -kɔ o 'le flan -a. ¹² Zi Pieri 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yi bɛ, tɔɔn en e -wle 'nan: «Izrael 'nɔn, -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'ka 'kan? -Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'kɔ -nanjɛan? Bali -le 'pleble 'bɛ min 'gɔɛ -a beli, 'kɔ 'bɔ 'le 'pleble "cɛɛ dɪ. ¹³ Bali nɛn e cɪ Abraam -le Bali -a 'lee Izak -le Bali -a 'lee Zago 'le Bali -a 'lee -kaa tranun -le Bali -a bɛ, -yɛɛ e 'suzan Zozi Crizi -le 'pleble 'ci kɔɔn. -A -pɪ Zozi zɪɛ, Pilati "e 'vɪ 'nan 'o 'si "man 'pian ka'a 'wɪɛ "man "dɪ. Ka kɔala "man, en kaa -nɔn minnun lɛ, en waa -tɛ. ¹⁴ Min nɛn 'bɛ a Bali 'le 'saun en 'bɛ a min tɔgɪ 'a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn en wɛɛ 'tɛ, en ka wɪ min -tɛzan man 'bɛ "pa 'ji 'nan te 'wɛɛ 'tɛ dɪ. ¹⁵ Ka min nɛn e cɪ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a san -a bɛ, -a -tɛ, 'pian Bali -a wluan -kanɔn 'va, en kɔ ya -a -nan yɪnɔn 'a. ¹⁶ Yi -teradɪ -a 'tɔ da -le "wɛan, -a 'tɔ 'bɔ 'le 'pleble min nɛn kaa -tɔa en kaa ye 'gɔɛ e beli. Yi -teradɪ Zozi da 'bɛ beli "fo 'ka pɛɛnɔn yie man 'gɔ.

¹⁷ An "bɔɪnɔn, maan -tɔa 'nan 'wɪ nɛn 'ka 'bɔ 'lee 'ka 'tanɔn 'a drɛ Zozi lɛ bɛ, ka'a -ci -tɔlɛ 'vaa, en kaa drɛ dɪ. ¹⁸ 'Pian Bali 'bɛ 'wɪ 'nan 'e drɛ zɪ, -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn -a 'vɪ bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. -A 'wɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ -yee min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -le yra yɪdɪ -a. ¹⁹ -Yee "wɛan 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. ²⁰ -Te kaa drɛ zɪɛ -e Minsan Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ, -e min 'sizan 'wɪ 'ji Zozi nɛn yaa 'pla 'cee vɛ -a bɛ, 'e -ta -a. ²¹ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, Zozi Crizi -fo tian laji -trilii -e tɔ nɛn Bali "e 'nan 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'kɔan 'trɛda dɪ "le 'trɛda pou sianan 'zɔ bɛ, 'e 'bɔ. 'Wɪ zɪɛ, Bali 'lewei vɪnɔn 'saun -a 'vɪ 'e 'cɛn. ²² Moizi -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan:

«Minsan nɛn 'cee Bali -a bɛ,
e -taa Bali 'lewei vɪzan -tv -a 'cɛɛ "le
'mɛn 'wɪ 'zɔ.

'Ka 'va nɛn e min zɪɛ -a 'sia,
'ka min zɪɛ -a wei man -e 'ka 'ta wɔla
"da.

²³ 'Pian bi nɛn yi'a min zɪɛ -a wei
man lɛ dɪɛ,

'i klu "so Bali -le minnun yei.»

24 En 'wĭ nĕn Bali 'lewei vĭzān Sanmĭan 'lee Bali 'lewei vĭnōn pĕĕnōn nĕn o -ta -yee -sru "bĕ, waa 'vĭ bĕ, -yĕĕ cĭ "mĕn "drĕnan 'gυ.
25 Bali 'lewei vĭnōn zĭĕ ka ya o kludanōn 'a, en 'wĭ nĕn Bali -a 'vĭ -kaa tranun lĕ 'nan 'e dra bĕ, 'cĕĕ cĭ -a "nĕn "blĭnōn 'a. Bali -a 'vĭ Abraam lĕ 'nan:

<I kluda min -tu 'tō 'jĭ

an -fĕa ve 'trĕdanōn pĕĕnōn man,

tōn en Bali -ta 'e 'suzan 'a.>

26 -Yĕĕ "wĕan Bali 'e 'suzan Zozi Crizi 'bōla 'ka 'va 'e 'flin 'nan -e 'ka 'si 'wĭ 'wĭldĭ "drĕdĭ man -e 'ka 'flĭ -nōn -yre -e 'e -fĕa vĭ 'ka man.>

4

O -kυ Pĕri 'lee Zan -a tin 'banōn 'cĕin -da

1 Pĕri 'lee Zan -fυ tin 'banan minnun lĕ, en Bali -pannōn 'lee min nĕn e yĭĕ -tōa Bali -pan 'kōn 'va bĕ 'lee Saduze 'nōn 'ta. 2 'Bli 'fō o jĭ 'nan, Zozi 'le 'pasianōn 'flĭ zĭĕ o ya 'wĭ 'paanan minnun jĭ, te waa ve -wĕĕ 'nan, Zozi wĭuan -kanōn 'va, -yĕĕ "wĕan minnun nĕn o -ka bĕ o wuanla -kanōn 'va. 3 O Zozi 'le 'pasianōn 'flĭ zĭĕ o 'kun, en o -kυ o -fōĕ -pυ 'kuin 'nan -e tu 'e 'cĕn o man, kōō fenan -kυ -kōōbli. 4 'Pĭan minnun nĕn o 'wĭ zĭĕ -a 'man bĕ, o "kaga "fō Zozi 'va, en Zozi -sru 'ta wōnōn "nĕn 'bō -kpi 'soolu (5.000).

5 Zĭ tu cĕĕn bĕ, en Zuif 'nōn 'tanōn 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'cĭ vĭnōn 'o cin 'yĭ Zeruzalĕm. 6 Bali -pannōn 'tazan Ane a o va, 'lee Kaifa 'lee Zan 'lee Alĕzandre 'lee Bali -pannōn 'tazan "srōnnōn -miĕnun "nyĭan. 7 En o 'nan 'o 'ta Pĕri 'lee Zan -a 'o yĕi. Zĭ Pĕri 'lee Zan -ta bĕ, en waa laabu -wĭb 'nan: «'Plĕblĕ "cĕn "a nĕn ka min -srandĭ "tra beli, en -tĭ 'tō da nĕn ka 'wĭnun zĭĕ -a dra?»

8 En Pĕri nĕn 'e fadĭ Bali lei 'saun 'le 'plĕblĕ 'a bĕ, e 'nan -wĕĕ 'nan: «Zuif 'nōn 'tanōn 'lee min cejenun, 9 -te cĕĕgυ o 'wĭ laabu 'kυ 'lō "yĭ "nĕn kva drĕ min -srandĭ "tra "lĕ bĕ -a da bĕ 'lee min nĕn kva drĕ -a 'tō da bĕ -a da bĕ, 10 kva ve 'cĕĕ -e 'ka -tō, en "nyĭan -e Izraĕl 'nōn pĕĕnōn 'o -tō

'nan: Nazaretĭ min Zozi Crizi nĕn kaa -tĕ -a -pĕindĭ -a yĭba "plan da, en Bali -a wĭuan -kanōn 'va bĕ, -a 'tō da nĕn ka min 'labĕ -a ye 'e 'belidĭ. 11 E ya 'e 'crĕn -tĕdĭ Bali -le 'fluba 'saun 'jĭ 'nan:

<-Kōĕ nĕn 'ka 'kōn 'tōnōn,

kaa tuv 'ka 'pĕla koda bĕ,

-yĕĕ drĕ 'kōn 'tō -kōĕ tĭglĭ 'a.>

12 -A 'saza 'va nĕn 'belidĭ cĭ, -yĕĕ cĭ 'nan lakōĕ 'wĭu 'gυ, Bali 'ka 'tō 'tu -nōn lĕ minnun lĕ -e min 'e 'cĭda "va -e 'e 'belidĭ yĭ dĭ.>

13 Tōn en tin 'banōn nĕn 'o cin 'yĭ bĕ 'wĭ o 'kan. -Yĕĕ cĭ 'nan, waa -cĭ -tō 'nan, Pĕri 'lee Zan -le 'wĭ nĕn waa 'vĭ bĕ, o yĭ -tĕra 'o 'flĭ da en nyĕn 'ka o jĭ dĭ. En waa -cĭ -tō "nyĭan 'nan, Zan 'lee Pĕri bĕ 'flanōn "tun "nĕn waa, en wa'a Bali -le 'fluba -tranĕa dĭ. 'Pĭan waa -tōa 'nan, 'o 'vale Zozi nun -a o 'ta wōla, 14 en min -srandĭ "tra "nĕn -cĕ 'si "man te waa ye 'e 'tōdĭ o "srōn "bĕ, -yĕĕ "wĕan 'wĭ 'tu 'ka o jĭ -e 'o vĭ dĭ. 15 Tōn en o 'nan -wĕĕ 'nan 'o 'man 'tĕn "tiĕnnōn. - A -nan nĕn -sa -fōla tin 'banōn 'bō yĕi. 16 En waa laabuĭ 'sia 'o cin 'lō 'nan: «Kaa dra minnun 'labĕ -wĕĕ 'kō? Zeruzalĕm 'nōn pĕĕnōn -a -cĭ -tōa 'wein, 'nan -cĕ -srōn "wĭ -dan nĕn 'labĕ -wĕĕ drĕ. En -ka'a 'kōlaman -a -sa -fōdĭ -a dĭ. 17 'Pĭan -e o "flĭ zĭĕ, -e -weĕ 'wĭ 'bō 'e vĭĕ 'e fuila "man "minnun pĕĕnōn 'va dĕ, -kaa 'wĭ 'pla -wĕĕ 'kĕgla 'nan, te o 'wĭ tin 'ba min -tu lĕ "nyĭan -weĕ Zozi zĭĕ -a 'tō da dĭ.>

18 Tōn en o Zan 'lee Pĕri laabu, en o 'wĭ 'pla -wĕĕ 'kĕgla 'nan, te o 'wĭ tin 'ba "nyĭan minnun lĕ Zozi 'tō da dĭ, en te o 'wĭ "paa "nyĭan minnun jĭ Zozi 'tō da dĭ.

19 En Pĕri 'lee Zan "e 'nan -wĕĕ 'nan: «'Wĭ nĕn e cĭ tĭglĭ bĕ, 'ka vĭ 'ka 'bō 'a: 'Kυ 'ta wōla 'ka wei da, -baa 'kυ 'ta wōla Bali wei da? 20 'Pĭan 'kve vĕ bĕ 'wĭ nĕn kva -nan 'yĭ, en kva 'man bĕ, kva 'a 'kōlaman -e 'kυ 'lĕbo 'pla "da -a 'wĭ zĭĕ -a vĭdĭ -a dĭ.>

21 Tōn en tin 'banōn 'wĭ 'pla "nyĭan -wĕĕ 'kĕgla 'kpa, en o -sĭ -nōn -wĕĕ 'nan 'o 'kυ. Tin 'banōn 'bō 'ka

-kolale -si -tu yidi -a -e 'o 'wɪ 'nɔn -wɛ "di, kɔɔ minnun pɛɛnɔn a Bali 'tɔ bɔnan 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -yee "wɛan. 22 ɛn "nyian min -srandi "tra "nɛn -cɛ -srɔn "wɪ zɪ e drɛ, ɛn -cɛ 'si "man "bɛ, min ceje nɛn -a lɛ -fuba sinjen -cia "bɛ -nyrɛn.

Zozinɔn Bali trɔ 'ba

23 Zɪ o 'si o man bɛ, ɛn o -kɔ 'o "bɔɪ Zozinɔn -mienun va, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ -wɛ "bɛ, o -wee 'vɪ. 24 ɛn zɪ o 'wɪ zɪ e -a 'man bɛ, o pɛɛnɔn 'ci drɛ 'tu, ɛn o Bali trɔ 'ba 'nan: «'Kɔ 'san, yɪ e 'trɛ drɛ, yɪ e lakɔlɛ 'pla, yɪ e jemie 'lee 'e 'va fɛnun pɛɛnɔn drɛ. 25 Yɪ e 'pa 'kɔ tra David 'le 'yie lei 'saun 'a 'nan:

«-Mɛ "le "wɛan nɛn 'bli a 'e 'fɔɪ
'lɛglɔn pɛɛnɔn da minnun ji
zɪ e,

ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ nɛn -a -ci
"ka "diɛ,

-a -cin a minnun ji zɪ e?

26 'Trɛda mingɔnnɛn nun 'o man
wɔɔ 'kuli da,

ɛn 'o 'ci 'pa 'o 'vale minnun tanɔn 'a
Minsan Bali 'lee -yee min nɛn yaa
'si "va

ɛn yaa 'pa 'sia 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji
bɛ o man.»

27 'Wɪ 'kpa nɛn, -yɛɛ cɪ 'nan Erodi
'lee Ponzɔ Pilati 'o cin 'yɪ 'fla zɪ e -a
da 'o 'vale -pɛnnɔn 'lee Izraɛl 'nɔn 'a,
ɛn 'o 'ci 'pa 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn
yia 'si "va, ɛn yia 'pa 'sia, 'nan 'e min
'si 'wɪ 'ji bɛ -a man. 28 'Wɪ nɛn yia
'vɪ 'i 'bɔ 'le 'pleblɛ 'lee 'i 'bɔ 'ci 'sɔ 'a
'e 'cɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn waa 'lɛ sɔɔ. 29 -
Yee "wɛan, 'bɛ nɛn 'gɔɛ Minsan Bali,
'i 'wɪ nɛn waa dra -wɛ "bɛ, 'i yɪ 'i
drɛ -e 'i 'sunɔn 'o 'yie 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ
minnun lɛ yɪ -tɛradɪ 'o 'fli da -a. 30 'I
'yie 'pleblɛ 'ci -kɔɔn 'dɔ -e 'i 'sunɔn
'o -cɛ 'si minnun man -e 'o 'lebo "fɔ
wɪnun 'lee -cɛ -srɔn "wɪnun drɛ 'i
'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va "bɛ
-a 'tɔ da.»

31 Zɪ o cɛɛn Bali trɔ 'badɪ man bɛ,
ɛn fɛnan nɛn o cɪ 'o cin yidi bɛ -a
-nan nyɔɔndɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei
'saun o pɛɛnɔn 'fa, ɛn o Bali -le 'wɪ

'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnun lɛ te "klan
'ka o ji "nyian di.

Zozinɔn 'pa 'o cin va 'wɪnun drɛnan

32 Minnun pɛɛnɔn nɛn o yɪ -tɛra
Zozi Crizi da bɛ, o drɛ min -tɔwɪli "a,
o ci wɪ a -tɔwɪli. -Te min -tɔ yɪɛ a bɛ,
te o pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn. 33 'Pleblɛ -dan
nɛn -wɔ "bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn o Minsan
Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va wɪ ve
minnun lɛ, ɛn "nyian bɛ, Bali -le -fɛa
a o man 'kpa. 34 Fɛ -tɔ 'ka 'kle min
-tɔ man o va di. Kɔɔ minnun nɛn -
wee fei 'lee 'kɔnnun a bɛ waa -tan,
ɛn o -ta -a man "lala -a, 35 ɛn waa -
sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wɪ. Zozi 'le
'pasianɔn zɪ e, o min -tɔ "le "nɔn "le
zɪ "lala 'wɪ cɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

36 Levi min -tɔ a o va, waa -ya
Sipri 'lɛglɔn 'ji, -a 'tɔ nɛn Zozɛfɔ, ɛn
Zozi 'le 'pasianɔn -a 'tɔ 'pa "nyian
Barnaba, 'bɛ 'ci 'bɛ cɪ 'nan min nɛn e
min "koe -tɔa 'e da. 37 -Yee fei nɛn 'e
'lɔ bɛ yaa -tan, ɛn e -ta -a man "lala
-a, yaa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wɪ.

5

Anania 'lee Safira -le 'wɪ

1 'Pian min -tɔ a, -a 'tɔ nɛn Anania,
'o 'vale 'e nan Safira -a o 'wee -yɔ
-tan. 2 Yaa man "lala -mie 'si "va,
ɛn yɛɛ 'pla 'yee vɛ -a, -a nan -a -tɔa
zɪ e, ɛn e -kɔ -a -nyranman -a Zozi 'le
'pasianɔn lɛ.

3 Tɔɔn ɛn Pieri "e -yrɛ 'nan: «Ana-
nia, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'fli 'tɔɪ ɛn
Satan wɪa 'i 'ji, ɛn i 'wɪ 'sɛn Bali
lei 'saun lɛ, ɛn i 'yie -yɔ man "lala -
mie 'pla 'yie vɛ -a? 4 'I 'bɔ 'le -yɔ nɛn,
ɛn yia -tan. ɛn zɪ yie -tan, -a man
"lala bɛ, 'i 'bɔ 'le vɛ "cɛɛ dɔɔ? ɛn -mɛ
"le "wɛan nɛn 'wɪ 'wɪdɪ zɪ e, yia nrɔn
'i 'ji? Minnun lɛ "cɛɛ i 'wɪ 'sɛn di,
'pian Bali lɛ nɛn i 'wɪ 'sɛn.»

5 Zɪ Anania 'wɪ zɪ e -a 'man bɛ, e -
tria, ɛn e -ka. Minnun pɛɛnɔn nɛn o
'wɪ zɪ e -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o
ji. 6 -Gobonun nɛn -nan bɛ, o sɔ 'pa
-a -kadɪ man, ɛn o -kɔ -a wɔlɛ.

7 -A -nan 'mɔn -trilii, "bɛ -sru ɛn -a
nan -ta, te 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, ya 'a tian

"e "manle dt. ⁸ En Pieri -a laabu -yru
'nan: «-Yɔ nen kaa -tan be, -a man
"lala nen 'gu?»

En -a nan -a wun -fo 'nan -a man
"lala nen be.

⁹ Tɔɔn en Pieri "e -yre 'nan: «-Me
"le "wean nen 'ka 'ci 'pa, en ka Min-
san lei 'man -tan? "I 'yio, minnun
nen wei -sran 'wɔ be, o nen 'kɔn 'le
"nen "be, o "ta -ko "nyian "yie "a.»

¹⁰ Nun tɔɔn e -tria Pieri 'wlu, en e
-ka. -A -nan nen -gobonun wla o 'bɔ
"man te e ya 'e 'kadɪ, en waa 'sia o -
ku -a wɔle 'e -sran "srɔn. ¹¹ -Leglizi
'nɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nen o 'wɪ
zɪe -a 'man be, "klan -dan -sɛn o ji.

*Zozi 'le 'pasianɔn minnun "kaga
beli*

¹² Zozi 'le 'pasianɔn 'lebo "fo wɪ
'lee -ce -srɔn "wɪ "kaga dre minnun
yie man. Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin
yidi Bali -pan 'kɔn 'le "nen "nen waa
'tɔ 'pa Salomɔn man be -a -nan. -
A -nan nen 'o cin ye 'e 'cɛn. ¹³ En
minnun nen o 'ka Zozi 'va dɪe o -
tu 'ka -plile o man dt, 'pian te o
Zozinɔn 'tɔ "yi "ve. ¹⁴ Minnun "kaga
"yi -tɛra Minsan da, -e 'e 'sia lɔmɔn
'lee 'klɔnmɔn man, te o -ko -sɛndɪ
-a Zozinɔn 'va. ¹⁵ Minnun 'bɔla
'ji -ce -tɛnɔn 'a 'fla yei, te o -ce -
tɛnɔn 'bɔ nyianla -saa 'lee nyinnan
"dave -mienun da. Minnun zɪe,
waa "nrɔnman 'o 'ji, 'nan -te Pieri
"ɛ ciɪ -e -a fulɔ lei "tun 'e 'ciɪ min -
tu da 'fɛndaa. ¹⁶ Minnun "kaga "sia
'flanun nen Zeruzalem "srɔn "be -a
da, te o -taa "nyian -ce -tɛnɔn 'lee
minnun nen pɔn 'e 'pɛ kle o man be
waa, te o pɛɛnɔn "belia.

*Minnun 'te 'pa Zozi 'le 'pasianɔn
da*

¹⁷ Man bɔdi wlala Bali -pannɔn
'tazan 'lee Saduze 'nɔn 'ji Zozi 'le
'pasianɔn man. ¹⁸ -A -nan nen o
Zozi 'le 'pasianɔn 'kun, en o o -fo -
pu 'kuin. ¹⁹ 'Pian zɪ -pei 'tan be, en
Minsan -le 'pasiazan -tu -ta -pu 'kɔn
'le 'sɔle o da, e o 'bɔla bei, en e 'nan
-wle 'nan: ²⁰ «'Ka 'ku Bali -pan 'kuin
-e 'ka Bali wei nen e 'belidi -nɔn "be
-a -nan wɪ vɪ minnun le.»

²¹ En o wɪ "man. Bodrun puunɔn
o -ku Bali -pan 'kuin, en o 'wɪ "paadi
'sia minnun ji.

Tu 'bɔ zɪe -a wlu be, Bali -pannɔn
'tazan 'lee 'e "srɔnnɔn tin 'banɔn cin
'yɪ 'o 'vale Zuif min cejenun -a. En
o minnun 'pa 'sia -pu 'kuin 'nan 'o
'ta Zozi 'le 'pasianɔn 'a. ²² 'Pian,
minnun nen o o 'pa 'sia be, wa'a
Zozi 'le 'pasianɔn yɪe -pu 'kuin dt.
En o 'li 'o da tin 'banɔn 'va, o 'wɪ zɪe
-a 'sinan 'pa -wle. ²³ Waa 'vɪ -wle
'nan: «-Pu 'kɔn a 'e 'fɔdi -ji "fo, en
'sounjanun a -a 'le "nen 'pian zɪ ku
'kɔn 'le 'sɔ be, ku'a Zozi 'le 'pasianɔn
yɪe -ji dt.»

²⁴ Zɪ min nen o yie -tɔa Bali -pan
'kɔn 'va be, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn
'wɪ zɪe -a 'man be, wa'a 'wɪ 'tu yɪe -e
'o vɪ Zozi 'le 'pasianɔn 'le 'sandɪ da
dt, en waa laabu 'o cin lɔ 'nan, -me
"wɪ 'be ci zɪe.

²⁵ -A -nan nen min -tu -ta -a vɪe -
wle 'nan: «'Ka 'yɪɔ, minnun nen ka
o -fo -pu 'kuin 'gɔve, o ya 'wɪ "paanan
minnun ji Bali -pan 'kuin.» ²⁶ En
min nen e yie -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va
be 'lee 'yee minnun -ku o 'kunle, en
o -ta waa. 'Pian wa'a drele -sa -a dt,
kɔɔ "klan a o ji 'nan minnun "ta -kɔle
weɛnman 'o 'va.

²⁷ Zɪ o -ta waa be, en o -ku waa tin
'banɔn 'le. -A -nan nen Bali -pannɔn
'tazan 'wɪ laabu -wɔ. ²⁸ E 'nan -
wle 'nan: «'Ku 'wɪ 'pla 'cee 'kɪagla
'nan, te 'ka 'wɪ "paa "nyian minnun
ji 'tɔ 'labe -a da dt. "Ka 'yɪɔ "le kaa
dre, en 'cee 'wɪ "paadi fuila "man
Zeruzalem "fo, en ka 'nan minnun
le 'nan, 'kɔe min zɪe -a -tɛ.»

²⁹ Tɔɔn Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianɔn
-mienun -a 'vɪ -wle 'nan: «'Bali wei
da nen min 'ta 'wɔla 'e 'flin 'vaa -e
'e 'ta wɔla min wei da. ³⁰ Zozi nen
kaa -tɛ -a -pɛindi -a yiba "plan da be,
'ku tranun -le Bali -a wluan -kanɔn
'va. ³¹ Bali -a -nyran 'e 'pɛ "yi "da, en
yaa dre min 'sizan 'wɪ 'ji -a. En yaa
dre min tazan -a. Yaa dre zɪe 'nan -e
Izraɛl 'nɔn o 'si 'o dre wɪ -wɪdi 'man
-e Bali 'e -wee 'wɪ 'wɪdi 'fui. ³² Ku ya
'wɪ zɪe -a -nan yunɔn 'a, en lei 'saun
nen Bali -a -nɔn minnun nen o 'ta

'wola Bali 'bɔ wei da bɛ -wɛ "bɛ, e ya "nyian -a -nan yɪzan -a.»

³³ Zɪ tin 'banɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man o da bɛ, en 'bli 'fɔ o ji 'e 'ciula "da, o ya "vale o Zozi 'le 'pasianɔn 'bɔ -tɛɛman. ³⁴ 'Pian Farizen min -tɔ nɛn waa laabo Gamaliel, e Moizi -le -pei 'fluba "paaman, en minnun pɛɛnɔn -a bɔa "bɛ, e -tɔ lou tin 'banɔn yei, en e 'nan 'o Zozi 'le 'pasianɔn 'man 'tɛn 'tiɛnnɔn. ³⁵ -A -nan nɛn e 'nan tin 'banɔn lɛ 'nan: «Izraɛl 'nɔn, 'wɪ nɛn ka "ta -a dra minnun 'labɛ -wɛ "bɛ, 'ka 'wulo -ji "nrɔn "da 'kpa. ³⁶ Min -tɔ nɛn waa laabo Teida bɛ, e 'bɔla -a -nan 'ka tian 'mɔnlɛ "bɔɔ di. Zɪ -yee 'wɪ 'bɔla zɪɛ, e 'nan 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan tɔ -a, en min -yaa sinjɛn sɔɔnla -a -sru. 'Pian waa -tɛ, en minnun nɛn o sɔɔnla -a -sru "bɛ o fuila "man. Min -tɔ 'ka "nyian -fɔlɛ -nan di. ³⁷ "Bɛ -sru, te min "nrɔndɪ tɔ 'bɔ, en Galile min Zuda "e "ta wɔ, "bɛ minnun "kaga "sɛn 'e -sru. 'Pian wɛɛ 'te "nyian, en minnun pɛɛnɔn nɛn o sɔɔnla -a -sru "bɛ, o fuila "man. ³⁸ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka "trɔɛn "tɔ "nyian minnun 'labɛ o va di, en 'ka 'si o man 'o 'kɔ. -Yɛɛ ci 'nan, -te -wee 'wɪ nɛn 'o ci "man "bɛ 'nan min wei da nɛn 'o 'ta 'wola bɛ, "te 'li 'pei te -a 'wɪ 'nyan. ³⁹ 'Pian -te Bali wei da nɛn o 'ta 'wola bɛ, "te ka'a 'kɔlaman o fuiladɪ -a "man "di. 'Ka drɛ "yi, "tɔgɔ 'ka 'kuli -tan Bali man.»

Tɔɔn en tin 'banɔn -a 'sia Gamaliel -le vɛ da. ⁴⁰ O Zozi 'le 'pasianɔn laabo, en o 'nan 'sounjanun lɛ 'nan 'o o -sɔn -ngble -a, en o 'wɪ 'pla -wɛ 'nan, te o 'wɪ tin 'ba "nyian min lɛ Zozi 'tɔ da di. Tɔɔn en o 'si o man.

⁴¹ -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'si tin 'banɔn 'lɛ. O 'si o 'lɛ ci "nran -a, kɔɔ 'o yra 'yɪ Zozi 'tɔ 'ji. ⁴² Yi -tɔɔv pɛɛnɔn man te o ya Bali -pan 'kuin 'lee 'wee 'kɔnnun -ji, wa'a 'flinlɛ 'wɪ "paadɪ -a di, en wa'a 'flinlɛ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnun lɛ di.

6

O Etienɛn 'lee min 'shɛɛdv 'si "va -e 'o 'pa Zozi 'le 'pasianɔn 'va

¹ Tɔ zɪɛ -a man te Zozinɔn a bɔnan "kaga "bɛ, en minnun nɛn o Grɛk wei -fɔa "bɛ, o Zuif 'nɔn nɛn o Ebre wei -fɔa "bɛ, o man wɪ 'pla 'nan, tɔ pɛɛnɔn man, -te "wɛɛ -blifɛnun -pli "bɛ o ci "saan 'o 'va -calenun man. ² En Zozi 'le 'pasianɔn 'fuda "fli Zozinɔn pɛɛnɔn cin 'yɪ, en o 'nan -wɛ "nan: «E 'ka "yi, -e -kaa Bali -le 'wɪ 'tɔɪ -e -kaa "trɔɛn "tɔ -blifɛ -le 'wɪ "ji di. ³ -Yee "wɛan "bɔnnun, 'ka min -wɛɛ 'ka 'va 'soravli -e -kaa o 'pla 'nyranman zɪɛ -a da. O 'nɔn zɪɛ, 'o 'tɔ "yi 'e 'kɔn minnun 'le, 'o 'kɔn minnun nɛn o 'ta wola Bali lei 'saun 'le 'wɪ da bɛ waa, en 'o 'kɔn 'wɪ 'tɔnɔn 'a. ⁴ -Cee vɛ bɛ, -e -kaa yɛ 'trɔa Bali -le 'wɪ da te -kaa Bali trɔ "baa.»

⁵ 'Wɪ zɪɛ, e Zozinɔn pɛɛnɔn 'ci 'sɔ, en o Etienɛn -tɔ. Etienɛn zɪɛ, e yɪ -tɛala Bali da 'kpa, en e 'ta 'wola Bali lei 'saun 'le 'wɪ da. En o Filipɔ 'lee Prokor 'lee Nikanor 'lee Timɔn 'lee Parmena 'lee Antɪɔs min Nikola nɛn e drɛ Zuif min -a bɛ, o 'yi. ⁶ Zozinɔn o kɔɔn Zozi 'le 'pasianɔn lɛ, tɔɔn en 'o 'pɛ 'pla o da, en o Bali trɔ 'ba -wɛɛ.

⁷ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'ko fuiladɪ -a "man, te Zozinɔn 'ko bɔdɪ -a "kaga Zeruzalɛm, en te Bali -pannɔn "kaga 'ta wola "nyian Zozi 'le 'wɪ da.

Minnun Etienɛn 'kun

⁸ Bali 'yee 'plɛblɛ 'lee 'yee yɪdɪ "yi 'nɔn Etienɛn lɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e -cɛ -srɔn "wɪnun 'lee 'lɛbɔ "fɔ wɪnun dra minnun yɛ man. ⁹ 'Pian minnun nɛn o -ko Bali trɔ 'balɛ nɔannun nɛn o 'si o man bɛ, -wee cin yɪ 'kuin bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Etienɛn -a. Minnun zɪɛ Zuif 'nɔn nɛn waa, o "sia Sirene, en o -mie "sia Alɛzandri, en o -mie "sia Silisi 'lee Azi 'lɛglɔn 'ji. ¹⁰ 'Pian Etienɛn o "kle "sa -fɔdɪ -a. -Yɛɛ ci 'nan 'wɪ 'tɔdɪ nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan -yrɛ "bɛ -a 'bɔ 'a nɛn 'e "we.

¹¹ En o -kɔ -fɔlɛ minnun -sru "lala -a 'nan 'o vɪ Etienɛn man 'nan, 'o 'bɔ "man te e ya Moizi 'lee Bali 'tɔ srɛnan. ¹² 'Wɪ zɪɛ, e 'bli 'fɔ min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ji, en o -kɔ -a 'kunlɛ -sa -a, en o -kɔ -a tin 'banɔn 'cɛin -da. ¹³ O -fɔ "nyian

minnun peenun -sru, en 'o 'ta 'wlu 'senle "man "nyian. Waa 'vɪ 'nan: «Min 'gʊe, e wu 'wliɪ Bali -pan 'kɔn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ -a man, en e wu "nyian -wliɪ Moizi -le -peinun man. ¹⁴ Kɔa 'man "da 'nan: Nazareti min Zozi 'kɔn zɪe -a -wia, en Moizi -le -peinun nɛn yaa -tɔ -kaa tranun lɛ bɛ, Zozi -a limlan -e -ka'a vilɛ -kaa 'ta wɔla "da "di.»

¹⁵ -A -nan nɛn minnun pɛɛnɔn nɛn tin 'banan bɛ, 'o yɪe 'sen Etienɛn da, en waa yra 'yɪ "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ -zɔ.

7

Etienɛn 'wɪ tin 'ba tin 'banan lɛ

¹ Tɔɔn en Bali -pannɔn 'tazan -a laabɔ Etienɛn -lɔ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn?»

² En Etienɛn "e 'nan: «'An "bɔunun, 'an "tinun, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ. 'Li 'kpa te Abraam -nyɛanla Mesopotami bɛ, en -cee Bali nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "diɛ, 'e 'fli kɔɔn -yrɛ 'vaa, en e -kɔ -nyɛnleɛ Aran. ³ E 'nan Abraam lɛ 'nan:

<'I 'si 'yie 'leɣlɔn 'ji,
'i 'si 'i 'mangulinun va,
-e 'i 'kɔ 'trɛ nɛn

an "ta -daa -a -kɔɔnle 'yie 'gʊe -a da.»

⁴ En Abraam 'si Kalde 'leɣlɔn 'ji, en e -kɔ -nyɛnleɛ Aran. E -fɔ -nan nun. Zɪ -a "tɪ "ka bɛ, en Bali -ta -a 'leɣlɔn nɛn ka cɪ -ji cɛɛgɔ 'gʊe -a -ji. ⁵ Bali 'ka -yee -yɔ -nɔnle 'leɣlɔn zɪe -a -ji dɪ. Bali 'ka -yee "blinan "wɛnɛn 'nɔnle dɪ. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'nan 'e 'leɣlɔn zɪe -a -nɔan -yrɛ -yee vɛ -a, en -yee -sru 'e -nɔan -a klu lɛ. Bali 'wɪ zɪe -a 'vɪ, te Abraam -le 'nɛn "ka "di. 'Pian Bali -a 'vɪ 'nan:

⁶ <'Leɣlɔn nɛn -pɛn da bɛ,

-a 'ji nɛn 'i kludanɔn -nyɛanla.

O -kɔan "minnun -le nɔannun -a -nan nun.

Minnun 'tɛ "paa o da lɛ -yaa sinjen wlu.

⁷ 'Pian 'leɣlɔn nɛn o drɛ -wee nɔannun -a bɛ,

an 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -wle.

'An 'bɔ Bali 'bɛ 'vɪ.

'Bɛ -sru 'i kludanɔn lia 'o da

-e 'o 'ta 'an trɔ 'ba Kanan 'leɣlɔn 'bɔ 'gʊe -a -ji.»

⁸ Bali -tɔ 'e wei da Abraam lɛ 'nan e 'leɣlɔn zɪe -a -nɔan -yrɛ. -A -nɔan -kɔɔn "vɛ nɛn 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va -a. -Yee "wɛan Abraam Izak -ya, en yaa -fɔ -klɔnmɔn -va -a -ya yɪ 'sɔravli "da. -A -tɔwli "nɛn Izak "e drɛ Zago lɛ, en Zago "e drɛ "nyian 'yee 'nɛnnun -fuda "fli "nɛn -kaa tra "le "tranun -a bɛ -wle.

⁹ Zozeɣv "bɔunun man bɔ Zozeɣv -va, en waa -tan "le nɔan -zɔ Ezipti. 'Pian Bali 'pa "va, ¹⁰ en yaa 'si 'wɪ 'pleɣle pɛɛnɔn 'ji. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yrɛ, en Ezipti mingɔnnɛn -a 'yɪ "yi. Mingɔnnɛn zɪe e Zozeɣv -tɔ 'e 'wluzan -dan tɔ -a Ezipti 'leɣlɔn da 'lee 'e yɪfenun da.

¹¹ Tɔɔn en dra -dan tɔ -ta Ezipti 'leɣlɔn 'lee Kanan 'leɣlɔn 'ji. Dra zɪe -a cibɛn a "bɔv "le "wɛan, -kaa tranun 'ka 'blɪfɛ ye -e 'o -blɪ dɪ. ¹² -A -nan nɛn Zago -a man 'nan -blɪfɛ a Ezipti, en e Zozeɣv "bɔunun nɛn -kaa tranun -a bɛ, o 'pa 'sia 'e tɛdɛ. ¹³ -A "flizan da bɛ, en Zozeɣv 'e 'fli -kɔɔn 'e "bɔunun lɛ. -A -nan nɛn Ezipti mingɔnnɛn Zozeɣv 'sinan 'tɔ. ¹⁴ Zozeɣv "e 'nan 'e "bɔunun lɛ 'nan, 'o 'kɔ 'e "tɪ Zago 'si 'o -taa. -A "tɪ Zago 'lee 'e 'mangulinun a min -fuba 'sɔravli 'wle 'soolu. ¹⁵ Zago 'kɔ Ezipti, en e -ka -nan nun 'o 'vale 'yee 'nɛnnun nɛn -kaa tranun -a bɛ waa. ¹⁶ O -ta o pɛɛnɔn wɔlɛ Sizem 'fla Kanan 'leɣlɔn 'ji. Minnun o 'wɔ min wɔnan nɛn Abraam -a 'lɔ "lala -a Emor -pinun lɔ bɛ -a -nan.

¹⁷ Zɪ tɔ nɛn Bali 'e wei -nɔn Abraam lɛ 'nan e 'wɪ 'tɔ dra -yrɛ "bɛ, e ya bɔnan -kogo bɛ, en Abraam kludanɔn fadɪ 'sia "da, en o bɔdɪ 'sia "kaga Ezipti 'leɣlɔn 'ji. ¹⁸ -A -nan nɛn mingɔnnɛn -trɛ -tɔ mingɔnnɛn -blɪdɪ "sia Ezipti 'leɣlɔn da. Mingɔnnɛn zɪe, ya'a Zozeɣv -tɔlɛ dɪ. ¹⁹ -A mingɔnnɛn zɪe, e -cee minnun see paa, en e 'tɛ 'pa -kaa tranun da, e -tɔ -kaa tranun man -sa -a, 'nan 'o 'si 'nɛn 'linɛnnun -sru, -e 'o kaa.

20 -A tɔ zɪe -a man nɛn o Moizi -ya. Moizi 'sɔ Bali lɛ tɪglɪ, ɛn e -fɔ 'e "tɪ"le "kɔnnɛn mlɛn yaaga te e 'nyɔn -mlɪan. 21 ɛn zɪ o 'si -a -sru "bɛ, -a -nan nɛn Ezipti mingɔnnɛn 'lu -a 'sia, ɛn yaa 'lɛbɔ 'le 'yee 'nɛn 'zɔ. 22 O Moizi 'lɛbɔ Ezipti 'nɔn 'le 'wɪ 'tɔdɪ -a, ɛn Moizi 'lewei 'lee -a drɛ wɪnɔn -a kɔɔn 'nan e ya min 'plɛblɛ 'a.

23 Zɪ Moizi lɛ 'bɔ -fuba sinjɛn bɛ, -a -nan nɛn -a -cin -trɔa 'ji 'nan 'e 'kɔ 'e "bɔɪ Izraɛl 'nɔn 'nanjɛn. 24 ɛn e Ezipti min -tɔ 'yɪ, te e ya 'tɛ 'panan Izraɛl min -tɔ da, te -a -ci "ka "dɪ, ɛn e 'padɪ 'sia Izraɛl min zɪe -a va, ɛn Ezipti min -ka -yrɔ. 25 Moizi 'e 'ci nrɔn 'nan 'e "bɔɪ Izraɛl 'nɔn -a -ci -tɔa paan 'nan Bali 'e 'si "va 'nan -e 'e o 'si nɔanba -ji. 'Pian wa'a -ci manlɛ dɪ. 26 "Bɛ -sru, tɔ cɛɛn te Moizi Izraɛl 'nɔn "fli "ye te o ya 'wɪ 'blɪnan, ɛn e ya "vale e o yei "paamlan. E 'nan -wlɛ 'nan: <An beenun, ka ya "bɔɪnɔn -a. -Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'tɛ "paa 'ka cin da te -a -ci "ka "dɪ?>

27 'Pian min nɛn e cɪ 'tɛ 'panan 'e bɔɛzan -tɔ da bɛ, e 'nan Moizi lɛ 'nan: <-Tɪɛ i -tɔ 'kɔ 'tazan -a? -Tɪɛ i -tɔ 'kɔɛ tin 'bazan 'a? 28 I ya "vale 'yian -tɛa "le zɪ i Ezipti min -tɛ 'sɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ? 29 Zɪ Moizi 'wɪ zɪe -a 'man bɛ, ɛn e -tɛ -ji, e -kɔ yɔɔlɛ Mandian 'lɛglɔn 'ji. E 'nɛn 'ya -nan nun "fli.

30 Lɛ -fuba sinjɛn "bɛ -sru, ɛn Bali -le 'pasiazan -tɔ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ "bui "da Sinai pɔn "srɔn. 'E 'fli kɔɔn -yrɛ 'tɛ nrɛn yei yibanɛn 'tɔ -va. 31 Zɪ Moizi 'wɪ zɪe -a -nan 'yɪ bɛ, 'wɪ -a 'kan, 'pian zɪ e ya -plɪnan 'man 'nan -e 'e -nan yɪ bɛ, ɛn e Minsan wei 'man 'nan: 32 <An ya 'i tranun -le Bali -a. An ya 'i tranun Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'le Bali -a.> ɛn Moizi nyɔɔndɪ 'sia, ya'a -kɔlale Bali -nanjɛndɪ -a dɪ.

33 -A -nan nɛn Minsan "e -yrɛ 'nan: <'I 'yie -manwua 'sɔ 'i 'cɛɪn -man, kɔɔ fɛnan nɛn i cɪ 'i 'tɔdɪ bɛ, e yra kɔnglɔn 'mɛn vɛ -a. 34 An 'mɛn minnɔn nɛn Ezipti bɛ, -wee yra yɪdɪ 'yɪ, an -wee -paandɪ 'man, ɛn an sɔɔnla 'nan -e 'an o 'si nɔanba -ji.

-Yee "wɛan, mɛɪn "paa -sia Ezipti 'lɛglɔn 'ji.>

35 Moizi -tɔwli "nɛn, "nɛn minnɔn zɪe wa'a yɪlɛ "yɪ "dɪ, waa 'vɪ "man 'nan: <-Tɪɛ i -tɔ 'kɔ 'tazan -a? -Tɪɛ i -tɔ 'kɔɛ tin 'bazan 'a?> bɛ, -a 'lein nɛn Bali -a 'pa 'sia 'nan 'e 'tɔ o tazan 'lee o 'sizan nɔanba -ji -a. Bali -le 'pasiazan -tɔ 'bɛ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ yibanɛn 'va, ɛn e 'wɪ zɪe -a 'vɪ -yrɛ.

36 Moizi 'bɛ o 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji -cɛ -srɔn "wɪ 'lee 'lɛbɔ "fɔ wɪnɔn drɛdɪ -a. -Cɛ -srɔn "wɪnɔn zɪe yaa drɛ Ezipti 'lɛglɔn 'ji, ɛn yaa drɛ jemie 'tɛndɛn man, ɛn yaa drɛ "bui "da lɛ -fuba sinjɛn wlu.

37 Moizi 'bɔ zɪe, -yɛɛ 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan: <Bali -taa "talɛ Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ bɛ -a 'cɛɛ. -A Bali 'lewei vɪzan zɪe, 'ka 'bɔ 'va nɛn e bɔala.> 38 Tɔ nɛn Izraɛl 'nɔn 'o cin 'yɪ "bui "da bɛ, Moizi 'bɔ 'bɛ 'tɔ Bali 'lee Izraɛl 'nan yei, e -tɔ 'ka tranun 'lee Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yrɛ Sinai pɔn da bɛ o yei. Moizi lɛ nɛn Bali wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ, Bali 'bɔ -a -nɔn 'nan 'e vɪ 'cɛɛ.

39 ɛn -kaa tranun 'ka -a wei 'silɛa 'wɪ 'kpa -a dɪ, o 'ci 'pa "man. ɛn waa nrɔn 'o 'ji 'nan 'o lia 'o da Ezipti 'lɛglɔn 'ji. 40 Waa 'vɪ Arɔn lɛ 'nan: <'I -cɛɛ balinun drɛ -e 'o 'si -kɔɔn -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan Moizi 'bɔ nɛn e -kaa 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ "man "nun bɛ, -ka'a tɔa dɪ.> 41 -A -nan nɛn o fɛ -tɔ drɛ "le tri -zɔ 'nan -e 'o -pan, ɛn o tri zɪe -a -pan. ɛn o ci "nrandi 'sia 'o 'bɔ 'pɛ drɛvɛ lɛ. 42 Tɔɔn ɛn Bali 'e koda -tɔ o va, e o 'tɔɪ 'nan 'o laji fɛnɔn -pan "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Izraɛl 'nɔn, lɛ -fuba sinjɛn wlu te ka ya "bui "da bɛ, ka -wi -tɛ 'mɛn? ɛn ka 'sraga drɛ 'mɛn?>

43 -Ceje!

'Pian 'cɛɛ bali nɛn waa laabo Molok bɛ

-yee -tandan nɛn 'ka 'lɔ, 'lee 'cɛɛ bali Rɔnfa -le mlɛn crɛn nɛn kaa drɛ bɛ, -nyrɛn 'ka 'lɔ. Fɛnɔn nɛn kaa drɛ 'nan

-e 'ka -pan be -nyren 'ka 'lo.
 -Yee "wean nen an 'ka "tua,
 an -ko 'ka 'a Babilon 'leglon -sru,
 ka dra -wee noannun -a.»

⁴⁴ Te -kaa tranun a "bui "da be,
 -tandan nen Bali -taa "ji be, e ya -
 wlo. Moizi -tandan zie -a -to "le zi
 Bali -a 'vi -yre "be -yee 'wi 'zo, en -a
 'lein nen yaa 'yi be, -nyren yaa -to.
⁴⁵ "Be -sru en -tandan 'lein zie, e -fu
 -kaa tranun -le 'nennun lo. Zozue
 -trwa o 'le, en o -ku -nyenlea 'leglon
 nen Bali -a -ji 'non 'pin o 'le be -a -ji.
 O -ku -tandan zie -a 'leglon zie -a -ji,
 -tandan 'bo 'fu -nan nun -trilii, en e
 'bo David da. ⁴⁶ David zie e 'so Bali
 le, en yaa laabu Bali lo 'nan 'e 'si -
 non 'yre -e 'e 'kon 'to -yre, 'du -e Bali
 nen Zago kludanon 'le Bali -a be 'e
 -nyran ji, ⁴⁷ 'pian Salomon 'be 'kon
 zie -a -to Bali le.

⁴⁸ Te e ya 'e vidi 'nan Bali nen min
 ta lou "be ya 'a 'nyeanla min -to 'kon
 -ji di. Bali 'lewei vizan 'wi zie -a 'vi
 'e 'cen. Yaa 'vi 'nan:

⁴⁹ 'An Minsan, 'men mingonnen
 pein a labli 'ji,

en 'tre a 'an 'cen -trwa "dave -a.

'Kon "cen "nen ka -kolaman -a -todi
 -a 'men?

En nyin zia 'be -koon 'an 'flinla "nan
 "a?

⁵⁰ -Yee ci 'nan 'an 'bo 'pe dreve fenun
 peenon zie -a.» »

⁵¹ En Etienen 'e 'nan tin 'banon
 le 'nan: «Ka ya minnun nen 'wi 'ka
 'ko o -wulo -ji die, waa. Ka ya "le
 minnun nen wa'a Bali taa die -wee
 'wi 'zo. 'Ka "trwen "a "yuyu, en 'ka
 'ci 'pa Bali lei 'saun 'le 'wi man "le
 'ka tranun 'zo. ⁵² Bali 'lewei vizan
 'cen "da nen 'ka tranun 'ka 'te 'pale
 di? Bali 'lewei vizon nen waa 'vi
 'nan Bali -le min tighi -taa "tale be,
 'ka tranun o tee, en 'cee min tighi zie
 'be 'non "nyian minnun le, en waa
 -te. ⁵³ Zi Bali -le -pei -to winun ci
 be, Bali -le 'pasianon -a -non 'cee, en
 ka'a 'ta wolea "da "di.»

*Minnun Etienen -te, en Saul 'te
 'padi 'sia Zozinon da*

⁵⁴ Zi tin 'banon 'wi zie -a 'man be,
 'bli 'fo o ji Etienen man, en 'o 'she da -
 bludi 'sia. ⁵⁵ 'Pian Etienen nen 'e fadi
 Bali lei 'saun 'a be, 'e yie 'to laji, en
 e Bali -le 'te 'san 'yi, te e Zozi ye 'e
 'todi lou Bali -pe "yi "da. ⁵⁶ En e 'nan:
 «"Ka 'yio, an labli ye 'e 'le 'sodi, en an
 Blamin -pi ye 'e 'todi lou Bali -pe "yi
 "da.»

⁵⁷ Minnun -paandi 'sia 'pleble, te
 'o 'pe 'wle wo 'o "trwen 'ji. En o
 peenon 'ku Etienen -va, waa 'kun.

⁵⁸ Waa plila, o -ku -a 'fla lunen, en
 waa -son -kole -a. Minnun nen waa
 dre be, o 'wee sonun -sran -gobo "tu
 nen waa laabo Saul be -a "sran.

⁵⁹ Minnun Etienen -soan "kole -
 a, 'pian te Etienen "e Bali tru "baa
 'nan: «Minsan Zozi, 'an lei -non 'yie
 'e "pa 'ji.» ⁶⁰ -A -nan nen 'e "po
 soan, en e paan 'pleble 'kpa. E 'nan:
 «Minsan, 'i 'wi 'wli di 'gve -a 'ce -wle.»
 Zi e cee 'wi zie -a vidi man be, en 'e
 yie 'le 'wu.

8

¹ Saul "le 'ci 'so nen 'nan minnun
 Etienen -te.

'Yi 'bo 'lein zie -a da nen minnun
 'te 'padi 'sia Zozinon nen Zeruzalem
 be o da. Zozinon peenon fuila "man
 Zude 'lee Samari 'leglon 'ji, 'pian
 Zozi 'le 'pasianon "o -fuv Zeruzalem.

² En minnun nen o 'ta wola Bali wei
 tighi da be, o Etienen -wuo, en o -ku -a
 wole. ³ 'Pian Saul -le ve be, e 'te 'padi
 'sia Zozinon da. E -cia 'konnun 'le
 "nen 'nan -e 'e Zozinon "kuun. E 'sia
 lumon 'lee 'klonmon man, e o 'kun,
 en e -ku o -fale -pu 'kuin.

*Filipo Bali -le 'wi 'nonnon 'vi
 Samari non le*

⁴ Zozinon nen o fuila "man "be,
 o ci Zeruzalem fenan peenon 'nan
 Bali -le 'wi 'nonnon vidi -a minnun
 le. ⁵ Filipo -ku Samari 'leglon 'ji, en e
 min 'sizan 'wi 'ji -le 'wi 'vi. ⁶ Samari
 'non 'ta "kaga, o peenon o "trwen "to
 Filipo wei le 'kpa tighi, te o -ce -sran
 "winun nen yaa dra be -a -nan ye,
 'lee 'winun nen yaa ve be, -a maan.

⁷ -Yee ci 'nan, -yu -wli dinun nen o ya
 minnun -sru "be o 'si o -sru -paandi

-a, en minnun nen o "tun "bo be, 'lee minnun nen o-srandi "tra "be, -ce 'si o man. ⁸ -A -nan nen ci "nran -dan dre 'fla zie -a da.

⁹ Min -tu a 'fla 'bo zie -a da 'e 'cen waa laabo Simon. E fenun dra 'bui da. -Yee 'bui winun dredi Samari 'non 'plo 'fo, en yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan a. ¹⁰ -E 'e 'sia 'nen "wennen 'lee min ceje man, o pennen 'winun nen Simon -a dra be e o 'sianan, te waa ve 'nan: «Min 'labe, Bali nen, 'pleble -dan be -nyren.» ¹¹ -Yee ci 'nan, o pennen -a wei "siala 'wi 'a, ko e o 'plo 'fo 'yee 'bui winun dredi -a, -a -nan 'mon. ¹² 'Pian zi Filipu Bali -le mingonnen -blidi 'wi 'vi, te e Zozi Crizi -le 'wi ve -wle "be, en o yi -tera "da. Ton luman 'lee 'klonmon pennen 'o -batize dre. ¹³ Simon 'bo "nyian "e "yi -tera "da, en waa -batize dre. Zi waa -batize dre be, ya'a 'sile "nyian Filipu "srn "di. -Ce -srn "wi 'lee 'lebo "fo winun nen Simon -a -nan ye Filipu -lo be, yaa 'plo 'fo.

¹⁴ Zi Zozi 'le 'pasianon nen o -fo Zeruzalem be, waa 'man 'nan Samari 'non yi -tera Bali wei da be, en o Pieri 'lee Zan 'pa 'sia o va. ¹⁵ Zi Pieri 'lee Zan 'bala o va nun be, en o Bali tru 'ba -wle 'nan -e 'o Bali lei 'saun yi. ¹⁶ -Yee ci 'nan, min -tu 'ka tian Bali lei 'saun yile o va di, o 'o -batize dre 'e tede Minsan Zozi 'to da 'e "tun. ¹⁷ -A -nan nen Pieri 'lee Zan 'o 'pe 'pla o da, en o Bali lei 'saun yi.

¹⁸ Simon -a 'yi 'nan, Zozi 'le 'pasianon 'o 'pe 'pla minnun da en o Bali lei 'saun yi, -a -nan nen Simon "lala 'si, en e 'nan -wle 'nan: ¹⁹ «Ka "meen 'pleble 'non "nyian, -e -te 'an 'pe 'pla min da be, -a san 'e Bali lei 'saun yi.»

²⁰ 'Pian Pieri "e -yre 'nan: «'Yie "lala 'e 'ku 'yia 'te nen ya'a 'driman die -a va. Ko "yie 'ji "le o Bali -le 'pleble zie -a "lala "lala -a. ²¹ 'Yie 'wi 'tu 'ka 'wi zie -a -ji di, en 'i 'blnan 'ka 'nan di, ko 'i 'wulo -ji wi 'ka tigh Bali 'le di. ²² -Yee "wean 'i 'si 'wi 'widi "dredi man -e 'i 'fli -non Bali le. 'I Minsan tru 'ba, 'du -e 'e -kola

'wi 'widi "nen 'i 'wulo -ji be -a fuidi -a. ²³ -Yee ci 'nan maan -toa 'nan i ya 'i fadi 'wi 'widi "nonnon -a, en i ya 'wi 'widi "le non -a.»

²⁴ -A -nan nen Simon "e 'nan Pieri 'lee Zan 'le 'nan: «'Ka 'bo 'ka Minsan tru 'ba 'men 'wi man -e 'wi nen kaa 'vi be 'e vile 'e bo 'an man di.»

²⁵ 'Winun nen Minsan Zozi -a 'vi 'lee 'winun nen yaa dre Zan 'lee Pieri yie man be, o Samari 'non "le 'vi. Zi o cen -a vidi man be, en o 'li 'o da Zeruzalem. "Wee -ta -sia be, o -to Samari 'fla -mie da, te o Bali -le 'wi 'nonnon ve minnun le.

Filipu Bali -le 'wi 'nonnon 'vi Etiopi min -tu le

²⁶ Minsan -le 'pasiazan -tu 'wi tin 'ba Filipu le 'nan: «'I -ku 'trada "tre 'zia, -e 'i -si nen e "sia Zeruzalem -e 'e 'ku 'fla nen waa laabo Gaza be -a 'sia. -A da 'be ci flu.» ²⁷ Filipu wluan, en e -ku. "Yee -kon -konan -sia be, en e min -tu 'yi 'e 'le. Min zie, Etiopi min nen, en e ya 'e 'sadi. Etiopi li Kandas nen mingonnen -a be, -a yife va nen 'e yie -toa. E -ta Bali tru 'bale Zeruzalem, ²⁸ en e "ta lia 'e da 'e fla. E ya 'e -nyrandi odro nen -su -a -klanman be -a -ji, te e Bali 'lewei vizan Ezai -le 'fluba 'ta ve.

²⁹ Bali lei "e Filipu le 'nan: «'I -pli odro 'labe -a man.»

³⁰ En Filipu soonla odro zie -a -sru, te e Etiopi min -le 'fluba ta vidi maan. E ya -a ta vnan Bali 'lewei vizan Ezai -le 'fluba 'ji, en Filipu "e -yre 'nan: «'Fluba nen yia ta ve be yia -ci maan?»

³¹ Etiopi min "e -yre 'nan: «Te min 'ka 'a -konle 'men die, maan dra ko -e 'an -ci man?» En e Filipu laabu 'nan 'e -nyran "e 'srn odro -ji.

³² 'Wi nen e ci -a ta vnan Ezai -le 'fluba 'ji be -nyren 'gu:

«O -ku -a -tele "le 'bla 'zu, en o -ku -a "le 'bla 'nen nen o ci -a "ce "bonan ya'a 'we die -yee

'wi 'zu.

Ya'a 'wi 'tu 'sile "da "di.

³³ Wa'a 'sile a fe -tu -a di,

en min -tu 'ka 'tale -a -sru "di.

-Tie -kolaman -a kludanon 'le 'wi vidi -a?

Kōḥ minnūn 'bē -yee 'belidī 'le 'tō
'trēda.»

³⁴ En Etiopi min -a laabū Filipū -
lō 'nan: «Tī nēn Bali 'lewei vīzan -
a ve 'gū? -A 'bō 'fli nēn yaa ve, -baa
min pee nēn yaa ve?» ³⁵ -A -nan nēn
Filipū Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vidī 'sia -
yre, 'wī nēn 'e 'crēn -tēdī zīe -a da.

³⁶ O ya -kūnan 'o 'lē, en o 'bō 'yi
ba man, en Etiopi min "e 'nan -yre
'nan: «'Yī nēn 'gū, -mē -maan yi'an
-batize dra dī?» ³⁷ [-A -nan nēn
Filipū "e -yre 'nan: «Te i yi -tēala
"da 'i 'bli pēēnōn 'a bē, -e 'wei -batize
drē.» En Etiopi min "e 'nan: «Maan
-tōa 'nan Zozi Crizi a Bali -pī -a.»]

³⁸ En Etiopi min "e 'nan 'o odro -tō.
-A -nan nēn o "flinōn sōōn 'yīa, en
Filipū -a -batize drē. ³⁹ Zī o 'si 'yīa
bē, en Minsan lei Filipū 'sia, -a -nan
nēn Etiopi min 'ka "nyian -a yīe dī.
-A ci -fū 'e "nrandī, en e -kū.

⁴⁰ 'Pian Filipū "e 'fli 'yī 'fla nēn
waa laabo Azō bē -a da, en e Bali -le
'wī 'nōnnōn vidī 'sia 'fla pēēnōn nēn
e 'bō "man, en e 'bōla Sezare bē -a da.

9

*Fē nēn e drē 'lōḥ, en Saul sōōnla
Zozi -sru "bē*

¹ Tū zīe -a man te Saul -ko tian 'tē
'padī -a Minsan -srunōn da, te e -ko
o -tēēdī -a. En Saul -kū Bali -pannōn
'tazan va, ² 'nan 'e 'fluba nēn e -si -
nōan 'yre -e 'e -wla Zuif 'nōn 'le cin
yī 'kōn nēn Damas bē -a -jī bē -a -nōn
'yre. Saul "ta -ko 'nan -e 'e 'sia lūmōn
'lee 'klōnmōn nēn o 'ta wōla Minsan
-sru "bē, -e 'e o "kuun -e 'e 'ta waa
Zeruzalem.

³ E Damas si 'sia e ya -kūnan, e "ta
bōa 'fla 'bō "srōn "kogo 'nun tōōn 'tē
'san -tū bīi lajī, en e -sēn "da. ⁴ Saul
-tria "tra, en e wei -tū 'man, te 'bē ve
-yre 'nan: «Saul, Saul, -mē "le "wēan
i 'tē "paa 'an da?»

⁵ En Saul "e -yre 'nan: «'An 'san, -tī
nēn 'yīa?»

En Minsan wū "man 'nan: «'An 'bō
Zozi nēn i 'tē "paa 'an da bē, maan
nēn. ⁶ 'I 'wluan lou, 'i 'kū 'fla. -Te i

'bōla 'nan nun bē, 'wī nēn kō 'i drē
bē, waa ve 'yīe.»

⁷ Minnūn nēn o cī -kūnan 'o 'vale
Saul nun -a bē, 'wī cūla o da, wa'a
-kōlale 'widī -a dī, "o wei 'bō maan,
'pian wa'a min -tū ye dī. ⁸ Saul
wluan, -a yīe a 'e 'lē 'sūdī, 'pian te
ya'a fēnan ye dī. Waa 'kūn 'e 'pē -
man, en o -kū -a Damas. ⁹ E yī drē
yaaga te ya'a fēnan ye dī, ya'a 'yī
mlīan dī, en ya'a fē ble dī.

¹⁰ Te Zozi -sruzan -tū a Damas,
waa laabo Anania, Minsan 'wī tin
'ba -yre "le nyrinvla -zū. Yaa laabū
Anania, en Anania "e -yre 'nan:
«Minsan, maan nēn 'gū.»

¹¹ En Minsan "e -yre 'nan: «'I
'wluan, 'i 'kū 'fla yēi "si nēn 'e 'sūdī
"jī tīglī 'labē -a da, 'i 'kū Zudazi -
le "kōnnēn. Min -tū nēn waa laabo
Saul bē e ya Bali trū 'banan 'nan
nun. Saul zīe, e "sia 'fla nēn waa
laabo Tars bē -a da. ¹² Te Saul 'bō "e
min -tū nēn waa laabo Anania bē -a
ye "nyian "le nyrinvla zū e wla, en
'e 'pē 'plā "da 'nan -e -a yīe 'e 'lē 'sū.»

¹³ En Anania "e 'nan: «Minsan, 'tē
nēn yaa 'pa 'i -srunōn da Zeruzalem
bē, maan 'man min "kaga "da. ¹⁴ En
Bali -pannōn 'tanōn 'si -nōn -yre
'nan, minnūn pēēnōn nēn o Bali trū
"baa 'i 'tō da bē, e o "kuun.»

¹⁵ -A -nan nēn Minsan "e Anania
lē 'nan: «'I 'kū! -Yēē cī 'nan, 'an
'bō mēēn min 'labē -a 'si "va 'nan
-e 'e 'mēn 'nyranman 'pa, 'dū -e
'an 'tō 'e bōla 'jī 'lēglōn nun 'lē, lee
mingōnnēn nun 'lē 'lee Izrael 'nōn
'lē. ¹⁶ Zī e -taa 'e yra yīe -e 'an 'tō 'e
fuīla "man "bē, 'an 'bō 'bē -kōōnman
-yre.»

¹⁷ Tōōn en Anania -kū. Zī e 'bōla
"kōnnēn "bē, 'e 'pē 'plā Saul da, en e
'nan: «'An "bū Saul, te i ya -tanān -
sia, Minsan Zozi nēn 'e 'fli kōōn 'yīe
bē, yaan 'pa 'sia 'nan -e 'i yīe 'e 'lē
'sū, 'nan -e 'i 'kan 'i fadī Bali lei 'saun
'a.» ¹⁸ Nun tōōn, fē -tū 'si Saul yīe da
"le pōnēn fēē 'zū, e -fōla, en -a yīe 'lē
'sū. Saul wluan lou, en waa -batize
drē. ¹⁹ Zī e -nyan bē, e fēnun blī, en
-a "koe "tō 'e da.

Saul Bali -le 'w1 'v1 Damas

E yi "fli yaa dre Zozi -srunon nen Damas be o va. ²⁰ Toon en e Zozi 'le 'w1 'nannon vidi 'sia minnun le Zuif 'non 'le cin yi 'kuin 'nan Zozi be, Bali -pi nen. ²¹ Minnun pegenon nen waa ye -a vnan be 'w1 o "kaan, te waa ve 'nan: «Min 'labε, -yεε minnun nen o Bali tru "baa Zozi 'to da Zeruzalem be, o tee te e 'te "paa o da 'gu, en e -ta "nyian Zozinon "kuunle 'gu, en e -ku waa Bali -pannon 'tanon le. E dre 'kō, en -yεε 'w1 z1ε -a ve?» ²² 'Pian te Saul -ko Zozi 'le 'w1 'nannon vidi -a minnun le 'kpa tigl. 'W1 nen Saul -a ve z1ε, Zuif 'non nen Damas be e o kli 'a, en wa'a -kolale -a zi -fōdi -a di. Yaa -ci -kōonman -wle 'wein 'nan Zozi 'be ci min 'sizan 'w1 'ji -a.

²³ Zi -a -nan 'mōn 'trilii be, en Zuif 'non 'o cin wei -ci 'man 'nan 'o -te. ²⁴ 'Pian -wee 'w1 nen waa 'pla "da "be, Saul -a 'man. O Saul man -pennan bodrun funnin -klan -yre 'nen 'nan -e 'o -te. ²⁵ -Yee "wean -pei -tu man, Saul -srunon Saul 'si, en waa sōnla 'fla man -klon -sru saannen 'ji.

Saul 'li 'e da Zeruzalem

²⁶ Zi Saul 'bola Zeruzalem be, en e ya "vale 'e -fōa Zozi -srunon 'va. 'Pian o pegenon "klanman -yre, kō wa'a yi 'teala "da 'nan Zozi -sruzan nen di. ²⁷ -A -nan nen Barnaba -a 'kun, en e -ku -a Zozi 'le 'pasianon 'va, en zi Minsan 'e 'fli -kōon Saul le -sia be, 'lee 'w1 nen yaa 'v1 -yre "be, Barnaba -a 'v1 -wle. En zi Saul Zozi 'le 'w1 'nannon 'v1 'wein Damas be, Barnaba -a 'v1 "nyian -wle. ²⁸ -A -nan nen Saul -fō o va, o ci waa Zeruzalem fe pegenon 'nan, te e 'w1 'nannon ve minnun le 'wein Minsan 'to da. ²⁹ Saul 'w1 'v1 Zuif 'non nen o Grek wei -fōa "be -wle, en o -sa -fō waa. 'Pian minnun z1ε waa -weε "man 'nan 'o -tea. ³⁰ -A "bu Zozinon 'w1 z1ε -a 'man, en o -ku Saul -a Sezare 'fla, en o -yre 'nan 'e 'ku Tars.

Pieri min -srandi beli

³¹ -A -nan nen -leglizinin nen Zude 'lee Galile 'lee Samari 'leglon 'ji be, o man flin, en o -to 'pleble. O

'yra -tea Minsan 'man, en o 'ta wola -a -sru tigl. Bali lei 'saun 'pa o va, en -leglizii -ji 'non dre "kaga.

³² Pieri a cinan 'fla pegenon z1ε -a da. Yi -tu da, en e 'bola minnun nen Zozi 'le ve -a Lida 'fla be o va. ³³ En e 'bō min -srandi "tra "tu nen waa laabo Ene be -a man 'e nyinnandi -saa da. E yra "tra -a -nan le 'sōra nen 'gu. ³⁴ En Pieri "e -yre 'nan: «Zozi Crizi 'i beli, 'i 'wluan lou 'i 'bō 'a -e 'i 'yie nyinnan "dave plin.» 'Nun toon en e wluan lou. ³⁵ Lida 'non pegenon 'lee minnun pegenon nen o -nyeanla Saron fenan peble da be, zi o min z1ε -a 'y1 te e 'ta wo be, en 'o 'fli -non Minsan le.

Dorka -ka, en Pieri -a fvu

³⁶ Lumon -tu a Zozi 'va, e ya 'fla nen waa laabo Zope be -a da. Li z1ε -a 'to nen Tabita, en -te 'be "ceε di Dorka. 'To z1ε -a -ci nen Grek wei -ji «sru». Li z1ε, e "yi "dra min pegenon le, te e "paa 'yale -tenon 'va. ³⁷ Tu nen te Pieri a Lida be -a man, li z1ε e -tria -ce -a, e -ka. Zi o ceen -a -sru di man be, en o -ku -a 'palea 'kōn "bu "tu -ji 'kōn 'ta lou. ³⁸ Lida 'fla a Zope 'fla "srōn "kogo, en Zozi -srunon -a 'man 'e 'cēn, 'nan Pieri a Lida. -A -nan nen o min 'fli 'pa 'sia 'nan 'o 'ku -a tru 'ba, 'nan 'o v1 -yre 'nan 'e 'ta 'o 'va 'trele.

³⁹ Zi o 'bō Pieri man be, waa 'v1 -yre, 'nun toon en 'o 'vale waa o -ku. Zi o 'bola 'nan nun be, en o -ku Pieri -a 'kōn "bu "ji lou. Lumonnun pegenon nen o -sran -ka 'o da be, o pli Pieri man te o -wua, en o Tabita -le -trale 'lee -yee sōnun nen yaa dre te o ya waa be, -a kōon -yre.

⁴⁰ En Pieri min pegenon 'sen bei, 'e "po sōnla, en e Bali tru 'ba. Toon 'e yra -to min pa z1ε -a da, en e -yre 'nan: «Tabita, 'i 'wluan lou.» En 'e yie 'le 'sv. Zi e Pieri 'y1 be, en e -nyran lou. ⁴¹ Pieri 'e 'pe -non -yre, en yaa wluan lou, en e -calenun 'lee Zozinon -mienun laabu. -A -nan nen e li z1ε -a kōon -wle 'e 'belidi. ⁴² Zi Zope 'non "kaga 'w1 z1ε -a 'man be, en o -mienun yi -teradi 'sia Minsan

da. ⁴³ PĪeri -fᵛ Zope 'fla tᵛ "wennēn 'a. E -fᵛ min -tᵛ nēn waa laabo Simōn bē -a va. Simōn zĭe e -jeliba 'kōle dra.

10

PĪeri 'lee Kōrneli

¹ Min -tᵛ a waa laabo Kōrneli, e ya 'fla nēn waa laabo Sezare bē -a da. Itali 'sounjanun tazan nēn. ² Kōrneli zĭe, e Bali ye "yi, ēn e 'yra -tēa "man. O 'vale 'e 'mangulinun pēēnōn 'a o Bali trᵛ "baa, e "yi "dra Zuif 'nōn nēn 'yalē o -tē bē -wĭe, ēn e Bali trᵛ "baa tᵛ pēēnōn man. ³ Yi -tᵛ da te yidē tēēnla bē, e drē -yrē "le nyrinvla zᵛ, ēn e Bali -le 'pasiazan -tᵛ 'yi -goezee, 'bē wlala "va, ēn 'bē laabu: «Kōrneli!»

⁴ E Bali -le 'pasiazan zĭe -a -nanjēēn "klan da, ēn e 'nan -yrē 'nan: «Minsan, -mē "nēn -nan?»

En Bali -le 'pasiazan "e -yrē 'nan: «I Bali trᵛ "baa, ēn i "yi dra 'yalē -tēnōn lē Bali -a -nan 'yi, ēn -a ci 'ka 'sanlē 'i man dī. ⁵ 'Bē nēn 'gᵛē, 'i minnun 'pa 'sia Zope -e 'o 'kᵛ Simōn nēn waa laabo "nyian PĪeri bē -a laabu. ⁶ Simōn zĭe, e -nyēanla Simōn nēn e -jeliba 'kōle dra bē -a va. -Yēē 'kōn a jemie "srōn.»

⁷ Zi Bali -le 'pasiazan nēn e 'wĭ tin 'ba -yrē "bē, e 'si -a "srōn "bē, tōōn ēn Kōrneli 'yēē 'nyranman 'pazan "fli laabu, ēn e 'yēē 'sounjanun va 'sounja -tᵛ nēn e Bali ye "yi, ēn e 'yra -tēa "man "bē -a laabu. ⁸ 'Wĭ pēēnōn nēn e drē bē, e -weē 'vĭ, ēn e o 'pa 'sia Zope.

⁹ -A ta tᵛ cēēn "wēē -kōn -kōnan, o pli 'fla 'bō "srōn "kogo, te PĪeri -kᵛ 'kōn 'ta lou Bali trᵛ 'balē, te yidē 'bō min -win -ji 'sēzē. ¹⁰ Dra PĪeri zĭe -a -tēa, ēn e ya "vale 'e fē -ble. Te o ya -yēē fē -tōēnnan, ēn e drē -yrē "le nyrinvla zᵛ, ¹¹ e labli 'yĭ 'e 'lē 'sᵛdī, te e fē -tᵛ ye "le sōla -dan nēn o ya 'o 'kundī -a "nēn 'sinjēn man bē -yēē 'wĭ zᵛ. E -tadī 'sia "tra, te e -pliman 'trē man. ¹² -Wĭ 'tō 'tᵛdᵛ pēēnōn nēn o 'ta wo 'o 'pē "fli 'lee 'o 'cēin "fli

"da bē, 'lee -winun nēn o -plimlan 'o 'kōlēnēn "bē 'lee "loman 'tō 'tᵛdᵛ pēēnōn a sō zĭe -a -ji. ¹³ En wei -tᵛ "e -yrē 'nan: «PĪeri 'i 'wluan lou, 'i -tē -e 'i -bl.»

¹⁴ 'PĪan PĪeri "e 'nan -yrē 'nan: «Minsan, te 'i vĭ 'mlōnmlōn dī. Ma'an tian 'li fēnun nēn e cĭ min 'srōēn 'a 'lee fēnun nēn e min "tri -tōa Bali 'lē bē, -a -blūē dī.»

¹⁵ En wei zĭe e 'nan -yrē -a "flizan da 'nan: «Fēnun nēn Bali -a vĭ 'nan e ya -blūē -a bē, te 'i drē 'i 'srōēn 'a dī.»

¹⁶ E 'vĭ zĭe 'e 'pa -a yaaga, 'nun tōōn "bē -sru, ēn fē zĭe e -kᵛ laji.

¹⁷ Te PĪeri 'ka 'wĭ nēn yaa -nan 'yĭ bē -a -ci maan dī, -a tᵛ 'bō zĭe -a wlu bē, te minnun nēn Kōrneli o 'pa 'sia bē, o Simōn -le 'kōn 'yĭ, ēn o 'bōla "nēn 'sēzē. ¹⁸ O min -tᵛ laabu, ēn o 'wĭ laabu -yrō 'nan: «Simōn nēn waa laabo PĪeri bē, e ya -nan?»

¹⁹ PĪeri -fᵛ 'e ci "nrōnnan 'wĭ nēn yaa -nan 'yĭ bē -a da, tōōn ēn Bali lei 'saun "e -yrē 'nan: «'I 'yĭō, min yaaga a 'i -wēēnan. ²⁰ 'I 'wluan lou, 'i sōōnla, te 'i 'ci -fōō "dī, -e 'ka 'kᵛ waa. -Yēē cĭ 'nan 'an 'bō 'bē o 'pa 'sia.»

²¹ PĪeri sōōnla, ēn e 'nan minnun zĭe -wĭē 'nan: «'An 'bō nēn ka cĭ 'an -wēēnan bē, 'an 'bō nēn 'gᵛ. -Mē "wĭ man nēn ka -ta 'gᵛ.»

²² En o 'nan -yrē 'nan: «'Sounjanun tazan Kōrneli 'bē 'kᵛ 'pa 'sia. E ya min tĭglī 'a Bali 'lē, e 'yra -tēa Bali man, ēn Zuif 'nōn pēēnōn -a 'tō "yi "ve. Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrē 'nan, 'o 'lᵛ 'yĭa 'yēē vēnan -e 'yēi wei man.» ²³ Tōōn ēn PĪeri o wla 'yēē 'kuin, ēn o 'nyin 'nan nun. Zi tᵛ cēēn bē, ēn 'o 'vale Zope Zozinōn -mienun -a, o -si 'sia.

PĪeri -kᵛ Kōrneli -va

²⁴ 'Bē 'ta tᵛ cēēn, ēn o 'bōla Sezare. Kōrneli 'e 'mangulinun 'lee 'e bee tĭglī tĭglī laabu 'e 'va te o ya o -pēnnan. ²⁵ Zi PĪeri 'bōla bē, tōōn ēn Kōrneli -kᵛ -a 'lē, ēn 'e "po sōōn "wlu, ēn 'e 'wulo -fō 'e 'wlu. ²⁶ 'PĪan PĪeri -a wluan lou te yaa ve -yrē 'nan: «'An

'bɔ 'gʊ, min nɛn maan 'nyian, -yee
"wɛan 'i 'wluan.»

²⁷ O -kʊ -sɛɛ "wɔdɪ -a, o wlala
'kuin, ɛn Piɛri min "kaga 'yɪ 'o cin
yɪdɪ. ²⁸ -A -nan nɛn e 'nan -wɛɛ 'nan:
«Kaa -tɔa 'nan Zuif 'nɔn 'le -pɛi "e
'nan: «Te Zuif min 'lee -pɛn min 'e
'kɔn 'e cin va dɪ, ɛn te Zuif min 'e -
wla -pɛn min -le 'kuin dɪ.» 'Pian Bali
-a kɔɔn 'mɛn 'nan, te min 'e vɪ min -
tʊ man 'nan e ya 'e "tri -tɔdɪ Bali 'lɛ,
ɛn te 'o -pli -a san man dɪ. ²⁹ -Yee
"wɛan, zɪ ka min 'pa 'sia 'an 'va bɛ,
ma'an 'wɪ 'tʊ vɪlɛ dɪ, ɛn an -ta. Maan
laabo "mɛn 'ka 'lɔ 'nan, -mɛ "wɪ man
nɛn ka 'nan, 'an 'ta.»

³⁰ ɛn Kɔrneli "e 'nan: «An ya Bali
trʊ 'banan 'mɛn 'kuin -a -nan yɪ
yaaga nɛn 'gʊ, te yidɛ tɛɛnla. -A -
nan nɛn min -tʊ 'bɔla 'an 'lɛ. Min
zɛ sɔ 'fuvu 'yɪyɪrɪ nɛn "da, ³¹ ɛn e
'nan 'mɛn 'nan: «Kɔrneli, Bali 'i wei
'man, ɛn 'yie "yɪ "nɛn yɪa dra bɛ -a -
cin -trɔa "ji. ³² -Yee "wɛan 'i min 'pa
'sia Zope Simɔn nɛn waa laabo Piɛri
bɛ -a va. E -nyɛanla jemie man,
Simɔn nɛn e -jeliba 'kɔlɛ dra bɛ -a
va.» ³³ 'Nun tɔɔn ɛn an min 'pa 'sia
'i -sru, ɛn i 'bɔ "nyian, "i dre "yɪ, ɛn
i -ta. 'Bɛ nɛn "mɛn 'gʊɛ, -kaa pɛɛnɔn
-kaa ya Bali 'lɛ, -e 'wɪ nɛn Minsan -a
'vɪ "yie "lɛ bɛ -e -kaa man.»

³⁴ -A -nan nɛn Piɛri -a 'bɔla 'e 'le
'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, maan -tɔ "mɛn
'nan, Bali 'ka min bo "va "dɪ. ³⁵ 'Pian
'trɛ pɛɛnɔn da, min nɛn e 'yra -tɛa
"man, ɛn e 'ta wɔla 'wɪ nɛn yaa 'vɪ
bɛ -a da bɛ, te yaa san ye "yɪ. ³⁶ Bali
-ta 'e wei -a Izrael 'nɔn lɛ, ɛn e 'wɪ
'nɔnnɔn 'gʊɛ -a 'vɪ -wɛɛ, e 'nan min
-fʊdɪ -trɔɔ ye Zozi Crizi 'tɔ 'ji. -Yɛɛ
cɪ min pɛɛnɔn 'san -a. ³⁷ Zɪ Zan
Bali -le 'wɪ 'vɪ, ɛn e min -batize dre
bɛ, 'wɪ nɛn e dre Galile 'lee Zude
'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji bɛ, kaa -tɔa. ³⁸ ɛn
zɪ Bali Nazaretɪ min Zozi Crizi 'si
"va, ɛn -yee lei 'saun 'ta "da "bɛ, kaa
-tɔa. Zozi cɪɪ 'flanun da, te e "yɪ
"dra minnun lɛ, te minnun nɛn o cɪ
Satan -le 'plɛblɛ 'wlu bɛ, e -cɛ "sia o
man, kɔɔ Bali a 'e 'padɪ 'va.

³⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa dre Zuif
'nɔn flɛ 'lee Zeruzalɛm bɛ, -kaa ya -
a -nan yɪnɔn 'a. ɛn waa -te -a -pɛɪndɪ
-a yɪba "plan da. ⁴⁰ -A yɪ yaagazan
da, Bali -a wluan -kanɔn 'va, Bali -
a dre, ɛn 'e 'fli kɔɔn. ⁴¹ 'Pian min
pɛɛnɔn lɛ "cɛɛ dɪ, -kaa nɛn Bali -kaa
'si "va 'e 'cɛn 'yee 'wɪ 'nan yɪnɔn
'a bɛ, -kaa lɛ nɛn. Zɪ e wluan -
kanɔn 'va bɛ, -kaa nɛn -kaa fɛnɔn
'lee 'yɪ mlin waa 'e cin va bɛ, ⁴² -
kaa lɛ nɛn yaa 'vɪ 'nan, -kaa 'yee 'wɪ
'nɔnnɔn vɪ Izrael 'nɔn lɛ. ɛn 'nan
-kaa vɪ minnun lɛ 'nan Bali 'bɛ 'si
"va, ɛn yaa -tɔ minnun nɛn o yɪɛ cɪ
"man 'lee minnun nɛn o -ka bɛ -wee
tin 'bazan 'a. ⁴³ Bali 'lewei vɪnɔn
pɛɛnɔn Zozi 'le 'wɪ 'vɪ 'nan min nɛn
e yɪ -tɛra "da "bɛ, Bali -a san -le 'wɪ
'wɪdɪ "fuiman.»

⁴⁴ Piɛri -fʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn Bali
lei 'saun 'ta min pɛɛnɔn nɛn o cɪ -a
wei mannan bɛ, o da. ⁴⁵ Zuif 'nɔn
nɛn o cɪ Zozi 'va, ɛn o -ta Piɛri 'palɛ
bɛ, zɪ Bali lei 'saun 'ta minnun nɛn
o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o da bɛ, ɛn 'wɪ
o 'kan. ⁴⁶ -Yɛɛ cɪ 'nan minnun nɛn o
"we wei peenun -ji, te o Bali 'tɔ bɔa
"bɛ, "o maan.

ɛn Piɛri -a 'vɪ "nyian 'nan: ⁴⁷ «Min
'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan ya'a min-
nun 'labɛ o -batize dra dɪ, kɔɔ o Bali
lei 'saun 'yɪ "le -cɛɛ 'wɪ 'zɔ.» ⁴⁸ ɛn
yaa 'vɪ minnun lɛ 'nan 'o o -batize
dre Zozi Crizi 'tɔ da. -A -nan nɛn
minnun zɪɛ, waa 'vɪ Piɛri nun lɛ
'nan, 'o yɪ "fli "dre 'o 'va.

11

Piɛri 'li 'e da Zeruzalɛm

¹ Zozi 'le 'pasianɔn 'lee o "bʊɪ
Zozinɔn nɛn Zude bɛ, waa man 'nan
minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o
wɪ Bali -le 'wɪ man. ² Zɪ Piɛri 'li 'e
da Zeruzalɛm bɛ, ɛn Zuif 'nɔn nɛn
Zozi 'va bɛ, o 'wɪ 'tɔ "man -a vidɪ -a
'nan: ³ «I wla minnun nɛn o 'ka Zuif
'nɔn 'a dɪɛ -wee 'kuin, ɛn ka fɛnɔn
blɪ waa 'e cin va.»

⁴ -A -nan nɛn 'wɪ nɛn e dre bɛ, Piɛri
-a -ci 'vɪ -wɛɛ 'e "nɛn 'e "nɛn. E 'nan
-wɛɛ 'nan: ⁵ «An ya Bali trʊ 'banan
Zope 'fla. -A -nan nɛn e dre 'mɛn
"le nyrinvla zʊ, an fɛ -tʊ 'yɪ, te e -taa

"tra 'an 'va. E ya "le sɔla -dan nen o ya 'o 'kundɪ -a "nen "sinjɛn man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ, te e ya 'sinan laji, ɛn e -ta 'an "srɔn "kogo. ⁶ 'An yie 'tɔ -ji tɛin, ɛn an trʊvɛnʊn, 'lee luji winun, 'lee -winun nen o -plimlan o 'kɔlɛnɛn "bɛ, 'lee "lomannun 'yɪ. ⁷ ɛn an wei -tʊ 'man "nyian te 'bɛ ve 'mɛn 'nan: <Pieri 'i 'wluan, 'i -tɛ, -e 'i -blɪ.>

⁸ 'Pian maan 'vɪ 'nan: <Minsan, te 'i vɪ 'mlɔnmlɔn dɪ. Ma'an tian 'li fɛnʊn nen o cɪ min 'srɔɛn 'a, 'lee fɛnʊn nen o min 'tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a -blɪlɛ dɪ.>

⁹ Wei zɪɛ, ɛn yaa 'vɪ "nyian laji 'e 'pee 'nan: <Fɛnʊn nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e ya -blɪvɛ -a bɛ, te 'i drɛ 'i 'srɔɛn 'a dɪ.> ¹⁰ 'Wɪ zɪɛ, e drɛ 'e 'pa -a yaaga, ɛn fɛnʊn 'bɔ 'sinan 'e -kʊ laji.

¹¹ Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu bɛ, te min yaaga bɔala 'kɔn nɛn an cɪ -ji bɛ -a 'lɛ "nɛn. O o 'pa 'sia 'an 'va, o 'si Sezare. ¹² ɛn Bali lei 'saun "e 'mɛn 'nan, te 'an 'ci -fɔɔ "dɪ! 'Kʊ 'kʊ waa. "Bʊnʊn 'shɛɛdʊ nɛn 'gʊɛ, -wɛɛ kʊ 'an 'palɛ, ɛn kʊ wla Kɔrneli -le 'kuin. ¹³ 'Wɪ nɛn Kɔrneli -a 'vɪ 'kʊɛ bɛ -nyɛn 'gʊ. E 'nan Bali -le 'pasiazan -tʊ 'bɔala 'ji 'e 'lɛ 'yee 'kuin, ɛn "bɛ 'yrɛ 'nan: <'I minnʊn 'pa 'sia Zope -e 'o 'kʊ Simɔn nɛn waa laabo Pieri bɛ -a laabo. ¹⁴ 'Wɪ nɛn e -taa 'i 'silɛ 'wɪ 'ji 'ka 'vale 'i 'mangulinun -a bɛ, yaa ve 'yɪ.>

¹⁵ An 'wɪ tin 'badɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei 'saun 'ta o da "le zɪ e -ta -kaa da 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ -A -nan nɛn Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a -cin -trɔa an 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: <Zan min -batize drɛ 'yɪ 'a 'pian 'cee vɛ bɛ, 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.> ¹⁷ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ "le zɪ yaa -nɔn -cɛɛ te -kaa wɪ Minsan Zozi Crizi -le 'wɪ man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Tɪ nɛn maan -e 'an vɪ Bali lɛ 'nan, te 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ?>

¹⁸ Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o cɪ -ta "tra, ɛn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia -a vɪdɪ -a 'nan: <"Ka 'yɪɔ, Bali -a drɛ ɛn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, ɛn o 'belidɪ tɪglɪ 'yɪ!>

Antios 'nɔn wɪ Zozi 'le 'wɪ man

¹⁹ Zɪ Etiɛnɛn -ka bɛ, ɛn o 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da. "Tɛ 'padɪ o da zɪɛ, -yee "wɛan Zozinɔn fuɪla "man. O va min -mienun -kʊ Fenizi 'lee Sipri 'lee Antios. 'Pian Zuif 'nɔn 'saza lɛ nɛn o Bali -le 'wɪ 'vɪ. ²⁰ ɛn o va min -mienun nɛn Sipri 'nɔn 'a bɛ, 'lee Sirene 'nɔn 'a bɛ, "o -kʊɔ Antios, ɛn "o Minsan Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. ²¹ Minsan 'pa o va, ɛn min "kaga "yɪ -tera Zozi da, ɛn o sɔɔnla Minsan -sru.

²² Zɪ Zeruzalɛm -leglizi 'nɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o Barnaba 'pa 'sia Antios 'nan 'e 'kʊ -a -nan yɪ. ²³ Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, Bali -le "yɪ "nɛn yaa drɛ -wɛɛ "bɛ yaa -nan 'yɪ, ɛn yaa cɪ nran. -A -nan nɛn Barnaba o "koe "tɔ 'o da 'nan, te 'o 'si Minsan -sru "fo "dɪ. ²⁴ -Yɛɛ cɪ 'nan Barnaba cɪ a "yɪ, e ya 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e yɪ -tɛala Bali da. -A -nan nɛn min "kaga 'kpa sɔɔnla Minsan -sru.

²⁵ ɛn Barnaba -kʊ Tars Saul -wɛɛɛɛ. ²⁶ Zɪ yaa 'yɪ bɛ, ɛn o -ta 'o 'vale -a Antios. Waa drɛ lɛ -tʊ Antios -leglizi -ji. O 'pa o va, ɛn o Bali -le 'wɪ paa minnʊn "kaga 'ji. Antios nɛn o minnʊn nɛn o 'ta 'wɔla Zozi 'le 'wɪ da bɛ o 'tɔ 'pa 'e tɛdɛ Crizi -le minnʊn.

²⁷ Tʊ zɪɛ -a man nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'si Zeruzalɛm, ɛn o -kʊ Antios. ²⁸ Waa -tʊ laabo Agabo, -a 'le nɛn Bali lei 'saun -a 'pa 'nan: <Dra -dan -taa "talɛ 'trɛ pɛɛnɔn da.> Dra zɪɛ e -ta, te Klodu 'bɛ cɪ mingɔnnɛnnun tazan -a Rɔm. ²⁹ ɛn Zozinɔn -a 'pla "da 'nan, min -tʊ 'e fɛ nɛn e -kɔlaman -a yɪdɪ -a -e 'e 'pa "bʊ Zozinɔn nɛn Zude bɛ o va bɛ, -a -nɔn. ³⁰ Zɪ waa drɛ zɪɛ, ɛn -wee "yɪ "nɛn waa 'yɪ bɛ, waa -nɔn Barnaba 'lee Saul lɛ, ɛn o -kʊ -a Zude -leglizi min cejenun lɛ.

12

Minnun Zaji -tɛ, ɛn o Pieri -fɔ -pv 'kuin

¹ Tʊ zɪɛ -a man nɛn mingɔnnɛn Erodi 'tɛ 'padɪ 'sia -leglizi 'nɔn da.

2 -Yee 'sounjanun Zan "bvı Zaji -te -kuli -tan sen -a. ³ Zı yaa 'yı 'nan, 'wı zıe e ya Zuif 'nɔn 'ci 'sɔ 'a bε, εn e 'nan 'yee 'sounjanun lε 'nan, 'o Pıeri 'kun. "Fedi nεn o 'kpoun nεn 'mannyan 'ka "va "dıe -a -ble "da "bε -a dɛnan nεn. ⁴ Zı o Pıeri 'kun, εn waa -fɔ -pυ 'kuin bε, -a -nan nεn Erodi min -fuda 'shεεdυ 'pla 'nan 'o yıe 'tɔ "va. E bɔa "o da min sienzien. E ya Erodi 'ji 'nan, -te 'si nɔanba -ji "fedi ciı bε, -e 'o -yee tin 'ba min pεεnɔn yıe man.

⁵ Pıeri a -pυ 'kuin, 'pian te Zozinɔn -yee Bali trυ "baa 'kpa tıglı.

⁶ 'Bε ta tυ nεn e "cεan bε, -a 'bɔ 'a nεn Erodi Pıeri -le tin "baa min pεεnɔn yıe man. -Pei zıe -a man, te Pıeri a 'e nyinnandı 'sounja "fli yei, te e ya yi -tεnan. E ya 'e -yridı -bulalε baa "fli "a, εn minnun nεn o yıe ci "va "bε o yra 'o "pa 'ji -pυ 'kɔn 'lε "nεn. ⁷ 'Nun tɔɔn Minsan -le 'pasianɔn nεn laji bε -a -tυ -ta, εn 'te 'san -tυ bii 'kɔn "bυ 'bɔ 'ji. 'Pasiazan zıe, 'e 'pε -te Pıeri man, yaa fυb, εn e -yre 'nan: «'I 'wluan lou 'nyıandυ.» -A -nan nεn -bulalε baa 'si -a -pε -man.

⁸ εn Minsan -le 'pasiazan "e -yre 'nan: «'I 'yie sɔnun -yri 'i man tıglı -e 'i 'yie -manwua "wυ.» Yaa drε zı. E 'nan "nyian -yre 'nan: «'I 'yie sɔ -gblɔ -fɔ 'i da -e 'i sɔɔnla 'an -sru.»

⁹ Pıeri 'bɔla, εn e sɔɔnla -a -sru. "Yee 'ji "le 'nan nyrinvla nεn, "tɔgɔ te Bali -le 'pasiazan -ta 'palε 'va 'yie -goei 'wein 'a. ¹⁰ O ciı 'sounja tede da, εn o ciı -a "flizan da, tɔɔn εn o 'bɔ -bulalε -kpεin "nεn, e 'lε "sɔ -e 'o bɔla 'ji 'fla bε -a man. -Kpεin zıe 'e 'lε 'sυ 'e 'bɔ 'a o 'lε. O 'bɔla, εn o sɔɔnla 'fla yei "si -tυ da, 'nun tɔɔn εn Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

¹¹ Zı Pıeri yıe da 'si tıglı bε, εn e 'nan: «'Bε 'gυe maan -tɔ "mεn 'nan 'wı 'kpa nεn, Minsan 'bε 'yee 'pasiazan -tυ 'pa 'sia, εn yaan 'si Erodi 'lee 'wı pεεnɔn nεn Zuif 'nɔn ci -a -pennan bε -yrɔ.»

¹² Zı 'wı zıe -a -cin -trɔa Pıeri ji bε, εn e -kυ Zan nεn waa laabo Mark bε -a "bυ Mari -le "kɔnnen. Min -mienun a 'o cin yıdı -nan nun Bali trυ 'banan. ¹³ Zı Pıeri 'kɔn 'te bε, εn lumɔn -tυ nεn e 'nyranman "paa 'kɔn zıe -a -ji, waa laabo Rode bε, e pli "man 'nan -e 'e 'lε 'sυ, ¹⁴ εn e Pıeri wei -kɔnnen 'yı. Tɔɔn -a ci "nrandı 'sia, εn -a ci 'san 'kɔn 'lε 'sυdı man, εn e -kυ 'pian flan -a 'kuin zıa nun -a vıle 'nan: «Pıeri a bei.»

¹⁵ εn waa laabυ -yrɔ 'nan: «'I 'ta 'ka 'e yıdı dıbυ?»

'Pian te lı zıe yaa ve 'nan: «'Wı 'kpa nεn.»

-A -nan nεn o 'nan -yre 'nan: «Pıeri lei nεn.»

¹⁶ Te Pıeri 'ka 'flian 'kɔn 'tedı -a dı. Zı o 'kɔn 'lε 'sυ bε, o Pıeri 'yı, εn 'wı o 'kan "fo. ¹⁷ εn Pıeri 'e 'pε drε -wle 'nan 'o 'lebo 'pla "da. -A -nan nεn zı Minsan -a 'bɔla 'pυ 'kuin bε, yaa pεεnɔn 'sinan 'pa -wle. εn e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'wı zıe -a vı Zaji 'lee -kaa "bvı Zozinɔn -mienun lε.» Tɔɔn εn e 'bɔla e -kυ fe pee -nan.

¹⁸ Zı tυ cεεn bε, 'wı -dan fɔla 'sounjanun yei, te waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «Pıeri wla nyin?» ¹⁹ Erodi "e 'nan 'sounjanun 'o -wεε, waa wεε, 'pian wa'a yıle dı. Erodi 'wı laabυ 'sounjanun nεn o yıe 'tɔ "va "bε -wlb, εn e 'nan 'o 'sounjanun zıe 'o -tεε. -A -nan nεn Erodi 'si Zude 'leglɔn 'ji, εn e -kυ Sezare 'fla, e 'mɔn 'nan nun.

Mingɔnnεn Erodi -ka

²⁰ 'Bli a 'e 'fɔdı Erodi 'ji Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn man. 'Pian minnun zıe o ci drε 'tυ, εn o -fɔ min -tυ nεn waa laabo Blasitu bε -a -sru, 'nan -e 'e 'o yei "paala 'o 'vale Erodi nun -a. Blasitu zıe, -yεε Erodi 'bɔ 'le 'kɔn 'ta -nanjεan. -Yεε ciı 'nan -wee -blife pεεnɔn "sia 'tre nεn Erodi -a "paala bε -a da.

²¹ Yi 'bɔ nεn o -sεan 'e cin va "da "bε, zı e 'bɔ bε, Erodi 'yee mingɔnnεn sɔ 'wυ, εn e -nyran 'yee mingɔnnεn peın -da, εn e 'wı tin 'ba -wle min pεεnɔn yıe man. ²² Minnun pla "man -a vıdı -a 'nan: «Blamin

"ceɛ "we "bɛ dɪ, Bali 'bɛ cɪ 'wɪnan.»
 23 'Nun tɔɔn tɔ 'bɔ zɪɛ -a wlu bɛ, ɛn
 Minsan -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a
 -tɔ 'wɪ "nɛn kɔɔn Erodi lɛ, kɔɔ 'e 'fli
 'sia "lɛ Bali -lɛ 'wɪ 'zɔ. -Cɛ -tɔ -sɛn
 "man, 'e sri 'si, ɛn e -ka.

24 -A -nan nɛn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn
 'kɔ fuiladɪ -a "man te minnun yi -
 tɛala "da 'kpa tɪglɪ.

Pɔl cɛɪn tɛdɛ nɛn te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪlɛ

25 Zɪ Barnaba 'lee Saul cɛɛn 'wɪ
 nɛn o -kɔ "man Zeruzalɛm bɛ -a
 dɛɛdɪ man bɛ, ɛn o 'li 'o da Antɪɔs.
 -Wɛɛ ta 'o 'vale Zan nɛn waa laabo
 Mark bɛ waa.

13

1 Bali 'lewei vɪnɔn 'lee Bali -le
 'fluba "paanɔn a -leglizi nɛn Antɪɔs
 bɛ -a -ji. O 'tɔ nɛn Barnaba 'lee
 Simeɔn nɛn waa laabo min tiidii
 "bɛ 'lee Sirene min Lusiyu 'lee
 Manaɛl nɛn o 'vale Galile 'leɟlɔn
 plazan Erodi -a o o 'lɛbɔ 'e cin va
 bɛ 'lee Saul. 2 Yi -tɔ da, te o Minsan
 trɔ 'ba, te o ya fɛ 'sɔnnan, -a -nan
 nɛn Bali lei 'saun "e -wɛɛ 'nan: «'Ka
 Barnaba 'lee Saul 'si "va -e o 'nyran-
 man nɛn an o laabɔ 'nan 'o 'pa bɛ -a
 'pa.» 3 -A -nan nɛn zɪ o cɛɛn Bali trɔ
 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man bɛ, ɛn 'o 'pɛ
 'pla o da, ɛn o 'si o man, o -kɔ.

Barnaba 'lee Saul -kɔ Sipri

4 Barnaba 'lee Saul nɛn Bali lei
 'saun o 'pa 'sia bɛ, o -kɔ Selusi 'fla
 jemie man, ɛn o -fɔ -klɔ -dan ji, ɛn
 o -kɔ Sipri 'trɛda 'yi yei. 5 Zɪ o 'bɔla
 'fla nɛn waa laabo Salami bɛ -a da
 bɛ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia
 minnun lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin.
 Zan nɛn waa laabo "nyian Mark bɛ,
 e ya o va, te e "paa o va.

6 O cɛɛn 'yi yei 'trɛ zɪɛ -a 'cɛndɪ
 man -ji, tɔɔn ɛn o 'bɔla 'fla nɛn waa
 laabo Pafɔ bɛ -a da, ɛn o -dravia
 dɛɛzan -tɔ 'yɪ. Waa laabo Barzɔzi,
 Zuif min nɛn, 'e 'fli "siala Bali 'lewei
 vɪzan -a, te e 'ka 'a dɪ. 7 E ya -
 kɔnnmandan Sɛrji Polo bee -a. -
 Kɔnnmandan zɪɛ, e 'wɪ -tɔa 'kpa tɪglɪ.
 -A -nan nɛn e Barnaba 'lee Saul
 laabo 'e 'va, kɔɔ e ya "vale 'e Bali

wei maan. 8 'Pian te -dravia dɛɛzan
 -tɔwli "nɛn waa laabo "nyian Elima
 Grek wei -ji bɛ e 'ka "vale 'o 'ta dɪ, te
 yaa -wɛɛ "man 'nan, te -kɔnnmandan
 'e yi -tɛra Barnaba 'lee Saul da dɪ.

9 -A -nan nɛn Saul nɛn waa laabo
 "nyian Pɔl bɛ, e ya 'e fadɪ Bali lei
 'saun 'a, ɛn e -dravia dɛɛzan zɪɛ -
 a -nanjɛɛn tɛɪn, 10 ɛn e 'nan: «Bii
 'gɔɛ, i ya 'i fadɪ -dawli winun 'lee
 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'a. I ya
 Bali 'nanmanzan 'le 'nɛn 'a, 'wɪ "yi
 pɛɛnɔn 'nanmanzan nɛn 'yia. I 'flin
 Minsan -le -si tɪglɪ ta sɛɛdɪ -a. 11 'Bɛ
 nɛn 'gɔɛ, "i 'yɪɔ, Minsan "ta 'wɪ "nɛn
 -kɔnnman 'yɪɛ -e 'i 'flin yide 'san yɪdɪ
 -a fɔɔnɔn.»

'Nun tɔɔn ɛn Elima yɪɛ 'wi, e -
 fɔ klun va, te 'e 'man limlan -pɛ
 pɛɛnɔn da min -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e
 'kun 'e 'pɛ -man. 12 Zɪ -kɔnnmandan
 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e -fɔ Zozi 'va.
 Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'man, ɛn yaa
 -nan 'yɪ bɛ, yaa 'kan 'e 'ciila "da.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'leɟlɔn ji

13 Pɔl 'lee 'e beenun -fɔ -klɔ -
 ji Pafɔ, ɛn o -kɔ Pergi 'fla Pan-
 fili 'leɟlɔn 'ji. Zan nɛn waa laabo
 Mark bɛ, e 'si o -sru, ɛn e 'li 'e da
 Zeruzalɛm. 14 O 'si Pergi, ɛn o -kɔ
 Antɪɔs 'fla Pisidi 'leɟlɔn 'ji. 'Flinla "yi
 da, o wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin,
 ɛn o -nyran. 15 Zɪ o cɛɛn Bali -le 'wɪ
 mandɪ man -pei 'fluba 'ji 'lee Bali
 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, ɛn Zuif
 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'tazan min 'pa 'sia
 Pɔl 'lee Barnaba -va 'nan 'o laabɔ -
 wɔɔ 'nan: «'Bɔunun, -te 'wɪ -mie a 'ka
 'ji -e 'ka 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da bɛ, 'ka vɪ
 "mɛn!»

16 ɛn Pɔl wluan 'e 'pɛ nyɔɔn 'nan,
 te 'o sɔɔ -tɔ "nyian dɪ, ɛn e 'nan: «'Ka
 Izraɛl 'nɔn, 'lee kaa nɛn ka Izraɛl
 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ
 'mɛn. 17 Izraɛl 'nɔn 'le Bali -kaa
 tranun 'si "va, ɛn o 'pa Izraɛl 'nɔn
 'va, ɛn o 'bɔ "kaga te o ya Ezipti
 'leɟlɔn 'ji. "Bɛ -sru, ɛn Bali o 'si
 Ezipti 'yee 'pleble 'a. 18 Bali 'e yɪɛ
 'tɔ 'yee 'nɛnnun va "bui "da lɛ -fuba

sinjen wlu. ¹⁹ Bali 'leglon 'sɔravli srɛ Kanan 'leglon 'ji, ɛn e -wee 'tre 'nɔn 'yee minnun lɛ. ²⁰ -A pɛɛnɔn zɪɛ e dre lɛ yaa sinjen -fuba 'soolu 'wlu.

"Bɛ -sru, ɛn e -kaa tranun -le tin 'banɔn 'nɔn 'trilii, ɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Sanmian da. ²¹ -A -nan nɛn -kaa tranun -a laabv 'nan Sanmian 'e mingɔnɔn -tɔ 'o da. ɛn Bali Kis -pɪ Saul -tɔ o da, Benzamɛn -le 'leglon 'ji min nɛn. Zɪ e mingɔnɔn bli o da lɛ -fuba sinjen wlu bɛ, ²² "bɛ -sru Bali -a -nyran, ɛn yaa ta fɔɔ David -a. David zɪɛ Bali 'bɔ -a 'vɪ "man 'nan: <An Jese -pɪ David 'yɪ, 'an 'ci 'sɔ "ji "min nɛn, e -taa 'an 'ci 'sɔ wɪ pɛɛnɔn dre lɛ bɛ -a.>

²³ David zɪɛ, -a kluda nɛn, Bali 'bɔ Zozi 'bɔla min 'sizan 'wɪ 'ji -a, "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zv. ²⁴ Te Zozi 'ka tian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'silɛa dɪɛ, Zan -a 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan, 'o 'si 'o dre wɪ -wɪdɪ "man, 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e 'o 'ta 'o -batize dre. ²⁵ Te Zan -le 'nyranman 'padɪ "ta -nyan "bɛ, yaa 'vɪ 'nan: <Min nɛn 'ka 'ci "nɔnman "da "bɛ, ma'an "cɛɛ dɪ, 'pian e -taa "mɛn -sru. 'An 'bɔ an 'ka -a cɛin -man -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.>

²⁶ "Bɔnɔn, kaa nɛn ka cɪ Abraam kludanɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn 'ka yei te o 'yra -tɛa Bali man bɛ, -kaa lɛ nɛn Bali cɪ 'yee 'wɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a vɪnan. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, Zeruzalɛm minnun tanɔn 'lee Zeruzalɛm 'nɔn 'ka -a -tɔlɛ 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a dɪ, ɛn wa'a Bali 'lewei vɪnɔn wei nɛn waa ta 'vɪ -wɛ 'flinla "yi -tɔvɔ pɛɛnɔn da bɛ -a -ci man lɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, waa 'lɛ sɔɔ Zozi 'tɛdɪ -a. ²⁸ Wa'a 'wɪ 'tɔ yɪlɛ Zozi man -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian waa 'vɪ Pilati lɛ 'nan, 'e -nɔn minnun lɛ -e 'o -tɛ. ²⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e cɪ 'e 'cɛn -tɛdɪ Zozi 'le 'wɪ 'a bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ bɛ, waa 'si yiba "plan da, ɛn o -kɔ -a wɔlɛ. ³⁰ 'Pian Bali -a wɪuan -kanɔn 'va, ³¹ ɛn 'e 'fli kɔɔn yi "kaga 'wlu minnun nɛn o 'si waa Galile, ɛn o -kɔ Zeruzalɛm bɛ -wɛ. ɛn 'bɛ 'gɔɛ

-wɛɛ dre -yee 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a, te o -yee 'wɪ ve Izraɛl 'nɔn lɛ.

³² ɛn 'kɔ 'bɔ 'gɔ, kɔ -ta 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Bali -tɔ 'e wei da -kaa tranun lɛ 'nan 'e dra bɛ -a vɪlɛ 'cɛɛ. ³³ 'Wɪ zɪɛ, yaa 'lɛ sɔɔ -kaa nɛn -kaa cɪ o kluda 'nɔn 'a bɛ -cɛɛ: E Zozi wɪuan -kanɔn 'va. E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ "dre 'fluba 'la "fli "ji 'e 'cɛn 'nan:

<Yɪɛ cɪ 'mɛn 'nɛn 'a, -e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ, an dre 'i "tɪ "a.>

³⁴ 'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan, 'e Zozi wuanla -kanɔn 'va, 'dɔ -e 'e vɪlɛ 'e 'fɔ -a -nan nɛn min fɔluman bɛ -a -nan dɪɛ -nyren 'gɔ:

<Fɛa tɪgl nɛn an -tɔ 'an wei da 'nan 'an ve David man bɛ, ya'a 'nyaan dɪ, ɛn e ya tian 'cɛɛ vɛ -a.>

³⁵ -Yee "wɛan nɛn Bali -a 'vɪ David -le "dre 'fluba pee ji 'nan:

<Yɪ'a 'yie 'nɛn 'saun 'tɔɛ -e 'e fɔlɪ -yɛɛ -ji dɪ.>

³⁶ David -le vɛ bɛ, "e Bali 'su "le zɪ Bali -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zv. ɛn -a -kadɪ 'bɔ, waa 'wɔ 'e tranun "srɔn, ɛn e fɔlɪ 'yɛɛ -ji. ³⁷ 'Pian Zozi 'ka fɔlɪlɛ -yɛɛ -ji dɪ, Bali -a wɪuan -kanɔn 'va.

³⁸ -Yee "wɛan, "bɔnɔn, 'ka -tɔ 'nan Zozi 'tɔ 'ji nɛn waa ve 'cɛɛ cɛɛgɔ 'nan, Bali 'cɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ fui. 'Ta wɔladɪ Moizi -le -peɪ -tɔ winun da 'ka -kɔlale 'cɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a dɪ. ³⁹ 'Pian minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi da bɛ, Bali o "siala min tɪgl 'a.

⁴⁰ -Yee "wɛan, 'wɪ nɛn 'e vɪdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, 'ka dre "yi, te 'e bɔ 'ka man dɪ. ⁴¹ E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'nan:

<Min sɛɛ wɔnɔn "ka 'yɪɔ, 'wɪ 'e 'ka 'kan -e 'ka 'san "fo. -Yɛɛ cɪ 'nan 'ka yɪɛ -kɔan "man -e 'an 'wɪ 'tɔ nɛn e -ciala min da bɛ -a dre. -Te waa -nan -sɛɛ "wɔ 'cɛɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka yi -tɛra "da "dɪ.> »

⁴² Zɪ Pɔl 'lee Barnaba 'ta bɔala -wee cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn o 'nan -wɛ 'nan, 'o 'ta 'flinla "yi pee -a -e 'o 'wɪ 'lein zɪɛ -a vɪ 'nyian. ⁴³ Zɪ cin yɪdɪ -nyan bɛ, o "ta fuimlan "man, ɛn Zuif

'nɔn "kaga 'lee minnun nɛn o Izraɛl 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, o sɔɔnla Pɔl 'lee Barnaba -sru. Pɔl 'lee Barnaba 'bɔ 'bɛ 'wɪ tin 'ba -wɛ, ɛn o "koe "tɔ 'o da 'nan 'o 'fɔ Bali -le 'yi 'wlu 'li 'trilii.

⁴⁴ 'Flinla 'yi pee nɛn e 'bɔ bɛ, 'fla 'bɔ da 'nɔn pɛɛnɔn 'bɛ cin 'yi 'nan - e 'o Bali wei man. ⁴⁵ Zɪ Zuif 'nɔn min "kaga zɪɛ o 'yi bɛ, ɛn man bɔdɪ wla o ji, te 'wɪ nɛn Pɔl -a ve bɛ, waa fuimlan 'nan 'wɪ 'pee -a, te waa 'srɔn man.

⁴⁶ -A -nan nɛn Pɔl 'lee Barnaba -a -ci 'vɪ -wɛ 'wein 'nan: «'Ka Zuif 'nɔn, 'ka lɛ nɛn paan 'kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn ve 'e 'flin, 'pian kaa -tua 'ka 'pɛla koda. "Cɛɛ dre zɪɛ, kaa -kɔɔnman 'nan, ka'a 'ka 'fli ye 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪnɔn 'a dɪ. - Yee "wɛan kɔ -ko 'siɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o va. ⁴⁷ -Yɛɛ ci 'nan 'wɪ nɛn Minsan 'e 'nan 'kɔ dre bɛ -nyren 'nan:

«Mein dre 'te 'san nɛn e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji dra 'wein bɛ -a. 'I vɪ minnun lɛ 'trɛ pɛɛnɔn da 'nan Bali 'o "sia 'wɪ 'ji.» »

⁴⁸ Zɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o ci nran, ɛn o 'nan, Minsan wei a 'nɔnɔn. -A -nan nɛn minnun pɛɛnɔn nɛn Bali o 'si 'va 'nan -e 'o 'kɔn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪnɔn 'a bɛ, o yi -teradɪ 'sia Zozi da.

⁴⁹ Tɔɔn ɛn Minsan -le 'wɪ 'nɔnɔn 'kɔ fuiladɪ -a "man 'lɛglɔn zɪɛ -a da 'fo. ⁵⁰ 'Pian Antioɔs 'fla 'bɔ da bɛ lɪmɔnɔn nɛn o Izraɛl 'nɔn 'le Bali bɔa, te o mangulinun a fɛnɔn 'a bɛ, o ya -nan. Zuif 'nɔn o 'pa 'o 'va 'lee 'fla 'bɔ da min cejenun, ɛn o 'tɛ 'padɪ 'sia Pɔl 'lee Barnaba da, ɛn o Pɔl 'lee Barnaba -pin 'o fla. ⁵¹ Tɔɔn 'o 'cein -man fuɔn -koei plu o da, -a -kɔɔndɪ -a -wɛ 'nan 'o 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji, ɛn o -kɔ 'fla nɛn waa laabo Ikomien bɛ -a da. ⁵² 'Pian Zozinɔn nɛn Antioɔs bɛ o -fɔ ci 'nran -a, ɛn o -fɔ 'o fadɪ Bali lei 'saun 'a.

14

Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Ikomien

¹ Zɪ Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Ikomien bɛ, ɛn o wla 'nyian Zuif 'nɔn 'le cin

yi 'kuin. O Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn 'vɪ -wɛ, -a -nan nɛn Zuif 'nɔn "kaga 'lee minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o -fɔ Zozi 'va. ² 'Pian Zuif 'nɔn nɛn o 'ka "vale o yi -tɛala 'wɪ zɪɛ -a da dɪɛ, o 'wɪ wɔɔman minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ 'o 'ji, te 'o 'wulo -ji 'nrɔnman -wɪdɪ "bɔɪ Zozinɔn man. ³ Pɔl 'lee Barnaba 'mɔn 'kpa tɪglɪ Ikomien. O yi -tɛra Minsan da, ɛn o -yee 'wɪ 'nɔnɔn nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a 'vɪ 'kpa tɪglɪ. Bali 'pa o va, -a -nan nɛn o -cɛ -srɔn "wɪnun 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnun dre.

⁴ Min "kaga cɛɛn 'e cin man 'fla 'bɔ da, min -mienun a Zuif 'nɔn -sru, ɛn min -mienun a Zozi 'le 'pasianɔn -sru. ⁵ Zɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'lee Zuif 'nɔn, 'lee 'o 'tanɔn a 'o man wɔɔnan 'nan -e 'o 'tɛ 'pa Pɔl 'lee Barnaba da, -e 'o -kɔlɛ wɛɛn o va bɛ, ⁶ ɛn Pɔl 'lee Barnaba a -kɔnɛn 'yɪ, -a -nan nɛn o flan bli, o -kɔ Lisiani 'lɛglɔn 'ji 'flanun nɛn o o laabo Lisitri 'lee Dɛrbɔ bɛ -a da, 'lee o "srɔn 'flanun da. ⁷ ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn 'vɪ 'nan nun.

Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Lisitri

⁸ Min -tɔ a Lisitri 'fla, e ya 'e -srandɪ "tra. Waa -ya 'e 'lɔ le -a, ya'a tian 'li 'ta wɔlɛ dɪ. ⁹ 'Wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan bɛ, -a "trɔɛn 'a -yrɛ, -a -nan nɛn Pɔl -a -nanjen tɛin, ɛn Pɔl -a -tɔ 'nan min zɪɛ e yi -tɛala 'yee 'belidɪ da, ¹⁰ ɛn Pɔl "e -yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'I 'wluan lou 'i 'cein -da tɪglɪ.» 'Nun tɔɔn e dre "klɪ, ɛn e wluan, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia.

¹¹ 'Wɪ nɛn Pɔl -a dre bɛ, zɪ minnun -a -nan 'yi bɛ, ɛn o -paandɪ 'sia -a vidɪ -a Lisiani wei -ji 'nan: «Bali lila "da "minnun -a, ɛn o 'bɔla -kaa 'va.» ¹² Te o Barnaba laabo «Zeus», ɛn o Pɔl "le laabo «Ermɛs», kɔɔ -yɛɛ 'wɪ tin 'ba 'le "wɛan. ¹³ "Wɛɛ bɔla -wee fla 'bɔ da bɛ, -wee bali Zeus 'bɔ 'pan 'kɔn a 'e 'tɔdɪ -nan. -A -nan nɛn -wee Zeus -panzan -ta trinun -a 'fla 'bɔ man -klɔn -yrɛ "nɛn te lu -fui "a 'e 'fɔdɪ o -blɔ -man. Zeus -panzan 'bɔ 'lee minnun "kaga "a "vale 'nan 'o Zozi 'le 'pasianɔn 'bɔ -paan.

14 'Pian zɪ Zozi 'le 'pasianɔn Barnaba 'lee Pɔl 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o ta kli, -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'wee sɔnun 'fʊ bʊv 'o da, ɛn o -kʊ minnun yei 'nun, te o -paan "man -wɛ 'nan: 15 «-Mɛ "wɛan nɛn kaa dra zɪɛ, minnun "tun "nɛn 'kʊ 'a "le 'cee 'wɪ 'zʊ. Kʊ -ta Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪɛ 'cɛɛ, 'nan -e 'ka 'si 'cee 'wɪ "tun "nun 'labɛ -a drɛdɪ man, -e 'ka -sɔnla Bali nɛn -a yɛ ci "man "bɛ -a -sru. -Yɛɛ 'trɛ drɛ, ɛn -yɛɛ la drɛ, ɛn -yɛɛ jemie drɛ 'lee 'e 'va fɛnun pɛɛnɔn. 16 'Li 'e tɛdɛ bɛ, e minnun 'tʊ, ɛn o sɔnla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -sru. 17 'Pian ya'a 'flinɛ 'yee "yi "ci -kɔndɪ -a dɪ. -Yɛɛ ci 'nan e laa "sia laji te yaa -fɛan 'cɛɛ, e 'cee fɛ 'wɛnɔn dra 'e tʊ -man, e ci "nrandɪ 'lee -blɪfɛ -nɔan 'cɛɛ "kaga.» 18 Pɔl 'lee Barnaba "koe "nyan -a vɪdɪ -a -wɛ 'nan, te 'o 'o 'pan dɪ, 'vaa ɛn waa 'man.

19 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'si Antɪɔs 'lee Ikomien, ɛn o -sɛn minnun zɪɛ o va, ɛn o Pɔl -sɔn -kɔɛ -a. Waa plɪla, o -kʊ -a lunɛn 'o 'ci nɔn 'nan e -ka. 20 'Pian zɪ Zozinɔn -a si -fɔ bɛ, ɛn Pɔl wɪluan lou, e -ta 'fla.

Pɔl 'lee Barnaba -kʊ Dɛrbʊ ɛn o 'li 'o da Antɪɔs

-A ta tʊ cɛɛn ɛn Pɔl 'lee Barnaba -kʊ Dɛrbʊ. 21 O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'fla zɪɛ -a da, ɛn min "kaga "fɔ Zozi 'va. -A -nan nɛn o 'li 'o da Lisitri 'lee Ikomien 'lee Antɪɔs Pisidi. 22 O -ta Zozinɔn "koe "tɔdɪ -a 'o da, te o 'wɪ "paala -wɛ 'nan, 'o yi -tɛra Bali da 'li 'trɪlɪ, te waa ve -wɛ 'nan: «-Kaa yra ye "kaga 'vaa, -e -kaa kʊ Bali -le mingɔnnɛn trɛda.» 23 -Te o 'bɔla -leglizi -tʊ -nan -e 'o -wee min cejenun -tɔɔ, ɛn -te o cɛɛn Bali trʊ 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man, -e 'o o -pɛba wʊ Minsan nɛn o yi -tɛra "da "bɛ -yrɔ.

24 Zɪ Pɔl 'lee Barnaba Pisidi 'leglɔn cɛɛn bɛ, ɛn o 'bɔla Panfili 'leglɔn 'ji. 25 O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Pergɪ, ɛn o sɔn "ji Atali.

26 'Fla zɪɛ -a da nɛn o -fɔ -klʊ -ji, ɛn o 'li 'o da Antɪɔs. Antɪɔs 'bɔ 'nan nɛn o o -pɛba 'wʊ Bali lɔ 'nan 'e "yi

drɛ -wɛ, -e 'nyranman nɛn o "sia -a 'panan zɪɛ bɛ o 'pa.

27 Zɪ o 'bɔla Antɪɔs bɛ, ɛn o -leglizi 'nɔn cin 'yɪ, ɛn 'wɪnun nɛn Bali ciɪla o va yaa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa. Waa -ci 'vɪ "nyian -wɛ 'nan, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali -si 'le 'sʊ -wɛ 'nan 'o yi -tɛra 'e da. 28 "Bɛ -sru Pɔl 'lee Barnaba -fʊ o va tʊ "kaga 'kpa -a.

15

Zozinɔn wei drɛ 'tʊ Moizi -le -pei da Zeruzalem

1 Min -mienun 'si Zude 'leglɔn 'ji. Zɪ o 'bɔla Antɪɔs bɛ, ɛn o 'wɪ "paadɪ 'sia "bʊv Zozinɔn 'ji, waa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te min 'ka 'fɔɛ -klɔnmɔn -va "le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, Bali 'ka -a san sia 'wɪ 'ji dɪ.» 2 Pɔl 'lee Barnaba 'ka 'wɪ zɪɛ -a manɛ "yi "fo "dɪ, ɛn -sa 'pleble 'fɔla o yei 'wɪ zɪɛ -a da.

-A -nan nɛn minnun -a 'pla "da 'nan, Pɔl 'lee Barnaba 'lee Zozinɔn -mienun 'o 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba Zeruzalem 'o 'vale Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -a -nan -leglizi min cejenun -a. 3 ɛn Antɪɔs -leglizi 'pa o va -wee -kʊdɪ -ji. "Wɛɛ -kʊ, o ciɪla Fenizi 'lee Samari, te 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o sɔnla Bali -sru "bɛ, te o -ko -a -nan wɪ vɪdɪ -a Zozinɔn lɛ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ ci "nran -dan nɔn "bʊv Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ.

4 Zɪ o 'bɔla Zeruzalem bɛ, -leglizi 'nɔn 'lee Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -leglizi min cejenun o 'sia 'kpa tɪglɪ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali ciɪla o va yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'pa -wɛ.

5 -A -nan nɛn Farizen 'nɔn 'va min -mienun nɛn o drɛ Zozinɔn 'a bɛ, o wɪluan lou, ɛn o 'nan: «Minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o o -fɔa paan 'klɔnmɔn -va -e 'o vɪ -wɛ 'nan 'o 'ta wʊla Moizi -le -peinun da.»

6 Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -leglizi min cejenun 'o cin 'yɪ, 'nan -e 'o 'wɪ zɪɛ -a 'pla "da. 7 Zɪ o cɛɛn -sa 'pleble 'fɔdɪ man 'o cin yei "bɛ, Pierɪ wɪluan lou, ɛn e -wɛ 'nan: «'An "bʊnun,

kaa -tōa 'nan 'cee Bali an 'si "va -e 'an 'yee 'wī 'nōnōn vī minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē -wle, 'dū -e 'o 'fli -nōn Bali lē. ⁸En Bali 'bō nēn e min ci wī -tōa "bē, yaa -ci kōōn 'yee lei 'saun 'nōndī -a -wle 'nan o ya 'yee vē -a "le zī yaa -nōn -cēē bē -yee 'wī 'zū. ⁹Bali 'ka -kaa 'cēnlē 'e cin man -kaa 'vale waa dī. E -wee 'wī 'wli dī fūi 'nan o yī -tēra 'e da -le "wēan.

¹⁰En -mē "le "wēan nēn ka Bali man -wēeman? -Yēē cī 'nan -trō cibēn nēn -kaa tranun 'ka -kōlālē -a siadī -a dī, ēn -kaa 'bō 'ka 'kōlaman -a siadī -a diē, ka ya "vale 'ka -tōa "mēn Zozinōn 'win -ji. ¹¹'Pian -kaa yī -tēala "da 'nan, Minsan Zozi 'bō 'le "yī "le "wēan nēn -kaa 'si 'wī 'ji "le -wee 'wī 'zū.»

¹²'Nūn tōōn minnūn nēn 'o cin yī dī bē, 'o 'ta -sēn, ēn o Barnaba 'lee Pōl wei mandī 'sia, ēn 'lēbo "fō wī nēn Bali ciula o va yaa drē minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē o yēi "bē, waa 'vī -wle.

¹³Zī o cēēn -a vidī man bē, ēn Zaji -a vidī 'sia 'nan: «'Bōnūn, 'ka "trōēn "tō 'mēn. ¹⁴Simōn "sia 'wī 'tū vīnan -cēē. E 'nan: Bali 'bō minnūn 'sidī 'sia 'yee vē -a, minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē o yēi, 'nan -e 'wee 'tō bō.

¹⁵En Bali 'lewei vīnōn 'le 'wī nēn waa crēn -tē bē, 'wī zīē yaa 'lē sōō. -Yēē cī 'nan, e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

¹⁶Bali "e 'nan:

<'Bē -sru an lia 'an da -e 'an David -le 'kōn nēn e -wī bē, -a pee -tō.

-A "pa 'ji nēn e -fū -nan bē, maan -tōōman 'e cin da -e 'an 'wluān lou,

¹⁷'dū -e min -mienun nēn o -fū bē, 'o Minsan -wēē 'o 'vale 'lēglōn -mienun nēn 'an 'tō yra o man bē waa.

¹⁸'An 'bō Minsan, 'wī nēn maan 'vī 'e 'cēn -a -nan lē 'ka lē va diē, maan 'lē sōōman.»

¹⁹En Zaji -a 'le 'sran 'nan: «-Yee "wēan, e ya 'an 'ji 'nan, minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē, ēn o sōōnla Bali -sru "bē, e ya "yī -e min 'e vīlē 'e 'tō o -sru 'nan 'o 'ta wūla Moizi -le -pei da dī. ²⁰'Pian -kaa 'fluba 'crēn -tē -wle

'nan, te 'o 'wī nēn waa -tē -yū lē bē -a -blī dī, ēn te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wēē "dī, ēn te min 'e "blū -wēē "dī. En te 'o 'wī nēn min 'ka -a -blō 'cēnlē -e -a nyēn 'e -sran diē -a -blī dī, ēn te 'o 'wī nyēn -blī dī. ²¹-Yēē cī 'nan, 'li 'e 'cēn bē Moizi -le -pei -tō winun zīē 'flanōn pēēnōn -a -tōa, kōō waa ta ve minnūn lē Zuif 'nōn 'le cin yī 'kuin tū pēēnōn man 'flinla "yī da.»

Zozi 'le 'pasianōn 'fluba 'pa 'sia minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē -wle

²²-A -nan nēn Zozi 'le 'pasianōn, 'lee min cejenun, 'lee -lēglizi 'nōn pēēnōn wei drē 'tū, ēn o min -mienun 'si o yēi, ēn o o 'pa 'sia Antīōs 'o 'vale Pōl 'lee Barnaba -a. Zudazi nēn waa laabo "nyian Barsaba bē 'lee Sila nēn Zozinōn 'yra -tēa "o man bē, o nēn o o 'si o yēi. ²³'Fluba nēn waa -nōn -wle "bē -nyrēn 'gū:

«'Kū Zozi 'le 'pasianōn 'lee min cejenun 'bē 'fluba 'crēn -tē 'ka Zozinōn nēn ka cī Antīōs 'lee Siri 'lēglōn 'ji 'lee Silisi 'lēglōn 'ji, te o 'ka Zuif 'nōn 'a diē, 'cēē.

Kū ya 'ka "bōnūn -a, kū "we 'ka 'va.

²⁴Kūa 'man 'nan, 'kū 'va min -mienun nēn kūa 'si 'nōnlē 'wle "diē, o 'lū 'ka 'cī baalē -ji 'wee 'wī "paadī -a, ēn o 'ka "koe 'si 'ka da.

²⁵-Yēē "wēan, zī 'kū cin wei -ci 'man bē, ēn kūa 'yī 'nan, e ya "yī -e 'kū min -mienun 'si "va -e 'kū o 'pa 'sia 'cēē 'o 'vale 'kū "būī Barnaba 'lee Pōl nēn kū o ye "yī "bē waa.

²⁶Min "fli zīē, e -fū "wēnōn -e 'o 'ka -kaa san Zozi Crizi 'tō 'ji. ²⁷En kū Zudazi 'lee Sila 'pa 'sia 'nan 'o 'wī 'bō 'lein 'gūē -a vī 'cēē 'o 'bō 'a.

²⁸-Yēē cī 'nan Bali lei 'saun 'lee 'kū 'bō, 'wī nēn 'kō 'ka 'ta wūla "da "bē, kūē 'vī 'cēē, kūa 'wī 'pee 'palē "va "dī. ²⁹'Bē 'wī zīē, 'bē cī 'nan: Te 'ka 'wī nēn waa -tē -yū lē bē -a -blī dī, ēn te 'ka 'wī nyēn -blī dī, ēn te 'ka 'wī nēn min 'ka -a -blō 'cēnlē -e -a nyēn 'e -sran diē -a -blī dī, ēn te 'ka cin nan 'lee 'ka cin -sran -wēē "dī,

en te min 'e "blu -wεε "di. 'W1nun z1ε, 'ka 'ta w1la "da.

Ku 'ka 'tō bo.»

30 -A -nan nen o o 'pa 'sia, en o -ku Ant1os. Z1 o 'bōla 'nan nun be, en o Zozinōn cin 'y1, en o 'fluba z1ε -a -nōn -w1ε. 31 Waa ta 'v1, en o pεenōn 'ci nran, e o "koe "tō 'o da -le "wεan.

32 Zudazi 'lee Sila nen Bali 'lewei vinōn a be, o 'w1 "kaga tin 'ba -w1ε, o man -tō 'plēble, en o "koe "tō 'o da.

33 O -fū Ant1os 'fla tū "wennen 'a 'vaa, en Zozinōn 'ku o 'palε -sia -trōō 'nan -e 'o li 'o da Zeruzalem. 34 ['Pian Sila "e 'v1 'nan "e -foo Ant1os 'fla.] 35 Pōl 'lee Barnaba "o -fū Ant1os, en 'o 'vale min "kaga "a o 'w1 paa min-nun j1, en o Minsan -le 'w1 'nōnnōn 'v1 -w1ε.

Pōl cεin "flizan nen te e -ko Bali -le 'w1 'nōnnōn v1ε

Pōl 'lee Barnaba cεen 'e cin man

36 Yi "fli yaa "be -sru, en Pōl "e 'nan Barnaba ε 'nan: «'Fla pεenōn nen ku ci1 "da Minsan -le 'w1 'nōnnōn vid1 -a be, 'ku 'ci1 "nyian "da -e 'ku "bū1 Zozinōn nen -nan nun be o y1.»

37 Barnaba a "vale 'nan Zan nen waa laabo Mark be 'e 'kōla 'o -sru.

38 'Pian Pōl 'ka 'w1ε "man -e 'o 'ku waa d1, kōō Mark 'nyranman 'tū1 o man Panfili 'εglōn 'j1, en e 'si o -sru.

39 Pōl 'lee Barnaba wei 'ka dre1ε -tuwli "fo "d1, -a -nan nen o cεen 'e cin man. Barnaba Mark -fō 'e -sru, en o -fō -klv -dan j1, o -ku Sipri 'trēda.

40 Pōl "e Sila -fō 'e -sru, en Zozinōn o -peba 'wō Bali b, en o -ku. 41 O cila Siri 'εglōn 'lee Silisi 'εglōn 'j1, te o -ko Zozinōn "koe "tōd1 -a 'o da.

16

Pōl 'lee Sila -ku Derbv 'lee Lisitri 'lee Ikomien

1 -A -nan nen Pōl cila Derbv, en e 'bōla Lisitri. 'Fla z1ε -a da be, Zozi -sruzan 'tū a -nan, waa laabo Timote. -A "t1 "a Grek min -a, lūmōn -tū nen e ya Zozi 'va be -yee 'nen nen, Zuifl1 nen. 2 -A "tō 'y1 "a Zozinōn nen Lisitri 'lee Ikomien be o 'le. 3 Pōl a

"vale 'e 'ku 'o 'vale 'waa, en e -ku -a -fō1ε -klōnmōn -va, Zuif 'nōn nen fε z1ε -a -nan be -wee "wεan. Kōō o pεenōn -a -tōa 'nan Timote "t1 "a Grek min -a. 4 'Flanun nen o cila "da "be, 'w1 nen Zozi 'le 'pasianōn 'lee Zeruzalem min cejenun -a 'v1 be, waa 'v1 'fla z1ε -a da 'nōn 1ε, 'nan 'o 'ta wōla "da. 5 -A -nan nen Zozinōn 'le y1 -terad1 Bali da 'pa "da, te Zozinōn 'ko bōd1 -a "kaga y1 -tūdv pεenōn man.

Pōl -ku Masedōa

6 Pōl a "vale 'o 'ku Bali -le 'w1 'nōnnōn v1 Azi 'εglōn 'j1, 'pian Bali lei 'saun 'ka 'w1ε "man "d1. -Yee "wεan o cila Pirigi 'lee Galat1 'εglōn 'j1. 7 Z1 o 'bōla Misi 'εglōn 'j1 be, en waa man wεε 'nan 'o 'ko Bitini 'εglōn 'j1, 'pian Zozi lei 'saun 'ka 'w1ε "man "d1. 8 -A -nan nen o cila Misi, en o 'bōla Troas 'fla. 9 -Pei -man, e dre Pōl ε 'le nyrinvla -zv, e dre -yre "le Masedōa min -tū a 'e 'tōd1 lou, te yaa trv "baa -a vid1 -a 'nan: «'I cila Masedōa 'εglōn 'j1, 'i 'ta 'pa 'ku 'va!» 10 Z1 Pōl 'w1 z1ε -a -nan 'y1 "le nyrinvla -zv be, en kva man wεε 'nan 'ku 'ku Masedōa 'εglōn 'j1, kōō kva -tōa 'nan Bali 'ku laabv 'nan -e 'ku 'yee 'w1 'nōnnōn v1 -nan nun.

Pōl 'bōla Filipv 'fla

11 Z1 ku -fō -klv -dan j1 Troas be, en ku -ku Samotras. 'Be 'ta tū cεen en ku -ku Neapoli. 12 Ku 'si 'be 'nan, en ku -ku Filipv 'fla. Filipv 'fla z1ε, -yee c1 Masedōa 'εglōn 'j1 'fla tedε -a, en Rōm 'nōn 'be 'fla 'bō 'tō. Ku -fū 'fla z1ε -a da tū "wennen 'a.

13 'Flinla "y1 da, ku 'si 'fla z1ε -a da, en ku -ku lu "nen 'y1 'tū "srōn. - A -cin a 'ku 'j1 'nan Zuif 'nōn 'le Bali trv 'banan -kōan fε z1ε -a -nan. Z1 ku cεen -nyrand1 man be, en lūmōnnun nen 'o cin yid1 fε z1ε -a -nan be, ku 'w1 tin 'bad1 'sia -w1ε. 14 Lūmōn -tū a fε z1ε -a -nan te e 'yra -tēa Bali man, - a 'tō nen Lidi, e "sia Tiatire. Min -dandan nun ta sō nen yaa -taan. E ya 'w1 z1ε -a mannan, en Minsan -a "trōen 'le 'sv, en 'w1 nen Pōl c1 -a v1nan be, yaa -ci 'man 'kpa t1gl1. 15 - A -nan nen waa -batize dre 'o 'vale

'e 'mangulinun -a, en e 'ku tru 'ba -a vidi -a 'nan: «-Te kaa "nrønman 'ka 'ji 'nan, an wu Minsan man 'an 'bli pæenøn 'a bæ, 'ka 'fu 'an 'va tu "wennøn 'a.» E kōala 'w1 z1e -a man, en ku wu "man.

Minnun Pōl 'lee Sila -fō -pv 'kuin

16 Te ku "ta -ko fēnan nēn o Bali tru "baa bæ -a -nan, en nōan lumōn -tō -ta 'ku 'lē. L1 z1e -mlengan a -a -sru, e -pē -tōala, -yee "wēan minnun nēn waa "paala bæ o "lala ye "man "kaga. 17 E sōnla 'ku 'vale Pōl -a 'ku -sru, te e -paan "man 'nan: «Minnun 'labē, Bali nēn min ta lou "bē, -yee 'nyranman 'panōn nēn waa. O ya Bali -le 'w1 nēn e min "sia 'w1 'ji bæ -a vūnan 'cēē.» 18 Yaa 'v1 z1e yi "kaga 'wlu, tōōn Pōl 'ka 'vale e 'w1 z1e -a maan "nyian d1, en e 'man lila "da, e 'nan -yū nēn -a -sru "bē -yē 'nan: «'An 'bō "e 'yie 'nan Zozi Crizi 'tō da, 'i 'si li 'gūē -a -sru.» En -yū z1e e 'si -a -sru 'nun.

19 Nōan lumōn z1e minnun nēn waa "paala bæ, z1 waa 'y1 'nan wa'a "nyian "lala ye l1 z1e -a man d1ē, en o Pōl 'lee Sila 'kun, o -ku waa 'fla 'tanōn 'lē fēnan nēn o tin "baa bæ -a -nan. 20 Z1 o -ku waa tin 'banōn 'lē bæ, en o 'nan: «-Vē -mienun 'gūē, o -tein -tria 'ku flanōn yei, Zuif 'nōn nēn waa. 21 O ya "vale o 'w1 -trē "paaman 'ku 'ji, ku'a 'we "man "d1, en ku'a 'kōalaman -e 'ku 'ta wōla "da "d1, ku ya Rōm 'nōn 'a -le "wēan.»

22 -A -nan nēn 'bli 'fō min "kaga 'ji o man, en tin 'banōn "e 'nan minnun lē 'nan, 'o -wee sōnun "koo 'o man, en 'o o -sōn sōnba "a. 23 Z1 o cēēn o -sōndi man bæ, en o o -fō -pv 'kuin. Waa 'v1 min nēn 'e yie -tōa "o va bæ -yē 'nan, 'e yie 'tō o va 'kpa. 24 Z1 min z1e e 'w1 z1e -a 'man bæ, en e o -fō -pv 'kōn kplo -ji, en e 'ploblo 'fō o cēin -man.

25 -Pei -man te bada -tō, en Pōl 'lee Sila Bali tru 'bad1 'sia, te o Bali 'tō bō "dre -fōa, te minnun nēn -pv 'kuin bæ, o o wei maan. 26 'Nun tōōn en 'trē nyōōn, e nyōōn 'plēblē "bū "le "wēan

-pv 'kōn nyōōn 'e 'klu -ji. Tu 'bō z1e -a wlu, en -pv 'kōn -kpein pæenōn 'lē 'sū, en fēnun nēn 'e 'fōd1 -pv 'kōnnōn 'cēin -man bæ, -a pæenōn 'lē 'sū.

27 Z1 min nēn 'e yie -tōa "o va bæ e fuw bæ, e -kpeinnun 'y1 'e 'lē 'sūd1, en e 'yee sren 'sū 'ji 'nan -e 'e 'fli -tē, kōō yaa nrōn 'e 'ji 'nan -pv 'kōnnōn pæenōn 'tē -ji. 28 'Pian Pōl paan -yē wei 'plēblē 'ji 'nan: «Te 'i 'w1 'wli d1 "drē 'i 'fli lē d1, ku ya 'gū 'ku pæenōn.»

29 Tōōn en min z1e e 'nan 'o 'tē 'bi, en e wla "nyian dū -pv 'kōnnōn 'va, en e blula Pōl 'lee Sila wlu, te e nyōōnman. 30 "Bē -sru e o 'bōla bei, en yaa laabv -wlv 'nan: «'An "tinun, maan dra 'kō -e 'an 'si 'w1 'ji?»

31 En o -yē 'nan: «'I y1 -tēra Min-san Zozi da -e 'ka 'vale 'yie "kōnnēn 'nōn 'a 'ka 'si 'w1 'ji.» 32 -A -nan nēn o Minsan -le 'w1 'nōnnōn 'v1 -yē 'o 'vale 'yee "kōnnēn 'nōn pæenōn 'a. 33 -Pei 'bō 'lein z1e -a man bæ, min nēn 'e yie -tōa -pv 'kōnnōn 'va bæ, e -ku Pōl 'lee Sila mlōn 'ji "foelē. 'Nun tōōn en waa -batize drē 'o 'vale 'yee "kōnnēn 'nōn 'a. 34 E -ku waa 'yee 'kuin, en e fēnun -nōn -wlv, waa bl1. -A -nan nēn -a ci "nrand1 'sia 'o 'vale 'yee "kōnnēn 'nōn pæenōn 'a, e y1 -tēra Bali da -le "wēan.

35 Z1 tu cēēn bæ, en tin 'banōn minnun 'pa 'sia, 'nan 'o v1 min nēn e yie -tōa -pv 'kōnnōn 'va bæ -yē 'nan, 'e 'si o man. 36 En min nēn 'e yie -tōa -pv 'kōnnōn 'va bæ, e 'w1 'gūē -a 'v1 Pōl lē. E 'nan: «Tin 'banōn min 'pa 'sia 'nan, 'an 'si 'ka man. -Yee "wēan 'ka bōla, 'ka 'ku, 'ka 'fu -trōō.»

37 'Pian Pōl -a 'v1 'pasianōn lē 'nan: «O 'ku 'sōn minnun yie man, en o 'ku 'fō -pv 'kuin, wa'a 'w1 z1e -a -ci vlē d1, -e te ku ya Rōm 'nōn 'a, en o ya "vale 'o 'sia 'ku man 'e yōōd1. -Yee "wēan ku'a 'we "man "d1. 'O 'ta 'ku bōla 'o 'bō 'a.»

38 En 'pasianōn 'ku 'w1 z1e -a vlē tin 'banōn lē. Z1 tin 'banōn -a 'man 'nan, Rōm 'nōn nēn waa bæ, nyēn o cēēn. 39 Tin 'banōn 'ta toba -fōlē -wlv, en o o 'bōla -pv 'kuin, en waa 'v1 -wlv 'nan, 'o yra 'si, 'o 'si 'fla 'bō da. 40 Z1 o

'bɔla -pʊ 'kuin bɛ, ɛn o -kʊ Lidi -va, 'o cin 'yɪ 'o 'vale 'o "bʊɪ Zozinɔn 'a. O o "koe "tɔ o da 'vaa, ɛn o 'si 'fla 'bɔ da.

17

Pɔl 'lee Sila -kʊ Tesalonik 'nɔn fla

¹ O cila Anfipoli 'fla 'lee Apoloni 'fla, ɛn o 'bɔla Tesalonik. Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn a fɛ zɪɛ -a -nan. ² Pɔl wla cin yɪ 'kɔn zɪɛ -a -ji "le yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'Flinla 'yi yaaga 'a 'e cin -sru, te Pɔl 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -a ve -wɫɛ. ³ Pɔl -a ta ve -wɫɛ, te yaa -ci ve -wɫɛ 'nan, e ya 'e vɪdɪ 'nan min 'sizan 'wɪ 'ji 'e yra yɪ, -e 'e 'ka, -e 'e 'wluan -kanɔn 'va. ɛn e 'nan: «Zozɪ nɛn an -yee 'wɪ ve 'cɛɛ 'gʊɛ, -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

⁴ Min plɔɛnnun 'wɪ zɪɛ -a 'man 'wɪ 'kpa -a, ɛn o -fɔ Pɔl 'lee Sila -sru, 'lee Grɛk 'nɔn "kaga "nɛn o 'yra -tɛa Bali man bɛ, 'lee lɪmɔn -mienun nɛn o 'yra -tɛa "o man 'fla bɛ. ⁵ 'Pian man bʊdɪ wla Zuif 'nɔn 'ji, ɛn o yɪɛ 'plɛnɔn kuun 'fla yɛi, o o -sɛn 'o 'va, ɛn o 'wɪ 'fɔla 'fla. O -kʊ 'wɪ 'tɔlɛ min -tʊ nɛn waa laabo Zason bɛ -a man 'yee "kɔnnɛn 'nan, 'e Pɔl 'lee Sila -nɔn 'wɫɛ -e 'o 'kʊ waa 'flanɔn 'lɛ. ⁶ Wa'a Pɔl 'lee Sila yɪɛ dɪ, ɛn o Zason 'lee "bʊɪ Zozinɔn -mienun 'kun, ɛn o -kʊ waa 'fla 'tanɔn 'lɛ, te o -paanman -a vɪdɪ -a 'nan: «Minnun nɛn o 'trɛda baa 'ji bɛ, o -ta 'gʊ, ɛn Zason o 'sia. ⁷ Mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yee -pei -tɔ wɪnun bɛ, o ya -a srenan. Waa 'vɪ 'nan, mingɔnnɛn -tʊ a "nyian, wɛɛ laabo Zozɪ.» ⁸ 'Wɪ zɪɛ e 'nan 'fla 'tanɔn 'lee minnun man. ⁹ Zason 'lee "bʊɪ Zozinɔn -mienun -a man pan 'wʊ -wɫɛ 'vaa, ɛn o 'si o man.

Pɔl -kʊ Bere 'fla

¹⁰ Zɪ -pei 'tan bɛ, ɛn Zozinɔn 'kʊ Pɔl 'lee Sila 'palɛ -sia, ɛn o -kʊ Bere 'fla. Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. ¹¹ 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ -wee 'wɪ a "yi, ɛn o 'wɪ maan e "mlian Tesalonik 'nɔn da. Waa -wɛɛman 'nan 'o Bali wei maan. Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, waa ta ve tʊ

pɛɛnɔn man, -e 'wɪ nɛn Pɔl a ve -wɫɛ "bɛ, 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. ¹² O va Zuif 'nɔn "kaga "yi -tɛra Zozɪ da, 'lee Grɛk lɪmɔn -mienun nɛn o 'yra -tɛa "o man bɛ, 'lee -klɔnnɔn "kaga 'kpa.

¹³ 'Pian zɪ Tesalonik Zuif 'nɔn -a 'man 'nan, Pɔl a Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan Bere bɛ, ɛn o -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'fla zɪɛ -a da 'nan yɛi. ¹⁴ -A -nan nɛn Zozinɔn 'kʊ Pɔl 'palɛ -sia jemie man. 'Pian Sila 'lee Timote "o fʊʊ 'fla 'bɔ da. ¹⁵ Minnun nɛn o -kʊ Pɔl 'palɛ -sia bɛ o 'bɔ 'a Aten 'fla, ɛn o 'li 'o da. Pɔl o kalɪ 'nan 'o vɪ Timote 'lee Sila lɛ 'nan 'o 'lʊ tada.

Pɔl 'bɔla Aten 'fla

¹⁶ Te Pɔl a Sila 'lee Timote -pɛnnan Aten 'fla bɛ, ɛn e 'fla zɪɛ -a da 'yɪ 'e fadɪ -yʊ nɛn waa -paan "bɛ -a. 'Wɪ zɪɛ e 'nan 'man. ¹⁷ -Yee "wɛan Pɔl 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'yra -tɛa Bali man bɛ -wɫɛ cin yɪ 'kuin, ɛn minnun nɛn e bɔa "o man -guada tʊ pɛɛnɔn man bɛ, e 'wɪ tin 'ba "nyian -wɫɛ.

¹⁸ 'Fluba 'tɔnɔn nɛn o cɪ Epikuri -sru "bɛ, 'lee o nɛn Sitoiki -sru "bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Pɔl -a. O -mienun -a laabʊ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn sɔɔ -tɔzan 'labɛ yaa ve?» O -mienun "o "ve 'nan: «Maan ye "le 'nan 'lɛglɔn pee -le Bali -le 'wɪ nɛn yaa ve.» -Yɛɛ cɪ 'nan Pɔl a Zozɪ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan, te e minnun nɛn o -ka bɛ -wee wluandɪ -kanɔn 'va 'wɪ ve, -yee "wɛan o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ¹⁹ -A -nan nɛn o Pɔl 'kun, ɛn o -kʊ -a tin 'banɔn 'lɛ fɛnan nɛn waa laabo Aeropaz bɛ -a -nan. Waa laabʊ -yrɔ 'nan: «'Wɪ -trɛ nɛn i cɪ -a "paanan 'gʊɛ, kʊ ya "vale "kʊ maan. ²⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn e -ciala 'kʊ da bɛ, -nyrɛn yia ve 'kʊɛ. -Yee "wɛan kʊ ya "vale 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a -ci maan.» ²¹ Aten 'nɔn 'lee -pɛn 'nɔn nɛn Aten 'fla bɛ, -sɛɛ "wʊdɪ 'lee 'sinan -trɛnun nɛn waa mandɪ ye "yɪ.

²² ɛn Pɔl wluan lou tin 'ba 'nɔn yɛi, ɛn e 'nan: «Atɛn 'flanɔn, maan -tɔa 'nan 'cɛɛ balinun a 'ka 'yra -tɛa "o man 'kpa. ²³ -Yɛɛ cɪ 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'cɪɪ 'ka flɪ yɛi "bɛ, an 'cɛɛ balinun -pannan 'fla yɛi. An Bali -pan

"dave -tu 'yi te waa cren -te "man 'nan:

⟨E ya Bali nen ku'a tōa diē -yee ve -a.⟩

Bali 'bō nen kaa -paan te ka'a tōa diē, an -ta 'nan -e 'an -yee 'w₁ v₁ 'cēē.

24 Bali nen e 'trē 'lee 'e ta fēnun pēēnōn drē bē, -yēē cī Minsan nen e 'trē 'lee la "paala bē -a, en ya'a 'nyēanla min -pē drē fēnun jī dī. 25 En ya'a wēēman 'nan min 'e 'pē "nen "fē 'si -e 'e -nōn 'yrē dī. -Yēē cī 'nan Bali 'bō 'bē min cī fulō 'lee 'belidī 'lee fē pēēnōn -nōan "min lē. 26 Bali 'bō -a drē, en 'lēglōn pēēnōn "tī "a -tōwli, en e -wee 'trē 'leda drē, en e -wee lē "nen 'pla.

27 Yaa drē zīē, 'nan -e minnun 'o 'e -wēē 'o 'pē "paadi -a fē pēēnōn 'nan, 'nan -e 'wee yī. 'Pian -e te Bali 'bō 'ka -kaa man -kōōbli dī. 28 -Yēē drē en -kaa ya 'trēda, en -yēē -maan -kaa kla -kaa man, en -yēē 'belidī -nōn -cēē. 'Ka 'bō 'va 'fluba 'tōnōn 'w₁ zīē -a cren -te 'va, waa cren -te 'nan: ⟨'W₁ 'kpa, -kaa ya -yee 'nēnnun -a.⟩ 29 En -te -kaa ya -yee 'nēnnun -a bē, -ka'a 'kolaman paan -e -kaa cī "nrōn 'nan, -kaa Bali -kōōnman -siga minnun 'lee "lala minnun 'lee -kōlē minnun nen minnun o nyaan 'o 'pē -a 'lee 'o 'wulo -jī w₁nun da bē -a man dī.

30 En tū nen te min 'ka Bali tōa diē, Bali 'ka -a paa bē man dī, 'pian 'bē nen 'gūē, e 'lēglōn pēēnōn 'jī 'nōn laabū 'nan 'o 'si 'o drē w₁ -wli dī "man -e 'o 'fli 'nōn 'yrē. 31 Kōō Bali yī -tū 'pla 'nan -e 'e 'trēda 'nōn pēēnōn 'le 'w₁ tin 'ba 'e 'nōan da. Bali min -tū 'si 'va, yaa -tō 'w₁ zīē -a 'jī tin 'bazan 'a, en yaa -ci kōōn -wle -a wluandi -a -kanōn 'va.⟩

32 Zī o -kanōn wluandi da w₁ 'man bē, en o plēnnun -a sēē wōdī 'sia, en o -mienun "o 'v₁ 'nan: ⟨Yī pee nyan, -e 'kōi wei man "nyian.⟩

33 -A -nan nen Pōl 'bōla o yei. 34 'Pian min -mienun -fō -a -sru, en o yī -tera Zozi da. Dioni 'bō nen tin 'bazan 'tū -a bē e ya o va, 'lee lūmōn -tū nen waa laabo Damari bē, 'lee min -mienun 'nyian.

18

Pōl 'bōla Korēnti 'fla

1 "Bē -sru en Pōl 'si Aten 'fla, e -kū Korēnti. 2 E Zuif min -tū nen waa laabo Akila bē -a 'yī 'nan nun. Waa -ya Pōnt 'lēglōn 'jī. 'O 'vale 'e nan Priskil -a, o "sia 'sinan Itali 'lēglōn 'jī 'e -trē. Kōō mingōnnēnnun tazan Klodu nen Rōm bē, e 'nan, Zuif 'nōn pēēnōn 'o 'si Rōm 'lēglōn 'jī. En Pōl -kū Akila 'lee Priskil -va. 3 'O 'pa nyranman a -tōwli "le "wēēan Pōl -fū o va, en o 'nyranman 'pa 'e cin va. -Wee 'nyranman nen 'nan 'o -tandannun drē.

4 'Flinla "yī -tūdū pēēnōn da bē, te Pōl 'w₁ "paaman Zuif 'nōn 'le cin yī 'kuin, yaa -wēēman 'nan Zuif 'nōn 'lee Grēk 'nōn 'o -sōōnla 'e -sru. 5 'Pian zī Sila 'lee Timote 'si Masedōa 'lēglōn 'jī o -ta bē, en Pōl Bali -le 'w₁ 'nōnōn 'saza "paadi "sia. Yaa ve Zuif 'nōn lē 'nan, Zozi 'bē cī min 'sizan 'w₁ 'jī -a. 6 Zuif 'nōn 'ka 'o "trōēn "tōlē -a wei lē dī. En zī waa wei fuimlan 'nan te waa "srōnman bē, en Pōl 'yee sō cī plu -a -ci -kōōndī -a 'nan, 'e 'pē 'si -wee 'w₁ 'jī. E 'nan -wle 'nan: ⟨'W₁ nen e -taa 'bōlē 'ka man bē 'ka 'bō 'lō w₁ nen. Te 'ka 'an 'tō v₁ dī. 'Bē nen 'sien 'gūē minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diē, o va nen an -kō.⟩

7 Pōl 'bōla cin yī 'kuin, en e -kū min -tū nen e 'yra -tēa Bali man bē -yee 'kuin. Min zīē waa laabo Titu Zuti -yee 'kōn a Zuif 'nōn 'le cin yī 'kōn 'bō "srōn. 8 'Pian Cripu 'bō nen cin yī 'kōn 'tazan -a bē, e yī -tera Minsan da 'o 'vale 'yee "kōnēn 'nōn 'a. En Korēnti 'nan "kaga "nen o cī Pōl wei mannan bē, o yī -tera Minsan da "nyian, en o o -batize drē.

9 -A -nan nen Minsan 'w₁ tin 'ba Pōl lē -pēi -man "le nyrinvla -zō. Yaa 'v₁ 'nan: ⟨Te "klan 'e 'kōn 'i 'jī dī. 'I 'w₁ v₁ minnun lē, te 'i 'flin 'wli dī -a dī. 10 -Yēē cī 'nan, an ya 'i "srōn, en min -tū 'ka 'kolaman 'i 'kundī -a -e 'e 'w₁ 'wli dī "drē 'yīē dī, kōō 'mēn minnun a "kaga 'fla 'gūē -a da.⟩ 11 Pōl -fū 'fla zīē -a da lē -tū mlēn 'shēēdū te e Bali -le 'w₁ "paaman minnun jī.

12 Tυ nen Rōm 'nōn 'le -kōnmandan Galīōn -tō Akai 'lēglōn da bē, en Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa Pōl man, waa 'kun, en o -kū -a -a cēin -da. 13 Waa 'vī -kōnmandan zīe -yrē 'nan: «-Vē -mie 'gūē, e 'wī "paaman minnun ji 'nan, minnun 'o Bali 'tō bō 'e 'pee, -pei -tō winun man.»

14 Pōl "ta 'wī "sia "va, 'nun tōōn en Galīōn "e Zuif 'nōn lē 'nan: «"Te min 'gūē, 'wī 'wīdī -dan tō nen yaa drē bē, "te maan 'sinan "va 'yī 'ka Zuif 'nōn lē. 15 'Pian en ka ya 'wī 'blinan 'wī "paadī 'lee 'wī "paanōn da bē, 'lee 'ka 'bō 'le -pei -tō winun da bē, 'ka 'bō 'lō wī 'bē. Ma'an 'we "man -e 'an drē 'bē tin 'bazan 'o dī.» 16 En Galīōn "e 'nan -wlē 'nan, 'o bōla tin 'ba 'kuin. 17 -A -nan nen minnun pēēnōn Sostēn nen cin yī 'kōn 'tazan -a bē -a 'kun, en waa -sōndī 'sia tin 'ba 'kōn 'bō 'lē "nen. 'Pian Galīōn 'ka 'wī 'tō 'silē "da "dī.

Pōl 'li 'e da Antiōs

18 Zī 'wī zīe e drē bē, Pōl tū "kaga drē Korēnti, en e 'si "būi Zozinōn nen -nan nun bē o va 'o 'vale Priskil 'lee Akila -a, o -kū Cēncre 'nan -e 'o 'fō -klō -dan nen e -ko Siri bē -a -ji. Pōl -tō 'e wei -da Bali lē, -yēe "wēan 'e 'wulo "jē 'bū "klōglō 'vaa en e 'si Cēncre. 19 O 'bōla Efēz, en Akila 'lee Priskil -fō 'fla zīe -a da, en Pōl -kū cin yī 'kuin, e 'wī tin 'ba Zuif 'nōn lē. 20 -A -nan nen Zuif 'nōn "e -yrē 'nan 'e yī -mie drē 'o 'va. 21 'Pian Pōl 'ka 'wīlē "man "dī, en e -si trū 'ba -wlo. E -wlē 'nan: «-Te Bali wū "man "bē, an -taa "nyian 'ka 'va 'gū.»

Pōl 'si Efēz, en e -fō -klō -dan nen e -ko Sezare bē -a -ji. 22 Zī e 'bōla Sezare bē, en e -kū 'e cēin -ji Zeruzalēm Zozinōn 'tō bōlē. "Bē -sru en e Antiōs si 'sia.

Pōl cēin yaagazan nen te e -ko Bali -le 'wī 'nōnnōn vīlē

23 Pōl 'mōn "wēnnōn Antiōs, en e -kū 'e 'lē. E ciila Galatī, "bē -sru Pirigī te e -ko -a -nan Zozinōn pēēnōn "kōe "tōdī -a 'o da.

Apolo 'wī paa Efēz 'lee Korēnti

24 Zuif min -tū nen waa laabo Apolo, en waa -ya Alezandri bē, e 'bōla Efēz. Apolo zīe, e "we 'wī 'tō wei -ji, en e Bali -le 'fluba 'wlē "kaga -tōa. 25 Zī kō min 'e 'ta wōla Minsan -sru "bē, -nyrēn waa paa "ji. Apolo 'e 'fli -nōn Bali -le 'nyranman 'padī -ji, en e Zozi 'le 'wī 'nōnnōn ve minnun lē "le zī Zozi -a 'vī bē -yēe 'wī 'zū 'sēzē, 'pian 'wī nen Zan min -batize drē "man "bē -nyrēn yaa -tōa "cē. 26 Apolo yī -tēra 'e 'fli da, en e Bali -le 'wī vīdī 'sia Zuif 'nōn 'le cin yī 'kuin. Zī Priskil 'lee Akila -a wei 'man bē, en waa laabū 'o 'va, en zī kō min 'e 'ta wōla Bali -sru "bē, waa paa "ji 'kpa tīglī.

27 Zī Apolo a "vale 'e 'kō Akai 'lēglōn 'ji bē, en Zozinōn -a "kōe "tō 'e da -kōdī -a. -A -nan nen o 'fluba 'crēn -tē, waa -nōn -yrē. Waa crēn -tē -ji 'nan, Zozinōn nen -nan nun bē 'o Apolo 'sia tīglī. Zī e 'bōla Korēnti bē, minnun nen Bali -le "yī "le "wēan o yī -tēra Zozi da bē, e 'pa o va -dan. 28 -Yēē cī 'nan 'wī nen Zuif 'nōn -a dra te e 'ka "yī "dīe, yaa -tēala o yra minnun yīe man 'e klō jī. 'Wī zīe yaa -cī kōōn -wlē Bali wei nen 'e 'crēn -tēdī bē -a 'nan Zozi 'bē cī min 'sizan 'wī 'ji -a.

19

Pōl 'li 'e da Efēz

1 Te Apolo a Korēnti, en Pōl ciila Azi pōnnun yēi 'zia, -a -nan nen e 'bōla Efēz. 'O 'vale Zozinōn -mienun -a 'o cin 'yī, 2 en yaa laabū -wlo 'nan: «Zī ka yī -tēra Zozi da bē, ka Bali lei 'saun 'yī?»

En o 'nan -yrē 'nan: «Kū'a 'bō manlē 'nan Bali lei 'saun a dī.»

3 En Pōl -a laabū -wlo 'nan: «O 'ka -batize drē 'wī "cēn "man?»

O 'nan -yrē 'nan: «O 'kū -batize drē "le zī Zan -a 'vī bē -yēe 'wī 'zū.»

4 -A -nan nen Pōl "e 'nan: «Zan minnun nen o 'si 'o drē wī -wīdī "man, en 'o 'fli -nōn Bali lē bē o -batize drē. Zan 'bō -a 'vī minnun lē 'nan, min nen e -taa "talē 'an -sru "bē, 'ka yī -tēra -a san da. -Yēē cī Zozi 'a.»

⁵ Zi o 'wĭ zĭe -a 'man bε, en o o -batize drε Minsan Zozi 'tō da. ⁶ Pōl 'e 'pε 'pla o da en Bali lei 'saun 'ta o da. -A -nan nen o 'wĭdĭ 'sia wei peenun -ji, en o Bali 'lewei vĭdĭ 'sia. ⁷ Minnun zĭe o pεenōn "nen bōa -fuda "fli.

⁸ En Pōl wla Zuif 'nōn 'le cin yĭ 'kuin. E yi -tεala 'e 'fli da, en -a mĭen yaaga 'bō te e 'wĭ "paaman minnun ji. Bali -le mingōnnēn -blĭdĭ -le 'wĭ nen yaa ve minnun lε, te yaa -wεeman 'nan minnun 'o man "yi, -e 'o -sōōnla Bali -sru. ⁹ 'Pian zĭ min -mienun 'ka 'wĭ zĭe -a siala 'wĭ 'a dĭ, en wa'a 'we "man -e 'o yi -tera "da "dĭe, te o "we 'wĭ "paadĭ zĭe -a man -wĭdĭ min pεenōn yiε man bε, -a -nan nen Pōl 'si o va. Yi -tōdĭ pεenōn man e 'wĭ "paaman 'sien Zozinōn 'ji, min -tĭ nen waa laabo Tirani bε -yee -lugōlu 'kuin. ¹⁰ Pōl -a drε zĭe -trilĭ lε 'fiili, en minnun pεenōn nen o -nyeanla Azi 'lεglōn 'ji, te o ya Zuif 'nōn 'a oō, te o 'ka Zuif 'nōn 'a dĭ oō, o Minsan 'le 'wĭ 'nōnnōn 'man.

Keva -le 'nennun -a "vale 'o 'yĭ -wĭdĭ -pian minnun -sru

¹¹ Bali -ciala Pōl -va te Pōl 'lεbo "fō wĭ -dandan dra. ¹² -Yee "wεan sōnun 'lee sō plunun nen o klε Pōl 'kōlε man bε, waa "sia te waa "paaman man "yaa 'nōn man te e -cε "sia o man te e -yĭ -wĭdĭ "sia o -sru.

¹³ En Zuif 'nōn -mienun nen o -cia "wōdĭ -a 'fla 'tōdĭ pεenōn da bε, o -yĭ -wĭdĭ -pian "minnun -sru Minsan Zozi 'tō da. Waa ve -yĭ -wĭdĭ -pian 'nan: «Zozi nen Pōl -yee 'wĭ ve bε, -a 'tō da maan vĭ 'cεε 'nan, 'ka 'si min 'gυε -a -sru.» ¹⁴ Minnun nen o 'wĭ zĭe -a dra bε, min -tĭ nen waa laabo Seva bε -yee 'nennun nen waa, o ya 'sōravli. Seva zĭe, Zuif min nen, en e ya Bali -pannōn 'tazan -tĭ -a. ¹⁵ En -yĭ -wĭdĭ -a 'vĭ -wĭlε 'nan: «An Zozi -tōa. En min nen 'bε cĭ Pōl -a bε mēen -tōa. -Tĭ nun nen "cee "a?» ¹⁶ -A -nan nen min nen -yĭ -wĭdĭ "cĭ -a -sru "bε, e 'wō o da, -a -pε 'bō o pεenōn man -le "wεan o 'bōla 'kōn zĭe -a -ji flan -a 'o plōdĭ te nyen a o da.

¹⁷ 'Wĭ zĭe, Zuif 'nōn pεenōn 'lee Grēk 'nōn pεenōn nen Efεz bε waa 'man, en o klan Bali lō. -A -nan nen e drε Minsan Zozi 'tō bō wĭ -a. ¹⁸ Minnun nen o yi -tera Zozi da bε, o "kaga "ta 'wee 'wĭ 'wĭdĭ "vĭlε min -nun yiε man 'wein. ¹⁹ En minnun nen o 'bui -fōa "bε, o "kaga "ta 'wee 'bui 'flubanun -a, 'lee 'wee fεnun -a, en waa 'tε 'blĭ minnun yiε man. 'Flubanun zĭe, -te waa man "lala nrōn bε, e bōa yi -kpi fuba 'soolu da nyranman "lala -a (50.000). ²⁰ Bali -le 'plεblε 'le "wεan zĭ Minsan -le 'wĭ 'nōnnōn fuila "man zĭe.

Efεz 'nōn wluan Zozinōn man

²¹ Zi 'wĭ zĭe e drε bε, "bε -sru en Pōl "e 'nan, 'e "ta -ko Zeruzalem. 'Pian e 'nan, 'e 'ko Masedōa 'lee Akai 'vaa -e 'e 'kō. E 'nan, -te 'e 'kō bε, 'e bōala Rōm. ²² -A -nan nen e Timote 'lee Eras nen o "paa "va "bε o 'pa 'sia Masedōa, en -a 'bō "e fōv tĭ "wennēn 'a Azi 'lεglōn 'ji.

²³ Tĭ zĭe -a man nen -tein -tria Minsan -le 'wĭ 'nōnnōn da Efεz 'fla. ²⁴ Min -tĭ nen waa laabo Demetri bε, e ya fε zĭe -a -nan. E -siga man nyranman "paa, en e -siga 'kōn "wennēn nun dra -wee Bali -tĭ nen waa laabo Artemi bε -yee vε -a. -Yee minnun nen waa dra waa bε, e "lala "kaga "ye o da. ²⁵ Minnun nen o 'nyranman -tōwli 'bō zĭe -a "paa bε e 'o cin 'yĭ, en e -wĭlε 'nan: «'Ka pεenōn kaa -tōa 'nan, -cee 'nyran -man 'gυε -yεε -maan, en -kaa cĭ. ²⁶ En kaa 'man 'nan, Pōl a -a vĭnan min -nun lε 'nan balinun nen min o drε 'o 'pε -a bε, o 'ka bali tĭglĭ 'a dĭ. 'Wĭ zĭe, ya'a vĭlε Efεz 'saza "cε "dĭ, 'pian yaa 'vĭ Azi 'lεglōn pεenōn 'ji. En zĭ yaa 'vĭ bε, min "kaga "yi -tera "da, en o 'si -cee bali Artemi -sru. ²⁷ 'Wĭ zĭe -a -taa -cee 'nyranman klu -sēnlεa ji, en -cee bali Artemi bε, -yee 'kōn klu -taa "sēnlεa ji, en "yεε 'le 'sran bε, Artemi 'bō 'tō 'ka "nyian taa -kōnlε min 'le dĭ. Te Artemi 'bō nen minnun pεenōn -a ye "yi Azi 'lεglōn 'ji 'lee "trε pεenōn da.»

28 Zi minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ 'o 'ji, ɛn o -paandi 'sia te waa ve 'nan: «Efez 'nɔn 'le bali Artemi a -dan.» 29 'Wɪ zɪɛ e 'fla nyɔɔn, ɛn 'flanɔn 'ci dre 'tv. -A -nan nɛn o Gai 'lee Ariza 'kun 'sa -a, ɛn o -kɔ waa fɛnan nɛn 'flanɔn 'o cin ye bɛ -a -nan. Gai 'lee Ariza zɪɛ Masedɔa 'nɔn nɛn waa, -wɛɛ Bali -le 'nyranman 'pa 'o 'vale Pɔl nun -a 'e cin va. 30 Zi Pɔl a "vale 'e bɔla 'ji minnun zɪɛ o 'lɛ bɛ, Zozinɔn 'ka 'wɪlɛ "man 'di. 31 ɛn Pɔl bee -mienun nɛn o 'fla 'paala bɛ o min 'pa 'sia -yrɛ 'nan, te 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ di.

32 Tv zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun nɛn 'o cin 'yɪ bɛ, wa'a tian 'o cin wei -ci manlɛ di. Min -mienun -paanman, 'o 'wɪ 'pee ve -e min -mienun "o -paan "wɔ 'wɪ 'pee -a. ɛn min "kaga "a o yei, te 'wɪ 'bɔ nɛn 'o cin 'yɪ "man "bɛ, wa'a tian "o -ci manlɛ di. 33 Min -tv nɛn waa laabo Alɛzandre bɛ, Zuif 'nɔn a 'ta 'tɔnan "man, 'nan -e 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ, ɛn min -mienun 'wɪ zɪɛ -a -ci 'vɪ -yrɛ. -A -nan nɛn 'e 'pɛ wluan minnun lɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla, -e 'e 'wɪ tin 'ba -wɛɛ. 34 'Pian zi minnun -a -tɔ 'nan Zuif min nɛn bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -paandi 'sia 'e cin va 'wɪ -tɔwli "vidɪ -a 'nan: «Efez 'nɔn 'le bali Artemi a -dan.» O 'mɔn -paandi zɪɛ -a da.

35 E dre zɪɛ fɔɔnɔn, ɛn min nɛn e -tɔa 'flanɔn 'lee 'fla 'tanɔn yei "bɛ, 'e -kɔla 'e 'pɛ -tɔdi -a o da, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Efez 'nɔn, min pɛɛnɔn -a -tɔa 'nan Efez 'bɛ yei -tɔa -cee bali Artemi -le 'kɔn 'va. ɛn Artemi 'bɔ -a yiba "min nɛn e 'si laji e -tria bɛ -cɛɛ yei -tɔa "va. 36 Min -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e -sa -fɔ di. -Yee "wɛan 'ka 'lɛbo 'pla "da -e 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'vaa, -e 'ka 'ta wɪ dre. 37 -Yɛɛ ci 'nan, minnun nɛn ka -ta waa 'gɔvɛ, wa'a -cee bali -le fɛ -tv crin wɔlɛ di, ɛn waa -cee bali "srɔnlɛ di. 38 -Yee "wɛan -te Demetri 'lee 'yee 'nyranman 'panɔn a "vale o 'wɪ -tɔa "min man bɛ, yinun nɛn o tin 'ba "da "bɛ o ya, ɛn minnun nɛn o tin 'ba o va bɛ o ya. O va nɛn 'o 'kɔ o -sanman dre. 39 ɛn -te 'wɪ 'pee a "nyian 'ka 'ji -e 'ka vɪ bɛ, yi

nɛn minnun 'o cin ye -e 'o 'wɪ tin 'ba bɛ -e 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a bɔla -wɛɛ. 40 'Wɪ nɛn e dre cɛɛgɔvɛ -yee "wɛan bɛ, o -kɔlaman -e 'o 'wɪ 'tɔ -kaa man 'nan, -kaa wluan minnun man. -Cee cin yɪdi 'gɔvɛ -a -ci "ka "di, ɛn -ka'a 'kɔlaman -e -kaa -ci tɪglɪ yɪ -e -kaa vɪ minnun lɛ di.»

41 Zi e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, ɛn e 'nan minnun lɛ 'nan, 'o 'kɔ 'wee vɛ -nan.

20

Pɔl -kɔ Masedɔa 'vaa, ɛn e -kɔ Grek 'trɛda

1 Zi 'wɪ nɛn e 'fla nyɔɔn bɛ e -ta "tra "bɛ, ɛn Pɔl Zozinɔn cin 'yɪ, e o "koe "tɔ 'o da, ɛn e -wɛɛ 'nan, 'e "ta -ko Masedɔa. 2 Pɔl 'bɔla Masedɔa, ɛn e Zozinɔn "koe "tɔ 'o da wei "kaga "a. "Bɛ -sru, ɛn e -kɔ Grek. 3 E mlɛn dre 'nan nun yaaga. Te Pɔl 'e 'man wɔɔ 'nan -e 'e -klɔ -dan nɛn e 'ta -ko Siri bɛ -a 'sia bɛ, ɛn yaa 'man 'nan, Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa 'e man, -a -nan nɛn e 'nan, 'e lia 'e da -e 'e cɪla Masedɔa "nyian.

4 Min 'sɔravli "nɛn o -kɔ Pɔl 'pale bɛ, o 'tɔ nɛn 'gɔ: Min -tv 'si Bere 'fla, Pirus -pɪ Sopater nɛn. Min "fli 'si Tesalonik 'fla, Ariza 'lee Sekundus 'bɛ 'waa. Min -tv 'si Derbu 'fla, Gai 'bɛ. Min yaaga 'si Azi 'lɛglɔn 'ji, Timote 'lee Tisik 'lee Trofi 'bɛ 'waa. 5 O zɪɛ o -trɔa 'kɔ 'lɛ, ɛn o -kɔ 'kɔ 'pɛnlɛ Troas. 6 'Kɔvɛ vɛ bɛ, "kɔ "fɔ 'wɔ -klɔ -dan ji Filipu 'fla, te "fɛdi nɛn o 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "diɛ -a -ble "da "bɛ e -nyan. Yi 'soolu "bɛ -sru, ɛn kɔ 'bɔ o man Troas, kɔ yi dre Troas 'sɔravli.

Pɔl 'bɔla Troas

7 Mɔnnɛn yi -tv da, 'kɔ cin 'yɪ 'nan -e fɛ nɛn Minsan "e 'nan 'kɔ -bli 'e cin va bɛ 'kɔ -bli. -A -nan nɛn Pɔl 'wɪ tin 'badɪ 'sia Zozinɔn lɛ, kɔɔ -te tv cɛɛn bɛ, e -ko -le "wɛan. E 'wɪ tin 'ba -wɛɛ "trilii, ɛn bada -tɔ. 8 Kɔ ya 'kɔ cin yɪdi 'kɔn "bɔ "nɛn 'kɔn 'ta lou "bɛ -a -ji. 'Kɔn "bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, -kannɛn "kaga "a 'e 'fɔdi "nɛn. 9 -Gobo 'nɛn 'tv nɛn waa laabo Etiko bɛ, e ya 'e -nyrandɪ -fenɛdi 'plo da. Pɔl a 'wɪ tin

'banan "kaga, en yi 'nen zɪe -a -tɛdɪ 'sia. Yi-wlamlan "bʊv "le "wɛan e 'si fenɛdɪ da 'kɔn 'ta lou 'kɔn yaagazan 'win -ji, ɛn e -ta -tilea "tra. Minnun -ta, ɛn waa wluan lou, 'pian te e -ka 'va.

¹⁰ Pɔl sɔɔnla e 'kunnan 'nen zɪe -a da, ɛn yaa 'si 'e 'pɛ -ji, e 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛndɪ, e beli 'va.» ¹¹ 'Bɛ -sru, ɛn Pɔl -ku 'e "pa 'ji 'kɔn 'ta lou. E 'kpɔun "nen jɛɛn, waa bli 'e cin va, ɛn e 'wɪ tin 'ba 'trilii tʊ cɛɛn "man, -a -nan nɛn e -ku. ¹² O -ku -gobo 'nen zɪe -a 'yee "kɔnnɛn te e ya 'e 'belidɪ, -a -nan nɛn e drɛ ci "nran -dan tʊ -a.

Pɔl 'si Troas, ɛn e -ku Mile

¹³ Kʊɛ -trɔa 'e tɛdɛ Pɔl lɛ -klv -dan ji, ɛn kʊ -ku 'fla nɛn waa laabo Azɔ bɛ -a da. 'Fla zɪe -a da nɛn kʊ Pɔl -fɔa 'kʊ 'va, -yɛɛ ci 'nan Pɔl 'e 'nan 'e -ciala 'e 'cɛin -ji zia. ¹⁴ Pɔl 'bɔ 'kʊ man Azɔ, ɛn e -fɔ 'kʊ 'va -klv -dan ji, -a -nan nɛn kʊ -ku 'fla nɛn waa laabo Mitilɛn bɛ -a da. ¹⁵ Kʊ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kʊ -kʊla "nyian -klv -dan ji. 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, kʊ 'bɔla 'yi yei 'trɛ 'tʊ nɛn waa laabo Kio bɛ -a "srɔn. "Bɛ -sru 'yi -a, ɛn kʊ 'bɔla 'yi yei 'trɛ nɛn waa laabo Samos bɛ -a da. 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn "nyian, ɛn kʊ 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Mile bɛ -a da. ¹⁶ -Yɛɛ ci 'nan Pɔl 'ka "vale 'e -tɔa Efɛz dɪ, kɔɔ e 'ka "vale 'e "mɔan Azi 'lɛglɔn 'ji dɪ, ɛn yaa -wɛɛ "man 'nan 'e bɔala Zeruzalɛm Pantekɔt "fɛdɪ yi da.

Pɔl 'wɪ tin 'ba Efɛz -leglizi min cejenun lɛ

¹⁷ 'Pian zɪ Pɔl 'bɔla Mile bɛ, ɛn e min 'pa 'sia 'nan 'o 'kʊ Efɛz -leglizi min cejenun laabʊ. ¹⁸ Zɪ min cejenun zɪe o -ta bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Te an 'bɔla 'e tɛdɛ 'ka 'va, 'nyranman nɛn maan 'pa Azi 'lɛglɔn 'ji -trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgʊɛ, kaa -tɔa. ¹⁹ Ma'an 'fli drɛlɛ -dandan Minsan -le 'nyranman 'panan dɪ. An yra 'yi Zuif 'nɔn 'lɔ, ɛn an 'nyranman 'pa 'an 'ta le 'an yie 'yi 'a. -Yɛɛ ci 'nan Zuif 'nɔn a "vale 'o 'wɪ 'wɪdɪ "dra 'mɛn. ²⁰ Ma'an 'wɪ 'tʊ yɔɔlɛ 'ka man dɪ, an Bali -le 'wɪ 'vɪ cɛɛ, ɛn an -yee 'wɪ nɛn e ka dra tɪglɛ bɛ -a paa 'ka

'ji min pɛɛnɔn yie man 'kɔnnun -ji. ²¹ Maan 'vɪ Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dʊɛ -wlɛ, 'nan 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o -sɔɔnla Bali -sru -e 'o yi -tɛra -cee Minsan Zozi Crizi da.

²² ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, an "ta -ko Zeruzalɛm "le zɪ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian 'wɪ nɛn e bɔa 'an man -nan nun bɛ, ma'an tɔa dɪ. ²³ Maan -tɔa 'pian 'nan 'fla 'tʊdʊ pɛɛnɔn da bɛ, Bali lei 'saun -a ve 'mɛn 'nan minnun 'tɛ "paa 'an da -e 'waan 'fɔ -pʊ 'kuin. ²⁴ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, 'mɛn 'belidɪ -cin 'ka 'an 'ji "le 'nyranman nɛn Minsan Zozi -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'Wɪ nɛn Minsan "e 'nan 'mɛn 'an drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ 'nan Bali "yi drɛ -wlɛ.

²⁵ An ci 'ka pɛɛnɔn 'va te an Bali -le mingɔnnɛn -blidɪ 'wɪ ve 'cɛɛ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'va min -tʊ 'ka "nyian 'an ye dɪ. ²⁶ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ cɛɛgʊ 'nan: Zɪ kɔ "an "drɛ bɛ, maan drɛ 'ka pɛɛnɔn lɛ. -Te 'li 'pei ka'a yi -tɛlɛa 'mɛn 'wɪ "paadɪ da dɪ, mɛɛn 'cɛɛ drɛ dɪ. ²⁷ -Yɛɛ ci 'nan 'wɪ nɛn Bali -a drɛ 'nan -e min 'e pli 'e man bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e pɛɛnɔn. Ma'an 'wɪ 'tʊ yɔɔlɛ 'ka man dɪ. ²⁸ -Yee "wɛan 'ka drɛ "yi 'ka 'fli -va 'lee minnun nɛn Bali lei 'saun o -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka yie 'tʊ o va bɛ o va. 'Ka yie 'tʊ Bali -le -leglizi bɛ -a va, Minsan Bali -a 'lɔ 'e 'pɪ nyɛn -a. ²⁹ Maan -tɔa 'nan, -te an -ku bɛ, minnun nɛn o ya "le plɔ wɪ -zʊ bɛ, o -taa -wlalɛa 'ka yei, -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ minnun nɛn 'ka yie -tɔa "o va bɛ -wlɛ. ³⁰ ɛn "nyian 'ka yei min -mienun -taa 'wunlɛa, o 'wɪ wɪnun ve Zozinɔn lɛ -e 'o 'sɛn o -sru. ³¹ -Yee "wɛan 'ka yie 'tʊ 'ka 'fli -va, ɛn -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji 'nan lɛ yaaga 'wɪ bodrun funnin te an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'an 'ta le 'an yie 'yi 'a.

³² ɛn 'bɛ 'gʊɛ, an "ta "mɛn 'ka -pɛba wo Bali 'lee Bali -le 'wɪ nɛn e "yi "dra min lɛ bɛ -wlɔ. -Yee 'wɪ zɪɛ, 'plɛblɛ a -yrɔ -e 'e 'ka "koe "tʊ 'ka da, "bɛ -

sru -e 'e "yi "nen yaa 'pla 'nan e dra minnun nen o ci -yee vε -a be -wle "be, 'e dre 'ceε. ³³ En ma'an -wεεle 'nan min e 'yee "lala 'lee 'yee -siga 'lee 'yee sɔnun -nɔn 'mɛn di. ³⁴ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan an 'nyranman 'pa 'an 'pε -a, en maan "nen "fε bli, en minnun nen o -ku 'an 'pale be, en waa "nen "fε bli. ³⁵ Zi kɔ min e 'nyranman 'pa -e 'e 'pa 'yale -tɛnɔn 'va be, maan -nan kɔɔn 'ceε. En 'wɪ nen Minsan Zozi -a 'vɪ be, -a -cin 'e 'fɔla 'ka ji. Yaa 'vɪ 'nan: «Min nen e fε -nɔn "min lε be, -fεa a -a san man e "mlian min nen e fε "sia min lɔ be -a san da.» »

³⁶ Zi Pɔl cεen 'wɪ zɪε -a vidɪ man be, en e "po sɔnla o 'vale waa, en e Bali trv 'ba. ³⁷ -A -nan nen o pɛenɔn -sran wu -a, te o -tɛa Pɔl -pε -ji, te waa lɛa man 'o man. ³⁸ 'Wɪ nen e o ta dre 'trɔdrɔ be, -nyren 'nan Pɔl 'e 'nan min -tv 'ka "nyian 'e 'ye di. Tɔɔn en o -ku Pɔl 'pale -a -nan nen e -fɔa -klv -dan ji be -a -nan.

21

Pɔl -ku Zeruzalem

¹ Zi ku 'si o "srɔn "be, en ku -fɔ -klv -dan nen e -ko Kos tɪglɪ be -a -ji. 'Be 'ta tv cεen, en ku -ku Rodes, ku 'si 'be 'nan, en ku -ku Patara. ² -A -nan nen ku -klv -dan tv nen e "ta -ko Fenizi be -a 'yɪ, en ku -fɔ -ji. ³ Ku 'bɔla 'yɪ yei 'tre nen waa laabo Sipri be -a "srɔn. Ku ya -klv -ji, te ku Sipri 'tre 'bɔ ye. Sipri -fv 'ku 'pε bv da zia, en ku -ku Siri 'leglɔn 'ji zia, 'nan -e 'ku 'tɔ 'fla nen waa laabo Tir be -a da. 'Fla zɪε -a da nen -klv 'bɔ -tɔa -e 'o -ci fenun pɛenɔn -sɔnla.

⁴ Zi ku -a -nan Zozinɔn 'yɪ be, en ku -fv o va yi 'sɔravli. Zozinɔn nen Bali lei 'saun 'ta 'tɔ o man be, waa 'vɪ Pɔl lε 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem di. ⁵ 'Pian zi yi 'sɔravli zɪε e -nyan be, en lɔmɔn 'lee -klɔnmɔn 'lee 'nen "wɛnnen, o pɛenɔn 'ta 'ku 'pale -sia fenan nen o -klv -dan "siala be -a -nan. En 'ku pɛenɔn 'ku "po sɔnla jemie man, en ku Bali trv 'ba. ⁶ Zi ku 'si 'ku cin 'srɔn "be, "ku "fɔ 'wv -klv -dan ji, en "o kuv 'wee vε -nan.

⁷ Zi ku 'si Tir be, en ku 'bɔla Potelemai, -a -nan nen 'kve -fɔdɪ -klv -dan ji -nyan. Zozinɔn nen fe zɪε -a -nan be, ku o 'tɔ bv, en ku yi -tv dre o va. ⁸ 'Be 'ta tv cεen, en ku -ku, ku 'bɔla Sezare. Ku -ku Filipv nen waa laabo Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪzan be -yee "kɔnnen, en ku -nyran "va. Filipv zɪε, e ya min 'sɔravli "nen o o 'si "va Zeruzalem be o va. ⁹ Filipv -le 'nen lɔmɔnnun a sinjen, wa'a 'kɔnnen tɔa di. O ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a.

¹⁰ En zi ku ya 'mɔnnan fe zɪε -a -nan be, en Bali 'lewei vɪzan -tv nen waa laabo Agabo be e 'si Zude, e -ta 'ku 'va. ¹¹ -A -nan nen e Pɔl -le -tɪen 'kɔle 'si, en 'e 'cein 'lee 'e 'pε yrɪ 'a, en e 'nan: «'Wɪ nen Bali lei 'saun -a 'vɪ be -nyren 'gɔ, e 'nan: «Min nen -tɪen 'kɔle 'gɔe e ci -yee vε -a be, zi Zuif 'nɔn -a -yrɪman -gɔ Zeruzalem -e 'o -nɔn minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diε -wle.» »

¹² 'Ku 'vale Zozinɔn nen Sezare be waa, zi ku 'wɪ zɪε -a 'man be, en ku Pɔl trv 'ba 'kpa tɪglɪ 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem di. ¹³ En Pɔl 'e 'nan 'kve 'nan: «-Mε "wεan nen ka -wua -e te kaan 'ta dra -trɔdrɔ? -Yεε ci 'nan, 'an 'man a 'e wɔvɔdɪ, 'an 'man 'ka 'e wɔvɔdɪ 'nan -e 'waan -yrɪ 'saza "ce "di, 'pian 'an 'man a 'e wɔvɔdɪ 'nan -e 'an 'ka Zeruzalem 'bɔ 'nan nun Minsan Zozi 'tɔ 'ji.» ¹⁴ Zi Pɔl 'ka 'wɪnan "man -e 'wɪ nen kva ve be 'e 'sia "da "diε, ku'a "nyian kɔalɛa "man "di, en ku -yre 'nan: «Minsan ci 'sɔ wɪnun 'e dre!»

¹⁵ Zi ku yi -mie dre fe zɪε -a -nan be, en ku 'kve fenun wɔvɔla "da, en ku -ku Zeruzalem. ¹⁶ -A -nan nen Sezare Zozinɔn 'ku 'ku 'pale -sia, en o -ku 'ku 'a Sipri min Nasɔn -le "kɔnnen 'nan -e 'ku nyin -nan nun. Nasɔn zɪε e ya Zozi 'va -a -nan 'mɔn.

Pɔl -ku Zaji -le "kɔnnen

¹⁷ Zi ku 'bɔla Zeruzalem be, -a -nan Zozinɔn 'ku 'sia ci "nran -a. ¹⁸ 'Be 'ta tv cεen en 'ku 'vale Pɔl nun -a, ku -ku Zaji -va. -A -nan nen -leglizi min cejenun pɛenɔn 'o cin 'yɪ. ¹⁹ Zi Pɔl o 'tɔ 'bv be, 'wɪ nen Bali ciɪa "va yaa dre minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn

'a diε o yei "bε, en yaa 'vι -wlε 'e klō ji.

²⁰ Zi min cejenun 'wι zιε -a 'man bε, en o Bali 'tō bō "dre "fō. -A -nan nen o 'nan Pōl le 'nan: «"Bυl, "i 'yio, Zuif 'nōn "kaga dre Zozinōn 'a, en o pεεnōn a 'o kōaladi -pei -tō wι man 'kpa tigl. ²¹ Waa 'vι 'wlε 'nan, yie 'nan Zuif 'nōn pεεnōn nen o ci -pennōn yei "bε, 'nan te 'o 'ta wōla Moizi -le -pei da dι, en te 'o 'wee 'nen 'fō -klōnmōn -va dι, en te 'o 'ta wōla Zuif 'nōn 'le -pei da dι. ²² Waa dra "men 'kō? -Yεε ci 'nan o -taa -a manle 'nan i ya 'gυ. ²³ -Yee "wεan, 'wι nen kv "ta -a ve yie 'gυε, 'i 'ta wōla "da! Min sinjen a 'kv yei 'gυ, o -tō 'o wei da. ²⁴ 'I 'kv waa, -e 'ka 'fli dre 'saun Bali 'le "le zi Moizi -le -pei -a 'vι bε -yee 'wι zv. 'I "lala nen waa -nōan -e 'o 'wulo "je "bυ bε -a -nōn o 'leji -e 'o -kōla 'o 'wulo "je "būdι -a. -Te e dre zιε, -e min pεεnōn o -tō 'nan, 'wι nen waa ve 'i man bε, wlu nen, -e 'o -tō 'nan, 'i 'bō "nyian, 'i 'ta wōla Moizi -le -pei da. ²⁵ Minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diε, en o yi -tera Zozi da bε, 'wι nen kvā 'pla "da 'e 'cεn bε, -nyren kvā 'vι -wlε. Kvā 'vι 'nan: Te 'o 'wι nen waa -te -yυ lε bε -a -blι dι, en te 'o 'wι nyen -blι dι, en te 'o 'wι nen min 'ka -a -blō 'cεnlε -e -a nyen 'e -sran diε -a -blι dι, en te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wεε "dι, en te min 'e "blu -wεε "dι.»

²⁶ 'Bε 'ta tv cεen, en Pōl min sinjen zιε o 'sia, fε nen min -a dra 'lō -e min 'e dre 'saun Bali 'le bε, waa dre. "Bε -sru, en Pōl -kv Bali -pan 'kuin, en yi nen 'wιnun zιε -a dredi -nyaan "da "bε yaa 'vι -wlε, -e o -tvdv pεεnōn 'o Bali -panve -nōn Bali lε yi zιε -a da.

Minnun Pōl 'kun Bali -pan 'kuin

²⁷ Te yi 'sōravli zιε -a -nyandι 'bō, -a -nan nen Azi Zuif 'nōn nen o Pōl 'yι Bali -pan 'kuin bε, o minnun "kaga wluan 'man, en waa 'kun. ²⁸ Minnun zιε o -paanman -a vidι -a -nan: «Izrael 'nōn 'ka 'ta 'pa 'kv 'va. "Ka 'yio, min nen e 'wι "paaman minnun ji fε pεεnōn 'nan bε -nyren

'gυ. Yaa "paaman 'nan, Moizi -le -peinun 'lee -cee Bali -pan 'kōn 'lee -kaa 'bō Izrael 'nōn bε, 'nan -kaa 'ka -si tigl da dι. En e wla Grek 'nōn 'a -cee Bali -pan 'kuin. 'Wι nen wa'a dra diε, yaa dre -cee fεnan nen e ci 'saun Bali 'le bε -a -nan.» ²⁹ Waa 'vι zιε, kōō o Pōl 'lee Efεz min Trofi 'yι 'fla yei, en 'o ci nrōn 'nan, -wεε wla 'o 'vale -a Bali -pan 'kuin.

³⁰ 'Wι zιε, e min pεεnōn nyōōn 'fla, en o 'si flan -a fε pεεnōn 'nan, o -kv 'o cin yile -nan. O Pōl 'kun, waa klan, en waa 'bōla Bali -pan 'kuin -sa -a, en o 'kōn 'bō 'lε 'wυ 'nun. ³¹ O ya Pōl -sōnnan 'nan -e 'e 'ka 'o 'pε "nen.

-A -nan nen minnun -kv -a vιlε Rōm 'nōn 'le 'sounjanun tazan -dan le 'nan, Zeruzalem 'nōn pεεnōn "ta wuanla 'o cin man. ³² 'Nun tōōn en 'sounjanun tazan -dan zιε e 'yee 'sounjanun 'lee 'sounjanun tanōn wluan, en o -kv minnun "kaga zιε o va. Zi minnun zιε o 'sounjanun tazan -dan 'yι 'o 'vale 'yee 'sounjanun -a bε, en o Pōl -sōndι 'le 'tō.

³³ -A -nan nen 'sounjanun tazan -dan pli Pōl man, en e 'nan 'yee 'sounjanun lε 'nan, 'o 'kun -e 'o -yri -bulalε baa "fli "a. Tōōn en yaa laabv minnun lō 'nan: «-Tι nen -a 'bō 'a, en -mε "nen yaa dre?» ³⁴ Minnun pεεnōn -paandι 'sia 'e cin va, min -mie "e -paan "wo 'wι 'pee vidι -a, -e min -mie "e -paan "wυ 'wι 'pee vidι -a. -Yee "wεan 'sounjanun tazan -dan 'ka -kōlalε 'wι 'tv -ci mandι -a sōō zιε -a yei "dι, en e 'nan, 'o 'kv Pōl -a 'sounjanun -le 'kuin. ³⁵ Zi Pōl 'lee 'sounjanun "ta bōa fεnan nen waa -tria 'vaa, -e 'o -wla 'kōn 'bō 'ji bε -a -nan bε, en 'sounjanun Pōl 'si lou, kōō minnun "ta -gla -fōa 'nan, te 'sounjanun 'o 'kv -a dι. ³⁶ -Yεε ci 'nan, minnun pεεnōn yra -a -sru te o -paanman 'nan: «'Ka -te, 'ka -te.»

Pōl 'e 'ci wι 'vι

³⁷ Te o "ta Pōl -wlamlan 'sounjanun -le 'kōn zιε -a -ji bε, en yaa laabv

'sounjanun tazan -dan lō 'nan: «I -kōlaman i -si -nōan 'mēn -e 'an 'wī 'tō vī yīe?»

En 'sounjanun tazan "e 'nan: «Yīoo, Grēk min nēn 'yia, ³⁸ Ezipti min nēn e minnun wluan 'o cin man -a yī "fli 'ka tian bōle 'gū dīe, -njēe 'yia dūv? Min zīe, e -kū o -kpi sinjēn (20.000) -a "bui "da te -kuli -tan fēnun 'lee sennun a -wlo.»

³⁹ En Pōl "e 'nan: «Silisi Zuif min nēn maan, an "sia Tars, an ya 'fla nēn -a 'tō "we "bē -a da 'trē 'wle 'a. Mēin trū "baa, 'i 'si -nōn 'mēn -e 'an 'wī tin 'ba minnun lē.»

⁴⁰ -A -nan nēn 'sounjanun tazan -si -nōn -yrē. En Pōl -tō fēnan nēn waa -tria 'vaa -e 'o -wla 'kōn 'bō 'ji bē -a -nan, en 'e 'pē wluan minnun lē 'nan, 'o sōō 'pla. Zi minnun pēēnōn 'ta -tō bē, en Pōl 'wī tin 'badī 'sia -wle Ebre wei -ji.

22

¹ E 'nan: «'An "bōnun 'lee 'an "tūnun, 'ka "trōēn "tō 'an wei lē -e 'wī nēn kō 'an vī 'cēē 'lōō, -e 'ka 'si 'an man bē 'ka man.»

² Zi waa wei 'man te e "we -wle Ebre wei -ji bē, en 'o 'lebo 'pla "da "fo. -A -nan nēn Pōl "e -wle 'nan:

³ «Silisi Zuif min nēn maan, an "sia Tars, 'pian waan 'lēbū Zeruzalēm 'gū. Min nēn e 'wī paa 'an 'ji bē, waa laabo Gamaliel, -yēē -kaa tranun drē wī paa 'an 'ji 'kpa tighl. 'An bō 'gū an ya "nēn Bali nēn ka cī cēēgū -a -sru 'labē, -a -sru 'kpa tighl. ⁴ Minnun nēn o 'ta 'wōla "nēn 'wī "paadī -trē nēn 'gūē -a -sru "bē, an 'tē 'pa o da -trilīi, min -mie -ka -a 'wī 'ji. An -klōnmōn 'lee lūmōn nun 'kun, an o -fō -pū 'kuin -a 'wī man. ⁵ Bali -pannōn 'tazan 'lee min cejenun -kōlaman waa ve 'nan, 'wī tighl nēn maan ve. -Yēē cī 'nan, o 'bō -wēē 'fluba nēn e -si -nōan 'mēn -e 'an -wla Zuif 'nōn 'le cin yī 'kōn nēn Damas bē -a -ji bē -a -nōn 'mēn. An -kū 'nan -e 'an Zozinōn nēn -nan nun bē o "kuun -e 'an 'ta waa Zeruzalēm -e 'o 'wī "nēn -kōōn -wle.

⁶ An sōōnla 'sia, "mēēn vīnan 'an -plīman Damas 'srōn te yīde "ta bōa

min -win -ji 'sēzē bē, -a -nan nēn 'tē 'san -dan bīi laji, e -sēn 'an da. ⁷ 'An -tria "tra, en an wei -tū 'man, te yaa ve 'mēn 'nan: «Saul, Saul -mē "le "wēan nēn i 'tē "paa 'an da?»

⁸ En maan laabū 'nan: «'An 'san, -tī nēn 'yia?»

E 'mēn 'nan: «Nazaretī min Zozi nēn i 'tē "paa "da "bē -nyrēn 'maan.» ⁹ Minnun nēn kū cī waa bē, "o 'tē 'san 'bō 'yī, 'pian min 'bō nēn kū wū 'a bē, wa'a wei manlē dī.

¹⁰ Maan laabū 'nan: «Mīsan 'an drē "mēn 'kō?»

En Mīsan "e "mēn 'nan: «'I 'wluan lou -e 'i 'kū Damas -a -nan nēn nēn 'wī nēn Bali "e 'nan 'yīe 'i drē bē, waa ve 'yīe.»

¹¹ 'Tē 'san 'plēblē zīe, yaan yīe 'wī, -yēē "wēan minnun nēn kū cī waa bē, waan 'kun 'an 'pē -man, en o -kū maan Damas.

¹² Mīn -tū a 'fla zīe -a da bē, waa laabo Anania e Bali bōa 'kpa tighl en e 'ta 'wōla -cēē -pēinun da, en Damas 'bō 'nan bē Zuif 'nōn pēēnōn -a 'tō "yī "ve. ¹³ Mīn zīe, e -ta 'an 'va, e -tō 'an "srōn, en e 'mēn 'nan: «'An "bū Saul 'i yīe 'e 'lē 'sū!»

'Nun tōōn en 'an yīe 'lē 'sū, en maan 'bō 'yī. ¹⁴ -A -nan nēn yaa 'vī 'nan: «-Kaa tranun -le Bali 'i 'pla 'e 'cēn 'nan -e 'yīe 'cī 'sō wīnun -tō, -e min nēn e cī tighl 'e -tūwli "bē 'i -tō, -e wei nēn e 'sia -a 'lē bē 'i man.» ¹⁵ -Yēē cī 'nan e 'nan: «'I -kōan 'yēē 'wī -nan yīzan -a, -e 'wī nēn yīa -nan 'yī, en yīa 'man bē, 'i vī min pēēnōn lē! ¹⁶ 'Bē nēn 'gūē, -mē "nēn i cī -a man -pennan? 'I 'wluan lou. 'Wei -batize drē, 'i vī Zozi lē 'nan, -yēē cī 'i 'san -a, -e Zozi 'e 'yīe 'wī 'wldī fui.»

¹⁷ An 'lī 'an da Zeruzalēm, an ya Bali trū 'banan Bali -pan 'kuin, en e drē 'mēn "le nyrīnvla zū. ¹⁸ An Mīsan 'yī, en e 'mēn 'nan: «'I klē 'i man! 'I 'si "nyīandū Zeruzalēm! -Yēē cī 'nan -a -nan 'nōn 'ka 'taa 'wle 'mēn 'wī nēn i -taa -a vīlē bē -a man dī.»

¹⁹ En maan 'nan -yrē 'nan: «Mīsan, waa -tōa 'nan "nēn an -cia cin yī 'kōnnun -ji, te an minnun nēn o

yi-teala i da be o "kuunman, te an o -foa "pu 'kuin, te an o -soan. ²⁰ "WEE vi 'nan o Etienen nen 'yie 'wi 'nan yizan-a be -a -te te an ya -nan, en 'an 'bo 'be 'kun -wee sonun man.»

²¹ En Minsan "e 'men "men 'nan: <'I 'ko! An -taa 'i 'pale -sia -koo bli minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o va.»

²² Minnun "troen "fo 'e 'todi Pol wei le -trilii 'pian zi e 'wi zie -a 'vi be, toon en o -paandi 'sia -a vidi -a 'nan: «'O min 'labε -a -te, 'e 'sinan "fo, e 'ka "le -a yie 'e 'fu "man "di.»

²³ O -paandi 'sia te o 'wee sonun weenman, te o fuon weenman lou 'bli 'fo o ji -le "wean.

²⁴ En 'sounjanun tazan "e 'nan 'o Pol -wla 'sounjanun -le 'kon 'bo 'ji, -e 'o 'wi laabu -yrō sōnba "a. 'Sounjanun tazan a "vale 'wi nen yaa -maan 'loō, minnun paan Pol da be 'e -ci maan. ²⁵ Zi o ya Pol -yrinan 'nan -e 'o -sōn be, en 'sounjanun tazan nen 'e 'todi -nan be, Pol -a laabu -yrō 'nan: «-A -si a 'e 'nōndi 'cēē 'nan, Rōm min tighi nen wa'a tian -yee tin 'bale -e tin 'e 'te "da "die, 'ka -sōn?»

²⁶ Zi 'sounjanun tazan 'wi zie -a 'man be, en e -ku -a vile 'sounjanun tazan -dan le 'nan: «Min 'labε, Rōm min tighi nen. I "ta -a dra -yre 'ko?»

²⁷ -A -nan nen 'sounjanun tazan -dan -ta, en yaa laabu Pol -lo 'nan: «Rōm min nen 'yia?»

En Pol "e -yre 'nan, Rōm min nen 'yaa.

²⁸ En 'sounjanun tazan -dan "e Pol le "nyian 'nan: «'Men ve be, "lala "kaga "a nen an dre Rōm min tighi 'a.»

En Pol "e 'nan: «'O "mēēn "ya 'wu Rōm min tighi 'a.»

²⁹ Nun toon minnun nen o "ta paan 'wi laabo Pol -lo sōnba "a be, o pli 'o -sru, en o 'si Pol 'srōn. Zi 'sounjanun tazan -dan a 'man 'nan, Pol nen 'e 'non minnun le waa yri be, 'nan Rōm min tighi nen be, -a -nan nen nyen -a cēēn.

O -ku Pol a tin 'banon 'le

³⁰ 'Sounjanun tazan -dan a "vale 'nan 'wi nen 'e dre 'loō, en Zuif 'non 'wi 'to Pol man be "e -tōa. -Yee "wean zi tu cēēn bodrun be, en e 'nan Bali -pannon 'lee tin 'banon pēēnōn le 'nan, 'o cin yi. E 'nan 'o baa 'si Pol man, -a -nan nen o 'ta Pol -a tin 'banon 'le, en waa -to o yei.

23

¹ Pol tin 'banon pēēnōn 'nanjen tein, en e 'nan: «'An "bōunun, Bali -le 'nyranman nen maan 'pa 'trilii -e 'e 'bo cēēgυ yi -a be, maan -tōa 'an 'fli -lo 'nan, -a -tōwli 'ka "va te e ya -wli di "fo "di.»

² En Bali -pannon 'tazan Anania "e 'nan minnun nen 'o 'todi Pol 'srōn "be -wle 'nan, 'o Pol 'lebo 'wi "da.

³ En Pol "e -yre 'nan: «Bali 'be -taa "yie "sōn wole, i ya "le 'konba ceje nen waa man 'wu 'fuvu be -yee 'wi 'zū. I ya 'i -nyrandi 'men 'wi -sru 'nan -e 'i 'men 'wi tin 'ba "le zi -pei -a 'vi be -yee 'wi 'zū, en i -pei -to wi 'bo srēman -a vidi -a minnun le 'nan, 'waan 'sōn.»

⁴ Minnun nen Pol 'srōn "kogo be, en o 'nan Pol le 'nan: «I ya Bali -pannon 'tazan -dan be -a "srōnnan?»

⁵ En Pol "e -wle 'nan: «'Bōunun, ma'an -ci -tōle 'nan Bali -pannon 'tazan nen di. 'Pian maan -tōa 'nan Bali wei a 'e 'crēn 'tēdi 'nan: <Te 'i 'wi 'wli di "vi 'yie minnun tazan le di.»

⁶ Zi Pol -a -ci -to "le 'nan minnun nen 'o cin 'yi be o -mienun a Saduze 'non 'a, en o plōēnnun a Farizen 'non 'a be, -a -nan nen yaa 'vi 'pleble tin 'banon yei 'nan: «'An "bōunun, Farizen min nen maan, en Farizen min 'be 'an 'ya. Cēēgυ -te o -ta maan tin 'banon 'le be, -yēē ci 'nan 'an yi -tēra "da 'nan, minnun nen o kaa be o wuanla -kanon 'va.»

⁷ Zi Pol 'wi zie -a 'vi be, en -sa -fōla Farizen 'non 'lee Saduze 'non yei, -a -nan nen o "kaga cēēn 'e cin man. ⁸ -Yēē ci 'nan, Saduze 'non "o 'vi 'nan, minnun nen o -kaa "be, wa'a 'fua di, en Bali -le 'pasianon "ka "di, en Bali

lei 'saun "ka "di, te Farizen 'nɔn "o 've 'nan, 'wɪ 'kpa nɛn 'wɪ zɪɛ -a.

⁹ Minnun -le -paandı a cilanan 'da, -a -nan nɛn Farizen 'nɔn va 'fluba 'ci vɪnɔn wluan lou, ɛn o -sa -fɔdı 'sia 'plɛblɛ, te waa ve 'nan: «Kv'a 'wɪ wlıdı -tɔwlı 'ye min 'gʊɛ -a man dı. -Te Bali lei 'bɛ 'wɪ "paaman "ji? ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dı Bali -le 'pasıazan 'bɛ 'wɪ "paaman "ji? -Ka'a tɔa dı.»

¹⁰ -Sa -fɔdı 'bɔ 'fɔla "va 'plɛblɛ "bɔv "le "wɛan, nyen 'sounjanun tazan cɛɛn 'nan, te 'o Pɔl srɛ -ji dı. ɛn e 'nan 'yee minnun lɛ 'nan, 'o -sɔɔnla -e 'o Pɔl 'kun o yei, -e 'o -kv -a 'sounjanun -le 'kuin.

¹¹ -Pei -man bɛ, Mınsan pli Pɔl man, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -pɔan 'kun! -Yɛɛ cɪ 'nan, zı i -tɔ 'an -sru 'mɛn 'wɪ vıdı -a Zeruzalem bɛ, -a -tɔwlı "nɛn "nyian 'i dre Rɔm!»

Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa Pɔl man

¹² Zı tɔ cɛɛn bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa, ɛn o -tɔ 'o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pɔl -tɛlɛ dıɛ, wa'a fɛ ble dı, ɛn wa'a 'yi 'mlıan dı. ¹³ Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'pla "da "bɛ, o -fuba sinjɛn -cia. ¹⁴ Minnun zɪɛ, o -kv Bali -pannan 'tanɔn 'lee min cejenun va, ɛn o 'nan -wɛlɛ 'nan: «Kv'a 'pla "da, ɛn kv -tɔ 'kv wei -da 'nan, -te kv'a tian Pɔl -tɛlɛ dıɛ, -blıfɛ -tɔwlı 'ka 'ko 'kv 'le dı. ¹⁵ -Yee "wɛan, 'ka vı 'sounjanun tazan -dan lɛ 'nan, 'e 'ta Pɔl -a 'cɛɛ, -e 'wɪ nɛn kɔ ka dre -yrɛ "bɛ 'ka vı. -Te "yɛɛ vı 'nan 'e -pli 'ka man bɛ, te "kvɛ man a 'e wɔvıdı -e 'kv -tɛ.»

¹⁶ -Wee san nɛn waa nɛn bɛ, Pɔl "blu -le 'nɛn -a 'wɪ vıdı 'man, ɛn e -kv 'sounjanun -le 'kuin -a -nan sɛɛ wɔlɛ Pɔl lɛ.

¹⁷ -A -nan nɛn Pɔl 'sounjanun tazan -tɔ laabv, ɛn e -yrɛ 'nan: «'I 'kv 'nɛn 'gʊɛ -a 'sounjanun tazan -dan 'va. 'Wɪ 'tɔ a "ji -e 'e tin 'ba -yrɛ.»

¹⁸ 'Sounjanun tazan -trɔa 'nɛn zɪɛ -a 'lɛ, ɛn o -kv 'sounjanun tazan -dan 'va, ɛn e -yrɛ 'nan: «Pɔl nɛn -pv 'kuin bɛ, yaan laabv, ɛn e 'mɛn 'nan, 'an 'ta 'nɛn 'gʊɛ -a 'yie 'nan, 'wɪ 'tɔ a "ji -e 'e vı 'yie.»

¹⁹ 'Sounjanun tazan -dan a 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn 'o 'man tɛɛn -a -nan nɛn yaa laabv -yrɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn yie 'nan 'i ve 'mɛn?»

²⁰ 'Nɛn zɪɛ e -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa 'nan -e 'o vı 'yie 'nan "trɛ "bɛ, 'i 'kv Pɔl -a tin 'banɔn 'le "le "mɛn o "ta -ko 'wɪ nɛn kɔ 'o dre -yrɛ "bɛ -a vıɛ -yrɛ. ²¹ Te 'i 'wɪ zɪɛ -a 'sia 'wɪ 'kpa -a dı. -Yɛɛ cɪ 'nan, minnun nɛn o san nɛn -yrɛ "bɛ o -fuba sinjɛn -cia. Waa 'pla "da, ɛn o -tɔ o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pɔl -tɛlɛ dıɛ, wa'a fɛ ble dı, ɛn wa'a 'yi 'mlıan dı. O man a 'e wɔvıdı 'va, ɛn o ya -a man -pɛnnan 'nan 'i 'wɪ tıglı 'si "va 'wɛ.»

²² 'Sounjanun tazan -dan "e 'nan 'nɛn zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vı "nyian min pee lɛ dı.» -A -nan nɛn e 'si "man, ɛn e -ko.

'Sounjanun -kv Pɔl -a Sezare

²³ "Bɛ -sru, ɛn e 'sounjanun tanɔn "fli laabv, e -wɛlɛ 'nan: «'Ka 'sounja -yaa "fli 'pla 'ka 'pɛ -a, 'lee 'sounjanun nɛn -sv da bɛ o -fuba 'sɔravlı, 'lee 'sounjanun nɛn -tin a -wɔɔ "bɛ o -yaa "fli, -e 'ka 'kv Sezare, te minnun nyinla. ²⁴ 'Ka 'sv -mie 'sia Pɔl -fɔ "davɛ -a, -e 'ka 'kv -a -kɔnmandan Felızı lɛ. 'Ka bɔla 'a -nan nun "cɛ, te 'wɪ 'tɔ 'e dre -yrɛ "dı.»

²⁵ -A -nan nɛn e 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ, yaa 'pa "va. Yaa crɛn -tɛ 'nan:

²⁶ «'An 'bɔ Klodu Lisias 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ -kɔnmandan Felızı lɛ. 'An "we 'i 'va!

²⁷ Min nɛn maan 'pa 'sia 'yie bɛ, Zuif 'nɔn -a 'kun 'nan -e 'o -tɛ. ɛn zı maan 'man 'nan, Rɔm min nɛn bɛ, -a -nan nɛn maan 'vı 'mɛn minnun lɛ, ɛn waa 'si -wɔɔ. ²⁸ Fɛ nɛn e dre 'lɔɔ, ɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, an ya "vale "an -tɔa, ɛn an -kv -a -wee tin 'banɔn 'lɛ. ²⁹ ɛn maan 'yı 'nan, o 'wɪ 'tɔ Pɔl man 'nan, e ya 'wee -pei -tɔ wınnun srɛnan. 'Pıan 'wɪ wlıdı "tɔ nɛn -e min 'e 'ka 'bɛ man, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dı -e 'o min -fɔ -pv 'kuin 'bɛ man bɛ, ya'a 'bɛ dre lɛ dı. ³⁰ O 'ci 'pa min zɪɛ -a man, ɛn maan 'wı 'man, -yee "wɛan maan 'pa 'sia 'yie "nyıandv, ɛn maan 'vı

minnun nen o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɛ 'nan 'o 'lɔ 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va nun.»

31 'Wɪ nen waa 'vɪ 'sounjanun lɛ bɛ, o 'ta 'wɔla "da. O Pɔl 'sia -pei 'bɔ 'lein zɪɛ -a man, en o -kɔ -a Antipatri. 32 "Bɛ -sru "tɔ nen e cɛɛn bɛ, 'sounjanun nen o 'cɛin -ji bɛ, o 'li 'o da 'sounjanun -le 'kuin, o 'si -sɔ da 'nɔn -sru. En -sɔ da 'nɔn 'lee Pɔl nun -kɔ. 33 Zɪ o 'bɔla Sezare bɛ, en -sɔ da 'sounjanun Pɔl -nɔn -kɔnmandan lɛ, en o 'fluba bɛ -a 'pa "va. 34 -Kɔnmandan 'fluba zɪɛ -a ta 'vɪ, en yaa laabɔ Pɔl -lɔ 'nan, e "sia 'lɛglɔn "cɛn "ji. Zɪ yaa 'man 'nan, Pɔl "sia Silisi bɛ, en e 'nan: 35 «"Mɛn 'i wei man bɛ, te minnun nen o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o 'bɔla 'gɔ.» -A -nan nen e -si -nɔn 'nan 'o 'kɔ Pɔl 'pa -e 'o yɪɛ 'tɔ "va Erodi -le mingɔnnɛn 'kuin.

24

1 Yɪ 'soolu "bɛ -sru, en Bali -pannɔn 'tazan Anania 'bɔla Sezare 'o 'vale min ceje -mienun 'lee min nen o -fɔa -a -sru -e 'e min 'lɛji wɪ -blɪ bɛ -a -tɔ -a. Min zɪɛ waa laabɔ Tɛrtulu. O Pɔl -sanman drɛ -kɔnmandan -va. 2 O Pɔl laabɔ, en Tɛrtulu 'wɪ 'gɔɛ -a 'padɪ "da 'sia, e 'nan:

«Min -dan Felizi, 'yɪɛ "wɛan nen 'kɔ man yra -trɔɔ, en 'kɔ 'ci "nranman. 'I 'kɔ man 'wɪ dra tɪglɪ. -Yɛɛ "wɛan nen 'kɔɛ minnun 'gɔɛ, i ya -wee 'trɛda drɛnan tɪglɪ. 3 Min -dan Felizi, 'wɪ pɛɛnɔn nen yɪa dra 'kɔɛ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, -a -cin 'ka 'saan 'kɔ 'ji dɪ. 4 An 'ka "vale 'an see "paa 'i man 'wɪ pɛɛnɔn vɪdɪ -a dɪ, -yɛɛ "wɛan mɛin trɔ "baa 'nan 'i "trɔɛn "tɔ 'kɔ wei lɛ "wɛnnɔn.

5 Kɔa 'yɪ 'nan, min 'gɔɛ -yɛɛ minnun yɪ "sreman, e 'winun ve te -sa -dan -fɔala Zuif 'nɔn yɪɛ fɛ pɛɛnɔn 'nan. -Yɛɛ cɪ minnun nen o cɪ Nazareti min Zozi -sru "bɛ o tazan -a. 6 Yaa man wɛɛ 'nan, 'e -cee Bali -pan 'kɔn "tri -tɔa Bali 'lɛ, en kɔa 'kun. [Kɔ ya "vale 'kɔ -yɛɛ 'wɪ tin "baa "le zɪ 'kɔɛ -pei -a 'vɪ bɛ -yɛɛ wɪ 'zɔ.

7 'Pian en 'sounjanun tazan Lisiyas -ta 'palɛ "va, en yaa 'si 'kɔ 'lɔ 'sa -a.

8 Yaa 'vɪ minnun nen o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɛ 'nan 'o 'ta 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va 'gɔ.] I 'wɪ laabɔ -yrɔ 'i 'bɔ 'a, -e 'wɪ nen e drɛ 'lɔɔ kɔ 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, "i "man.»

9 En Zuif 'nɔn 'tɔ 'wɪ zɪɛ -a -sru te waa ve 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

Pɔl 'wɪ 'ci 'vɪ -kɔnmandan Felizi 'lɛ

10 -Kɔnmandan Felizi -si -nɔn Pɔl lɛ 'nan, 'e 'wɪ. -A -nan nen Pɔl "e 'nan:

«Maan -tɔa 'nan, i ya 'lɛglɔn 'gɔɛ -a da tin 'bazan 'a -a -nan lɛ "kaga 'bɔ. -Yɛɛ "wɛan an yɪ -tɛala 'an 'fli da, en an ya tin 'banan 'i 'lɛ 'gɔ. 11 An -kɔ Bali trɔ 'balɛ Zeruzalem, -a -nan yɪ -fuda "fli 'ka tian 'ciɪɛ dɪ. -Te yɪa laabɔ minnun lɔ, o -taa -a vɪɛ yɪɛ zɪ. 12 -Te e ya Bali -pan 'kuin -a oo, -te e ya cin yɪ 'kɔnnun -a oo, -te e ya 'fla yɪ "a oo, min -tɔ 'ka 'an yɪɛ, te an ya -sa -fɔnan dɪ. En min 'ka 'an yɪɛ, te an ya 'wɪ vɪnan minnun lɛ -e 'o 'wɪuan 'o cin man dɪ. 13 Minnun 'labɛ, 'wɪ 'bɔ nen waa -tɔa 'an man 'gɔɛ, wa'a 'kɔlaman -e 'o -ci -kɔɔn 'wein dɪ. 14 Maan ve 'i yɪɛ man 'wein 'nan, 'an tranun -le Bali nen an cɪ -a trɔ 'banan, "le zɪ Minsan -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. 'Pian -wee ve bɛ, an ya 'ta wɔlanan 'wɪ 'pee -sru. En 'mɛn ve bɛ, "an "yɪ -tɛala 'wɪ pɛɛnɔn nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le -pei 'fluba ji 'lee 'wɪ pɛɛnɔn nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ -a da. 15 Bali "e 'nan, minnun nen o 'wɪ tɪglɪ dra en o kaa bɛ, 'lee minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ "dra en o -ka bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. An yɪ -tɛala 'wɪ zɪɛ -a da, en o 'bɔ "o "yɪ -tɛala "da "nyian. 16 -Yɛɛ "wɛan, maan -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man 'nan, 'mɛn 'wɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji Bali 'lɛ 'lee minnun 'lɛ.

17 Zɪ an 'si Zeruzalem -a -nan lɛ "kaga 'bɔ bɛ, en an 'li 'an da -nan nun, 'nan -e 'an "yɪ "drɛ 'mɛn minnun lɛ "lala -a, -e fɛ nen e -fɔ 'an 'lɔ bɛ 'an -nɔn Bali lɛ -a. 18 'Wɪ zɪɛ -a drɛnan nen an cɪ, en o 'bɔ 'an man Bali -pan 'kuin. "Wɛɛ bɔ 'an man bɛ,

te an ya fe nen waa dra 'lɔɔ -e min 'e dre 'saun Bali 'le be -a dɛnan. Minnun 'ka 'nan "kaga "di, ɛn minnun 'ka 'sa -fɔnan 'o cin yei "di. ¹⁹ 'Pian Azi 'leglɔn 'ji Zuif 'nɔn -mienun 'be ci -nan, -wee -kɔlaman paan -e 'o 'ta 'i 'va -te 'wɪ a o 'ji -e 'o -tɔ 'an man. ²⁰ ɛn -te 'be "ceɛ diɛ, minnun 'gɔɛ zɪ o -kɔ maan tin 'banɔn 'le be, 'wɪ "cɛn "nɛn waa 'yɪ, ɛn e 'pa 'an man. ²¹ -Te ya'a 'silɛa 'wɪ nen maan 'vɪ wei 'pleble 'ji o pɛɛnɔn yei "be -a diɛ. Maan 'vɪ 'nan: 'An "bɔnɔn, an yi -tɛala "da 'nan minnun nen o kaa be, o wuanla -kanɔn 'va. -Yee "wean nen o -ta maan tin 'banɔn 'le ceɛgɔ.»

²² Zɪ kɔ min 'e 'ta wɔla Minsan -le 'wɪ da be, Felizi -a tɔa. -A -nan nen e tin 'banɔn wɔlan lou, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Te yi nen 'sounjanun tazan Lisias -ta be -e 'an 'cee 'wɪ 'gɔɛ -a fa 'si.» ²³ ɛn Felizi "e 'nan 'sounjanun tazan le 'nan, 'e yei 'tɔ Pɔl -va. 'Pian te 'e 'kɔn "le -pɔ 'kuinzan 'zɔ di, -te -a beenun "ta "yi "dra -yrɛ "be, te 'o 'si -tɔ -wɔ "di.

Pɔl 'wɪ tin 'ba Felizi 'lee 'e nan le

²⁴ Yi "fli yaa "be -sru, ɛn Felizi 'lee 'e nan -ta. -A nan zɛ Zuif li nen, waa laabo Drusil. -A -nan nen e min 'pa 'sia 'nan, 'o 'kɔ Pɔl laabɔ -e 'e yi -tɛradɪ Zozi Crizi da 'wɪ vɪ 'wɛ. ²⁵ Zɪ Pɔl -tɔ be, ɛn e 'wɪ zɛ -a -ci vɪ di 'sia, zɪ kɔ min 'e 'ta wɔ -e 'e 'sɔ Bali le be, yaa 'vɪ, ɛn zɪ kɔ min 'e 'fli 'kun 'wɪ man be, yaa 'vɪ, ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan Bali -taa minnun pɛɛnɔn 'le tin 'balɛ. -A -nan nen nyɛn Felizi ceɛn, ɛn e Pɔl le 'nan: «Ceɛgɔ vɛ 'bɔ "yi, -te 'an 'wulo da 'yɪ -e 'mɛin laabɔ.» ²⁶ Felizi -a "nrɔnman 'e 'ji 'nan, Pɔl "ta "lala -nɔan 'yrɛ, -yee "wean e Pɔl laabɔ 'e 'va 'e 'pa -a "kaga, te o -see "wɔ -a.

²⁷ Zɪ -a -nan le "fli ciɪ be, ɛn o Felizi 'pa 'jizan 'tɔ. Wee laabo Porci Fetus. Felizi a "vale Zuif 'nɔn 'o 'yee 'wɪ yɪ "yi "le "wean, e Pɔl 'tɔɪ -pɔ 'kuin.

25

Pɔl 'wɪ tin 'ba Fetus 'le

¹ Zɪ Fetus 'bɔla 'leglɔn zɛ -a -ji be, yi yaaga "be -sru ɛn e 'si Sezare, e -kɔ Zeruzalem. ² Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif 'nɔn 'va min cejenun -kɔ Fetus -va, ɛn o 'wɪ 'tɔ Pɔl man. ³ O toba -fɔ Fetus le 'nan 'e 'pa 'o 'va -e 'e dre -e Pɔl 'e 'ta Zeruzalem. O "ta san nrɛnman Pɔl le 'nan "yɛɛ -ta -sia -e 'o -tɛ. ⁴ ɛn Fetus -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Pɔl a -pɔ 'kuin Sezare, ɛn an 'bɔ -taa "kɔle -nan nun -naagɔ. ⁵ -Yee "wean, 'ka 'va min cejenun nen o -kɔlaman be 'o 'pa 'an 'va, -e 'kɔ 'kɔ waa, -e 'wɪ nen min zɛ yaa dre 'wɪ di "be 'o -tɔ "man.»

⁶ Fetus yi dre Zeruzalem 'sɔra, -a -fuzan da, ɛn e 'li 'e da Sezare. 'Be 'ta tɔ ceɛn, ɛn e -nyran fenan nen o tin "baa be -a -nan, ɛn e 'nan 'o 'ta Pɔl -a 'yrɛ. ⁷ Zɪ Pɔl -ta be, ɛn Zuif 'nɔn nen o 'si Zeruzalem be, 'o cin yɪ "man. -A -nan nen o 'wɪ "kaga "nen e ci -wɪ di "be -a 'pa "da, 'pian te wa'a 'kɔlaman -a -ci -kɔɔndɪ -a di.

⁸ Pɔl -tɔ 'e 'fli -sru -a vɪ di -a 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪ di "drele Zuif 'nɔn -le -peɪ man di, ɛn ma'an 'wɪ 'wɪ di "drele Bali -pan 'kɔn man di, ɛn ma'an 'wɪ 'wɪ di "drele mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm be -yrɛ "di.»

⁹ Fetus a "vale Zuif 'nɔn 'o 'yee 'wɪ yɪ "yi, -yee "wean yaa laabɔ Pɔl -lɔ 'nan: «I ya "vale 'i 'ko Zeruzalem e 'ka tin 'ba 'wɪ zɛ -a da 'an yei man?»

¹⁰ ɛn Pɔl "e 'nan: «An ya mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm be -yee tin 'banɔn 'le. -Wee 'mɛn 'wɪ tin "baa. Yɪa -tɔa 'i 'bɔ 'a 'nan ma'an 'wɪ 'wɪ di "drele Zuif 'nɔn le di. ¹¹ "Te an 'wɪ 'wɪ di "tɔ dre 'nan -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji be, "te an "we "man -e 'an 'ka. ɛn -te -wee 'wɪ 'bɔ nen waa -tɔ 'an man be -a -ci "ka "diɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'yaan 'nɔn -wɛ -e 'waan 'tɛ di. An ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm be, -a 'bɔ nen 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba.»

¹² Fetus 'lee 'yee minnun 'o cin wei -ci man, ɛn e 'nan Pɔl le 'nan: «I ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm be, -a 'bɔ nen 'e 'yie 'wɪ tin 'ba.

-Yee "wεan o -ko 'yie 'wĭ tin 'bale "va "nun.»

Fetus Pōl-le 'wĭ 'vĭ Agripa lē

13 Yi "fli yaa "bē -sru, mingōnnen Agripa 'lee 'e "blu Bereni -ta Fetus 'tō bōlē Sezare. 14 Zi o "ta yi "kaga "dra Sezare bē, en Fetus Pōl -le 'wĭ 'vĭ mingōnnen Agripa lē. E 'nan: «Min -tū a 'gūē, Felizi -a 'tū -pū 'kuin. 15 Zi an -kū Zeruzalēm bē, en Bali -pannōn 'tanōn 'lee Zuif min cejenun 'wĭ 'tō "man, 'nan -a 'wĭ zĭē -a -ji bē, 'an tin -tē "da.

16 En maan 'vĭ -wĭē 'nan, Rōm 'nōn 'ka tin tēa min da zĭē dĭ. Min nen o 'wĭ 'tō "man "bē, 'o 'vale minnun nen o 'wĭ 'bō 'tō "man "bē waa, 'o cin ye, -e min zĭē 'wĭ nen e drē 'lōō, o 'wĭ 'tō "man "bē, 'e 'sĭ "va. 17 -A -nan nen Zuif 'nōn zĭē, kū -ta waa 'gū. Ma'an yi 'palea dĭ, -a ta tū cēēn, en an -nyran 'mēn tin 'banan, en maan 'vĭ 'nan, 'o 'ta min zĭē -a 'mēn. 18 Minnun nen o 'wĭ 'tō "man "bē o -ta, en ma'an nrōn 'an 'ji 'nan, o "ta 'wĭ 'wĭdĭ "tū ve -e 'e drē paan -a drē wĭ -a. 19 'Pian o 'wĭ 'vĭ 'o 'bō 'le -pei -tō winun da 'lee min -tū nen waa laabo Zozi bē -a da. Min zĭē e -ka, en Pōl "e 'vĭ 'nan, -a yĭē a "man. 20 Zi ma'an 'wĭ zĭē -a 'kun "man "klō yĭē dĭē, en maan laabo Pōl 'bō 'lō 'nan, -te e ya "vale 'e 'kō Zeruzalēm -e 'o 'wĭ zĭē -a tin 'ba 'nan nun. 21 'Pian Pōl "e 'nan, 'e ya "vale 'nan mingōnnennun tazān nen Rōm bē, -a 'bō nen 'e 'yēē 'wĭ tin 'ba. -Yee "wεan maan 'vĭ 'nan, 'o yĭē 'tō tian "va -pū 'kuin, -e tū nen maan -nōan 'sounjanun lē -e 'o 'kū -a -yrē "bē 'e bō.»

22 En Agripa "e Fetus lē 'nan: «"An "ya wo "vale "an "min 'bō wei maan "nyian.»

-A -nan nen Fetus "e 'nan: «"Trē -e 'i wei man.»

23 -A ta tū nen e cēēn bē, Agripa 'lee Bereni -ta. -Wεē ta 'o 'vale min "kaga "nen o -kū o 'sĭlē -sia bē waa. 'O 'vale 'sounjanun tanōn 'lee 'flanōn cejenun -a -wεē wĭa tin 'banan. En Fetus "e 'nan, 'o -ta Pōl -a. Zi o -ta -a bē, 24 en Fetus "e 'nan:

«Mingōnnen Agripa 'lee 'ka pēēnōn nen fē 'gūē -a -nan bē, "ka 'yĭō, cēē min nen Zuif 'nōn pēēnōn nen o ya Zeruzalēm 'lee Sezare bē, o -paanman -a vĭdĭ -a 'nan, e 'ka "le -e -a yĭē 'e 'fū "man "dĭē, -nyrēn 'gū. 25 'Pian "mēēn 'va zĭā bē, ya'a 'wĭ 'wĭdĭ "tū drēlē -e 'e 'ka -a 'wĭ 'ji dĭ, en -a 'bō "e 'vĭ 'nan mingōnnennun tazān nen Rōm bē, -yēē 'yēē tin "baa. -Yee "wεan an wĭ "man 'nan 'an -nōan "minnun lē -e 'o 'kū -a -yrē. 26 En 'wĭ nen 'kō 'an 'crēn -tē 'an 'san lē 'nan, yaa drē -e 'an 'pa "va "bē, -a -cin 'ka 'an 'ji dĭ. -Yee "wεan an -ta -a 'ka pēēnōn 'lē, -te 'bē "cēē dĭ 'i 'bō 'lē "bōō mingōnnen Agripa, 'i 'wĭ laabo -yrō, -te e -nyan -e 'an 'wĭ 'tū yĭ 'an crēn -tē 'nan yaa drē. 27 -Yēē cĭ 'nan -e min 'e 'kū min -a min lē 'nan, 'e -fō -pū 'kuin te 'wĭ nen yaa drē bē e 'ka "va "dĭē, -a -cĭ "ka "mēēn 'va dĭ.»

26

Pōl 'wĭ tin 'ba Agripa 'lē

1 -A -nan nen Agripa "e Pōl lē 'nan: «-Si a 'yĭē -e i 'wĭ nen e drē bē -a 'vĭ.»

En Pōl 'e 'pēnyōōn minnun lē 'nan -e 'e 'wĭ tin 'ba. E 'nan: 2 «Mingōnnen Agripa, 'wĭ pēēnōn nen Zuif 'nōn -a 'pa 'an da bē, 'an 'cĭ a 'e 'sōdĭ cēēgū -e 'an 'nan wĭ vĭ 'i 'lē. 3 -Yēē cĭ 'nan Zuif 'nōn 'le -pei -tō winun pēēnōn bē yĭā -tōa, en 'wĭ nen Zuif 'nōn 'bō o -sa -fōa "da "bē yĭā -tōa. -Yee "wεan maan laabo 'i 'lō 'nan, 'i man -sran -e 'i "trōēn "tō 'an wei lē.

4 'Wĭ pēēnōn nen maan drēdĭ 'sia 'an "wēnnēn da, 'an 'ya trēda 'lee Zeruzalēm bē, Zuif 'nōn pēēnōn -a -tōa. 5 Farizen 'nōn 'bē 'ta 'wōla -pei -tō winun da "kaga, en -a min -tū nen "nen 'maan. -Te o ya "vale 'o 'nan wĭ ve bē, o -kōlaman waa ve 'o 'bō 'a, kōō waan -tōa -a -nan 'mōn.

6 'Bē nen 'gūē, 'wĭ nen -yēē "wεan o -ta maan tin 'banōn 'lē bē -nyrēn 'nan: Bali -tō e wei -da -kaa tranun lē, 'nan 'e 'wĭ 'tū dra -wĭē, en an ya 'wĭ zĭē -a drēdĭ man -pēnnan. 7 'Kūē 'lēglōn 'fuda "fli 'bō 'ji bē, minnun

-a "nrōnman 'o 'ji 'nan Bali 'wĭ zĭe -a 'lĕ sōoman, te waa "sua bodrun funnin, wa'a 'flian dĭ.

Mingōnnen Agripa, 'wĭ 'lein zĭe "an "nrōnman "nyian 'an 'ji, -yee "wĕan Zuif 'nōn 'wĭ 'tō 'an man. ⁸ -Mĕ "lĕ "wĕan ka'a yĭ -tĕra "da 'nan, min nĕn e -ka bĕ Bali -kōlaman -a wluandĭ -a -kanōn 'va dĭ?

⁹ 'An 'bō 'gŭ zĭ -a -cin cĭ 'e tĕdĕ 'an 'ji zĭe, 'an pei 'pa Nazaretĭ min Zozi man 'wĭ pĕenōn dredĭ -ji. ¹⁰ -A 'bō nĕn maan dre Zeruzalem, ĕn an Zozinōn "kaga "fō -pŭ 'kuin, Bali -pannōn 'tanōn 'bĕ -si -nōn 'mĕn. -Te waa 'vĭ 'nan 'o o -tĕe "bĕ 'kŭ pei a waa -tŭwli. ¹¹ An cĭ cin yĭ 'kōn 'tŭdŭ pĕenōn 'ji, te an Zozinōn -sōan. An -tōa "o -sru "sa -a, te o "we "wli dĭ Zozi man. 'An 'cĭ a 'ĕ sredĭ o man "bŭŭ -lĕ "wĕan, an 'tĕ 'pa o da, ĕn an -kŭ 'tĕ 'palĕ o da 'flanun nĕn -pĕn da bĕ -a da.

¹² 'Wĭ zĭe -a -ji nĕn yĭ -tŭ da an "ta -ko Damas, Bali -pannōn 'tanōn 'bĕ 'fluba 'nōn 'mĕn 'nan, 'an 'kŭ Zozinōn nĕn -nan nun bĕ o "kuun.

¹³ Mingōnnen Agripa, te an ya -sia yidĕ 'bō min -win -ji 'sĕze, -a -nan nĕn an 'tĕ 'san -tŭ 'yĭ, te e "sia laji, ĕn e 'kŭ 'si -fō 'kŭ 'vale minnun nĕn o -kŭ 'an 'palĕ bĕ waa. 'Tĕ zĭe, -a 'bidĭ "mlian yidĕ da. ¹⁴ 'Kŭ pĕenōn kŭ -tria "tra, ĕn an wei -tŭ 'man, te yaa ve 'mĕn Ebre wei -ji 'nan: <Saul, Saul, -mĕ "lĕ "wĕan i 'tĕ "paa 'an da? -Yĕe cĭ 'nan, i ya "lĕ 'nan -wi nĕn -a -sru "pinzan yiba "nĕnbŭdĭ -sōnman "man, te ya'a 'ko 'e 'lĕ dĭe -yĕe 'wĭ 'zŭ.>

¹⁵ Maan laabŭ -yrō 'nan: <'An 'san, -tĭ nĕn 'yia?>

Ēn Minsan "e 'nan: <Zozi nĕn maan, 'an 'bō da nĕn i 'tĕ "paa 'gŭ. ¹⁶ 'Pian 'i 'wluan, 'i 'tō 'i 'cĕin -da lou. -Yĕe cĭ 'nan 'wĭ nĕn 'an 'fli kōn 'yĭe "man "bĕ, -nyren 'gŭ: Mein 'pla 'nan -e 'i dre 'an 'suzan 'a, -e 'i 'wĭ nĕn yia -nan 'yĭ bĕ -a vĭ minnun lĕ, -e 'an 'fli -kōn "nyian 'yĭe 'wĭ pĕenun -ji. ¹⁷ An "ta 'i "sia 'wĭ 'ji, Zuif 'nōn 'lĕe minnun nĕn o 'ka Zuif 'nōn 'a dĭe o

yĕi. Ēn mein "paa -sia o va, ¹⁸ -e 'i o yĭe 'lĕ 'sŭ, 'dŭ -e 'o 'si klun va, -e 'o 'ta 'tĕ 'san da, -e 'o 'si Satan -lĕ 'pleble 'wlu, -e 'o 'ta Bali va. -Te o yĭ -tĕra 'an da -e Bali 'e -wee 'wĭ 'wli dĭ 'fui, -e 'o -nyrannan "yĭ minnun nĕn o cĭ Bali -lĕ vĕ -a bĕ o va.>

¹⁹ Mingōnnen Agripa, zĭ e dre zĭe, 'wĭ nĕn maan -nan 'yĭ, ĕn e "sia Bali va bĕ, ma'an tuolĕ 'an 'pĕla koda dĭ. ²⁰ 'Pian 'wĭ nĕn maan 'vĭ Damas 'nōn lĕ, 'lĕe Zeruzalem 'nōn lĕ, 'lĕe Zude 'lĕglōn 'ji 'nōn lĕ, 'lĕe 'lĕglōn pĕe da 'nōn lĕ bĕ, -nyren 'gŭ: 'Ka 'si 'wĭ 'wli dĭ "dredĭ man, -e 'ka 'fli -nōn Bali lĕ. 'Ka 'wĭ 'yĭ "dre, -e 'e -kōn 'nan 'ka 'si 'wĭ 'wli dĭ "dredĭ man. ²¹ 'Wĭ nĕn -yĕe "wĕan Zuif 'nōn 'an 'kun Bali -pan 'kuin, ĕn o 'nan, waan -tĕa "bĕ -nyren zĭe.

²² 'Pian Bali -lĕ 'padĭ 'an 'va 'lĕ "wĕan bĕ yaa dre 'trilii, ĕn yĭ 'gŭe e 'bō 'an man, ĕn an ya -yĕe 'wĭ 'nan yĭzan -a min pĕenōn yĭe man. An ya -yĕe 'wĭ 'nan yĭzan -a min -dandannun 'lĕe min "tunnun yĭe man, te ma'an 'wĭ 'pĕe 'palĕ 'wĭ nĕn Bali 'lewei vĭnōn 'lĕe Moizi -a 'vĭ 'nan, e -taa "dreĕ bĕ -a da dĭ. ²³ Waa 'vĭ 'nan: Min 'sizan 'wĭ 'ji e yra ye, ĕn -yĕe wuanla 'e flin -kanōn 'va, ĕn -yĕe -taa "dreĕ 'tĕ 'san -a Zuif 'nōn yĕi 'lĕe 'lĕglōn pĕe -ji 'nōn yĕi.>

²⁴ Pōl a 'wĭ nĕn e dre bĕ -a tin 'banan, ĕn Fetus paan wei 'pleble 'ji 'nan: <Pōl, klin "a 'i 'wulo -ji? 'Yĕe 'wĭ 'tōdĭ "bŭŭ 'bō "ta klin -fōa 'i 'wulo -ji "bĕ -sru?>

²⁵ Ēn Pōl "e -yre 'nan: <Min -dan Fetus, klin 'ka 'an 'wulo -ji dĭ, 'pian 'wĭ 'tō wei nĕn maan -fōa, ĕn 'wĭ tŭgl nĕn maan ve. ²⁶ -A -cin a mingōnnen Agripa ji 'e pĕenōn, -yĕe "wĕan an yĭ -tĕala 'an 'fli da, ĕn maan ve -a 'lĕ. An yĭ -tĕala "da 'nan, 'wĭ pĕenōn zĭe yaa -tōa, -yĕe cĭ 'nan 'wĭ zĭe ya'a dreĕ 'e yōōdĭ dĭ.> ²⁷ Ēn Pōl a laabŭ Agripa lō 'nan: <Mingōnnen i yĭ -tĕala Bali 'lewei vĭnōn wei da? Maan -tōa 'nan, i yĭ -tĕala "da.>

28 -A -nan nen Agripa "e Pól læ 'nan: «E -fv "wennon -e 'yia dre Zoz-izan 'a.»

29 En Pól -a 'wí 'nan: «-Te e -fv "wennon oo, en -te e ya tian "kaga oo, 'e dre Bali ci 'sò wí -a, 'nan te 'i 'saza nen 'i 'fò "va "dú. 'Pian minnun pëenon nen o ci 'an wei mannan cëegvë, 'o dre "le 'mën 'wí 'zú. 'Pian te o 'ka min ló -pú 'kuin dú.»

30 En mingonnen Agripa 'lee -kõnmandan 'lee Bereni 'lee o pëenon nen o ci o -nyrandi waa bë, o wluan lou, 31 o 'bõla bei, te waa ve 'o cin yei 'nan: «Min 'labë ya'a 'wí 'wliði "tú drële -e min 'e 'ka -a 'wí 'ji dú, en -te 'bë "cëe dú -e 'o min -fò "man -pú 'kuin dú.»

32 -A -nan nen Agripa "e Fetus læ 'nan: «Kv -kolaman paan 'kv "sia "man, 'pian -a 'bõ 'bë ci "va 'nan mingonnenun tazan nen Rõm bë, -a 'bõ nen 'e 'yee 'wí tin 'ba.»

27

O -kv Pól -a Rõm

1 Zí waa 'pla "da 'nan 'kv 'kv Itali -klv -dan ji bë, en o Pól 'lee -pú 'kõnnon -mie -nõn 'sounjanun tazan -tú læ. Waa laabo Zulis, e ya Rõm 'nõn 'le mingonnen -le 'sounjanun 'va. 2 Kv -fõ -klv -dan tú nen e 'si 'fla nen waa laabo Adramit bë -a da bë -a -ji. -Klv zïe e -ciala Azi fëannun nen -klv -tõa "bë -a -nan. En kv -kudú 'sia. 4 Kv 'vale min -tú nen waa laabo Ariza bë waa kvë ci, Masedõa min nen, e "sia Tesalonik.

3 'Bë 'ta tú cëen, en kv 'bõla 'fla nen waa laabo Sidõn bë -a da. Zulis ci "yi dre Pól læ, e -si -nõn -yrë 'nan, 'e 'kv 'e beenun va -e fë nen -a 'wí ci "man "bë, 'o -nõn -yrë. 4 Kv 'si 'bë 'nan, en kv ci 'yi yei 'trë nen waa laabo Sipri bë -a "srõn. Kõõ fulõ yra a 'kv da zia -le "wëan. 5 Kv jemie nen Silisi 'lee Panfili 'leglõn "srõn "bë -a cëen, en kv 'bõla 'fla nen waa laabo Mir bë -a da, Lisi 'leglõn 'ji. 6 'Fla zïe -a da nen 'sounjanun tazan -klv -dan tú 'yí, te e "sia Alezandri e "ta -ko Itali, en e 'kv 'fõ -ji.

7 Kv yi dre "kaga te kv -kõla yõõ. 'Kv "koe "nyan -sia "kaga 'vaa, en kv 'bõla 'fla nen waa laabo Nide bë -a "srõn. 'Pian fulõ -le "wëan kv 'a 'kolaman -e 'kv 'kv 'kv 'lë zia dú. -Yee "wëan kv ciila Salome zia, en kv -kõla 'yi yei 'trë nen waa laabo Crët bë -a "srõn. 8 'Kv "koe "nyan -sia "kaga, en kv ci 'yi yei 'trë zïe -a "srõn, kv 'bõla fë -tú -nan. Fë zïe waa -nan laabo -klv -dandan -tõnan 'kpa. Eya 'fla nen waa laabo Lase bë -a "srõn.

9 Kv tú "kaga 'kpa dre -sia, en -kudú 'kv 'lë 'tõ "nyian 'pleblë 'kpa tiglí. -Yëe ci 'nan tú nen o fë "sõan "man "bë e ci, en tú -wliði "ta bõa. 10 -Yee "wëan Pól 'wí 'güë -a 'pla -wle, e 'nan: «'An beenun, maan ye "le 'nan, -cëe -kudú -kaa 'lë dra 'pleblë 'kpa tiglí. -Klv -dan 'lee 'e 'ci fënnun pëenon srëman, en -kaa 'bõ 'nyian -te kaa drële "yi "dïe, -kaa wulo -ko -ji.»

11 'Pian 'sounjanun tazan yi -tera -klv -dan fõzan 'lee min 'bõ nen -yee -klv ci -a bë -a da e mlin Pól wei da. 12 En "nyian -a -nan nen -klv -dannun 'bõ -tõa "bë, -a -nan "ka "yi 'kpa "le -e 'o tú -wliði zïe -a dre -nan dú, -yee "wëan -klv -dan 'bõ 'ji minnun pëenon wei dre 'tú 'nan, 'o 'si fë zïe -a -nan. O ya "vale 'o dra -kpõ 'nan, -e 'o 'bõ -klv -dandannun -tõnan nen waa laabo Fenis bë -a -nan. -A -nan a Crët 'trë 'bõ da "nyian, en 'fla zïe -a da bë -wee fulõ 'sia yidë 'fõ -nan "va 'zia 'pë "yi "da, -te 'bë "cëe dú -e 'e 'si -a -pë bõ da. -Yee "wëan fënan zïe e ya "yi -e 'o 'fv -nan tú -wliði "man.

Fulõ 'pleblë "fëendí 'sia jemie da

13 Fulõ nen e "sia 'trëda "trë 'zia bë, e "fëendí 'sia fõõvõ. En minnun nen -klv -dan ji bë, "wee 'ji "le 'wee 'wí nen 'o 'pla "da "bë e "ta -daa "drële "yi. -Bulalë nen o -klv baa -tõ -a bë, waa 'si 'yia, en o 'wee -klv da sõnnun wluan lou, 'nan -e 'o -pli 'o 'lë Crët 'bõ "srõn. 14 'Pian fõõnõn, en fulõ 'pleblë 'tú 'si 'yi yei 'trë 'bõ da, e "fëendí 'sia 'pleblë. Fulõ zïe e 'si fënan nen yidë wuanla bë -a -pë bõ

da zia. ¹⁵ -Klv -dan 'ka -kolale -tōdī -a fulō zīe -a yra dī, en 'kō 'fli 'tōi e -kō 'kō 'a. ¹⁶ "Kōe vīnan 'kō 'cīi 'yī yei 'trē 'tō nēn waa laabo Kloda bē, -a wlu "tre, en kō kōla 'kōe -klv "wēnnen -trōadī -a -sī yra. Kōa 'sia, ¹⁷ en kōa -fō -klv -dan 'bō 'jī. -A -nan nēn minnūn nēn o 'nyranman "paa -klv 'bō da bē, o baa -fō 'kōe -klv 'bō man, 'nan -e 'e 'kōn 'cinjin. En 'nyian "klan a o jī 'nan, o "ta -daa kōale nyren nēn Libi 'lēglōn "srōn "bē -a va, -yee "wēan o 'kōe -klv da sōnūn -ta "tra. Zī kōa drē zīe, en fulō -kō 'kō 'a 'kō 'lē.

¹⁸ Tō cēen te fulō 'kōe -klv -dan 'bō 'nyōōn man tian 'plēble, -yee "wēan fēnūn nēn -klv -dan 'bō 'jī bē, kōa wēendī 'sia 'yia. ¹⁹ -A yī yaaganan da bē, minnūn nēn o 'nyranman "paa -klv -dan 'bō 'jī bē, -wēe -klv 'bō da fēnūn "sōudī 'sia te waa wēenman 'yia. ²⁰ Yī "kaga 'kpa -a, te wa'a yidē 'lee mlēn crēn -tōwli 'yē dī. Fulō a tian 'e "pa 'jī 'plēble "bōv "lē "wēan kōa -tōa 'nan 'kō 'wulo 'ka bōala "va "dī.

²¹ Kō yī "kaga drē, te kō'a fē ble dī, en Pōl -tō lou minnūn yei, -a -nan nēn e 'nan -wle 'nan: «Kaan wei maan paan -e 'ka vīle 'ka 'sī Crēt 'trēda dī. "Te kaan wei man paan bē, "te 'wī 'plēble 'ka bōle -kaa man dī, en "te fēnūn 'ka srēle dī. ²² 'Pian 'bē nēn 'gōe, an 'wī "paala 'nyian 'cēe 'nan, 'ka -pōan 'kun, -yēe cī 'nan 'ka 'va min -tōwli 'ka 'kaa -a 'wī 'jī dī. 'Pian -klv bē, ka'a 'bē 'yē "nyian dī. ²³ Paan 'pei -man bē, Bali nēn an cī -yee vē -a en maan "sua 'gōe, -yee 'pasiazan -tō -ta 'an 'va, en e 'nan 'mēn 'nan: ²⁴ «Pōl, te nyēn 'e 'i 'cēn dī. I -tōa mingōnnēnūn tazan nēn Rōm bē -a 'lē, en Bali -a dra 'yīe "yī, -e minnūn nēn ka cī waa -klv -jī bē, o pēēnōn 'wulo 'e bōla "va.» ²⁵ -Yēe "wēan 'ka -pōan 'kun, kōō an yī -tēala Bali da 'nan, 'wī nēn yaa 'vī 'mēn bē, yaa drala "da. ²⁶ 'Pian fulō -taa -kaa 'wēenlē 'yī yei 'trē 'tō da.»

-Wee -klv -dan wī

²⁷ -A -nan 'flē "fli nēn 'gō, te fulō 'bē 'ta -tōa 'kō man 'yī 'bō nēn waa

laabo Atria bē -a yīe da. -Pei -tō man te bada -tō, en minnūn nēn o 'nyranman "paa -klv 'bō 'jī bē, 'o 'cī nrōn 'nan kō "ta -plīman 'trē man. ²⁸ -A -nan nēn o baa -tō nēn -bulalē cī 'e 'fōdī -a "nēn "bē -a -fō 'yia, en waa 'yī 'nan 'yī 'bō -klu bōa "nan -mēnliē -yō -tō. Zī o -kō "nyian 'o 'lē -voo bē, en waa -fō "nyian 'yia, en waa 'yī 'nan 'yī 'bō -klu bōa "nan -mēnliē -fuda 'soolu. ²⁹ "Klan a o jī 'nan, te fulō 'e 'kōe -klv kōa -kōle da dī, -yee "wēan o -bulalē -dandan sinjen nēn 'e 'fōdī 'kōe -klv man bē o -fō 'yia -klv -sru, 'nan 'e 'kōe -klv 'e vīlē 'e 'kō 'e 'lē dī. En o tō 'cēndī man -pēn.

³⁰ Minnūn nēn o 'nyranman "paa -klv 'bō 'jī bē, o ya "vale o -tēa "jī, en o -klv "wēnnen bē -a -fō 'yia -a vidī -a 'nan 'o "ta -klv baa -tōa -bulalē -a 'e 'lē zia. ³¹ -A -nan nēn Pōl -a 'vī 'sounjanūn tazan 'lee 'sounjanūn lē 'nan: «-Te minnūn 'labē, wa'a 'fōlē -klv -jī dīe, 'ka 'wulo 'ka bōala "va "dī.» ³² En 'sounjanūn -klv "wēnnen 'bō man baa cēen, en 'yī 'kō -a.

³³ Te o ya tō 'cēndī man -pēnnan bē, en Pōl minnūn pēēnōn cin 'yī 'nan 'o fēnūn -bli, te yaa ve -wle 'nan: «'Ka yī -fuda sinjen nēn 'gō te ka ya -a -man -pēnnan 'nan, fulō 'e 'cēn, en 'yī 'ka 'ka 'jī dī. ³⁴ -Yēe "wēan an 'ka trō 'baa 'nan, 'ka fēnūn -bli. -Yēe -maan 'bō, -e 'ka 'wulo 'e vīlē 'e 'kō -jī dī. Maan ve 'cēe 'nan, 'ka 'va min -tōwli "srōēn 'ka 'sōanla dī.»

³⁵ Zī Pōl cēēn 'wī zīe -a vidī man bē, e 'kpōūn 'sī, e Bali muo "fō min pēēnōn yīe man, yaa "nēn jēēn, en yaa -blidī 'sia. ³⁶ Min pēēnōn 'o -pōan 'kun, en o fēnūn bli. ³⁷ Kō pēēnōn nēn -klv -dan zīe -a -jī bē, 'kō "nēn bōa min -yaa "fli -fuba 'sōravli 'wle 'shēēdv. ³⁸ Zī o cēēn fēnūn -blidī man o 'kan bē, -wēe -blifēnūn -mie nēn e -fō -klv -dan 'bō jī bē, en waa -sēn 'yia, 'nan -e -klv 'e drē 'fogo 'fogo.

³⁹ Zī tō cēēn bē, 'trē nēn o cī da "bē, wa'a -kōnnēn "yīlē dī. 'Pian o kōmīda 'yī, te nyēn a -nan. -A -nan nēn waa 'pla "da 'nan, o dra -e 'wēe

-klv -dan 'e bɔ -nan nun -kpɔ. ⁴⁰ En o bulalɛnɛn nɛn o -klv baa -tɔ -a paan bɛ o flu, ɛn o -kv 'yi 'wlu. En o -klv yra -trɔa "vɛ -si yra bɛ -a man baa flu, ɛn e -fv 'yia. -A -nan nɛn o sɔ -tv nɛn -klv -dan 'bɔ lɛ bɛ -a wluan lou 'nan -e fulɔ 'e 'tɔ -ji -e 'e 'kv waa -a -nan nɛn nyɛn 'bɔla bɛ -a -nan. ⁴¹ 'Pian 'wee -klv -dan 'bɔ wla nyɛn va 'yia, ɛn e kɔa. -Klv -dan 'bɔ 'lɛ zia wla nyɛn va, ɛn ya'a 'nyian -kɔlaman bɔladɔ -a dɔ. -A -nan nɛn fulɔ 'plɛble 'tv -klv -dan 'bɔ koda zia -wi.

⁴² 'Sounjanun a "vale 'o -pv 'konnɔn -tɛɛman, 'dɔ -e o -tv 'e vɛlɛ 'e 'yi 'wɛ -e 'e -tɛ -ji dɔ. ⁴³ 'Pian 'sounjanun tazan nɛn e 'ka "vale o Pɔl -tɛ dɛɛ, ya'a o tɔvɛ -e o 'wɔ zɛɛ -a drɛ dɔ. Yaa 'vɔ 'e 'flin minnun nɛn o 'yi "wɛa sidɔ bɛ -wɛɛ 'nan, 'o 'tɛ 'yia -e 'o bɔla kɔmida. ⁴⁴ En yaa 'vɔ -a -mienun lɛ 'nan, "o "drɛ yiba 'fɔnun da, ɛn -tɛ bɛ "cɛɛ dɔ, o -kɔla -klv -dan nɛn fulɔ cɔ -a -winan bɛ -a fɛnun plɔ -mie da. Zɔ waa drɛ zɛɛ, ɛn o pɛɛnɔn 'wulo 'bɔla "va.

28

Pɔl 'bɔla Malt

¹ Zɔ kv 'bɔla 'ji 'kloun 'gloun bɛ, -a -nan nɛn kɔa 'man 'nan, o 'yi yei 'trɛ zɛɛ -a laabo Malt. ² -A -nan 'nɔn 'kv 'sia 'kpa tɔglɔ. Zɔ laa a -fennan, te trun -taa "wlu "bɛ, o 'tɛ -dan fɔ "nɛn, ɛn o 'kv laabv 'nan 'kv "klan. ³ Pɔl lu koola 'nan, -e 'e -sɛn 'tɛ zɛɛ -a da, 'pian 'tɛ flu -le "wɛan bulɔ 'tv 'bɔla lu zɛɛ -a yei, ɛn e 'shɛ 'wɔ Pɔl -pɛ -man. ⁴ Zɔ 'fla zɛɛ -a da 'nɔn -mlɛn 'yɔ 'e 'tɛndɔ Pɔl -pɛ -man bɛ, ɛn waa 'vɔ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ min -tɛzan nɛn, -yɛɛ "wɛan e "sia 'sunan 'yɔ 'lɔ, ɛn 'wɔ nɛn yaa drɛ bɛ, -a yra "nɛn "wɔ bɔ "man.»

⁵ 'Pian Pɔl -mlɛn zɛɛ -a plu 'e 'pɛ -man 'tɛ 'va, ɛn 'wɔ 'tv 'ka drɛɛ Pɔl lɛ dɔ. ⁶ Minnun zɛɛ, o ya -a man -pɛnnan 'nan, Pɔl 'e -sɛɛ, ɛn -tɛ 'bɛ "cɛɛ dɔ, e -tria -e 'e 'ka. 'Pian zɔ waa man -pɛn -trillɔ, ɛn waa 'yɔ 'nan, 'wɔ 'tv 'ka drenan -yrɛ "fo "dɛɛ, ɛn o ci lila

te waa ve 'sɛn 'nan: «Min 'labɛ Bali nɛn.»

⁷ Fɛ 'bɔ zɛɛ -a -nan bɛ, 'yi yei 'trɛ 'bɔ 'tazan nɛn waa laabo Publi bɛ, -yɛɛ vɛ -nan a -nan -kogo. -A va nɛn kv 'nyin yi yaaga, ɛn e 'kv 'sia 'kpa tɔglɔ. ⁸ Publi zɛɛ -a "tɔ "a 'e nyinnandɔ, te -a 'kɔlɛ a 'e -wɔandɔ, ɛn -a ci -sɛanla 'kpa tɔglɔ. Pɔl -kv -a -nanjɛnɛ, e Bali trɔ 'ba -yrɛ, te -a -pɛ yra "da, ɛn -cɛ 'si "man. ⁹ "Bɛ -sru man "yaa 'nɔn -mienun nɛn 'yi yei 'trɛ zɛɛ -a da bɛ "o "ta 'wɔ "nyian, ɛn -cɛ 'si o man. ¹⁰ O 'kv 'tɔ drɛ -dan, ɛn zɔ 'kv 'kodɔ 'bɔ bɛ, fɛnun nɛn -a 'wɔ cɔ 'kv man bɛ, waa -nɔn 'kɔvɛ.

Pɔl 'bɔla Rɔm

¹¹ Kv mlɛn drɛ yaaga 'yi yei 'trɛ zɛɛ -a da, ɛn kv -fɔ Alɛzandri -klv -dan tv -ji. -Klv zɛɛ, waa laabo «'flɛn bali». E -fv 'yi yei 'trɛ 'bɔ da tv -wɔlɔdɔ "a. ¹² Kv 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Sirakuze bɛ -a da, ɛn kv yi drɛ "nan yaaga. ¹³ Kv 'si 'bɛ 'nan, ɛn kv -kv Reshio. 'Bɛ 'ta tv nɛn e cɛɛn bɛ, ɛn fulɔ nɛn e "sia 'trɛda 'tre 'zia bɛ, e "fɛɛndɔ 'sia. Kv yi drɛ "fli, ɛn kv 'bɔla Puteoli. ¹⁴ 'Fla 'bɔ zɛɛ -a da bɛ, kv 'bɔ "bɔvɔ Zozinɔn -mienun man, ɛn waa laabv 'kv 'lɔ 'nan 'kv 'flɛ 'tv drɛ 'o 'va. Zɔ kɔvɛ drɛ bɛ, ɛn kv Rɔm si 'sia.

¹⁵ 'Kv "bɔvɔ Zozinɔn nɛn Rɔm bɛ, zɔ o 'kv 'tadɔ 'wɔ 'man bɛ, ɛn o -ta 'kv 'lɛ 'flanun nɛn waa laabo Forɔm Api 'lee Troa Tavernɛ bɛ -a da. Zɔ Pɔl o 'yɔ bɛ, e Bali muo "fɔ, ɛn -a "kɔe "tɔ 'e da.

¹⁶ "Bɛ -sru kv 'bɔla Rɔm, ɛn o -si -nɔn Pɔl lɛ 'nan 'e nyin 'kɔn 'tv -ji -e 'sounja -tv 'e yɛɛ 'tɔ "va.

¹⁷ Yi yaaga "bɛ -sru, ɛn Pɔl Zuif 'nɔn 'tanɔn nɛn Rɔm bɛ o laabv 'e 'va. Zɔ 'o cin 'yɔ bɛ, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «"Bɔvɔnɔn, ma'an 'wɔ 'tv drɛɛ -cɛɛ minnun lɛ dɔ, ɛn ma'an 'wɔ 'tv drɛɛ -kaa tranun -le -pɛi -tɔ wɔ man dɔ, 'pian waan 'kun Zeruzalɛm, ɛn waan 'nɔn Rɔm 'nɔn lɛ. ¹⁸ Rɔm 'nɔn zɛɛ, o 'wɔ laabv 'an 'lɔ, ɛn o ya "vale 'o 'sia 'an man, kɔɔ wa'a 'wɔ 'tv yɛɛ 'an man -e 'an 'ka -a 'wɔ 'ji dɔ. ¹⁹ 'Pian Zuif 'nɔn 'ka 'wɛɛ "man "dɔ, -yɛɛ "wɛan maan laabv 'nan

mingɔnnennun tazan nen Rɔm be, -
a 'bɔ nen 'e 'men 'wɪ tin 'ba. E 'ka 'an
'ji 'nan 'an 'wɪ -tɔa 'pian 'men 'leglɔn
man dɪ. ²⁰ -Yee "wean maan man
wee 'nan, 'an 'ka man ye -e 'an 'wɪ
zɪe -a vɪ 'cɛɛ. -Yee cɪ 'nan waan 'fɔ -pɔ
'kuin 'wɪ nen -a -cin a Izrael 'nɔn 'ji
be -yee "wean.»

²¹ En o 'nan Pɔl e 'nan: «'Fluba 'ka
'silɛ Zude 'leglɔn 'ji -e 'e 'ta 'gɔ te 'i
'man wɪ -a -ji dɪ, en 'kɔ "bɔɪ -tɔ 'ka
'silɛ -nan nun -e 'e 'ta 'i man 'vɪ 'kɔɛ
dɪ, -te 'be "cɛɛ dɪ -e 'e 'yie 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ
'kɔɛ dɪ. ²² 'Pian kɔ ya "vale 'wɪ nen e
dre be 'i -ci vɪ 'kɔɛ 'i 'bɔ 'a, kɔɔ kɔa -
tɔa 'nan, -si nen i cɪ "da "be, fe pɛɛnɔn
'nan minnun "we "man "wɪdɪ.»

²³ O yi -tɔ kɔɔn Pɔl e, en yi zɪe -a
da be 'o cin 'yɪ fɛnan nen Pɔl nyin
"be -a -nan "kaga 'kpa. -E 'e 'sia
bodrun -trilii -e -pei 'e tan be te Pɔl
'wɪ 'ci ve -wɪɛ. Bali -le mingɔnnɛn -
blɪdɪ 'wɪ 'lee Zozi 'le 'wɪ nen yaa 'vɪ -
wɪɛ. Yaa man wee 'nan 'o -tɔ 'nan 'wɪ
'kpa nen, te yaa -kɔɔnman Moizi -le
-pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le
'fluba 'ji. ²⁴ 'Wɪ nen Pɔl cɪ -a vɪnan
be, min -mienun yi -tera "da, 'pian o
-mienun 'ka 'wɪɛ "man -e 'o yi -tera
"da "dɪ.

²⁵ Zɪ o ya bɔɔlanan te o wei 'ka
tian dreɛ -tɔ dɪɛ, en Pɔl 'wɪ 'gɔɛ -a 'vɪ
-wɪɛ: «Bali lei 'saun 'le tin a 'nɔnnɔn
tɔ nen e cɪla Ezai -va, en e 'wɪ tin 'ba
'ka tranun e be -a man. ²⁶ Yaa 'vɪ tɔ
zɪe -a man 'nan:

«'I kɔ minnun 'labɛ o va
-e 'i vɪ -wɪɛ 'nan:
'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ le 'kpa tɪglɪ,
'pian ka 'a -ci maan dɪ.
Ka fɛnan -nanjean 'kpa tɪglɪ,
'pian ka 'a fe -tɔ ye dɪ.

²⁷ -Yee cɪ 'nan minnun 'labɛ
o 'bli da -tɔ 'pleble,
'o 'fli "trɔɛn dre "yuyɪ,
en 'o yie 'le 'wɔ 'o 'bɔ 'a.
Waa dre zɪe 'nan,
-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
en 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,
en 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn zɪe waa dre 'nan,
"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru
-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.»

²⁸ -Yee "wean 'ka -tɔ 'nan, Bali wei
nen e min "sia 'wɪ 'ji be, Bali -ta -a
"men minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a
dɪɛ -wɪɛ. -Wee vɛ be "o "trɔɛn -tɔa -
yɛɛ.»

²⁹ [Zɪ Pɔl 'wɪ zɪe -a 'vɪ be, en Zuif
'nɔn bɔɔla te o -ko -sa 'pleble 'fɔdɪ -
a 'o cin yei.] ³⁰ 'Kɔn nen Pɔl 'nyin
'ji te yaa -pan wo be, e le dre 'ji
"fli. Minnun pɛɛnɔn nen o -taa -a -
nanjenle be, e o "siala. ³¹ E Bali -le
mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -wɪɛ, te e 'wɪ
pɛɛnɔn nen e cɪ Minsan Zozi Crizi
-le vɛ -a be -a "paaman o ji. Ya 'a
paaman o ji 'e yɔɔdɪ dɪ, en min -tɔ 'ka
'wɪ -tɔɛ "man "dɪ.

'Fluba nən Pōl -a crən -tε Rōm 'nən lε Rōmen

¹ 'An 'bō Pōl bε, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Bali 'an laabv 'nan 'an drε Zozi 'le 'pasiazan -a. En yaan 'si 'va 'nan 'an 'yee 'wɪ 'nōnnōn vɪ minnun lε. ² 'Wɪ 'nōnnōn 'bō zɪε Bali ciula 'e 'lewei vɪnōn 'va, en waa 'vɪ -a -nan 'mōn. E ya 'e 'crən -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. ³ 'Wɪ 'nōnnōn zɪε -a -pɪ -le 'wɪ nən. Waa -ya blamin -a, mingōnən David nən 'li bε -a kluda. ⁴ 'Pian Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ -a -ci kōōn minnun lε 'nan Bali -pɪ nən. Yaa -ci kōōn -a wluandɪ -a -kanōn 'va. -Yεε cɪ -kaa san Zozi Crizi -a.

⁵ Bali ciula 'va en e 'yi drε 'mən. Yaan drε Zozi 'le 'pasiazan -tɔ -a, 'nan -e 'an -yee 'wɪ 'nōnnōn vɪ minnun pɛɛnōn nən o 'ka Zuif 'nōn 'a dɪε -wɛ. Yaa drε zɪε 'nan -e 'o yi -tera Zozi da, te o 'ta wɔla -a wei da. ⁶ Ka drε minnun zɪε o va 'nōn 'a, kōō Bali 'ka laabv 'nan -e 'ka 'kōn Zozi Crizi -le vε -a.

⁷ Ka pɛɛnōn 'bō nən ka cɪ Rōm en Bali 'ka ye "yi 'bε, e 'ka laabv 'nan 'ka 'kōn 'yee vε -a. 'Ka lε nən an cɪ 'fluba 'gɔε -a crən -tenan.

-Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trōō -nōn 'cεε.

Pōl a "vale 'e 'ko Zozinōn nən Rōm bε o yɪlε

⁸ Maan pou "siala 'mən Bali muo 'fɔdɪ -a. 'An ciula Zozi Crizi -va -e 'an muo "fɔ 'cee "wεan, kōō minnun 'cee yi -teradɪ Zozi da -sɪ -fɔa fε pɛɛnōn 'nan. ⁹ An Bali "sua 'mən ci "nrōndɪ pɛɛnōn 'a -a -pɪ -le 'wɪ 'nōnnōn vɪdɪ -a minnun lε. Bali zɪε yaa -tɔa 'nan, 'wɪ nən an "ta -a ve 'gɔε 'wɪ 'kpa nən. -Nyren 'nan, 'ka 'cin a 'an 'ji tɔ pɛɛnōn man, ¹⁰ te an ya -a trɔv 'banan. En maan laabo -yrō 'nan -te e ya -a ci 'sɔ 'a bε, 'an 'wulo -da yɪ -e 'an 'lɔ 'ka 'va nun.

¹¹ 'Ka dra 'an -tεa 'kpa tɪglɪ "le 'an 'ka yɪ. "Yi "nən Bali lei 'saun -a -nōn 'mən bε, an ya "vale 'an "paa -a 'ka 'va 'nan -e 'ka 'man 'e 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ¹² Maan ve 'pian 'nan, -e -kaa pɛɛnōn 'man 'e 'tɔ 'plɛblɛ -cee yi -teradɪ Zozi da nən e ya -tɔwɪli "bε -yee "wεan. ¹³ 'An "bɔɪ Zozinōn, 'ka -tɔ 'nan, maan man wεε 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an "lɔ 'ka 'va. 'Pian -e 'e bō cεεgɔ yi -a bε, -si 'ka tian 'le 'sɔlɛ 'mən dɪ. An ya "vale 'an "lɔ 'nan -e 'an minnun drε Zozi 'le vε -a, "le zɪ maan drε 'leglōn 'peenun -ji bε -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁴ E ya 'an da fiɛn -a 'nan 'an Zozi 'le 'wɪ 'nōnnōn vɪ min -tɔdɔ pɛɛnōn lε. -Te o ya Grɛk 'nōn 'a oō, en -te o "sia 'leglōn 'pɛe -ji oō, en -te o ya 'fluba 'tōnōn 'a oō, en -te o 'ka 'fluba 'tōnōn 'a dɪ oō, e ya 'an da fiɛn -a 'nan 'an vɪ -wɛ. ¹⁵ -Yee "wεan -a -cin a 'an 'bō "le 'ji 'kpa tɪglɪ 'nan 'an Zozi 'le 'wɪ 'nōnnōn ve kaa nən ka cɪ Rōm bε 'cεε.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nōnnōn bε Bali -le 'plɛblɛ nən

¹⁶ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nōnnōn vɪdɪ bε, -a 'yra 'ka 'an 'tεa dɪ. Kōō -yεε cɪ Bali -le 'plɛblɛ 'a, en min oō min nən e yi -tera "da "bε, Bali -a "sia 'wɪ 'ji. Zuif 'nōn 'va nən e 'bɔla 'e tɛdε, en "bε -sru e drε minnun pɛɛnōn 'le vε -a. ¹⁷ Zɪ Bali minnun "siala 'e 'lε min tɪglɪ 'a bε, Zozi Crizi -le 'wɪ 'nōnnōn 'bō 'bε -ci "sia min lε. Kōō -yεε vɪ 'nan yi -teradɪ Zozi da -tɔwɪli "man nən Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lε. E pou "siala yi -teradɪ Zozi da -a, en e 'le -sɛanla yi -teradɪ Zozi da -a. 'Wɪ zɪε e ya 'e 'crən -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crən -tɛdɪ 'nan: «Min nən -yee yi -teradɪ Bali da man nən

Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lε bε, -a san 'belidɪ nən ya 'an 'nyaan dɪε -a ye.»

Bali -le tin a 'e 'tɛdɪ 'trɛda blamin da

¹⁸ -A -ci a 'e 'sidɪ 'wein 'nan, Bali -le nyran -blɪdɪ a 'e 'pladɪ blamin man. Wa'a Bali bōa dɪ, en o 'wɪ

'wliđı 'tə 'tədv pɛɛnən dra. 'Wı 'wliđı "drɛđı -a nən o -si -təa Bali -le 'wı tıgı 'lɔ. ¹⁹ -A -nəan da nən ɛn Bali -le nyran -blıđı a 'e 'pladı o man. Kəɔ 'wı nən blamin -kəlamən -a -təđı -a Bali da bɛ, e ya 'weın -wee vɛ -a. Bali 'bɔ 'bɛ drɛ zı. ²⁰ Fɛ nən maan ve zıɛ -yɛɛ cı 'nan, mın 'ka 'kəlamən Bali 'bɔ yıđı -a dı, 'pıan 'e 'fli kəɔn mınnun lɛ 'e 'pɛ drɛ fɛnun -a. E 'trɛ drɛ, ɛn e la drɛ. 'Wı zıɛ -a drɛđı -a -kəɔnman blamin lɛ 'nan, Bali -le 'plɛblɛ 'leda "ka "dı, ɛn -yɛɛ cı Bali -a fɛ pɛɛnən da. -Yee "wɛan blamin 'ka 'kəlamən 'yee tın 'nənnən -wɛɛđı -a Bali 'lɛ dı.

²¹ Mınnun -a -təa 'nan Bali a, 'pıan wa'a 'wıɛ "man -e 'o 'tə -dan -nən -yrɛ "le zı e cı "le blamin 'e drɛ Bali lɛ bɛ -yee 'wı 'zə dı. ɛn wa'a 'wıɛ "man -e 'o muo "fɔ dı. 'Pıan -wee cı "nrəndı pɛɛnən a fɛnun nən -a -cı "ka "dıɛ -a da. ɛn 'wı nən Bali cı "vale 'o drɛ bɛ, wa'a -kəlalɛ -a -təđı -a dı, te o -kə -wıđı -a klun va. ²² 'O 'fli "sıala 'wı 'tənən 'a, 'pıan te -blv nən waa "taan. ²³ Bali nən e ya -nan 'lı 'trılıı, ɛn e ya "le blamin 'e bɔ bɛ, wa'a 'bɛ bəɛ dı. 'Pıan blamin nən 'bɛ -kaa "bɛ, 'bɛ mın yıbanun bɛ wɛɛ bəa. ɛn "nyıan bɛ o "lomannun 'lee -wı 'tə 'tədv pɛɛnən yıba drɛ 'wee Bali -a, te waa bəa.

²⁴ 'Wınun zıɛ -a drɛđı -le "wɛan, Bali 'e 'pɛ 'sı o -sru 'nan -e 'o 'wı nən e mın "trı -təa Bali 'lɛ bɛ -a drɛ. 'O 'bɔ 'cı 'sɔ wınun -wliđı "nən. -Yɛɛ -maan 'wı nən e 'ka "le blamin 'e drɛ dıɛ waa dra 'o cın va. ²⁵ ɛn "nyıan bɛ o Bali -pɛ drɛ fɛnun bəa ɛn o o "sua, 'pıan Bali nən e fɛnun pɛɛnən drɛ bɛ, wɛɛ dra 'o 'pɛla koda. 'Wı zıɛ -yɛɛ -kəɔnman 'nan, o Bali -le 'wı tıgı 'ta fəɔ 'o 'bɔ 'le 'wı wınun drɛđı -a. 'Pıan -a -cın 'e 'kən 'ka 'jı 'nan, Bali nən e fɛnun pɛɛnən drɛ bɛ, 'tə -dan a -yee vɛ -a 'lı 'trılıı. Amen!

²⁶ Mınnun a 'wınun zıɛ -a drɛnan -le "wɛan bɛ, Bali o -nən 'o 'bɔ 'cı 'sɔ wınun -wliđı "drɛđı lɛ. -A -mie nən "le lımən 'lee lımən -le nyınnandı lı 'lee -kənnən -a -le 'wı 'zə. ²⁷ -A -təwlı "nən "nyıan -klənmənnun -a dra. Lımən 'lee -klənmən nən o nyıanla lı 'lee -kənnən -a bɛ wɛɛ 'təı.

ɛn -klənmən 'lee -klənmən 'o cın -wɛɛđı 'yı 'yı, te o nyıanla. 'Wı nən e 'ka "le blamin 'e drɛ dıɛ, -klənmən 'lee -klənmən -a dra 'o cın va. 'O 'bɔ 'cı 'sɔ wınun -wliđı "nən, o 'ta 'wıla -a -sru "bɛ, -a "nən "wı 'bɛ bəa o man zıɛ.

²⁸ Wa'a 'wıɛ "man -e Bali nən 'e drɛ o tazən -a dı. -Yee "wɛan Bali o -nən 'wee klin "wı drɛđı lɛ. ɛn 'wı nən e 'ka "le blamin 'e drɛ dıɛ waa dra 'o cın va. ²⁹ 'O 'wı 'wliđı 'tə 'tədv pɛɛnən dra. O ya mın -wlıđınun -a. O ya "vale fɛ pɛɛnən 'e 'kən 'wee vɛ -a. O cı a nyranrıandı. O 'bli bɔ mın lɔ fɛ man. O mın -tɛa. O 'wı 'blıđı ye "yı. O -dawlı drɛđı ye "yı. Waa -wɛɛman 'nan 'wı 'e bɔ 'o bəzan -tə man. O 'wı "paa mın da.

³⁰ O "we "mın man -wliđı. O "naan Bali man. O 'wı dra mın va -blv pɛ -jı. 'O 'fli "sıala -dandan. 'O 'fli 'tə vıđı ye "yı. O 'wı 'wliđı -wɛɛman te waa dra. O yıɛ 'ka "naan 'o 'mangulınun man dı. ³¹ 'O 'bɔ 'wılo -jı wı da nən o 'ta wo. 'Wı nən waa ve mın lɛ 'nan 'o dra bɛ, wa'a 'ta 'wıla "da "dı. Wa'a mın ye "yı "dı. ɛn mın nyırında 'ka 'səan o da dı. ³² Bali -a 'vı 'nan, mınnun nən o 'wınun zıɛ -a dra bɛ, -a 'le 'srannan "nən -kadı -a. 'Wı nən Bali -a 'vı bɛ, mınnun zıɛ waa -təa, 'pıan te waa dra. ɛn "nyıan bɛ, mınnun nən o 'wı dra "le -wee 'wı 'zə bɛ, o o 'tə "yı "ve.

2

Bali mınnun pɛɛnən 'le 'wı tın "baa

¹ 'Wı 'wliđı "drɛnən 'ka 'kəlamən 'wee tın 'nənnən -wɛɛđı -a Bali 'lɛ dı. ɛn 'ı 'bɔ "nyıan, mın nən 'ı cı -a, ɛn 'ı tın -tɛa "o da bɛ, yı'a 'kəlamən 'yie tın 'nənnən -wɛɛđı -a Bali 'lɛ dı. -A -cın 'e 'kən 'ı 'jı 'nan, -te 'ı ya tın -tɛnan mınnun da bɛ, te 'ı ya tın -tɛnan 'ı 'bɔ 'fli da. Kəɔ 'ı ya 'wı 'wliđı "drɛzan -a "le -wee 'wı 'zə. ² Mınnun pɛɛnən nən o 'wı 'wlıđınun zıɛ -a dra bɛ, Bali tın -tɛa "o da 'e 'nəan da. -Kaa -təa zı. ³ 'ı tın -tɛa "mınnun zıɛ o da, te 'ı ya 'wı 'wliđı "drɛzan "le -wee 'wı 'zə. -Te -a -cın a 'ı 'jı 'nan Bali 'ka tın tɛa 'ı da dıɛ, te 'ı ya 'ı 'fli see

"paanan. ⁴ Bali ci a "yi, en e 'wɪ man -pɛan "sidɔ, en e -sɛanla min man -trɔɔ. -Kaa -tɔa zɪ. 'Pian -te 'wɪnɪn zɪe -a -cin nɛn 'i 'ji, -yee "wɛan nɛn i 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra bɛ, te i ya 'i 'fli see "paanan, en i ya Bali -le "yi -fɔlanan 'i "trɔɛn -sru. E ya "le 'i -tɔ 'nan, Bali a "va 'nan 'i 'si 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man -e 'i -sɔɔnla 'e -sru, -yee "wɛan nɛn 'e 'man -sɛanla 'i 'va!

⁵ 'Pian i ya "trɔɛn "yuyu 'tannan, en i 'ka "vale 'i "sia 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man dɪ. 'Wɪnɛn i ci 'man zɪe, Bali -le nyran -blɪdɪ -dan nɛn i cɪ -a planan 'i 'fli man. E bɔa 'i man yi nɛn Bali 'yee nyran -blɪdɪ ci -kɔɔnman 'e 'nɔan da bɛ -a da.

⁶ Yi zɪe -a da nɛn 'wɪ nɛn min -tɔ -a drɛ bɛ Bali -a man -pan wo -a san lɛ. ⁷ 'Belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪe, yaa -nɔan "minnɪn nɛn o "koe 'ka 'nyanlɛ Bali ci 'sɔ wɪ drɛdɪ -a dɪe -wɛ. Kɔɔ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, waa -wɛɛman 'nan Bali 'e 'tɔ -dan 'nɔn 'wɛ, en waa -wɛɛman 'nan 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪe 'e drɛ 'wee vɛ -a. ⁸ 'Pian Bali -le nyran -blɪdɪ -dan bɛ, e ya minnɪn nɛn 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn -wɪlɪdɪ 'yɪ "yi "bɛ -wee vɛ -a. Kɔɔ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, o 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ 'yɪ "yi, te o Bali -le 'wɪ tɪglɪ -fɔala 'o "trɔɛn -sru. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bɛ, yra yɪdɪ bɔa "o man, en "klan -dan o -tɛa. Zuif 'nɔn da nɛn 'e pou "siala, "bɛ -sru -e 'e 'bɔ minnɪn pɛɛnɔn da. ¹⁰ 'Pian min o o min nɛn e 'wɪ "yi drɛ bɛ, Bali 'tɔ -dan -nɔan -yrɛ, en e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan -yrɛ. Zuif 'nɔn da nɛn 'e pou "siala, "bɛ -sru -e 'e 'bɔ minnɪn pɛɛnɔn da. ¹¹ Kɔɔ Bali 'ka min bɔ "va "dɪ.

¹² Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnɪn pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bɛ, Bali tin -tɛa "o da. Min -mienun 'ka -a tɔa 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪ a dɪ, te o 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra. Bali tin -tɛa "o da, en o -nan -nyaan. 'Pian Zuif 'nɔn Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn -tɔa. -Yee "wɛan -te o 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bɛ, Bali -le -pei 'bɔ 'bɛ tin -tɛa "o da. ¹³ Kɔɔ Bali 'ka min siala min tɪglɪ 'a 'nan 'e "trɔɛn

-tɔa 'yee -pei -tɔ wɪnɪn lɛ -le "wɛan dɪ. 'Pian min nɛn e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn da bɛ, Bali -a "siala min tɪglɪ 'a.

¹⁴ Minnɪn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, wa'a tɔa 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪ a dɪ. 'Pian -te o -mie 'wɪ dra "le zɪ Bali -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan -pei -tɔ wɪ a -wɔ. ¹⁵ En 'wɪ zɪe -a drɛdɪ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn a 'o 'crɛn -tɛdɪ o ji. -Wee -wulo -ji "nrɔndɪ 'bɛ -kɔɔnman zɪe, kɔɔ -yɛɛ tin -tɛa "o da, en -yɛɛ -tɔa "o -sru. ¹⁶ Yi -tɔ bɔa "bɛ, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e yɔɔdɪ min -ji bɛ, -yee tin 'ba. Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan ve minnɪn lɛ bɛ, -yɛɛ 'vɪ zɪ.

Zuif min man "cɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

¹⁷ Ka -dandan "taan 'nan Zuif 'nɔn nɛn kaa, en Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn a 'ka 'lɔ. Ka 'nan 'cɛɛ Bali -tɔa, ¹⁸ en kaa ci 'sɔ wɪnɪn -tɔa. En zɪ kɔ min 'e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn da bɛ, ka 'nan kaa -tɔa, kɔɔ kaa tranla. ¹⁹ Ka 'nan 'cɛɛ cɪ minnɪn nɛn o -si -kɔɔnman yɛ 'wɪnɔn lɛ bɛ waa. En 'cɛɛ cɪ minnɪn nɛn klun va bɛ -wee 'tɛ 'san -a. ²⁰ 'Ka 'fli "siala 'nan, 'cɛɛ 'wɪ "paala -blɔnɔn lɛ, en 'cɛɛ 'wɪ "paaman nannannun ji. Kɔɔ ka 'nan 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn bɛ, e ya 'ka 'lɔ Bali -le -pei 'fluba 'ji.

²¹ Ka ya 'ka 'fli see "paanan. E ya "le 'ka 'wɪ "paa 'ka 'fli ji 'vaa -e 'ka 'wɪ "paa min peenun ji. Kaa ve minnɪn lɛ 'nan, te 'o crin wɔ dɪ, 'pian te 'ka 'bɔ ka crin wo. ²² Kaa ve minnɪn lɛ 'nan, te 'o min 'nan -wɛɛ "dɪ, 'pian te 'ka 'bɔ ka min nan -wɛɛman. Kaa ve minnɪn lɛ 'nan, yiba "minnɪn nɛn min o -paan "bɛ o 'ka "yi "dɪ, 'pian te kaa -nan fɛnɪn crin wo. ²³ Ka -dandan "taan 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn a 'ka 'lɔ, 'pian te ka'a 'ta 'wɔla "da "dɪ. 'Wɪ zɪe e ya Bali 'tɔ srɛdɪ -a. ²⁴ En e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Ka 'bɔ Zuif 'nɔn 'le "wɛan nɛn Bali 'tɔ a 'e sɾɛdɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o yei.»

-Fɔdɪ -klɔnmɔn -va man "cɛɛ Zuif 'nɔn 'le tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

²⁵ 'Wɪ 'kpa, 'ka Zuif 'nɔn bɛ, -te ka ya 'ta wɔlanan Bali -le -pei -tɔ wɪnun da bɛ, 'cee -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ -a -ci a. 'Pian -te ka 'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnun da dɪɛ, 'cee -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'wɪ "tun "a Bali 'lɛ. ²⁶ Min nɛn e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ, ɛn e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnun da bɛ, Bali -a "siala "le min nɛn e ya 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁷ -Yee "wɛan min nɛn e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ, 'pian te e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnun da bɛ, -yɛɛ tin -tɛa 'i 'bɔ nɛn i cɪ Zuif min -a bɛ 'i da. Kɔɔ i ya 'i 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va ɛn Bali -le -pei -tɔ wɪnun a 'i 'lɔ, 'pian yi 'a 'ta 'wɔla "da "dɪ.

²⁸ Zuif min tɪglɪ nɛn e ya Bali -le minnun va min -a bɛ, e 'ka min nɛn e ya Zuif min -a 'e 'kɔlɛ man bɛ -a dɪ. ɛn e 'ka min nɛn o plɔ 'pla "man -a -fɔdɪ -a -klɔnmɔn -va bɛ -a dɪ. ²⁹ 'Pian Zuif min tɪglɪ bɛ e ya Zuif min -a 'e 'ji. ɛn e ya min nɛn Bali lei 'saun -a -fɔ -klɔnmɔn -va bɛ -a. Ya'a 'sia plɔ nɛn blamin -a "paala min man Bali -le -pei -tɔ wɪ da bɛ -a va "fo "dɪ. -Te Zuif min a zɪɛ Bali 'bɔ 'bɛ 'tɔ -dan -nɔan -yɾɛ, -yee 'tɔ -dan 'ka 'sia blaminnun va dɪ.

3

Bali wei 'bɔla Zuif 'nɔn 'va man "cɛɛ 'wee tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

¹ Min nɛn e 'ka Zuif min -a dɪɛ, -te Bali -a "siala 'yee minnun va min -a bɛ, 'wɪ "yi 'cɛn 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le vɛ -a Bali 'lɛ "mɛn? ɛn 'wɪ "yi 'cɛn "nɛn Zuif min a ye Bali 'lɛ -fɔdɪ -klɔnmɔn -va man? ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ -wee vɛ -a "yi Bali 'lɛ bɛ e ya "kaga. -Wee 'wɪ "yi "tɛdɛ nɛn e "mlian minnun pɛɛnɔn 'le vɛ da bɛ, -nyɾɛn 'nan, Bali wei bɛ o va nɛn e 'bɔla.

³ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, Zuif 'nɔn -mienun -a -kɔɔnman 'nan, wa'a yi tɛala Bali

wei zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -e 'e vɪlɛ 'e drɛ dɔɔ? ⁴ E 'ka zɪ "fo "dɪ. 'Pian minnun pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan Bali 'ta wɔla 'e wei da, ɛn o 'bɔ 'bɛ cɪ 'wɪlunɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«E ya zɪɛ 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan, 'i wei a tin 'nɔnnɔn 'a.

ɛn 'nan -te min a 'wɪ 'tɔnan 'i man bɛ,

'yie tin 'e 'kɔn 'e 'tɛdɪ -a san da.»

⁵ 'Wɪnun nɛn blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an 'ta 'wɪ 'gɔɛ -a ve. Min -mienun -a ve 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ "yi "a. Kɔɔ "te -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪɛ, "te -kaa Bali -le tɪglɪ 'ci ye dɪ. -Yee "wɛan Bali -le nyran -blɪdɪ min va bɛ, e 'ka 'e 'nɔan da dɪ.» Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ -wee tin a 'nɔnnɔn? ⁶ -Cɛjɛ, -wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ. -Kaa -tɔa 'nan, Bali 'wɪ dra 'e 'nɔan da, kɔɔ -yɛɛ -taa "tin -tɛlɛ 'trɛdanɔn pɛɛnɔn da.

⁷ ɛn "nyian bɛ min -mienun -a ve 'nan: «E ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪnan 'e ya Bali -sru, te ya'a 'ta 'wɔla -a wei da dɪ. Kɔɔ -te min a 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'ta wɔla 'e wei da tian "va. 'Wɪ nɛn Bali -a dra zɪɛ, e ya 'wɪ "yi -dan a, ɛn e Bali 'tɔ wuanla. -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali tin -tɛa "min da "mɛn?» ⁸ -Yee "wɛan minnun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e -a "nɛn 'e bɔla 'wɪ "yi "a!» 'Wɪ "paadɪ -wɪdɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paa 'kɔ da 'nan -nyɾɛn kɔa "paaman minnun ji. -A -nɔan da nɛn Bali -taa "tin -tɛlɛ minnun zɪɛ o da.

Blamin -tɔdɔ pɛɛnɔn a 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a Bali 'lɛ

⁹ Maan 'le -sɛanla 'nan, -kaa Zuif 'nɔn bɛ, -kaa 'kpa 'ka 'mlian 'lɛglɔn 'pee -ji 'nɔn da dɪ. Kɔɔ maan 'vɪ paan 'va 'nan, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglɔn 'pee -ji min -a oo, o pɛɛnɔn a 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'wɪlɔ.

¹⁰ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Min -tɔ 'ka min tɪglɪ 'a dɪ, ɛn -a min -tɔwɪli "ka "fo "dɪ.

11 Min -tø 'ka 'wɪ 'tɔzən -a
 -e 'e Bali -wɛɛ "dɪ.
 12 'Pian min -tɔvɔ pɛɛnən 'si Bali
 man -kɔɔbli,
 ɛn o pɛɛnən 'wɪ 'wɪdɪ "dra.
 Min -tø 'ka 'wɪ 'yi 'dra dɪ,
 ɛn -a min -tɔwɪ "ka "fo "dɪ.
 13 Weinun nən o bɔala o 'le bɛ,
 e 'ka "yi "fo "dɪ.
 'Wlu wɪnun nən.
 E ya 'wɪdɪ
 "le -mlɛn 'shɛ 'ji yi nən
 e min -tɛa "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.
 14 -Yv -saandɪ 'lee wei -wɪdɪnun 'bɛ
 bɔala o 'le.
 15 O cɛɪn a o man "fɛavɛa min -
 tɛnan.
 16 Fɛnan nən o -ko bɛ,
 fɛ sɛɛdɪ 'lee min -tɛdɪ nən -nan.
 17 -Si nən e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ
 bɛ,
 o 'ka "vale 'o -tɔa "dɪ.
 18 O yɪɛ 'ka 'naan Bali man dɪ.»

19 -Kaa -tɔa 'nan, 'wɪ pɛɛnən zɪɛ e
 ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Zuif 'nɔn 'le vɛ -a.
 ɛn -yɛɛ -kɔɔnman 'nan -kaa 'bɔ Zuif
 'nɔn bɛ, -cɛɛ 'tɔ "da 'cɛɪn "ka "nyian
 Bali 'lɛ dɪ. Blamin -tø 'ka 'kɔlamən
 'yɛɛ tɪn 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ
 dɪ. E ya zɪɛ 'nan -e Bali -le tɪn 'e
 'kɔn 'e 'tɛdɪ 'trɛdanən pɛɛnən da. 20 -
 Yɛɛ "wɛan 'ta wɔladɪ Bali -le -pei -tø
 wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a
 man "cɛɛ Bali min "siala min tɪglɪ 'a
 'e 'lɛ dɪ. 'Pian Bali -le -pei -tø wɪnun
 'bɛ -maan ɛn min -a -tɔa 'nan e ya 'wɪ
 'wɪdɪ "drɛzan.

*Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a yi
 -teradɪ Zozi man*

21 'Bɛ nən 'gɔvɛ, 'wɪ nən yaa -maan
 'lɔɔ Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a
 bɛ, Bali -a ta bɔala min lɛ. 'Wɪ zɪɛ e
 ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba
 'ji. 'Pian 'ta wɔladɪ Bali -le -pei -tø
 wɪ da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ -a man
 "cɛɛ Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a
 dɪ. 22 Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ
 yi -teradɪ Zozi Crizi da man. Bali -a
 dra min -tɔvɔ pɛɛnən nən o yi -tera
 Zozi Crizi da bɛ -wɛɛ. Kɔɔ Bali 'lɛ bɛ,
 Zuif min 'ka 'e 'tɔ, ɛn 'lɛglɔn 'pɛɛ -ji
 min 'ka 'e 'tɔ dɪ. 23 O pɛɛnən a 'wɪ
 'wɪdɪ "drɛnən 'a Bali 'lɛ, ɛn Bali 'yɛɛ

'tɛ 'san 'si -wɔ. 24 Fɛ nɛn blamin 'ka
 'kɔlamən -a yɪdɪ -a 'e 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a
 dɪɛ, Bali -le "yi "le "wɛan yaa -nən 'e
 "tun. -Nyɛn 'nan e min "siala min
 tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ɛn min nɛn Zozi Crizi -
 a 'si 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'wɪlu bɛ, -a
 san nɛn Bali -a "siala min tɪglɪ 'a 'e
 'lɛ.

25 Zozi Crizi 'bɔ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn Bali -
 a 'pla 'nan 'e 'ka yɪba "plan da 'sraga
 bɔ vɛ -a 'trɛdanən man. -Yɛɛ -kadɪ
 zɪɛ -yɛɛ -maan -e Bali 'e minnun nən
 o yi -tera "da "bɛ -wɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.
 Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ -a -kɔɔndɪ -a 'nan
 'e ya tɪglɪ. Kɔɔ 'li bɛ, Bali 'ka 'wɪ
 "nɛn -kɔɔnɛ tɪglɪ blamin lɛ 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛdɪ man dɪ. 26 Tv zɪɛ -a man bɛ,
 e 'man -sɛn blamin va. 'Pian 'bɛ
 nɛn 'gɔvɛ, Bali -a -kɔɔn 'nan e ya tɪglɪ,
 kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnən nɛn blamin -
 a drɛ bɛ, ya'a 'tɔlɛ 'e "tun "dɪ. E -ta
 Zozi Crizi -a ɛn 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnən zɪɛ
 -a "nɛn "wɪ 'bɔ "man. Bali -a drɛ zɪɛ
 'nan -e min -tɔvɔ pɛɛnən 'o -tø 'nan
 Bali 'bɔ a tɪglɪ. ɛn "nyian 'nan -e 'e
 min -tɔvɔ pɛɛnən nɛn o yi -tera Zozi
 da bɛ, o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

27 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ zɪɛ -yɛɛ
 "wɛan bɛ, -si -tø 'ka blamin lɔ -e 'e -
 dandan 'tan Bali 'lɛ dɪ. Kɔɔ Bali min
 "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ yi -teradɪ Zozi
 da man. 'Pian ya'a siala min tɪglɪ
 'a 'ta wɔladɪ -pei -tø wɪnun da min
 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ -a man dɪ. 28 -
 Yɛɛ "wɛan -a -cɪn 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan
 yi -teradɪ Zozi da man nɛn Bali min
 "siala min tɪglɪ 'a. 'Pian ya'a 'sia 'ta
 wɔladɪ -pei -tø wɪnun da min 'bɔ 'le
 'plɛblɛ 'a bɛ -a va dɪ.

29 'Wɪ zɪɛ e ya Zuif 'nɔn 'saza -le
 vɛ -a? -Cɛɛ, kɔɔ Bali 'ka Zuif 'nɔn
 'saza 'le Bali -a dɪ, 'pian e ya 'lɛglɔn
 pɛɛnən 'jɪnɔn 'le Bali -a. 30 Fɛ -le
 "wɛan nɛn maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan,
 Bali a -tɔwɪ "cɛ. ɛn Zuif min nɛn 'e
 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va 'lee 'lɛglɔn 'pɛɛ -
 ji min nɛn e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va
 dɪɛ, Bali o "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a yi -
 teradɪ Zozi da man. 31 'Wɪ nɛn maan
 'vɪ zɪɛ, -a -cɪ nɛn 'nan, an Bali -le -pei
 klu -sɛn ji yi -teradɪ Zozi da -a? -
 Cɛɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian 'wɪ 'bɔ nɛn Bali

-le -pei -a 'vɪ tɪɡlɪ bɛ, -a -ci nɛn maan
"sia.

4

*Abraam 'e drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn
"manvɛ-a*

¹ -Kaa ci "nrɔn -kaa tra Abraam
-le 'wɪ da. -Mɛ "wɪ nɛn -yee 'wɪ -a
"paaman -kaa 'ji? ² Abraam drɛ wɪ
man "cɛɛ Bali -a 'sia 'e 'lɛ min tɪɡlɪ 'a
dɪ. Kɔɔ "te 'e 'kɔn 'nan -a drɛ wɪ man
nɛn bɛ, "te -a -si a Abraam -lɔ -e 'e -
dandan 'tan. 'Pian Bali 'lɛ bɛ -a -si
'ka -yrɔ "fo "dɪ. ³ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -
tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan
nɛn Bali -a 'sia 'e 'lɛ min tɪɡlɪ
'a.»

⁴ Blaminun yei "bɛ, -te min
'nyranman -tɔ 'pa bɛ, waa -pan wo.
-Pan zɪɛ "yi "cɛɛ waa drɛ -yrɛ "dɪ.
'Pian 'nyranman nɛn yaa 'pa bɛ -
a manvɛ nɛn. ⁵ Bali 'lɛ bɛ, e 'ka zɪ
dɪ. Min 'ka 'kɔlaman 'nyranman -tɔ
'padɪ -a Bali lɛ, 'nan -e Bali -le "yi 'e
drɛ 'yee vɛ -a dɪ. 'Pian min nɛn e yi -
tɛra "da 'nan, Bali -kɔlaman 'yee 'wɪ
'wlidɪ "fuidɪ -a bɛ, Bali -a "siala 'e 'lɛ
min tɪɡlɪ 'a.

⁶ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn mingɔnɛn
David nɛn 'li bɛ yaa 'vɪ 'sɛzɛ. Kɔɔ
yaa 'vɪ 'nan min nɛn Bali -a "siala 'e
'lɛ min tɪɡlɪ 'a, te 'nyranman -tɔ "cɛɛ
yaa 'pa ɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ -yrɛ "dɪɛ,
ci "nrandɪ -dan 'e 'kɔn -a san lɔ. 'Wɪ
zɪɛ yaa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji. Yaa
crɛn -tɛ 'nan:

⁷ «Minnun nɛn
o Bali -le -pei -tɔ wɪnun srɛ
ɛn Bali -a 'cɛ -wɛlɛ "bɛ,
ci "nrandɪ -dan 'e 'kɔn -wɛlɔ.
Kɔɔ Bali -wee 'wɪ 'wlidɪ 'fui.
⁸ ɛn 'wɪ 'wlidɪ "drɛzan nɛn
Minsan Bali 'ka -a siala "nyian
'wɪ 'wlidɪ "drɛzan -a dɪɛ,
ci "nrandɪ -dan 'e 'kɔn -a san lɔ.»

*Bali Abraam 'sia min tɪɡlɪ 'a 'e 'lɛ
te e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ*

⁹ Ci "nrandɪ zɪɛ Zuif 'nɔn nɛn 'o
'fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, o 'saza 'le vɛ
"cɛɛ dɪ. E ya 'lɛɡlɔn 'pɛe -ji minnun
nɛn o 'ka 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ
-wee vɛ -a "nyian. -Kaa ci "nrɔn

Abraam -le 'wɪ da "nyian! -Kaa -tɔa
'nan, Abraam yi -tɛra Bali da, ɛn -
yee yi -tɛradɪ Bali da man nɛn Bali
-a 'sia min tɪɡlɪ 'a 'e 'lɛ. ¹⁰ 'Pian tɔ
nɛn Bali Abraam "siala min tɪɡlɪ 'a
'e 'lɛ bɛ, -kaa ci "nrɔn "da. Te e ya
'kɔ? Te Abraam a 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn
-va, -baa te e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn
-va dɪ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ zɪɛ -
a man bɛ te Abraam 'ka 'e 'fɔdɪ -
klɔnmɔn -va dɪ. 'Pian te e ya "le
'lɛɡlɔn 'pɛe -ji min nɛn e 'ka 'e 'fɔdɪ
-klɔnmɔn -va dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Bali
Abraam 'sia min tɪɡlɪ 'a 'e 'lɛ 'vaa ɛn
e -fɔ -klɔnmɔn -va "bɛ -srɪ. Plɔ zɪɛ
waa pla Abraam man -a -kɔɔn "vɛ
-a 'nan Bali -a 'sia min tɪɡlɪ 'a 'e 'lɛ
'yee yi -tɛradɪ 'e da man. Zɪ e -tra zɪɛ
ɛn min -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala
Bali da bɛ Abraam drɛ "le o tra -le
'wɪ 'zɔ. -Te o 'ka 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -
va dɪ oo, Bali o "siala min tɪɡlɪ 'a 'e
'lɛ 'wee yi -tɛradɪ 'e da man "le zɪ
yaa drɛ Abraam lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.
¹² ɛn "nyian bɛ, Abraam a Zuif 'nɔn
nɛn 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, o tra -a.
'Pian 'vaa -e Abraam 'bɔ 'e 'kɔn o tra
-a Bali 'lɛ bɛ, te o yi -tɛra Bali da "le
zɪ Abraam 'bɔ "e drɛ te e 'ka 'e 'fɔdɪ
-klɔnmɔn -va dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

*'Ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da man
"cɛɛ Bali Abraam 'sia min tɪɡlɪ 'a 'e 'lɛ
dɪ*

¹³ Bali -tɔ "da Abraam lɛ 'nan, e
'trɛda -nɔan -yrɛ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ yaa
'vɪ Abraam ci 'nennun lɛ. Wa'a vɛlɛ
'nan Abraam 'ta 'wɔla Bali -le -pei -
tɔ wɪnun da, -yee "wɛan Bali 'wɪ zɪɛ
-a 'vɪ -yrɛ "dɪ. 'Pian Bali Abraam 'sia
min tɪɡlɪ 'a 'e 'lɛ -yee yi -tɛradɪ 'e da
man, -yee "wɛan nɛn e -tɔ 'wɪ zɪɛ -a
da -yrɛ. ¹⁴ "Te 'e 'kɔn 'nan 'ta wɔladɪ
Bali -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le
'pleblɛ 'a bɛ, -a man nɛn min dra 'wɪ
zɪɛ -a "nɛn 'blɪzan -a bɛ, "te maan ve
'nan yi -tɛradɪ Bali da a 'wɪ "tun "a.
ɛn "nyian bɛ "te 'wɪ 'bɔ nɛn Bali -tɔ
"da Abraam lɛ zɪɛ -a -ci "ka "dɪ.

¹⁵ Bali -le -pei -tɔ wɪnun 'bɛ min
"paala Bali -le nyran -blidɪ wɛlɔ. Kɔɔ
blamin -pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. "Te

Bali -le -pei -tō wī "ka "dīe, "te -a srē wī "ka "dī.

¹⁶ -Yee "wēan fē nēn Bali -tō "da Abraam lē bē, e ya minnun pēēnōn nēn o yi -tēala Bali da bē -wee vē -a. "Yī "tun "nēn Bali -a drē -wlē. Yaa drē zīe 'nan -e Abraam kludanōn pēēnōn 'o -kōla -a "nēn "blīdī -a. Zuif 'nōn nēn Bali -le -pei a -wlō "bē, -te o yi -tēra Bali da "lē Abraam -le 'wī 'zū bē, o -kōlaman -a "nēn "blīdī -a. En 'lēglōn 'pēe -jīnōn bē, -te o yi -tēra Bali da "lē Abraam -le 'wī 'zū bē, o -kōlaman "nyian -a "nēn "blīdī -a. -Yee "wēan min -tōdū pēēnōn nēn o yi -tēala Bali da bē, Abraam drē "lē o tra -le 'wī 'zū. ¹⁷ En 'wī zīe e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan, Bali -a 'vī Abraam lē 'nan:

«'Lēglōn "kaga "jī minnun pēēnōn bē,

meīn -tōa "o tra -a.»
Bali 'lē bē Abraam drē "lē -kaa tra -le 'wī 'zū. Bali nēn e 'belīdī -nōan "minnun nēn o kaa bē -wlē "bē, -a da nēn Abraam yi -tēra. En Bali 'bō zīe, fē nēn min 'ka tian -a yīlē 'e yīe -a dīe, yaa dra -e 'e 'kōn.

¹⁸ Bali -a 'vī Abraam lē 'nan, -a kludanōn -taa "kōnlē "kaga, en e -taa "drēlē "lē 'lēglōn "kaga "jīnōn tra -le 'wī 'zū. 'Wī zīe -a -cīn 'ka blamin jī 'nan e -kōlaman 'lē sōōdī -a dī. 'Pīan Abraam yi -tēra "da 'nan 'e dra. ¹⁹ Tū zīe -a man bē, te Abraam lē -kōlaman 'e bōa -yaa tū. En Abraam -a -tōa 'nan 'e cī 'nēn 'yadī lō, en yaa -tōa 'nyian 'nan 'e nan Sara cī 'nēn 'yadī lō, 'pīan 'wīnun zīe ya'a Abraam "koe 'sīlē 'e da yi -tēradī -a Bali da dī. ²⁰ En 'wī 'bō nēn Bali -tō "da 'nan 'e dra -yrē "bē, ya'a 'e 'cī -fōōlē "da "dī. 'Pīan -yee yi -tēradī Bali da 'pa "da, en e Bali 'tō "yi 'vī. ²¹ E yi -tēra "da 'kpa 'nan, 'wī nēn Bali -a 'vī 'nan 'e dra bē -a -pē "sōa -a drēdī -a. ²² 'Wī zīe -yēē -maan Bali Abraam 'sia 'e 'lē min tīglī 'a.

²³ 'Wī nēn e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan Bali Abraam 'sia 'e 'lē min tīglī 'a bē, e 'ka Abraam 'saza 'lē vē -a dī. ²⁴ 'Pīan e ya -kaa 'bō 'lē vē -a "nyian.

Bali nēn e -kaa san Zozi Crizi wluan -kanōn 'va bē, e -kaa "sīala min tīglī 'a 'e 'lē -cee yi -tēradī 'e da man. ²⁵ Zozi Crizi zīe -a 'bō nēn Bali -a -nōn 'sraga bōvē -a -kaa man -cee 'wī 'wlīdī "lē "wēan. En Bali -a wluan -kanōn 'va 'nan -e -kaa kōn min tīglī 'a 'e 'lē.

5

Yī -tēradī Zozi da man nēn Bali 'lēe blamin yēi -sēan 'e cīn va

¹ Bali -kaa 'sia min tīglī 'a 'e 'lē -cee yi -tēradī Zozi da man. -Yee "wēan 'bē nēn 'gōē, 'wī nēn -kaa san Zozi Crizi -a drē bē, -yēē -maan -fōdī -trōō a -kaa yēi -kaa 'vale Bali -a. -Kaa man -wēē 'nan 'e 'fō "da zīe! ² -Kaa san Zozi Crizi 'bō 'bē 'sī 'lē 'sū -cēē 'nan, -e Bali -le "yi 'e drē -cee vē -a. -Cee yi -tēradī Zozi da man nēn -kaa sōōnla 'sī zīe -a da, en Bali -le "yi drē -cee vē -a. -Yee "wēan -kaa cī 'e "nran, kōō -a -cīn a -kaa 'jī 'nan Bali -le 'te 'san -taa "drēlē -cee vē -a. ³ En -te 'wī 'tōndōn bōa -kaa man oō, -kaa cī 'e "nran "nyian. Kōō -kaa -tōa 'nan, -te -kaa ya -kaa yra yīnan bē, e -pōan 'sōdī -nōan -cēē. ⁴ En -te -kaa -pōan 'sō bē, -cee yi -tēradī Bali da "paa "da 'kpa 'plēblē. En -te -cee yi -tēradī Bali da a 'plēblē bē, te -kaa yīe yra Bali lē. ⁵ En -cee yīe 'fōdī Bali lē zīe -a "nēn 'ka 'fō 'e "tun "dī. Kōō -kaa -tōa 'nan Bali -kaa ye "yi. Bali lei 'saun nēn yaa -nyran -kaa 'jī bē, -yēē 'wī zīe -a -cīn -tōa -kaa 'jī.

⁶ Bali -kaa ye "yi, kōō tū nēn -kaa ya 'wī 'wlīdī "lē 'plēblē 'wlu bē, en Crizi -klī -kaa 'wī 'wlīdī "drēnōn 'gōē -cee "wēan. 'Wī zīe e drē tū nēn Bali -a 'plā 'e 'bō 'a bē -a man. ⁷ Min -le 'wīdī "man -e 'e 'ka min tīglī 'lējī bē e ya 'plēblē. 'Pīan -te min nēn e cī -yee min "yi "a bē, -nyrēn "bē e "we "man, -te e ya -kadī -a oō -e 'e 'flī -nōn -yee 'wī 'jī. ⁸ 'Wī nēn Bali -a drē bē, yaa -cī -kōōnman 'wein 'nan Bali -kaa ye "yi 'kpa tīglī. Kōō Crizi -kaa 'lējī -ka 'wv, te -kaa ya tian 'wī 'wlīdī "drēnōn 'a Bali 'lē.

9 En Zozi Crizi -le -ka nen yaa 'wυ be -yee "wean nen 'be nen 'gυe Bali -kaa 'sia min tıglı 'a 'e 'le. -Te Zozi Crizi 'wı 'wlıdı "drenən 'a be, 'be nen Bali -kaa 'sia 'e 'le min tıglı 'a 'gυe, -me "wı nen e -taa -a drεle -cee? Maan ve 'cee 'nan, yi nen Bali tin -tea 'tređanən da be, Zozi -kaa 'sia Bali -le nyran -bıdı wlu -kpɔ. 10 En "nyian be, te -kaa ya tian Bali 'nanmannən 'a be, en Bali -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale 'waa 'e 'pı -le -kadı -a. -Te e 'wı zıe -a drε te -kaa ya tian -a 'nanmannən 'a be, 'be nen -kaa drε -a beenun -a 'gυe, -me "wı nen e -taa -a drεle -cee? Maan ve 'cee 'nan, -a -pı Zozi Crizi -le wluandı -kanən 'va be, -yee "wean nen Bali -taa -kaa 'sile 'wı 'ji, -e 'belıdı nen ya'a 'nyaan dıe 'e drε -cee ve -a. 11 'Pian -a pεenən "cee dı. 'Be 'bɔ nen 'gυe, -kaa san Zozi Crizi -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale Bali -a. 'Wı zıe -yee "wean ci "nrandı -dan a -kaa 'lɔ Bali va zia.

Zozi Crizi 'be min "sia -kadı lɔ en e 'belıdı -nən -yre

12 Min -tɔwlı "le 'wı 'wlıdı "nen yaa drε be, -yee -maan 'wı 'wlıdı "dredı wla 'tređa. En 'wı 'wlıdı "dredı zıe, e -ta -kadı -a. Min 'bɔ 'tɔ nen Adan. 'Wı nen yaa drε be, -yee -maan min -tɔdɔ pεenən 'wı 'wlıdı drε, en -kadı 'pla o man. 13 'Wı zıe -yee -kɔnman 'nan, tɔ nen Bali 'ka tian -yee -pei -tɔ wı -nɔnlε Moızı le dıe, te blamin 'wı 'wlıdı "dra 'tređa. 'Pian tɔ zıe -a man be, 'wı 'wlıdı "dredı 'ka Bali -le -pei sredı -a dı, kɔ te Bali 'ka tian -a -nɔnlε Moızı le dı. 14 'Be a zı, 'pian -e 'e 'sia Adan tɔ va -trılıı -e 'e bɔ Moızı tɔ va be, te minnun -kaaman. Minnun 'bɔ nen wa'a Bali wei -fɔle'a o "trɛn -sru "le Adan -a drε be -yee 'wı 'zɔ dıe, te o -kaaman.

E ya "le 'an vı 'cee 'nan 'wı -mie -ji zia be, Adan 'lee Crizi 'o cin 'sia. 15 'Pian Adan -le 'wı 'wlıdı "nen yaa drε be, -a "nen "wı 'ka "le Bali -le "yi "nen e -ta -a 'tređa be -a "nen "wı -le 'wı 'zɔ dı. Fe nen maan ve zıe -yee ci 'nan, -kaa -tɔa 'nan, minnun

pεenən -kaaman Adan -le 'wı 'wlıdı "dredı -le "wean. 'Pian 'be nen 'gυe, Bali -le "yi drε minnun pεenən 'le ve -a min -tɔwlı "le "wean. Min zıe Zozi Crizi nen. -A va nen Bali ciula en e 'yee "yi "nɔn -cee 'e 'ciıladı "da. 16 -Yee "wean Bali -le "yi "nen e -ta -a 'tređa be, -a "nen "wı 'ka "le Adan -le 'wı 'wlıdı "nen yaa drε be -a "nen "wı -le 'wı 'zɔ dı. Kɔɔ Adan 'wı 'wlıdı "tɔ drε en Bali tin -te "da. 'Be nen 'gυe blamin -le 'wı 'wlıdı "a "kaga, 'pian "yi "nen Bali -a drε blamin le 'e "tun "be, -yee -maan Bali min "siala min tıglı 'a 'e 'le.

17 Maan ve "nyian 'nan, min -tɔwlı "le 'wı 'wlıdı "nen yaa drε be, -yee -maan -kadı 'pla blamin man. -Te 'be a zıe, 'be nen Bali "yi drε -cee 'e 'ciula "da en e -kaa 'sia 'e 'le min tıglı 'a 'gυe, -me "wı nen e -taa -a drεle -cee? Maan ve 'cee 'nan, 'wı nen Zozi Crizi -a drε be, -yee -maan 'belıdı nen ya'a 'nyaan dıe e ya -cee ve -a.

18 'Wı 'kpa nen! 'Wı 'wlıdı "tɔwlı "nen min -tɔ -a drε be, -yee -maan en min -tɔdɔ pεenən a Bali -le tin -tedı min da wlu. En "nyian be, 'wı tıglı 'tɔwlı "nen min -tɔ -a drε be, -yee -maan Bali minnun pεenən 'sia min tıglı 'a 'e 'le en e 'belıdı -nən -wle. Crizi -le -kadı yiba "plan da be -nyren. 19 Min -tɔwlı "le Bali wei nen yaa -fɔla 'e "trɛn -sru "be, -yee -maan en min "kaga drε 'wı 'wlıdı "drenən 'a. -A -tɔwlı "nen "nyian, min -tɔwlı "le 'ta wɔladı Bali wei da be, -yee -maan min "kaga -kɔlaman dredı -a min tıglı 'a Bali 'le.

20 En -me "le "wean nen Bali -ta -pei -tɔ wı nun -a "men? E -ta -a 'nan -e blamin 'e -tɔ 'nan 'e ya -pei -tɔ wı "kaga "srezan -a. 'Pian fenan nen Bali -le -pei -tɔ wı cı 'e sredı "kaga "be, -a fe 'bɔ 'nan nen Bali -le "yi -ciala "da "nyian. 21 Kɔɔ 'wı 'wlıdı "dredı 'be -maan -kadı 'pla blamin man. En Bali -le "yi 'be -maan Bali min "siala 'e 'le min tıglı 'a -e 'e 'belıdı nen ya'a 'nyaan dıe -a -nɔn -yre. 'Wı nen -kaa san Zozi Crizi -a

drɛ bɛ, -yɛɛ -maan 'belidɪ zɪɛ e dra -
cee vɛ -a.

6

*'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'ka Zozizan 'sɔɛ
dɪ*

¹ 'Wɪ nɛn an 'sia -a vɪnan zɪɛ -a -
ci nɛn 'nɔn? -A -ci nɛn 'nan Zozizan
'fo 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, 'dʊ -e Bali
'e 'yee 'yi "nɔn -yrɛ 'e 'ciɪladɪ "da? ² -
Cɛjɛ, e 'ka zɪ 'fo "dɪ. -Ka'a 'kɔɫaman
-e -kaa drɛ zɪ dɪ, kɔɔ -kaa ya "le
minnun nɛn o kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ
va zia bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.

³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -kaa
pɛɛnɔn nɛn o -kaa -batize drɛ bɛ, -
kaa drɛ Zozi Crizi nun -a -tɔwɪ, ɛn
-kaa ka waa 'e cin va. ⁴ -Yee "wɛan
-kaa -batize drɛdɪ bɛ, e ya "le -cɛɛ ka
-kaa 'vale Zozi Crizi nun -a ɛn o -kaa
'wɔ 'e cin va. E drɛ zɪɛ 'nan -e -cee
ta wɔ -pɛ 'e 'kɔn 'e -trɛ, "le zɪ -kaa
'tɪ Bali -le 'plɛblɛ Zozi Crizi wɪuan
-kanɔn 'va ɛn -yee ta wɔ -pɛ drɛ 'e -trɛ
bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn! -Kaa -batize drɛdɪ
bɛ, e ya "le -kaa drɛ Crizi nun -a min
-tɔwɪ "a -yee -kadɪ -ji. -Yee "wɛan
Crizi -le wɪuandɪ -kanɔn 'va bɛ, -kaa
ya "nyian "le min -tɔwɪ "le 'wɪ 'zʊ -
kaa 'vale waa. ⁶ -Kaa -tɔ 'nan, min
nɛn -kaa cɪ -a "nɛn 'e tɛdɛ bɛ, -yɛɛ ka
'o 'vale Crizi -a! -Yee "wɛan -cee 'wɪ
'wɪdɪ "drɛ 'kɔɛ nɛn -kaa da 'gʊɛ -a -
nan a 'e 'nyandɪ. E drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ
'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'e vɪɛ 'e 'kɔn "nyian
-kaa da dɪ. ⁷ Kɔɔ min nɛn e -ka bɛ,
te 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da
"dɪ.

⁸ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, -kaa ka -kaa 'vale
Crizi -a. -Yee "wɛan -kaa yi -tɛra "da
tɪɪɪ 'nan, Crizi -le 'belidɪ bɛ, -kaa
-taa "kɔnɛ "nyian -a "nɛn "blɪnɔn
'a -kaa 'vale waa. ⁹ Kɔɔ -kaa -tɔa
'nan, Crizi nɛn e wɪuan -kanɔn 'va
bɛ, ya'a "nyian kaa dɪ. ɛn -ka -le
'plɛblɛ 'ka "nyian "da "dɪ. ¹⁰ Crizi -
ka 'e 'pa -a -tɔwɪ ɛn yaa drɛ 'li "fo "le
vɛ -a. 'Wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ɛ 'ka "va
'zia. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ -a yiɛ a "man,
ɛn Bali nɛn yaa 'sua.

¹¹ -A -tɔwɪ "nɛn 'e 'kɔn 'cee vɛ -
a "nyian. 'Ka -tɔ 'nan, ka ya "le

minnun nɛn o kaa, ɛn 'wɪ 'wɪdɪ "le
'plɛblɛ 'ɛ 'ka o va zia bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.
'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka drɛ min -tɔwɪ
"a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wɛan
'ka yiɛ a "man Bali -le vɛ -a, ɛn kaa
'sua.

¹² -Yee "wɛan te 'ka 'wɪ "man -e 'wɪ
'wɪdɪ "nɛn 'e 'ka 'pla dɪ! -Yɛɛ cɪ "le
'ta wɔladɪ 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ
"da -le 'wɪ 'zʊ. ¹³ ɛn "nyian bɛ, te 'ka
'man mɛnnun -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ
ɛ -e 'o drɛ 'wɪ 'wɪdɪ "le 'nyranman
'pa vɛ -a dɪ. 'Pian 'ka 'fli 'nɔn Bali ɛ
"le minnun nɛn o wɪuan -kanɔn 'va
ɛn o yiɛ a "man "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ɛn
'ka 'man mɛnnun -nɔn Bali ɛ, Bali
-le 'wɪ "yi "drɛ vɛ -a. ¹⁴ Maan ve 'cɛɛ
'nan, 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ka "nyian
kɔan 'ka da dɪ. Kɔɔ Bali -le "yi drɛ
'cee vɛ -a, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian
'ka da dɪ.

'Wɪ 'yi "drɛdɪ Zozizan 'sɔ

¹⁵ -Te maan 'vɪ 'nan, Zozinɔn a
Bali -le "yi 'wɪ -le "wɛan -pei -le
'plɛblɛ 'ka "nyian o da dɪɛ, -a -ci nɛn
'nan, -si a 'e 'nɔndɪ -wɛ -e 'o 'fʊ 'wɪ
'wɪdɪ "drɛdɪ man? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ 'fo
"dɪ. ¹⁶ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ -a 'nan, -te
min wɪ "man 'nan 'e dra min -tɔ
'suzan 'a bɛ, e 'nyranman "paa 'e
'tazan zɪɛ -yrɛ ɛn e 'ta wɔla -a wei da.
Te e drɛ 'sɪɛn "le 'e 'tazan -le nɔan -
le 'wɪ 'zʊ. -A -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee
vɛ -a. -Te ka wɪ "man ɛn 'wɪ 'wɪdɪ
'ka 'pla bɛ, te ka drɛ "le 'wɪ 'wɪdɪ "le
nɔan -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn e -taa "bɔɛ
'ka man -a 'le 'srannan "bɛ, -nyrɛn -
kadɪ -a. ɛn -te ka wɪ "man 'nan ka
'ta wɔla Bali wei da bɛ, te ka drɛ "le
Bali -le nɔan -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn e -
taa "drɛɛ 'cee vɛ -a -a 'le 'srannan
"bɛ, -nyrɛn 'nan Bali 'ka "siala min
tɪɪɪ 'a 'e 'ɛ.

¹⁷ -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ 'li 'e tɛdɛ
bɛ, ka ya "le 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔannun
-le 'wɪ 'zʊ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali -le
'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa paa 'ka 'ji bɛ,
ka wɪ "man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, ɛn ka
ya 'ta wɔlanan "da. ¹⁸ 'Wɪ 'wɪdɪ "le
'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. Ka drɛ
"le Bali -le nɔannun -le 'wɪ 'zʊ 'nan
-e 'ka 'wɪ "yi "drɛ.

19 Ka ya blaminnun -a, -yee 'wεan 'winun nen blamin -a ve be, -a da nen 'an 'ci nrøn en an ci 'winun 'gυe -a vnan. 'Li 'e tede be, 'ka 'man mennun -nøn 'wι 'wliδi "nen e 'ka 'le blamin 'e dre diε -a dreδi le, en ka Bali -le -pei -tø winun srε -pε "kaga 'ji. 'Pian 'be nen 'gυe, 'ka 'man mennun be, 'ka -nøn Bali le 'wι "yi "dre ve -a. 'Wι zιε -a dreδi 'be -maan 'cee 'ta wυ -pε -taa 'søle Bali le.

20 Fε -le "wεan nen an 'wι zιε -a 'vι be, -yεε ci 'nan, tυ nen ka ya 'wι 'wliδi "dreδi lø "le nōan -le 'wι 'zυ be, te 'wι "yi "dreδi "cεε -kaa "paala di. 21 En tυ zιε -a man be -mε "nen kaa 'yι 'wι zιε -a dreδi -ji? Maan ve 'cεε 'nan, 'be nen 'gυe, -te ka ya 'ka 'ci "nrønnan 'wι zιε -a da be, -a 'yra 'ka -tea 'sien. Kōø kaa -tōa 'nan -a 'le 'srannan "nen -kadι -a.

22 'Pian 'be nen 'gυe, ka 'ka "nyian 'wι 'wliδi "dreδi lø "le nōan -le 'wι 'zυ di. Ka ya Bali 'sunan "le -yee nōannun -le 'wι 'zυ. 'Wι zιε -a dreδi 'be -maan 'cee 'ta wυ -pε -taa 'søle Bali le, en -a 'le 'srannan "be Bali 'belidι nen ya'a 'nyaan diε -a -nōan 'cεε.

23 'Wι 'wliδi "dreδi man -pan nen -kadι -a. 'Pian Bali -le "yi "nen yaa -nøn -cεε 'e "tun "be, -nyren 'belidι nen ya'a 'nyaan diε -a. Ka dre min -tøwli "a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wεan 'belidι zιε e dre -cee ve -a.

7

-Pei -le 'pleble 'ka "nyian Zozinøn da di

1 'An "bυι Zozinøn, ka -peinun -tōa. En kaa -tōa 'nan, -te min -ka be, te -pei -le 'pleble 'ka "nyian "da "di. 2 An -kōlaman maan -kōnman li 'padι 'lee -kōnnen 'padι man. -Pei "e 'nan, lūmøn nen e -kōnnen 'pa be, -te -a -sran yie a tian "man "be, ya'a 'sia 'e 'sran zιε -a wlu 'li "fo "di. 'Pian -pei -a -si -nøn -yrε 'nan, -te -a -sran -ka be, e -kōlaman -e 'e -kōnnen pee 'pa. 3 -Te -a -sran yie a tian "man, en e -kυ -klōnmøn pee -va be, te e 'wι 'wliδi dre -kōnnen -wεεδι -a. 'Pian -pei -a -si -nøn -yrε 'nan, -te -a -sran -ka be, e -kōlaman -kudι -a -klōnmøn

pee -va, 'nan -e 'o cin 'pa. 'Wι zιε e 'ka -kōnnen -wεεδι -a "fo "di.

4 'An "bυι Zozinøn, 'wι 'tøwli zιε an -kōlaman maan -kōnman 'ka man. Zozi Crizi -ka yiba "plan da, en ka dre min -tøwli "a 'ka 'vale waa. E ya "le 'cee -kadι -le 'wι 'zυ -pei -va zia. 'Be nen 'gυe, ka dre 'sien min nen e wluan -kanøn 'va be -yee ve -a. E dre zι 'nan -e -kaa Zozinøn be, -kaa Bali 'su 'wι "yi "dreδi -a.

5 'Li 'e tede te -ka'a tian drele Zozi 'le ve -a diε, te -kaa 'ta wōla -kaa 'bø 'ci 'sø winun -wliδi "da. En -pei 'bø 'le 'pleble 'be 'ta -tōa -kaa man -kaa 'bø 'ci 'sø 'winun zιε -a da ta wōδι -a. -Yee "wεan 'winun nen -a 'le 'srannan "a -kadι -a be, -kaa dre.

6 'Pian 'be nen 'gυe, -pei -le 'pleble 'ka "nyian -kaa da di. -Kaa ya "le min -kadι -le 'wι 'zυ -pei -va zia. -Yee "wεan -kaa ya Bali 'sunan -pε -trε -ji 'ta wōladι -a 'wι nen Bali lei 'saun -a 've be -a da. -Ka'a 'ta 'wōla "nyian -pei -tø winun da -e -kaa Bali 'su "le zι waa dra 'e tede be -yee 'wι 'zυ di.

-Pei 'be -maan blamin -a -tōa 'nan e ya 'wι 'wliδi "drezan -a

7 -Te maan 'vι 'nan, -pei 'le 'pleble 'be 'ta -tōa -kaa man en -kaa 'wι 'wliδi "dra be, -a -ci nen 'nan -pei a 'wι 'wliδi "a? -Ceje, e 'ka zι "fo "di. 'Pian -kaa -tōa 'nan, "te -pei "ka "diε, "te fe nen e ci 'wι 'wliδi "a be blamin 'ka -a tōa di. Fε nen maan 'vι zιε -yεε ci 'nan, blamin ci 'sø winun a -wliδi, -kaa -tōa zι, kōø -pei -a 'vι 'nan: «Te blamin 'bli 'e bυ fe nen e 'ka -yee ve -a diε -a man di.» 8 'Wι nen -pei -a 'vι zιε, -a 'bø nen 'wι 'wliδi "a 'si, en e 'pleble 'sia 'an da -a. -A -nan nen an 'wι 'wliδi 'tø tōδυ pεenøn dreδi 'sia. Fε nen maan 'vι zιε -yεε ci 'nan, tυ nen -pei "ka "diε, 'wι 'wliδi 'ka 'pleble 'silεa 'an da di. 9 Kōø 'e tede be, -pei -le 'pleble 'ka 'an da di. Tυ zιε -a man be te 'an 'man yra flu. 'Pian tυ nen -pei 'pleble "siala 'an da be, zι e 'bø be, -a -nan nen 'wι 'wliδi 'pleble 'sia 'an da, 10 en an dre min -kadι -a Bali 'le. 'Wι 'kpa nen, Bali

'yee -pei -tō winun -nōn min le 'nan -e 'e 'belidi yi. 'Pian -pei zīe yaan 'nōn -ka le. ¹¹ Fē nēn maan 've zīe -yēē cī 'nan, tō nēn -pei 'plēble 'sia 'an da bē, -a -nan nēn 'wī 'wliđi 'plēble 'sia 'an da "nyian. Yaan see paa, 'nan 'an -pei -tō winun srēēn yaan -nōn -ka le. ¹² 'Pian -pei 'bō "fo "bē e ya Bali -le vē -a. En -pei -tō winun pēēnōn bē, e ya 'saun Bali 'le, e ya tiglī, en e ya 'kpa.

¹³ Fē nēn e cī 'kpa bē, e -kōlaman e min -nōan "ka le? -Cēje, -pei "cēē min -nōn -ka le dī. 'Wī 'wliđi 'bē drē. -Pei nēn e cī 'kpa bē, yaa 'si en 'yaan see paa 'a, 'nan -e 'yaan 'nōn -ka le. 'Winun zīe -a drēđi 'bē -maan minnun pēēnōn -yee -wliđi "cī 'yi.

¹⁴ -Kaa -tōa 'nan, -pei -tō winun 'si Bali va. 'Pian 'an 'bō 'gūē, blamin nēn 'maan, en an ya 'wī 'wliđi 'lō "le -yee nōan -le 'wī 'zō. ¹⁵ 'An drē winun 'ka 'sia 'an 'bō 'va da dī. Kōō 'wī nēn an cī "vale 'an dra bē, ma'an 'bē dra dī. 'Pian 'wī nēn -a drēđi 'wī "naan 'an man bē, -a 'bō nēn maan dra. ¹⁶ 'Wī zīe -yēē -kōōnman 'nan, an Bali -le -pei -tō winun "siala 'wī "yi "a. Kōō an 'ka "vale 'an 'wī 'wliđi "nēn maan dra zīe -a dra dī. ¹⁷ 'Mēn "cēē 'wī 'wliđi 'bō zīe -a dra 'an yiē man dī. 'Pian 'wī 'wliđi 'bō nēn an drē -yrō "le nōan -le 'wī 'zō bē -yēē 'ta -tōa 'an man, en maan dra.

¹⁸ Maan -tōa 'nan, 'an 'bō blamin 'gūē, 'wī "yi "drēđi 'ka 'an nyēn va dī. Kōō an ya "vale 'an 'wī "yi "dra, 'pian 'an 'pē 'ka 'sōa -a drēđi -a dī. ¹⁹ 'Wī "yi "nēn -a -cin cī 'an 'ji "le 'an drē bē, ma'an 'bē 'dra dī, 'pian 'wī 'wliđi "nēn an 'ka "vale 'an dra dīe -a 'bō nēn maan dra. ²⁰ En -te an 'wī zīe -a dra bē, yaa -kōōnman 'nan, 'mēn "cēē dra 'an yiē man dī. 'Pian 'wī 'wliđi 'bō nēn an drē -yrō "le nōan -le 'wī 'zō bē -yēē 'ta -tōa 'an man, en maan dra.

²¹ 'Winun 'bō nēn maan dra zīe, -yēē -maan maan -tōa 'nan, 'wī "yi "cin 'a 'an 'ji 'nan 'an drē, 'pian mēēn "tūē -e 'an 'wī 'wliđi "drē. ²² 'Mēn cī "nrōndi va bē, an Bali -le -pei -tō winun "siala 'wī tiglī 'a "le 'an 'ta wōla "da. ²³ 'Pian 'an drē winun -ko

-si pee da zia. -Si pee zīe e ya -si nēn e 'ka "vale Bali -le -pei 'e 'kōn dīe -a. 'Ta wōladī -si zīe -a da bē, -yēē 'an drē 'wī 'wliđi 'lō "le -yee nōan -le 'wī 'zō. En an 'wī 'wliđi "dra.

²⁴ 'Wī -dan 'bē 'bō 'an man. -Tī nēn maan ye -e 'yaan 'sō 'wī zīe -yrō? En -tīe 'an "sia -ka -lō? ²⁵ 'An -ciala Zozi Crizi -va -e 'an -kaa "tī Bali muo "fō, kōō -yēē 'wī zīe -a drē.

Maan 'le -seanla -a vīđi -a 'nan, 'mēn cī "nrōndi va bē, an drē Bali -le -pei -lō "le -yee nōan -le 'wī 'zō. 'Pian 'an drē winun va bē, an ya 'wī 'wliđi 'lō "le -yee nōan -le 'wī 'zō.

8

Bali lei 'saun 'bē Zozizan "paala

¹ 'Bē nēn 'gūē, minnun nēn o drē Zozi Crizi -le vē -a bē, Bali -le tin -tēđi o da 'si o man. ² Kōō Bali lei 'saun 'bē o "paala. -Yēē "wēan 'belidi 'kpa drē -wee vē -a, en o drē min -tōwli "a o 'vale Zozi Crizi -a. 'Wī zīe -yēē "wēan o 'sō 'wī 'wliđi "le 'plēble 'lō, en -ka -le 'plēble 'ka "nyian o da dī.

³ -Kaa ya blaminun -a -le "wēan bē, Bali -le -pei 'ka -kōlale 'wī 'wliđi "le 'plēble 'sīđi -a -kaa da dī. 'Pian Bali -a drē. 'E 'pī 'pa 'sia 'trēda "le blamin -le 'wī 'zō. En e tin -tē "da blaminun -le 'wī 'wliđi "drēđi man. E -ka 'wī zīe -a -ji. ⁴ Bali 'wī zīe -a drē 'nan -e 'wī nēn -pei -a 'vī bē 'e drē -cēē vē -a. 'Wī zīe -nyrēn 'nan, -kaa -kōan "min tiglī 'a Bali 'le. E ya -kaa nēn -ka 'a 'ta 'wōla -kaa 'bō 'cī 'sō winun da dī, 'pian -kaa 'ta 'wōla 'wī nēn Bali lei 'saun -a ve bē -a da bē -cēē vē -a.

⁵ Fē nēn maan ve zīe -yēē cī 'nan, minnun nēn o 'ta 'wōla 'o 'bō 'cī 'sō winun da bē, o 'bō 'cī 'sō winun nēn waa -wēēman. 'Pian minnun nēn Bali lei 'saun 'bē o "paala bē, 'wī nēn e "sia Bali lei 'saun 'va bē, -a 'bō nēn waa -wēēman 'nan 'o dra. ⁶ Maan ve 'cēē 'nan, 'ta 'wōladī min 'bō 'cī 'sō winun da bē, -a 'le 'srannan "nēn -kadī -a. 'Pian min nēn yaa -wēēman 'nan, 'e 'ta 'wōla 'wī nēn Bali lei 'saun -a ve bē -a da bē, 'belidi nēn ya 'a

'nyaan dīe e ya -yee vε -a. En -fōdī -trōō a -yee vε -a. ⁷Min nēn e 'ta wōla 'e 'bō 'ci 'sō wīnun da bε, e ya Bali 'nanmanzan 'a. Kōō ya'a 'ta 'wōla Bali -le -pēinun da dī. En 'wī 'kpa, -a san 'ka 'kōlaman -a drēdī -a "fō "dī. ⁸-Yee "wεan minnun nēn o 'bō 'ci 'sō wīnun 'bε o "paala bε, wa'a 'kōlaman -e 'o 'sō Bali lε "fō "dī.

⁹'Cee vε bε, 'ka 'bō 'ci 'sō wīnun "cεε 'ka "paala 'nyian dī, 'pian Bali lei 'saun nēn. -Te e ya 'wī 'kpa -a 'nan Bali lei 'saun a 'ka 'lō bε, -a -nan nēn e 'ka "paala. Maan ve 'cεε 'nan, min nēn Crizi lei 'saun 'ka -yrō "dīe, te -a san 'ka Crizi -le vε -a dī. ¹⁰'Pian 'cee vε bε, 'ka 'vale Crizi -a ka drε "le min -tōwli "le 'wī 'zū. 'Bε nēn 'gūe, 'ka po -le -kōndī 'le 'srannan "nēn -kadī -a, ka 'wī 'wīdī drε "le "wεan. 'Pian Bali 'ka drε min tīglī 'a 'e 'lε, -yee "wεan Bali lei 'saun 'belidī -nōn 'cεε. ¹¹Bali 'bε Zozi Crizi wluan -kanōn 'va. -Yee "wεan kaa nēn Bali lei 'saun a 'ka 'lō bε, Bali 'bō 'belidī -nōn 'ka po nēn e -taa "kalε bε -yrε. Kōō ka drε "le min -tōwli "le 'wī 'zū 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a.

¹²'An "bōi Zozinōn, 'wī nēn Bali lei 'saun -a ve -cεε bε, -a da nēn -kaa 'ta wōla. -Yεε cī -kaa da "le fiēn -le 'wī 'zū. 'Pian wa'a vīlε 'nan -kaa 'ta wōla -kaa 'bō 'ci 'sō wīnun da dī. ¹³Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan, -te ka 'ta wōla 'ka 'bō 'ci 'sō wīnun da bε, -a 'le 'srannan "nēn -kadī -a. 'Pian -te ka Bali lei 'saun 'tōi ēn e 'ka 'bō 'ci 'sō wīnun yi -ka bε, 'belidī dra 'cee vε -a.

¹⁴Minnun pēēnōn nēn Bali lei 'saun o "paala bε, o ya Bali -le 'nēnnun -a. ¹⁵Lei nēn Bali -a -nōn 'cεε bε, -a -ci "cεε 'nan, ka ya Bali -le nōannun nēn o "klanman Bali lō bε waa dī. 'Pian -a -ci nēn 'nan, ka drε Bali -le 'nēnnun -a. -Yee "wεan nēn -kaa -kōlaman Bali laabōdī -a -kaa "tī -baba. ¹⁶Bali lei 'saun 'bō 'bε -cīn -tōa -kaa 'jī 'nan, 'wī 'kpa, -kaa ya Bali -le 'nēnnun -a. ¹⁷-Yee "wεan -te -kaa ya Bali -le 'nēnnun -a bε, "yīnun nēn Bali -tō "da 'nan 'e dra 'yee minnun lε bε, -kaa blīnan a "va. -Kaa blīnan a "va -kaa 'vale Crizi -a. Kōō 'bε nēn 'gūe, -te -kaa ya

-kaa yra yīnan Crizi -le "wεan bε, e dra 'wī 'kpa -a -e Bali 'e 'tō -dan -nōn -cεε -kaa 'vale Crizi -a tū -fōla "da "jī.

Zozinōn -taa "drεlε Bali -le -dan "nēn "blīnōn 'a

¹⁸Maan -tōa 'nan, Bali -le -dan nēn -kaa -taa "drεlε -a "nēn "blīnōn 'a bε, e "mlīan yra yīdī nun pēēnōn nēn -kaa man tū 'gūe -a -jī bε -a da. ¹⁹'Wī 'kpa, Bali -le -dan zīe e -taa "drεlε Bali -le 'nēnnun -le vε -a tū -fōla "da "jī. -Yee "wεan Bali -pε drε fēnun pēēnōn 'ci 'kla "tra yi zīe -a -pēndī -a dī. ²⁰Kōō Bali -pε drε fēnun zīe o ya -nan 'e "tun, ēn yi -tū bōa "bε -e o -nan 'e 'nyan. Bali -pε drε fēnun 'bō "cεε wεε 'nan 'e drε zī dī, Bali 'bō 'bε 'vī 'nan 'e drε zī. 'Pian Bali 'tō "da 'nan, ²¹yi -tū bōa "bε, -ka -le 'plēblε zīe e "sia o da. Tū zīe -a man bε 'belidī nēn Bali -le 'nēnnun -le vε -a bε, e -kōan -wee vε -a "nyian.

²²-Kaa -tōa 'nan, Bali -pε drε fēnun pēēnōn bε, o "koe "a -nyannan, ēn o ya -trunna "le lūnōn nēn e -fō -srūnan bε -yee 'wī 'zū.

²³'Pian Bali -pε drε fēnun 'bō 'saza "cεε dī, -kaa 'bō "nyian -kaa nēn Bali 'yee lei 'saun 'nōn -cεε fε 'tēdε -a bε, -kaa ya -trunna -kaa 'jī. -Kaa ya yi nēn Bali -kaa dra 'yee 'nēnnun -a 'e 'va nun bε -a -pēnna. Tū zīe -a man bε, -ka -le 'plēblε 'ka 'kōan "nyian -kaa da dī.

²⁴'Bε nēn 'gūe -kaa 'bli a "da 'nan, -kaa ya -kaa 'sidī 'wī 'jī, 'pian -a -ci 'ka tīan 'e bōladī 'weīn dī. Kōō -te fε nēn min 'bli -a -yrε 'nan yaa 'yī bε, wa'a "nyian -a ve 'nan -a 'bli -a -yrε "dī. Fε nēn min -a ye 'e yīe 'a bε ya'a 'kōlaman -e 'e vī 'nan 'e 'bli -a -yrε "dī. ²⁵'Pian -cee vε bε, fε nēn -ka'a ye tīan -kaa yīe -a dīe, -a lε nēn -kaa 'bli a, ēn -kaa 'man a 'e -srandī -a man -pēndī -a.

²⁶Bali lei 'saun 'bε -tōa -kaa 'wlu 'wī zīe -a drēdī -a. -Kaa "koe 'ka -kaa da dī, ēn zī kō -kaa 'wī tīn 'ba Bali lε bε, -ka'a tōa dī. -Yee "wεan nēn Bali lei 'saun 'bō 'bε -tōa -kaa 'wlu -e 'wī nēn blāmin 'ka 'kōlaman -a vīdī -a dīe 'e vī Bali lε. ²⁷En Bali 'bō nēn e

min ci w1 -tōa "bε, 'w1 nen Bali lei 'saun ci "vale 'e ve bε, yaa -ci maan. Kōō minnun nen o ci Bali -le vε -a bε, o lε nen Bali lei 'saun Bali trv "baa "le z1 Bali ci "va "bε -yee 'w1 'z0.

28 -Kaa -tōa 'nan, 'w1 pεenōn nen e bōa Zozinōn man bε, Bali -a dra - e 'e 'kōn -wee 'w1 "yi "a. Kōō o Bali ye "yi, εn e o laabv "le z1 e ci -a 'bō 'ci 'sō 'a bε -yee 'w1 'z0. 29 Minnun nen Bali o 'si "va 'e 'cēn bε, e o 'pla 'e 'cēn 'nan, o -taa "drele "le 'e 'p1 -le 'w1 'z0. Yaa dre z1ε 'nan, -e -a 'p1 'e 'kōn "bōunun "kaga z1ε o yei 'nen flin -a. 30 Minnun nen Bali o 'pla 'e 'cēn bε, e o laabv. En o 'bō nen e o laabv bε, e o dre min tighl 'a 'e 'lε. En o 'bō nen e o dre min tighl 'a 'e 'lε bε, e 'tō -dan nōn -wle.

Bali -le blamin yidi "yi "bε -a -kōōn "manvε "ka "d1

31 'W1 pεenōn z1ε e ya "le 'e -kaa "koe "tō -kaa da. Kōō -te Bali a -kaa va zia bε, min 'e 'ci "paa -kaa man, 'pian ya'a -kōlaman 'w1 'tō dre d1 -a -cεε "fo "d1. 32 Bali 'ka 'e 'p1 'tūle 'e "tun "d1, yaa -nōn 'sraga bōvε -a -kaa pεenōn man. -Yee "wεan e 'w1 "yi pεenōn dra -cεε -kaa 'vale -a -p1 -a. 33 Minnun nen Bali o 'si "va 'nan 'o 'kōn 'yee vε -a bε, min -tō 'ka 'kōlaman 'w1 'tō d1 -a o man d1. Kōō Bali o dre min tighl 'a 'e 'lε. 34 'W1 'kpa nen, min -tō 'ka 'kōlaman tin -tē d1 -a o da d1. Kōō Zozi Crizi -ka -wee "wεan. En "nyian bε, e wluan -kanōn 'va, εn e ya Bali -pε "yi "da 'nan te e Bali trv "baa -kaa Zozinōn 'le 'w1 man.

35 Crizi -le -kaa yidi "yi z1ε, -mε 'bε -kōlaman -kaa 'sidi -a -a -sru? -Te e ya yra yidi -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. En -te e ya "kland1 -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. En -te e ya 'tε 'pad1 min da -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. En -te e ya dra -tē d1 -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. En -te e ya 'yalε -tē d1 -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. En -te e ya 'w1

bō d1 min man -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. En -te e ya -kad1 -a oo, ya'a 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "d1. 36 'W1nun z1ε e ya 'e 'cēn -tē d1 Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cēn. Kōō e ya 'e 'cēn -tē d1 'nan: «Kv dre 'yie vε -a -le "wεan tō -tō d1 pεenōn man bε, 'kō 'ta 'a 'e 'flulad1 -ka lε. En minnun 'kō "siala 'blanun nen o ya -tē vε -a bε waa.»

37 'Pian 'w1 pεenōn z1ε -a -ji bε, maan ve 'cεε 'nan, -kaa wulo bōala "va. Bali nen e -kaa 'yi "yi "bε, -yεε dra -e -kaa wulo 'e bōla "va. 38 Maan -tōa 'kpa tighl 'nan, fε -tō 'ka 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -yee yidi "yi -sru "d1. -Te e ya -kad1 -a oo, εn -te e ya 'belidi -a oo, -a -tō 'ka 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "d1. -Te e ya Bali -le 'pasianōn nen laji bε waa oo, εn -te e ya lei -wli d1un -a oo, -a -tō 'ka 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "d1. -Te e ya tō 'gōvε -a -ji fεnun -a oo, εn te e ya tō nen e -taa "bε -a -ji fεnun -a oo, -a -tō 'ka 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "d1. -Te e ya fεnun nen o min "paala bε waa oo, -a -tō 'ka 'kōlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "d1. 39 'O 'kōn laji oo, εn 'o 'kōn 'trēda oo, wa'a 'kōlaman -e 'o -kaa 'si -a -sru "d1. 'W1 'kpa nen, Bali -pε dre fε -tō 'ka 'kōlaman -e 'e -kaa 'si Bali -le blamin yidi "yi -sru "d1. Yidi "yi z1ε Bali cila -kaa san Zozi Crizi -va εn yaa -ci kōōn -cεε.

9

Izrael 'nōn -mienun Bali -le "yi "fōla 'o "trōen -sru

1 'W1 nen an "ta -a ve 'gōvε, Crizi -a -tōa 'nan 'w1 tighl nen. 'Wlu "cεε maan -sεan "d1. Bali lei 'saun -a -tōa "nyian 'nan 'w1 'kpa nen, εn 'mēn 'ci "nrōnd1 'ka tin tēa 'an da "fo "d1. 2 -Te 'an 'ci nrōn 'an "bō Izrael 'nōn da bε, an 'ta dra -trōdrō, εn 'w1 "naan 'an man. 3 -Yee "wεan 'te 'mēn 'sidi Crizi man -kōlaman paan -a dre d1 -a -e 'an "bō Izrael 'nōn 'o 'si 'w1 'ji bε, "te maan wεε 'nan Bali 'e 'an 'si Crizi man -kōōbli.

4 'Ka 'ci "nrōn 'w1 nen Bali -a dre Izrael 'nōn lε bε -a da! Bali o dre 'yee

'nennun -a. En e 'tə -dan nən -wle. En e -tə 'e wei da -wle 'nan, -si a 'e 'le 'sʊdɪ -wle -e 'o -pli 'e man. En e 'yee -pei -tə winun -nən -wle. En zɪ kɔ 'wee 'pan bɛ, yaa 'vɪ -wle. En e -tə 'e wei da -wle 'nan, 'e o "sia 'wɪ 'ji. ⁵ En o tranun nən 'li bɛ, -wɛɛ cɪ Bali -le min -dandannun -a. En 'nyian bɛ Crizi nən min 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, o va nən waa -ya blamin -a. Bali nən e ya fɛ pɛɛnɔn da bɛ, 'tə -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'wɪ nən yaa drɛ zɪɛ -a man 'li 'trilii. Amen!

-Tɪnun 'bɛ cɪ Bali -le minnun tɪgli 'a?

⁶ 'Wɪ nən Bali -tə "da Izrael 'nən lɛ zɪɛ -a "nən 'fʊ 'e "tun? -Cɛjɛ -a "nən 'ka 'fo 'e "tun dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Izrael 'nən pɛɛnɔn "cɛɛ cɪ Bali -le minnun -a dɪ. ⁷ O ya Abraam kludanɔn 'a. 'Bɛ a zɪ, 'pian o pɛɛnɔn "cɛɛ cɪ Abraam -le 'nennun nən Bali -a 'vɪ bɛ waa dɪ. Kɔɔ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan: «'ɪ 'pɪ Izak 'bɛ -taa 'i kludanɔn 'yalɛ.» ⁸ 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, 'nennun nən Abraam o -ya 'e 'pɔn -ji bɛ, o pɛɛnɔn "cɛɛ cɪ Bali -le 'nennun -a dɪ. 'Pian 'nennun nən e o -ya 'wɪ nən Bali -a 'vɪ bɛ -a da bɛ, -wɛɛ cɪ 'o "nrɔndɪ "le Abraam kludanɔn 'le 'wɪ 'zʊ. ⁹ Kɔɔ 'wɪ nən Bali -a 'vɪ Abraam lɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E 'nan: «Lɛ pee, tʊ 'bɔ 'leɪn 'gʊɛ -a man bɛ, "mɛn vɪnan 'an 'ta bɛ, tɛ 'i nan Sara 'nən 'klɔnmɔn -ya.»

¹⁰ En "nyian bɛ, 'wɪ nən e drɛ Rebeka -le vɛ -a bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. 'O 'vale 'kʊ tra Izak -a 'o 'pɔn 'si. ¹¹⁻¹² Tʊ nən tɛ wa'a tian 'nennun 'bɔ yra yɪlɛ dɪɛ, ɛn Bali -a 'vɪ Rebeka lɛ 'nan: «'Nɛn ceje 'bɛ -taa "drɛlɛ 'e -suannɛn 'suzan 'a.» Tʊ nən Bali 'wɪ zɪɛ -a vɛ Rebeka lɛ bɛ, tɛ 'nennun 'bɔ 'ka tian 'wɪ 'wɪldɪ "tʊwɪ "drɛlɛ dɪ, ɛn wa'a tian 'wɪ "yɪ "tʊwɪ "drɛlɛ dɪ. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, Bali 'ka min sia "va 'yee vɛ -a 'e drɛ winun man dɪ. 'Pian Bali min "sia "va "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹³ 'Wɪ 'kpa nən, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ dra. Kɔɔ e ya 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «An Zago 'yɪ "yɪ, ɛn an 'nan Ezo man.»

¹⁴ 'Wɪ nən an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a -cɪ nən 'nan Bali 'ka 'wɪ 'dra 'e 'nɔan da dʊv? -Cɛjɛ, -njɛɛ dɪ. ¹⁵ 'Pian 'wɪ nən Bali -a 'vɪ Moizi lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da "tʊ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«Min nən an cɪ "vale 'an nyrinda "sia bɛ,
-a san nən maan nyrinda "sia.
En min nən an cɪ "vale 'an "paa "va "bɛ,
-a san va nən an "paa.»

¹⁶ -Yee "wɛan Bali -le min nyrinda 'sidɪ 'lee -yee 'padɪ min va bɛ, ya'a 'sia min 'bɔ 'va dɪ. En e 'ka 'nan min -a -wɛɛman 'e 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a dɪ. 'Pian e "sia Bali 'bɔ nən min nyrinda -sɛan "da "bɛ -a va.

¹⁷ En "nyian bɛ, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nən Bali -a 'vɪ Ezipti mingɔnnɛn nən waa laabo Faraɔn bɛ -yrɛ "bɛ -a da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Mɛɪn drɛ mingɔnnɛn -a,
'nan 'yie "wɛan
-e minnun 'o 'mɛn 'plɛblɛ 'ci yɪ,
-e 'waan 'tə fuilaman
'trɛda 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.»

¹⁸ 'Winun zɪɛ -wɛɛ -kɔɔnman 'nan, min nən Bali -a "vale 'e nyrinda "sia bɛ, -a san nən yaa nyrinda "sia. En min nən Bali -a "vale 'e 'bli da -tɔa 'plɛblɛ -e 'e vɪlɛ 'e 'wɪ 'ci man dɪɛ, -a san lɛ nən ya dra.

¹⁹ -A -mɛnan blamin -kɔlaman -a laabʊdɪ -a 'nan: «-Tɛ 'bɛ -a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan nən Bali 'wɪ "nən -kɔɔnman min lɛ "mɛn? Kɔɔ min -tʊ 'ka 'kɔlaman -sa -fɔdɪ -a Bali 'nɛan dɪ.» ²⁰ E ya "le 'an laabʊ 'nan: «-Tɪ nən blamin -a, ɛn e -sa -fɔa Bali 'nɛan?» Kɔɔ blamin a Bali -pɛ drɛ fɛ "tun "a. En -pɛ drɛ fɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'wɪ 'tə 'e drɛzan man dɪ. ²¹ -Kaa -tɔa 'wein 'nan, -pɔ nən -pɔ -tɔzan cɪ "vale 'e -tɔa "bɛ, -a 'bɔ nən yaa -tɔa. Yaa -mie -tɔa "bɛ, wɛɛ boala 'ji min "fli yaa cin yɪnan, ɛn yaa -mie -tɔa "bɛ, 'o ya fɛnun trɛ -ji vɛ -a. Zɪ blamin cɪ Bali lɔ zɪɛ.

²² -Yee "wɛan, -tɛ Bali a "va 'nan 'e 'yee nyran -blɪdɪ -cɪ -kɔɔnman -e minnun 'o 'yee 'plɛblɛ 'ci yɪ bɛ, -a -nɔan da nɛn. 'Pian minnun 'bɔ nən o cɪ paan "le 'nan Bali 'e nyran -blɪ o

va -e 'e o -nan -nyan z1E, Bali 'e 'man -sran o va. ²³ Bali 'w1 z1E -a drE min peenun nen e ya "vale 'e o nyrinda "sia bE -wee "wEan. Minnun z1E e 'o 'si "va 'e 'cEen 'nan -e 'o 'yee -dan ci y1.

²⁴ -Kaa 'b0 Zozin0n nen, eN -kaa ya 'legl0n 't0d0 -ji 'n0n 'a. Bali 'ka min laab0E Zuif 'n0n 'saza 'va d1. ²⁵ 'W1 z1E Bali 'lewei v1zan -t0 a 'li waa laabo Oze, yaa 'v1 -a -nan 'm0n. K00 yaa crEen -tE Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nen o 'ka 'e 'cEen 'mEen minnun -a d1E,

an -taa "o laab0E 'mEen minnun. En 'legl0n nen

ma'an y1E "yi 'e 'cEen d1E,

an -taa -a laab0E 'an 'ci 's0 'legl0n.

²⁶ En "nyian bE, minnun nen

maan 'v1 -w1E 'nan,

ka 'ka 'mEen minnun -a d1E,

'o 't0 -taa "k0n1E Bali nen

-a y1E -a "man "bE,

-yee 'nEennun.»

²⁷ 'Pian Izrael 'n0n 'b0 'le vE -a bE, Bali 'lewei v1zan -t0 nen 'li waa laabo Ezai bE e 'w1 't0 'v1 -a -nan 'm0n. K00 yaa crEen -tE Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te Izrael 'n0n a "kaga

'le 'nan jemie man nyrEen -le 'w1 'z0 00,

o va min "nEen

"wEennEen "cE "nEen

Bali -a "sia 'w1 'ji.

²⁸ 'W1 nen Minsan -a 'v1 'nan

'e dra 'trEda bE,

yaa '1E s00man "fo,

eN yaa dra tada.»

²⁹ En Ezai -a 'v1 "nyian 'e 'cEen 'nan:

«"Te 'e 'k0n 'nan

'plEble pEEn0n 'san Bali 'ka -kaa klu

"wEenEen 't0lE 'trEda d1E,

"te -kaa -nan -nyan "le 'fla nen

waa laabo Sod0m bE -yee 'w1 'z0,

eN "te -kaa -nan -nyan "le 'fla nen

waa laabo Gom0r bE -yee 'w1 'z0.»

Yi -terad1 Zoz1 Crizi da man nen Bali min "siala 'e '1E min tigl1 'a

³⁰ 'W1 nen an "sia -a v1nan z1E, -a 'le 'srannan "nEen 'n0n? -NyrEen 'nan, minnun nen o 'ka Izrael 'n0n 'a d1, eN o 'ka -a -wEEnan 'nan, 'o -k0an "min tigl1 'a Bali '1E d1E, Bali o "siala

min tigl1 'a 'e '1E -wee yi -terad1 'e da man. ³¹ 'Pian Izrael 'n0n 'b0 nen waa wEe 'kpa tigl1 'nan, 'ta w0lad1 -pei -t0 winun da 'o 'b0 'le 'plEble 'a nen 'o -k0an "min tigl1 'a Bali '1E bE, wa'a b0lE -ji d1. ³² -ME "le "wEan nen Izrael 'n0n 'ka b0lE -ji d1? FE -le "wEan nen wa'a b0lE -ji d1E, -yEE c1 'nan, -wee -k0nd1 "min tigl1 'a Bali '1E bE, wa'a -wEe1E 'nan 'e 'si 'wee yi -terad1 Bali da va d1. 'Pian waa wEe 'nan, 'o -k0an "min tigl1 'a Bali '1E 'ta w0lad1 -pei -t0 winun da 'o 'b0 'le 'plEble 'a. -Yee "wEan o sr0Een -wi -k0lE nen e min -tiala bE -a man. -K0lE z1E Crizi nen. ³³ 'W1 z1E e ya 'e 'crEen -tEd1 Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cEen. K00 e ya 'e 'crEen -tEd1 'nan:

«Bali "e 'nan,

an -k0lE -t0 'pla ZeruzalEm.

-K0lE z1E minnun sr0Een -wia "man, eN e minnun -tiala.

Min oo min nen

e yi -tera -k0lE z1E -a da bE,

-a -pE 'ka 'sEanla 'e "tun "d1.»

10

¹ 'An "b01 Zozin0n, 'an 'nanman w1 a -t0wli, eN 'w1 nen maan laabo Bali l0 Zuif 'n0n 'le vE -a bE e ya -t0wli. 'W1 z1E -nyrEen 'nan Bali 'e Zuif 'n0n 'si 'w1 'ji. ² 'W1 'kpa, maan ve o man 'nan, o ya 'o k0alad1 Bali man 'kpa tigl1. 'Pian wa'a 'w1 't0d1 paa "va "d1. ³ K00 'w1 nen Bali -a drE 'nan -e 'e blamin 'sia min tigl1 'a 'e '1E bE, wEe -f0la 'o "tr0Een -sru. 'W1 z1E wa'a -ci maan "fo "d1, eN waa -wEeman tian 'nan 'o dra 'o 'b0 'le 'plEble 'a -e 'o -k0n min tigl1 'a Bali '1E. ⁴ 'Pian -kaa -t0a 'nan, 'ta w0lad1 -pei -t0 winun da -e Bali 'e min 'sia min tigl1 'a 'e '1E bE, Crizi -a yi -ka. E Bali -le -pei -t0 winun '1E s00, -yee "wEan 'bE nen 'g0E, yi -terad1 Crizi 'b0 da man nen Bali min 'siala 'e '1E min tigl1 'a.

⁵ 'W1 nen Moizi -a 'v1 bE, 'ka 'ci "nr0n "da "t0! "Ta w0lad1 -pei -t0 winun da -e Bali 'e min 'sia min tigl1 'a 'e '1E bE, Moizi -a 'w1 crEen -tE. Yaa crEen -tE 'nan:

«Min nen e 'ta 'wöla -pei -tö wunun da,
en ya'a -a -towli "ce "srêê diê,
e 'belidî ye.»

6 En min -tudv pëenön nen Bali o 'sia e 'le min tiglî 'a 'wee yi -teradî 'e da man bê, -wee vë a "yi. Koo Moizi -a cren -te "nyian 'nan:

«Te 'i 'ci "nrön 'nan,
-tiê -taa "kölê laji
-e 'e 'ta min 'sizan 'wî 'ji -a dî?»

7 «En te 'i 'ci "nrön "nyian 'nan,
-tiê -taa "kölê -yremo fla
-e 'e min 'sizan 'wî 'ji wluan -kanön
'va dî?»

8 'Pian -wee vë nen 'gv. E ya 'e 'cren -tedî 'nan:
«Bali wei a 'e -plidî 'ka man -kogo.
E ya 'ka 'bö 'le,
en e ya 'ka souba ji.»

'Wî zîe e ya yi -teradî Bali da 'wî nen kva ve 'cêê bë -a. 9 -Nyren 'nan, min oo min nen yaa ve 'e 'le 'nan, Zozî a Minsan -a, en e yi -teala "da 'nan, Bali -a wluan -kanön 'va bë, min zîe Bali -taa -a 'silê 'wî 'ji. 10 Koo -te min yi -teala Crizi da 'e 'bli pëenön 'a, en yaa ve 'e 'le 'nan, -yêê ci Minsan -a bë, min zîe Bali -taa -a 'silê min tiglî 'a 'e 'le, en yaa "sia 'wî 'ji. 11 'Wî zîe e ya 'e 'cren -tedî Bali -le 'fluba 'ji. Koo e ya 'e 'cren -tedî 'nan:
«Min oo min nen
e yi -tera Minsan da bë,
-a -pê 'ka 'sëanla 'e "tun "dî.»

12 'Wî nen 'e 'cren -tedî zîe e ya blamin -tudv pëenön 'le vë -a. -Te min a Zuif min -a oo, en -te min a 'lêglön 'pêe -ji min -a oo, o san a -towli. En e "yi "dra min -tudv pëenön nen waa trv "baa bë -wle. 13 Koo e ya 'e 'cren -tedî 'nan:
«Min oo min nen
e Minsan trv "baa bë,
Bali -taa -a 'silê 'wî 'ji.»

Israel 'nön 'le toba wei "ka "dî

14 -Kaa -töa 'nan, -te minnun 'ka yi teala Minsan da diê, wa'a -kolaman -e 'o trv 'ba dî. En -te minnun 'ka Minsan -le 'wî manlê diê, wa'a -kolaman -e 'o yi -tera "da "dî. En -kaa -töa "nyian 'nan, -te min 'ka

Minsan -le 'wî vilê minnun lê diê, wa'a -kolaman -e 'o man dî. 15 En min -tv "ka -e 'e Minsan -le 'wî vî minnun ê, te Minsan 'ka -a 'palê -sia dî. 'Pian 'wî zîe Bali -a drê Izrael 'nön "le "le. 'Wî nen 'e 'cren -tedî Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cên bë, -a da wî 'bê drê -wee vë -a. Koo e ya 'e 'cren -tedî 'nan:

«E drê 'wî "yi "a,
en minnun nen
o 'wî 'nönön ve bë o -ta.»

16 'Pian Izrael 'nön "kaga 'ka 'ta wöla 'wî 'nönön zîe -a da dî. 'Wî 'bö nen waa drê zîe Bali 'lewei vîzan Ezai nen 'li bë yaa 'vî -a -nan 'man. Koo yaa cren -te Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan, min "kaga 'ka yi -telea 'yie
'wî nen
kva 'vî bë -a da dî.»

17 Maan ve 'cêê 'nan, yi -teradî Bali da bë -a pou 'sia 'wî nen min -a maan "bë -a va. En 'wî zîe 'wî 'pêe "cêê dî, Crizi -le 'wî nen.

18 -Yee "wëan maan laabo "mên 'nan, 'wî zîe -a 'bö nen Izrael 'nön 'ka "o "manlê dov? -Cêjê, -njêê dî. Waa 'man -goezee. Koo e ya 'e 'cren -tedî Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan -le 'pasianön 'ku
'trêda fê pëenön 'nan,
en o wei fuilaman 'trêda "fo.»

19 -Te 'bê "cêê diê, 'wî nen waa 'man bë -a 'bö nen wa'a -ci manlê dov? -Cêjê, -njêê dî. Waa -ci 'man -goezee. Moizi -wee 'wî 'vî 'e 'cên. Koo yaa cren -te o man 'nan:

«Bali "e 'nan,
an -taa -a drêê
-e 'ka man bv minnun nen
wa'a 'kän paan 'mên minnun -a diê
o va.

En an -taa 'bli 'föê 'ka 'ji minnun nen
wa'a paan 'an 'töa diê o man.»

20 En Ezai "e 'wî zîe -a 'vî "nyian. Koo yaa cren -te 'nan:

«Bali "e 'nan,
minnun nen o 'ka paan 'an -wëenan
diê waan 'yi.

En minnun nen
wa'a -wêêê paan 'nan
'waan -töa "diê,
'an 'fli köön -wle.»

21 'Pian Ezai -a 'vɪ Izrael 'nɔn 'le vɛ -a 'nan:
 «Bali 'e 'nan,
 'an 'pɛ -fu 'e 'sʊdɪ "ji minnun nɛn
 o "trɔɛn "yuyu "taan,
 te waan wei fuimlan 'nan bɛ -wɛ.»

11

*Bali 'ka 'e yie 'sile 'yee minnun
 Izrael 'nɔn 'va dɪ*

1 -Yee "wɛan maan laabo "mɛn 'nan, Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee minnun -a dʊv? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. Kɔɔ 'an 'bɔ 'gʊɛ, Izrael min nɛn 'maan, ɛn Abraam 'bɛ cɪ 'an tra -a. Waan 'ya Benzamɛn kluda. 2 Bali 'ka 'e 'pɛ 'sile Izrael 'nɔn nɛn e o 'si "va 'e 'cɛn bɛ o -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee minnun -a dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Eli Izrael 'nɔn man wɪ 'pla Bali lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. 3 'Wɪ nɛn Eli -a 'vɪ bɛ -nyrɛn 'nan:

«Minsan,
 Izrael 'nɔn 'i 'lewei vɪnɔn tɛɛ,
 ɛn fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnun 'sraga
 'bʊ 'yie bɛ,

waa -nan wii.
 'An 'tʊwli 'mɛn 'fʊ 'i 'lewei vɪzan -a ɛn o ya -a -wɛɛnan 'nan 'waan -tɛa.»
 4-Mɛ "wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Eli lɛ? Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«An minnun 'si "va -kpi 'sɔravli (7.000) 'mɛn vɛ -a.

Minnun zɪɛ wa'a o "po -sɔɔnlɛa yiba
 "min nɛn

waa laabo Baal bɛ -a wlu -e 'o bɔ dɪ.»
 5-A -tʊwli "nɛn "nyian tian cɛɛgʊ yi -a. Bali 'yi drɛ Izrael 'nɔn lɛ, ɛn e min 'nɛn "wɛnnɛn 'cɛ 'si "va 'yee vɛ -a.

6 E 'ka 'nan o drɛ winun man nɛn Bali 'yi zɪɛ -a drɛ dɪ. -Te 'e 'kɔn 'nan o drɛ winun man nɛn bɛ, "te maan ve 'nan Bali -le "yi zɪɛ "yi "cɛɛ dɪ.

7 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn 'nan, fɛ nɛn Izrael 'nɔn cɪ -a -wɛɛnan bɛ, o pɛɛnɔn 'ka -a yɪlɛ dɪ. Minnun nɛn Bali o 'si "va o yei "bɛ -wɛɛ 'yl, 'pian min -mienun -le vɛ bɛ Bali o 'bli 'ta -tʊ 'pleblɛ -e 'o vɪlɛ 'o 'wɪ 'wɪ man dɪ. 8 'Wɪ zɪɛ e ya 'e

'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali yi -fɔla o da 'nan
 -e 'o vɪlɛ 'o 'wɪ 'tʊ dɪ,
 ɛn -e 'o vɪlɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
 ɛn -e 'o vɪlɛ 'o 'wɪ man dɪ.
 E ya zɪɛ -trilii cɛɛgʊ yi -a.»

9 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ mingɔnnɛn David nɛn 'li bɛ, "e 'vɪ 'nan, e bɔa "o man "nyian. Kɔɔ yaa crɛn -tɛ 'nan:

«-Wee "fɛdɪ drɛdɪ bɛ,
 'e drɛ "le 'nan san nɛn waa nyrɛn 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
 ɛn 'e drɛ "le 'nan "se "nɛn waa -tin 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
 ɛn "nyian bɛ 'e o 'si Bali man -kɔɔbli,
 -e Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wɛɛ.

10 Bali 'e o yie 'wi
 -e 'o vɪlɛ 'o fɛnan yɪ dɪ.
 ɛn 'o 'fʊ nɔan -a 'li 'trilii.»

*Zozinɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,
 Paul 'wɪ 'pla -wɛ*

11 Maan laabo "mɛn 'nan, 'winun nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a -ci nɛn 'nan, Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru 'li "fo "le vɛ -a? -Cɛjɛ, -njɛɛ "fo "dɪ. 'Pian -wee "trɔɛn "yuyu 'tandɪ -le "wɛan nɛn Bali 'lɛglɔn 'pɛɛ -ji minnun 'si 'wɪ 'ji. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e Izrael 'nɔn 'o man -wɛɛ man bʊdɪ -a 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 12 -Kaa ye 'nan, Izrael 'nɔn 'le "trɔɛn "yuyu nɛn waa 'tan bɛ, -yɛɛ "yi -dan drɛ 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -wee 'sidɪ Bali man 'bɔ zɪɛ, e "yi -dan drɛ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. -Yee "wɛan tʊ nɛn Izrael 'nɔn pɛɛnɔn -fɔa Zozɪ 'va bɛ, "yi zɪɛ e -ciala "da min -tʊdʊ pɛɛnɔn 'le vɛ -a.

13 'Ka pɛɛnɔn nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozɪ 'an drɛ 'yee 'pa 'siazan -a 'ka 'va zia. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci "nranman 'kpa tɪglɪ. 14 Kɔɔ -a -cin a 'an 'ji 'nan, 'cɛɛ drɛdɪ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ 'le "wɛan bɛ, man bʊdɪ -wɛɛman 'an "bʊɪ Zuif 'nɔn 'ji, -e 'o man -wɛɛdɪ 'sia 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e 'an -kɔla o "fli yaa 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. 15 -Kaa -tɔa 'nan, tʊ nɛn Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru "bɛ, -a -nan nɛn e -si 'lɛ 'sʊ ɛn 'o 'vale 'trɛda min -tʊdʊ

πεενην 'a o yei "sen 'e cin va. -Yee "wean tu nen Bali o -sean "nyian 'e 'va be, 'w1 nen e -ciala "da "be e dra. 'W1 'kpa, yi z1e -a da be minnun nen o kaa be o wuanla -kanon 'va.

16 E ya "le 'an 'w1 -koon "man w1 -tu v1 'cee. -Te fe -tu a en waa tede -non Bali le be, fe z1e -a peenon dra 'saun Bali 'le. -A -twli "nen "nyian 'gv. Yiba "nen -a pou a Bali -le ve -a be, te -a peenon dre Bali -le ve -a.

17 Izrael 'non a "le yiba nen waa pe -mie ceen "da "be -yee 'w1 'zv. En 'ka 'bo nen ka 'ka Zuif 'non 'a die, 'cee ci "le 'nan plo -ji yiba "penun nen waa -too yiba "penun z1e o "pa 'ji be -wee 'w1 'zv. 'Be nen 'gve 'cee 'pleble "sia yiba 'bo pou ji.

18 -Yee "wean te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian yiba "penun nen ka ya o "pa 'ji be o da di! -Te 'w1 z1e -a -cin nen 'ka 'ji be, e ya "le 'an v1 'cee 'nan, ce 'cee ci 'ka 'todi yiba "pou wlu di, 'pian -yee ci 'e 'todi 'ka 'wlu. 19 En -a -mie dra be, kaa ve 'nan: «'W1 z1e e ya 'w1 'kpa -a. 'Pian Bali yiba "penun zi o ceen "da 'nan -e 'ku dre o "pa 'ji 'non 'a.» 20 Maan ve 'cee 'nan, 'w1 'kpa nen kaa 'v1. 'Pian -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, wa'a yi -telea Bali da di, -yee "wean nen e o 'si 'nan. En 'cee yi -teradi Bali man nen ka dre o "pa 'ji 'non 'a. -Yee "wean te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian o da di, 'pian 'ka "klan Bali lo! 21 Koo Zuif 'non 'bo nen o ci Bali -le minnun wle tigl 'a be, Bali 'ka o 'tule 'e "tun "di. -Yee "wean -te kaa dre "le -wee 'w1 'zv be, ya'a 'ka 'tve 'e "tun "fo "di.

22 'W1 nen an 'sia -a v1nan 'gve -a da be, 'ka Bali -le "yi "nanjen -tu! En 'ka -yee 'w1 'tondon -nanjen -tu! Bali -a koon minnun nen o 'si -a -sru "be -wle 'nan 'yee 'w1 a 'tondon, en e "yi dre 'cee. 'Ka 'fo -yee "yi z1e -a -sru, -te be 'cee die, 'ka 'bo "nyian Bali "cee 'si wo -nan "le z1 yaa dre yiba "pe tedenum le be -yee 'w1 'zv. 23 En Izrael 'non 'bo 'le ve be, -te -wee "trøen "yuyu z1e o 'si -a 'tandi man en o yi -teradi 'sia Zozi da be, Bali o -toa 'o "pa 'ji "nyian. Koo Bali a 'pleble

-e 'e 'w1 z1e -a dre. 24 -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, ka ya "le 'nan plo -ji yiba "penun nen Bali o ceen en e o too 'yee yiba 'kpa da be -wee 'w1 'zv. 'Pian -kaa -toa 'wein 'nan 'w1 z1e -njee wa'a dra di. En Izrael 'non 'bo nen -yee yiba 'kpa penun -a be, -te Bali o too 'o "pa 'ji yiba 'kpa da be, -a -non da nen.

Bali a "va 'nan 'yee "yi 'e dre 'trøda minnun peenon 'le ve -a

25 'An "bvi Zozinon, 'w1 nen -a -ci a 'e yoodi minnun man be, an ya "vale "ka -ci man. Koo an 'ka "vale 'ka 'fli see "paa -e 'w1 'pee -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'w1 z1e -a da di. 'W1 z1e -nyren 'nan, Izrael 'non -mienun a "trøen "yuyu 'tannan, 'nan 'o 'ka "vale 'o yi -teala Zozi da di. E -fo z1e -trilii -e tu nen 'leglon 'pee -ji minnun peenon nen Bali o laabu be e o "sia 'w1 'ji be 'e bo.

26 "Be -sru -e 'e Izrael 'non peenon 'si 'w1 'ji "men. 'W1 z1e e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cen. Koo e ya 'e 'cren -tedi 'nan:
«Zeruzalem nen,
min 'sizan 'w1 'ji -taa 'sile.

En -yee -taa "trøen "yuyu 'tandi 'sile
Izrael 'non 'bo
-e 'o yi -tera -a 'bo da.

27 Bali "e 'nan,
an -taa 'ku yei "senle 'e cin va.
An -taa -wee 'w1 'wli di "fuile.»

28 Zozi Crizi -le 'w1 nonnon nen waa -fola 'o "trøen -sru "be, -yee "wean nen o dre Bali 'nanmannon 'a. En e dre z1e 'nan -e 'ka "nen "bli. 'Pian Bali -to 'e wei da o tranun le -le "wean be, o -fo 'leglon nen Bali -a 'si "va "be -a, en Bali o ye "yi. 29 Koo -te Bali 'yee "yi "non min le be, ya'a "nyian -a sia "fo "di. En -te e min laabu be, ya'a "nyian 'e 'pe sia -a -sru "di.

30 'Ka 'bo 'labε, ka 'ka Zuif 'non 'a di, en 'e tede be, te ka Bali wei -fola 'ka "trøen -sru. 'Pian 'be nen 'gve, Bali "yi dre 'cee Zuif 'non 'bo nen o ci Bali -le minnun -a be -wee Bali wei -foladi 'o "trøen -sru "le "wean. 31 An -kolaman maan ve "nyian 'nan, Bali -le "yi "nen e dre 'cee ve -a be -a man nen Zuif 'non Bali wei -fola 'o "trøen -sru. E dre

zɪɛ 'nan -e Zuif 'nɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le 'yi "bɛ "wee 'si wo "nyian 'wɪ 'ji. ³² Bali 'bɔ 'bɛ 'trɛda blamin -tɔdɔ pɛɛnɔn 'nɔn "trɔɛn "yuyu 'tandɪ lɛ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'o pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le 'yi 'saza 'bɛ -kɔlaman 'o 'sidɪ -a 'wɪ 'ji.

Pɔl Bali muo "fo 'wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ -a man

³³ 'An 'ci "nranman. Bali -le -dan nɛn e cɪ -a bɛ -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ. ɛn Bali -le 'wɪ -tɔdɪ 'lee -yee cɪ "nrɔndɪ bɛ -a 'leda "ka "dɪ. Min -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e 'wɪ nɛn -a -cin cɪ Bali ji bɛ -a -ci vɪ dɪ.

ɛn min -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e -yee 'wɪ drɛdɪ -ci man dɪ.

³⁴ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Min -tv 'ka Minsan cɪ "nrɔndɪ tɔa dɪ. ɛn min -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e 'wɪ 'pa "va -yrɛ "dɪ.

³⁵ ɛn min -tv 'ka 'kɔlaman fɛ -tv -nɔndɪ -a Bali lɛ 'vaa -e Bali 'e man -pan wɔ -yrɛ "dɪ.»

³⁶ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn "sia "va, ɛn -yɛɛ -maan fɛ pɛɛnɔn a -nan, ɛn -yɛɛ cɪ fɛ pɛɛnɔn pou -a. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali zɪɛ -yee vɛ -a 'li 'trillii.

Amen!

-tɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn e 'sɔ Bali lɛ bɛ -a -tɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ -a -tɔ.

³ Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, yaa -si -nɔan 'mɛn -e 'an vɪ 'ka -tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ 'nan, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man 'nan cɛɛ cɪ dɪ! 'Pian Bali -le "yinun nɛn yaa drɛ 'cɛɛ -tɔdɔ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da man bɛ, -a -cin nɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji -e 'ka 'ci "nrɔn min nɛn ka drɛ -a bɛ -a da.

⁴ -Kaa pɔ 'e drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a. -Kaa -tɔa 'nan -a man mɛnnun a "kaga, 'pian man mɛn -tv 'lee 'yee 'nyranman. ⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian -cee vɛ -a. -Kaa ya "kaga, 'pian -cee -tɛdɪ 'e cin da 'bɛ cɪ Crizi pɔ -a. ɛn -kaa -tɔa -kaa cin wlu -tɔdɔ.

⁶ Bali "yi drɛ -kaa -tɔdɔ lɛ ɛn min -tv 'lee 'yee vɛ. -Te min -tv -le vɛ a Bali 'lewei vidɪ -a bɛ, 'e vɪ "le zɪ 'yee yi -tɛradɪ Bali da -a -cin -tɔa "ji "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁷ ɛn -te min -tv -le vɛ a "nyian 'nyranman -tv 'padɪ -a -leglizi bɛ, 'e drɛ. ɛn -te min -tv -le vɛ a "nyian Bali -le 'wɪ "paadɪ -a bɛ, 'e "paa. ⁸ ɛn -te min -tv -le vɛ a "nyian Zozinɔn "koe "tɔdɪ -a o da bɛ, 'e drɛ. ɛn -te min -tv -le vɛ a "nyian fɛ -tv -nɔndɪ -a minnun lɛ bɛ, 'e drɛ 'e 'ci 'fidaa 'a. ɛn -te min -tv -le vɛ a yɪɛ -tɔdɪ -a -leglizi 'nɔn 'va bɛ, 'e drɛ 'e 'ta 'le "koe "a. ɛn -te min -tv -le vɛ a "nyian min nyirinda 'sidɪ -a bɛ, 'e drɛ 'ci "nrɔndɪ -a.

12

Zozinɔn 'le 'ta wɔ -pɛ -kɔan 'kɔ?

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, kaa 'yɪ 'nan Bali -le min nyirinda nɛn yaa "sia bɛ e ya -dan, -yee "wɛan an 'ka trɔ "baa 'nan, 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ "le 'sraga nɛn kaa 'bɔ -yrɛ. 'Pian 'ka yɪɛ 'e 'fo "man, ɛn 'ka 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, ɛn 'cee 'ta wɔ -pɛ pɛɛnɔn 'e 'sɔ -yrɛ. Bali bɔdɪ tɪglɪ nɛn e cɪ "le min 'e drɛ Bali lɛ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. ² 'Winun nɛn minnun -a dra 'trɛ 'gɔvɛ -a da bɛ, te 'ka o si drɛ dɪ! 'Pian 'ka Bali 'tɔɪ -e 'e 'cee 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn lila 'e -trɛ! -Te kaa drɛ zɪɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn Bali cɪ "va "bɛ, kaa -ci maan, -e 'ka 'wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ -a

Bali lei 'saun nɛn 'e 'ka 'pla!

⁹ 'Ka min yɪ "yi 'ka 'ci 'fidaa 'a! -Yee "wɛan 'wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ, ka yɪ "yi, ɛn 'wɪ nɛn e cɪ -wɪdɪ "bɛ, te 'cɛɛ yɪ "yi "dɪ. ¹⁰ 'Ka cin yɪdɪ "yi 'ka Zozinɔn yee "bɛ, 'ka drɛ "le min 'lee 'e "bɔɪ lɛ vɛ zɔ! ɛn 'ka yɪɛ 'e 'nan 'ka cin man 'kpa tɪglɪ! ¹¹ 'Ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'ta le "koe "a! Te 'ka kɔan wɔ "fo "dɪ! ¹² Fɛ nɛn 'ka 'bli cɪ -yrɛ "bɛ -yee "wɛan 'ka 'ci 'e 'fo 'e "nrɔndɪ! ɛn 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn nɛn e bɔa 'ka man bɛ, 'ka 'pɛ -tɔ 'ka -pɔan "da! ɛn te 'ka "koe 'e 'nyan Bali trɔ 'badɪ -a dɪ! ¹³ 'Ka "bɔɪ Zozinɔn nɛn fɛ -tv 'wɪ -a o man bɛ, 'ka 'pa o va! ɛn

minnun nen o bōala 'ka 'va be, 'ka o 'kun 'ka 'pe "fli "a!

14 Minnun nen o 'te "paa 'ka da be, 'ka 'fea vī o man! Te 'ka wei 'pla o mandī, 'pian 'ka 'fea vī o man! 15 -Te minnun ci a "nrannan be, 'ka 'ci 'e "nran waa 'e cin va! En -te minnun a -wuonan be, 'ka 'wuō waa 'e cin va! 16 'Ka 'ci -pōan 'e 'kōn -tōwli! Te 'ka -wee 'nan 'ka -dandan "taan 'ka cin man dī! 'Pian minnun nen blamin yiē 'ka 'naan o man diē, 'o 'kōn 'ka beenun -a! Te 'ka 'fli 'sia 'ka cin man 'wī 'tōnōn 'a dī!

17 Te 'ka 'wī 'wli dī 'leji -tō min le 'wī 'wli dī "a dī! 'Wī nen e cī "yi "be, -a 'bō nen 'ka -wee 'nan 'ka dra min -tōdū pēenōn le! 18 'Ka man -wee 'kpa tiglī 'nan, 'ka yei 'e 'kōn 'e 'sendī 'e cin va 'ka 'vale min -tōdū pēenōn 'a! 19 'An beenun, te 'ka -wee 'nan 'ka 'fli 'ta 'kuli -taan 'ka 'bō 'a dī. 'Pian 'ka Bali -le nyran -bli dī 'tōi -e 'e 'wī zīe -a drē. Kōō e ya 'e 'cren -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'e 'nan, mēen 'ka 'ta 'kuli -taan, en mēen 'wī 'leji -tōa "min le, 'wī nen yaa drē be -a man.»

-Yee "wean te 'ka 'fli 'ta 'kuli -tan 'ka 'bō 'a dī. 20 'Pian 'ka drē "le zī e cī 'e 'cren -tēdī Bali -le 'fluba 'ji be -yee 'wī 'zū. Kōō e ya 'e 'cren -tēdī nan:

«-Te dra 'i 'nanmanzan -tea "be, 'i fē -nōn -yre 'e -bli!
En -te 'yi dra -a -tea "be,
'i 'yi 'nōn -yre 'e mlin!
-Te i ya 'wī zīe -a drēnan -yre "be,
'yra -a -tea 'e -ciala "da.»

21 Maan ve 'yiē 'nan, te 'i 'fli 'tōi -e 'wī 'wli dī 'e 'i 'klī dī, 'pian 'i 'wī 'wli dī 'klī 'wī "yi "drēdī -a.

13

Zozinōn yiē "naan minnun tanōn man

1 Min -tōdū pēenōn nen 'trēda be, 'o 'ta wōla 'wī nen minnun tanōn 'a ve be -a da! Kōō minnun tanōn pēenōn be, Bali 'be o -tō. 2 -Yee "wean min nen e o wei fuila 'nan be, te Bali va nen e cī yiē 'plē 'tannan. Minnun nen o 'wī zīe -a dra be, Bali 'wī "nen -kōōnman -wlē.

3 -Te min 'wī "yi "dra be, "klan 'ka 'kōan "ji minnun tanōn 'va zīa dī. 'Pian -te e 'wī 'wli dī "dra be, -a -nōan da nen -e 'e "klan -wlō. -Yee "wean -te ka ya "va 'nan 'ka yei 'e 'fū -trōō 'ka 'vale minnun tanōn 'a be, 'ka 'wī "yi "drē! -Te ka ya 'wī zīe -a drēnan be, o 'ka 'tō "yi "ve. 4 Fē nen maan ve zīe -yēe cī 'nan, minnun tanōn be, Bali o 'pla 'nan -e 'o 'ka "koe "tō 'ka da 'nan -e 'ka 'wī "yi "drē. 'Pian -te 'ka 'wī 'wli dī "dra be, 'ka "klan -wlō! Kōō -wee 'wī "nen -kōōnman min le. 'Wī 'kpa, Bali -a -si -nōn -wlē 'nan 'o 'wī "nen -kōōn 'wī 'wli dī "drēnōn le. 5 -Yee "wean maan ve 'cēe 'nan -a -nōan da nen -e min 'e 'ta wōla o wei da. E 'ka 'nan 'cee "klandī Bali -le nyran -bli dī lō 'saza man nen 'ka drē dī. 'Pian 'ka drē "tōgō 'ka 'wulo -ji "nrōndī 'e tin -te 'ka da.

6 'Wī zīe -a bōdī 'ka man -le "wean be, 'ka 'sukōle -pan wō -wlē! Kōō -te minnun tanōn a -a -weēnan 'nan, 'fla 'e 'fū -trōō be, Bali -le 'nyranman nen waa "paa. 7 Fē pēenōn nen 'ka da fiēn -a be, 'ka 'nōn minnun le. - A -mie nen "le 'sukōle -pan wōdī -zū, 'ka 'pan wō. En -a -mie nen "le 'cee fēnun man -pan wōdī -zū, 'ka -pan wō. En -a -mie nen "le 'yie 'nandī min man -zū, 'ka 'yie 'e 'nan min man. En -a -mie nen "le min bōdī -zū, 'ka min bō.

'Ka bōezan yi "yi!

8 Te min -tō -le fiēn 'e 'kōn 'ka da "fo "dī! 'Pian fē nen 'e 'kōn 'ka da "le fiēn -le 'wī 'zū be, -yēe cī 'ka cin yidī "yi "a. Kōō min nen 'e bōezan ye "yi "be, te 'wī nen Bali -le -pei -a 'vī be, -a da nen e cī 'ta wōlanan. 9 Bali -le -pei -a 'vī 'nan:

«Te blamin 'e min nan -weēdī, en te 'e min -sran -weēdī!
En te blamin 'e drē min -tezan -a dī!
En te blamin 'e crin wō dī!
En te blamin 'bli 'e bō fē nen e 'ka -yee vē -a diē -a man dī!»

'Pian -pei -tō wī -tōdū pēenōn zīe -a -wulo a -tōwli. -Nyren 'nan:

«Blamin 'e bōezan -tō yī "yi "le 'e 'bō 'le 'wī 'zū!»

10 Kōō -te min 'e bōezan ye "yi "be, ya'a 'wī 'wli dī "dra -yre "dī. -Yee

"wëan min nën 'e bœzan ye "yi "bë, te 'wî nën Bali -le -pei -a 'vî bë, -a da nën e cî 'ta wulan.

¹¹ 'Ka drë zîë koo tu nën -kaa cî -ji 'gûë kaa -tôa. Tu 'bô -e 'ka 'wluan yi fla. Tu nën ka yi -tëra Crizi da 'e tädë bë, te 'ka 'sidi 'wî 'ji 'a tian 'koo bli. 'Pian 'bë nën 'gûë e 'bô 'kogo. ¹² -Pei 'tandî -sru trû, en tu a -tanän 'cëndî -a. -Yëe "wëan -kaa 'pë 'e 'si 'wî 'wli dî 'tô 'tûdû pëenön -sru. Klun -le 'wî nun 'bë. 'Pian -cëe vë bë, -kuli -tan fë nun nën 'të 'san -le vë -a bë, -nyrën 'e 'kôn -kaa 'lô. ¹³ -Cëe 'ta wû -pë 'e 'kôn tîglî, en 'e 'kôn 'wein minnun pëenön 'le vë -a, -e o yîë 'e 'nan -kaa man. Te -kaa fë -blî 'e 'ciula "da "dî! En te -kaa wën mlin 'e 'ciula "da "dî! Te -kaa nyin lî -sru te -kaa nan "cëe dî! En te -kaa nyin -kôn nen -sru te -kaa sran "cëe dî! Te 'ka drë lî -wëenön 'a dî, en te 'ka drë -kôn nen -wëenön 'a dî! Te -kaa 'wî 'blî dî, en te -kaa man bû dî! ¹⁴ 'Ta wû -pë -trë nën Minsan Zozi Crizi -a -nön 'cëe bë, -a 'bô nën 'ka 'sia! Te 'ka 'fli 'tûi "nyian -e 'ka 'ta wûla 'ka 'bô 'cî 'sô wî nun -wli dî -sru "dî!

14

Te 'ka tin -të 'ka "bûi Zozizan 'tû da -blî fë man dî!

¹ 'Ka "bûi Zozinön nën o fë -mie -blî dî ye 'wî 'wli dî "drë dî -a bë, te 'ka o drë 'ka 'pëla koda dî! En 'wî nën -a -cin cî 'ka -mie ji 'lee 'wî nën -a -cin -wee 'ji bë, te 'e drë 'wî 'blî wî -a dî. ² -A -cin a min -mie ji 'nan, Bali -a -si -nön -e min 'e fë pëenön 'blî. 'Pian min -mie -wî -blî dî ye 'wî 'wli dî "drë dî -a. ³ Min nën e fë pëenön 'ble bë, te 'e min nën e fë -mie -blî dî ye 'wî 'wli dî "drë dî -a bë -a drë 'e 'pëla koda "fo "dî! En "nyian bë, min nën e fë -mie -blî dî ye 'wî 'wli dî "drë dî -a bë, te 'e tin -të min nën e fë pëenön 'ble bë -a da "fo "dî! Koo Bali -a drë 'yëe min -a. ⁴ -Tî nën 'i 'bô "le "a, en 'i tin -tëa "min pee 'suzän da? -A 'wî a -a 'bô 'lee 'e 'tazan yëi. -Yëe ve 'nan, e ya -si tîglî da, -të 'bë "cëe dî e 'si -si tîglî da. Maan ve 'yie 'nan

'plëblë a Minsan Bali lô -e min zîë 'e vîlë 'e 'si -si tîglî da dî.

⁵ Zozinön -mienun -a ve 'nan, yi -wli dî 'bë cî 'gû, en yi "yi 'bë cî 'gû. En o -mienun -a ve 'nan, yi pëenön a -tûwli. Maan ve 'ka 'tûdû pëenön 'le 'nan, zî min -tû -wulo -ji "nröndî tin -tëa "da, -të 'bë "cëe dî ya 'a tin tëa "da "dîë, -a da wî nën 'e drë. ⁶ -Te min a yi -mie 'sinan "va "bë, Minsan 'tô drë dî -dan -le "wëan nën yaa dra. En -te min -mie fë pëenön 'ble bë, Minsan 'tô drë dî -dan -le "wëan nën yaa dra. Koo e Bali muo -fôa fë pëenön nën yaa -ble bë -a da. En "nyian bë, min nën e fë -mie -blî dî ye 'wî 'wli dî "drë dî -a bë, Minsan 'tô drë dî -dan -le "wëan nën yaa dra. En -a 'bô "nyian "e Bali muo -fôa fë nën yaa -ble bë -a da.

⁷ Min -tû 'ka 'trëda te -a tazan "ka "dî. En min -tû 'ka 'kaa te -a tazan "ka "dî. ⁸ Koo -kaa Zozinön bë, -kaa ya 'trëda Minsan -le vë -a. En -te -kaa "ta -kaa "bë, -kaa -kaa Minsan -le vë -a. -Te -kaa yîë a "man oo, en -te -kaa ka oo, -kaa ya Minsan -le vë -a. ⁹ 'Wî zîë -yëe "wëan nën Crizi -ka en e wluan -kanön 'va, 'nan -e 'e drë minnun pëenön 'san -a. -Te min yîë a "man oo, -yëe cî -a san -a, en -te min -ka oo, -yëe cî -a san -a.

¹⁰ -Yëe "wëan -a -si 'ka min -tû -lô -e 'e tin -të 'e "bûi Zozizan da dî. En -a -si 'ka min -tû -lô -e 'e 'e "bûi Zozizan drë 'e 'pëla koda dî. Maan ve 'cëe 'nan, Bali 'bë -taa -kaa -tûdû pëenön 'le tin 'balë. ¹¹ Koo e ya 'e 'crën -të dî Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan "e 'nan,

an ya 'an 'tô dî "da 'nan,

'trëda blömin -tûdû pëenön -taa 'o
"pö -söön lëa 'an 'wlu.

En o -tûdû pëenön -taa
-a vîlë 'nan

'tô -dan a 'an 'bô Bali -le vë -a.»

¹² 'Wî zîë -yëe -koonman 'nan, -kaa -tûdû pëenön -taa 'wî nun nën -kaa drë bë, -a -sru "vîlë Bali lë.

Te -kaa drë -e -kaa "bûi Zozizan 'e 'si -si tîglî da dî!

13 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛan bɛ, tin -tɛdɪ -kaa cin da bɛ, -cɛɛ 'le 'tɔ! 'Pian 'ka -wɛɛ 'nan, te 'ka 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e 'ka "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'si -si tɪɣɪ da dɪ! 14 An yi -tɛala "da 'kpa tɪɣɪ 'nan, fɛ -tʊ 'ka min 'tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. Minsan Zozi -a 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wɪ zɪɛ -a vɪ. 'Pian -te -a -cin a min -tʊ ji 'nan, fɛ -tʊ 'e 'tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, 'wɪ 'kpa fɛ zɪɛ yaa "tri -tɔa Bali 'lɛ.

15 -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te fɛ nɛn yia -ble bɛ, yei "bʊɪ Zozizan 'tʊ ci baaman -ji bɛ, te i 'ka 'ta wɔlanan yɪdɪ "yi "da dɪ. 'I drɛ "yi -e fɛ nɛn yia -ble bɛ 'e vɪɛ 'yei "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'si -si tɪɣɪ da dɪ. Kɔɔ Zozi Crizi -ka 'nan -e Bali 'e -yee 'si wɔ "nyian 'wɪ 'ji. 16 'Ka drɛ "yi, -blɪfɛnɔn nɛn Bali -a -si -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka -blɪ bɛ, te 'ka drɛ -e minnɔn 'o 'wɪ 'ka man -wɪdɪ "dɪ! 17 Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te Bali a mingɔnɔnɛn -blɪnan min da bɛ, fɛnɔn nɛn min -a -ble bɛ, 'lee fɛnɔn nɛn min -a -mlɪan "bɛ, o ya 'wɪ "tun "a. 'Pian fɛ nɛn e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, Bali 'e min 'sia 'e 'lɛ min tɪɣɪ 'a. ɛn Bali lei 'saun 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nɔn min lɛ, ɛn 'e ci "nrandɪ -nɔn min lɛ. 18 Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn yaa -wɛɛman 'nan, 'e Crizi "sua -pɛ zɪɛ -a man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ, ɛn min zɪɛ -a 'tɔ "yi -kɔan "minnɔn 'lɛ.

19 -Yee "wɛan 'wɪ nɛn e -kaa yei -sɛan 'e cin va bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa -wɛɛ! ɛn 'wɪ nɛn e -kaa "bʊɪ Zozinɔn "koe -tɔa 'o da 'ta wɔdɪ -a Zozi -sru "bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa -wɛɛ! 20 -Blɪfɛ -le "wɛan bɛ, 'nyranman nɛn Bali -a 'pa bɛ, te 'ka srɛ dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a tɪɣɪ da bɛ, fɛ -tʊ 'ka min 'tri 'tɔa Bali 'lɛ "fo "dɪ. 'Pian -blɪfɛ nɛn min -a -ble -e -yee "wɛan -a "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e 'si Zozi -sru "bɛ e 'ka 'wɪ "yi "a dɪ. 21 'Wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ, -nyrɛn 'nan, te min 'e 'wɪ -blɪ, ɛn te min 'e 'wɛn mɪn -e 'e -maan -a "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e 'si Zozi -sru "dɪ! ɛn te min 'e 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -maan -a "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e 'si Zozi -sru "dɪ!

22 'Wɪ nɛn -a -cin cɪ 'i 'ji 'winun zɪɛ -a da bɛ, i 'tʊɪ 'i 'saza 'lɛ vɛ -a Bali 'lɛ. Te 'i -wɛɛ 'nan 'i "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e

drɛ "le 'yie 'wɪ 'zʊ dɪ! Min nɛn ya'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -e -yee -wulo -ji "nrandɪ 'e tin -tɛ -a 'bɔ 'fli da dɪɛ, Bali -le -fɛa a -a san man. 23 'Pian min nɛn e -blɪfɛ -tʊ -ble te 'e 'ci -fɔɔman "da bɛ, Bali tin -tɛa -a san da. Kɔɔ ya'a 'ta wɔɛa 'wɪ nɛn -yee yi -tɛradɪ Zozi da -a -si -nɔan -yrɛ "bɛ -a da dɪ. 'Wɪ oo 'wɪ nɛn min -a dra te ya'a 'sia min -le yi -tɛradɪ Zozi da va dɪɛ, e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a.

15

-Kaa -wɛɛ 'nan -kaa drɛ Zozi si drɛnɔn 'a

1 -Kaa nɛn -kaa -tɔa 'nan, fɛ -tʊ 'ka min 'tri 'tɔa Bali 'lɛ "fo "dɪɛ, -kaa "bʊɪ Zozinɔn nɛn wa'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa "le -cɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪɛ, o -nan wɪ 'e 'kɔn -kaa man. Te -kaa -wɛɛ 'nan 'wɪ nɛn e 'sɔ -cɛɛ bɛ -a da nɛn -kaa 'ta wɔɛa dɪ! 2 'Pian 'wɪ nɛn e "sɔa -kaa "bʊɪ Zozizan lɛ, ɛn yaa "koe -tɔa 'e da 'ta wɔdɪ -a Zozi -sru "bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa -wɛɛ!

3 Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Crizi 'ka -a -wɛɛɛɛ 'nan 'wɪ nɛn e 'sɔ 'e 'bɔ lɛ bɛ, -nyrɛn 'e dra dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a ta wɪ 'bɔ "man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«"Srɔn pɛɛnɔn nɛn minnɔn -a wo 'i 'bɔ Bali lɛ bɛ, 'an lɛ nɛn waa 'wɔ.»

4 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, minnɔn -a crɛn -tɛ 'nan -e 'e 'wɪ "paa -kaa 'ji. Bali wei zɪɛ e -pɔan 'sɔdɪ "paaman -kaa 'ji, ɛn e -kaa "koe -tɔa -kaa da, 'nan -e -kaa 'blɪ 'e 'fʊ Bali lɛ.

5 Bali nɛn e -pɔan 'sɔdɪ -nɔan "min lɛ bɛ, ɛn e min "koe -tɔa 'e da bɛ, maan trʊ "baa 'nan, -e -pɔan -tʊwɪ "nɔn 'cɛɛ. 'E drɛ zɪɛ -e 'ka drɛ Zozi Crizi si drɛnɔn 'a. 6 -A -nan nɛn -pɔan -tʊwɪ "a 'lee wei -tʊwɪ "a bɛ, ka -taa Bali nɛn -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a bɛ, -a 'tɔ drɛɛ -dan.

7 -Yee "wɛan te 'ka cin drɛ 'ka 'pela koda dɪ! 'Pian 'ka cin 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, 'le Crizi 'ka 'kun bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'tɔ dra -dan. 8 Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, Crizi -ta 'trɛda, ɛn e Izrael 'nɔn

'su. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan, -te Bali 'wɪ 'tʊ 'vɪ bɛ e 'ta wɔla "da. 'Wɪnun nɛn Bali 'bɔ 'tɔ "da 'kʊ tranun lɛ bɛ, Crizi -ta -a 'lɛ sɔɔlɛ. ⁹ Ɛn e -ta 'nan, -e minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'o Bali 'tɔ -dan vɪ -yee o nyrinda 'sɪdɪ man. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Wɪ nɛn yia drɛ bɛ

-yee "wɛan mɛɪn 'tɔ vɛ

'lɛglɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji,

ɛn mɛɪn 'tɔ -fɔa "dre "a.»

¹⁰ Ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian 'nan:

«Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,

'ka 'ci 'e "nran

'ka 'vale Bali -le minnun -a.»

¹¹ Ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian 'nan:

«Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,

'ka pɛɛnɔn 'ka Bali 'tɔ drɛ -dan.

Ɛn 'ka Bali 'tɔ bɔ "dre "a!»

¹² Ɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai nɛn 'li bɛ, "e 'vɪ "nyian 'nan:

«Jese kluda min -tʊ -taa "talɛ.

-Yɛɛ -taa "mingɔnnɛn -blɪlɛ minnun

nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o da.

Ɛn o 'bli -taa "fɔlɛ -yrɛ.»

¹³ Bali nɛn 'ka 'bli a -yrɛ 'nan e -kaa "sia 'wɪ 'ji bɛ, maan trʊ "baa 'nan, 'e ci "nrandɪ 'lee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -ji. Bali 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ, -e -yee lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'e 'ka 'bli 'fɔ -yrɛ 'kpa tɪglɪ.

Pol 'yee 'ta wɔdɪ 'wɪnun 'vɪ

¹⁴ 'An "bʊɪ Zozinɔn, maan -tɔa 'nan, ka 'wɪ "yi "dra 'ka cin lɛ "fo. Ɛn 'wɪ nɛn e ci "lɛ 'ka -tɔ bɛ, kaa -tɔa 'e 'cɪla "da. Ɛn "nyian bɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'pɛ "sɔa 'wɪ 'padɪ -a "va 'ka cin lɛ. ¹⁵ 'Pian 'wɪnun nɛn kaa -tɔa 'va bɛ -a -cin -tɔdɪ 'ka 'ji 'le "wɛan nɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ. Ma'an 'wɪ 'tʊ yɔɔlɛ 'ka man "fo "dɪ. Kɔɔ Bali -a -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ, ¹⁶ 'nan 'an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o va. An ya "le Bali -panzan -le 'wɪ 'zʊ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnun zɪɛ -wɛlɛ. Maan dra zɪɛ 'nan e minnun 'bɔ nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'o 'kɔn 'le 'nan 'sraga bʊvɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. O "sɔa Bali

lɛ, kɔɔ Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ o dra Bali -le yɛ -a "fo.

¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi Crizi cɪla 'an 'va ɛn yaa drɛ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'mɛn ci "nran wɪ -dan a Bali 'lɛ. ¹⁸ Kɔɔ an 'ka "vale 'an 'wɪ 'tʊ vɛ, -te e 'ka 'wɪ nɛn Zozi Crizi cɪla 'an 'va ɛn yaa drɛ bɛ -a dɪ. E cɪla 'an 'va, ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o -sɔɔnladɪ 'sia Bali -sru. E cɪla 'an 'lewei 'va, ɛn yaa drɛ. E cɪla 'an drɛ wɪnun va, ɛn yaa drɛ. ¹⁹ Yaa drɛ 'lɛbo "fɔ wɪnun drɛdɪ -a, ɛn yaa drɛ Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a. -Yee "wɛan an kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuiladɪ -a "man 'lɛglɔn "kaga "ji. Maan 'sia Zeruzalɛm, -trɪlɪɪ ɛn e 'bɔ 'lɛglɔn nɛn waa laabo Iliri bɛ -a -ji. ²⁰ 'Pian maan wɛɛ 'nan, 'an Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɛ fɛnan nɛn wa'a Zozi 'le 'wɪ manlɛ tian "fo "dɪɛ, -a -nan. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'an vɪlɛ 'an drɛ 'kɔn 'tɔzan -a 'kɔn 'pʊ nɛn min pee -a -fɔ 'trɛ 'ji 'va bɛ -a da dɪ. ²¹ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn bɛ, -a da wɪ nɛn maan drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minnun nɛn

wa'a -yee 'wɪ vɪlɛ -wɛlɛ "dɪɛ,

o -taa -a -tɔlɛ.

'Wɪ 'kpa minnun nɛn

wa'a tian -yee 'wɪ manlɛ dɪɛ,

o -taa -a -manlɛ.»

²² 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan nɛn ma'an tian 'an 'wulo da yɪlɛ -e 'an 'lʊ 'ka 'va dɪ. ²³ 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'mɛn 'nyranman -nyan 'lɛglɔnnun zɪɛ -a -ji. -Yee "wɛan an -kɔlaman 'lʊdɪ -a "mɛn 'ka 'va, kɔɔ -a -nan lɛ "kaga 'bɔ te -a -cin a 'an 'ji 'nan 'an 'lo 'ka 'va. ²⁴ An ya "vale 'an dra tʊ nɛn an -ko Espanyɛn bɛ -a man. -A -cin a 'an 'ji 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, 'an 'cɪla 'ka 'va. An ya "vale -kaa tʊ -mie drɛ 'e cin va -e 'an 'ci 'e "nran. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, cɛɛ -tɔa 'an 'wɪlʊ 'mɛn -kʊdɪ -ji.

²⁵ 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gʊɛ, an "ta -ko "yi "dreɛ Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wɛlɛ. ²⁶ Fɛ -le "wɛan an "ta -ko -nan nun bɛ, Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, o "lala 'bɔ 'e cin man

'nan -e 'o "yi "dre 'yale -tenon nen Zeruzalem -leglizi -ji be -wle. ²⁷ O 'w1 z1e -a dre 'o 'b0 'ci 's0 'a. 'Pian -a tigl1 da be, fien nen o ci -a b0lanan. Fe -le "wean nen an 'w1 z1e -a 'v1 be, -yee ci 'nan, Zozinon nen o 'ka Zuif 'non 'a die, -a -non da nen -e 'o 'pa Zuif 'non nen o dre Zozinon 'a be o va. K00 Bali -le "yi "nen yaa dre Zuif 'non z1e -wle "be, wa'a 't0ule 'o 'saza -le ve -a di, 'pian o minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wee "non. ²⁸ -Te an ceen 'w1 z1e -a dredi man, en fenun nen k0 'an -non -wle "be, maan -non be, te an 'ta -ko Espanyen. An -ciala 'ka 'va -e 'an 'k0. ²⁹ Maan -t0a 'nan, -te an 'b0la 'ka 'va nun be, Zozi Crizi -fea ve -kaa man 'e -ciala "da.

³⁰ 'An "b0i Zozinon, Zozi Crizi 'be ci -kaa san -a -le "wean, en Bali lei 'saun -kaa ye "yi "le "wean be, an toba -f0a 'cee 'nan, 'ka 'pa 'an 'va Bali tr0 'bad1 -a 'men 'w1 man. ³¹ 'Ka Bali tr0 'ba 'nan, Zuif 'non nen Zude 'leglon 'ji en wa'a yi t0ala Zozi Crizi da die, te 'waan 'man y1 di. En 'ka Bali tr0 'ba "nyian 'nan, "yi "nen waa -non 'men 'nan 'an 'k0 -a Zeruzalem Zozinon le be, 'o 'kun 'o 'pe "fli "a. ³² 'Ka dre z1e 'nan, -te an ceen 'w1 peenon z1e -a dredi man, en e ya Bali 'b0 ci 's0 'a be, -e 'an -k0la 'b0di -a 'ka 'va ci "nrand1 -a. -A -nan nen -kaa "flian 'e cin da f00non.

³³ Bali nen e -f0di -tr00 -non "min le be, 'e 'kon 'ka peenon 'va. Amen!

16

P0l Zozinon 't0 bv

¹ Anya "vale 'ka -t0 'nan, -kaa "blu Zozizan Foebe be, e ya lumon 'kpa -tv -a. En e 'nyranman -tv "paa -leglizi nen cencre be -a -ji. ² Maan ve 'cee 'nan, 'ka 'kun 'ka 'pe "fli "a 'cee -leglizi -ji "le z1 e ci "le Bali -le minnun 'o dre be -yee 'w1 'z0. Fe oo fe nen -a 'w1 ci "man "be, 'ka 'pa "va "a. K00 'w1 z1e "e dre min "kaga "le, en yaa dre "nyian 'an 'b0 "le "le.

³ Priskil 'lee 'e 'sran Akila nen k0 Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa be, an 'o 't0 bo.

⁴ Tv nen o ya 'an 'wulo k00nan be, e -f0 "wennon 'e 'o 'b0 'wulo nen 'e 'k0 -ji. An o muo -f0a 'w1 nen waa dre z1e -a man. 'Pian e 'ka "le 'an 'saza nen 'an o muo "f0 "di. Zozinon peenon nen o 'ka Zuif 'non 'a die, 'o 'o muo "f0 'w1 z1e -a man "nyian.

⁵ Zozinon nen 'o cin ye -wee 'kuin be, an o 't0 bo.

'An bee Epanet be, maan 't0 bo. -Yee ci min tede nen e -f0 Zozi 'va Azi 'leglon 'ji be -a.

⁶ Mari nen -a "koe "nyan 'ka man "kaga "be, maan 't0 bo.

⁷ 'An "b0i Zuif 'non nen Androniku 'lee Yunia -a be, an o 't0 bo. 'K0e yra 'y1 waa -p0 'kuin. -Wee -f0 Zozi 'va 'an 'l0 'e 'flin, en Zozi 'le 'pasianon yei "be o 't0 "yi "a minnun 'le.

⁸ Apliatu nen e dre 'an bee -a -kaa san Zozi 'le "wean be, maan 't0 bo.

⁹ Urban nen k0 Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa be, maan 't0 bo o "vale 'an bee Staki -a.

¹⁰ Apeles nen e 'yee yi -teradi Zozi Crizi da -ci k00n be, maan 't0 bo.

En "nyian be, an Aristobul -le "k0nnen 'nan peenon 't0 bo.

¹¹ 'An "b0i Zuif min nen Erodion -a be, maan 't0 bo.

En Narsis -le "k0nnen 'non nen o ya Zozi 'va be, an o 't0 bo.

¹² En an Trifin 'lee Trifos 't0 bo. Lumon "fli z1e o 'nyranman "paa 'kpa tigl1 Minsan -le ve -a.

En "nyian be, 'an bee lumon nen Perfi -a be, maan 't0 bo. -A 'b0 "nyian 'e 'nyranman 'pa 'kpa tigl1 Minsan -le ve -a.

¹³ En an Rufus 't0 bo. Minsan -a 'si "va 'yee 'nyranman 'pazan 'tv -a. En -a "b0 "nen yaan "siala 'e 'p1 -a be, maan 't0 bo "nyian.

¹⁴ Asenkri 'lee Flegon 'lee Ermes 'lee Patroba 'lee Ermas 'lee

Zozinōn nēn o va bē, an o pēēnōn 'tō bo.

- 15 Ἐν Filogus 'lee Yuli 'lee Nere 'lee 'e 'blu bē an o 'tō bo. An o 'tō bo 'o 'vale Olimpa 'lee Bali -le minnun pēēnōn nēn o va bē waa.
- 16 'Ka Zozinōn pēēnōn 'tō bυ -atu -tēdi o man. Zozinōn pēēnōn nēn 'an 'va 'gυe o 'ka 'tō bo.

Pōl 'wī 'nyranman 'plā Rōm 'nōn lē

17 'An "bυi Zozinōn, an toba -fōa 'cēē 'nan, 'ka drē "yi minnun nēn o Zozinōn "cēan 'e cin man 'wee 'wī "paadi -wliđi "a bē o va. -Wee 'wī "paadi a 'e 'pee 'wī nēn kaa 'man 'va bē -a man. Te 'ka 'sia -wee vē da dī!
 18 Kōō minnun zīē Crizi nēn -kaa san -a bē, -a 'bō "cēē wa'a "sua dī. 'Pian 'o 'bō 'ci 'sō wunun nēn waa -wēēman. O wei a 'o 'le 'nōnnōn, ἔn Zozinōn nēn o 'ka 'o nyinnandī "da 'nan min -kolaman 'o 'sidi -a -si tighi da dīē, o o see "paaman 'o wei -a.

19 'Cee vē bē, min -tōdυ pēēnōn 'a 'man 'nan, ka 'ta wōla Bali wei da 'e tighi da. -Yee "wēan 'cee 'wī 'an 'ci "nranman. An ya "vale 'wī nēn e cī "yi "bē, 'ka -tō, te kaa dra. Ἐn 'wī nēn e cī -wliđi "bē, 'ka "paala "man -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lē.

20 Maan vē 'cēē 'nan, -a -nan 'ka "nyian mōan dī, -e Bali nēn e -fōdī -trōō -nōan "min lē bē, 'e drē -e 'ka Satan 'klī 'li "fo "le vē -a.

-Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va!

Minnun nēn o 'nyranman "paa Pōl -a bē o Zozinōn 'tō 'bυ

21 Timote nēn kō 'nyranman "paa -a bē, e 'nan 'e 'ka 'tō bo. Ἐn 'an "bυi Zuif 'nōn nēn Lusiyu 'lee Zasōn 'lee Sosipate -a bē o 'nan 'o 'ka 'tō bo.

22 Ἐn 'an 'bō Tertu nēn Pōl 'fluba 'nōn 'mēn ἔn an ya -a crēn -tēnan bē, an ya Minsan -le vē -a "le 'cee 'wī 'zυ, -yee "wēan an 'ka 'tō bo.

23 Gai "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -Yee "kōnnēn "nēn an -nyēanla, ἔn -yee vē -nan nēn Zozinōn 'o cin ye.

Eras "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -A va nēn "lala 'wī pēēnōn -ciala 'fla 'bō 'gυe -a da. Ἐn "nyian bē -kaa "bυi Zozizan Kartus "e 'nan 'e 'ka 'tō bo.

[24 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va! Amen!]

'Tō -dan 'e 'kōn Bali -le vē -a
 25 -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē 'ka 'man -tōa 'plēblē 'cee yi -tēradī Zozi da -a. Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn nēn maan vē minnun lē bē, -a 'bō 'a nēn e 'ka 'man -tōa 'plēblē. 'Wī 'nōnnōn zīē -yēē Bali -le 'wī yōōdī nēn e -fō 'e yōōdī minnun man -a -nan lē 'ka lē va dīē, -a 'ta bōala minnun lē. 26 -Yee "wēan 'bē nēn 'gυe min -tōdυ pēēnōn -kolaman -a -ci mandī -a. 'Wī zīē Bali 'lewei vīnōn -a crēn -tē 'li 'e 'cēn. Ἐn Bali 'bō nēn e ya -nan 'li 'e 'cēn bē, yaa 'vī 'nan, minnun 'o 'wī zīē -a 'sinan 'pa 'trēda minnun pēēnōn lē, 'nan -e 'o yi -tēra 'e da -e 'o 'ta wōla 'e 'wei da. 27 Bali nēn 'wī 'tōdī pēēnōn -a -yee vē -a bē, e ciđa Zozi Crizi -va ἔn 'e 'fli kōōn minnun lē. 'Tō -dan 'e 'kōn Bali zīē -yee vē -a 'li 'trilii. Amen!

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Korɛnti 'nɔn lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn yaan laabv 'nan 'an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'kʊ 'vale -kaa "bʊi Zoziyan Sostɛn -a. ² Kʊa crɛn -tɛ Bali -le -leglizɪ nɛn Korɛnti fla bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. Bali ciɫa Zozi Crizi -va, ɛn e 'ka drɛ 'saun 'e 'lɛ 'nan -e 'ka 'kɔn 'yɛɛ minnun -a. Bali 'ka laabv 'nan -e 'ka 'kɔn 'yɛɛ minnun -a 'ka 'vale minnun nɛn o ya fɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn 'nan tɛ o -kaa san Zozi Crizi trʊ "baa bɛ waa.

³ -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'tɔ da nɛn o 'ka -batize drɛ? -Cɛjɛ. ɛn 'nyian bɛ: «An 'tɔ da nɛn o 'ka -batize drɛ?» -Cɛjɛ.

Pɔl Bali muo 'fɔ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ Korɛnti 'nɔn lɛ bɛ -a man

⁴ An Bali muo -fɔa "tʊ pɛɛnɔn man "yɪ "nɛn Bali ciɫa Zozi Crizi -va yaa drɛ 'cɛɛ bɛ -a man. ⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali ciɫa Zozi Crizi -va ɛn e "yɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛ 'cɛɛ. -Yɛɛ "wɛan nɛn minnun a 'ka yɛɪ ɛn o Bali -le 'wɪ "paaman 'ka 'jɪ. ɛn Bali -le 'wɪ tɪgɪ bɛ waa -ci maan 'kpa tɪgɪ. ⁶ 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ ɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -yrɛ, ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ "da 'plɛblɛ. ⁷ -Yɛɛ "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali -le "yɪ "tʊ 'ka 'e 'klɪdɪ 'ka man dɪ. ɛn ka ya -a man -pɛnnan 'nan -kaa san Zozi Crizi 'e 'ta pɛɛ wʊ. ⁸ Bali -tɔa 'ka 'wɪ, 'dʊ -e 'ka 'pɛ 'e vɪlɛ 'e plʊ dɪ -trɪlɪɪ -e tʊ zɪɛ 'e bɔ. Bali -a dra zɪɛ 'nan -e tʊ nɛn -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ 'tʊ 'tʊ 'e vɪlɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ 'ka man dɪ. ⁹ Bali 'ka laabv 'nan -e 'ka 'vale -a -pɪ Zozi Crizi nɛn -kaa san -a bɛ waa, 'ka yɛɪ 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va. Bali zɪɛ -tɛ e 'wɪ 'vɪ bɛ, yaa dra.

Pɔl 'wɪ pla Korɛnti Zoziyan lɛ o cɛɛn 'e cin man -le "wɛan

¹⁰ An "bʊi Zoziyan, -kaa san Zozi Crizi 'tɔ da an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka yɛɪ 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va. Te

'cɛndɪ 'e cin man 'e 'kɔn 'ka yɛɪ "fo "dɪ! 'Pian 'ka 'ci 'wɪ 'e 'kɔn -tʊwɪ, ɛn 'ka 'wɪlɔ -jɪ "nrɔn 'wɪ 'tʊwɪ "da.

¹¹ An "bʊi Zoziyan, fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Kloe mangulinun -a 'sinan 'pa 'mɛn 'nan 'wɪ 'fɔla 'ka yɛɪ. ¹² 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve bɛ -nyrɛn 'gʊ, maan 'man 'nan 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pɔl -srɛnɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Apolo -srɛnɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Piɛri -srɛnɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'wɛɛ cɪ Crizi -srɛnɔn 'a.

¹³ E ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabv 'ka 'lɔ. -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Crizi a 'e 'cɛndɪ 'e cin man? ɛn maan laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «An 'bɔ Pɔl nɛn, minnun -a pɛɪn yɪba "plan da 'cɛɛ 'wɪ 'wɪldɪ "le "wɛan?» -Cɛjɛ. ɛn "nyian bɛ: «An 'tɔ da nɛn o 'ka -batize drɛ?» -Cɛjɛ.

¹⁴ An Bali muo -fɔa 'nan, ma'an min -tʊ -batize drɛlɛ 'ka 'va dɪ, -tɛ yaa 'silɛa Cripu 'lee Gai -a dɪɛ. ¹⁵ E drɛ "yɪ ɛn 'wɪ zɪɛ e drɛ. 'Bɛ 'lɛ vɛ bɛ ka'a 'kolaman -e 'ka vɪ 'nan 'an 'tɔ da nɛn o 'ka -batize drɛ dɪ. ¹⁶ -A -cin -trɔa 'an 'jɪ "nyian 'nan, an Sefana -batize drɛ 'o 'vale 'e 'mangulinun -a. -Tɛ an min pɛɛ -batize drɛ "nyian bɛ, -a -cin 'ka 'an 'jɪ "fo "dɪ. ¹⁷ Kɔɔ Crizi 'ka 'an 'palɛ -sia 'nan 'an 'ta minnun -batize drɛ dɪ. 'Pian yaan 'pa 'sia 'nan 'an 'ta 'yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ. ɛn 'wɪ zɪɛ blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan "cɛɛ maan 'sia -e 'an vɪ minnun lɛ dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le -ka nɛn yaa 'wʊ yɪba "plan da bɛ, -yɛɛ 'plɛblɛ 'lɛ 'e 'fʊ "man.

Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -dan "mlian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ da

¹⁸ Crizi -le -ka nɛn yaa 'wʊ yɪba "plan da bɛ, minnun nɛn o ya 'o 'sidɪ Bali man -kɔɔbɪ bɛ, waa -nan wɪ maan klin "tɛ wɪ -a. 'Pian -kaa nɛn Bali -taa -kaa 'silɛ 'wɪ 'jɪ bɛ, -kaa -ci maan 'nan Bali -le 'plɛblɛ nɛn. ¹⁹ 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ bɛ -nyrɛn 'gʊ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«An -taa "blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ kɪlʊ 'solɛ.

En an -taa -yee ci "nrøndi -nan -nyanle.»

20-Mε "w1 nɛn 'w1 'tɔzan-kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? En -mε "w1 nɛn 'fluba 'ci vɪzan -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? Min nɛn e 'w1 man -wεεman bε, -mε "w1 nɛn e -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? Wa'a 'kɔlaman 'w1 'tɔ vɪdɪ -a "fo "dɪ. Kɔɔ Bali blamin -le 'w1 'tɔdɪ ta 'bɔla 'nan -yεε ci klin "tε w1 -a. 21 Fε -le "wεan nɛn an 'w1 zɪε -a 'vɪ bε, -yεε ci 'nan blamin 'ka 'kɔlaman -e 'e Bali -tɔ 'yee 'w1 'tɔdɪ -a dɪ. Bali 'bɔ 'bε 'w1 zɪε -a drε 'yee 'w1 'tɔdɪ -a. Yaa 'yɪ 'yi 'nan, min nɛn e yi -tεra 'w1 nɛn kɔa ve 'cεε bε -a da bε 'e 'sia 'w1 'ji. 'W1 zɪε te kɔ ya -a vɪnan 'cεε bε, minnun -a maan "le klin "tε w1 -zɔ.

22 Zuif 'nɔn a "va 'nan -cε "srɔn wɪnɪn nɛn "o -nan ye. En Grek 'nɔn a 'w1 'tɔ wɪnɪn -wεεnan. 23 'Pian -cee vε bε, Crizi nɛn waa -tε yiba "plan da bε, -yee 'w1 nɛn -kaa ve minnun le. 'W1 zɪε e "naan Zuif 'nɔn man, en minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, "o maan "le klin "tε w1 -le 'w1 'zɔ. 24 'Pian minnun nɛn Bali o laabu 'nan -e 'e o 'si 'w1 'ji bε, -te o ya Zuif 'nɔn 'a oo, en -te o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ oo, waa -tɔa 'nan Crizi a Bali -le 'pleblε 'a, en e ya Bali -le 'w1 'tɔdɪ -a. 25 'W1 nɛn Bali -a drε zɪε minnun -a "siala "le klin "tε w1 -le 'w1 'zɔ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'w1 'tɔdɪ "mlian blamin -le vε da -kɔɔbli. En "nyian bε, 'w1 'bɔ zɪε -a drɛdɪ bε, blamin -a "siala 'nan Bali 'ka 'pleblε dɪ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'pleblε "mlian blamin -le vε da -kɔɔbli.

26 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'w1 nɛn maan 'nan 'an ve bε, e ya "le 'ka 'fli -nanjɛn -e 'ka -tɔ 'ka 'bɔ 'a. Kaa nɛn Bali 'ka laabu 'labε, minnun nɛn blamin o "siala 'w1 'tɔnɔn 'a bε, o 'ka 'ka yei "bɔvɪ "dɪ. En min tanɔn 'ka 'ka yei "bɔvɪ "dɪ. En min -dandan nun 'ka 'ka yei "bɔvɪ "dɪ. 27 'Pian minnun nɛn blamin o "siala -blɔnɔn 'a bε, o 'bɔ nɛn Bali o 'si "va. Yaa drε zɪε 'nan -e minnun nɛn 'w1 'tɔnɔn 'a bε, 'yra 'e o -tε. En "nyian bε, minnun nɛn blamin 'ka o "siala fε -tɔ -a dɪε,

o 'bɔ nɛn Bali o 'si "va. Yaa drε zɪε 'nan -e minnun nɛn min tanɔn 'a bε, 'yra 'e o -tε. 28 En "nyian bε, minnun nɛn o 'ka min -dandannun -a dɪε, en blamin yiε 'ka 'naan o man dɪε, o 'bɔ nɛn Bali o 'si "va. Minnun nɛn o 'ka fε -tɔ -a dɪε o nɛn. Bali -a drε zɪε 'nan -e minnun nɛn blamin o "siala fε -tɔ -a bε, o -nan w1 'e vɪlε 'e 'kɔn dɪ. 29 E ya zɪε 'nan -e 'trɛda blamin -tɔ 'e vɪlε 'e -dandan 'tan Bali 'lε dɪ.

30 -A -tɔwli "nɛn 'cee vε -a. Bali 'bɔ 'bε 'ka drε Zozɪ Crizɪ -le vε -a. Zozɪ Crizɪ zɪε, 'w1 'tɔdɪ nɛn e 'si Bali va bε -nyrɛn, en -yεε drε -cee vε -a. Kɔɔ Crizɪ 'bɔ 'le "wεan nɛn Bali -kaa 'sia min tɪglɪ 'a, en e -kaa 'si "va 'yee vε -a "fo, en e -kaa 'si 'w1 'wɪdɪ "le nɔanba -ji. 31 Bali -a drε zɪε 'nan -e 'w1 nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, -kaa ta w1 drε. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min a "va 'nan 'e -dandan "taan Bali 'lε bε, 'w1 nɛn Minsan -a drε -yrε "bε -a 'bɔ 'e vɪ!»

2

Pɔl Zozɪ Crizɪ -le 'w1 'vɪ Korɛntɪ 'nɔn lε 'kɔ?

1 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'an 'bɔ 'gɔvε, zɪ an 'lɔ 'ka 'va bε, blamin -le 'w1 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sɪdɔ -a "cεε an 'w1 nɛn Bali -a drε bε -a 'vɪ 'cεε dɪ. 2 Kɔɔ maan 'yɪ 'yi 'nan Zozɪ Crizɪ -tɔwli "le 'w1 nɛn 'an ve 'cεε. Zozɪ Crizɪ nɛn waa -tε yiba "plan da bε -a 'bɔ nɛn maan ve. 3 Tɔ nɛn an 'lɔ 'ka 'va bε, te an "koe 'ka 'an da 'kpa dɪ. En "nyian bε te "klan a 'an 'ji. 4 Bali -le 'w1 nɛn maan 'vɪ 'cεε bε, blamin -le 'w1 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sɪdɔ -a "cεε maan 'vɪ 'cεε en kaa 'man 'yi "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bε 'nyranman 'pa 'pleblε en ka 'w1 zɪε -a 'man 'yi. 5 Maan drε zɪε 'nan -e Bali -le 'pleblε 'le "wεan bε 'ka yi -tεra Zozɪ da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan blamin -le 'w1 'tɔdɪ -dandan man nɛn 'ka yi -tεra "da "dɪ.

Bali -le 'w1 'tɔdɪ
6 Zozinɔn nɛn o drε Bali -le 'w1 'ji ceje bε, waa -tɔa 'nan 'w1 'tɔdɪ nɛn kɔa 'vɪ. 'Pian 'w1 'tɔdɪ zɪε ya'a 'silε 'trε 'gɔvε -a da dɪ, en ya'a 'silε minnun

tanon 'va di. -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji
'nan minnun tanon zie yi -tu bo'a "be
o -nan -nyaan. ⁷ 'W1 'todi nen kua
'paaman minnun ji be, Bali -le 'w1
'todi nen -a -ci mand1 a 'pleble be -
nyren. Te Bali 'ka tian 'tre drele die,
en yaa man dre 'e 'cen 'nan 'yee 'to-
dan be 'ka dre -a "nen "blinon 'a. 'W1
'todi zie e ya 'e yoadi minnun man.
⁸ Minnun tanon nen 'tre 'gve -a da be,
wa'a Bali -le 'w1 'todi zie -a -ci manle
di. "Te waa -ci 'man be, "te Minsan
nen 'to -dan a -yrd "be wa'a -peinle
yiba "plan da di. ⁹ 'W1 nen 'e 'cren
-tedi Bali -le 'fluba 'ji be, -yee 'le soo.
Koo e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«'W1 nen blamin 'ka tian 'li -a -nan
yile die,

en 'w1 nen blamin 'ka tian 'li -a
manle die,

en 'w1 nen -a -cin 'ka blamin 'ji 'nan
e dra die,

-a 'bo nen Bali -a man dre minnun
nen

o Bali 'bo ye "yi "be -wee ve -a.»

¹⁰ 'Pian -cee ve be Bali 'be 'w1 zie
-a -ci 'si -cee 'yee lei 'saun 'a. Koo
Bali lei 'saun 'w1 pegenon -toa. Yaa -
toa "trilii e Bali -le 'w1 yoadi pegenon
-toa. ¹¹ 'Ka 'ci "nrn 'w1 'gve -a da -tu,
blamin 'bo 'be 'e 'fli man w1 -toa 'e -
twli "ce. -Njee duv? -A -twli "nen
"nyian Bali lei 'saun 'le ve -a. 'W1
pegenon nen Bali da be, Bali lei 'saun
'be -toa 'e -twli. ¹² Lei nen Bali -a
-non -cee be, ya'a 'sia 'trada 'gu di,
'pian e "sia Bali 'bo 'va. -Yee "wean
Bali -le "yinun nen yaa dra -cee be,
-kaa -toa.

¹³ En "yinun zie blamin -le 'w1
'todi -dandan -a "cee -kaa -nan w1
ve minnun le di. 'Pian 'winun nen
Bali lei 'saun -a "paa -kaa 'le be, -a
'bo nen -kaa ve minnun le. 'W1 'kpa
nen, 'winun nen e ci Bali -le 'w1 'a
be, -kaa -ci "sia minnun nen Bali lei
'saun o "paala be -wle. ¹⁴ 'Pian min
nen e 'ta wola 'e 'bo 'wulo -ji winun
da be, winun nen e 'si Bali lei va be,
ya'a 'we "man 'nan 'w1 'kpa nen di.
-A san "e 'winun zie -a "siala klin
"te winun -a en ya'a 'kolaman -e 'e

-ci man di. Fe nen maan ve zie, -
yee ci 'nan 'winun nen e 'si Bali va
be Bali lei 'saun 'be -ci "sia min le.
¹⁵ Min nen Bali lei 'saun -a "paala
be, e -kolaman 'w1 'to 'tudu pegenon 'fa
'sidi -a, 'pian min nen Bali lei 'saun
"cee "paala die, ya'a 'kolaman -e 'e
min zie -yee 'winun dre di -ci man di.
¹⁶ Koo 'w1 zie Bali -le 'fluba -a 'vi. E ya
'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Tie Minsan -le ci "nrondi -toa?

En -tie -kolaman 'w1 "paadi -a "ji?»

-A san "ka "fo 'di, 'pian -cee ve be,
Crizi lei 'be -kaa "paala. -Yee "wean
-kaa -yee ci "nrondi -toa.

3

-Me "w1 nen Bali 'sunon -a dra?

¹ 'An "bui Zozinon, 'w1 tigli 'ji be,
ma'an 'kolaman -e 'an 'w1 tin 'ba
'cee "le minnun nen Bali lei 'saun o
'paala be -wee 'w1 'zv di. 'Pian an
'w1 tin "baa 'cee "le minnun nen o
'ta wola 'o 'bo 'wulo -ji winun da be
-wee 'w1 'zv. Koo ka ya "le minnun
nen o ya Crizi -le 'w1 'ji 'nen 'linen
nun -a be -wee 'w1 'zv. ² -Yee "wean
'winun nen an "sia -a tin 'banan 'cee
'gve, e 'ka 'pleble di. "Nnon nen
waa -non 'nen 'linen le be, e ya "le
-a 'bo nen maan -non 'cee. Koo ka'a
'kolaman -e 'ka fe 'pleble 'bli di. En
'be nen 'gve, 'nonon nen min -a -
non tian 'cee. ³ Koo ka 'ta wola 'ka
'bo 'wulo -ji winun da. Fe -le "wean
an 'w1 zie -a 'vi be, man bud1 a 'ka
yei, en 'w1 a 'e -foladi 'ka yei. 'W1
zie yaa -koonman 'nan Bali lei 'saun
"cee 'ka "paala di en 'cee 'ta wv -pe
a "le minnun nen wa'a Bali toa die -
wee ve zv. ⁴ Koo min -mienun a 'ka
yei "o "ve 'nan: «'Ku "ya wo Pöl -
srulon "a», en min -mienun "o "ve
'nan, Apolo -srulon nen "wee "a.
'W1 zie -yee -koonman 'nan Bali lei
'saun "cee 'ka "paala di.

⁵ 'Pian e ya "le 'an 'w1 'to laabu 'ka
'lo. -Ti nen Apolo -a? En -ti nen 'an
'bo Pöl -a? Maan ve 'cee 'nan, Bali
'sunon "tun "nen 'kua. 'Ku 'va nen
Bali ciula en ka yi -tera Zoi da. 'W1
nen Minsan -a -peba 'wv 'ku 'lo be, -a
'bo nen kua dre. ⁶ E ya "le 'nan fe 'wle

nen maan -fɔ 'trɛ 'ji, ɛn Apolo 'yi 'sɛn "da. 'Pian Bali 'bɛ fɛ 'wɛ zɪɛ -a 'bɔ ɛn -yɛɛ cɪ -a trɔnɔn. ⁷Maan 'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e fɛ 'wɛ 'fɔ 'trɛ 'ji bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, ɛn min nɛn e 'yi 'sɛn "da "bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, 'pian Bali nɛn yaa 'bɔ ɛn e cɪ -a trɔnɔn bɛ, -a 'tɔ nɛn waa ve. ⁸Min nɛn e fɛ 'wɛ -fɔa 'trɛ 'ji 'lee min nɛn e 'yi -sɛan "da "bɛ, wa'a 'mlɪan 'o cɪn da dɪ. 'Pian 'nyranman nɛn min -tɔ -a 'pa bɛ, -a man -kɔpa nɛn Bali -a -nɔan -a san lɛ. ⁹Kɔɔ kɔ ya Bali lɔ "le -yee 'nyranman 'panɔn 'zɔ, ɛn cɛɛ cɪ Bali -le fei 'bɔ 'a. ɛn "nyian bɛ, ka ya "le -yee 'kɔn 'le 'wɪ 'zɔ.

¹⁰Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'mɛn 'an drɛdɪ -a Zozi 'le 'pasiazan -a bɛ, -yɛɛ -maan an drɛ "le 'kɔn 'tɔzan -dan -le 'wɪ 'zɔ. An 'kɔn 'pɔ -fɔ 'trɛ 'ji, ɛn min peenun a -a -tɔnan "da. 'Pian 'ka 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn ka cɪ -a -tɔnan "da "bɛ, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va. ¹¹Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan 'kɔn 'pɔ nɛn maan -fɔ 'trɛ 'ji 'va bɛ, Zozi Crizi nɛn. ɛn min 'ka 'kɔlamɔn -e 'e 'kɔn 'pɔ pee -fɔ "nyian 'trɛ 'ji "fo "dɪ.

¹²Minnun a 'kɔn zɪɛ -a -tɔnan "da -sɪga -a, ɛn min -mienun a 'kɔn zɪɛ -a -tɔnan "da -kɔlɛnun nɛn o 'fle cɪ bɛ waa, ɛn min -mienun a "nyian -a -tɔnan "da yɪba "a, ɛn min -mienun a "nyian -a -tɔnan "da "lɔ "a. ¹³'Pian 'nyranman nɛn min -tɔ -a 'pa bɛ, -a ta -taa "bɔlɛa yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ -a da. Yɪ zɪɛ -a da bɛ, 'tɛ 'a nɛn Bali min -tɔ -le 'nyranman -nanjɛan. ¹⁴Min nɛn e 'kɔn zɪɛ -a -tɔ "da ɛn 'tɛ 'ka -kɔlɛlɛ -yee vɛ srɛdɪ -a dɪɛ, -a san 'yee -kɔpa ye. ¹⁵'Pian -te 'nyranman nɛn yaa 'pa bɛ 'tɛ -a srɛ bɛ, ya'a 'yee -kɔpa 'ye "fo "dɪ. 'Pian min 'bɔ zɪɛ e "sɪa 'wɪ 'ji. E -kɔan "le min nɛn e 'sɔ 'tɛ 'lɔ fɛ -a blu bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁶'Ka Zozinɔn bɛ cɛɛ cɪ Bali -le 'kɔn 'a, ɛn Bali lei 'saun -nyɛanla 'ka 'ji. Ka'a tɔa zɪ dɔv? ¹⁷Min nɛn e Bali -le 'kɔn -wɪ bɛ, Bali min zɪɛ -a -nan -nyaan. Kɔɔ Bali -le 'kɔn a 'saun ɛn 'ka Zozinɔn 'bɛ cɪ Bali -le 'kɔn 'bɔ zɪɛ -a.

¹⁸Te min -tɔ 'e 'fli see "paadɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te -a -cɪn a min -tɔ 'ji 'ka yei 'nan 'yɛɛ cɪ 'wɪ 'tɔzan -a bɛ, min zɪɛ 'e 'fli drɛ 'blɔzan -a 'trɛdanɔn 'lɛ. E drɛ zɪɛ, 'dɔ -e Bali 'e 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yɛɛ. ¹⁹Kɔɔ 'wɪ 'tɔdɪ nɛn 'trɛdanɔn -a "sɪala 'nan -yɛɛ cɪ 'wɪ 'tɔdɪ 'kpa -a bɛ, e ya Bali 'lɛ klin "tɛ wɪ -a. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'wɪ 'tɔnɔn "kuan 'o 'bɔ 'le -dawli winun drɛdɪ man.»

²⁰ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan:

«'Wunun nɛn 'wɪ 'tɔnɔn -a "nrɔnman 'o 'ji bɛ,

Minsan -a -tɔa, ɛn yaa -tɔa 'nan -a -cɪ "ka "dɪ.»

²¹E ya zɪɛ 'nan -e min -tɔ 'e vɪɛ 'e 'fli drɛ -dandan 'trɛda blamin -le "wɛan dɪ. Kɔɔ Bali fɛ pɛɛnɔn 'nɔn 'cɛɛ. ²²Maan ve 'cɛɛ 'nan -te e ya 'an 'bɔ Pɔl -a oo, ɛn -te e ya Apolo -a oo, ɛn -te e ya Pɪɛri -a oo, ɛn -te e ya 'trɛ 'bɔ 'gɔɛ -a da -a oo, ɛn -te e ya 'belɪdɪ -a oo, ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, ɛn -te e ya 'trɛda fɛnun nɛn -nan 'gɔɛ -a oo, ɛn -te e ya fɛnun nɛn o -taa "bɛ -a oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ, Bali -a -nɔn 'cɛɛ. ²³'Pian 'ka 'bɔ bɛ, ka ya Crizi -le vɛ -a, ɛn Crizi a Bali -le vɛ -a.

4

Minsan 'bɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'le tin "baa

¹'Wɪ nɛn -a -cɪn 'e 'kɔn 'ka 'ji 'ku 'va zɪa bɛ -nyɛn 'gɔ, kɔ ya Crizi 'sunɔn 'a, ɛn e 'ku 'pla 'nan 'ku Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ "paa 'ka 'ji. ²'Pian 'wɪ -dan nɛn "va "bɛ, -nyɛn 'nan 'nyranman nɛn yaa -pɛba 'wɔ 'ku 'lɔ bɛ 'ku yɪɛ -trɔa "da. ³-Yee "wɛan 'an 'bɔ 'le vɛ bɛ, -te ka 'mɛn 'wɪ tin "baa oo, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, tin 'banɔn 'mɛn 'wɪ tin "baa oo, ma'an sɪala 'wɪ 'a dɪ. ɛn "nyian bɛ 'an 'bɔ mɛɛn "cɛɛ 'an 'fli -le 'wɪ tin "baa dɪ. ⁴Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'an 'wulo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da dɪ oo, wa'a vɪɛ 'nan 'wɪ zɪɛ -yee "wɛan 'mɛn tin a 'nɔnnɔn dɪ. 'Pian Minsan -tɔwli 'bɛ cɪ 'mɛn tin

'bazan 'a. ⁵ -Yee "wεan te 'ka tin -te min da, te -a tu 'ka tian bεle di. 'Pian 'ka Minsan -tadi man -pen! Tu zιe -a man nen, e 'winun nen 'e yoadi klun va be -a ta bεala. En "nyian be, 'winun nen min ji 'e yoadi be, yaa ta bεala. Maan ve 'cee 'nan, yi zιe -a da be Bali min 'to 'yi 've 'nyranman nen min 'bo -a 'pa be -a man.

Zozi Crizi -le 'pasianon 'o dre 'cee 'wi -koon 'mannon 'a

⁶ 'An "bui Zozinon, 'cee "wεan nen an "sia 'winun 'gυe -a vnan 'ku 'vale Apolo -a 'ku man. Waa 'vi 'nan: «'Wι nen 'e 'cren -tedi be, te min 'e 'cida "da "di!» An ya "vale 'nan 'wi zιe 'ka -to 'nan, -a -tuwli "nen 'nyian 'kue ve -a. -Yee "wεan te 'ka 'tu 'e -dandan 'tan 'ku 'fli 'gυe 'ku yei "min -tu -le "wεan di. ⁷ -Tιe 'vi 'yie 'nan i ya -dan 'i bεezan -tu man? Fe -tu nen 'i 'lo, te Bali "cee 'non 'yie die, e 'ka "fo "di! -Yee "wεan nen 'i -dandan 'tandi 'le 'to!

⁸ -A -cin a 'ka 'ji 'nan fe -tu 'ka 'e 'klidi 'ka man di, 'nan ka dre fenon 'a. En ka mingonnen -blidi 'sia 'va, 'pian ku 'ka wo "va di. An ya "va 'nan 'wi zιe 'e dre 'wi 'kpa -a, 'du -e "ku "kon wo "va. ⁹ -A -cin a 'an 'ji 'nan, kuv nen ku ci Zozi 'le 'pasianon 'a be, Bali 'ku dre minnun nen o 'ka min va minnun -a die waa. Ku dre "le minnun nen o ya 'o 'pladi 'nan 'o -ka be -wee 'wi 'zu. -Te e ya Bali -le 'pasianon 'a oo, en -te e ya blamin -a oo, o pεenon -a -nan ye. ¹⁰ Minnun 'ku "siala klinnon 'a Crizi -le "wεan. 'Pian 'cee ve be, 'ka 'fli "siala 'wi 'tonon 'a Zozinon yei. Ka ya min 'pleble nun -a, 'pian 'kue ve be e 'ka zi di. Minnun 'ka 'to 'yi 've, 'pian 'kue ve be o "naan "kue "man.

¹¹ 'Be nen cεegv yi -a 'gυe, dra 'ku -tea tian, en 'yi dra 'ku -tea tian. 'Ku man sonun "ka "di. Minnun 'ku -soan, en "nyian be 'ku -nyran pei "ka "di. ¹² 'Ku "koe -nyaan 'nyranman 'padi -a -e 'ku 'nen 'fe -bli. Minnun 'ku 'srannon 'pian -faa nen kua ve o man. Minnun 'te "paa 'ku da, 'pian 'ku 'wulo -toa "wlu. ¹³ Minnun "we

'ku man -wliidi, 'pian kua "sia "da -wle wei 'nonnon 'a. Ku dre 'tredanon 'lo "le bli -le 'wi 'zu, en ku da nen o 'wee "tri pεenon 'wεenman tian cεegv yi -a.

¹⁴ -Te an 'winun zιe -a cren -te 'cee be, wa'a vile 'nan -e 'yra 'e 'ka -te di. 'Pian an ya "vale 'nan ka -soonla -si tigli da, koo ka dre 'men 'nennun nen an o ye "yi "be waa. ¹⁵ Maan ve 'cee 'nan -te min -kpi fu (10.000) 'be Crizi -le 'wi "paaman 'ka 'ji oo, 'pian -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan 'ka "ti 'ka "kaga "di. 'An 'bo 'be dre 'ka "ti "a, koo mεen Crizi -le 'wi 'nonnon 'vi 'cee en ka dre -yee ve -a. ¹⁶ -Yee "wεan an 'ka tru "baa 'nan, 'ka dre 'an 'si drenon 'a. ¹⁷ En 'wi zιe -a -ji be, an Timote "paa -sia 'cee. Mεen Bali -le 'wi 'vi -yre en e wu "man. Zozinon yei "be, e dre "le 'an 'pon -ji 'nen nen maan ye "yi en an yi -teala "da "be -yee 'wi 'zu. Zi 'men 'ta tu wu -pe ci Crizi -sru "be, e "ta "lo -a -cin -tole 'ka 'ji. En 'wi 'bo zιe -a 'bo nen maan "paaman minnun ji -leglizi -tudu pεenon 'ji.

¹⁸ Min -mienun a 'ka yei "be waa nrōn 'o 'ji 'nan ma'an "nyian lia 'an da 'ka 'va "fo "di, en o -dandan 'tandi 'sia. ¹⁹ 'Pian maan ve 'cee 'nan -te Minsan wu "man "be, -a -nan 'ka "nyian moan di -e 'an 'lv 'ka 'va. -Te an 'lv be, minnun 'bo nen 'o 'fli dra -dandan 'labε, wa'a vile 'nan o wei le nen 'an "troen -toa "di, 'pian 'pleble nen Bali -a -non -wle "be -a 'bo nen maan -nanjean. ²⁰ Koo Bali -le mingonnen -blidi min da be, wa'a vile 'nan 'wi 'saza nen min -a tin "baa 'e 'le di, 'pian Bali 'yee 'pleble 'ci -koonman. ²¹ 'An sonba 'sia -e 'an 'lv 'ka 'va, 'be a -tu. En 'an 'ludi 'ka 'va 'ka yidi "yi 'lee -pōan "troo -a be, 'be a -tu. 'Wi "fli zιe -a "cen 'va nen ka ci?

5

'Wi 'wliidi -dan wla Korēnti Zozinon yei

¹ Maan 'man 'e 'pa -a "fli yaa 'nan, 'wi 'wliidi "tu nen minnun 'bo nen wa'a Bali toa die, wa'a 'kolaman -e

'o dre die, min -tu a -a drenan 'ka yei. Koo min zie 'o 'vale 'e 'ti "nan -a, -wee ci li 'lee 'konnən -a. ² 'Wl zie min -tu a -a drenan 'ka yei, te ka -dandan "taan. 'Pian e ya "le 'ka 'ta 'e dre paan -trōdrō -e min nen 'e 'wl zie -a dre be, 'ka -pin 'ka yei. ³ 'An 'bō Pōl -le ve be, an 'ka 'ka yei "nun di, 'pian 'men ci "nrōndi pēenōn a 'ka 'va nun. Maan ve 'cee 'nan, min nen e 'wl zie -a dre be, "te 'an 'kōn 'ka 'va nun be, "te an tin -te "da -a -nan 'mōn. ⁴ 'Wl nen kō 'ka dre be, -nyren 'gū, 'ka cin yī -yee 'wl man Minsan Zozi Crizi 'tō da. 'Mēn ci "nrōndi pēenōn a 'ka 'va nun "le -cee ci. -Kaa san Zozi Crizi -le 'plēble 'a, ⁵ 'ka min zie -a -pin 'ka yei -e 'e dre Satan -le ve -a 'e "pa 'ji. 'Ka dre 'nan -e Satan 'e 'wl "nen -kōn -yre. 'Wl zie -yee -maan 'bō 'e lia 'e da -e 'e -kōla 'sidi -a 'wl 'ji yi nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "be, -a da.

⁶ E 'ka 'wl "yi "a "fo -e 'ka -dandan 'tan 'wl zie -a -ji di. Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan: «Sī 'wle -tuwli min 'she pēenōn "tranman!» ⁷ -Yee "wean 'wl 'wli di "nen e -kōlaman -e 'ka pēenōn "saa be, 'ka 'si 'ka yei. 'Ka dre zie, 'dū -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'le! Kōo 'ka 'pa nyranman "cee 'wl 'wli di "dre di -a "fo "di. 'Wl nen Izrael 'nōn -a dra te o "ta 'o tranun 'si nōanba -ji "fēdi -ble be, 'e dre 'cee 'wl -kōn "manve -a! O 'mannyan pēenōn 'weanman bei 'vaa -e 'o 'kpōun -pū nen 'mannyan 'ka 'kōan 'va "die -a dre. "Be -sru -e 'o 'wee 'bla 'bli. Fē nen maan ve zie -yee ci 'nan, Crizi dre "le -cee 'bla 'zū. E -ka 'nan -e 'e -cee 'wl 'wli di 'fui, -e -kaa 'kōn 'saun Bali 'le. ⁸ 'Wl zie -yee "wean be, te -kaa -cee "fēdi -bli te 'mannyan ceje a -kaa 'va di! -Yee ci "le 'wl 'wli di nun nen -cee dre 'e tēde be, -yee 'wl 'zū. Fē -cee dre "nyian "fo "di! 'Pian 'wl nen e ci 'saun Bali 'le be, -nyren -kaa dre! En 'wl nen e ci tigli be, -nyren -kaa dre!

⁹ 'Fluba ceje nen an 'lū 'a 'cee be, maan cren -te -ji 'nan, -kōnnen -weenōn 'lee li -weenōn be te 'ka -bli waa "fo "di. ¹⁰ -Te an ya 'wl zie -a vīnan be, minnun nen o 'ka Zozi 'va

die, 'wee 'wl "cee ma'an ve di. En wa'a vīle 'nan minnun nen 'tre 'gūe -a da te o ya "lala yī "yi 'nōn 'a, en o ya crinnōn 'a, en o ya -yū -pannōn 'a be, -wee 'wl nen maan ve di. "Te e ya paan 'be 'a be, "te ka "sia 'tre 'bō da "fo.

¹¹ 'Pian fē -le "wean nen an 'wīnun zie -a cren -te 'cee be, -nyren 'gū: Minnun nen waa ve 'o 'fli man 'nan o ya -kaa "būi Zozinōn 'a te o ya 'wl 'wli di "drenōn 'a be, te 'ka -bli waa "fo "di! -Nyren "le 'nan -kōnnen -weedi -le 'wl 'zū, en -nyren "le 'nan li -weedi -le 'wl 'zū, en -nyren "le 'nan "lala yī di "yi "le 'wl 'zū, en -nyren "le 'nan -yū -pandī -le 'wl 'zū, en -nyren "le 'nan 'wl 'wli di 'vīdi Bali man -le 'wl 'zū, en -nyren "le 'nan -wēn mlīndī -trōadi 'o 'wīn -ji -le 'wl 'zū, en -nyren "le 'nan fē 'sidi min lō -gla -a -le 'wl 'zū. Minnun zie, te 'ka -bli waa "fo "di, en te 'ka fē -bli waa 'e cin va "fo "di!

¹² Minnun nen o 'ka Zozi 'va die, mēn "cee tin -tēa "o da di. 'Pian minnun nen Zozi 'va be, -cee tin -tēa "o da. ¹³ En minnun nen o 'ka Zozi 'va die, Bali 'be tin -tēa "o da. -Yee "wean nen 'wl nen 'e 'cren -tēdi Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'ta wula "da! E ya 'e 'cren -tēdi 'nan: «Min nen e 'wl 'wli di "dra be, 'ka -pin 'ka yei!»

6

-Te 'wl 'fōla Zozinōn yei "be, -tīe "paamlan?

¹ 'Wl -fōala Zozizan 'tū 'lee 'e "būi Zozizan 'tū yei, 'pian kaa "siala -e 'ka -kū -a minnun nen wa'a Bali tōa die o 'cein -da. 'Wl nen ka dra zie e 'ka "yi "fo "di. Kaa tin "baa paan 'ka "būi Zozinōn 'cein -da. ² -Kaa 'bō nen -kaa ya Bali -le minnun -a be, -cee -taa 'trēdanōn 'le tin 'bale. Ka'a 'wl zie -a tōa dūv? -Mē "le "wean nen ka'a 'kōlaman -e 'ka 'wl 'sezenen zie -a tin 'ba 'ka 'bō 'a di? ³ En "nyian be, -cee -taa Bali -le 'pasianōn 'le tin 'bale. Ka'a 'wl zie -a tōa dūv? -Mē "le "wean nen ka'a 'kōlaman -e 'ka 'trēda wl 'sezenen 'gūe -a tin 'ba 'ka 'bō 'a di? ⁴ 'Pian -te 'wl 'fōla 'ka yei

"bε, ka -ko 'wι zιε -a tin 'banon nen o 'ka Zozinon 'a die, o cein -da.

⁵ An ya "vale 'wι nen kaa dra bε, -a 'yra 'e 'ka 'te, -yee "wean nen an 'wι zιε -a ve. 'Wι 'tozan 'bo 'to 'ka "cee yei, -te 'wι 'fola Zozinon "fli yei "bε -e 'e -kōla o yei "paaladi -a 'mlōnmōn dōv? ⁶ 'Cee 'wι dredi -a -kōnman 'nan 'wι 'tozan 'ka 'ka yei "fo "di. Kōo -te 'wι 'fola Zozizan 'to 'lee 'e "bōi Zozizan 'to yei "bε, kaa "sia -e 'ka -kō -a minnun nen wa'a Bali tōa die o cein -da.

⁷ -A mandī 'nan 'wι 'fola Zozinon "fli yei en o ya tin 'banan bε, yaa -kōnman 'nan 'cee 'ta wō -pe 'ka "le Zozinon 'zō di. -Mε "le "wean nen ka'a 'we "man -e min 'e 'wι dre 'ka 'va -wli di? En "nyian bε, -mε "le "wean nen ka'a 'we "man -e min 'e 'ka 'ta -bli di? ⁸ 'Pian 'cee vε bε, 'ka 'bō cεε 'wι dra min va -wli di, en cεε minnun ta -ble. Min pee "tun "cεε di, 'ka 'bō "bōi Zozinon lε nen ka 'winun zιε -a dra.

⁹ 'Wι 'gōe -a -cin 'e -trōa 'ka 'ji. -Nyren 'nan minnun nen o 'wι dra -wli di "min va bε, wa'a 'ko Bali -le mingōnnen trēda "fo "di. En "nyian bε, te 'ka 'wι 'gōe -a 'sia 'wlu wι -a "fo "di! Minnun nen o ya -kōnnen -wεenon 'a bε, 'lee minnun nen o ya li -wεenon 'a bε, 'lee minnun nen o ya -yō -pannon 'a bε, 'lee minnun nen o min -sran -wεeman bε, 'lee minnun nen o min nan -wεeman bε, 'lee -klōnmōn 'lee -klōnmōn nen o nyianla "le li 'lee -kōnnen -le 'wι 'zō bε, ¹⁰ 'lee minnun nen o ya crinnon 'a bε, 'lee minnun nen o ya "lala yi "yi 'nōn 'a bε, 'lee minnun nen o -wēn mlindi -tōala 'o 'win -ji bε, 'lee minnun nen o 'wι 'wli di "ve Bali man bε, 'lee minnun nen o fε "sia min lō -gla -a bε, o pēenon zιε, wa'a 'ko Bali -le mingōnnen trēda "fo "di. ¹¹ Min -mienun a 'ka yei 'e tēde bε, te o 'wιnun zιε -a -mie dra. 'Pian 'bε nen 'gōe, Minsan Zozi Crizi 'lee -kaa "tī Bali lei 'saun bε, -wεε 'cee 'wι 'wli di fui 'ka man, en o 'ka 'si "va Bali -le vε -a "fo, en o 'ka dre min tigh 'a Bali 'le.

'Wι nen e Bali 'tō dra -dan bε -nyren 'ka dre!

¹² Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fε pēenon dredi -si a 'e 'lε 'sōdi min lε.» 'Pian maan ve 'cεε 'nan fε pēenon 'ka 'wι 'yi 'dra min lε di. An -kōlaman maan ve 'nan, fε pēenon dredi -si a 'e 'nōndi 'mēn, 'pian ma'an 'fli tōe -e 'an dre fε -tō -le nōan -a di. ¹³ Kaa ve "nyian 'nan: «Bali -bli fε -nōn min lε 'nan -e 'e 'kō min -pōn -ji. En Bali min -pōn dre 'nan -e -bli fε 'e 'kō "ji. En tō -tō -taa "bōle bε, Bali 'o "fli zιε o -nan -nyaan.» 'Wι zιε e ya 'wι 'kpa -a. 'Pian Bali 'ka -kaa dre lε 'nan -e -kaa 'fli -nōn -kōnnen -wεēdi 'lee li -wεēdi lε di. Kōo Minsan a "va 'nan -kaa 'kōle 'e 'kōn 'e 'bō 'le vε -a. En 'e 'bō 'yεε yiε -tōa -kaa 'kōle 'va. ¹⁴ Fε -le "wean nen an 'wι zιε -a 'vī bε, zī Zozi Crizi -ka bε, Bali -a 'kōle wluan -kanon 'va. -A -tōwli "nen "nyian Bali -a dra -cεε. -Te -kaa -ka bε, Bali -kaa 'kōle 'gōe -a wuanla -kanon 'va 'yee 'pleble 'a.

¹⁵ Crizi man mennun nen 'kaa. Ka'a 'wι zιε -a tōa dōv? Min -kōlaman -e 'e Crizi man mēn -tō 'si -e 'e dre -kōnnen -wεēzan man mēn -a? -Cεje! ¹⁶ Kaa -tōa 'nan, -te min 'nyin -kōnnen -wεēzan -sru "bε, te o "flinon dre min -tōwli "a. Kōo e ya 'e 'cren -tēdi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min "fli zιε o dra min -tōwli "a.»

¹⁷ 'Pian min nen 'bε lēa Minsan man bε, o dra -tōwli Bali lei 'saun 'le "wean.

¹⁸ -Yee "wean te 'ka 'fli -nōn -kōnnen -wεēdi 'lee li -wεēdi lε "fo "di. Kōo 'wι 'wli di 'tō 'tōdō pēenon nen blamin -a dra, te e 'ka -kōnnen -wεēdi 'lee li -wεēdi da die, ya'a fε -tō dra min 'kōle lε di. 'Pian 'wι 'wli di "nen -kōnnen -wεēdi 'lee li -wεēdi da bε, -te min -a dre bε, te -a san 'wι 'wli di dre 'e 'bō 'kōle lε. ¹⁹ -A -cin 'e 'trōa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'kōle bε, e ya Bali lei 'saun 'le 'kōn 'a. En Bali 'yee lei 'saun zιε -a -nōn 'cεε, e ya 'ka 'lō. Ka 'ka "nyian 'ka 'fli -ji di. ²⁰ Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka 'ta pan 'wō 'flε 'pleble 'a. -Yee "wean 'ka Bali 'tō dre -dan 'ka 'kōle nen e ci -yee vε -a bε -a.

7

Pəl wɪ tin 'ba li 'padɪ 'lee -kənnən 'padɪ da

¹ Fluba nən ka -ta -a 'mən bɛ, 'wɪ nən kaa laabv 'an 'lɔ 'ji bɛ, an 'ta -a 'sia 'va 'cɛɛ. -Te kaa 'vɪ 'nan, te -klɔnmən 'e -wla 'e nan -sru! 'diɛ, 'wɪ 'tv nən kaa 'vɪ. ² 'Pian 'an 'bɔ Pəl, maan ve 'cɛɛ 'nan, e ya 'wɪ 'yi "a -e -klɔnmən nan 'e 'kən. En e ya 'nyian 'wɪ 'yi "a -e lɔnmən -sran 'e 'kən. "Tɔgɔ lɔnmən 'e drɛ -kənnən -wɛɛzan 'a, ɛn -klɔnmən 'e drɛ li -wɛɛzan 'a. ³ -Klɔnmən 'e -wla 'e nan -sru! -Yɛɛ cɪ "le 'e drɛ 'e nan lɛ. En lɔnmən 'e wɪ "man -e -a -sran 'e -wla -a -sru! -Yɛɛ cɪ "le 'e drɛ 'e -sran lɛ. ⁴ Lɔnmən 'kələ bɛ, e 'ka lɔnmən 'bɔ 'saza 'le vɛ -a dɪ. 'Pian e ya -a -sran -le vɛ -a. -A -tɔwli "nən "nyian -klɔnmən -le vɛ -a. -Klɔnmən 'kələ bɛ, e 'ka -klɔnmən 'bɔ 'saza 'le vɛ -a dɪ. 'Pian e ya -a nan -le vɛ -a. ⁵ -Yɛɛ "wɛan te 'ka vɪ 'ka cin lɛ -cɛjɛ "fo "dɪ. 'Pian -te 'ka "flinən wei drɛ -tɔwli, 'nan -e 'ka 'flin tv "wɛnnən 'a Bali tv 'badɪ -le "wɛan bɛ, 'ka drɛ. "Bɛ -sru -e 'ka 'kv 'ka cin va, "tɔgɔ 'ka vɪlɛ 'ka 'kələ 'ka 'fli 'kundɪ -a dɪ, -e Satan 'e 'ka 'man vl.

⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, -si -tv nən maan kɔn 'cɛɛ, 'pian -pei "cɛɛ maan -tɔ 'cɛɛ dɪ. ⁷ E ya 'an 'ji 'nan minnən pɛnən 'o 'fv paan "kənnən -gənnən -a "le 'mən 'wɪ 'zv. 'Pian Bali "yi drɛ min lɛ -tɔv. Yaa drɛ min -mienun lɛ 'e 'to, ɛn yaa drɛ min -mienun lɛ 'e 'to.

⁸ -Klɔnmənnun nən o nan "ka "diɛ, 'lee lɔnmənnun nən o -sran "ka "diɛ, 'lee -calenun bɛ, maan ve -wle 'nan, e ya 'wɪ 'yi "a -e 'o 'fv "le 'mən 'wɪ 'zv. ⁹ 'Pian -te wa'a 'kolaman 'o 'fli 'kundɪ -a dɪɛ, 'o li 'pa, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, 'o -kənnən 'pa! Lɪ 'padɪ 'lee -kənnən 'padɪ bɛ, -a "yi "mlian yra yɪdɪ -kənnən dra lɔ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ li dra lɔ bɛ -a da.

Pəl wɪ tin 'ba li bɔladɪ da

¹⁰ -Klɔnmənnun nən o li 'pa bɛ, 'lee lɔnmənnun nən o -kənnən 'pa bɛ, 'wɪ nən maan laabo -wlv 'bɛ, -nyrɛn 'gv. 'Wɪ zɪɛ Minsan 'bɛ vɪ 'nan, 'o 'ta

wɔla "da. -Nyrɛn 'nan, te lɔnmən 'e 'cɛn 'e -sran man 'li "fo "dɪ. ¹¹ 'Pian -te lɔnmən cɛɛn 'e -sran man bɛ, 'e 'fv 'e "tun, te 'e -kənnən pee 'pa "fo "dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, 'e 'o yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e -sran -a. -A -tɔwli "nən "nyian -klɔnmən -le vɛ -a. Te -klɔnmən 'e nan bɔla 'li "fo "dɪ.

¹² Zozizan nən -a nan a te e 'ka Zozi 'va dɪɛ, 'lee Zozizan nən -a -sran a te e 'ka Zozi 'va dɪɛ, -wee vɛ nən 'gv. 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, Minsan 'ka 'wɪ 'tv vɪlɛ dɪ, 'pian an -kolaman an 'wɪ -mie ve 'cɛɛ "da. Zozizan nən -a nan a te e 'ka Zozi 'va dɪɛ, -te -a nan a "va 'nan 'o 'kən -a bɛ, te 'e li zɪɛ -a bɔla "fo "dɪ. ¹³ En Zozizan nən -a -sran a te e 'ka Zozi 'va dɪɛ, -te -a -sran a "va 'nan 'o 'kən -a bɛ, te 'e 'si 'e 'sran zɪɛ -a wlv "fo "dɪ. ¹⁴ Lɔnmən zɪɛ e 'ka 'e "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ dɪ, 'pian li 'bɔ 'le "wɛan bɛ -a -sran dra 'saun Bali 'lɛ. -A -tɔwli "nən "nyian -klɔnmən -le vɛ -a, -klɔnmən 'ka 'e "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ dɪ, 'pian -klɔnmən 'bɔ 'le "wɛan bɛ -a nan dra 'saun Bali 'lɛ. -Te e 'ka zɪ dɪɛ, "te 'o cin 'nɛnnun -kɔan 'o "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ. 'Pian e 'ka zɪ "fo "dɪ, o ya 'saun Bali 'lɛ.

¹⁵ 'Pian -te -klɔnmən 'bɔ nən e 'ka Zozi 'va dɪɛ -yɛɛ 'vɪ 'nan 'e "cɛan 'e nan man bɛ, 'e drɛ. En -te lɔnmən 'bɔ nən e 'ka Zozi 'va dɪɛ -yɛɛ 'vɪ 'nan 'e "cɛan 'e 'sran man bɛ, 'e drɛ. Kɔv lɔnmən nən Zozi 'va bɛ, 'lee -klɔnmən nən Zozi 'va bɛ, o 'ka 'o -mɛan drɛdɪ 'wɪ zɪɛ -a -ji "fo "dɪ.

'Pian -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Bali -kaa laabv 'nan -e -kaa yei 'e 'kən -trɔv -kaa 'vale min pɛnən 'a. -Yɛɛ "wɛan te 'cɛɛ 'cɛndɪ 'e 'si 'ka Zozinən 'va zɪa dɪ. ¹⁶ Kɔv 'i 'bɔ lɔnmən nən Zozi 'va bɛ, -te 'yie "wɛan nən 'i 'sran "sia 'wɪ 'ji oo, yi'a tɔa dɪ. En 'i 'bɔ 'klɔnmən nən Zozi 'va bɛ, -te 'yie "wɛan nən 'i nan "sia 'wɪ 'ji oo, yi'a tɔa dɪ.

-Pɛ nən i cɪ "man 'lɔv ɛn Minsan 'i laabv bɛ, -a man nən 'i 'fv!

¹⁷ 'Wɪ nən e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, zɪ Minsan 'i 'pa 'trɛda bɛ -a da nən 'i 'fv! En -pɛ nən i cɪ "man 'lɔv ɛn Minsan 'i laabv bɛ, -a man

nen 'i fo! 'Wɪ nen maan "paaman - leglizɪ -tɔvɔ pɛɛnɔn 'ji bɛ, -nyrɛn zɪɛ. ¹⁸ Maan 'nan an 've 'nan, -te Bali 'i laabv te i ya 'i -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'kpa. En -te Bali 'i laabv te i 'ka 'i -fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ, te 'i -wɛɛ 'nan i -fɔa "klɔnmɔn -va -e 'i 'kɔn 'saun Bali 'lɛ dɪ. ¹⁹ -Te min a 'e -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. En -te min 'ka 'e -fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪɛ, e ya "nyian 'wɪ "tun "a. 'Pian 'wɪ nen e ci 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e 'ta wɔla 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da.

²⁰ Maan ve "nyian 'nan, -pɛ nen min ci "man 'lɔɔ ɛn Bali -a laabv bɛ, -a -ji nen min 'e fo. ²¹ -Te Bali 'i laabv te i ya nɔan -a bɛ, te 'yie -kɔndɪ nɔan -a 'wɪ 'e 'nan 'i man "fo "dɪ. 'Pian -te -a -si 'lɛ 'sɔ 'yie 'nan -e 'i vilɛ 'i 'kɔn "nyian nɔan -a dɪɛ, 'i 'wɪ "man. ²² Maan 'vɪ 'nan, te -kɔndɪ nɔan -a 'wɪ 'e 'nan min man dɪ, kɔɔ -te min a nɔan -a ɛn Bali -a laabv bɛ, te e drɛ nɔan nen Minsan -a ta pan 'wɔ 'e 'tazan lɛ bɛ -a. En "nyian bɛ, -te min 'ka nɔan -a dɪ, 'nan Bali -a laabv bɛ, min zɪɛ e ya Crizi -le nɔan -a. ²³ Crizi 'ka pɛɛnɔn 'ta pan 'wɔ 'flɛ 'pleblɛ 'a. Te 'ka 'fli 'tɔvɔ -e 'ka drɛ blamin -le nɔan -a 'ta wɔladɪ -a -yee 'wɪ "paadɪ da dɪ! ²⁴ 'An "bɔvɪ Zozinɔn, -pɛ nen ka ci "man 'lɔɔ ɛn Bali 'ka laabv bɛ, -a man nen 'ka 'fo!

Minnun nen wa'a tian li 'lee - kɔnnɛn 'palɛ dɪɛ 'wee 'wɪ nen 'gɔ

²⁵ -Klɔnmɔnnun nen wa'a tian li 'palɛ dɪɛ, 'lee lɪmɔnnun nen wa'a tian -kɔnnɛn 'palɛ dɪɛ, ka -wee 'wɪ laabv 'an 'lɔ. 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, Minsan 'ka 'wɪ 'tɔ vilɛ dɪ, 'pian an -kɔlamɔn an 'wɪ -mie ve 'cɛɛ "da. -A -cin -a 'an 'ji 'nan, min -kɔlamɔn 'e yi -tɛala 'an da "fo, kɔɔ Minsan "yi drɛ 'mɛn 'an drɛdɪ -a 'yee 'pasiazan -a. 'Wɪ nen maan "sia "va 'cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔv: ²⁶ -Te 'an 'ci nrɔn yra yɪdɪ nun nen o ci 'o pou sianan 'gɔv -a da bɛ, maan ye 'wɪ "yi "a, -e -klɔnmɔn 'e vilɛ 'e li 'pa dɪ, ɛn "nyian -e lɪmɔn 'e vilɛ 'e -kɔnnɛn 'pa dɪ. ²⁷ 'Pian -te 'i nan a 'va bɛ, te 'i -wɛɛ 'nan 'i "cɛan 'man "dɪ, ɛn -te 'i nan "ka "dɪɛ, te 'i -wɛɛ

'nan 'i li "paa dɪ. ²⁸ En -te -klɔnmɔn li 'pa bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "cɛɛ yaa drɛ dɪ. -A -tɔwli "nen "nyian lɪmɔn -le ve -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -klɔnmɔn nen e li 'pa bɛ, 'lee lɪmɔn nen e -kɔnnɛn 'pa bɛ, o -taa 'o yra yɪɛ. An 'ka "vale 'nan yra yɪdɪ nun zɪɛ 'o bɔ 'ka man dɪ, -yee "wɛan nen an 'wɪ 'plɔ 'cɛɛ.

²⁹ 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'wɪ nen -yee "wɛan an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'gɔv. Tɔ 'ka -kaa 'lɔ "kaga -e -kaa Minsan -le 'nyranman 'pa dɪ. -Yee "wɛan, -klɔnmɔn nen -a nan a bɛ, 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a nan "ka "dɪ. En lɪmɔn nen -a -sran a bɛ, 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a -sran "ka "dɪ. ³⁰ -Te e ya 'wɪ 'nanmandɪ -a oo, ɛn -te e ya ci "nrɔndɪ -a oo, te -a -tɔwli 'e 'si -tɔ min lɔ -e 'e vilɛ 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da dɪ. Minnun nen o fɛ "lɔa bɛ, -a -cin 'e 'kɔn o ji 'nan fɛ 'bɔ zɪɛ 'e 'ka 'o 'lɔ dɪ. ³¹ En minnun nen 'wee 'winun drɛdɪ ci 'trɛda bɛ, te 'o drɛ 'winun 'bɔ 'le nɔan -a dɪ. Fɛ -le "wɛan nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, 'trɛ 'lee 'e 'ta fɛnun -nan -taa -nyanlɛ.

³² An ya "vale 'nan te ci "nrɔndɪ 'trɛda 'winun da 'e 'kɔn 'ka man dɪ. Min nen li 'ka -yrɔ "dɪɛ, 'e yie -tɔala Minsan -le 'nyranman da, ɛn yaa -wɛɛman 'nan 'e "sɔa Minsan lɛ. ³³ 'Pian min nen li a "wɪ "bɛ, 'winun nen 'trɛda winun -a bɛ, -a da nen 'e 'ci "nrɔnman. Yaa -wɛɛman 'nan 'e "sɔa 'e nan lɛ. ³⁴ 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e min 'bɔ dra min nen -a yie a 'tre "fli "ji bɛ -a. -A -tɔwli "nen "nyian lɪmɔn -le ve -a. Lɪmɔn nen -a -sran "ka "dɪɛ, 'e yie -tɔala Minsan -le 'nyranman da, ɛn yaa -wɛɛman 'nan 'e -kɔan Minsan -le ve -a "fo. 'Pian lɪmɔn nen e -kɔnnɛn 'pa bɛ, 'winun nen 'trɛda winun -a bɛ, -a da nen 'e 'ci "nrɔnman. Yaa -wɛɛman 'nan 'e "sɔa 'e -sran lɛ.

³⁵ E ya 'ka 'bɔ 'le 'wɪ "yi "a, -yee "wɛan nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'cɛɛ. Ma'an wɛɛman 'nan an 'tɛ "paa 'ka da dɪ. 'Pian e ya 'an 'ji 'nan, 'ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'bli

πρεσβυτηριου "le zi e 'so -yre "be -yee 'wi 'zu.

³⁶ -Te -a -cin a -klonmon -ji 'nan 'o 'vale 'e boe -a 'wee cin 'padu a 'monnan, te 'e yra ye li dra lo be, 'e li 'bo zue -a 'pa. E 'ka 'wi 'wliidi "dredu -a di. ³⁷ 'Pian -klonmon nen e -kolaman 'e 'fli 'kundu -a -e li dra 'e vile 'e 'te die, -te e -to "da 'nan ya'a 'e boe paa die, 'wi 'yi "nen yaa dre. ³⁸ Maan ve 'cee 'nan, -klonmon nen 'e boe 'pa be, 'wi 'yi "nen yaa dre. 'Pian -klonmon nen ya'a 'e boe 'pale die, 'wi 'yi "nen yaa dre be e "mlianla "da.

³⁹ En "nyian be, luman nen e -konnene 'pa be, -te -a -sran 'ka tian 'kale die, te e ya 'e -sran -le ve -a 'li 'trilii. 'Pian -te -a -sran -ka be, -si a 'e 'le 'sudu -yre, -e 'e -konnene nen e ci "va "be -a 'pa. En Zozizan nen yaa 'paa -kpo. ⁴⁰ 'An 'bo Pol, e ya "men 'ji 'nan, -te ya'a -konnene pee 'pale die, ci "nrandi -kon -yro 'e "mlianla "da. "Men 'ji 'wi nen zue 'pian maan -toa 'nan 'an 'bo "nyian Bali lei 'saun a 'an 'lo.

8

Zozizan -kolaman e -yu -pan wi -ble?

¹ 'Wi tigli nen, 'wi nen -yu -pan wi da be, -kaa peneon -kaa -toa. 'Pian e ya "le 'an 'wi 'tu vi 'cee. -Te min -a 'vi 'nan 'e 'wi 'tu -toa "be, e ya 'fli dredu -dandan "tun "a. 'Wi nen e ci "yi "be, -nyren 'nan 'i boezan -tu yi "yi. Koo -yee "paa "va -e -yee yi -teradu Bali da 'e 'pa "da. ² En "nyian be, -te -a -cin a min ji 'nan 'e 'wi 'tu -toa "be, yaa -koonman 'nan min zue, 'wi nen e ci "le 'e -to be, ya'a 'toa di. ³ 'Pian min nen e Bali ye "yi "be, min zue, -nyren Bali -a -toa.

⁴ -Yu -pan wi -blidi be, -kaa -toa 'nan, -yonun 'bo "ka "di. Bali a -towli, en fe pee "ka -e 'wee 'sia "nyian bali -a "fo "di. ⁵ 'Pian minnun nen 'tre 'gve -a da be, o laji fenun -mie dre 'wee bali -a. En o 'trada fenun -mie dre 'wee bali -a. Fenun nen minnun o "siala bali -a be, o

ya "kaga. En fenun nen 'pleble a -wlo "be, o ya "nyian "kaga. ⁶ -Cee ve be, Bali a -towli "ce. Bali zue, -yee ci -kaa "ti "a, en -yee fe peneon dre, -kaa ya 'trada -yee ve -a. En min nen e ci Minsan -a be e ya -towli "ce, Zoziz Crizi nen. Bali ciula "va en e fe peneon dre, en Bali ciula "va en e 'belidi -non -cee.

⁷ 'Pian Zozizan -mienun 'ka 'wi zue -a toa di. -Yu -le 'winun a tian o -wulo -ji, -yee "wean nen -te o ya -wi zue -a -blinan be, -a -cin a o ji 'nan waa -te -yu le. Toon -e -wee ci "nrondi 'e tin -te o da, te waa ye 'nan -wi zue e 'o 'tri "to Bali 'le. ⁸ 'Pian -bli fenun "cee -maan -e Bali ci 'e 'konnane "tra "min va di. Maan ve 'cee 'nan, -te -ka'a -blile die, ya'a fe -tu 'sia "da -cee di, en -te -kaa bli be, ya'a fe -tu paa "da -cee di.

⁹ -Yee "wean 'ka dre "yi! Kaa ve 'nan 'wi -mie dredu -si a 'ka 'lo -e 'ka dre. 'Wi kpa nen. 'Pian te -a dredu 'e 'ka "bu Zozizan nen wa'a 'toa "le 'cee 'wi 'zu die, o dre 'wi 'wliidi "dreneon 'a di!

¹⁰ 'Ka 'ci "nrone 'wi 'gve -a da -tu! 'I 'bo nen yia ve 'nan i -toa "be, i ya 'i -nyrandi -yu -pan 'kuin te i -yu -pan wi -ble. 'I "bu Zozizan nen ya'a 'wi zue -a toa "le 'yie 'wi 'zu die, yei 'yi -a -blinan. "Be -sru -e 'e 'te 'winun zue -a dredu va, te -yee ci "nrondi tin -tea "da. ¹¹ 'Yie 'wi 'todi be, yaa dre en 'i "bu Zozizan nen ya'a 'wi zue -a toa "le 'yie 'wi 'zu die, -a -nan -nyan. 'Wi 'wliidi "nen yia dre, koo 'i "bu Zozizan nen, en Crizi -ka 'nan -e 'e 'belidi -non -yre. ¹² 'Wi 'wliidi zue -a dredu 'o "bu Zozizan le te -wee ci "nrondi tin -tea "o da be, e ya 'wi 'wliidi "dredu Crizi man. ¹³ -Yee "wean -te -blife "tun "le "wean 'an "bu Zozizan dra 'wi 'wliidi "drezan -a be, "te ma'an -wi ble 'li "fo "di. Maan dra zue, "togo 'an "bu Zozizan 'e dre 'wi 'wliidi "drezan -a.

9

-Kaa dre Pol si dreneon 'a!

¹ 'An 'bo "nyian, -si a 'e 'le 'sudu 'men -e 'an 'wi nen an ci "va "be -a dre. Zoziz Crizi -le 'pasiazan nen

'maan. En an -kaa san Zozi Crizi 'yi 'an yi'e 'a. En Minsan -le 'nyranman nen maan 'pa 'ka 'va be, -yee "wean nen ka dre Zozinon 'a. ² -Te -a -cin a min -mienun ji 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a di oo, 'cee ve be, kaa -tao 'nan Zozi 'le 'pasiazan nen 'maan. Fe nen yaa -koonman 'nan Zozi 'le 'pasiazan nen maan be, 'ka 'bo nen, koo ka dre Zozinon 'a.

³ Minnun nen waan 'to -tea 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a die, e ya 'le 'an 'wi 'gve -a laabo -wlo.

⁴ Minsan -le 'nyranman nen maan 'paa be -a man, -te Zozinon 'yi dre 'men be, -a -noan da "cee duv? ⁵ Zozi 'le 'pasianon -mienun be, 'lee Minsan "bunun be, 'lee Pi'eri be, -wee ko 'ta wonan 'o 'vale 'o nannun -a Bali -le 'wi vnan. 'Wi zie -te "an dre be, -a -noan da "cee duv? ⁶ 'Ku 'vale Barnaba -a Minsan -le 'nyranman nen kua "paa. -A -si a 'e 'nondi 'kve, -e 'ku vile 'ku 'nyranman 'pa 'ku 'bo 'a 'vaa -e 'ku 'nen "fe -bli di. -A -noan da "cee duv?

⁷ 'Wi nen an "sia -a vnan 'gve, -a -koon "man winun nen 'gv. 'Ka 'ci "nrøn "da! Maan ve 'cee 'nan, 'sounja -tu 'ka -koon 'sounja -ji -e -a 'bo nen 'e 'fli -pan wo di. E 'ka zi duv? En "nyian be, fe nen min -a fei 'pa be, -a 'wle nen yaa -ble. E 'ka zi duv? En "nyian be, min nen e trovnenun -sru -pian "be, e o 'nyoon 'yi -mlian. E 'ka zi duv?

⁸ 'Winun nen blamin -a dra be, -a man "cee man -koonman 'saza "ce "di. E ya "nyian 'e 'cren -tedi -pei -to winun nen Bali -a -nøn Moizi le be -a va. ⁹ Koo e ya 'e 'cren -tedi Moizi -le -pei fluba 'ji 'nan:

«Tri nen e ya 'nyranman 'panan

fei fe 'wle 'sondi -a be,

te 'i 'si -to -yrv -e 'e -bli di!»

-Te Bali 'wi zie -a 'vi be, trinun 'saza -le 'wi "cee yaa 'vi di. ¹⁰ 'Pian e ya "nyian 'kve ve -a. 'Wi 'kpa nen, 'winun zie e ya 'e 'cren -tedi 'kve ve -a. Koo -te min -tu a fei 'panan, en -te 'be "cee di e ya 'saa 'sønnan be, -a -noan da nen -e -a -cin 'e 'køn 'ji 'nan e "nen "fe -ble. ¹¹ An Bali -le 'wi 'vi

'cee, e ya "le fe 'wle nen maan -fo. - Yee "wean nen -a -noan da nen -e -a -cin 'e 'køn paan 'an 'ji 'nan 'an 'ka 'pe "nen "fe -ble. ¹² Min peenun "o 'wi zie -a dra. Maan ve 'cee 'nan -a -si a paan 'an 'lo -e 'an 'wi zie -a dre 'e 'cila "da. 'Pian ma'an -weele 'nan 'an dra "fo "di. Maan dra zie 'nan -e 'wi 'tu 'e vile 'e 'si -to Crizi -le 'wi 'nønnon 'lo di.

¹³ 'Wi nen an "sia -a vnan 'gve, -a -koon "man winun nen 'nyian 'gv. Maan ve 'cee 'nan, minnun nen o 'nyranman "paa Bali -le 'kuin, 'lee minnun nen o Bali -pan 'nyranman "paa be, 'nyranman 'bo nen waa "paa be -a "nen "fe nen waa -ble. E 'ka zi duv? ¹⁴ 'Wi 'tovwli zie Minsan -a -to -pei -a. Yaa 'vi 'nan, minnun nen o wi Crizi -le 'wi 'nønnon man be, -wee yi'e -tao min nen e 'wi 'nønnon 'bo ve be -a va.

¹⁵ 'Pian 'an 'bo 'le ve be, ma'an -weele 'nan min 'e 'wi zie -a dre 'men "fo "di. En an 'ka 'wi 'bo zie -a cren -tenan 'nan -e minnun 'o dredi 'sia 'men di. 'An 'ka dra lo, 'be "yi mlin. Koo an 'ka 'vale 'nan min 'e 'vi 'an man 'nan, an Crizi -le 'wi 'nønnon ve minnun le o lo fenun yidi -le "wean di. ¹⁶ Crizi -le 'wi 'nønnon vidi minnun le be, ma'an 'kolaman -e 'an -dandan 'tan 'a di. Koo Minsan 'be 'to 'an man 'nan 'an dre. -Yee "wean -te ma'an Crizi -le 'wi 'nønnon vile minnun le die, 'wi 'e 'bo 'an man! ¹⁷ "Te 'e 'køn 'nan 'an 'bo mæn 'ku 'nyranman zie -a -weele en an ya -a 'panan be, "te maan ve minnun le 'nan 'waan 'pan wo. 'Pian Minsan 'be 'to 'an man 'nan 'an dre, en an ya -a drenan. -Yee "wean -a drenan 'ka 'an 'lo "fo "di. ¹⁸ 'An 'pan nen "men -me "a? -Nyren 'nan, 'an Crizi -le 'wi 'nønnon vi minnun le 'e "tun. En fe nen -a -si a 'e 'nondi 'men 'nan 'an 'si -wlo "be, ma'an sia "fo "di.

Pala "vale 'nan 'e 'yee -kopa ye 'o 'vale min peenon 'a

¹⁹ 'Wi zie -yee -koonman 'nan min -tu -le 'wi 'ka 'an man "fo "di. 'Pian 'an 'fli dre minnun peenon 'le noan -a. Maan dre zie 'nan -e 'an min "kaga "yi Crizi -le ve -a. ²⁰ -Te an

ya Zuif 'nɔn yei "bɛ, an 'wɪ dra "le Zuif min -le 'wɪ 'zʊ. Maan dra zɪɛ 'nan -e 'an Zuif 'nɔn drɛ Crizi -le vɛ -a. Maan -tɔa 'nan -pei -tɔ wɪnʊn -le 'plɛblɛ 'ka 'an da "nyian dɪ. 'Pian -te an ya minnʊn nɛn o ya 'o lɛadɪ -pei -tɔ wɪnʊn man bɛ, o yei "bɛ, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zʊ. Maan dra zɪɛ 'nan -e 'an o drɛ Crizi -le vɛ -a. ²¹ ɛn "nyian bɛ, -te an ya minnʊn nɛn o 'ka o lɛadɪ -pei -tɔ wɪnʊn man dɪɛ o yei "bɛ, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zʊ. Maan dra zɪɛ 'nan -e 'an o drɛ Crizi -le vɛ -a. -Te an ya 'wɪnʊn zɪɛ -a drɛnan bɛ, wa'a vɪlɛ 'nan an Bali -le -pei -tɔ wɪnʊn -fɔala an "trɔɛn -sru "dɪ, 'pian Crizi -le -pei -tɔ wɪ da nɛn an cɪ 'ta wɔnan. ²² ɛn "nyian bɛ, -te an ya minnʊn nɛn -wee cɪ "nrɔndɪ tin -tɛa "o da tada bɛ, o yei "bɛ, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zʊ. Maan dra zɪɛ 'nan -e 'an o drɛ Crizi -le vɛ -a. 'An 'fli dra "le min 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'zʊ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'an -kɔla o -mie 'sɪdɪ -a 'wɪ 'jɪ. ²³ An 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a dra 'nan -e Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'e fuila "man minnʊn pɛɛnɔn 'va. ɛn "yɪ 'nɛn -a -sru "bɛ -e "an "yɪ.

²⁴ Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ -nyrɛn 'gʊ. -Te minnʊn -sɛn tɛrɛn da 'nan 'o flɛn 'bli -e 'o man -kɔpa yɪ bɛ, min -tʊwli 'bɛ -kɔan "o -wulo -a. Ka'a tɔa zɪ dʊʊ? -Yee "wɛan nɛn 'ka flɛn 'bli -e -kɔpa zɪɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a! ²⁵ Min oo min nɛn e "ta fɛ -tʊ -sa kɔɔman bɛ, 'e 'fli "kuan ɛn 'e 'kɔlɛ 'man wɔɔman. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e -kɔpa nɛn ya'a 'mɔan dɪɛ -a yɪ. 'Pian -kaa Zozinɔn 'le vɛ bɛ, fɛ nɛn e cɪ -kaa man -pɛnnan bɛ, -kɔpa nɛn e "mɔan 'li 'trɪliɪ bɛ -nyrɛn. ²⁶ -Yee "wɛan 'an 'bɔ Pɔl -le vɛ bɛ, an ya flɛn 'blɪnan. 'Pian an 'ka -a 'blɪnan "bajɪ dɪ, maan "blɪa 'nan -e 'an man -kɔpa yɪ. ɛn "nyian bɛ, e ya "le -kuli -tannan nɛn an cɪ. Ma'an 'fɔlɛ tua "bajɪ dɪ, maan -tua 'nan -e 'e 'tɔ fɛ man. ²⁷ An 'tɛ "paa 'an 'fli 'kɔlɛ da 'plɛblɛ, 'nan -e 'an -kɔla -a pladɪ -a "fo. Maan dra zɪɛ 'nan "tɔgɔ 'an 'bɔ nɛn an Bali -le 'wɪ 'vɪ minnʊn lɛ bɛ, 'an 'fʊ -si -sru.

10

Izraɛl 'nɔn 'le 'wɪ nɛn waa drɛ bɛ, 'e 'wɪ "paa -kaa 'jɪ!

¹ An "bʊɪ Zozinɔn, 'ka 'cɪ "nrɔn Izraɛl 'nɔn 'le 'wɪ da! Te -a -cɪn 'e 'san 'ka 'jɪ "fo "dɪ! 'Kʊ tranun nɛn 'li bɛ, Bali a "lolu -koei 'va o 'lɛ, te e -si -kɔɔnman -wɛlɛ. ɛn o pɛɛnɔn 'bɛ cɪla jemɪe yei. ² O pɛɛnɔn 'bɛ -kɔla "lolu -koei -sru ɛn o cɪla jemɪe yei. -Yɛɛ cɪ o -batɪzɛ drɛdɪ -a 'nan -e 'o 'fʊ 'o lɛadɪ Moɪzɪ man. ³ -Blɪfɛ nɛn Bali -a -nɔn bɛ, o pɛɛnɔn 'bɛ blɪ. ⁴ ɛn 'yɪ nɛn Bali -a -nɔn bɛ, o pɛɛnɔn 'bɛ mɪn. Fɛ nɛn maan -ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'yɪ nɛn o pɛɛnɔn -a mɪn bɛ, e 'sɪ -kɔlɛ nɛn Bali -a -nɔn bɛ -a -jɪ. -Kɔlɛ zɪɛ e yra o -sru, Crizi nɛn. ⁵ 'Pian Bali cɪ 'ka 'sɔlɛ o "kaga 'kpa -va dɪ. Kɔɔ o kaa "bui "da.

⁶ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e 'bɔ 'kʊ tranun man zɪɛ, e ya -cee 'wɪ -kɔɔn "man wɪnʊn -a. E drɛ zɪɛ 'nan -e -kaa vɪlɛ -kaa 'wɪ 'wɪdɪ yɪ "yɪ "le 'kʊ tranun -le 'wɪ 'zʊ dɪ. ⁷ -Yee "wɛan te 'ka drɛ -yʊ -pannɔn 'a "le o va min -mɪenun -a drɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ dɪ! Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee 'wɪ 'a 'nan:

«O -nyran,

ɛn o 'sraga fɛnʊn blɪ,

ɛn o -wɛn mɪn.

"Bɛ -sru ɛn o cɪ nran -sɪga trɪ nɛn

waa drɛ bɛ -yrɛ.»

⁸ Te 'ka drɛ lɪ -wɛɛnɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn 'a "le o va min -mɪenun -a drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, yɪdɛ 'wɛlɛ 'tʊwli 'wlu bɛ min -ka o va -kpi yɔ -tʊ 'wɛlɛ yaaga (23.000). ⁹ Te 'ka Mɪnsan man -tan "le o va min -mɪenun -a drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ! Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ɛn -mlɛnnʊn o -nan -nyan. ¹⁰ Te 'ka 'cɪ 'e 'tɔ lou Bali man "le o va min -mɪenun -a drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ! Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn lajɪ bɛ -a -tʊ o -nan -nyan.

¹¹ 'Wɪnʊn zɪɛ o 'bɔ 'kʊ tranun man 'nan -e 'o drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "man wɪ -a. ɛn "nyian bɛ waa crɛn -tɛ 'nan te e 'wɪ "paala -kaa nɛn -kaa 'lɛ 'fʊ -kogo -e 'trɛda 'e 'nyan bɛ -cɛɛ. ¹² -Yee "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ. Min nɛn

yaa ve 'nan, 'w₁ z₁e ya'a 'k₀laman - e 'e b₀ 'e man d₁e, 'e dr_ε 'y₁, "t₀g₀ 'e b₀ "man! ¹³Maan ve 'c_εe 'nan, 'w₁ 'w₁lidi "dr_εd₁ -cin nen e -t₀ 'ka 'j₁, en ka'a dr_εl_ε d₁e, z₁ e dra blamin -t₀v₀ p_εεn₀n l_ε z₁e. E ya "le 'an -cin -t₀ 'ka 'j₁ 'nan, Bali ci 'ka 'e 'sandi 'ka man d₁. Ya'a -si n₀an -e 'w₁ 'w₁lidi "dr_εd₁ nen ka'a 'k₀laman -e 'ka 's₀v -y₀r₀ "d₁e 'e b₀ 'ka man "fo "d₁. 'Pian -te 'w₁ 'w₁lidi "dr_εd₁ "ta b₀a 'ka man b_ε, -si nen 'k₀ 'ka 'c₁ila "da -e 'ka 's₀v -y₀r₀ "b_ε yaa -k₀anman 'c_εe, 'd₀v -e 'w₁ 'w₁lidi z₁e 'e v₁l_ε 'e 'ka 'man y₁ d₁.

Zozizan 'ka 'y₀v paan d₁!

¹⁴'W₁ p_εεn₀n nen, an "sia -a v₁nan z₁e, -yee "w_εan, 'an "b₀v Zozin₀n, maan ve 'c_εe 'nan: Te 'ka 'y₀v -pan "fo "d₁! ¹⁵Ka ya 'w₁ 't₀n₀n 'a. -Nj_εe d₀v? -Yee "w_εan nen 'ka 'ci "nr₀n 'w₁ nen maan ve b_ε, -a da. ¹⁶-Kaa Zozin₀n -kaa cin ye 'nan -e 'w₁ nen Zozi -a dr_ε b_ε -a -cin 'e 'tr₀a -kaa 'j₁. Min -t₀ 'kulenen "sia te r_εzen -wen a -j₁, e Bali muo -f₀a -e -kaa p_εεn₀n 'e mlin. 'W₁ z₁e -a dr_εd₁ -a b_ε, -kaa -k₀anman 'nan -ka nen Zozi -a 'w₀ b_ε -kaa ya -a "nen "blin₀n 'a. -Nj_εe d₀v? -A -t₀w₁ "nen "nyian 'k₀p₀un nen waa -p₁l₁man b_ε, -yee v_ε -a. 'W₁ z₁e -a dr_εd₁ -a b_ε, -kaa -k₀anman 'nan -kaa ya -kaa lead₁ Crizi man -t₀w₁. -Nj_εe d₀v? ¹⁷-A -cin 'e 't₀ 'ka 'j₁ 'nan 'k₀p₀un a -t₀w₁, -a 'b₀ nen -kaa p_εεn₀n -a -ble. -Yee "w_εan -kaa p_εεn₀n a "nyian "le min -t₀w₁ "le 'w₁ 'z₀.

¹⁸'W₁ nen Zuif 'n₀n 'a dra Bali -pan 'kuin b_ε, 'ka -k₀an "man! 'Sraganun nen waa b₀ Bali l_ε b_ε, waa w₁ -ble. 'W₁ z₁e -a dr_εd₁ -a b_ε, waa -k₀anman 'nan o 'wee 'sraga 'b₀ "nen "ble. -Nj_εe d₀v?

¹⁹-M_ε "w₁ nen maan 'nan 'an ve 'w₁ z₁e -a da? 'Nan -y₀v -pan w₁ 'b_ε c₁ -w₁ nen -a 'w₁ c₁ b_ε -a? -C_εj_ε, -nj_εe "fo "d₁. En 'nan f_ε nen waa -paan "b_ε te Bali nen? -C_εj_ε, -nj_εe "fo "d₁. ²⁰Maan ve 'c_εe 'nan f_ε nen waa -t_ε -y₀ l_ε b_ε, te Bali l_ε "c_εe waa -n₀n "fo "d₁. 'Pian waa -n₀n Satan l_ε 'o 'vale 'yee minnun -a. -Yee "w_εan te "ka 'dr_ε

d₁! K₀o an 'ka "vale 'ka l_εa Satan 'lee 'yee minnun man d₁. ²¹Ka'a 'k₀laman -e 'ka 'y₁ 'mlin Minsan -le 'kulenen "nen, "b_ε -sru -e 'ka 'k₀ 'y₁ 'mlin Satan 'lee 'yee minnun -le 'kulenen "nen "d₁. En "nyian b_ε, ka'a 'k₀laman -e 'ka 'nyran Minsan -le -bl₁f₁enun -sru -e 'ka -bl₁, "b_ε -sru -e 'ka 'k₀ -nyran Satan 'lee 'yee minnun -le -bl₁f₁enun -sru -e 'ka -bl₁ d₁. ²²Te 'ka Minsan 'le -w_εεla 'w₁ z₁e -a dr_εd₁ -a d₁! En te -a -cin 'e 'k₀n 'ka 'j₁ 'nan 'ka 'plebl_ε "mlian "da "d₁.

'Ka 'ci "nr₀n 'ka b₀εzan -t₀ da 'vaa -e 'ka 'w₁ dr_ε!

²³Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «F_ε p_εεn₀n dr_εd₁ -si a 'e 'l_ε 's₀d₁ min l_ε.» 'Pian maan ve 'c_εe 'nan, f_ε p_εεn₀n 'ka 'w₁ 'y₁ 'dra min l_ε d₁. F_ε p_εεn₀n dr_εd₁ -si a 'e 'l_ε 's₀d₁ min l_ε, 'pian f_ε p_εεn₀n 'ka 'paa 'i b₀εzan -t₀ -va -e -yee yi -t_εr₀d₁ Bali da 'e 'pa "da "d₁. ²⁴Te 'ka 'va min -t₀ 'e 'e 'b₀ 'f₁l₁ -le 'w₁ 'y₁ -w_εε "d₁, 'pian min peenun -le 'w₁ 'y₁ "nen 'e -w_εε.

²⁵-W₁ p_εεn₀n nen waa -taan 'flej₁ b_ε, 'ka 'l₀ -e 'ka -bl₁ 'e "tun. Te 'c_εe 'ci "nr₀nd₁ 'e 'w₁ 't₀ 'ka man -e 'ka laab₀ 'nan waa -t_ε -y₀ l_ε d₁! ²⁶K₀o e ya 'e 'c₁r_εn -t_εd₁ Bali -le 'fluba 'j₁ 'nan:

«'Tr_ε 'lee 'e 'ta fenun p_εεn₀n a Min -san -le v_ε -a.»

²⁷En "nyian b_ε, min nen e 'ka Zozi 'va d₁, -te e 'ka laab₀ f_ε man en ka -k₀ b_ε, f_ε p_εεn₀n nen waa -n₀n 'c_εe b_ε, 'ka -bl₁ 'e "tun. Te 'c_εe 'ci "nr₀nd₁ 'e 'w₁ 't₀ 'ka man -e 'ka laab₀ 'nan waa -t_ε -y₀ l_ε d₁! ²⁸'Pian -te min -t₀ -a 'v₁ 'c_εe 'nan, -w₁ z₁e waa -t_ε -y₀ l_ε b_ε, te 'ka -bl₁ "fo "d₁! 'Ka dr_ε z₁e min 'b₀ 'le "w_εan 'lee ci "nr₀nd₁ -le "w_εan. ²⁹'Ka 'b₀ 'l_ε 'ci "nr₀nd₁ -le "w_εan "c_εe maan 'v₁ 'nan, te 'ka -bl₁ d₁. 'Pian min z₁e -yee ci "nr₀nd₁ -le "w_εan nen maan 'v₁ z₁.

F_ε nen -a -si a 'e 'n₀nd₁ 'm_εn 'nan 'an dr_ε b_ε, e 'ka "le min pee nen 'e tin -t_ε 'an da -a dr_εd₁ man d₁. ³⁰F_ε nen an "ta -a -ble b_ε, an Bali muo -f₀a en maan -ble. Min -t₀ 'ka 'k₀laman -e 'yaan 't₀ 'w₁lidi 'v₁ f_ε nen an Bali muo "f₀ 'vaa en maan bl₁ b_ε -a man d₁.

³¹ Maan ve 'cee 'nan, -te e ya fe nen ka "ta -a -ble be -a oo, en -te e ya fe nen 'ka "ta -a -mlian 'be -a oo, 'wɪ oo 'wɪ nen ka "ta -a dra be, 'ka -wee 'nan Bali 'tɔ 'e dre -dan. ³² Te 'cee 'wɪ dreɗɪ -tuwli 'e 'nan Zuif 'nɔn man dɪ! En te 'e 'nan minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, o man dɪ! En te 'e 'nan 'ka "bɔɪ Zozinɔn man dɪ! ³³ 'Ka dre 'le 'mɛn 'wɪ 'zɔ! 'An 'bɔ "nyian maan -weeman 'nan 'an 'sɔ min -tɔɔ pɛɛnɔn le 'mɛn 'wɪ pɛɛnɔn dreɗɪ -ji. 'An 'bɔ 'fli -le 'wɪ 'yi "cee maan -weeman dɪ. 'Pian min "kaga 'le 'wɪ 'yi "nen maan -weeman. Maan dra zɪe 'nan -e 'o -kɔla 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji.

11

¹ 'Ka dre 'an si dɛnɔn 'a "le zɪ 'an 'bɔ "an Crizi si dra be -yee 'wɪ 'zɔ.

-Klɔnmɔn -kɔan 'kɔ -leglizi, en lumɔn -kɔan 'kɔ -leglizi?

² An 'ka muo -fɔa, 'nan 'an 'cin yra tian 'ka pɛɛnɔn 'ji. En an 'ka muo -fɔa "nyian 'nan 'wɪnun nen maan paa 'ka 'ji be, ka 'ta wɔla "da.

³ 'Pian an ya "vale 'wɪ 'gɔe -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Wɪ zɪe -nyɛn 'nan: Crizi 'be ci -klɔnmɔn tazan -a, en -klɔnmɔn 'be ci lumɔn tazan -a, en Bali 'be ci Crizi tazan -a. ⁴ -Yee "wean nen -klɔnmɔn nen e ya Bali tru 'banan, -te 'be "cee dɪ, e ya Bali 'lewei vɪnan te fe -tu 'a 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man be, te e ya 'e 'tazan nen Crizi -a be -a -tenan 'yra -a. ⁵ 'Pian lumɔn nen e ya Bali tru 'banan -te 'be "cee dɪ e ya Bali 'lewei vɪnan te fe -tu 'ka 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man dɪe, te -a -sran nen -a tazan -a be e ya -a -tenan 'yra -a. E ya "le 'nan min nan nen 'e 'wulo "je "bɔ "klɔglɔ be -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ -Te lumɔn 'ka "vale 'nan e fe -tɔa 'e 'wulo -man dɪe, 'e 'wulo "je 'bɔ bɔ "klɔglɔ "fo. Maan ve 'cee 'nan, 'wɪ "fli zɪe -a dreɗɪ be, e ya lumɔn lɔ 'yra -te wɪ -a. -Yee "wean te lumɔn 'e 'wulo "je "bɔ "klɔglɔ dɪ, en te 'e -te "da "dɪ! 'Pian 'e fe -tɔ 'e 'wulo -man!

⁷ -Klɔnmɔn -le ve be, te 'e fe -tu -tɔ 'e 'wulo -man "fo "dɪ! Kɔɔ -klɔnmɔn 'be ci Bali -kɔɔn "manve -a, en -yee -maan 'tɔ -dan a Bali lɔ. 'Pian lumɔn

'be 'tɔ -dan -nɔan 'e -sran le. ⁸ Fe -le "wean nen an 'wɪ zɪe -a 'vɪ be, lumɔn man mɛn -tu "cee Bali -a 'si en e -klɔnmɔn dre 'a dɪ, 'pian -klɔnmɔn man mɛn -tu nen Bali -a 'si en e lumɔn dre 'a. ⁹ En "nyian be, Bali 'ka -klɔnmɔn drele lumɔn -le "wean dɪ. 'Pian e lumɔn dre -klɔnmɔn -le "wean. ¹⁰ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe -yee "wean, en Bali -le 'pasianɔn 'le "wean be, lumɔn 'e fe -tu -tɔ 'e 'wulo -man -a -kɔɔndɪ nen 'nan -si -a 'e 'le 'sɔdɪ 'yre.

¹¹ Maan ve 'cee 'nan, -te min dre Minsan -le ve -a be, lumɔn 'ka fe -tu -a 'e 'saza 'ji dɪ, en -klɔnmɔn 'ka fe -tu -a 'e 'saza 'ji dɪ. ¹² Fe -le "wean nen maan ve zɪe, -yee ci 'nan -klɔnmɔn man mɛn -tu -a nen Bali lumɔn dre. 'Be a zɪ, 'pian lumɔn 'be 'klɔnmɔn -yaa. En Bali 'be 'wɪ 'bɔ pɛɛnɔn zɪe -a dre.

¹³ 'Ka 'wɪ 'gɔe -a 'si "va 'ka 'bɔ 'a! Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, e ya 'wɪ 'yi "a -e lumɔn 'e Bali tru 'ba te fe -tu 'ka 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man dɔɔ? -Ceje!

¹⁴ En "nyian be, kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan 'trɛda be, e ya 'yra -te wɪ -a -e -klɔnmɔn 'e 'wulo "je 'tɔɪ 'e trɔdɪ.

¹⁵ 'Pian lumɔn -le ve be e ya 'wɪ 'yi "a, -e -a -wulo "je 'e 'kɔn 'e trɔdɪ. Kɔɔ Bali -wulo "je "trɔdɪ -nɔn lumɔn le 'nan, -e 'e 'kɔn -a -wulo -man "le sɔ -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁶ 'Pian -te 'ka 'va min -tu -a "vale 'e 'sa -fɔa 'wɪ zɪe -a da be, maan ve -a san le 'nan, -e lumɔn 'e Bali tru 'ba te fe -tu 'ka 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man dɪe, ma'an tian "an "yɪle dɪ. En Bali -le -leglizi -ji be, e 'ka zɪ dɪ.

'Wɪ nen e 'ka 'yi "dɪe, te 'ka dre Minsan -le -blife -sru "dɪ!

¹⁷ 'Wɪ nen an "ta 'be ve 'cee 'gɔe, ma'an 'kolaman -e 'an 'ka 'tɔ "yi "vɪ 'be 'nan "fo "dɪ. 'Wɪ zɪe -nyɛn 'nan -te 'ka cin 'yɪ 'wɪ nen kaa dra be, ya'a 'kolaman -e 'e 'ka 'tɔ 'plɛble "fo "dɪ, 'pian e -leglizi 'bɔ -wia. ¹⁸ -A tɛde nen 'nan, -te 'ka cin 'yɪ be, 'cɛndɪ 'e cin man a 'ka yei. 'Wɪ zɪe maan 'man, en an yi -tɛala "da 'sezɛnɔn. ¹⁹ Kɔɔ maan -tɔa 'nan, -te 'cɛndɪ 'e cin man a 'ka yei "be, e -kolaman e dra. E ya zɪe 'nan -e minnun nen

o yi -teala Minsan da 'kpa be 'o o -kɔnnɛn 'yi.

²⁰ 'Wɪ nɛn kaa dra, te 'ka cin 'yɪ Minsan -le -blifɛ man bɛ, ya'a kɔɔnman 'nan Minsan -le -blifɛ -sru 'nɛn ka cɪ dɪ. ²¹ Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, -te 'ka cin 'yɪ -blifɛ -sru "bɛ, min -mienun 'o 'bɔ 'fli -le fɛ "siala -e 'o -bli. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan min -mienun -fo dra -a, te min -mienun 'o 'kan wɔ ɛn -wɛn "wee "tɛ wɔ. ²² -Mɛ "le "wɛan ka 'wɪ zɪɛ -a dra? 'Cɛɛ "kɔnnɛn "ka -e 'ka fɛ -bli -nan nun, ɛn -e 'ka -wɛn mlin -nan nun duv? Bali -le -leglizi nɛn ka ya "vale 'ka dra "sɔzɔ? -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔɪ Zozinɔn nɛn -wee -vɛɛ "ka "dɪɛ, o nɛn ka ya "vale 'ka o -tɛa 'yɪra -a? -Mɛ "wɪ nɛn 'an vɪ 'cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a da? 'An 'ka 'tɔ "yɪ "vɪ? -Cɛjɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'ka 'tɔ "yɪ "vɪ "fo "dɪ!

²³ Kɔɔ 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'mɛn 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, maan paa 'ka 'jɪ 'va ɛn ka 'ka 'bɛ drɛnan dɪ. 'Wɪ zɪɛ -nyɛn 'nan, -pei 'bɔ 'lein nɛn o -taa -kaa san Zozi 'nɔnɛ minnɔn lɛ bɛ -a man, e 'kpɔun 'si, ²⁴ e Bali muo 'fɔ, ɛn yaa "nɛn jɛɛn. -A -nan nɛn e 'nan: «-Nyɛn 'gɔɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn. -Yɛɛ -taa "drɛlɛ 'srɛga buvɛ -a Bali lɛ 'ka 'lɛjɪ. 'Wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gɔɛ 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ 'an 'cin -trɔa "vɛ -a 'ka 'jɪ.» ²⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian, zɪ o cɛɛn fɛnɔn -blɪdɪ man bɛ, e 'kulɛnɛn 'si, ɛn e 'nan: «'Kulɛnɛn 'gɔɛ, 'an nyɛn nɛn -jɪ. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ 'ka -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn ka -wɛn -mlɪan 'kulɛnɛn 'gɔɛ -a -jɪ bɛ, 'wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gɔɛ, 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ 'an 'cin -trɔa "vɛ -a 'ka 'jɪ.» ²⁶ 'Wɪ 'kpa! Tɔ pɛɛnɔn man -te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan 'kpɔun -blɪdɪ -a 'lee -wɛn mlɪndɪ -a bɛ, Minsan -le -ka nɛn yaa 'wɔ bɛ kaa -nan wɪ vɛ. Ka dra zɪɛ -trɪlɪɪ -e -a -tadɪ 'e bɔ.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, min oo min nɛn e 'kpɔun blɪ ɛn e -wɛn zɪɛ -a mlin 'wɪ 'wɪldɪ "pɛ -jɪ bɛ, te 'wɪ nɛn Minsan 'kɔlɛ 'lee Minsan nyɛn -a drɛ bɛ -a san -a srɛ. 'Wɪ 'wɪldɪ "nɛn yaa drɛ. ²⁸ "Tɔgɔ 'ka 'va min -tɔ 'e 'wɪ 'wɪldɪ "drɛ bɛ, -yɛɛ "wɛan

min -tɔ 'e 'fli -nanjɛn 'e 'bɔ 'a. "Bɛ -sru 'vaa -e 'e 'kpɔun -blɪ ɛn -e 'e -wɛn mlin. ²⁹ Kɔɔ min nɛn e 'kpɔun blɪ ɛn e -wɛn mlin te 'wɪ nɛn Minsan -a drɛ 'e 'kɔlɛ 'a bɛ -a -cin "cɛɛ -a san jɪ dɪɛ, te Bali -le nyɛn -blɪdɪ nɛn yaa 'pla 'e 'fli man. ³⁰ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn kaa dra, -yɛɛ "wɛan nɛn min "kaga 'man "yaaman 'ka yɛɪ, ɛn -yɛɛ "wɛan nɛn -cɛ -tɛnɔn "kaga "a 'ka yɛɪ, ɛn -yɛɛ "wɛan nɛn minnɔn -kaa 'ka yɛɪ "kaga. ³¹ -Te -kaa fli -nanjɛn -kaa 'bɔ 'a 'vaa ɛn -kaa 'kpɔun zɪɛ -a blɪ, ɛn -kaa -wɛn zɪɛ -a mlin bɛ, Bali -le nyɛn -blɪdɪ zɪɛ ya'a 'bɔa -kaa man dɪ. ³² 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'jɪ 'nan, -te Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a man bɛ, 'wɪ nɛn yaa "paala -cɛɛ 'nan, "tɔgɔ yɪ nɛn 'e tin -tɛa 'trɛdanɔn da bɛ, -kaa kɔn o va.

³³ -Yɛɛ "wɛan 'an "bɔɪ Zozinɔn, -te 'ka cin 'yɪ 'nan -e 'ka Minsan -le fɛ -blɪ 'e cin va bɛ, 'ka cin -pɛn. ³⁴ Min nɛn dra -a -tɛa "bɛ, -a san 'e fɛ -bli 'yɛɛ "kɔnnɛn 'vaa -e 'e 'ta. 'Ka drɛ zɪ "tɔgɔ 'ka cin yɪ -e 'ka Bali -le nyɛn -blɪdɪ 'pla 'ka man.

'Wɪ -mie nɛn tian 'an 'jɪ bɛ, -te an 'lɔ 'vaa -e 'mɛn "paala.

12

Bali 'yɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn dra Zozinɔn lɛ

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪnɔn nɛn Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn lɛ bɛ, an 'ka "vale 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ 'ka man dɪ. ² Tɔ nɛn -te ka'a tian Bali tɔa dɪɛ, yiba "minnɔn nɛn o 'ka fɛ -tɔ -a dɪɛ, zɪ o 'nyɛnman "paa te min 'ka "nyian 'e 'fli -jɪ dɪɛ, paa -tɔa. ³ -Yɛɛ "wɛan nɛn maan -cin -tɔa 'ka 'jɪ 'nan: -Te Bali lei 'saun -sɛn min da ɛn e ya 'wɪnɔn vɪnan bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e wei 'pla Zozi man dɪ. ɛn "nyian bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, Zozi a Minsan -a, te Bali lei 'saun "cɛɛ 'pa -a 'lɛ dɪ.

⁴ "Yinun nɛn Bali lei 'saun -a -nɔn Zozinɔn lɛ bɛ -a 'pa a -jɪ "kaga. 'Pian Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ "yɪnɔn zɪɛ -a -nɔn Zozinɔn lɛ. ⁵ ɛn

"nyian bε, 'nyranman 'padɪ 'pa a -ji "kaga, 'pian Minsan -tɔwli 'bɔ 'bε -peba 'wɔ Zozinɔn 'lɔ. ⁶ En "nyian bε, 'nyranman a "kaga -e Zozinɔn 'o 'pa, 'pian Bali -tɔwli 'bɔ 'bε minnun pεεnɔn "koe -tɔa 'o da 'nyranman pεεnɔn zɪε -a 'panan.

⁷ Bali lei 'saun "yi -nɔan Zozizan 'tɔ lε 'nan -e Zozinɔn pεεnɔn 'o "nɛn "bl. ⁸ Fε nɛn maan 'vɪ zɪε -yεε cɪ 'nan, Bali lei 'saun "yi "dra Zozizan 'tɔ lε 'nan -e 'e Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ vɪ minnun lε. En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e Bali -le 'wɪ 'ci "sia minnun lε bε -a vɪ. ⁹ En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e 'yi -tɛra Bali da 'kpa tɪglɪ. En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e -cε 'si minnun man. ¹⁰ En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e 'cε -srɔn 'wɪnɔn drε. En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e Bali 'lewei vɪ. En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e 'si Bali lei 'saun 'va bε, 'lee 'wɪ nɛn e 'si Satan -va bε, -a 'cɛnnan yɪ 'e cin man. En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e 'wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪε -a -ji. En "nyian bε, Bali lei 'saun -tɔwli zɪε e "yi "dra Zozizan 'pee lε 'nan -e 'e -kɔla weinun zɪε -a -ci vɪdɪ -a. ¹¹ 'Pian Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bε Zozinɔn "koe -tɔa 'o da 'wɪnɔn pεεnɔn zɪε -a drɛnan. E 'yee "yinun -nɔan Zozizan 'tɔ lε "le zɪ e cɪ "va "bε -yee 'wɪ 'zɔ.

Zozinɔn pεεnɔn a "le min -tɔwli 'zɔ

¹² Fε "le "wεan nɛn an 'wɪ pεεnɔn zɪε -a 'vɪ bε, -yεε cɪ 'nan, blamin a -tɔwli, 'pian -a man mɛn a "kaga. - A man mɛn 'bɔ a "kaga zɪ, 'pian -a pεεnɔn 'bε -tɛa 'e cin da 'vaa εn waa laabo blamin. 'Wɪ 'tɔwli zɪε -nyrɛn minnun nɛn o drε Crizi -le vε -a bε -wee vε -a. ¹³ Kɔɔ -kaa Zozinɔn pεεnɔn bε, -te Zuif min nɛn o, -te

Zuif min "cεε dɪ o, -te nɔan nɛn o, -te nɔan "cεε dɪ o, Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bε -kaa -batize drε 'nan -e -kaa drε "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. En Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -kaa -tɔdɔ pεεnɔn lε.

¹⁴ En "nyian bε, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, blamin man mɛn 'ka 'tɔwli "dɪ, 'pian e ya "kaga. ¹⁵ Min cɛin 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, 'e 'ka min -pε -a dɪ -le "wεan, 'e 'ka min man mɛn -tɔ -a dɪ. Kɔɔ e ya min man mɛnnun va. ¹⁶ En "nyian bε, min "trɔɛn 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, 'e 'ka min yɪε 'a dɪ -le "wεan, 'e 'ka min man mɛn -tɔ -a dɪ. Kɔɔ e ya min man mɛnnun va. ¹⁷ E ya "le 'an 'wɪ 'gɔε -a laabo 'ka 'lɔ. -Te yɪε 'saza nɛn paan blamin man bε, yaa dra 'kɔ -e 'e 'wɪ man? En -te "trɔɛn 'saza nɛn paan blamin man bε, yaa dra 'kɔ -e 'e fε "kui 'si? ¹⁸ Maan vε 'cεε 'nan, min man mɛn -tɔ 'lee 'e 'pa 'nyranman, -a da nɛn Bali min man mɛn -tɔdɔ pεεnɔn drε "le zɪ e cɪ "va "bε -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ "Te blamin a paan man mɛn -tɔwli "cε "a bε, "te wa'a laabo blamin "fo "dɪ. ²⁰ 'Pian -a man mɛnnun a "kaga, -wεε -tɛa 'e cin da 'vaa -e 'o laabo blamin.

²¹ -Yee "wεan min yɪε 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ min -pε lε 'nan: «An 'ka 'i 'va dɪ.» En min -wulo 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ min cɛinnun lε 'nan: «An 'ka 'ka 'va dɪ.» ²² Kɔɔ min man mɛn nɛn min 'ka -a sɪala fε -tɔ -a dɪε, -a 'pa 'nyranman a. ²³ En min man mɛn nɛn min yɪε 'ka 'naan "man 'kpa dɪε, -a 'bɔ nɛn min -a man dra. En "nyian bε, min man mɛn nɛn -a yɪdɪ min -tɛa 'yra -a bε, -a 'bɔ nɛn min -a nyεεnman. ²⁴ 'Pian min man mɛnnun nɛn o yɪdɪ 'ka min tɛa 'yra -a dɪε, blamin 'ka o man dra "bɔ "dɪ. Bali blamin drε 'nan -e -a man mɛn nɛn -a 'bɔ 'ka -a sɪala fε -tɔ -a dɪε, 'e nyεεn 'kpa tɪglɪ. ²⁵ Bali -a drε zɪε 'nan -e 'cɛndɪ 'e cin man 'e vɪlε 'e 'kɔn blamin man mɛnnun yɪε "dɪ. 'Pian 'nan -e 'o 'tɔ 'o cin wlu. ²⁶ -Yee "wεan -te min man mɛn -tɔ "yaaman bε, e -wɪmlan min man mɛn pεεnɔn 'ji. En -te o 'tɔ -dan nɔn

min man men -tu le be, min man men pɛɛnɔn 'ci "nranman.

²⁷ 'Ka pɛɛnɔn 'cɛɛ ci Crizi po -a, ɛn Zozizan 'tu a -a man men -tu -a. ²⁸ Bali 'nyranman -pɛba 'wɔ Zozinɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'lɔ -leglizi -ji. -A tɛdɛ nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'a, ɛn -a 'flizan nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a, ɛn -a yaagazan nɛn Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -cɛ -srɔn "wɪnɪn dra bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -cɛ "sia minnɪn man bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o "paa minnɪn va bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -tɔa -si 'le bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ o nɛn. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'a dɪ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Bali 'lewei vɪnɔn 'a dɪ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a dɪ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka -cɛ -srɔn "wɪnɪn drɛɛ dɪ. ³⁰ ɛn o pɛɛnɔn 'ka -cɛ 'sɪle minnɪn man dɪ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka 'wɪɛ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji dɪ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka -kɔlɛ weinun zɪɛ -a -ci vɪdɪ -a dɪ. ³¹ Kaa -tɔa 'nan 'yi 'pa a -ji "kaga, 'pian "yinun nɛn maan nrɔn 'e tɛdɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ!

ɛn 'wɪ nɛn e ci "le 'ka drɛ te -a "yi 'mlian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn an "sia -a vɪnan 'gɔvɛ -a da bɛ, an "ta -a ve 'cɛɛ.

13

Min yɪdɪ 'yi 'mlian 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ da

¹ -Te an weinun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'gɔvɛ o -fɔa "sɪdɔ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan an Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o wei -fɔa "sɪdɔ, 'pian -te ma'an min ye "yi "dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. Te an ya "le 'nan 'kogoba nɛn e min man dra -wluwlu 'e "tun "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ "le 'nan -pɔ nɛn e min man dra -wluwlu 'e "tun "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ² ɛn "nyian bɛ -te an Bali 'lewei ve, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -te an Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn 'ci maan, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -te an Bali -le 'wɪ

pɛɛnɔn -tɔa, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'mɛn yi -teradɪ Bali da -kɔlaman e pɔn "sɔala 'e 'klu -ji, 'pian -te ma'an min ye "yi "dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. ³ ɛn "nyian bɛ -te an yɪfɛ pɛɛnɔn -nɔan 'yalɛ -tɛnɔn le, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -te an "we "man 'nan minnɪn 'an 'tɛ 'bli an 'ka "vale 'an "sia Bali -sru "dɪ -le "wɛan bɛ, 'pian -te ma'an min ye "yi "dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ "tun "a.

⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e min ye "yi "bɛ, -a -pɔan "sɔa 'wɪ 'ji. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, -a ci a "yi. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a man bo dɪ. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a 'e 'fli kɔɔnman 'e 'lɔ fɛnɪn -a dɪ. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a -dandan taan dɪ. ⁵ ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa min man bɛ -a dra dɪ. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a 'e 'fli -le 'wɪ "yi 'wɛɛman dɪ. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, 'bli 'ka 'fɔa -a san ji tada dɪ. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a min man wɪ paa dɪ. ⁶ ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, -a ci "nranman te -a bɔɛzan -tu 'wɪ "yi drɛ. 'Pian -te 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, -a ci 'ka 'nranman dɪ. ⁷ ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, tu pɛɛnɔn man e min man wɪ "cɛa. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, -yɛɛ yi -teradɪ Bali da 'ka 'le 'tɔa dɪ. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, -a 'bli 'fo Bali da. ɛn min nɛn e min ye "yi "bɛ, ya'a 'sia min -sru "dɪ.

⁸ Yi -tu bɔa "bɛ, te Bali 'lewei vɪdɪ 'wɪ 'nyan. ɛn te weinun nɛn blamin 'ka -a ci maan dɪɛ -a -fɔdɪ 'wɪ 'nyan. ɛn te Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ -tɔdɪ bɛ -a 'wɪ 'nyan. 'Pian fɛ -tɔwɪ "cɛ 'bɛ 'fo -nan, -yɛɛ ci min yɪdɪ "yi "a. ⁹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -ka'a 'wɪ pɛɛnɔn 'tɔa Bali da dɪ. ɛn -cɛɛ Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, -a pɛɛnɔn "cɛɛ dɪ. ¹⁰ 'Pian yi nɛn fɛ nɛn e ci tɪglɪ bɛ e -taa "bɛ, te 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e -nyan. ¹¹ -Kaa -kɔɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a man -tu: Tɔ nɛn -te min a 'nɛn "wɛnnɛn 'a bɛ, min 'wɪ tin "baa 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji, ɛn -yɛɛ ci "nrɔndɪ a 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji, ɛn e 'wɪ "sia

"va 'nen "wennen pe -ji. 'Pian -te min dre ceje be, 'wɪ pɛɛnɔn nen 'nen "wennen pe -ji be e "sia -a dredi man "fo. ¹² 'Be nen 'gʊe, e ya "le -niannun 'ji nen -kaa ci fe -nanjennan, en fe 'bɔ a "muizaan. 'Pian yi zɪe -a da nen -kaa Bali ye -goezee. En "nyian be, 'be nen 'gʊe -ka'a tian Bali tɔa 'e pɛɛnɔn di. 'Pian yi zɪe -a da nen -kaa Bali -tɔa 'e tɪglɪ da, "le zɪ e -kaa -tɔa 'va be -yee 'wɪ zʊ.

¹³ Tʊ nen -kaa ci -ji 'gʊe, 'wɪ nen e -fʊ min man 'nan 'e dre be, -nyren 'gʊ: Min -le yi -teradı Bali da a -tʊ, en min 'bli 'fɔdɪ Bali lɛ a -tʊ, en min -le min yɪdɪ "yi "a -tʊ. 'Pian o yaaga zɪe -a -dan nen "va "be, -nyren min yɪdɪ "yi "a.

14

"Yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nen Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn lɛ be, 'ka "yi "dre -a 'ka cin le!

¹ Min yɪdɪ "yi "nen 'ka -trɔa -si 'lɛ 'wɪ pɛɛnɔn dɛnan! En "nyian be 'ka "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nen Bali lei 'saun -a -nɔan Zozinɔn lɛ be -a -wɛɛ! 'Pian -a tede nen 'ka -wɛɛ "be, -nyren Bali 'lewei yɪdɪ -a. ² Fe nen maan ve zɪe -yɛɛ ci 'nan, min nen e "we weinun nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji be, Bali lɛ nen e 'wɪ tin "baa, minnun lɛ "cɛɛ di. Blamin 'ka 'kɔlaman -e 'e -ci man di, kɔɔ 'wɪnun nen Bali lei 'saun -a "paa -a 'le te yaa ve be, -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man. ³ 'Pian min nen e Bali 'lewei ve be, blaminun lɛ nen e 'wɪ tin "baa. E 'wɪ tin "baa -wɪlɛ, te -wee yi -teradı Bali da "paa "da, te e 'wɪ "paala -wɪlɛ, en te e 'o "koe -tɔa 'o da. ⁴ Kɔɔ -te min "we weinun nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji be, -a 'bɔ 'fli -le yi -teradı Bali da 'be "paa "da. 'Pian min nen e Bali 'lewei ve be, Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -teradı Bali da nen yaa "paa "da.

⁵ An ya "vale 'ka pɛɛnɔn 'ka 'wɪ weinun nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe, -a -ji. 'Pian 'wɪ nen e ci 'wɪ "yi "a "fo "be, -nyren 'nan, 'ka Bali 'lewei vɪ Zozinɔn lɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'lewei yɪdɪ -dan 'mlian weinun

nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -fɔdɪ da. 'Pian -te min -tʊ weinun zɪe -a -ci ve be, e Zozinɔn 'le yi -teradı Bali da "paa "da "nyian.

⁶ 'An "bʊɪ Zozinɔn, -te an 'lʊ 'ka 'va, en an wɪ weinun nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji be, te 'wɪ "yi "cɛn "nen maan dre 'cɛɛ? E "ka "fo "di. 'Pian -te 'wɪnun nen Bali -a -nan kɔɔn 'men be, -a 'bɔ nen maan 'vɪ 'cɛɛ, -te 'be "cɛɛ di, -te 'wɪnun nen maan -tɔa Bali -le 'wɪ 'a be, -a 'bɔ nen maan 'vɪ 'cɛɛ, en -te 'be "cɛɛ di, an Bali 'lewei 'vɪ 'cɛɛ, en -te 'be "cɛɛ di, an Bali -le 'wɪ paa 'ka 'ji be, te 'wɪ "yi -dan nen maan dre 'cɛɛ. -Njɛɛ dʊv?

⁷ An "ta -a -kɔɔn "man wɪ -tʊ ve 'cɛɛ. -Te min -tʊ a -gɔɛdɪ -tenan, -te 'be "cɛɛ di, e ya -guede -tenan, en -a wei -ci 'ka 'e 'sidɪ dɪe, wa'a 'kɔlaman -a -ci mandɪ -a "fo "di. ⁸ En -a -kɔɔn "man wɪ -tʊ nen "nyian 'gʊ. 'Bei nen o -ko -a -kuli man be, -te e ya 'wɪnan en -a wei -ci 'ka 'e 'sidɪ dɪe, 'sounjanun 'ka o man wʊb man -kuli -tandɪ da "fo "di.

⁹ -A -tʊwli "nen blamin -le ve -a. -Te ka ya 'wɪnan weinun nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji be, 'wɪ nen ka ci -a vɪnan be, min -a dra 'kɔ -e 'e -ci man? Te e ya "le ka ya 'ka 'fli "koe -nyannan 'e "tun. ¹⁰ Wei a 'trɛda "kaga, en wei -tʊ 'lee 'e 'fɔnɔn. ¹¹ -Te min a wei -tʊ -fɔnan, en ma'an -ci maan dɪe, te min zɪe e ya -pɛn min -a "mɛn 'va, en an ya -pɛn min -a -yee 'va. ¹² Zɪ 'cee ve ci "nyian zɪe. -Yee "wɛan -te ka ya "vale 'nan Bali lei 'saun 'e "yi "tʊ -nɔn 'cɛɛ be, "yi "nen e Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -teradı Bali da "paa "da "be, -nyren 'ka -wɛɛ!

¹³ -Yee "wɛan min nen e "we weinun nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji be, 'e Bali trʊ 'ba -a -ci yɪdɪ man!

¹⁴ Kɔɔ -te min a Bali trʊ 'banan wei nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji be, te Bali lei 'saun 'be ci 'wɪ zɪe -a dɛnan, 'pian -a 'bɔ 'le 'ci "nrɔndɪ "cɛɛ di, en 'wɪ 'bɔ nen yaa ve be, -a 'bɔ 'ka "e -ci maan di. ¹⁵ -Kaa dra "mɛn 'kɔ? An Bali trʊ "baa wei nen blamin 'ka -a -ci maan dɪe -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve 'mɛn be, -yee 'wɪ zʊ. 'Pian e ya "le 'an Bali

trɔ 'ba "nyian wei nɛn blamin -a -ci maan "bɛ -a -ji. An "dre -fɔa wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'sau -a ve 'mɛn bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian e ya "le 'an "dre "fɔ "nyian wei nɛn blamin -a -ci maan "bɛ -a -ji. ¹⁶ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da. Min a Bali muo "fɔnan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'sau -a ve -yrɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. -Te min a 'e -nyrandi -a "srɔn "bɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e 'wɪ "man Amɛn? Kɔɔ Bali muo "nɛn yaa -fɔ bɛ, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, min zɪɛ ya'a manlɛ dɪ. ¹⁷ 'Wɪ 'kpa, Bali muo "fɔdɪ zɪɛ 'wɪ 'yi "tʊ nɛn, 'pian ya'a 'i bɔɛzan -tʊ Zozizan 'le yi -tɛradɪ Bali da paa "da "dɪ.

¹⁸ An Bali muo -fɔa 'nan, an "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji an "mlian 'ka pɛɛnɔn da. ¹⁹ 'Pian -te Zozinɔn 'o cin 'yi bɛ, maan -wɛɛman 'nan, an 'wɪ 'soolu vɪ wei nɛn blamin -a -ci maan bɛ -a -ji, -e -wee yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da. 'Bɛ "yi "mlian 'wɪ -kpi fu (10.000) nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a vɪdɪ da.

²⁰ An "bʊɪ Zozinɔn, te 'ka 'ci "nrɔn "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ dɪ! 'Cɛɛ 'wɪ 'fa 'sidɪ 'e 'kɔn min ceje pɛ -ji! 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ va bɛ, 'ka 'kɔn "le 'nɛn 'linɛnnun nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ o man dɪɛ, -wee 'wɪ 'zʊ! ²¹ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minsan -a 'vɪ 'nan:

Minnun 'labɛ,

an -ciala -pɛnnɔn 'va

-e 'an 'wɪ tin 'ba -wɛɛ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji.

An 'wɪ zɪɛ -a drɛ,

'pian wa'a 'o "trɔɛn "tɔɛ 'an wei lɛ "fo "dɪ.»

²² -Yee "wɛɛn maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪdɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, Bali 'bɛ 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -tʊ drɛ minnun nɛn o 'ka "vale 'o yi -tɛala Bali wei da dɪɛ -wee vɛ -a. 'Pian Bali 'ka -a drɛɛ minnun nɛn o yi -tɛala 'e da bɛ, -wee vɛ -a dɪ. ɛn Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -tʊ nɛn Bali -a drɛ minnun nɛn o yi -tɛala 'e da bɛ -wee vɛ -a, 'pian

minnun nɛn o 'ka "vale 'o yi -tɛala Bali wei da dɪɛ, "o 'ye 'wɪ "tun "a.

²³ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ. -Te Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin yɪdɪ -leglizi drɛnan, te o pɛɛnɔn "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, ɛn Zozinɔn nɛn wa'a tian 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪɛ dɪɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, minnun nɛn wa'a yi tɛala Bali da dɪɛ, o wɪa Zozinɔn zɪɛ o va. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'o 'ci "nrɔndɪ "siala 'nan, klin "nɛn o man. -Njɛɛ dʊʊ? ²⁴ 'Pian -te Zozinɔn pɛɛnɔn zɪɛ o ya Bali 'lewei vɪnan, ɛn min nɛn ya'a yi tɛala Bali da dɪɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, Zozizan nɛn ya'a tian 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪɛ dɪɛ, 'e -wɪa o va bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn o ci -a vɪnan bɛ, -yee "wɛɛn e 'yee 'wɪ 'wɪdɪ -tɔa 'e 'bɔ 'a, -e -a -wulo -ji "nrɔndɪ 'e tin -tɛ "da. ²⁵ 'Wɪnun nɛn "ji 'e yɔɔdɪ bɛ, -a ta bɔala. Tɔɔn 'e "po -sɔɔnman -e 'e yra "blula, te e "ta Bali bɔdɪ "siala -a vɪdɪ -a 'nan: «'Wɪ 'kpa, Bali a 'ka yei.»

Pɔl 'wɪ 'pla Korɛnti 'nɔn lɛ -leglizi drɛdɪ da

²⁶ An "bʊɪ Zozinɔn, o -leglizi dra 'kɔ? -Te Zozinɔn a 'o cin yɪdɪ -leglizi drɛnan bɛ, min -tʊdʊ pɛɛnɔn -pɛ 'e 'kɔn 'va. Min -mie 'e "dre "fɔ. ɛn min -mie 'e 'wɪ "paa minnun ji. ɛn min -mie 'e 'wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn -yrɛ "bɛ -a vɪ. ɛn min -mie 'e 'wɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji. ɛn min -mie 'e 'wɪ zɪɛ -a -ci vɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa dra bɛ, ka -wɛɛ 'nan 'e Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da 'pa "da. ²⁷ -Te min "ta "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, 'e drɛ min -tʊ, min "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, min yaaga. 'Pian -te min -tʊ cɛɛn "man "bɛ 'vaa -e min -tʊ 'e 'yee vɛ vɪdɪ 'sia. ɛn "nyian bɛ -a -ci vɪzan 'e 'kɔn. ²⁸ -Te -a -ci vɪzan "ka "dɪɛ, te min 'e 'wɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji Zozinɔn yei "dɪ! 'Pian 'e 'wɪ Bali lɛ te e ya 'yee "kɔnnɛn!

²⁹ ɛn "nyian bɛ, Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, 'e drɛ min -tʊ, min "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, min yaaga. ɛn min -mienun 'o 'wɪ zɪɛ -a fa 'si! ³⁰ 'Pian -te tʊ 'bɔ zɪɛ -a wɪu, Bali 'wɪ 'nan kɔɔn min pee lɛ

'w1 z1e -a da be, min nen e c1 paan Bali 'lewei v1nan be, 'e -t1a. ³¹ -Te min -t1 c1en "man "be 'vaa -e min pee 'e 'yee v1e v1di 'sia. Te 'ka p1en1n 'e Bali 'lewei v1 'e cin -a d1! -Te kaa 'v1-t1d1v be, e 'w1 "paa "va 'ka p1en1n le, en e 'ka p1en1n "koe -t1a. ³² -A -cin 'e 'k1n 'ka 'ji 'nan, -te min a Bali 'lewei v1nan be, e -k1laman 'e 'fli 'kundi -a -e 'e 'le 't1. ³³ F1e -le "w1an nen an 'w1 z1e -a 'v1 be, Bali 'w1 dra 'e "nen 'e "nen en yaa dra -tr11, 'pian ya'a 'w1 dra 'e baadi -ji d1.

Z1 e dra Bali -le -leglizi -t1d1v p1en1n 'ji z1e. ³⁴ -Te Zozin1n a 'o cin y1di en o ya -leglizi drenan be, l1m1nnun 'o 'lebo 'p1a "da. K11 -a -si 'ka 'e 'n1nd1 -w1e -e 'o 'w1 'si "va "fo "d1. 'Pian 'o 'ta w1la 'w1 nen -k1n1m1n -a ve be -a da! Z1 e c1 'e 'c1en -t1d1 Bali -le -pei 'fluba 'ji z1e. ³⁵ -Te l1m1nnun a "vale 'nan 'o 'w1 'ci laabo 'w1 -mie da be, 'o laab1v 'o -sran -l1 te o ya "k1nnen. K11 e 'ka 'w1 "yi "a -e l1m1n 'e 'w1 'si "va te Zozin1n 'a -leglizi drenan d1.

³⁶ E ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'va nen Bali -le 'w1 'b1la 'e t1de? -C1je, e 'ka z1 "fo "d1. En e ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'saza 'va nen Bali -le 'w1 'b1la? -C1je, e 'ka z1 "fo "d1. ³⁷ -Te -a -cin a min -t1 -ji 'nan 'e ya Bali 'lewei v1zan -a, -te 'be "c1e d1, 'nan Bali lei 'saun 'be 'e "paala "fo "be, -a san 'e -t1 'nan, 'w1 nen maan c1en -te 'c1e 'g1e, e "sia Minsan va. ³⁸ En min nen e 'ka "vale 'e 'ta w1la 'w1nun z1e -a da d1e, Bali 'ka -a san siala 'yee min -a "fo "d1.

³⁹ -Yee "w1an, 'an "b1 Zozin1n, 'ka -w1e 'nan 'ka Bali 'lewei ve. En -te min a 'w1nan wej nen blamin 'ka -a -ci maan d1e -a -ji be, 'ka 't1v 'e v1. ⁴⁰ 'Pian 'ka 'w1 p1en1n z1e -a dre -tr11, en 'ka dre 'e "nen 'e "nen.

15

Pol 'w1 tin 'ba Korinti 'n1n le Crizi -le wluandi -kan1n 'va da

¹ 'An "b1 Zozin1n, Zozi Crizi 'le 'w1 'n1nn1n nen maan 'v1 'c1e be, -a 'b1 nen maan -cin -t1a 'ka 'ji. Ka w1 "man, en ka ya 'ka lead1 "man tian c1e1v1 yi -a. ² -Te ka 'ta 'w1la "da "le

z1 maan 'v1 'c1e be, -yee 'w1 'z1v be, e 'ka "sia 'w1 'ji. 'Pian -te ka'a 'be dre1e d1e, 'cee yi -terad1 Zozi da a 'w1 "tun "a.

³ 'W1 nen Minsan -a -p1eba 'w1v 'an 'l1 be, maan paa 'ka 'ji. 'W1 z1e e ya 'w1 -dan t1 -a. -Nyren 'nan: Crizi -ka -cee 'w1 'w1d1 "le "w1an. Bali -le 'fluba 'w1 z1e -a 'v1 'e 'c1en 'nan e dra, en e dre. ⁴ Z1 e -ka be, en waa 'w1v. -A yi yaagazan da be en Bali -a wluan -kan1n 'va. Bali -le 'fluba 'w1 z1e -a 'v1 'e 'c1en 'nan e dra, en e dre. ⁵ Z1 e wluan -kan1n 'va be, 'e 'fli k11n P1eri le, en "be -sru 'e 'fli k11n 'e -srun1n 'fuda "fli 'b1 le. ⁶ "Be -sru en 'e 'fli k11n -kaa "b1v Zozin1n le 'e cin -a. O ya min -yaa 'soolu. O "kaga y1e a tian "man, en o -mie kaa. ⁷ "Be -sru 'e 'fli k11n Zaji le, en 'e 'fli k11n 'yee 'pasian1n le. ⁸ O p1en1n z1e 'wee -sru "be, en 'e 'fli k11n 'men. An ya 'nen nen Bali -a -ya te -a ml1n 'ka b1le d1e -a.

⁹ F1e nen maan ve z1e -y1e c1 'nan, an 'ka fe -t1 -a Zozi 'le 'pasian1n yei "d1. En e 'ka "le -e 'an dre paan Zozi 'le 'pasiazan -a d1, k11 an 'te 'pa Bali -le -leglizi da. ¹⁰ 'Pian Bali "yi dre 'men, en yaan dre Zozi 'le 'pasiazan 'a. "Yi "nen Bali -a dre 'men z1e, -a "nen 'b1la -dan. K11 an 'nyranman 'pa an c1i Zozin1n 'le 'pasian1n p1en1n da. 'W1 t1gl1 'ji be, m1en "c1e 'nyranman 'pa 'an 'b1 'a d1, 'pian Bali 'b1 'be 'w1 z1e -a dre 'yee "yi "a. ¹¹ -Yee "w1an -te e ya 'an 'b1 'a oo, -te 'be "c1e d1, -te e ya Zozi 'le 'pasian1n -mienun -a oo, Zozi Crizi -le 'w1 'n1nn1n nen k1a ve 'c1e be, -nyren z1e. En -a 'b1 da nen ka yi -tera be.

Bali Zozin1n p1en1n wuanla -kan1n 'va

¹² -Kaa "paaman minnun ji 'nan, Bali Crizi wluan -kan1n 'va. -Te 'be a z1e, -m1 "le "w1an nen min -mienun a 'ka yei, te waa ve 'nan, minnun nen o kaa be, wa'a 'wuanla -kan1n 'va d1. ¹³ -Te minnun nen o kaa be wa'a 'wuanla -kan1n 'va d1e, "te Crizi 'ka 'wun1a -kan1n 'va d1. ¹⁴ En -te Crizi 'ka 'wun1a -kan1n 'va

dɛ, "te 'wɪnʊn nɛn -kaa ve minnʊn lɛ bɛ -a -ci "ka "dɪ. ɛn "nyian "te 'wɪnʊn nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ -a -ci "ka "dɪ. ¹⁵ ɛn -te Crizi 'ka 'wʊnlɛa -kanʊn 'va dɛ, "te -kaa 'wɪ wɪ 'vɪ Bali man, kɔɔ -kaa 'vɪ 'nan e Crizi wɪuan -kanʊn 'va. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan minnʊn nɛn o kaa bɛ Bali 'ka o 'wʊanla -kanʊn 'va dɛ, "te Bali 'ka Crizi 'wʊnlɛa -kanʊn 'va "fo "dɪ. ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te minnʊn nɛn o kaa bɛ wa'a 'wʊanla -kanʊn 'va dɛ, "te Crizi 'ka 'wʊnlɛa -kanʊn 'va dɪ. ¹⁷ ɛn -te Crizi 'ka 'wʊnlɛa -kanʊn 'va dɛ, "te 'wɪnʊn nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ, e ya 'wɪ "tʊn "a. ɛn "te ka ya tian 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛnʊn 'a Bali 'ɛ. ¹⁸ ɛn "nyian "te minnʊn nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a ɛn o kaa bɛ, o -nan -nyan. ¹⁹ -Te -fʊdɪ 'trɛ 'gʊɛ -a da 'saza "cɛ "le "wɛan nɛn -kaa yi -tɛra Zozi da bɛ, "te maan ve 'cɛɛ 'nan -kaa "yago "mlian minnʊn pɛɛnʊn 'le vɛ da.

²⁰ 'Pian 'wɪ tɪgɪ 'ji bɛ, Crizi wɪuan -kanʊn 'va. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e wɪuan -kanʊn 'va bɛ -a. ²¹ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, min -tʊwɪlɪ "le "wɛan nɛn -kadɪ 'pla blamin man. -A -tʊwɪlɪ "nɛn "nyian minnʊn wʊanla -kanʊn 'va min -tʊwɪlɪ "le "wɛan. ²² -A -cin 'e 'kʊn 'ka 'ji 'nan blamin pɛɛnʊn nɛn 'trɛda bɛ, Adan kludanʊn nɛn waa, -yɛɛ "wɛan -kadɪ 'pla blamin man. 'Pian minnʊn pɛɛnʊn nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ, o wʊanla -kanʊn 'va.

²³ ɛn wɪuandɪ -kanʊn 'va zɪɛ e dra 'e "nɛn 'e "nɛn. -A tɛdɛ drɛ Crizi -le vɛ -a. ɛn tʊ nɛn Crizi -ta pee wo bɛ, te e 'bʊ minnʊn nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ o da. ²⁴ "Bɛ -sru te 'trɛda -nyan tʊ nɛn. Tʊ zɪɛ -a man nɛn lei -wɪlɪdɪnʊn 'lee fɛnʊn pɛɛnʊn nɛn o min "paala bɛ, 'lee fɛnʊn pɛɛnʊn nɛn 'plɛblɛ a -wɪbʊ "bɛ Crizi o -nan -nyan, -e 'e mingʊnɛn trɛ -pɛba wʊ Bali lɔ. -Yɛɛ cɪ -kaa "tɪ "a. ²⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Crizi mingʊnɛn -blɛ -trɪlɪɪ, -e Bali 'e 'cɛn -a 'nan -mannʊn 'klɪdɪ man. ²⁶ 'Nanmanzan nyranman nɛn -a -nan -taa "nyanlɛ bɛ waa laabo -ka.

²⁷ -A -nʊan da nɛn -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba

'ji 'nan:

«Bali -a -tʊ fɛ pɛɛnʊn da.»

'Pian -te waa 'vɪ 'nan, Bali -a -tʊ fɛ pɛɛnʊn da bɛ, -a -ci a 'wɛin 'nan Bali 'bʊ 'ka "va "dɪ. ²⁸ ɛn tʊ nɛn Bali "cɛan Crizi -tʊdɪ man fɛ pɛɛnʊn da bɛ, -te e 'bʊ bɛ, -e Crizi 'bʊ nɛn Bali -pɪ a bɛ 'e 'fli -pɛba wʊ Bali nɛn yaa -tʊ fɛ pɛɛnʊn 'bʊ da bɛ -yrɔ. Yaa dra zɪɛ 'nan -e Bali nɛn 'e 'kʊn mingʊnɛn -a fɛ pɛɛnʊn da.

Pɔl 'wɪ 'pla 'kɪagla Korɛnti 'nʊn lɛ

²⁹ 'Ka 'ci "nrʊn 'wɪ 'gʊɛ -a da! 'Ka 'va min -mienʊn o -batize dra minnʊn nɛn o kaa bɛ o 'ɛɟɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn o 'wɪ zɪɛ -a dra? Kɔɔ kaa ve 'nan, minnʊn nɛn o kaa bɛ wa'a 'wʊanla -kanʊn 'va dɪ. ³⁰ ɛn -a -tʊ nɛn "nyian 'gʊ. -Te minnʊn 'ka 'wʊanla -kanʊn 'va dɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn bodrun funnin ɛn -kaa fli ta "flumlan 'wɪ 'plɛblɛ pɛɛnʊn nɛn e bʊa "min man bɛ -yrɛ? ³¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, tʊ -tʊdʊ pɛɛnʊn nɛn e "cɛan bɛ, te 'an 'fli ta "flumlan -ka lɛ. 'Wɪ tɪgɪ nɛn maan ve, 'ka yi -tɛra 'an da! Kɔɔ cɛɛ cɪ minnʊn nɛn waan 'blɔ -tʊa "da -kaa san Zozi Crizi 'lɛ bɛ waa. ³² ɛn kaa -tʊa 'nan, 'an 'fli ta flula -ka lɛ Efɛz 'nʊn fla. An yi -tɛala "da 'nan minnʊn nɛn o kaa bɛ, o wʊanla -kanʊn 'va, -yɛɛ "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a dra. -Te e 'ka zɪ dɛ, «"Te maan dra "le minnʊn nɛn waa ve 'nan -kaa fɛ -blɪ -e -kaa -wɛn mlin, kɔɔ "trɛ kaa -kaaman bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

³³ 'Ka drɛ "yi, 'wɪ zɪɛ te 'ka 'fli 'tʊɪ -e 'e 'ka 'man yɪdɪ. Kɔɔ bee -wɪlɪdɪ "blɪdɪ bɛ, -yɛɛ -maan min 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra. ³⁴ 'Cɛɛ 'ci "nrʊndɪ 'e 'trɔa -si yra! Te 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛ "nyian dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -mienʊn -a 'ka yɛɪ, wa'a Bali tʊa dɪ. -Te an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, 'e 'ka 'tɛ 'yra -a.

-Te minnʊn wɪuan -kanʊn 'va bɛ o -kʊan 'kʊ?

³⁵ -A -mie dra bɛ, min -a laabo 'nan: «Min wʊanla -kanʊn 'va 'kʊ? ɛn -te min wɪuan -kanʊn 'va bɛ, -a 'kʊlɛ -kʊan 'e da 'kʊ?» ³⁶ Maan ve -a san lɛ -blʊzan. Fei fɛ 'wɛnʊn nɛn

waa -fɔa 'tre 'ji be, 'i 'ci "nrɔn 'wɪ nen e dra be -a da! -Te ya'a fɔlɛ dɪe, -a -kɔn 'ka bɔa "da "dɪ. ³⁷ Fɛ 'wlɛ nen min -a -fɔa 'tre 'ji be, -tɔ -pɛ nen e dra -a be, -njɛɛ wa'a 'fɔ dɪ. -A 'wlɛ "tun "nen waa -fɔa 'tre 'ji. -Te e ya 'saa 'wlɛ -a oo, ɛn -te e ya fɛ 'wlɛ 'pee -a oo, -a 'wlɛ "tun "nen waa -fɔa. ³⁸ "Bɛ -sru -e Bali 'e fɛ 'wlɛ zɪɛ -a bɔ, -e -pɛ nen 'e trɔman "man "bɛ, 'e -nɔn -yrɛ. Fɛ 'wlɛ 'tɔ 'lee 'e trɔ -pɛ, -a 'bɔ nen Bali -a dra.

³⁹ 'Wɪ -tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra "nyian fɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn nen o "flian be -wee vɛ -a. Blamin -tɔ -pɛ a, ɛn -winun -tɔ -pɛ a, ɛn "lomannun -tɔ -pɛ a, ɛn pɔnun -tɔ -pɛ a. ⁴⁰ ɛn "nyian be, laji fɛnun a, ɛn 'trɛda fɛnun a. 'Pian laji fɛnun 'lee 'wee fɛnyian, ɛn 'trɛda fɛnun 'lee 'wee fɛnyian. ⁴¹ Yidɛ 'le fɛnyian a 'e 'tɔ, ɛn mlɛn -le fɛnyian a 'e 'tɔ, ɛn mlɛn crɛnnun -le fɛnyian a 'e 'tɔ. Mlɛn crɛnnun pɛɛnɔn 'bɔ zɪɛ, -wee fɛnyian 'ka bɔa 'e cin man dɪ.

⁴² -Te ka "ta 'ka 'ci "nrɔnman -kanɔn wluandɪ da be, 'winun zɪɛ -a da nen 'ka 'ci "nrɔn! Fɛ 'wlɛ nen waa -fɔa "be e fuluman, -a -tɔwli "nen "nyian -kaa 'kɔlɛ -le vɛ -a. 'Pian -te -kaa wluan -kanɔn 'va be te -kaa 'ka "nyian fɛ nen e fuluman be -a dɪ. ⁴³ Min 'kɔlɛ nen waa -fɔa 'tre 'ji be, e ya srɛ vɛ -a, ɛn -a "koe 'ka 'e da dɪ. 'Pian -te e wluan -kanɔn 'va be, e "bia fɛnyian, ɛn -a "koe -kɔan 'e da. ⁴⁴ Blamin 'kɔlɛ 'gɔvɛ -a 'bɔ nen waa -fɔa 'tre 'ji. 'Pian tɔ nen e wuanla -kanɔn 'va be, e -kɔan laji 'kɔlɛ nen Bali -le 'belidɪ a -yrɔ "bɛ -a.

Fɛ nen maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te blamin 'kɔlɛ a be, te laji 'kɔlɛ nen Bali -le 'belidɪ a -yrɔ "bɛ, e ya "nyian. ⁴⁵ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Adan nen blamin tɛdɛ -a be, 'trɛda blamin -le 'belidɪ nen -yrɔ.»
'Pian Crizi nen e cɪ "le Adan -fɔla "dazan 'zɔ be, Bali -a wluan -kanɔn 'va, e drɛ lei -a, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ. ⁴⁶ Laji 'kɔlɛ nen Bali -le 'belidɪ a -yrɔ "bɛ, -yɛɛ "cɛɛ -trɔa -si 'lɛ dɪ. 'Pian blamin 'kɔlɛ 'bɛ -trɔa -si 'lɛ,

"be -sru ɛn e drɛ laji 'kɔlɛ nen Bali -le 'belidɪ a -yrɔ "bɛ -a. ⁴⁷ Adan nen blamin tɛdɛ -a be, 'trɛ nen Bali -a 'si ɛn yaa drɛ. 'Pian Crizi be, e 'si laji. ⁴⁸ Adan kludanɔn pɛɛnɔn a "le Adan 'bɔ 'le 'wɪ 'zɔ. 'Pian minnun nen laji vɛ -a be, o ya "le Crizi nen e 'si laji be -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ⁴⁹ 'Bɛ nen 'gɔvɛ, -kaa ya "le Adan nen Bali 'tre 'si ɛn yaa drɛ be, -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. 'Pian tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ be, -e -kaa drɛ "le Crizi nen e 'si laji be -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.

-Mɛ 'wɪ 'bɛ dra tɔ 'le 'srannan?

⁵⁰ An "bɔi Zozinɔn, 'wɪ nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ "man "be, -nyrɛn 'gɔ. -Te min a "le blamin nen -kaa cɪ -a 'gɔvɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ, -a nen a "man, ɛn -a nyɛn a "ji "be, ya'a 'ko Bali -le mingɔnɛn trɛda dɪ. ɛn "nyian be 'kɔlɛ nen -kaa da fɔlɪ vɛ -a 'gɔvɛ, 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ -yɛɛ vɛ -a dɪ. ⁵¹ 'Wɪ 'tɔ nen e ya 'e yɔdɪ blamin man be, an "ta -a -ci vɛ 'cɛɛ. -Kaa pɛɛnɔn 'ka 'cɛan -kaadɪ man dɪ, 'pian Bali -kaa pɛɛnɔn 'kɔlɛ limlan. ⁵² 'Wɪ zɪɛ e dra tada ɛn e dra tɔ "wɛnnɛn 'wlu. Tɔ -fɔla "da "ji, -te Bali -le 'bei 'nyranman wɪ be, minnun nen o kaa be, o wuanla -kanɔn 'va te wa'a "nyian kaa dɪ. ɛn -kaa nen -kaa yɛ -kɔan "man "be, Bali -kaa 'kɔlɛ limlan. ⁵³ Fɛ nen maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, blamin 'kɔlɛ nen 'e da fɔlɪ vɛ -a, ɛn -kadɪ a 'e 'pladɪ "man 'gɔvɛ, e ya "le 'e lila laji 'kɔlɛ nen e 'belidɪ 'yɪ be -a, te 'kadɪ 'ka "nyian -yɛɛ vɛ -a "fo "dɪ. ⁵⁴ -Te 'wɪ zɪɛ e cɛɛn drɛdɪ man be, tɔɔn -e 'wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji be, 'e 'lɛ sɔɔ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Fɛ nen waa laabo -ka be -a -nan -nyan.

Bali -a klɪ "fo.

⁵⁵ -Ka -le 'plɛblɛ 'ka "nyian blamin da dɪ.

Ya'a "nyian kɔlaman min -tɛdɪ -a dɪ.»

⁵⁶ Fɛ nen yaa maan 'lɔɔ -ka min -tɛa "be, 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man nen. ɛn "nyian be, 'wɪ 'wliɪdɪ "le 'plɛblɛ "sia -pɛi -tɔ winun va. ⁵⁷ -Kaa Bali muo "fɔ! E ciɪla -kaa san Zozɪ Crizi -va,

en e 'pleble 'nɔn -ceɛ 'nan -e -kaa -ka 'klɪ.

⁵⁸-Yee "wɛan 'an "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka ye "yi 'kpa, te 'ka 'pɛ 'e plɔ dɪ! 'Ka 'tɔ 'pleble 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -a! 'Ka 'fli -nɔn Minsan -le 'nyranman 'padɪ -ji. En -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'cee 'nyranman nɛn kaa "paa Minsan lɛ bɛ, -a "nɛn 'ka 'fo 'e 'tun "dɪ.

16

Zozinɔn "lala -nɔn Zeruzalɛm -le vɛ -a

¹"Lala nɛn 'kɔ 'ka -nɔn Zeruzalɛm Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ, 'wɪ nɛn maan 'vɪ Galatɪ -leglizinun lɛ bɛ, -a da nɛn "ka "drɛ "nyian! ²-Yee "wɛan 'mɔnnɛn yi -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e bɔa "bɛ, min -tɔ 'e "lala 'pla 'e 'pɛ -a! Zɪ min -a 'yɪ bɛ, -a da fɛ nɛn 'e 'pla 'e 'pɛ -a! -Te kaa drɛ zɪɛ, yi nɛn an 'lɔ 'ka 'va bɛ, "lala 'bodɪ wɪ 'ka 'kɔan 'ka man dɪ. ³En yi nɛn an 'lɔ bɛ, minnun nɛn ka o 'si "va "bɛ, -wɛɛ ko 'cee "lala zɪɛ -a Zeruzalɛm. 'Pian an 'fluba dra, maan "paa "va, en o -ko -a. ⁴En -te e ya 'nan kɔ -kɔ waa bɛ -e 'kɔ 'kɔ.

Pɔl 'yee 'ta wɔdɪ 'wɪ 'vɪ

⁵"Mɛn 'vɪ 'nan an "lɔ 'ka 'va bɛ, an -ciala Masedɔa. 'Pian ma'an 'mɔan -nan nun dɪ. ⁶-A -cin a 'an 'ji 'nan 'an tɔ -mie drɛ 'ka 'va. -Te ya'a drɛɛ "yi "dɪɛ, tɔ -wɪdɪ "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ 'ta wɔnan dɪɛ, e -cia "fo 'vaa en an "sia 'ka 'va. 'Pian 'mɛn -kɔdɪ a 'ka 'lɔ -e 'an bɔla fɛnan nɛn an "ta -kɔ bɛ -a -nan. ⁷-Te an 'lɔ bɛ, ma'an 'ciala "da "dɪ, -te Minsan wɪ "man "bɛ, an "mɔan 'ka 'va fɔɔnɔn. ⁸'Pian an -fo Efɛz 'gɔ, Pantekɔt bɔa 'an man 'vaa en an "lɔ. ⁹Kɔɔ Minsan -si 'lɛ 'sɔ 'mɛn 'fla 'bɔ da, 'nan -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun "kaga 'lɛ. 'Pian minnun nɛn o "naan 'an man bɛ, o ya -nan "kaga.

¹⁰-Te Timote 'bɔ 'ka man nun bɛ, 'ka drɛ "yi, "tɔgɔ -a -pɛ -sru 'e tɔa 'ka 'va. En -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan e Minsan -le 'nyranman "paa 'le 'mɛn 'wɪ 'zɔ. ¹¹Te 'ka 'va min -tɔ 'e Timote va wɪ drɛ 'e 'pɛla koda "fo

"dɪ! Pian 'ka 'pa "va -yee lidɪ 'e da -ji, en e 'bɔ 'an man 'gɔ te -a -ci yra "tra. Kɔ ya -a -pɛnnan 'kɔ 'vale -kaa "bɔɪ Zozinɔn 'a.

¹²-Kaa "bɔɪ Zozizan Apolo -le vɛ bɛ, maan trɔ 'ba 'tandan 'nan 'e 'lɔ 'ka 'nanjɛn o 'vale -kaa "bɔɪ Zozinɔn -mienun -a. 'Pian ya'a 'wɪɛ "man 'nan 'e "lɔ 'nun -naagɔ dɪ. E 'nan, -te 'e 'wulo -da 'yɪ bɛ, te 'e "ta "lɔ.

Pɔl 'wɪ 'nyranman tin 'ba Korenti 'nɔn lɛ en yaa 'le 'sran o 'tɔ bɔdɪ -a

¹³'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! 'Ka 'tɔ 'pleble 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -a! 'Ka "koe 'e 'kɔn 'ka da! Te 'ka 'pɛ 'e plɔ dɪ! ¹⁴Yɪdɪ "yi "nɛn e -trɔa 'cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -si 'lɛ!

¹⁵'Wɪ 'tɔ nɛn e ya "le 'an vɪ 'ceɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. Ka Sefana 'lee 'e 'mangulinun -tɔa. -Wɛɛ drɛ Akai 'leglɔn 'ji minnun tɛdɛ nɛn o -fɔ Zozi 'va bɛ waa. O Zozinɔn pɛɛnɔn 'su. -Yee "wɛan 'an "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka trɔ "baa 'nan, ¹⁶'ka 'ta wɔla o wei da! En minnun pɛɛnɔn nɛn o "paa o va Minsan -le 'nyranman 'panan bɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian. ¹⁷Sefana 'lee Fornatu 'lee Akaiku -le -ta nɛn waa 'wɔ 'an 'nanjɛnɛ bɛ, yaan 'ci nran 'kpa tɪglɪ. Kɔɔ zɪ an o 'yɪ bɛ, e drɛ 'mɛn "le 'nan an 'ka pɛɛnɔn 'yɪ. ¹⁸Waan "koe "tɔ 'an da "le zɪ waa dra 'ka 'va nun tɔ pɛɛnɔn man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee "wɛan minnun nɛn "le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, 'ka o 'sia min -a.

¹⁹Zozinɔn nɛn Azi 'leglɔn 'ji bɛ, o 'nan, o 'ka 'tɔ bɔ. Akila 'lee 'e nan Priskil 'lee Zozinɔn nɛn o cin ye -wee 'kuin bɛ, o 'nan, o 'ka 'tɔ bɔ 'tandan Minsan -le "wɛan. ²⁰En Zozinɔn pɛɛnɔn "o 'nan, o 'ka 'tɔ bɔ. 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bɔ -atu -tɛdɪ -a o man.

²¹'Ka 'tɔ bɔdɪ nɛn 'gɔɛ, mɛɛn 'bɛ 'crɛn -tɛ 'an 'pɛ -a.

²²Min nɛn ya'a Minsan ye "yi "dɪɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn -a san lɛ. Maranata! Minsan 'e 'ta!

²³Minsan Zozi 'le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

²⁴ -Kaa drε "le min -tɔwli 'zɔ Zozi
Crizi -le "wεan, -yee "wεan an 'ka
pεεnɔn ye "yi.

'Fluba "flizan nen Pəl -a cren -te Korēnti 'nən lē

¹ An 'bō Pəl bē, Bali 'bō 'ci 'sō 'a nən an dre Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mēen 'fluba 'gυe -a cren -te 'ku 'vale -kaa "būi Zozizan Timote -a. Kva cren -te Bali -le -leglizi nen Korēnti fla bē -a -ji 'nən lē. En e ya "nyian Bali -le minnun pēenōn nen Akai 'lēglōn 'ji bē -wee vē -a.

² -Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pəl Bali muo "fō 'wī nen Bali -a dre Zozinōn lē bē -a man

³ -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi "tī "a. En -yēē cī "tī "nēn min nyrinda -sēan "da "bē -a. E ya Bali nēn e -kaa "koe -tōa -kaa da bē -a. ⁴ Yra yidī pēenōn nēn e bōa -kaa man bē e -kaa "koe -tōa -kaa da. Yaa dra zīē 'nan -e -kaa 'bō "nyian, -kaa -kōla "wō minnun nēn yra yidī 'tō 'tōdū pēenōn bōa "o man bē, o "koe "tōdū -a 'o da. Zī Bali 'bō -kaa "koe "tō -kaa da bē -a -tōwli "nēn "nyian -kaa dra -wee "lē. ⁵ E ya 'wī 'kpa -a 'nan -kaa yra ye "kaga -kaa ya Crizi -le vē -a -le "wēan. En e ya "nyian 'wī 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa "koe -tōa -kaa da 'kpa tīglī.

⁶ -Yēē "wēan -te kū ya 'kū yra yīnan bē, e ya 'cēē 'wī "yi "a. Kōō kū yra ye 'nan -e 'ka "koe 'e 'kōn 'ka da, -e 'ka 'si 'wī 'ji. En -te Crizi 'kū "koe -tōa 'kū da bē, e ya 'cēē 'wī "yi "a "nyian. Kōō 'wī zīē e 'ka "koe -tōa 'ka da, en e 'ka 'man -tōa 'plēblē yra yidī -tōwli "nēn e bōa -kaa pēenōn man bē -a -ji. ⁷ 'Wī zīē -yēē "wēan bē, nyēn 'ka 'kū 'ji 'cēē "wēan dī. Kōō kva -tōa 'nan, -te ka ya 'ka yra yīnan "lē 'kūē 'wī 'zū bē, Crizi -taa 'ka "koe "tōlē 'ka da "lē 'kūē 'wī 'zū "nyian.

⁸ 'Kū "būi Zozinōn, kū ya "vale 'ka -tō "nan yra yidī -dan tū 'bō 'kū man Azi 'lēglōn 'ji. Yra yidī zīē e 'nan 'kū

da 'e 'ciula "da. 'Kū "kōē 'si 'kū da "fō, en 'kū 'ci nrōn 'nan 'kū 'wulo 'ka 'bōala "va "dī. ⁹ 'Wī 'kpa, -a -cin -tō 'kū 'ji 'nan minnun "ta 'kū -tēēman. Bali -si -nōn 'nan 'wī zīē 'e bō 'kū man -e 'kū vīlē 'kū yi -tēra 'kū 'bō 'fīlī da dī. 'Pian -e 'kū yi -tēra Bali 'bō nēn e minnun wuanla -kanōn 'va bē -a da. ¹⁰ Bali 'bō zīē -yēē 'kū 'sū -kadī nēn e "ta paan bōa 'kū man bē -yērō. En yaa dra tian cēēgū yi -a zī. En "nyian bē, 'kū 'bli a -yrē 'nan, yaa dra tian 'trilīi. ¹¹ 'Pian 'ka 'bō cēē -tōa 'kū 'wlu Bali trū 'badī -a 'kūē. -Te min "kaga -a dre zīē, -a -nan nēn Bali -taa "yi "drēlē 'kūē, -e "yi "nēn Bali -a dre 'kūē zīē -yēē "wēan bē, min "kaga 'o Bali muo "fō.

Pəl -a 'vī 'nan 'e -ciala Korēnti, 'pian ya'a "nyian -kūlē dī. -Mē "lē "wēan?

¹² 'Wī nēn 'kū 'ci "nranman bē -nyrēn 'nan, 'kū 'wulo -ji "nrōndū 'ka tin tēa 'kū da dī. Kōō kū ta 'wō min -tōdū pēenōn 'va 'kū 'ci 'fidāa 'a "lē zī Bali -a dra bē -yēē 'wī 'zū. En 'ka 'va nēn kva dre "būū. 'Pian blamin -le 'wī 'tōdū "cēē -maan kū 'wī zīē -a dre dī, Bali -le "yi "nēn. ¹³ En "nyian bē, kū 'ka "vale 'nan 'kū 'wī nēn e "mlīanla 'ka da bē 'kū cren -tēa 'cēē 'fluba 'ji dī. -Te kaa ta 'vī bē, 'wī nēn kaa 'man bē, te -a 'bō nēn, 'wī 'pēē -cin 'ka 'kū 'ji -a -sru "dī. -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa 'wī 'gυē -a -ci manlē 'kpa tīglī. ¹⁴ 'Wī 'bō zīē kaa -ci mandī 'sia 'sēzēnōn 'va. -Nyrēn 'nan yi nēn Minsan Zozi -taa "man "bē, 'ka 'ci -taa "nranlē 'kūē "wēan en 'kū 'ci -taa "nranlē 'cēē "wēan.

¹⁵ 'Wī zīē an yi -tēra "da 'kpa tīglī, -a -nan nēn maan 'pla 'nan 'an 'lū "flizan wō 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "yi "yi "nyian. ¹⁶ Maan 'pla 'nan 'an 'ciula 'ka 'va -e 'an 'kū Masedōa 'lēglōn 'ji. "Bē -sru "mēēn vīnan 'an "sia Masedōa 'lēglōn 'ji bē, -e 'an 'ciula "nyian 'ka 'va. Maan dra zīē 'nan "mēēn vīnan 'an 'kū Zude 'lēglōn 'ji bē, -e 'kaan 'nōn -si lē. ¹⁷ 'Wī zīē -a -cin nēn paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drēlē dī. Te 'ka 'ci "nrōn 'nan 'an wei a "flivli "dī! En

te 'ka 'ci "nrɔn 'nan an 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ waa ve 'wɪ man -inyan, te e ya -cɛjɛ -a.

¹⁸Bali a 'kɔe 'wɪ 'nan yɪzan -a. 'Wɪ nɛn 'kɔ 'jɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn kɔa 'vɪ 'cɛɛ. 'Wɪ 'pee -cin 'ka 'kɔ 'jɪ -a -sru "dɪ. ¹⁹-A -cin 'e 'kɔn 'ka 'jɪ 'nan, Bali -pɪ Zozi Crizi wei 'ka "flivli "dɪ. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ yaa dra. 'An 'bɔ 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ -yee 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ. ²⁰'Wɪ 'kpa, 'wɪ 'yi pɛɛnɔn nɛn Bali 'e 'nan 'e 'cɛn 'e dra minnun lɛ bɛ, Zozi Crizi 'bɛ drɛ -a 'lɛ sɔɔzan -a. -Yee "wɛan -kaa -ciala Zozi Crizi -va, -e -kaa vɪ 'nan 'e drɛ zɪ 'nan -e Bali 'tɔ 'e drɛ -dan. ²¹-A -cin 'e 'kɔn 'ka 'jɪ 'nan, Bali 'bɔ bɛ -kaa man -tɔa 'plɛblɛ Crizi -le 'wɪ 'jɪ. -Yɛɛ -kaa 'si 'va 'yee 'nyranman 'panɔn 'a, ²²ɛn e -kaa -kɔnnɛn 'pla 'yee vɛ -a. Yaa drɛ 'yee lei 'saun 'nɔndɪ vɛ -a -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'le 'yi 'nɛn e -taa -a -nɔnlɛ -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛdɛ -le 'wɪ 'zɔ.

²³Bali 'bɛ cɪ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a, -te an 'wɪ 'sɛn bɛ, 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Fɛ -le "wɛan nɛn ma'an "nyian 'lɔlɛ 'ka 'va dɛ, -nyrɛn 'nan an 'ka "vale 'an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'kɔglɔ -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. ²⁴ɛn kɔ 'ka -a -wɛɛnan 'nan, kɔv nɛn kɔ -kɔan "tin 'banɔn 'a 'cee yi -teradɪ Zozi da da dɪ. 'Pian kɔ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kɔ "paa 'ka 'va -e ci "nrandɪ 'e 'kɔn 'ka 'lɔ. Kɔa -tɔa 'nan 'ka man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ 'cee yi -teradɪ Zozi da -jɪ.

2

¹An 'ka "vale 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. -Yee "wɛan maan 'yɪ 'yi -e 'an vilɛ 'an 'lɔ 'pee wɔ 'ka 'va dɪ. ²Cɛɛ 'an 'ci "nranman paan, ɛn -te an 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, -tɪnɪn 'bɛ 'an 'ci "nranman 'nyian? E 'ka "fo "dɪ. ³'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn an 'fluba 'tɔ crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e "mɛɛn vɪnan 'an "lɔ "bɛ, te ka 'wɪ -mie paala "da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan 'ka 'bɔ nɛn ka ci "nrandɪ -nɔan 'mɛn bɛ 'kaan 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. An yi -tera "da 'nan -te ci "nrandɪ a 'an 'lɔ bɛ, -a 'wɪ -taa "nyian 'cee 'ci "nranlɛ.

⁴'Fluba zɪɛ, tɔ nɛn an ya -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ, te 'cee 'wɪ 'an 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn te 'wɪ "naan 'an man. Maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'an yra le yɪɛ 'yi 'a. Ma'an crɛn -tɛlɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -tɔ 'nan an 'ka ye "yi 'kpa tɪglɪ.

Min 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ waa man wɪ "cɛa

⁵'Ka 'va min -tɔ -le 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, e min ta dra -trɔdrɔ. Maan ve 'cɛɛ 'nan 'an 'saza "cɛɛ 'yaan 'ta drɛ 'trɔdrɔ dɪ, e 'ka pɛɛnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e 'ka "le 'an -blɔlɔ -sɛn "va "dɪ, e min "kaga 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'ka yei. ⁶Min zɪɛ, 'wɪ nɛn 'ka 'va min "kaga 'ci drɛ 'tɔwɪ ɛn waa "nɛn kɔɔn -yrɛ "bɛ, e 'bɔ 'yi. ⁷'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'ka man wɪ 'cɛ, -e 'ka "kɔe "tɔ 'e da. "Tɔgɔ -a -pɛ -sru 'e tɔa, -e -a "kɔe 'e 'si 'e da "fo. ⁸-Yee "wɛan an 'ka trɔ "baa, 'ka -kɔɔn -yrɛ 'nan kaa ye "yi. ⁹'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, kaa ta wɪ drɛ. An 'ka muo -fɔa. 'Ka 'nanjɛndɪ -le "wɛan nɛn maan drɛ zɪ ɛn kaan wei 'man "yi. ¹⁰Min nɛn kaa man wɪ 'cɛ bɛ, 'an 'bɔ "nyian 'an man wɪ "cɛa. ɛn -te e ya paan "mɛn 'saza 'a bɛ, maan man wɪ 'cɛ 'cee "wɛan, Crizi a 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a 'wɪ zɪɛ -a -jɪ. ¹¹Maan drɛ zɪɛ 'nan -e Satan 'e vilɛ 'e -kaa man yɪ dɪ. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wɪ zɪɛ Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nɛn e drɛ Troas bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹²An 'bɔla Troas fla, ɛn an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ min pɛɛnɔn lɛ. Minsan -a -si 'lɛ 'sɔ 'mɛn 'kpa tɪglɪ. ¹³'Pian te 'an 'ci 'kla "tra "dɪ, kɔɔ ma'an 'an "bɔɪ Zozizan Tit yɪlɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn an 'si 'nan nun, ɛn an Masedɔa 'lɛglɔn 'jɪ si 'sia.

Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ

¹⁴-Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa drɛ ɛn Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ. ɛn e -kaa sɛn Crizi -le -guliga -va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -cee "wɛan min pɛɛnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "le 'nan -laziglɔ nɛn -a -kɔei "a -nɔnnɔn bɛ -yɛɛ cɪ fulinan "man. ¹⁵'Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wɪ

'nənnən ve minnun pɛɛnən ɛ. Bali 'le 'va bɛ, -yɛɛ cɪ 'le -laziglɔ nɛn -a -koei "a 'nənnən bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. -Kaa Crizi -le 'wɪ 'nənnən ve minnun nɛn o ya -si nɛn e o "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da bɛ -wɛɛ. ɛn -kaa ve minnun nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ -wɛɛ. ¹⁶ Minnun zɪɛ "o "kui maan "wɪdɪ -e -kadɪ 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Pian minnun nɛn "o "kui maan "yi "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yɛɛ dra -wee vɛ -a. Crizi -le 'wɪ 'nənnən zɪɛ, -tɪ -pɛ 'bɛ "sɔa -a vidɪ -a?

¹⁷ 'Kɔɛ vɛ bɛ, kʊ 'ka minnun nɛn o Bali wei baaman -e 'o fɛ -wɛɛ "a bɛ waa dɪ. 'Kʊ 'ci 'fidaa 'a nɛn kʊ Crizi -le 'wɪ ve minnun ɛ. Kʊ ya Crizi 'sunən 'a. Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba 'wʊ 'kʊ 'lɔ, ɛn -a ɛ nɛn kʊa -sru "ve.

3

-Tɪɛ-maan ɛn Zozi 'le 'pasiazan 'tɔ 'yi bɔala?

¹ -Te kʊ ya 'wɪnʊn zɪɛ -a vɪnan bɛ, -a -ci nɛn 'nan kʊ ya 'kʊ 'fli 'tɔ "yi -wɛɛnan? -Te 'bɛ "ɔɛɛ dɪɛ, kʊ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ 'wɪ dra "le min -mienʊn -le 'wɪ 'zʊ? Kɔɔ 'nyranman nɛn waa "paa bɛ, waa 'fluba -kɔɔnman 'ɔɛɛ, ɛn 'nyranman nɛn waa 'pa 'ka 'va bɛ waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lɔ. -Cɛjɛ, 'kʊɛ vɛ 'ka zɪ dɪ.

² 'Pian 'ka 'bɔ ɔɛɛ cɪ "le 'kʊɛ 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wɪ 'zʊ. ɛn 'fluba zɪɛ -yɛɛ cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kʊ souba ji. Min -tʊdʊ pɛɛnən 'a ye, ɛn o -kɔlaman -a ta vidɪ -a. ³ -A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nɛn Crizi -a crɛn -tɛ bɛ -a. 'Nyranman nɛn kʊa 'pa bɛ -a va nɛn e cɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Ya'a crɛn -tɛɛ -gla 'yi 'a dɪ, ɛn ya'a crɛn -tɛɛ -kɔɛ 'fʊ da dɪ. 'Pian Bali nɛn -a yiɛ a "man "bɛ -a lei va nɛn e cɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Yaa crɛn -tɛ 'ka souba ji, ɛn 'ka souba zɪɛ e ya nɛn -a.

⁴ Fɛ -le "wɛan nɛn 'kʊ "koe "a 'kʊ da 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Bali nɛn e cɪla Crizi -va ɛn e 'kʊ 'pa 'sia bɛ, kʊ yi -tɛala "da. ⁵ Kɔɔ -a -cin 'ka 'kʊ 'ji 'nan, 'kʊ 'pɛ "sɔa 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a 'kʊ 'bɔ 'a dɪ. 'Pian Bali

'plɛblɛ -nɔan 'kʊɛ, -a -nan nɛn kʊ -kɔlaman 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. ⁶ 'Wɪ 'kpa, -yɛɛ -maan kʊ -kɔlaman Crizi -le 'wɪ 'nənnən vidɪ -a minnun ɛ. 'Wɪ 'nənnən zɪɛ -yɛɛ -kɔlaman min -plidɪ -a Bali man "nyian 'e 'pɛɛ. E 'ka "le -pɛi -tɔ wɪnʊn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -e min 'e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -tɔa 'nan 'ta wɔladɪ -pɛi -tɔ wɪnʊn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ e min -nɔan "ka ɛ, 'pian 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali lei 'saun 'bɛ -nɔan "min ɛ.

⁷ 'Wɪ nɛn e drɛ Moizi tʊ va 'li bɛ, -kaa ci "nrən "da! -Pɛi -tɔ wɪnʊn 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kɔɛ 'fʊnʊn da, ɛn Moizi -ta 'e 'lɔ le -a Izrael 'nɔn 'va. Moizi yra "bia "bʊʊ -yɛɛ "wɛan Izrael 'nɔn 'ka -kɔlale -a yra -nanjɛndɪ -a dɪ. 'Pian te 'bɛ 'ka 'mɔnlɛ dɪ. -Pɛi -tɔ wɪ nɛn 'bɛ min -nɔan "ka ɛ bɛ, -a 'sudɪ -maan nɛn Bali -le -dan Moizi yra bii "bʊʊ zɪɛ. ⁸ -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan, min nɛn e Bali lei 'saun "sua bɛ, e Bali -le -dan bɔala e -ciala "da.

⁹ -Kaa 'yɪ 'nan min nɛn e -pɛi -tɔ wɪnʊn 'vɪ minnun ɛ bɛ, e Bali -le -dan kɔɔn, 'pian te -pɛi zɪɛ e min -nɔan "ka ɛ. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan min nɛn e 'wɪ 'nənnən ve minnun ɛ bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da. Kɔɔ minnun zɪɛ Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'e 'ɛ. ¹⁰ -Te waa "fli zɪɛ -a kɔɔn 'e cin man bɛ, Bali -le -dan tɛdɛ bɛ e 'ka fɛ -tʊ -a -yɛɛ -dan "flizan man dɪ. ¹¹ -Kaa 'yɪ 'nan -pɛi -tɔ wɪnʊn nɛn wa'a 'fʊɛ -trilii dɪ, o Bali -le -dan kɔɔn min ɛ. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan 'wɪ 'nənnən nɛn e ya -nan 'li 'trilii bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da.

¹² 'Wɪ zɪɛ -a ɛ nɛn 'kʊ 'bli cɪ, -yɛɛ "wɛan kʊ 'wɪ ve 'kʊ 'ta le 'kʊ "koe "a. ¹³ 'Kʊɛ vɛ bɛ, kʊ'a 'yra tɛa "le Moizi -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Kɔɔ e sɔ 'pa 'e yra 'nan -e Izrael 'nɔn 'o vɪɛ 'o -tɔ 'nan -a yra nɛn e "bia bɛ e dra tʊ "wɛnnɛn 'wɪ dɪ. ¹⁴ ɛn Izrael 'nɔn 'bɔ 'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyuy. -Yɛɛ "wɛan -e 'e bɔ ɔɛɛgʊ yi -a bɛ, -tɛ o ya Bali -le -pɛi 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a tian 'e 'padɪ "da, ɛn wa'a 'ci maan

di. 'Pian min nen 'o 'vale Crizi -a o dre min -towli "a be, -a san le nen so zie e -koon 'e 'sidi "da. ¹⁵ 'W1 'kpa, ceegv yi -a tian be, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vnan be, e ya "le so a 'e 'pad1 -wee 'w1 'ci mand1 da. ¹⁶ 'Pian -te Izrael 'nan 'bo 'si 'w1 'wli d1 "drē d1 man, en 'o 'fli -nōn Minsan le be, so zie e "sia -wee 'w1 'ci mand1 da. ¹⁷ Minsan nen maan 'v1 'nan 'o 'fli -nōn -yre 'gve, Bali lei nen maan ve. Koo min nen Bali lei 'saun -a "paala be, -pei -le 'pleble 'ka "da "di. ¹⁸ -Kaa 'bo 'gve, so 'ka "nyian 'e 'pad1 -kaa yra di. -Yee "wean -kaa Minsan -le -dan ye tigl1. -Te -kaa ya -yee -dan 'bo 'nanjennan be, e -ko -kaa lilad1 -a, te e -ko 'pad1 -a "da, -e -kaa dre "le -yee 'w1 'zv. Minsan 'be 'w1 zie -a dra 'yee lei 'saun 'a.

4

Pōl -le 'nyranman

¹ Bali 'ku nyirinda 'si, en e 'yee 'w1 'nōnōn vid1 -peba 'wv 'ku 'lō. -Yee "wean 'ku "koe 'ka 'sia 'ku da 'nyranman zie -a 'panan di. ² En 'wunun nen min -a dra 'e yōd1 te o min -tea 'yra -a be, ku 'ka "vale 'ku dra di. En ku 'a minnun see "paaman 'ku wei -a 'nan -e 'o yi -tera Zozi da di. En "nyian ku 'a Bali wei baaman di. 'W1 'kpa, 'w1 pēēnōn zie ku 'a dra di. 'Pian 'kue ve be, 'ku 'ci 'fidaa 'a nen ku Bali -le 'w1 tigl1 ve minnun le 'wein. 'W1 nen kva dra -e minnun pēēnōn 'o -tō 'nan, 'nyranman 'gve -a 'pazan nen kva be, -nyren zie. Bali 'be ci 'koe 'w1 'nan yizan -a.

³ 'Be a zi, 'pian -te Zozi 'le 'w1 'nōnōn nen kva ve minnun le be, -a -ci a tian 'e yōd1 min -mienun man be, 'w1 zie yaa -kōōnman 'nan, minnun zie o ya -si nen e o "sia Bali man -kōōbli be -a da. ⁴ Wa 'a yi teala Zozi da di, kōō Satan nen e ci minnun zie -wee bali -a be, e -wee 'w1 'ci mand1 'le 'wv. Yaa dre zie 'nan -e 'o v1e 'o Zozi 'le 'w1 'nōnōn 'ci man di. -Yee "wean Zozi Crizi nen e Bali -kōōnman minnun le be wa 'a -yee 'te 'san ye di.

⁵ 'Ku 'bō 'fli -le 'w1 "ceē kva ve minnun le di, 'pian Zozi Crizi -le 'w1 'nōnōn nen kva ve minnun le. Kva ve 'nan -yee ci Minsan -a, en ku 'ka "sua 'w1 zie -a Zozi 'bō 'le "wean. ⁶ 'Li be, Bali -a 'v1 'nan:

«'Te 'san 'e 'sen klun va!»

En 'be nen 'gve Bali 'yee 'te 'san zie -a -sen 'ku souba 'ji. Yaa dre zie -e minnun 'o -yee -dan ci yi. -Yee -dan zie -a 'bō nen Zozi Crizi -a -kōōnman minnun le.

⁷ 'Pian Bali -le 'te 'san nen e -sen 'ku souba 'ji zie, e ya 'e 'pad1 'ku 'ji "le 'nan 'ku yife -dan le 'w1 'zv. Bali -a 'pa 'ku 'bō nen ku ci -pō "tun "a 'gve 'ku 'ji. Yaa dre zie 'nan -e minnun 'o -tō 'nan -yee 'pleble nen -a -kōōn "manve "ka "die, -yee -maan 'ku -yee 'nyranman "paa, 'pian 'ku 'bō 'le 'pleble 'a "ceē di. ⁸ 'Ku yra ye minnun lō -pe pēēnōn 'ji, 'pian ku 'a 'klanman 'be 'lō di. Tv -mie bōa "be 'w1 nen kō 'ku dre be ku 'a tōa di, 'pian 'ku 'pe -sru 'ka 'tōaman di. ⁹ En tv -mie bōa "be minnun 'te "paa 'ku da, 'pian Bali 'ka 'e yie 'sia 'ku 'va di. En tv -mie bōa "be, minnun 'ku -tiala "tra, 'pian 'ku 'wulo bōala "va.

¹⁰ Yi -tōd1 pēēnōn man be, 'ku 'ta a 'e "flulad1 -ka le "le zi e dre Zozi le be -yee 'w1 'zv. E dra zie 'nan -e minnun 'o ci yi 'nan Zozi 'le 'belidi nen 'ku 'lō. ¹¹ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, tv nen ku ya tian 'tre da 'gve, Zozi 'le 'nyranman 'pad1 -le "wean nen 'ku 'ta a 'e "flulad1 -ka le. 'Pian e ya zie 'nan -e minnun 'o ci yi 'nan, 'ku 'bō nen -kad1 a 'kue ve -a be, Zozi 'le 'belidi nen 'ku 'lō. ¹² Zozi 'le 'nyranman nen kva "paa zie, e 'ku 'ta "flumlan -ka le, 'pian e 'belidi nen ya 'a 'nyaan die -a -nōan 'ceē.

¹³ E 'ku 'ta "flumlan -ka le, 'pian te kva dra 'kue yi -terad1 Bali da -le "wean. Kōō e ya 'e 'cren -ted1 Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An yi -teala Bali da,

-yee "wean an -yee 'w1 tin "baa.»

'W1 'tōwli zie -nyren 'kue ve -a. 'Ku 'bō "nyian "ku yi -teala Bali da, -yee "wean ku -yee 'w1 'nōnōn tin "baa. ¹⁴ En "nyian be kva -tōa 'nan, Bali

nen e Minsan Zozi wluan -kanon 'va be, e 'ku wuanla -kanon 'va le zi yaa dre Zozi le be -yee 'wi 'zu. Yaa dra zie -e 'e 'ku -kaa pweenon 'a 'e 'srön. ¹⁵ 'Wi pweenon zie 'cee "wean nen kua dra. Kua dra zie 'nan -e Bali -le 'yi 'e fuila "man min "kaga 'va, -e 'o 'to -dan non Bali le te waa muo -foa.

¹⁶ 'Wi zie -yee "wean nen 'ku "koe 'ka 'sia 'ku da di. 'Wi 'kpa, 'ku 'kole "koe "a -nyannan, te e -ko sredi -a 'sezenon. 'Pian 'belidi nen Bali -a -non 'kue be, Bali "koe -non -yre 'e -tre yi -tudu pweenon man. ¹⁷ Yra yidinun nen o baa 'ku man 'gve, o ya 'sezenon, en o ya to "wennen 'wlu. 'Pian e ya 'kue 'wi "yi "a, koo o ya 'ku 'man wounan -e Bali 'e -kola 'to -dan nen -a -koon "manve "ka "die -a -nondu -a 'kue 'li "fo "le ve -a. ¹⁸ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, fe nen min -a ye 'e yie -a be, -a le "cee 'ku 'bli ci di. 'Pian fe nen min 'ka -a ye 'e yie -a die, -a le nen 'ku 'bli ci. Koo fe nen min -a ye 'e yie -a be, -yee 'mändi a to "wennen 'wlu. 'Pian fe nen min 'ka -a ye 'e yie -a die, e "mön 'li "trili.

5

Fe nen Pal 'bli a -yre "be yaa 'vi

¹ Kua -toa 'nan 'kole nen ku ci -ji 'treda 'gve, e ya "le segle pannen 'wlu nen ku ci 'to "wennen 'le ve -a. -Te e sre be, 'kole nen Bali -a dre 'e 'pe -a be, e -taa -a -nonle 'kue. -Yee -koon "le 'kue 'kon tigi 'le 'wi 'zu. Blamin "cee -to 'e 'pe -a di. E ya laji, en ya'a 'sreman 'li "fo "di. ² 'Wi 'kpa, 'be nen ku ya tian 'treda 'gve, 'ku "koe "a -nyannan. En ku ya "vale 'nan 'kole nen Bali -taa -a -nonle 'kue be 'e 'kon 'ku da 'va. ³ Koo -te 'kole zie -nyren 'ku da en ku -ka be, ku'a 'koon 'ku plodi di. ⁴ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, -te ku ya tian segle pannen 'gve -a 'wlu be, 'ku "koe -nyaan en ku -trunman. 'Pian e 'ka 'nan ku ya -kadı -weenan -e 'ku 'si segle pannen 'gve -a wlu di. E 'ka zi di, 'pian ku ya "vale 'ku 'kole 'tre be -nyren 'e 'kon 'ku da, 'nan -e 'ku 'kole nen -kadı a 'e pladı "man 'gve 'e lila 'kole nen

'belidi a -yro "be -a. ⁵ En Bali -kaa 'man wuu 'wi zie -yee ve -a. Koo e 'yee lei 'saun 'non -cee "yinin nen yaa 'pla -cee be -a va fe tede -a.

⁶ -Yee "wean to pweenon man be, 'ku "koe "a 'ku da. Kua -toa 'nan, -te 'kole 'gve e ya tian 'ku da be, te ku ya 'ku 'sidi Minsan man -koo bli. 'Pian 'ku "koe 'ka 'e 'sidi 'ku da di. ⁷ Ku'a Minsan ye 'ku yie -a di, 'pian ku yi -teala "da en ku ya -a -sru. ⁸ 'Ku "koe "a 'ku da to pweenon man. En ku ya "vale 'ku 'sia 'kole 'gve -a -sru -e 'ku 'ku Minsan "srön. ⁹ 'Wi nen e ci 'ku man 'wi -dan a be, -nyren 'nan 'ku 'so Minsan le. -Te ku ya tian 'kole nen 'ku da 'gve -a -ji oo, 'ku 'so -yre. En -te ku 'si 'kole 'bo -sru oo, 'ku 'so -yre. ¹⁰ Koo yi -to baa "be, -kaa todu pweenon baala 'ji Crizi cein -da. Yi zie -a da nen 'nyranman nen min -to -a 'pa be, yaa -sru "ve. To nen e ya 'treda 'gve, -te 'wi "yi "nen yaa dre be, yaa man -kopa ye, en -te 'wi 'wli di "nen yaa dre be, yaa man -kopa ye.

Crizi -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale Bali -a

¹¹ Minsan -taa 'kue 'wi tin 'bale. 'Wi zie -yee "klan "paa 'ku 'ji. -Yee "wean nen kua -weeman 'nan, 'wi nen kua ve minnun le be 'o man "yi -e 'o -soonla Zozi -sru. Bali a -toa 'nan 'wi zie -yee ci 'ku man, en -a -cin a 'an 'ji "le 'nan 'wi zie kaa -toa 'nan -yee ci 'ku man. ¹² Ku 'ka 'ku 'fli 'to -weenan 'winun zie -a vidi -a di. 'Pian 'winun zie kua 'vi 'cee 'nan -e 'ka -kola 'ku 'si -fodi -a. -E 'ka -kola 'wi 'ci vidi -a min -mienun le. Koo minnun zie 'o 'fli -koonman fenun nen min -a ye 'e yie 'a be -a, 'pian 'wi nen o ji be, e 'ka 'wi "yi "a di. ¹³ -Te kaa ye 'nan, ku 'wi dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da die, -wee 'wi 'zu be, Bali 'to nen kua -weeman 'nan 'e dre -dan. En -te kaa ye 'nan, ku 'wi dra "le minnun nen 'o 'wulo a o da be, -wee 'wi 'zu be, 'cee "wean nen kua dra.

¹⁴ 'Wi pweenon nen kua dra be, Crizi -le 'ku yidi "yi "le "wean nen kua dra. Kua -toa 'nan -yee min pweenon 'leji -ka 'wu. E ya "men "le 'nan min pweenon 'be kaa. ¹⁵ E min pweenon 'leji

-ka 'wɔ 'nan -e minnun nen o yiε ci "man "bε, 'o vɪle 'o 'kɔn 'trɛda 'o 'bɔ 'fli -ji di. 'Pian -e 'o 'kɔn 'trɛda Crizi nen e min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ, ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bε -yεε vε -a.

¹⁶ -Yee "wɛan 'bε nen 'gɔvε, -ka'a "nyian min -nanjean 'e 'kɔle man -e -kaa -yee 'wɪ vɪ di. -Te 'wɪ zɪε -a 'bɔ -kaa drε Crizi lε 'e tɛdε ɔɔ, 'bε nen 'gɔvε, -ka'a "nyian Crizi tɔa -pɛ zɪε 'bε 'ji di. ¹⁷ Fε nen maan ve zɪε -yεε ci 'nan, -te min drε Crizi -le vε -a bε, e ya "le Bali a drε min -trε -a. Min nen e ci -a 'e tɛdε bε, 'bε yi -ka. 'Bε nen 'gɔvε -yee 'wɪ pɛɛnɔn drε 'e -trε. ¹⁸ ɛn 'wɪ zɪε -a drɛdɪ bε, e "sia Bali va. E ciɪla Crizi -va, ɛn e -kaa yei "sɛn 'e cin va -kaa 'vale 'e 'bɔ 'a. Bali 'bɔ 'bε -a 'nyranman -pɛba 'wɔ 'ku 'lɔ 'nan 'ku 'wɪ zɪε -a vɪ minnun lε. ¹⁹ 'Wɪ 'kpa, Bali ciɪla Crizi -va, ɛn e minnun pɛɛnɔn yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. 'Wɪ 'wɪldɪ "nɛn blamin -a drε 'e 'cɛn bε, ya'a 'palε 'bε man di, ɛn e 'wɪ zɪε -a drε. E 'ku 'pa 'sia 'nan 'ku -nan 'sinan 'pa minnun lε.

²⁰ -Yee "wɛan ku drε Crizi -le 'pasianɔn 'a. 'Ku 'va nen Bali -ciala -e 'e 'wɪ 'pla minnun lε. 'Wɪ nen kɔa ve bε, -nyrɛn 'nan: «'Ka yra 'si! 'Ka 'wɪ "man -e 'ka yei 'e 'sɛn 'e cin va 'ka 'vale Bali -a.» ²¹ Crizi 'ka 'wɪ 'wɪldɪ "tɔwɪlɪ "drɛlε di, 'pian Bali -ceε 'wɪ 'wɪldɪ "nɛn "wɪ 'bɔ "man. Yaa drε zɪε 'nan -e -kaa drε min tɪglɪ 'a 'e lε, 'wɪ nen e 'bɔ Crizi man zɪε -yεε "wɛan.

6

Pɔl minnun trɔv "baa 'nan 'o 'wɪ Bali -le "yi "man

¹ 'Ku pɛɛnɔn nen ku 'nyranman 'bɔ zɪε -a "paa bε, ku 'ka trɔv "baa 'nan Bali -le "yi "nɛn yaa drε 'cɛε bε, te 'ka 'tɔvɪ -e -a "nɛn 'e 'fɔ 'e "tun "di! ² Kɔɔ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tɔ "yi "man "bε,
an -taa 'wɪlε 'ka man.
ɛn yi nen

an minnun "sia 'wɪ 'ji bε,
an "paa 'ka 'va.»

Kɔa ve 'cɛε 'nan, tɔv "yi "nɛn Bali -a 'vɪ bε -yεε 'bɔ 'gɔv. ɛn yi nen Bali -a 'vɪ

'nan e minnun "sia 'wɪ 'ji bε, -yεε 'bɔ 'gɔv.

³ 'Ku 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'wɪldɪ 'kɔvε 'nyranman man di. -Yee "wɛan kɔa -wɛɛman 'nan, te 'kɔvε 'wɪ drɛdɪ 'e 'nan min -tɔv man di.

⁴ 'Pian 'kɔvε 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bε, 'ku 'fli -kɔɔnman 'nan ku ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Te 'ku yra 'yɪ minnun lɔ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'ku man, ɛn o 'tɛ 'pa 'ku da bε, kɔa kɔɔn 'ku -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan ku ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a.

⁵ 'Wɪ 'kpa, minnun 'ku 'sɔn, ɛn o 'ku 'fɔ -pɔ 'kuin. ɛn o minnun wluan 'ku man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪε -a -ji bε, 'ku -pɔan 'sɔ. ɛn "nyian bε, ku 'nyranman "paa 'e -ciala 'ku da. Ku yi "sɔan, ɛn ku fε "sɔan 'nyranman 'padɪ -le "wɛan. ⁶ 'Kɔvε 'ta wɔ -pɛ a 'saun, ɛn ku Bali -le 'wɪ -tɔa. 'Ku man -sɛanla minnun va, ɛn 'ku ci "yi "taan -wɪlε. Bali lei 'saun "yi drε 'kɔvε, ɛn ku min -tɔdɔ pɛɛnɔn ye "yi 'ku 'ci 'fidaa 'a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε -a -ji bε, kɔa kɔɔn 'nan ku ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. ⁷ ɛn "nyian bε, ku Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ minnun lε, ɛn Bali ciɪla 'ku va e 'yee 'plɛblε ci kɔɔn minnun lε. 'Wɪ tɪglɪ nen kɔa dra, -yεε ci 'kɔvε 'kuli 'tan vε -a, ɛn -yεε 'wɪ "sia 'ku man. ⁸ Minnun 'tɔ -dan -nɔan 'kɔvε bee, ɛn o 'ku "srɔnman bee, ɛn o "we 'ku man -wɪldɪ "bee, ɛn o 'kɔvε 'wɪ "yi "ve bee, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nen kɔa dra. ɛn "nyian bε, o 'ku 'sia 'wɪlunɔn 'a, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nen kɔa ve. ⁹ ɛn o 'ku 'sia minnun nen wa'a o tɔa diε waa, 'pian minnun 'ku -tɔa. ɛn ku ya "le minnun nen o "ta -kaaman bε -wee 'wɪ 'zɔv, 'pian te 'ku yiε a "man. ɛn minnun 'wɪ "nɛn kɔɔn 'kɔvε, 'pian ku'a 'kale -a 'wɪ 'ji di.

¹⁰ Minnun 'ku 'ta drε 'trɔdrɔ, 'pian te 'ku 'ci "nranman. ɛn ku ya 'yalε -tɛnɔn 'a, 'pian te ku minnun "kaga dra fɛnɔn 'a Bali 'lε. ɛn fε -tɔv 'ka 'ku 'lɔ di, 'pian Bali "le 'va bε te fε pɛɛnɔn a 'ku 'lɔ.

¹¹ Korinti 'nɔn, ku 'wɪ "kaga tin 'ba 'cɛε 'wein. 'Wɪ pɛɛnɔn nen 'ku 'ji bε, kɔa 'vɪ 'cɛε. ¹² 'Ka 'nan wɪ a 'ku

man 'kpa, 'pian 'kv 'nan wɪ 'ka 'ka man dɪ. ¹³ E ya 'le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'le 'an 'pɔn -ji nɛnnun -le 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'kv man bɛ, -a -towli 'nɛn 'nyian 'ka -kɔɔn 'kɔɛ 'nan 'kv 'nan wɪ a 'ka man.

Bali -towli 'le nɛn 'ka 'fi 'nɔn!

¹⁴ Minnun nɛn wa'a yi tɛala Zozi da dɪɛ, te 'ka 'fɔ o -sru "dɪ! -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, 'wɪ tɪglɪ 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'kɔlaman -e 'o 'tɛ 'e cin da dɪ. En 'nyian bɛ, 'tɛ 'san 'lee klun 'ka 'kɔlaman -e 'o 'kɔn fɛ -towli 'nan dɪ. ¹⁵ En 'nyian bɛ, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dɪ. En 'nyian bɛ, min nɛn e yi -tɛala Crizi da 'lee min nɛn ya'a yi tɛala Crizi "da "dɪɛ, -wee ci "nrɔndɪ 'ka 'towli "dɪ. ¹⁶ En 'nyian bɛ, Bali -pan 'kɔn bɛ, -yɔ -pan 'kɔn "cɛɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nɛn -a yiɛ cɪ "man "bɛ -yee 'kɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An -nyɛanla o va.
An -kɔan -wee Bali -a,
ɛn o -kɔan 'mɛn minnun -a.»

¹⁷ -Yee "wɛan nɛn Minsan -a 'vɪ 'nan:

«'Ka 'si minnun yei,
'ka 'cɛn o man!
Fɛ nɛn e 'ka "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ,
'ka -wɛɛ 'nan 'ka "sia -a drɛdɪ man!
-Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ,
an 'ka "kuan 'an 'pɛ "fi "a.

¹⁸ An -kɔan 'ka "tɪ "a.
En ka -kɔan 'an 'pɪnun 'lee 'an 'lu -nun -a.
'An 'bɔ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali,
mɛɛn 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

7

¹ 'An beenun, 'wɪnun zɪɛ Bali -tɔ "da 'nan 'e dra -cɛɛ, -yee "wɛan e ya 'le -kaa 'fi drɛ 'saun Bali 'lɛ 'sɪdɪ -a 'wɪ 'wɪdɪnun nɛn o -kaa "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛdɪ man! -Kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -e -kaa drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn -kaa drɛ "klandɪ -a Bali lɔ!

Pɔl Korɛnti 'nɔn trɔ 'ba 'nan 'e 'nan wɪ 'e 'kɔn o man

² 'Kv 'nan wɪ 'e 'kɔn 'ka man. Kv'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ. En kv'a drɛlɛ -e 'ka 'va min -tɔ 'e 'si -sɪ tɪglɪ da dɪ. En kv'a 'ka 'va min -tɔ

ta -blɪlɛ dɪ. ³ 'Wɪ "cɛɛ maan -tɔa 'ka man 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'ka 'nan wɪ a 'kv man 'kpa tɪglɪ. -Te e ya 'belɪdɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. En -te e ya -kadɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. ⁴ An -kɔlaman 'wɪ tin 'badɪ -a 'cɛɛ 'an 'ta le 'an "koe "a. En an -kɔlaman 'ka 'sɪ -fɔdɪ -a. Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa 'kv man bɛ, ya'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pian 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

Korɛnti 'nɔn 'ta wɪ mandɪ ci 'nran -nɔn Pɔl lɛ

⁵ Zɪ kv 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'kv 'ci 'ka 'kɔnleɔ "tra "dɪ. 'Wɪ a 'kv man -pɛ pɛɛnɔn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'kv da -pɛ -tɔ -a. En 'nyian bɛ, 'kv 'ci a 'e 'tɔdɪ lou. ⁶ 'Pian Bali nɛn e minnun nɛn o -pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'kv "koe "tɔ 'kv da Tit -le -tadɪ -a. ⁷ E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'kv "koe "tɔ 'kv da dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kaa bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'kv "koe "tɔ 'kv da. Yaa 'sinan 'pa 'kɔɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. En 'wɪ nɛn e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. En 'nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

⁸ 'Fluba nɛn maan crɛn -te 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanle 'an man "fo "dɪ. E ya 'le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man. ⁹ 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ ɛn 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yee "wɛan nɛn 'fluba 'bɔ nɛn kvɔ crɛn -te zɪɛ ya'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ. ¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan ɛn e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanle "man "dɪ, kɔɔ Bali -a "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min ta drɛ 'trɔdrɔ

'wɪ 'wlɪdɪ 'tʊ -le "wɛan ɛn ya'a 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, -a 'le 'srannan 'nɛn -kadɪ -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, ɛn kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, ɛn 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, e 'nan 'ka man, ɛn e 'ka 'tɛ "klan -a. -Yɛɛ "wɛan ka 'wɪ "nɛn kɔɔn -yrɛ. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan ka 'ka -a -sru "dɪ.

¹² 'Fluba 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ zɪɛ, ma'an crɛn -tɛlɛ min nɛn e 'wɪ 'wlɪdɪ drɛ bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. ɛn 'nyian bɛ, ma'an crɛn -tɛlɛ min nɛn e 'wɪ 'wlɪdɪ 'bɔ drɛ -yrɛ "bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔla -a -kɔɔndɪ -a 'nan Bali 'lɛ bɛ, ka ya 'ku -sru "fo. ¹³ 'Wɪ zɪɛ kaa drɛ. -Yɛɛ -maan 'ku "kɔe "tɔ 'ku da.

-A da "cɛɛ e -fɔ 'saza dɪ. 'Pian zɪ ku Tit 'yɪ bɛ, 'ku 'ci "nran 'e 'ciɪla "da. Kɔɔ 'wɪ nɛn kaa "kɔe "tɔ -a 'e da bɛ, e ci "nrandɪ -nɔn -yrɛ. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Tit 'bɔ yɪɛ man bɛ, an 'ka 'sɪ -fɔ, ɛn ka'an 'tɛlɛ 'yra -a dɪ. 'Ka 'tɔ "yi "nɛn kva 'vɪ bɛ, e drɛla "da, "le zɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kva 'vɪ 'cɛɛ bɛ e ya tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ¹⁵ Tit -le 'ka yɪdɪ "yi "bɛ 'e 'ciɪla "da "mɛn. Kɔɔ zɪ e 'lʊ 'ka 'va bɛ, yaa 'yɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'ka 'ta wɔla 'ku wei da. ɛn yaa 'yɪ "nyian 'nan 'ka yɪɛ 'nan 'e man ɛn cɛɛ 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹⁶ Kaa -ci kɔɔn 'nan, an -kɔlaman 'an yɪ -tɛala 'ka da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

8

'Yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizi -ji bɛ Zozinɔn 'yi drɛ -wɛlɛ

¹ 'Ku "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali -le "yi -a drɛ -leglizinun nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ -a -jinɔn lɛ bɛ, e ya "le 'ku 'sinan 'pa 'cɛɛ. ² Yra yɪdɪ "kaga 'bɔ o man -wee yi -tɛradɪ Bali da -nanjɛn vɛ -a. ɛn 'yalɛ o -tɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ci "nrandɪ -dan a -wɔɔ, ɛn o "lala -nɔn "kaga Zozinɔn 'le vɛ -a.

³ 'Wɪ 'kpa, maan ve o man 'nan, zɪ e ci -wɔɔ "bɛ waa -nɔn, ɛn "nyian waa -nɔn 'e 'ciɪla "da. Min -tʊ 'ka 'tɔlɛ o man -a -nɔndɪ -a dɪ. ⁴ -Wɛɛ kɔala 'ku man 'ku trʊ 'badɪ -a 'nan 'ku 'si -nɔn 'wɛlɛ -e "yi "nɛn Zozinɔn "ta -a dra Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wɛlɛ "bɛ, 'o 'wee vɛ 'pa "va. ⁵ 'Wɪ nɛn -a -cin 'ka 'ku 'ji dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn Minsan -le 'nyranman -ji, ɛn "bɛ -sru 'o 'fli -nɔn "nyian 'ku 'bɔ lɛ 'padɪ -a 'ku 'va. Waa drɛ "le zɪ Bali ci "va "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ⁶ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan nɛn ku Tit trʊ 'ba 'nan, 'e 'lʊ 'ka 'va. "Yɪ "nɛn yaa pei -trɔa 'nan 'ka drɛ Zeruzalɛm Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ, 'e 'lʊ -a 'le 'sran.

⁷ 'Cee yi -tɛradɪ Zozɪ da a -dan. ɛn ka Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ. ɛn kaa -ci maan 'kpa tɪglɪ. ɛn 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ɛn 'ka cin ye "yi 'kpa "le zɪ kva -nan kɔɔn 'cɛɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ cɛɛ dra 'e -ciɪla "da. -Yɛɛ "wɛan maan laabo 'ka lɔ 'nan "yi "nɛn ka "ta -a dra Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ 'e -ciɪla "da "nyian!

⁸ -Tɔ "cɛɛ maan wo 'ka man 'nan -e 'ka drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn Zozinɔn -mienun -a drɛ bɛ, maan 'sinan 'pa 'cɛɛ 'nan -e 'ka "kɔe 'e 'kɔn 'ka da 'cee vɛ drɛnan. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a nɛn 'ka "bʊɪ Zozinɔn yɪdɪ "yi "ci -kɔɔnman. ⁹ "Yɪ "nɛn -kaa san Zozɪ Crizɪ -a drɛ bɛ kaa -tɔa. Kaa -tɔa 'nan e ya fezan -a Bali 'lɛ, ɛn 'e 'fli drɛ 'yalɛ -tɛzan 'cee "wɛan. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -yɛɛ 'yalɛ -tɛdɪ 'e 'ka drɛ fɛnɔn 'a Bali 'lɛ.

¹⁰ 'An 'ci wɪ nɛn e ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E ya 'cee 'wɪ "yi "a -e "yi "nɛn Zozinɔn "ta -a dra Zeruzalɛm Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ, 'ka 'cee vɛ 'pa "va. 'Wɪ 'kpa, cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a pei 'trɔa "nɛn "le pee man, ɛn cɛɛ 'vɪ 'ka 'bɔ 'a 'nan, kaa dra. ¹¹ -Yɛɛ "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka yɪɛ -trɔa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kɔn 'fava -a drɛnan "le zɪ 'ka 'ta drɛ "fava -a vɪnan 'nan kva dra bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. "Lala nɛn 'ka 'pɛ "sɔa -a -nɔndɪ -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -nɔn! ¹² Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min fɛ -nɔn 'e 'ci 'fɪdaa 'a, "le zɪ -a -pɛ "sɔa -a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Pian 'bɛ nɛn min -pɛ

'ka 'sɔa 'bɛ 'nɔndɪ -a dɪɛ, Bali 'ka tin tɛa min da 'bɛ man dɪ.

¹³Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, e 'ka 'nan 'ka "drɛ wɔ 'yalɛ -tɛnɔn 'a fɛ -nɔndɪ min pee lɛ -lɛ "wɛan dɪ. 'Wɪ nɛn e cɪ "yɪ "bɛ -nyrɛn 'nan, 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'lɔ 'sɛzɛnɔn. ¹⁴Bɛ nɛn 'gʊɛ fɛ a "cɛɛ 'lɔ "kaga, 'pɪan -a 'wɪ a -wee "man. -Yɛɛ "wɛan 'ka 'pa o va! 'Li 'pɛɪ -tɛ -a 'wɪ a "cɛɛ "man bɛ, -wɛɛ "paa 'ka 'va. E ya "lɛ Zozinɔn 'o 'wɪ zɪɛ -a drɛ tɛ fɛ a o pɛɛnɔn 'lɔ 'sɛzɛnɔn. ¹⁵Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -lɛ 'fluba 'jɪ 'nan:

«-Tɛ min -tʊ -a koola "kaga 'kɔ oɔ, -yɛɛ vɛ 'lɛɛ min nɛn yaa koola "wɛnnɔn bɛ e 'bɔ 'e cin man. En -tɛ min -tʊ -a koola "wɛnnɔn 'kɔ oɔ, -yɛɛ vɛ 'lɛɛ min nɛn yaa koola "kaga "bɛ e 'bɔ 'e cin man.»

Pɔl minnun 'pa 'sia Korēnti 'nɔn lɛ

¹⁶Kʊ Bali muo -fɔa 'nan, yaa drɛ ɛn 'ka 'nan wɪ a Tit man, "lɛ zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'kʊ man bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ¹⁷Kɔɔ 'wɪ nɛn kʊa laabʊ Tit -lɔ bɛ, e wɪ "man 'e 'ta lɛ "kɔɛ "a. Maan vɛ 'cɛɛ 'nan, -yɛɛ 'vɪ 'e 'bɔ -a 'nan 'e "lɔ 'ka 'va.

¹⁸-Kaa "bʊɪ Zozian nɛn -a 'tɔ "yɪ "a -lɛglɪzɪ -tɔdʊ pɛɛnɔn 'jɪ Zozɪ Crɪzɪ -lɛ 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ man bɛ, kʊa "paa 'va -wɛɛ "lɔ "a. ¹⁹-Lɛglɪzɪnʊn 'bɔ 'bɛ 'sɪ "va 'nan 'e 'kʊ 'kʊ 'pa "yɪ "nɛn kʊ "ta -kɔ -a -nɔnlɛ Zeruzalɛm bɛ -a -nan. "Yɪ zɪɛ kʊ "ta -kɔ -a 'nan -e Mɪnsan 'bɔ 'tɔ 'e drɛ -dan, ɛn -a -kɔɔndɪ nɛn "nyian 'nan kʊ ya "vale 'nan 'kʊ "paa o va. ²⁰En "nyian bɛ, kʊ 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'kʊ man -wɪdɪ "lala "kaga zɪɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. ²¹Kɔɔ kʊa -wɛɛman 'nan 'wɪ nɛn kʊa dra bɛ 'e 'kɔn 'e 'sʊdɪ "jɪ Mɪnsan 'lɛ, ɛn kʊa -wɛɛman 'nan 'e 'kɔn 'e 'sʊdɪ "jɪ minnun 'lɛ.

²²Min "fɪɪ zɪɛ, -wɛɛ "ta "lɔ. En kʊ -kaa "bʊɪ Zozian 'tʊ 'pa "nyian o va. -Kaa "bʊɪ zɪɛ, kʊa 'yɪ -pɛ "kaga "jɪ 'nan -a "kɔɛ "a 'e da Bali -lɛ 'nyranman 'padɪ -jɪ. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, -a "kɔɛ "a

'e da 'e 'cɪɪladɪ "da, kɔɔ e yɪ -tɛala 'ka da "fɔ.

²³Tit -lɛ vɛ bɛ, kʊɛ 'ta wɪla 'bɛ 'a, ɛn kʊɛ 'nyranman "paa 'bɛ 'a 'cɛɛ vɛ -a. 'Pɪan Zozinɔn nɛn o 'lʊ -a 'palɛ bɛ, -wee vɛ bɛ, -lɛglɪzɪnʊn 'bɛ o 'pa 'sia. Minnun Crɪzɪ 'tɔ dra -dan -wee "wɛan. ²⁴-Yɛɛ "wɛan 'ka o 'kʊn 'ka 'pɛ "fɪɪ "a, -e -lɛglɪzɪnʊn 'o 'tɔ 'nan, ka min yɛ "yɪ. En -e 'o 'tɔ "nyian 'nan, 'ka 'sɪ nɛn kʊa -fɔ bɛ, e 'ka 'wɪ "tʊn "a dɪ.

9

Fɛ -lɛ "wɛan nɛn Pɔl Zozinɔn -mɪɛnʊn -trɔa 'e 'lɛ bɛ yaa -cɪ 'vɪ

¹Maan 'yɪ 'nan, e 'ka paan "lɛ 'an 'fluba crɛn -tɛ 'cɛɛ, "yɪ "nɛn Zozinɔn 'ta -a dra Bali -lɛ minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wɪlɛ "bɛ, -a da dɪ.

²Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'ka 'ta a "fava 'wɪ zɪɛ -a drɛnan. En an 'ka 'sɪ -fɔ Masedɔa 'nɔn 'lɛ 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a man. Maan 'vɪ -wɪlɛ 'nan, kaa nɛn Akai 'lɛglɔn 'jɪ bɛ, -e 'e "sia "nɛn "lɛ pee man bɛ, tɛ 'ka 'man a 'e wʊɔdɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. En 'ka "kɔɛ "nɛn 'ka da -a drɛnan bɛ, e Zozinɔn "kaga "kɔɛ "tɔ 'o da.

³An -kaa "bʊɪ Zozinɔn 'labɛ o -trɔa 'an 'lɛ 'nan -e 'ka 'sɪ nɛn kʊa -fɔ bɛ, -a "nɛn 'e vɪlɛ 'e 'fʊ 'e "tʊn "dɪ. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wʊɔdɪ 'wɪ nɛn maan 'vɪ minnun lɛ bɛ -a da.

⁴Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -tɛ 'kʊ 'vale Masedɔa Zozinɔn -mɪɛnʊn -a kʊ 'lʊ tɛ 'ka 'man 'ka 'e wʊɔdɪ dɪɛ, e 'ka "yɪ "dɪ. Kɔɔ 'kʊ 'bɔ nɛn kʊ 'ka 'sɪ -fɔ bɛ, 'yra -taa 'kʊ 'tɛlɛ, ɛn 'ka 'bɔ "nyian 'yra -taa "cɛɛ "tɛ wʊlɛ. ⁵-Yɛɛ "wɛan nɛn maan 'yɪ "yɪ -e 'an -kaa "bʊɪ Zozinɔn zɪɛ o trʊɔ 'ba 'nan 'o 'trɔa 'an 'lɛ. O "ta "lɔ 'nan -e "yɪ "nɛn kaa 'vɪ 'ka 'bɔ 'a 'nan 'ka dra bɛ 'o -tɛ 'e cin da. 'Ka -nɔn -wɪlɛ, kɔɔ an ya "vale -a man 'e 'kɔn 'e wʊɔdɪ 'vaa -e 'kʊ 'lʊ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan kaa -nɔn 'ka 'cɪ 'fɪdaa 'a, ɛn min -tʊ 'ka 'tɔlɛ 'ka -sru "dɪ.

Fɛ -nɔndɪ cɪ 'fɪdaa 'a bɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ

⁶E ya "lɛ 'an 'wɪ 'tʊ -cɪn -tɔ 'ka 'jɪ. -Nyɛn 'nan, zɪ min feɪ 'pa bɛ -a ta fɛ 'wɪlɛ nɛn yaa -tɛa. ⁷'Wɪ zɪɛ -a da nɛn

'ka 'ci "nrɔn, -e min -tv 'e 'nɔn "le zɪ e 'si -a soubā man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Te 'e -nɔn 'e 'ci "pou "a dɪ, ɛn te 'e -nɔn "le 'nan fɛ nɛn min a 'e 'tɔdɪ -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Kɔɔ min nɛn e fɛ -nɔn ci "nrandɪ -a bɛ -a san nɛn Bali -a ye "yi. ⁸ ɛn "nyian bɛ, 'plɛblɛ a Bali lɔ 'nan -e 'e "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛ 'cɛɛ. Yaa -nɔn 'cɛɛ 'e 'ciɪladɪ "da, 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka -kɔla "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛdɪ -a min pɛɛnɔn lɛ.

⁹ Ka drɛ zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e 'yee "yi fuɪla "man, yaa -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ bɛ, -a 'tɔ "yi "fo 'li 'trilii.»

¹⁰ ɛn "nyian bɛ, Bali nɛn e fɛ 'wlɛ -nɔn fei 'pazan lɛ, ɛn e -blɪfɛ -nɔn -yrɛ "bɛ, e -taa fɛ 'wlɛ 'nɔnlɛ 'cɛɛ 'e 'ciɪladɪ "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kɔla 'cɛɛ "yi fuɪladɪ -a "man. ¹¹ 'Wɪ 'kpa, Bali -taa 'ka drɛlɛ fɛnɔn 'a -pɛ "kaga "ji, -e 'ka -kɔla "fɛ -nɔndɪ -a minnɔn lɛ 'kpa tɪglɪ. Tɔɔn 'cɛɛ "yi "nɛn kaa "paa 'kʊ 'lɔ -e 'kʊ 'kʊ -a bɛ, -yee "wɛan minnɔn -taa Bali muo 'fɔlɛ.

¹² 'Cɛɛ "yi "nɛn ka -taa -a drɛlɛ bɛ, e "paa Zozinɔn nɛn 'yalɛ o -tɛ Zeruzalɛm bɛ o va. ɛn "nyian bɛ, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fɔ. ¹³ 'Cɛɛ "yi "drɛdɪ zɪɛ, -te waa -nan 'yɪ bɛ, o Bali 'tɔ dra -dan. Kɔɔ ka ya 'ta wɔlanān Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn da, ɛn ka fɛ -nɔn -wlɛ 'ka 'ci 'fidāa 'a, ɛn kaa dra zɪɛ min pɛɛnɔn lɛ. ¹⁴ 'Wɪ -dan nɛn Bali -le "yi -a drɛ 'cɛɛ bɛ, -yee "wɛan, o -taa Bali trʊ 'balɛ 'cɛɛ 'ka yɪdɪ "yi "a. ¹⁵ ɛn -kaa pɛɛnɔn -kaa Bali 'tɔ drɛ -dan! Kɔɔ "yi "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'e 'lɛ dɪɛ, yaa drɛ -cɛɛ.

10

Tɔ nɛn minnɔn -a 'pa Pɔl man bɛ, yaa -ci 'si

¹ An 'bɔ Pɔl, e ya "le 'an 'wɪ 'tv -ci 'si 'cɛɛ. Minnɔn 'wɪ "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yra 'yɪ bɛ, an 'ka 'va wɪ ve -trɔɔ. 'Pian -te an 'ka 'ka "srɔn "kogo dɪɛ, an 'ka 'va wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ

da. Kaa -tɔa 'nan Crizi a -trɔɔ, ɛn e ya min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wɪ dra "le -yee 'wɪ 'zʊ. -Yee "wɛan an 'ka trʊ "baa 'kpa tɪglɪ 'nan, ² te 'ka 'wɪ drɛ -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, -e 'an 'ka 'va wɪ drɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ! 'Pian minnɔn nɛn o 'tɔ "paa 'kʊ man 'nan blamin -ci 'sɔ wɪ -sru "nɛn kʊ cɪ bɛ, -te an 'bɔla 'ka 'va bɛ, an tin "baa -wlɛ 'e 'plɛblɛ da.

³ Kʊ ya blaminɔn -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian -kuli nɛn kʊ cɪ "man 'gʊɛ, e 'ka blamin -le -kuli -tandɪ pɛ -ji dɪ. ⁴ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'kʊɛ -kuli -tan fɛnɔn nɛn kʊ -kuli -taan "a bɛ, o 'ka fɛnɔn nɛn blamin -a "sia -e 'e 'kʊ -kuli man bɛ -a dɪ. 'Pian 'kʊɛ -kuli -tan fɛnɔn bɛ, Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wlɛ -e 'kʊ Bali 'nanmannɔn 'le 'plɛblɛ 'klɪ. Blamin -le cɪ "nrɔndɪ nɛn e ya -wɪldɪ "bɛ, kʊa yɪ -kaa. ⁵ ɛn -yee -dandan 'tandɪ nɛn yaa maan ya'a 'we "man -e 'e Bali -tɔ dɪɛ, kʊa yɪ -kaa. Kʊa dra 'nan -e blamin -le cɪ "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'e lila Bali da te e 'ta wɔla Crizi wei da. ⁶ ɛn minnɔn nɛn 'o 'wɪ "paa 'kʊ da 'labɛ, kʊ -taa 'wɪ "nɛn -kɔɔnlɛ -wlɛ. 'Pian kʊ ya -a man -pɛnnan 'nan 'ka 'bɔ 'labɛ, 'ka 'ta wɔladɪ 'sia 'kʊ wei da tɪglɪ 'vaa -e 'kʊ drɛ.

⁷ Ka 'wɪ 'gʊɛ -a -nanjɛn 'ka 'bɔ 'a -tv. Min nɛn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le vɛ -a bɛ, -a -cin 'e 'tɔ "ji 'nan, 'kʊ 'bɔ "nyian "kʊ "ya wo Crizi -le vɛ -a "le -yee 'wɪ 'zʊ! ⁸ ɛn "nyian bɛ, 'ka -tɔ 'nan, Minsan -a -si -nɔn 'kʊɛ 'nan 'kʊ 'pa 'ka 'va -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, 'pian yaa vɪlɛ 'nan kʊ 'ka 'ci baa -ji dɪ. -Te 'wɪ zɪɛ an 'kʊ 'sɪ -fɔ -a 'e 'ciɪla "da "bʊv "bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa "fo "dɪ.

⁹ Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan, an ya "vale 'an 'ka -tɛa "klan -a 'mɛn 'flubanun nɛn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ bɛ -a -ji dɪ!

¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnɔn -a ve 'an man 'nan: «Pɔl -le 'flubanun nɛn yaa crɛn -tɛa "bɛ, e 'wɪ tin "baa min lɛ -ji 'e 'plɛblɛ da, ɛn e 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'bɔ pɔ a -nan bɛ, min yɛ 'ka "naan "man "dɪ, ɛn e 'ka "le min 'e "trɛn

"tə -a wei lə dı.» ¹¹ Min nən e 'wɪ zɪe -a ve 'an man bɛ, e ya 'le 'an vɪ -a san lə 'nan, zɪ 'ku wei cɪ 'kue 'flubanun -ji bɛ, -a -tʊwli "nən "nyian, -te ku 'bɔla 'ka 'va bɛ, zɪ 'ku drɛ wɪnun -kɔan.

¹² -A -cin 'ka 'ku 'ji 'nan 'ku -kɔan minnun zɪe o va dı. -Te 'bɛ "cɛɛ dı, 'ku 'cɛin -tɔala 'ku cin yra 'ku 'vale waa dı. O 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man, ɛn o ya 'o 'fli -kɔɔnnan 'o cin man. -Blv 'tandı 'bɛ cɪ zɪe. ¹³ 'Kvɛ vɛ bɛ, ku'a 'wɪ -dandan ve 'ku 'fli man 'e 'ciladı "da "dı. 'Wɪ nən 'ku 'fli -kɔɔnman -a bɛ, Bali -a -nɔn 'kvɛ. -Nyɾɛn 'nan: Kvɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va. ¹⁴ -Yee "wɛan -a -ci a 'wein 'nan, ku 'ka 'wɪ -dandan vɪnan 'ku 'fli man 'e 'ciladı "da "dı. "Te 'e 'kɔn 'nan kvɛ "cɛɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va 'e tɛdɛ dıe, "te maan ve 'nan 'wɪnun nən kvɛ ve 'ku 'fli man 'gʊɛ, e ya 'e 'ciladı "da. ¹⁵ 'Ku'a 'wɪ -dandan ve 'ku 'fli man 'e 'ciladı "da "dı, ɛn e 'ka min pee -le 'nyranman da dı. 'Pian -a -cin a 'ku 'ji 'nan, -te 'cee yi -tɛradı Zozi da 'pa "da "bɛ, 'ku 'tɔ 'e drɛ "nyian -dan 'ka 'va. ɛn e drɛ -dan 'nyranman nən kvɛ "paa bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ 'E drɛ zɪe -e 'ku -kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vıdı -a 'ka -sru 'flanun da "nyian. 'Wɪ zɪe -a -cin nən 'ku 'ji. 'Pian ku 'ka "vale 'ku 'fli dra -dandan 'nyranman nən min pee -a 'pa bɛ, -a da dı. ¹⁷ E ya 'e 'crɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nən e ya "vale 'e -dandan "taan bɛ,
'e -dandan 'tan 'nyranman nən
Minsan -a "paa bɛ -a.»

¹⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian min nən Minsan -a 'tɔ "yi "ve bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a.

11

Pɔl 'wɪ 'ci 'si Korɛnti 'nɔn lɛ 'e 'nan-mannɔn da

¹ 'Ka 'wɪ "man -e 'ka 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le "mɛɛn -wulo 'ka "nyian 'an da dı! 'Ka yra 'si, 'ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'fli -sɪ -fɔ! ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan

lɪmɔn nən ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dıe -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn an 'ka 'nɔn -kɔnnɛn lɛ. -Kɔnnɛn zɪe Crizi nən. -Yee "wɛan an ya 'ka 'ta man bɔnan "le zɪ Bali man bo 'yee minnun da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³ 'Wɪ nən -mlɛn -a drɛ 'li ɛv lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! E ɛv man 'yɪ 'yee see "paa weinun -a. "Klan a 'an 'ji 'nan, te 'cee vɛ 'e drɛ zɪ dı! Kɔɔ an ya "vale 'nan 'ka 'fʊ Zozi Crizi -tʊwli -sru, ɛn 'ka 'fʊ -a -sru 'ka 'ci 'fıdaa 'a.

⁴ Fɛ nən maan ve zɪe -yɛɛ cɪ 'nan, ku Zozi Crizi -le 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wɪ 'pee vɪ 'cɛɛ Zozi da. ɛn "nyian bɛ, Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nɔndı 'cɛɛ 'wɪ vɪ. ɛn "nyian bɛ, ku Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'wɪ 'nɔnnɔn 'pee vɪ 'cɛɛ.

⁵ Zozi 'le 'pasianɔn nən o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dı. ⁶ 'An 'pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ tin 'badı -a fɛnyian "le -wee 'wɪ 'zʊ. 'Bɛ a zɪ, 'pian te e ya Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -a bɛ, mɛɛn -tɔa. 'Wɪ zɪe mɛɛn 'ci kɔɔn 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ, ɛn mɛɛn 'ci kɔɔn -pɛ "kaga "ji.

⁷ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nən maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e "tun. Ka'an 'pan wʊlɛ dı. -Te an 'wɪ zɪe -a drɛ bɛ, e 'ka 'wɪ 'wlıdı "a dı. 'Pian 'an 'fli drɛ 'cɛɛ "wɛnnɔn 'nan -e 'ka drɛ -a "nən "blınɔn "a. ⁸ An wɪ "man ɛn -leglızi peenun 'an pan 'wʊ 'nan -e 'an -kɔla 'nyranman zɪe -a 'padı -a 'cɛɛ. E ya "le crin nən maan 'wʊ, kɔɔ -a -nɔan da "cɛɛ -e -leglızi pee nən 'yaan 'pan wʊ dı. ⁹ -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, tʊ nən maan drɛ 'ka 'va ɛn "lala 'wɪ 'tɔ 'an man bɛ, ma'an 'sılɛ 'ka 'va min -tʊ -lɔ dı. 'Pian -kaa "bʊı Zozi nən Masedɔa 'leglɔn 'ji bɛ -wɛɛ ta 'palɛ 'an 'va "lala "nən -a 'wɪ cɪ 'an man bɛ -a. Maan wɛɛ 'nan te 'an 'kɔn 'ka 'win -ji -trɔ -a dı. ɛn maan dra tian zɪ. ¹⁰ An ya Crizi -le 'wɪ tıglı -sru, ɛn an 'wɪ tıglı ve 'cɛɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nən maan ye 'mɛn 'tɔ -dan tʊ -a zɪe, min -tʊ 'ka Akai 'leglɔn pɛɛnɔn 'ji -e 'e -kɔla -a 'sıdı -a 'an 'lɔ dı. ¹¹ -Mɛ "le "wɛan nən an 'wɪ zɪe -

a 'vi? En -te maan 'vi be, -a -ci nen 'nan ma'an 'ka 'ye "yi duv? -Ceje, 'be "cee di. 'Pian an 'ka ye "yi, en Bali -a -tɔa 'nan 'wi 'kpa nen maan ve.

12 An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "le zi maan pei 'trɔa 'e 'cen be -yee 'wi 'zv. Ma'an weeman 'nan 'kaan 'pan wɔ di. Maan dra zɛ minnun nen o ci 'ku 'man -weenan be -wee "wean. O ya -si -tv -weenan 'nan -e 'o -dandan 'tan -a vidɪ -a 'nan, ku "lala "sia "le 'wee 'wi 'zv.

13 Maan ve 'cee 'nan, Zozi Crizi -le 'pasianɔn tɣl "cee waa di. Min see "paanɔn nen waa, en 'o 'fli ta yɔɔman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianɔn 'a. 14 'Wɪ zɛ te 'e 'ka 'kan di! Kɔɔ Satan 'bɔ be, 'e 'fli ta yɔɔman 'nan e ya Bali -le 'pasiazan -a. 15 -Yee "wean maan ve 'cee 'nan, e 'ka min 'kan wɪ -a -e Satan -le minnun zɛ 'o 'fli ta yɔɔ 'nan o ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a di. 'Pian -wee 'wi 'le 'srannan "be, 'wi 'wlidɪ "nen waa drɛ be -a man pan nen Bali -a wo -wle.

Yra yidɪnun nen o 'bɔ Pɔl man be yaa -nan wɪ 'vi

16 E ya "le 'an vɪ "nyian 'cee 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da di! 'Pian -te 'wɪ zɛ -a -cin nen 'ka 'ji be, ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man "wɛnɔn "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. 17 'Wɪ -dandan nen an "ta -a ve 'an 'fli man 'gɔvɛ, maan -tɔa 'nan, e 'ka 'wɪ nen Minsan 'suzan -a ve be -a di. 'Pian e ya "le min nen -a -wulo 'ka 'e da diɛ, -yɛɛ ci 'wɪnan. 18 Min "kaga "a 'ka yei, o 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sɔ minnun lɛ. -Yee "wean 'an 'bɔ "nyian "an dra zi. 19 'Ka 'fli "siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka "trɔɛn "tɔ minnun nen o -wulo 'ka 'o da 'labɛ diɛ -wle. 20 'O 'ka drɛ 'wee nɔannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -wɔ "pɔ 'kuin, en o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fɔɔman 'ka yra. 'Wɪ pɛɛnɔn zɛ waa dra 'cee te ka "we "man. 21 Maan ve 'cee 'nan, -a -cin 'ka 'tɔlɛ 'ku 'ji 'nan 'ku 'ta zɛ -a wo 'ka 'va 'mlɔnmlɔn di. 'Pian -te

'ka 'ci "nrɔnman 'nan, e ya 'yra -te wɪ -a 'ku 'lɔ be, -a -nɔan da nen.

'Wɪ -dandan nen minnun -a ve 'o 'fli man be, 'an 'bɔ "nyian an "ta "an "ve. "An "ve "nyian "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. 22 O ya Ebre 'nɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian Ebre min nen "mɛɛn "a. Izrael 'nɔn nen waa, en 'an 'bɔ "nyian Izrael min nen "mɛɛn "a. Abraam kludanɔn nen waa, en 'an 'bɔ "nyian Abraam kluda min nen "mɛɛn "a. 23 O ya Crizi 'sunɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pɛɛnɔn da. Maan ve "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. An Bali -le 'nyranman 'pa e ci o pɛɛnɔn 'le vɛ da. An -pɔ 'kɔn blɪ Bali -le 'wɪ 'ji e ci o pɛɛnɔn 'le vɛ da. Minnun 'an -sɔn e ci o pɛɛnɔn da. Tɔ "kaga 'bɔ be, 'an 'kadɪ -fɔla tv Bali -le 'wɪ 'ji. 24 Zuif 'nɔn 'an 'sɔn 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble 'lɛ wo 'an 'ji -tɔvɔ -fuba yaaga 'wle 'sɔrasien. 25 Rɔm 'nɔn 'an 'sɔn sɔnba "a 'e 'pa -a yaaga. En Zuif 'nɔn -a wee 'nan 'waan -tɛa "kɔlɛ -a 'e 'pa -a -tv. En -klɔ -sran ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yei da. -A -tv drɛ be, an -pei -man -tv 'lee yidɛa drɛ 'yi 'va. 26 An 'ta "kaga 'wɔ be, te fe 'an "bluman. -A -mie drɛ 'yi 'cɛnnan 'ji, en -a -mie drɛ be, yei 'plɛnɔn 'be 'an blu, en -a -mie drɛ be, 'an "bɔvɪ Zuif 'nɔn 'be 'an blu, en -a -mie drɛ be, minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ -wee 'an blu, en -a -mie drɛ 'fla yei, en -a -mie drɛ "bui "da, en -a -mie drɛ 'yi yei da, en -a -mie drɛ be, minnun nen 'o 'fli "siala 'an "bɔvɪnun Zozinɔn 'a be, -wee 'an blu. 27 En "nyian be, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, en bodrun funnin te 'an "koe -nyaan. -A -mie drɛ be, 'an yi 'sɔn, en -a -mie drɛ be, dra 'an 'tɛ, en -a -mie drɛ be, 'yi dra 'an 'tɛ, en -a -mie drɛ be, an fe 'sɔn, en -a -mie drɛ be, trun 'an 'tɛ, en -a -mie drɛ be, sɔ klɪ 'an man. 28 'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tɔwli 'gɔvɛ -a 'bɔ nen maan ve. Yi -tɔvɔ pɛɛnɔn man be te -leglizi -nan wɪ a 'an man. 29 -Yɛɛ ci "le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdɪ 'pleble yi -tɛradɪ Zozi da -ji diɛ, 'an 'bɔ "nyian te "mɛn "koe

"a 'e 'sidi 'an da. En -te min -tu 'si -si tigli da be, 'an 'bo "nyian -a 'wi trun -foa 'an man.

³⁰ -Te e ya 'nan 'an 'wi -dandan vi 'an 'fli man be, yra yidunun nen o 'bo 'an man Bali -le 'wi 'ji be -a 'bo 'a nen an -dandan "taan. ³¹ 'Wlu "cee maan -sean "di. Bali nen -kaa san Zozi "ti "a be yaa -toa zi. "To -dan 'e 'fu -yee ve -a 'li 'trilii. ³² 'Wi 'kpa, tu nen an ya Damas be, 'fla zie -a tazan nen mingonnen Areta -a -to be, e minnun paala 'fla man -klon -yre peenon "nen 'nan -e 'waan 'kun. ³³ 'Pian min -mienun 'pa 'an 'va, waan 'fo saannen 'ji, en waan 'bala -fenedi da. -A -nan nen waan soonla 'fla man -klon -sru, en an -kola 'tedi -a -ji.

12

'Winun nen Bali -a -nan koon Pol le be yaa 'vi

¹ E ya "le 'an 'wi -dandan vi tian 'an 'fli man. Maan -toa 'nan e ya 'wi "tun "a. 'Pian 'winun nen Minsan -a -nan koon 'men be 'lee 'winun nen yaa ta 'bala 'men be, 'e 'bo 'men 'be da. ² An Zozizan 'tu -toa. Zozizan zie 'wi nen e dre -yre "be -a -nan le -fuda sinjen nen 'gu. Bali -a 'sia en e -ku -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nen Bali -ku -o, ma'an toa di. En -te -a po -a nen Bali -ku -o, ma'an toa di. Bali -towli 'be -toa. ³ 'Wi 'kpa, min zie maan -toa. -Te -a lei -a nen Bali -ku -o, ma'an 'be toa di. En -te -a po -a nen Bali -ku -o, ma'an 'be toa di. Bali -towli 'be -toa. ⁴ Maan -toa 'nan Bali -ku -a 'yee fenan nen min 'ka 'e yra ye 'mlonmlon die -a -nan. Min zie 'wi nen yaa 'man be, blamin 'ka 'kolaman -a vidi -a di, en -a -si 'ka 'e 'nondi 'nan blamin 'e vi di. ⁵ Min zie -a le nen an 'to -dan -noon. -Dandan 'tandi 'an 'bo 'le 'wi 'a be, ma'an dra di. 'Pian -te maan 'vi 'nan 'an -dandan "taan be, yra yidunun nen o 'bo 'an man be, -a 'bo nen maan ve.

⁶ En -te an "ta -dandan "taan 'an 'bo 'le 'wi 'a be, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da di. Koo 'wi nen e dre tigh be -a 'bo nen maan ve. 'Pian 'an 'pe

da -toa 'be 'a. Maan dra zie 'nan -e minnun 'o 'men 'wi tin 'ba 'wi nen waa -nan 'yi 'an 'lo be -a da 'lee 'wi nen waa 'man 'an da be -a da.

⁷ 'Wi nen Bali -a -nan koon 'men zie, e ya -nyrennen wi -a. -Yee "wean "togo 'an -dandan 'tan -a vidi -a be, Bali 'an 'mean dre. E ya "le 'nan lei nen 'an 'kole 'ji. Satan -le 'pasiazan -tu nen 'an man te 'e 'te -koonman 'men "togo 'an -dandan 'tan -a vidi -a. ⁸ An Minsan tru 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zie -a 'si 'an man. ⁹ Minsan 'ka 'wile "man "di. 'Pian yaa 'vi 'men 'nan: «Mein ye "yi, en mein dre 'men min -a, -yee ci 'wi -dan a. 'Be nen 'i "koe 'ka 'i da die, -a -nan nen 'men 'pleble bala -dan.» 'Wi zie -yee "wean, an -dandan "taan 'nan 'an "koe 'ka 'an da di. Maan dra zie 'nan -e Crizi -le 'pleble 'e 'kon 'an 'lo. ¹⁰ -Yee "wean 'be nen 'gve, -te yra yidi a 'an man oo, en -te minnun 'an 'srnman oo, en -te 'winun boa 'an man oo, en -te minnun 'te "paa 'an da oo, en -te "klan 'an -tea oo, Crizi -le "wean be an "we "man ci "nrandi -a. Koo maan -toa 'nan, 'be nen 'an "koe 'ka 'an da 'gu die, -a -nan nen Crizi 'pleble -noon 'men 'e 'ciladi "da.

Korenti 'nan 'nan wi a Pol man

¹¹ An 'wi tin 'ba 'cee "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. Cee -maan maan dre zi. Koo cee 'wi -dandan ve paan 'an man, 'pian ka'a drele di. An 'ka fe -tu -a di, 'pian Zozi 'le 'pasianon nen o -dandan "taan 'labbe, maan -toa 'nan an 'ka o man "wennon Bali -le 'wi 'ji di. ¹² 'Winun nen waa -koonman 'nan an ya Zozi 'le 'pasiazan -a be, 'an -poan 'sran 'e cin da, en maan dre 'ka 'va. -Te e ya 'lebo "fo winun -a oo, en -te e ya -ce -srn "winun -a oo, en -te e ya 'winun nen o Bali -le 'pleble 'ci -koonman be -a oo, maan peenon dre 'ka 'va. ¹³ -Me "wi nen maan dre -leglizi peenun -ji, te ma'an 'be drele 'ka 'va di? Maan -toa 'nan, e ya -towli "ce, -nyren 'nan, ma'an -weele 'nan 'kaan 'pan wo di. -Te kaa ye "le maan dre 'wliidi "be, 'ka yra 'si, 'kaan man wi 'ce!

14 'Bε nen 'gυe an man wυυ 'nan -e 'an 'cein yaagazan 'e 'lυ 'ka 'va. 'Pian -te an 'lυ bε, ma'an -wεeman 'nan 'kaan 'pan wυ dι. Kωω 'ka 'lο fε va "ceε an cι dι, 'pian 'ka 'bο po va nen an cι. Kaa -tαa 'nan, 'nennun "ceε fε treman 'o "tι 'lee 'o "bυ 'le vε -a dι, 'pian 'nen "tι 'lee 'nen "bυ 'bε fε treman 'wee 'nennun -le vε -a. 15 'Men vε bε, "lala pεenon nen 'an 'lο bε, e -ko 'ka 'wulo -wlu. En 'an 'bο 'an 'fli -nαan "nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye "yi "bυυ zιe, en ka'a "mεn 'yι 'wo "yi "dιe, e ya 'kpa?

16 Ma'an -wεεle 'nan 'kaan 'pan wυ dι. 'Wι 'kpa nen! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka 'man 'yι see "paa weinun -a, te an "lala "kooman 'ka 'lο -pε pee -ji zia. 17 Minnun nen an o 'pa 'sia 'ka 'va bε, -tιe 'ka 'ta blι "lala "koodι -a 'ka 'lο? 18 An Tit trυ 'ba 'nan 'e 'lυ 'ka 'va. En an -kaa "bυι Zozizan 'tu 'pa 'va, -wεe 'lυ 'a. Tit nen e 'lυ zιe, e 'ka 'ta blι "lala "koodι -a 'ka 'lο? -Ceje, ya'a drele zι "fo "dι. Kωω 'ku 'vale -a 'kve cι "nrondι a -towlι, en ku 'ta wula 'a -si -towlι "da.

19 -A -mie -nan bε, 'ka 'ci "nrōnman 'nan, 'kve tin 'nōnnōn nen an cι -a -wεenan. -Ceje, 'bε "ceε dι. 'Pian ku ya Crizi 'sunōn 'a, en 'winun nen kuα dra bε, Bali le nen kuα -sru "ve. 'Ku "bυι Zozinōn, 'wι pεenōn nen kuα dra bε, kuα dra 'nan -e 'ka 'tο 'pleble Bali -le 'wι 'ji. 20 Kωω "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lυ bε, ma'an -taa "bole 'ka man 'le zι 'an cι "va "bε -yee 'wι 'zυ dι. En 'ka 'bο "nyian ka'a 'taa 'an 'tōle "le zι 'ka cι "va "bε -yee 'wι 'zυ dι. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bαa 'ka man te 'wι 'blιdι a 'ka yei, en te man bοdι -a 'ka yei, en te ka ya 'ka nyran siadι 'ka cin yei, en te bαe "blιdι a 'ka yei, en te "srōn wοdι a 'ka yei, en te ka "we 'ka cin man -wlidι, en te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, en te ka'a ble 'ka cin yei "dι. 21 En "nyian bε "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lυ bε, Bali -taa -a drele -e 'yra 'e 'an 'te "nyian 'cee

"wean. En 'an 'ta -taa "drele -trōdrō minnun nen o 'wι 'wlidι dre 'e tede, en wa'a tian 'silē -a dredι man die -wee "wean. An ya "vale 'o 'si 'wι pεenōn nen e min "tri -tαa Bali 'le bε -a dredι man. En an ya "vale 'o 'si nyinnandι lι 'lee 'kōnnēn -a te wa'a 'o cin 'palē die -a man! En an ya "vale 'o 'si 'wι 'wlidι "dredι nen waa -trαa 'o 'win -ji bε -a man!

13

Pōl 'wι 'nyranman tin 'ba Korēnti 'nōn le

1 'Men 'lοdι 'ka 'va bε -a yaagazan nen an "ta -a -si "siala 'gυ. Kaa -tαa 'nan, wa'a fαa -towlι -e 'o -klan "dι. 2 -Yee "wean 'bε nen an ya tian 'ka man -kωōbli 'gυe, 'wι nen maan 'vι te 'an 'cein "flizan 'lυ 'ka 'va nun bε, maan -fαa "nyian "ji minnun nen o 'wι 'wlidι dre 'e tede bε, -wle. En e ya "nyian min pεenōn 'le vε -a. 'Wι zιe -nyren 'nan, -te an 'lυ bε, an 'wι tin "baa 'e 'pleble da, ma'an 'wι 'cea "fo "dι. 3 Kωω ka ya "vale 'an -ci -kōōn 'ceε 'nan Crizi -ciala 'an 'va en e 'wι tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'pleble 'a, kaa -tαa zι. En kaa -tαa "nyian 'nan, e 'ka min "bleble -a dι. 4 O Crizi pein yiba "plan da 'le min "bleble -le 'wι 'zυ, en e -ka. 'Wι 'kpa, 'pian 'bε nen 'gυe -a yie a "man Bali -le 'pleble 'le "wean. 'Wι 'towlι zιe e ya 'kve vε -a. Ku dre min "bleble -a 'ku 'vale Crizi -a. 'Pian -te ku 'bōla 'ka 'va bε, ka -taa -a -tōle 'nan 'pleble a 'ku 'lο. Kωω Bali -le 'pleble a -maan, en 'belidι a 'ku 'lο 'ku 'vale Crizi -a.

5 'Ka 'cee yi -teradι Zozi da -nanjen! En 'ka 'fli 'nanjen 'ka 'bο 'a, -e 'ka -tō! 'Ka 'nanjen -e 'ka -kōnnēn "yι 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -towlι "a. -Te ka'a yile zι dιe, te 'cee yi -teradι Zozi da a 'wι "tun "a. 6 -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tōle 'nan 'ku 'kve vε -ci kōōn.

7 Ku Bali trυ "baa 'nan, te 'ka 'wι 'wlidι "towlι "dre dι. 'Kve tin 'nōnnōn "ceε ku'a -wεeman 'wι zιe -a -ji dι. 'Pian kuα -wεeman 'nan, 'ka 'wι "yi "dre. En -te minnun 'ka 'ku

'siala min -a diε, "kuε ye 'wι "tun "a.
 8 Maan ve 'cεε 'nan, Bali -le 'wι tigli
 bε, ku'a 'kolaman -e 'ku 'si -tɔ -yrɔ "di.
 'Pian 'wι nen yaa 'vι bε, -a 'bɔ nen
 kuα dra. 9 -Yee "wean -te ku ya Bali
 -le 'wι 'ji "bleble εn ka ya 'ka 'tɔdɪ
 'pleble bε, 'ku 'ci a 'e "nrandɪ. 'Wι
 nen kuα laabo Bali lɔ bε, -nyrεn zιε.
 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔnla -si
 tigli da Bali -sru.

10 An ya tian 'ka man -kɔɔbli εn
 an 'fluba 'gυε -a cren -te 'cεε. Maan
 drε zιε 'nan -e -te an 'lɔ bε, 'an vιε
 'an 'wι tin "baa 'cεε 'e 'pleble da di.
 Maan ve 'cεε 'nan Minsan -a 'pleble
 'nɔn 'mεn. 'Pian ya'a -nɔnle 'nan -e
 'an 'ka fuila "man "di, yaa -nɔn 'nan
 -e 'an 'pa 'ka 'va.

11 'An "bυι Zozinɔn, maan 'le -
 seanla -a vιdɪ -a 'cεε 'nan, 'ka 'ci 'e
 'kɔn 'e "nrandɪ! Εn 'ka 'li 'ka da -e
 'ka -sɔnla -si tigli da Bali -sru! Εn
 'wɪnun nen maan 'vι 'cεε bε 'ka 'sia
 'wι 'a! Εn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! Εn
 'ka 'ci "nrɔn 'wι 'tɔwli "da! Εn 'ka yei
 'e 'kɔn 'e 'sendɪ 'e cin va! 'Ka drε zιε -
 e Bali nen e min ye "yi εn e -fɔdɪ -trɔɔ
 -nɔan "min lε bε, 'e 'kɔn 'ka 'va.

Pɔl -a 'le 'sran 'tɔ bɔdɪ -a

12 'Ka Zozinɔn pεεnɔn 'tɔ bυ -atu -
 tɛdɪ -a o man! Minnun pεεnɔn nen
 o drε Bali -le vε -a 'ku 'va 'gυε, o 'ka
 'tɔ bɔ.

13 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn
 'ka pεεnɔn 'va! Εn -kaa "tɪ Bali -le
 min yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka pεεnɔn 'va!
 Εn 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei
 'e 'kɔn 'e 'sendɪ 'e cin va!

'Fluba nən Pəl -a crən -tε Galatı 'nən lε

¹ 'An 'bɔ Pəl 'bε 'fluba 'gʊε -a crən -tε. An ya Zozi 'le 'pasiazan -a. Minnun "cεε 'an 'tɔ -a dı, ɛn min -tʊ 'ka 'tɔlε 'kʊ yei ɛn yaan -tɔ -a dı. 'Pian Zozi Crizi 'bɔ 'lee -kaa "tı Bali nən e Zozi wluan -kanən 'va bε, -wεε 'an 'pa 'sia. ² 'An 'bɔ 'lee 'an "bʊi Zozinən pεɛnən nən kʊ cı waa 'gʊε, -leglizı -tʊdʊ pεɛnən nən Galatı 'leglɔn 'ji bε, kʊ -a -jinən 'tɔ bɔ.

³ -Kaa "tı Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdı -trɔɔ -nən 'cεε. ⁴ Zozi Crizi wı "man ɛn e -ka -kaa 'leji, 'nan -e Bali 'e -cee 'wı 'wlıdı 'fui. Yaa drε zıε 'nan -e 'e -kaa 'si tʊ nən -kaa cı -ji ɛn e ya 'e fadı 'wı 'wlıdı "a 'gʊε, -yee 'pleblε 'lɔ. -Kaa "tı Bali 'bε 'vı 'nan 'e 'wı zıε -a drε. ⁵ 'Tɔ -dan 'e 'kən Bali -le vε -a 'li 'trilii. Amen!

-Si a -tʊwlı, -a da nən min "sia 'wı 'ji

⁶ 'Wı nən kaa drε bε, yaan 'kan 'fo! Bali 'ka laabo 'nan -e 'ka Crizi -le "yi "nən "blı. 'Pian -a -nan 'ka 'mɔnlε dı, ka 'si -a -sru, ɛn ka sɔɔnla 'wı 'pee -sru. ⁷ Maan ve 'cεε 'nan -si pee "ka -e min 'e 'si 'wı 'ji "da "dı. Minnun nən 'o -wεεman 'nan 'o 'ka 'ci baaman -ji bε, 'wεε cı. 'Wı nən 'wlu 'a bε, -nyrɛn waa ve Crizi -le 'wı 'nɔnnən man. ⁸ Kʊ Crizi -le 'wı 'nɔnnən paa 'ka 'ji 'nan -si zıε -a da nən min "sia 'wı 'ji. 'Pian -te min -a 'vı 'nan -si pee a -e min 'e 'si 'wı 'ji "da "bε, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vε -a. -Te e ya paan 'kʊ 'bɔ 'a oɔ, ɛn -te 'bε "cεε dı, e ya Bali -le 'pasianən nən laji bε -a -tʊ a oɔ, Bali 'e drε zı! ⁹ Kʊa 'vı 'e 'cɛn 'va, ɛn maan ve "nyian 'cεε 'nan, -te min -tʊ -a 'vı 'nan, -si pee a -e min 'e 'si 'wı 'ji "da "bε, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vε -a.

¹⁰ 'Wı nən maan crən -tε 'labε, yaa -kɔɔnman 'nan, an ya "vale minnun

'o 'an 'tɔ "yi "vı? -Cεjε, an ya 'pian "vale Bali 'e 'an 'tɔ "yi "vı. Maan wεε 'nan 'mɛn 'wı 'e 'sɔ minnun lε? -Cεjε, ma'an 'wı zıε -a -wεεlε dı, kɔɔ an ya Crizi -le vε -a, ɛn -yee 'nyranman nən maan "paa.

Bali 'bε Pəl drε Zozi 'le 'pasiazan -a

¹¹ 'An "bʊi Zozinən, 'wı 'nɔnnən nən maan 'vı 'cεε bε, ya'a 'silε min -tʊ 'le dı, ¹² ɛn ma'an manlε min da dı, ɛn min "cεε "mɛn paa 'an 'ji dı, 'pian Zozi Crizi 'bɔ 'bε -nan kɔɔn 'mɛn.

¹³ 'Li 'e tɛdε bε, tʊ nən an 'ta wɔla Bali wei da "le 'an tra Zuif 'nɔn 'zʊ bε, 'wınnun maan drε bε, kaa 'man. Tʊ zıε -a man bε, an 'te 'pa Bali -le -leglizı -ji 'nɔn da, ɛn maan wεε 'nan 'an o -nan -nyaan. ¹⁴ An 'ta 'wɔla Bali wei da "le 'an tranun zʊ, e 'mɛn 'an 'pε "kaga "da. 'An tranun drε wı bε -a -nan wı a 'an man 'kpa tıglı.

¹⁵ 'Pian Bali "yi drε 'mɛn. Tʊ nən te an ya tian 'an "bʊ 'ji bε, Bali 'an 'si 'va, ɛn yaan 'pla 'nan 'an drε 'e 'suzan 'a. "Bε -sru, tʊ nən e 'sɔ -a 'bɔ 'ji bε, e 'bɔ, ¹⁶ ɛn zı -a -pı cı bε, yaa ta 'bɔla 'mɛn. E drε zıε 'nan -e 'an -yee 'wı 'nɔnnən vı minnun nən o 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε -włε. Zı e drε bε, ma'an 'wı laabʊlε min lɔ dı. ¹⁷ ɛn ma'an 'kʊlε Zeruzalɛm minnun nən o cı Zozi 'le 'pasianən tɛdε -a bε o va dı. 'Pian an -ku Arabi 'leglɔn 'ji. ɛn "bε -sru an 'li 'an da 'fla nən waa laabo Damas bε -a da.

¹⁸ Lε yaaga "mɛn 'vaa, ɛn an -kʊ Zeruzalɛm, 'nan -e 'an Pieri nən waa laabo Keva bε -a -tɔ. Maan drε "va "nun yi -fuda 'soolu. ¹⁹ Zaji nən Minsan Zozi 'bɔ "bʊi "a bε, -nyrɛn maan 'yi. Ma'an -yee 'pasiazan pee yılε "nyian dı. ²⁰ 'Wı nən an "sia -a vınan 'cεε 'gʊε, Bali -a -tɔa 'nan, 'wlu -tʊwlı 'ka "va "dı.

²¹ "Bε -sru an -kʊ Siri 'leglɔn 'ji, ɛn an -kʊ "nyian Silisi 'leglɔn 'ji. ²² Tʊ zıε -a man bε, te Crizi -le -leglizınun nən Zude 'leglɔn 'ji bε -a -ji 'nɔn 'ka 'an 'tɔa dı. ²³ Waa 'man 'pian 'e "tun 'nan: «Min nən 'nɛn e 'tε "paa -kaa da bε, 'bε nən 'gʊε Bali -le 'wı

'nōnnōn nēn "nēn e ya "vale 'e -nan -nyaan "bē, yaa "paaman 'siēn minnūn ji.» ²⁴ En o Bali 'tō drē -dan, 'wī nēn yaa drē 'mēn bē -yee "wēan.

2

Zozi 'le 'pasianōn Pōl -le 'wī 'paadi 'yī 'yī

¹ Lē -fuda sinjēn "bē -sru, ēn an 'lī 'an da Zeruzalēm. Kūē 'kū 'siēn 'kū 'vale Barnaba -a, ēn an Tit 'pa 'kū 'va. ² Bali 'bē -nan kōōn 'mēn 'nan, 'an 'kū -nan nūn. 'Kū cin 'yī 'kū 'vale -leglizi 'lēnōn nēn minnūn o "siala 'kpa tīglī bē waa 'kū 'saza yēi. Bali -le 'wī 'nōnnōn nēn maan ve tū pēēnōn man minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē -wlē "bē, maan -sru 'vī -wlē. Maan wēē 'nan 'nyranman nēn maan 'pa 'trilīi bē, 'o yī "yī, "tōgō 'e 'sēn 'yī 'a 'e 'tun. ³ En waa 'man 'nyian 'yī 'kpagba. Kōō -kaa "bū Zozizan Tit nēn e -kū 'kū 'palē bē, Grēk min nēn, e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn -va dī. 'Pian -leglizi 'lēnōn zīē, wa'a 'tōlē "man 'nan 'e drē dī.

⁴ Min -mienun a 'kū yēi "bē, o 'ka Zozinōn tīglī 'a dī. -Wēē 'vī 'nan, Tit 'e 'kōn 'e 'fōdī -klōnmōn -va. O wla 'kū yēi 'e yōōdī 'nan, -e 'o 'kū 'kūn 'wee -pei -tō wī -tū man. Zozi Crizi -le 'kū 'si nēn yaa 'wū -pei -le 'plēblē 'wlu bē, o ya "saanān 'kū man 'nan -e 'o -nan yī 'kū 'lō. Kōō e ya o jī 'nan, 'kū 'kōn tian -pei -le 'plēblē 'wlu. ⁵ Kū'a tōalē -wlē "fo "dī. Kūa drē zīē 'nan -e Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn 'e 'fō 'cee vē -a kōnglōn. Kū 'ka 'vale min 'e 'wī 'nōnnōn zīē -a baa fē pee -a dī.

⁶ Maan ve 'cēē 'nan, -leglizi 'lēnōn nēn minnūn o "siala 'kpa tīglī zīē, wa'a 'wī 'pee 'palē "va 'mēn dī. Minnūn o "siala 'kpa tīglī, 'pian 'an 'bō 'le vē bē, zī o cī 'e tēdē bē, 'bē "cēē "mēēn -nanjēan "dī, kōō Bali 'ka min bō "va "dī. ⁷ -Leglizi 'lēnōn zīē, waa -tō 'nan, Bali 'bō 'bē 'yēē 'wī 'nōnnōn vidī -pēba 'wū 'an 'lō 'nan, -e 'an vī minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē -wlē. En waa -tō 'nyian 'nan, 'wī 'tōwli zīē -a 'bō nēn Bali -a drē Pīēri

lē Zuif 'nōn 'le vē -a 'e tēdē. ⁸ Kōō waa -kōnnēn 'yī 'nan, Bali 'an drē 'yēē 'pasiazan -a minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē o va, "le zī e Pīēri drē 'yēē 'pasiazan -a Zuif 'nōn va bē, -yēē 'wī 'zū. ⁹ Zaji 'lēē Pīēri 'lēē Zan 'bō nēn Zozinōn o "siala 'nan -wēē cī -leglizi 'koladrēn 'a bē, waa -tō 'o 'flī -a 'nan, Bali 'bō 'bē 'nyranman zīē -a -nōn 'mēn 'nan 'an 'pa. -A -nan nēn 'o 'pē 'pa 'kū 'vale Barnaba -a 'kū 'lō. 'Kū pēi drē 'siēn waa -tōwli 'nan, "kū Bali -le 'wī 'nōnnōn vī minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē -wlē, -e "o "vī Zuif 'nōn lē. ¹⁰ 'Wī 'tōwli "nēn waa 'vī 'nan 'kū drē bē, -nyrēn 'nan, 'yalē -tēnōn nēn -leglizi 'jī Zeruzalēm bē, tē 'kū 'cī 'e 'san o -man dī! En 'wī zīē 'an yīē 'trōa -a drēdī da tīglī.

Pōl 'wī 'tō Pīēri man

¹¹ "Bē -sru, zī Pīēri 'lū 'fla nēn waa laabo Antiōs bē -a da bē, maan drē wī 'sū "jī min pēēnōn yīē man. Kōō 'wī nēn yaa drē bē e 'ka "yī "fo "dī. ¹² Fē nēn maan ve zīē -yēē cī 'nan, zī Pīēri 'lū 'e tēdē bē, Zozinōn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē, -wēē fēnūn -blē waa. 'Pian zī Zuif 'nōn -mienun 'sī Zaji -va, o -ta bē, e klan -wlo. -A -nan nēn e cēēn Zozinōn zīē o man fēnūn -blidī -a. ¹³ Zuif 'nōn -mienun nēn Zozi 'va bē, "o drēdī 'sīa "nyian -wli dī "le Pīēri -le 'wī 'zū. En Barnaba "e "fō 'wū o va 'wī 'wli dī zīē -a drēdī -a.

¹⁴ Zī maan 'yī 'nan, o 'ka Bali -le -sī tīglī da dīē, ēn maan 'lē cēēn Pīēri lē Zozinōn pēēnōn yīē man. Maan 'vī -yrē 'nan: «Zuif min nēn yīa. 'Pian -tē i -ta 'e tēdē bē, yī'a 'wī drēle "le Zuif min -zū dī, ēn yī'a 'ta wōlēa Zuif 'nōn 'le -pei da dī. 'Bē nēn 'gūē, minnūn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē, i ya "vale 'nan 'o 'wī drē "le Zuif 'nōn 'zū. Tē 'i drē zī "fo "dī!»

¹⁵ 'Wī 'kpa nēn, 'kū "ya wō Zuif 'nōn 'a. Kū 'ka 'lēglōn 'pee -jī minnūn nēn wa'a 'ta 'wōla Moizi -le -pei da dīē, waa "fo "dī. ¹⁶ 'Pian kūa -tōa 'nan, 'ta wōladī Moizi -le -pei da min 'bō 'le 'plēblē 'a bē, -a man 'cēē Bali min 'siala 'e 'le min tīglī 'a dī. Min nēn e yī -tēala Zozi Crizi da bē,

-a 'bɔ nɛn Bali -a "siala min tɪɣlɪ 'a. -Yee "wɛan nɛn 'kɔ 'bɔ nɛn Zuif 'nɔn 'a 'gʊɛ, kɔ yi -tɛra Zozi Crizi da. Kɔ yi -tɛra "da 'nan, -e Bali 'e 'kɔ 'sia min tɪɣlɪ 'a 'kʊɛ yi -tɛradɪ Zozi Crizi da man, 'pian wa'a vɪɛ 'nan kɔ 'ta 'wɔla Moizi -le -pei da -yee "wɛan dɪ. Kɔɔ 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪɣlɪ 'a dɪ.

¹⁷ ɛn 'kɔ 'bɔ nɛn Zuif 'nɔn 'a 'gʊɛ, -te kʊa -wɛɛman 'nan, Crizi -le "wɛan nɛn Bali 'e 'kɔ 'sia min tɪɣlɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, ɛn 'wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan min-nun 'kɔ "siala 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a bɛ, -a -ci nɛn 'nan Crizi 'kɔ drɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a? -Cɛjɛ, -njɛɛ "fo "dɪ. ¹⁸ 'Pian 'wɪ nɛn 'bɛ -taa 'an drɛlɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a bɛ, -nyrɛn 'nan, -pei nɛn 'an 'bɔ maan klu -sran 'ji bɛ, -te an 'li 'an da "nyian 'va "bɛ, te 'an 'fli drɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a.

¹⁹ 'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'an da dɪ, kɔɔ an -ka 'winun zɪɛ -yee "wɛan. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, an ya 'an 'belidɪ Bali -le vɛ -a. 'Kɔ 'vale Crizi -a kʊɛ drɛ min -tɔwɪlɪ "a, ɛn kɔ -ka yiba "plan da. ²⁰ -Yee "wɛan an 'ka "nyian 'an 'fli -ji 'trɛda dɪ, 'pian Crizi -lɔ nɛn an ci. 'Bɛ nɛn an ci 'trɛda 'gʊɛ, Bali -pɪ nɛn yaan 'yɪ 'yɪ, ɛn e wɪ "man e -ka 'an 'leji bɛ, -a da nɛn an yi -tɛala. ²¹ Ma'an Bali -le 'yi 'tua 'an 'pela koda dɪ. "Te 'ta wɔladɪ -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a man nɛn min dra tɪɣlɪ Bali 'lɛ bɛ, "te maan ve 'nan Crizi -ka 'wɪ "tun "man.

3

-Te min yi -tɛra Zozi da bɛ, Bali -a "siala min tɪɣlɪ 'a

¹ Galatɪ 'nɔn, 'cee 'wɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Tɪɛ 'e 'pɛ 'pa 'ka yra? Kɔɔ Zozi Crizi -le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, maan -ci 'vɪ 'cɛɛ 'wein 'va. ² E ya "le 'an 'wɪ 'tɔ laabɔ 'ka 'lɔ, -nyrɛn 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ -a man nɛn, Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ?» -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man, ɛn

ka yi -tɛra "da "bɛ, -yee "wɛan nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ. ³ -Mɛ "le "wɛan nɛn 'cee 'wɪ 'ci mandɪ a 'plɛblɛ? Ka 'ta wɔladɪ 'sia Bali -sru 'e tɛdɛ Bali lei -le 'plɛblɛ 'a. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka ya "vale 'ka 'le -sɛanla 'ka 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a. ⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa -nan 'yɪ bɛ, ya'a 'wɪ "paale 'ka 'ji dɔv? Maan -tɔa 'nan -a "nɛn 'ka 'fɔlɛ 'e "tun "dɪ. ⁵ An 'wɪ 'tɔwɪlɪ 'bɔ laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ, ɛn e 'lɛbo "fɔ winun drɛ 'ka yei?» -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man, ɛn ka yi -tɛra "da "bɛ, -yee "wɛan nɛn Bali 'winun zɪɛ -a drɛ 'ka yei.

⁶ 'Ka 'ci "nrɔn Abraam -le 'wɪ da -tɔ! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yi -tɛra Bali da, ɛn Bali -a 'sia min tɪɣlɪ 'a.»

⁷ -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, minnun nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, -wɛɛ cɪ Abraam kludanɔn tɪɣlɪ 'a. ⁸ 'Wɪ 'kpa, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali o "siala min tɪɣlɪ 'a 'wee yi -tɛradɪ 'e da man. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -tɔwɪlɪ 'bɔ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn Abraam lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«An -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.»

⁹ Abraam yi -tɛra Bali da, ɛn Bali -fɛa 'vɪ "man. 'Wɪ 'tɔwɪlɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a dra minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, -wɪɛ.

¹⁰ 'Pian minnun nɛn o ya "va 'nan 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn Bali 'e 'o 'sia min tɪɣlɪ 'a bɛ, Bali wei a 'e 'pladɪ o man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e Moizi -le -pei -tɔwɪlɪ "cɛ sɛɛ,

ɛn ya'a 'ta wɔlea "da "dɪɛ, 'wɪ 'e bɔ -a san man.»

¹¹ 'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min "siala min tɪɣlɪ 'a dɪ.

Kaa -təa zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn Bali -a "siala min tɪɣlɪ 'a bɛ,
yi -tɛradɪ Bali da man nɛn e 'belidɪ
ye.»

¹² 'Pian 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ
wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ,
yi -tɛradɪ Bali da "cɛɛ dɪ. Kɔɔ e ya
'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Bali -le 'fluba 'ji
'nan:

«Min nɛn e 'ta 'wɔla Moizi -le -pei -tɔ
wɪnun da,
ɛn ya'a -tɔwli "cɛ "srɛlɛ dɪɛ,
yaa man 'belidɪ ye.»

¹³ Bali wei -a 'e 'pladɪ -kaa man,
kɔɔ -ka'a 'ta wɔlɛa Moizi -le -pei da
'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian zɪ Crizi -ta bɛ, e
wɪ "man, ɛn Bali wei nɛn 'e 'pladɪ
-kaa man bɛ, -a "nɛn "wɪ bɔ "man -
kaa 'lɛji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali
-le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn minnun -a -tɛa
-e 'o -tin yiba "man "bɛ,
Bali wei a 'e pladɪ -a san man.»

¹⁴ Zozi Crizi -a drɛ zɪɛ, 'nan -e 'wɪ nɛn
Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan 'e dra bɛ,
'e drɛ minnun pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Bali
'e 'nan Abraam lɛ 'nan: «An -fɛa ve
'tɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.»
Minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Zozi
'bɔ da bɛ, lei 'saun nɛn Bali "e 'nan
'e -nɔan "minnun lɛ bɛ, e dra -wee
vɛ -a.

*'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan
'e dra bɛ, fɛ -tɔ 'ka -a lɛlɛa dɪ*

¹⁵ 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn
blamin -a dra bɛ, -a da nɛn 'an 'ci
nrɔn ɛn an "ta 'wɪ 'gɔvɛ -a ve. -Te
min 'e -zia paala tɪɣlɪ bɛ, min 'ka
'kɔlaman -e 'e fuila 'nan dɪ, ɛn min
'ka 'kɔlaman -e 'e 'pa "va "dɪ. ¹⁶ 'Wɪ
nɛn Bali 'e 'nan 'e dra Abraam 'lee
'e kluda min lɛ bɛ, -a -tɔwli "nɛn zɪɛ.
Bali 'ka -a vɪlɛ 'nan: «-a kludanɔn»,
"le min "kaga "le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ dɪ.
'Pian e 'nan: «'i kluda min», min
-tɔwli "le 'wɪ vɪdɪ -a. Min zɪɛ Crizi
nɛn. ¹⁷ 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve bɛ,
-nyrɛn 'gɔvɪ: Bali 'wɪ 'tɔ 'vɪ Abraam
lɛ, "le min 'e -zia "paala bɛ -yee 'wɪ
'zvɪ. Moizi -le -pei nɛn e 'bɔla lɛ -yaa
sinjɛn 'e 'ta le lɛ -fuba yaaga (430)
"bɛ -sru "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e -zia

zɪɛ -a fuila 'nan dɪ, ɛn ya'a 'kɔlaman
-e 'e Bali -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ Abraam
lɛ bɛ, -a klu -sran dɪ. ¹⁸ "Te 'ta wɔladɪ
Moizi -le -pei da man nɛn min -zia
zɪɛ -a ye bɛ, "te maan ve 'nan, ya'a
-zia zɪɛ -a yɪlɛ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e
'cɛn bɛ -a man dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ
'e 'cɛn, -yee "wɛan nɛn Abraam -zia
zɪɛ -a 'yɪ.

*-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -pei -tɔ
minnun lɛ?*

¹⁹ -Te 'bɛ a zɪ bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn
Bali -ta -pei -tɔ wɪnun -a "nyian? E -
ta -a 'nan, -e min 'e 'wɪ nɛn ya'a Bali
ci sɔa dɪɛ, -a -tɔ. -Peinun zɪɛ, -wɛɛ
cɪ -trilii 'vaa, ɛn Abraam kluda min
bɛ, e -ta. 'Wɪ nɛn Bali 'e 'nan 'e dra
Abraam lɛ bɛ, min zɪɛ -yee vɛ nɛn. -
Peinun zɪɛ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji
bɛ, -wɛɛ -tɔ minnun lɛ, ɛn min -tɔ 'bɛ
'tɔ Bali -le 'pasianɔn 'lee minnun 'bɔ
yei. ²⁰ 'Pian 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e
dra Abraam lɛ bɛ, Bali 'bɔ 'bɛ tin 'ba
-yrɛ 'e 'bɔ 'a. Min -tɔ 'ka 'tɔlɛ o yei "dɪ.

²¹ -A -ci nɛn "mɛn 'nan, Moizi -le
-peinun bɛ, e 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e
dra Abraam lɛ bɛ, -a baaman -ji? -
Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. "Te Moizi -le
-peinun zɪɛ e 'belidɪ -nɔan "min lɛ
bɛ, "te maan ve 'nan, Bali min "siala
min tɪɣlɪ 'a 'ta wɔladɪ "da "man.
²² 'Pian e 'ka zɪ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -
tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: 'Tɛdanɔn
pɛɛnɔn 'ta a 'e "fluladɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ.
ɛn zɪ 'kɔ -kaa drɛ 'lɔɔ -e -kaa 'sɔ -yrɔ
"bɛ, -nyrɛn 'nan -kaa yi -tɛra Zozi
Crizi da, -e 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, e dra
Abraam lɛ bɛ, 'e drɛ -cee vɛ -a.

²³ 'Pian tɔ nɛn te Bali 'ka tian yi
-tɛradɪ Zozi da ci 'silɛ -cɛɛ dɪɛ, te -
kaa ya -kaa -mɛan drɛdɪ Moizi -le -
pei -lɔ. ²⁴ -Pei zɪɛ 'e yɪɛ 'tɔ 'ka 'va -
trilii, ɛn Zozi Crizi -tadɪ 'bɔ. E drɛ
zɪɛ 'nan -e -cee yi -tɛradɪ Zozi 'bɔ da
man nɛn Bali 'e -kaa 'sia min tɪɣlɪ 'a
'e 'lɛ. ²⁵ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ Zozi 'ta, ɛn -kaa
yi -tɛra Zozi 'bɔ da. -Yee "wɛan -kaa
'ka "nyian -kaa -mɛan drɛdɪ Moizi -
le -pei -lɔ dɪ.

²⁶ 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'cee yi -tɛradɪ
Zozi da -le "wɛan, ka ya Bali -le

'nennun -a, koo 'ka 'bo 'lee Zozi Crizi be, ka dre min -towli "a. ²⁷ Bali 'be 'ka -batize dre, -yee "wean ka dre min -towli "a 'ka 'vale Crizi -a, en ka Crizi 'kole 'wo 'ka da. ²⁸ -Te Zuif min nen 'yia oo, en -te i 'ka Zuif min -a di oo, -te noan nen 'yia oo, en -te i 'ka noan -a di oo, -te -klonmon nen 'yia oo, en -te lumon nen 'yia oo, ka 'ka 'ka 'cendi 'e cin man di. Koo ka 'bo 'lee Zozi Crizi be, ka dre 'sien min -towli "a. ²⁹ Ka ya Crizi -le ve -a, -yee "wean ka ya Abraam kludanon 'a, en -zia nen Bali "e 'nan, 'e -noan Abraam kludanon le be, e ya 'cee ve -a.

4

¹ 'W1 nen maan 'nan 'an ve 'cee be, -nyren 'gu, 'nen nen 'e "ti -zia -ble be, tu nen e ya tian "wennon be, e ya "le noan -le 'w1 'zv, 'pian te -a -blinan nen 'e "ti -zia 'bo 'a. ² Tu nen e ya tian "wennon be, minnun 'be "paala, en -wee 'leji w1 dra -trilii, -e tu nen -a "ti -a koon be, 'e 'bo. ³ -A -towli 'be dre "nyian -cee ve -a. Tu nen -ka'a tian Crizi -tole die, te -kaa ya "le 'nen "wennon 'zv, en -kaa ya 'trada fenun 'pleble pegenon 'lo noan -a. ⁴ 'Pian zi tu nen Bali -a koon be, e 'bo be, en Bali 'bo 'yee 'nen 'pa 'sia 'trada. 'Nen zie, lumon 'be -ya, en e 'ta 'wola Zuif 'non 'le -pei da, ⁵ 'nan -e 'e minnun nen o ci -pei zie -yee noanba -ji be, 'o 'si 'w1 'ji. Yaa dre zie, 'nan -e Bali 'e -kaa dre 'yee 'nennun -a.

⁶ Fe nen yaa -koonman 'nan, ka ya -yee 'nennun -a be, -nyren 'nan, lei nen, Bali -le 'nen zie -yoo "be, -a -towli "nen Bali -a -nyran -kaa 'ji. Lei zie -yee -maan -kaa ve Bali le 'nan: «'An "ti -baba.» ⁷ 'W1 'kpa nen, i 'ka "nyian fe -tu -lo noan -a di, 'pian i ya Bali -le 'nen 'a. I ya -yee 'nen 'a -le "wean, fe pegenon nen yaa 'pla 'yee 'nennun -le ve -a be 'yie ve nen.

Galati 'non 'le 'sidi Zozi -sru "naan Pal man

⁸ 'E tedē te ka'a tian Bali toa die, te ka ya fenun nen min o -paan en o 'ka Bali tighl 'a die -wee noannun

-a. ⁹ 'Pian 'be nen 'gve, ka Bali -to "men. -A 'kpa tighl 'ji be, Bali 'be 'ka 'to. Ka'a 'kolaman paan -e 'ka 'li 'ka da "nyian 'trada fenun va di! -Wee 'pleble 'le 'ka "man "di, en fe -tu 'ka -wlo -e 'o -non min le di! -Me "le "wean nen ka ya "vale 'ka dra "nyian -wee noan -a? ¹⁰ Ka yi -mienun 'lee mlen -mienun 'lee tu -mienun 'lee le -mienun 'si 'va, en ka ya 'ka 'ladi 'o da. ¹¹ 'Cee nyen a 'an 'ji 'nan, 'men 'nyranman pegenon nen maan 'pa 'ka 'va be, -a "nen 'fu 'e "tun.

¹² 'An "bu1 Zozinon, an 'ka tru "baa 'nan, 'ka dre "le 'men 'w1 'zv. Te 'ka -wee 'nan 'ta woladi -pei -to winun da man nen Bali 'e 'ka 'sia min tighl 'a di! -A -cin -e 'kon 'ka 'ji 'nan, tu nen an ya 'ka 'va be, an 'w1 dre "le 'cee 'w1 'zv. Ma'an lale -pei -to winun man di. Tu zie -a man nen an Bali -le 'w1 'nonnon 'v1 'cee, en ka'a 'w1 drele 'men -wli di "di. ¹³ Kaa -toa 'nan, Bali -le 'w1 'nonnon tedē vnan 'cee be, -ce 'be 'lv 'maan. ¹⁴ 'Men -ce 'bo zie yaan dre "le te 'ka -pli 'an man di. 'Pian ka'a 'le 'yi 'senle 'men "wean di, 'ka yie 'to 'an 'va. En "nyian kaan 'sia tighl "le Bali -le 'pasianon nen laji be -a -tu -le 'w1 'zv, -te 'be "cee di, "le Zozi Crizi 'bo 'le 'w1 'zv. ¹⁵ Tu zie -a man be, te ci "nrandi -dan a 'ka 'lo. En 'be nen 'gve -me 'be dre 'cee? Maan ve 'ka man 'nan, tu zie -a man be, ka -kolaman paan fe a "le 'ka yie 'le 'w1 'zv be, kaa "sia 'ji -e 'ka -non 'men. ¹⁶ 'Pian 'be nen 'gve, ka ya 'an sianan 'ka 'nanmanzan 'a, an 'w1 tighl ve 'cee -le "wean.

¹⁷ Min -mienun 'be 'ka -klanman 'w1 'nonnon 'pee vidi -a 'cee. 'W1 nen waa dra zie, e 'ka 'yi "di. O ya "vale 'ka koda -to 'an 'va -e 'ka lea 'o man. ¹⁸ 'W1 nen e ci "yi "be, -nyren 'nan, te an ya 'ka yei oo, en te an 'ka 'ka yei "di oo, min 'e 'ka klan 'w1 tighl vidi -a 'cee.

¹⁹ 'Men 'nennun, 'cee "wean an ya "nyian 'an yra ynan. An ya "le lumon nen e -fo -srnan be -yee 'w1 'zv. An ya "vale 'ka dre Crizi -srnan tighl 'a. ²⁰ E dra 'men "le te an ya 'ka

yei "nun, -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ 'an 'bɔ 'a. Kɔɔ 'wɪ 'bɔ nɛn 'an vɪ "nyian 'cɛɛ bɛ ma'an tɔa dɪ.

Pɔl Aga 'lee Sara -le 'wɪ 'vɪ

21 Kaa nɛn ka ya "vale 'ka 'wulo wo Moizi -le -pei -tɔ wɪnun wlu bɛ, 'wɪ nɛn -pei zɪɛ yaa 'vɪ bɛ, ka'a manlɛ dɔv? 22 Moizi -le 'fluba 'ji bɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: Abraam -le 'nɛnnun a "fli. Waa -tɔ -ya o 'vale 'e nan -le nɔan nɛn waa laabo Aga bɛ -a. ɛn waa -tɔ -ya o 'vale 'e nan Sara -a. Sara 'ka nɔan -a dɪ. 23 -A nan -le nɔan Aga "e 'nɛn 'ya blamin ci 'sɔ wɪ da. 'Pian Sara "e 'ya 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra -yrɛ "bɛ -a da.

24 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -kɔnnɛn "nɛn Bali -a -fɔ -cɛɛ. -A -ci nɛn 'nan, lɪmɔn "fli zɪɛ o ya "le ci bɔ wɪ -tɔdɔv "fli 'zv. -A nan -le nɔan Aga bɛ, -yɛɛ ci "le 'wɪ nɛn Bali 'lee 'yee minnɪn ci 'bɔ "da Sinai pɔn da bɛ -yee 'wɪ 'zv. Minnɪn zɪɛ, o ya nɔannun -a "le Aga -le 'nɛnnun -le 'wɪ 'zv. 25 Aga a "le Sinai pɔn nɛn Arabi 'leglɔn 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zv. ɛn e ya "nyian "le Zeruzalɛm nɛn -nan cɛɛgɔ yi -a bɛ -yee 'wɪ 'zv, kɔɔ -a da minnɪn a nɔannun -a Moizi -le -pei -lɔ. 26 'Pian Zeruzalɛm nɛn laji bɛ, 'bɛ 'ka nɔan -a fɛ -tɔ -lɔ dɪ. -Yɛɛ ci -kaa "bɔ "a. 27 -Yee 'wɪ a 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Lɪmɔn nɛn 'yie 'nɛn "ka "dɪɛ, 'i 'ci -taa "nranlɛ. Yi'a 'nɛn 'yadi -le ci "yaa -tɔlɛ dɪ, 'pian i -taa ci "nran "dre "fɔlɛ. 'I 'sran 'si 'i -sru, 'pian 'i 'ci -taa "nranlɛ, kɔɔ 'yie 'nɛnnun -taa "kɔnlɛ "kaga e "mlian tɔ nɛn i ya 'i 'sran wlu bɛ -a da.»

28 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'cɛɛ ci "le 'nan Izak -le 'wɪ 'zv, kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e dra bɛ, -a da 'nɛnnun nɛn 'kaa. 29 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'nɛn nɛn waa -ya blamin ci 'sɔ wɪ da bɛ, e 'tɛ 'pa 'nɛn nɛn waa -ya Bali lei -le 'wɪ da bɛ -a da. -A -tɔwli 'bɛ dra tian 'gɔ. 30 'Pian -mɛ "wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji? E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «'I nɔan lu -pin 'o 'vale 'e 'pɪ -a!

Te nɔan ci 'nɛn 'lee 'trɛ 'wɛlɛ 'ci 'nɛn 'o 'trɔa 'o "tɪ -zia da "fo "dɪ!» 31 'An "bɔvɪ Zozinɔn, -cee vɛ bɛ, -kaa 'ka nɔan ci 'nɛnnun -a dɪ, 'pian -kaa ya 'trɛ 'wɛlɛ 'ci 'nɛnnun -a.

5

Zozi Crizi -kaa 'si -pei -le 'plɛblɛ 'wlu

1 Crizi -kaa 'si 'wɪ 'ji 'nan, -e -kaa vilɛ -kaa kɔn fɛ -tɔ -le nɔanba -ji dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, te 'ka 'fli 'tɔ -e min 'e 'ka drɛ "nyian -pei -le nɔan -a dɪ!

2 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yrɛ! 'An 'bɔ Pɔl, maan vɛ 'cɛɛ 'nan, -te kaa wɛɛ 'nan 'ka -fɔa "klɔnmɔn -va bɛ, 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, ka'a "nɛn 'ble "fo "dɪ. 3 ɛn min oo min nɛn e -fɔ -klɔnmɔn -va bɛ, maan vɛ -a san lɛ 'nan, 'e 'ta wɔla -pei -tɔ wɪ -tɔdɔv pɛɛnɔn 'bɔ da. 4 Kaa nɛn kaa -wɛɛman 'nan, 'ta woladɪ Moizi -le -pei da man nɛn Bali 'e 'ka "sia min tɪglɪ 'a bɛ, 'ka 'fli "cɛan Crizi man, ɛn "nyian Bali -le "yi "nɛn, yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, ka cɛɛn "man.

5 'Pian 'kɔvɛ vɛ bɛ, 'kɔ 'bli a da 'nan, 'kɔvɛ yi -tɛradɪ Zozi da -le "wɛan, Bali 'kɔ "siala min tɪglɪ 'a. Bali lei 'saun 'bɛ 'maan 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'kɔ 'ji. 6 -Te min 'lee Zozi Crizi drɛ min -tɔwli "a bɛ, -te -a san -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya 'e "tun. ɛn -te ya'a 'fɔlɛ -klɔnmɔn -va dɪ oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'wɪ nɛn Bali ci "va "bɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e yi -tɛra Zozi da, ɛn 'e -ci -kɔɔn min yidɪ "yi "a!

7 'E tɛdɛ bɛ, kaa pou 'sia "yi! -Tɪɛ drɛ, ɛn ka 'ka "vale 'ka 'ta wɔla "nyian 'wɪ tɪglɪ zɪɛ -a da dɪ? 8 'Wɪ nɛn waa 'vɪ 'cɛɛ ɛn ka 'sia "da "bɛ, ya'a 'sia Bali nɛn e 'ka laabɔ bɛ -a va dɪ. 9 -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan: «Stɪ 'wɛlɛ -tɔwli min 'she pɛɛnɔn "tranman!» 10 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, an yi -tɛala Min-san Zozi Crizi da, -yee "wɛan 'an 'bli a "da 'nan, 'wɪ nɛn maan 'vɪ bɛ, -a -sru "nɛn ka -taa -sɔɔnlɛa. ɛn maan -tɔa 'nan, min nɛn e -ta 'ka 'ci lilɛa bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -a san lɛ.

11 'An "bui Zozinon, minnun -a 'wi 'nan, an -fodi -klonmon -va 'wi ve tian minnun le. "Te 'wi 'kpa nen be, -me "le "wean nen Zuif 'non 'te "paa 'an da "men? 'Pian e 'ka 'wi 'kpa -a di. Crizi -le -ka nen yaa 'wu yiba "plan da be, -a 'wi nen maan ve minnun le, en 'wi zie e "naan o man. 12 Minnun nen o -toa 'ka man 'nan, 'ka 'fo -klonmon -va be, 'o 'ku 'o 'fli 'sa! 'Be "yi mlin.

Te 'ka 'ta wola blamin ci 'so wi -wliidi -sru "di, Bali ci 'so wi nen 'ka dre!

13 'An "bui Zozinon, Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka vule 'ka 'kon fe -tu -lo non -a di. Te 'ka 'pa 'wi zie -a da, -e 'ka blamin ci 'so wi -wliidi "dre di! 'Pian 'ka cin yidi "yi "a nen, 'ka cin man wi dre! 14 -Yee ci Bali -le -pei -to winun pemon 'le soodi -a. Koo e ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«'I boezan -tu yi "yi "le 'yie 'wi 'zu!»

15 'Pian -te ka dre "le -plennun -le 'wi 'zu, en 'she srnan nen kaa -te be, 'ka dre "yi, "togo 'ka cin -tee.

16 -Yee "wean maan laabo 'ka 'lo 'nan: 'Ka 'ta wola Bali -sru -yee lei 'saun 'le 'pleble 'a! -Te kaa dre zie, ka -kolaman blamin ci 'so wi -wliidi 'klidi -a. 17 Koo blamin ci 'so wi -wliidi "be, Bali lei 'ka -a ye "yi "di. En fe nen Bali lei -a ye "yi "be, blamin 'ka ye "yi "di. -Yee ci 'nan, Bali lei ci 'so wi 'lee blamin ci 'so wi -wliidi "be, o yei 'ka -a ble di. -Yee "wean ka'a 'kolaman -e 'ka 'wi nen ka ci "va "be -a dre di. 18 'Pian -te Bali lei 'saun 'be -si -koonman 'cee be, te -pei -le 'pleble 'ka "nyian 'ka da di.

19 Blamin ci 'so wi -wliidi "be, -kaa -toa 'e pemon. Nyinnandi li 'lee 'konnen -a te wa'a o cin 'pale die, e ya -tu. En 'wi nen e min "tri -toa Bali 'le be, -a dredi a -tu. En -konnen -weedi "kaga 'lee li -weedi "kaga "be e ya -tu. 20 En yiba "minnun -pandi a -tu, en 'bui 'fodi a -tu, en 'nandi min man a -tu, en 'wi 'blidi a -tu, en man budi a -tu, en 'bli 'fodi min ji a -tu, en boe "blidi a -tu, en 'cendi 'e cin man, te min yei 'ka -a ble die, e ya -tu. 21 En 'nandi min man min lo fe

-le "wean be, e ya -tu, en min -le 'fli -nandi -wen mlini le 'lee "fedinun le a -tu, en 'wi 'wliidi "pee dredi a -tu. 'Wi pemon zie -a dredi 'ka "yi "fo "di. Maan 'vi 'cee 'e 'ceni 'va, en an 'wi "paala "nyian 'cee 'nan, min oo min nen e 'winun zie -a -tu dra be, ya'a 'ko Bali -le mingonnen tredi di.

22 'Pian -te Bali lei 'saun 'be min "paala be, zi -a "nen bala 'gu: -A san min ye "yi, en -a san ci "nranman, en -a san man ya flu, en -a san 'e 'man -seanla 'wi 'ji, en -a san a min 'kpa 'a, en -a san ci a "yi, en min yi -teala -a san da. 23 -A san a "min -troo -a, en -a san -kolaman 'e 'fli 'pladi -a. 'Wi pemon zie, -a -towli 'ka -pei -tu sre wi -a di. 24 Minnun nen o dre Zozinon -le ve -a be, o 'bo 'ci 'so winun -wliidi "be, wo 'tre 'ji. E ya "le -a -peindi -zu yiba "plan da.

25 Bali lei 'saun 'be 'belidi -non -cee, -yee "wean -a 'bo nen 'e -kaa 'pla! 26 Te -kaa 'fli -koon "di! En te -kaa boezan -tu 'le -weela di! En te -kaa man bu -kaa boezan -tu -va di!

6

'Ka "yi "dre 'ka cin le!

1 'An "bui Zozinon, -te ka 'bo 'ka "bui Zozizan 'tu man, te e ya 'wi 'wliidi "drenan be, kaa nen Bali lei 'saun 'be 'ka "paala be, 'ka 'pa "va -e 'e -soonla -si tighi da! 'Pian 'ka dre -troo! En 'ka yie 'to 'ka 'fli -va, "togo 'ka 'bo nen 'ka dre 'wi 'wliidi "drenan 'a. 2 'Wi oo 'wi nen e 'bo 'ka "bui Zozizan 'tu man be, 'ka 'pa "va! -Te kaa dre zie, te ka ya 'ta wolanan Crizi -le -pei da. 3 Maan ve 'cee 'nan, -te min 'e 'fli 'sia 'nan 'e 'kpa "mlian 'e "bui Zozizan 'tu da be, te e ya 'e 'bo 'fli see "paanan, koo -a tighi da be -a 'bo "nyian "e 'ka 'wo fe -tu -a di. 4 'Pian min 'e 'bo 'fli dre wi -nanjen! -Te -a dre wi a "yi "be, te -a 'bo 'le ci "nran nen. Te 'e 'fli dre wi -koon 'e boezan -tu -le ve man di! 5 Koo zi min -tu 'wi dre be, -a da 'sinan nen e -taa -a 'pale.

6 Min nen o Bali -le 'wi 'nonnon "paaman 'ji "be, -a san zie fe pemon

nɛn yaa ye bɛ, 'e min nɛn yaa "paa-man "ji "bɛ -yee "nɔn.

7 Te 'ka 'fli see "paa dɪ! Wa'a Bali sɛɛ wo dɪ. 'Ka -tɔ 'nan, fɛ nɛn min -a -fɔ 'trɛ 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -tɛa. 8 Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan blamin cɪ 'sɔ wɪ -wɪdɪ "bɛ, -te -a 'bɔ nɛn min -a drɛ bɛ, -a "nɛn "nɛn -kadɪ -a. ɛn 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a -kɔnman min lɛ bɛ, -te -a 'bɔ nɛn min -a drɛ bɛ, -a san -a "nɛn "ble 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛ -a yɪdɪ -a. 9 -Yee "wɛan, te -kaa "koe 'e 'si -kaa da 'wɪ "yi "drɛdɪ -a dɪ! Kɔɔ -te -kaa 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪɛ, -kaa "nɛn "ble te -a tɔ 'bɔ. 10 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪɣɪ 'a, -yee "wɛan -te -a -nan a -kaa 'lɔ bɛ, -kaa "yi "drɛ min pɛɛnɔn lɛ, 'pian -kaa 'sia -kaa "bɔɪ Zozinɔn da!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran 'wɪ 'pladɪ -a

11 Fluba 'le 'srannan 'gɔɛ, mɛɛn 'bɛ 'crɛn -tɛa 'an 'bɔ 'a. Kaa -kɔnnɛn "ye -a 'wlɛ -dandan man.

12 Minnun nɛn o ya "vale 'nan 'o "sɔa minnun lɛ bɛ, -wɛɛ -tɔa 'ka man 'nan, 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va. Waa dra zɪɛ 'nan, "tɔgɔ Zuif 'nɔn 'o 'tɛ 'pa 'o da Zozi 'le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ vidɪ man. 13 Minnun 'bɔ zɪɛ, o ya 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va, 'pian wa'a 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun pɛɛnɔn 'bɔ da dɪ. O -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va, -e 'o plɔ nɛn waa 'pla 'ka man bɛ -a -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

14 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, -kaa san Zozi Crizi -le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ 'saza 'a nɛn "an 'fli -kɔnman. Zozi 'le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -yee "wɛan 'wɪ nɛn 'bɛ cɪ 'trɛda 'wɪ 'a zɪɛ, "mɛɛn ye 'wɪ "tun "a, ɛn 'trɛda 'wɪnun zɪɛ 'o 'va zia bɛ, an drɛ min -kadɪ -a. 15 -Te min -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya 'e "tun. ɛn -te min 'ka 'fɔlɛ -klɔnmɔn -va dɪ oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'bɛ nɛn 'bɛ cɪ 'wɪ -dan -a bɛ, -nyrɛn 'nan Bali 'e -kaa drɛ min -trɛ -a. 16 Minnun pɛɛnɔn nɛn waa -wɛɛman 'nan yi -tɛradɪ Zozi da man nɛn Bali 'e 'o 'sia min tɪɣɪ 'a bɛ, Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn -wlɛ. -Wɛɛ cɪ Izraɛl 'nɔn tɪɣɪ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ waa.

17 An 'wɪ pɛɛnɔn 'cɪ 'vɪ 'cɛɛ 'va, -yee "wɛan te min -tɔ 'e "koe "nyan wɪ pee -nɔn "nyian 'mɛn dɪ! Kɔɔ an yra 'yɪ "kaga Zozi 'sudɪ -le "wɛan, -a plɔnɔn nɛn 'an man 'gɔ.

18 An "bɔɪ Zozinɔn, -kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va. Amen!

'Fluba nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Efez 'nɔn lɛ

¹ 'An 'bɔ Pɔl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ Bali -le minnun nɛn Efez 'fla bɛ -wɛ. Zozi Crizi 'lee 'ka 'bɔ bɛ, ka drɛ min -tɔwli "a, ɛn 'ka 'pɛ -sru 'ka 'e tɔadi -yee 'wɪ 'ji dɪ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Bali 'tɔ 'bɔ 'yi "nɛn yaa drɛ -cɛɛ bɛ -a man

³ -Kaa Bali 'tɔ 'bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a, ɛn -yɛɛ fɛa 'vɪ -kaa man. E cɪla Zozi Crizi -va ɛn "yi 'tɔ 'tɔdʊ pɛɛnɔn nɛn -yee lei 'saun 'lɔ bɛ 'e drɛ -cee vɛ -a laji lou.

⁴ Te Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, ɛn e -kaa 'si "va, ka drɛ Zozi 'le vɛ -a -le "wɛan. Bali -kaa 'si "va 'nan -e -kaa drɛ 'yee vɛ -a, -e 'tɔ 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ -kaa man -a 'lɛ dɪ.

Bali -kaa ye "yi "le "wɛan, ⁵ yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -kaa dra 'yee 'nɛnnun -a. E cɪla Zozi Crizi -va 'nan -e 'e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnun -a. Yaa drɛ "le zɪ e cɪ -a 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁶ Yaa drɛ 'nan -e -kaa 'e 'tɔ -dan vɪ 'yee "yi "man. "Yi zɪɛ yaa drɛ -cɛɛ -a -pɪ nɛn e 'sɔ -yrɛ tɪgɪ bɛ -yee "wɛan.

⁷ Zozi Crizi nyɛn nɛn e -sran bɛ, -yɛɛ -maan ɛn Bali -kaa 'si 'wɪ 'ji, ɛn e -cee 'wɪ 'wɪdɪnɔn fui. Bali -le "yi "bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ, -yee "wɛan nɛn yaa drɛ zɪ. ⁸ 'Wɪ 'kpa, Bali 'yee "yi "nɔn -cɛɛ 'e 'cɪladɪ "da. E 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -cɛɛ 'nan, -e -kaa 'yee 'wɪ 'ci man. ⁹ ɛn "nyian bɛ, -a 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e yɔɔdɪ blamin man bɛ, yaa ta 'bɔla -cɛɛ. -A -cin a Bali 'ji 'e 'cɛn 'nan, 'e -cɪala Crizi -va -e 'yee 'ci 'sɔ wɪ zɪɛ -a drɛ. ¹⁰ Tʊ 'le 'srandɪ -a nɛn e "cɛan 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man. ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -nyrɛn 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn laji bɛ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, Bali 'e o tre

'e cin man, -e o tazan 'e drɛ -tɔwli. -A 'bɔ nɛn Crizi -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, Zozi Crizi 'bɛ -maan, ɛn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra 'kʊ Zuif 'nɔn lɛ bɛ, yaa drɛ 'kʊvɛ vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a drɛ "le zɪ e cɪ -a 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹² Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e kʊv nɛn 'kʊ 'bli cɪ 'e tɛdɛ Crizi da bɛ, 'kʊv "wɛan Bali 'tɔ 'e drɛ -dan. ¹³ Bali cɪla Zozi Crizi -va, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'cee vɛ -a "nyian. Kɔɔ ka Bali -le 'wɪ tɪgɪ 'man, ɛn ka yi -tɛra "da. 'Wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -nyrɛn 'nan Zozi 'ka 'nan -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. Ka yi -tɛra Zozi da -yee "wɛan nɛn, Bali lei 'saun nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -nɔan "minnun lɛ bɛ, e drɛ 'cee vɛ -a. 'Ka -kɔnnɛn pladɪ nɛn 'nan, ka drɛ Bali -le vɛ -a. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, -te Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ bɛ, -yɛɛ cɪ "le fɛnɔn nɛn Bali -taa -a -nɔnlɛ -cɛɛ bɛ, -a va fɛ tɛdɛ -le 'wɪ 'zʊ. ɛn -yɛɛ -cɪ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, tʊ -fɔla "da "ji bɛ, Bali -kaa "sia 'wɪ 'ji "fɔ te fɛnɔn pɛɛnɔn zɪɛ o drɛ -cee vɛ -a. -Kaa Bali 'tɔ drɛ -dan 'wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -a man!

Pɔl Bali trʊ 'ba

¹⁵⁻¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'an 'bɔ "nyian, ma'an 'flian Bali muo "fɔdɪ -a 'cee "wɛan dɪ, ɛn an Bali trʊ "baa tʊ pɛɛnɔn man 'cee 'wɪ man. Kɔɔ an 'cee yi -tɛradɪ Minsan Zozi da 'wɪ 'man, ɛn maan 'man "nyian 'nan, ka Zozinɔn pɛɛnɔn ye "yi. ¹⁷ Bali nɛn -yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi -le Bali -a, ɛn -yɛɛ cɪ -kaa "tɪ "nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ -a bɛ, maan trʊ 'ba 'nan 'e 'wɪ 'tɔdɪ nɛn e "sia 'yee lei 'saun 'va bɛ, -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn 'e 'fli -kɔɔn 'cɛɛ, -e 'ka -tɔ 'kpa kɔɛgɔɛ. ¹⁸ ɛn maan trʊ 'ba "nyian 'nan, 'e 'ka yiɛ 'lɛ 'sʊ, -e 'ka 'wɪ nɛn 'ka 'bli a -yrɛ ɛn -yee "wɛan Bali 'ka laabʊ bɛ, -a -tɔ. ɛn "nyian fɛnɔn "kaga "nɛn Bali -a 'vɪ 'nan, 'e -nɔan 'yee minnun lɛ te -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -e 'ka -tɔ. ¹⁹ ɛn "nyian Bali -le 'plɛblɛ nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ, -e 'ka -yee -dan cɪ yi. -Yee 'plɛblɛ zɪɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e 'nyranman "paa -kaa nɛn -kaa yi -tɛra Zozi da bɛ -kaa man. ²⁰ -Yee

'pleble -towlı zıe, -a 'bɔ 'a nən e Crizi wluan -kanən 'va, en yaa -nyran 'e 'pe "yi" da laji lou. ²¹ Yaa drɛ zıe 'nan -e Crizi 'e 'kən lei -wlıdınun pɛənən 'lee fɛ pɛənən nən 'pleble a -yrɔ "be, 'lee fɛ pɛənən nən e min "paala be o da. 'Trɛda fɛ pɛənən be, -yɛɛ cı o da. Tɔ nən -kaa cı -ji 'gυe, -a -ji 'saza "cɛɛ e cı o da dı, 'pian tɔ nən e -taa 'lı be -a -ji oo, te -yɛɛ cı o da. ²² 'Wı 'kpa, Bali fɛ pɛənən 'pla Crizi cɛın wlu. Crizi 'bɔ nən fɛ pɛənən 'tazan -a be, Bali -a -tɔ -leglızi -wulo -a. ²³ -Leglızi 'nən 'bɔ 'be cı Crizi po -a. En Crizi nən e fɛ pɛənən 'nan 'si be, e -leglızi -ji 'fa 'yee "yi" a.

2

Crizi -le "wɛan belıdı a -kaa 'bɔ

¹ 'E tɛdɛ be, ka'a 'ta 'wɔla Bali wei da dı, en ka 'wı 'wlıdı "dra, -yee "wɛan Bali 'le 'va be, te ka ya 'ka 'kadı. ² Ka 'wı 'wlıdınun drɛ 'e tɛdɛ 'le 'trɛda minnun pɛənən 'zɔ. Ka 'ta 'wɔla Satan nən e -yɔ -wlıdınun "paala be, -a wei da. Satan zıe, -a lei 'be 'nyranman "paa minnun nən wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dıe waa. ³ En -kaa 'bɔ "nyian, -kaa ya 'e tɛdɛ 'le minnun zıe -wee 'wı 'zɔ. -Kaa 'fli -nən -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wınun -wlıdı "le. 'Wı nən e cı -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ 'a be, 'lee 'wı nən e -tɔala -kaa 'bɔ 'wulo -ji be, -a -sru "nən -kaa 'ta 'wɔla. Tɔ zıe -a man be, te -kaa ya Bali -le nyran -blıdı wlu "le minnun pɛənən 'le 'wı 'zɔ.

⁴ 'Pian Bali a 'e fadı min nyrında -a, en e -kaa ye "yi" 'bɔv. ⁵ -Yee "wɛan -kaa 'bɔ nən -cee 'wı 'wlıdı "le "wɛan -kaa ya -kaa kadı -a 'le be, e 'belıdı -nən -cɛɛ -kaa 'vale Crizi -a. -A -cin 'e 'kən -kaa 'ji 'nan, Bali -le "yi 'saza 'be -kaa 'si 'wı 'ji. ⁶ En "nyian -kaa 'vale Crizi -a, Bali -kaa wluan -kanən 'va, en e -kaa nyran 'e 'va laji lou. ⁷ E 'yee 'kpa kɔn -cɛɛ Zozi Crizi -ji 'nan, -e 'e 'yee "yi" nən -a -kɔn "manve "ka "dıe, -a -ci -kɔn tɔ 'le 'srannan.

⁸ 'Wı 'kpa, Bali -le "yi 'saza 'be -maan 'ka 'si 'wı 'ji. En 'ka 'sıdı 'wı 'ji zıe 'cee yi -teradı Bali da man nən

e drɛ 'cee ve -a. Ya'a 'sile 'ka 'bɔ 'va dı, 'pian Bali 'be "yi drɛ 'cɛɛ 'e "tun. ⁹ Bali 'ka 'ka 'sile 'wı 'ji 'wı 'tɔ nən kaa drɛ be -a man dı. Yaa drɛ zıe 'nan, -e min -tɔ 'e vıle 'e 'fli -kɔn -a 'wı 'a dı. ¹⁰ Bali 'bɔ 'be -kaa drɛ. En e -kaa drɛ min -trɛ -a Zozi Crizi -ji 'nan, -e drɛ wı "yinun nən Bali -a man drɛ 'e 'cɛn be, -kaa 'ta wɔla "da.

Crizi -le "wɛan be -kaa sɛn 'e cin va

¹¹ Kaa nən ka 'ka Zuif 'nən 'a dıe, Zuif 'nən -a ve 'ka man 'nan, ka 'ka 'ka 'fɔdı -klɔnmən -va dı. En waa ve 'o 'fli man 'nan, o ya 'o 'fɔdı -klɔnmən -va. E ya 'wı "tun "a, kɔp lɔ nən min -a 'pla o man 'e 'pe -a. Zı ka cı 'e tɛdɛ be, -a da nən 'ka 'ci "nrən! ¹² -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, tɔ zıe -a man be, te 'ka 'sizan 'wı 'ji 'ka "dı. En "nyian te Bali -le minnun be, ka 'ka o vanən 'a "fo "dı. En "nyian te 'wı nən Bali 'e 'nan, 'e dra 'yee minnun le be, e 'ka 'cee ve -a "fo "dı. En "nyian te ka ya 'trɛda 'e "tun, ka'a Bali tɔa dı, en 'ka 'bli 'ka fe -tɔ le dı. ¹³ Tɔ zıe -a man be, te ka ya 'ka 'sıdı Bali man -kɔbblı. 'Pian 'be nən 'gυe, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka drɛ min -towlı "a, en Crizi nyen nən e -sran be, -yɛɛ 'ka pli Bali man.

¹⁴ Crizi 'bɔ 'be -fɔdı -trɔɔ -nən -cɛɛ, Zuif 'nən 'lee minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dıe, e o drɛ 'leglɔn 'towlı "a. Nɔan nən "nən 'e pladı 'leglɔn "fli zıe o yei te e o "cɛan 'e cin man, en te e 'wı -fɔala o yei "be, yaa fui 'yee -kadı -a yıba "plan da. ¹⁵ Kɔp Moizi -le -pei -tɔ wınun 'lee 'e 'ta 'srɔnnun be, -a 'bɔ nən yaa klu -sran. E 'leglɔn "fli zıe o 'si, en e o -sɛn 'e cin va 'e 'va 'nan, -e 'o 'kɔn min -trɛ -a. ¹⁶ En "nyian -yee -kadı yıba "plan da 'bɔ 'a nən, e 'wı nən "nən 'leglɔn "fli zıe o yei "be, -a klu -sran. E o -tɛ 'e cin da 'kɔle 'towlı "ji, en e o yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale Bali -a.

¹⁷ En "nyian be, Crizi 'be 'ta 'sinan 'nɔnnən zıe -a 'palɛ minnun pɛənən le. E 'nan, Bali 'lee o 'bɔ be, 'wı 'ka "nyian o yei "dı. 'Sinan zıe, kaa nən ka 'ka Zuif 'nən 'a dıe, e ya 'cee ve -a.

En "nyian 'ku 'bɔ nɛn ku ci Zuif 'nɔn 'a bɛ, e ya 'kɔe vɛ -a. ¹⁸ -Yee "wɛan -kaa 'bɔ pɛɛnɔn bɛ, -te min a Zuif min -a oo, -te min 'ka Zuif min -a dɪ oo, Crizi le "wɛan bɛ -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ, -e -kaa -pli -kaa "tɪ Bali man -yee lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a.

¹⁹ 'Wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, -yee "wɛan kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, ka 'ka "nyian -pɛnɔn 'a dɪ, ɛn ka 'ka "le minnɔn nɛn o -blɪnɔn "ka "dɪɛ -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. 'Pian Bali -le minnɔn bɛ, ka drɛ o vanɔn 'a, ɛn ka drɛ -yee "kɔnnɛn 'nɔn 'a. ²⁰ 'Ka 'bɔ nɛn Bali 'ka 'si, ɛn e ci 'yee 'kɔn 'tɔnɔn. 'Kɔn zɪɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'bɛ ci cɛin -a, ɛn Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ ci 'kɔn zɪɛ -a -pɔ -fɔ -kɔlɛ 'plɛblɛ 'a. ²¹ -Yee -maan -e 'kɔn zɪɛ e wluan lou, te e ya 'e 'fɔdɪ 'e cin man fɛnyian, 'nan -e 'e drɛ Minsan -le 'kɔn 'saun 'a. ²² En Zozi Crizi 'bɛ -maan "nyian, ɛn ka drɛ 'kɔn zɪɛ -a -tɔvɛ -a, 'nan -e -kaa pɛɛnɔn -kaa drɛ Bali -le 'kɔn nɛn -a lei 'saun -nyɛanla 'ji bɛ -a.

3

'Nyanman nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ Pɔl -lɔ bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'an 'bɔ Pɔl, an Bali muo -fɔa. 'Ka 'tɔ 'ji nɛn an ya -pɔ 'kuin, kɔɔ an Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ.

² 'Yi "nɛn Bali 'bɔ -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan -e 'an 'cee -ci -kɔɔn "bɛ, maan -tɔa 'nan, kaa -nan wɪ 'man. ³ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪɛ, Bali 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn. -A 'bɔ nɛn an 'sia -a crɛn -tenan 'cɛɛ bɛ.

⁴ -Te kaa ta 'vɪ bɛ, kaa -kɔnnɛn "ye 'nan, 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ minnɔn -le vɛ -a, te -a -ci a 'e yɔɔdɪ o man bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ "mɛn "man dɪ. ⁵ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, Bali 'ka 'wɪ zɪɛ -a -nan -kɔɔnɛ minnɔn lɛ dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, Bali lei 'saun -a -nan kɔɔn Zozi 'le 'pasianɔn nɛn Bali o 'si "va "bɛ -wɪɛ. En yaa -nan kɔɔn "nyian Bali 'lewei vɪnɔn lɛ. ⁶ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, fɛ nɛn

Bali "e 'nan 'e -nɔan 'yee minnɔn lɛ bɛ, ɛn 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -wɪɛ "bɛ, minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o 'tɔ a "va. En minnɔn zɪɛ, 'o 'vale Zuif 'nɔn 'a bɛ, o drɛ 'kɔlɛ -tɔwɪli "le vɛ -a. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ ci Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa 'man bɛ -a. ⁷ En -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnɔn lɛ. Bali 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a nɛn e 'yee "yi zɪɛ -a -nɔn 'mɛn.

⁸ 'An 'bɔ nɛn an 'ka fɛ -tɔ -a Bali -le minnɔn yei "dɪɛ, 'an lɛ nɛn Bali "yi zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ. 'Wɪ "yi "nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ ɛn Crizi -a drɛ minnɔn lɛ bɛ -a 'bɔ nɛn. ⁹ Bali "yi zɪɛ -a drɛ 'mɛn "nyian 'nan -e 'an 'wɪ yɔɔdɪ 'bɔ 'ci 'si minnɔn pɛɛnɔn lɛ 'wein. Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ bɛ, e 'wɪ zɪɛ -a yɔɔ minnɔn man -a pou sianan 'li 'e 'cɛn, ɛn e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a. ¹⁰ Bali -a drɛ zɪɛ 'nan, -e tɔ nɛn -kaa ci -ji 'gɔvɛ, e 'wɪ yɔɔdɪ zɪɛ -a ta bɔla. Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -leglizi 'a nɛn yaa -ci -kɔɔnman laji fɛ pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɪɔ "bɛ, 'lee laji fɛ pɛɛnɔn nɛn e min "paala bɛ, -wɪɛ. ¹¹ Bali -a drɛ "le zɪ -a -cin ci -a 'bɔ 'ji 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Bali cɪla -kaa san Zozi Crizi, -va ɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ.

¹² 'Wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, -yee "wɛan -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -cɛɛ -e -kaa -pli Bali man, te "klan 'ka -kaa 'ji dɪ. -Cee yi -tɛradɪ Zozi da 'bɛ dra. ¹³ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, te 'ka "kɔe 'e 'si 'ka da 'mɛn yra yɪdɪ -le "wɛan dɪ! An ya 'an yra yɪnɔn 'nan -e 'ka "nɛn "blɪ -e 'tɔ -dan 'e drɛ 'cee vɛ -a.

Pɔl Bali trɔ 'ba

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛan 'an "pɔ -sɔɔnman -kaa "tɪ Bali wɪɔ. ¹⁵ -Yɛɛ ci 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'lee laji lou "bɛ -a san -a. ¹⁶ Fɛnɔn nɛn Bali lɔ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ. -Yee "wɛan an Bali trɔ "baa 'nan, -yee lei 'saun 'e 'nyranman 'pa 'ka man, -e 'ka "kɔe 'lee 'cee 'plɛblɛ 'e 'pa "da Crizi -sru 'ta wɔdɪ -ji. ¹⁷ Maan trɔ "baa "nyian 'nan, 'cee

yi -teradı Crizi 'bō da -a nen 'ka 'kōn tō pēēnōn man Crizi -lō. En maan trv "baa "nyian 'nan, yidi "yi 'saza nen 'e 'kōn 'cee 'wī pēēnōn drēdī pou sianan. ¹⁸ An 'wī pēēnōn zīē -a laabo Bali lō 'nan, -e 'ka 'vale Bali -le minnun pēēnōn 'a bē, yidi "yi "nen Crizi 'ka ye "yī "a bē, 'ka 'kōla -yee -dan ci mandī -a. ¹⁹ -Yee yidi "yi "nen e "mlian blamin -le 'wī 'tōdī da bē, maan laabo Bali lō 'nan, 'ka -kōnnēn "yī 'ka 'bō 'a. En Bali 'e drē -e 'ka 'kōn 'ka fadī Bali 'bō 'le -dan a.

²⁰ Bali nen -yee 'plēble 'bē 'nyranman "paa -kaa man bē, -koladī a -yrō, -e 'e 'wī drē 'e 'ciudadī "da. Fē -tō "ka -e -kaa laabv -yrō, en 'wī 'tō "ka -e -kaa ci "nrōn "da, te -a -pē 'ka 'sōa -a drēdī -a dī. ²¹ -Kaa Bali 'tō drē -dan! 'Wī nen Zozi Crizi -a drē bē -a man, Bali 'tō 'e 'kōn -dan -leglizi -ji! 'E 'kōn zīē 'lī 'trilīi! Amēn!

4

-Leglizi 'nōn a "le min -tōwli "le 'wī 'zō

¹ An 'bō nen, an ya -pō 'kuin Min-san -le nyranman 'padī man 'gōvē, 'wī pēēnōn nen Bali -a drē -cee vē -a bē, -yee "wēan an toba -fōa 'cēē 'nan, 'cee 'ta wō -pē 'e 'kōn "le min nen Bali -a laabv bē -yee vē zō. ² Te 'ka 'flī 'sia -dandan 'ka cin man dī! 'Ka 'kōn min -trōō -a! En 'ka 'man -sran 'wī 'ji 'ka cin va! En 'ka 'kōla 'ka cin va yidi "yi 'a! ³ Bali lei 'saun 'ka drē "le min -tōwli "le 'wī 'zō. 'Ka man -wēē -e 'ka 'fō "da zī, te -fōdī -trōō a 'ka yei.

⁴ Bali -kaa laabv 'nan, -e -kaa drē -yee minnun -a. -Yee "wēan -kaa drē 'kōlē -tōwli "a, en Bali lei nen -kaa 'lō bē, e ya -tōwli, en 'wī nen -kaa 'bli a -yrē "bē, e ya -tōwli. ⁵ -Kaa san a -tōwli. -Cee yi -teradı Crizi da bē, e ya -tōwli. En o -kaa -batize drē 'wī 'tōwli "man. ⁶ Bali a -tōwli. -Yēē cī -kaa pēēnōn "tī "a. E -kaa pēēnōn "paala. E -ciala -kaa pēēnōn 'va en 'e 'nyranman "paa. E -nyēanla -kaa pēēnōn 'ji.

⁷ -Kaa -tōdō pēēnōn bē, -kaa "yī -dan 'yī -cee vē -a, "le zī Crizi -a -nōn bē -yee 'wī 'zō. ⁸ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«"Yēē -kō lou "bē,

e fē pēēnōn klī, e o kuun.

En e "yinun -nōn minnun lē.»

⁹ -Te waa 'vī 'nan, e -kō lou "bē, -a -ci nen 'nōn? -A -ci nen 'nan, 'e tēdē bē, e sōōnla fēnan "tradra "nan. ¹⁰ Min 'bō nen e -sōōnla fēnan "tradra 'nan bē, -a min 'lein zīē -yēē kō "nyian labli 'ta lou "nun, 'dō -e 'e fē pēēnōn 'nan 'si. ¹¹ Min 'bō 'lein zīē -yēē "yinun drē 'yee minnun lē. Yaa -mie drē Zozi 'le 'pasianōn 'a, en yaa -mie drē Bali 'lewei vūnōn 'a, en yaa -mie drē Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vūnōn 'a, en yaa -mie drē minnun nen o yīē -tōa -leglizi -va, te o Bali -le 'wī "paaman o ji bē waa. ¹² Yaa drē zīē 'nan, -e 'o Bali -le minnun man wōv -e 'o 'yee 'nyranman 'pa, -e -yee -leglizi nen -a 'bō pō -a bē, 'e 'tō 'plēble. ¹³ 'Wī zīē -a drēdī -a nen, -kaa pēēnōn dra "le min -tōwli "le 'wī 'zō -cee yi -teradı Crizi da -ji. En "nyian bē, -kaa dra "le min -tōwli "le 'wī 'zō -cee Bali -pī 'bō -tōdī -ji. -Te e drē zīē bē, -a -nan nen -kaa -kōan "le min nen e -klōnmōn -fō bē -yee 'wī 'zō, en zī Crizi cī bē, min -taa -a yīē -kaa 'lō.

¹⁴ Yaa drē zīē 'nan, -e -kaa vīē -kaa kōn "nyian "le nannannun -le 'wī 'zō dī. Kōō nannannun lē nen minnun see "paa wūnūn ve -pē "yī 'lee -pē bō -a, -e 'o -sōōnla o -sru. Min see "paanōn zīē o ya -wīdī, en -dawli 'tō 'tōdō pēēnōn a o ji, -e 'o min 'si -si tīglī da. ¹⁵ 'Pian -cee vē bē -kaa 'wī tīglī vī, en -kaa cin yī "yī, -e -kaa trōla Crizi man. -Yēē cī -leglizi -wulo -a. ¹⁶ -Leglizi bē, Crizi 'bō pō nen. En -a man mēn -tōdō bē, klōda 'bē -maan 'o ya 'o 'fōdī 'e cin man. En miēnmiēnnun 'bē -maan "nyian 'o cin "kuan 'plēble. Zī man mēn -tō "e -kōla "wō bē, -a da nen e 'nyranman "paa en -leglizi nen Crizi 'bō pō -a bē e -tōa "klī, te e trōman, te yidi "yī "a -ji. Trōdī zīē, Crizi -va nen e "sia.

'Ka 'pe 'e 'si 'cee 'ta wv -pe ceje -sru!

17 Minsan nen an dre -yee ve -a be, -a 'to da nen an 'wi "paala 'cee 'nan: Te 'cee 'ta wv -pe 'e 'kon "nyian "le minnun nen wa'a Bali toa die -wee ve -zu di! 'O 'bo 'ci 'so winun -wli di -sru "nen o 'ta wo, te e ya 'wi "tun "a. 18 O "troen "a "yuyu, en o 'ka "va 'nan 'o Bali -toa "di. -Yee "wean 'belidi nen Bali a -non be, e ya o man -koo bli, en o ya klun va. 19 'Wi 'tv 'ka "nyian o tea 'yra -a di. 'O 'fli -non 'wi 'wli di "dredi le, en 'wi 'wli di 'to 'todb pegenon be, wa'a 'kaan -a dredi -a di.

20 'Pian 'cee ve be, 'wi nen waa paa 'ka 'ji Crizi da be, 'wi 'wli dunun zie -a -towli 'ka "va "di. 21 Maan -toa 'nan 'wi 'kpa, ka Crizi -le 'wi 'man, en o -yee 'wi paa 'ka 'ji. 'Wi nen waa paa 'ka 'ji zie Zozi 'le 'wi tigh nen. 22 Waa paa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'pe 'e 'si 'ka dre wi cejenun -sru. -Yee "wean 'ka drela "da! Koo te ka'a tian Zozi 'tole die, ka 'wi 'wli dunun dre "kaga te -a 'le 'srannan "nen -kadu -a. 23 'Be nen 'gve, e ya "le Bali lei 'saun 'e 'cee ci "nrondi pegenon lila 'e 'tre "fo. 24 En "nyian be, 'cee 'ta wv -pe 'e 'kon "le min -tre -le 'wi 'zv. Min zie Bali 'be dra -e 'e Bali 'sia 'e "pa 'ji. -A dre wi -kooan 'e 'sodi "ji, en e -kooan Bali -le ve -a "fo. En e 'ta wo Bali -le 'wi tigh da.

25 -Yee "wean 'ka 'si 'wlu 'sendi man, en 'wi tigh nen 'ka vi 'ka cin le! Koo -kaa pegenon -kaa dre 'kole -towli "man mennun -a. 26 En "nyian be, «-Te 'bli 'fo 'ka 'ji be, te 'ka 'wi 'wli di "dre di!» Te yide 'e 'fo "va 'cee 'bli 'fodi "ji "man di! 27 "Togoo -si 'e 'le 'su Satan le, -e 'e 'ka man yi. 28 En "nyian be, min nen e crin wo be, 'e 'si -a dredi man! 'Pian 'e 'nyranman 'pa, -e 'e "nen "fe -bli, te e 'yale -tenon "le -noan "nyian!

29 En "nyian be, te wei -wli di "towli 'e bala 'ka 'le "fo "di! 'Pian 'wi nen e min peenun "le 'wi "paa "va "be -a 'bo nen 'ka vi! En 'wi nen e "yi dra minnun le be, -a 'bo nen 'ka vi!

30 Te 'ka Bali lei 'saun 'ta dre -tradro di! -A 'bo 'a nen Bali 'ka -konnen 'pla -e 'e -kooan 'nan ka -kooan 'yee ve -a tu nen e 'ka "sia 'wi 'ji be, -a man.

31 -Yee "wean min man wi 'padi, 'lee 'bli 'fodi min ji, 'lee nyran siadi, 'lee 'wi 'bli di, 'lee min see wodi, 'lee 'wi 'wli di 'to 'todb pegenon be, te -a -towli 'e 'kon 'ka yei "fo "di! 32 'Pian 'ka 'kon 'kpa 'ka cin le, 'ka cin dra nen 'e 'ka 'te, en 'ka cin man wi 'ce "le zi Bali 'ka 'man wi 'ce Crizi -le "wean "be -yee 'wi 'zv.

5

1 'Wi nen Bali -a dre be, -a 'bo nen 'ka dre! Ka dre -yee 'nennun nen e o ye "yi "be waa. 2 -Yee "wean 'ka cin yi "yi "le zi Crizi -kaa 'yi "yi "be -yee 'wi 'zv! E -kaa 'yi "yi "le "wean, e wi "man en e -ka -kaa 'leji. E dre "le 'nan 'sraga nen yaa 'bu Bali le en -a -koei 'nonnon Bali ci 'so.

'Cee 'ta wv -pe 'e -kooan 'nan ka dre 'te 'san -le ve -a!

3 'Ka dre wi 'e -kooan 'nan ka dre Bali -le minnun -a! Nyinnandi li 'lee -konnen -a te wa'a 'o cin 'pale die, te 'e 'kon 'ka yei "di! En 'wi pegenon nen e min "tri -toa Bali 'le, 'lee min yie nen ya'a 'ciila fe da die, te -a -towli 'e 'kon 'ka yei "di! 4 'Widi min man -wli di, 'lee -blv wei -fodi, 'lee -see "wli di "wodi be, te -a -towli 'e 'kon "nyian 'ka yei "di! 'Pian 'wi nen e ci "le 'ka dre be, -nyren Bali muo "fodi -a. 5 -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, minnun nen o nyianla li 'lee -konnen -a te wa'a 'o cin 'pale die, 'lee minnun nen o 'wi nen e min "tri -toa Bali 'le be waa dra be, 'lee minnun nen 'o yie 'ka 'ciila fe da die, o -nyrannan 'ka Crizi 'lee Bali -le mingonnen 'trada di. Koo 'winun zie -a dredi be, e ya "le fe nen e 'ka Bali -a die, -a 'bo nen min -a 'su.

6 Te 'ka 'wi "man -e min 'e 'ka see "paa -e 'ka 'wi 'wli di zie -a -tu dre di! Koo minnun nen o 'ka "vale 'o 'ta wola Bali wei da di, en o 'winun zie -a dra be, Bali -le nyran -bli di a o

man-pennan. 7-Yee "wean te 'ka -fo o -sru "fo "di!

8 'E tedε be, ka 'bɔ te "ka "ya wo "nyian klun va. 'Pian 'be nen 'gʊε ka ya 'te 'san da, ka drε Minsan -le vε -a -le "wean. -Yee "wean 'cee 'ta wʊ -pε 'e -kɔɔn 'nan ka drε 'te 'san -le vε -a! 9 Min nen e ya 'te 'san da be, -a san 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn dra, ɛn -a san drε wɪ -kɔan e 'sʊdɪ 'ji, ɛn -a san 'wɪ dra min va e 'ci -a -tʊwli. 10 -Yee "wean 'wɪ nen e ci Minsan ci 'sɔ 'a be, 'ka man -wεε -e 'ka fa 'si sidɔ! 11 'Wɪ nen klun va winun -a ɛn ya 'a 'wɪ 'yi dra min ε diε, te 'ka drε di! 'Pian 'ka ta bɔla! 12 Kɔɔ 'wɪnun nen min -mienun -a dra 'e yɔɔdɪ be, -a -nan wɪ vidɪ min -tɛa 'yra -a. 13 'Pian -te Bali -le 'te 'san -a ta 'bɔla be, min -a ye 'wein. 14 ɛn fε pɛɛnɔn nen e -ta 'te 'san da be, -a 'bɔ "nyian "e "drε wo 'te 'san -a. -Yee "wean waa 'vɪ 'nan: «Yi -tɛzan 'i 'fuɔ!

'I 'wluan -kanɔn 'va, -e Crizi -le 'te 'san 'e 'i 'man drε 'wein.»

15 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε -yee "wean be, 'ka yiε 'tɔ 'ka 'fli -va! ɛn 'cee 'ta wʊ -pε 'e -kɔɔn 'nan, ka Bali -le 'wɪ -tɔa! Te 'ka 'wɪ drε "le minnun nen wa 'a 'o 'ci "nrɔnman Bali -le 'wɪ da diε -wee 'wɪ 'zʊ di! 16 Tʊ nen Bali -a -nɔn 'cee be, 'wɪ "yinun nen 'ka drε -ji! Kɔɔ tʊ nen -kaa ci -ji 'gʊε 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ 'fa "da. 17 -Yee "wean te 'ka 'wɪ drε "le -blɔnɔn 'zʊ dɪ, 'pian zɪ Minsan ci "vale 'nan 'ka 'wɪ drε be, 'ka man -wεε -e 'ka -tɔ!

18 Te 'ka 'wɛn 'mlin 'e 'ciɪla "da dɪ! Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔan drɛdɪ nen yaa "paa min lɔ. 'Pian 'cee vε be, Bali lei 'saun nen 'e 'ka 'pla "fo. 19 'Ka cin "koe "tɔ Bali -le 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a, 'lee Bali 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee "drenun nen Bali lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji be -a -fɔdɪ -a. "Drenun zɪε -a 'bɔ 'a nen 'ka Minsan 'tɔ bɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a. 20 -Kaa "tɪ Bali be, 'ka muo "fɔ tʊ pɛɛnɔn man, ɛn 'ka muo "fɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji, -kaa san Zozi Crizi 'tɔ 'ji.

Zozinɔn, 'ka 'wɪ drε 'ka cin va "yi!

Lumɔn 'lee 'e 'sran -le 'wɪ

21 'Ka cin wei man "yi! Zɪ ka "klandɪ Crizi -lɔ -ci -kɔɔn zɪε!

22 'Ka lumɔnnun be, 'ka 'ta wɔla 'ka 'sran wei da! -A -ci -kɔɔndɪ nen 'nan, ka 'ta wɔla Minsan wei da. 23 Kɔɔ -klɔnmɔn 'be 'e nan "paala, "le zɪ Crizi -leglizi "paala be -yee 'wɪ 'zʊ. -Leglizi 'be ci "le Crizi 'bɔ po -le 'wɪ 'zʊ, ɛn minnun nen -ji be, Crizi 'be o "sia 'wɪ 'ji. 24 -Leglizi 'nɔn 'ta wɔla Crizi wei da, -a -tʊwli "nen lumɔnnun 'o drε "nyian o -sran lε 'wɪ pɛɛnɔn 'ji.

-Klɔnmɔn 'lee 'e nan -le 'wɪ

25 'Ka -klɔnmɔnnun be, 'ka nannun yɪ "yi, "le zɪ Crizi -leglizi ye "yi "be -yee 'wɪ 'zʊ! Crizi wɪ "man ɛn e -ka -leglizi 'nɔn 'lɛji, 26 'nan -e -leglizi 'nɔn 'o drε Bali -le vε -a "fo. -A -batize drɛdɪ 'yi 'a, 'lee Bali wei vidɪ -a nen Crizi -leglizi drε 'saun Bali 'le. 27 Yaa drε zɪε 'nan, -e -leglizi 'e drε 'e 'bɔ 'le vε -a, te e "bia fɛnyian, te "tri 'ka "man "dɪ, te -a man 'ka 'e yrudɪ dɪ, ɛn te 'wɪ 'wliɪdɪ 'ka "man "fo "dɪ. 'Pian -e -leglizi 'e 'kɔn 'saun Bali 'le, te 'tɔ 'tʊ 'ka "man "dɪ.

28 Yidɪ "yi zɪε -a 'bɔ 'a nen -klɔnmɔnnun 'o nan yɪ "yi! Min nen 'e nan ye "yi "be, te 'e 'fli ye "yi. 29 Kɔɔ min -tʊ 'ka 'naan 'e 'bɔ 'fli man dɪ, 'e 'fli ci fε -wεεman, ɛn 'e yiε -tɔa 'e 'fli -va. Zɪ Crizi -a dra -leglizi lε zɪε.

30 -Leglizi 'bɔ 'be ci Crizi po -a, ɛn -cɛε ci -a man mɛnnun -a. 31 'Wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "man -e 'e pei 'fɔ 'e nan va, -e 'o drε min -tʊwli "a.»

32 'Wɪ -dan tʊ a 'e yɔɔdɪ 'wɪ zɪε -a -sru. "An -ci ve 'cɛε 'nan, zɪ Crizi 'lee 'yee -leglizi 'nɔn ci zɪε. 33 'Pian 'wɪ 'tʊwli zɪε e ya "nyian 'ka 'bɔ 'le vε -a. 'Ka -klɔnmɔnnun be, 'ka nan yɪ "yi "le zɪ 'ka 'fli ye "yi "be -yee 'wɪ 'zʊ! ɛn 'ka lumɔnnun be, 'ka 'sran 'sia min -a!

6

'Nɛn 'lee 'e "tɪ "le 'wɪ

1 'Ka nannannun be, [Minsan -le "wean be,] 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka

"bʊ "wei da! -YEE ci 'wɪ "yi "a. ² Kɔɔ Bali "e 'nan: «'tɪ yiɛ 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man!» -YEE ci -pei -tɔ wɪ tɛdɛ nɛn Bali 'wɪ 'tɔ 'pla -a -sru "bɛ -a. ³ 'Wɪ zɪɛ -nyren 'nan: «'l 'ci "nran ye, ɛn i "mɔan 'trɛda.»

⁴ 'Ka 'nɛn "tinun bɛ, 'wɪ nɛn e 'nɛn 'ci -tɔa lou 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "man bɛ, te 'ka drɛ -wɛ "dɪ! 'Pian 'ka o 'lɛbʊ 'wɪ "paadi -a o 'ji 'lee 'wɪ pladi -a -wɛ. 'Ka drɛ 'wɪ nɛn e "sia Minsan va bɛ -a yra man.

Nɔan 'lee 'e 'tazan -le 'wɪ

⁵ 'Ka nɔannun bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da! 'Ka "klan Bali lɔ ɛn 'ka drɛ 'ka 'ci 'fidaa 'a! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, ka ya -a drɛnan Crizi lɛ! ⁶ Te 'ka drɛ o yiɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka -kɔɔn 'nan Crizi 'sunɔn nɛn 'kaal! ɛn 'wɪ nɛn e ci Bali ci 'sɔ 'a bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! ⁷ 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava 'nyranman 'panan -wɛ. ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Crizi lɛ nɛn ka ci 'nyranman zɪɛ -a 'panan, 'nan blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min a nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a dɪ oo, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian zɪ min -tɔ 'nyranman 'pa bɛ, -a da nɛn Minsan -a -ko "paa.

⁹ Kaa nɛn ka ci o tanɔn 'a bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. 'Ka 'cee nɔannun 'sia min -a! Te 'ka 'kɔn o man -wɛwɛwɛ dɪ! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'ka 'san a waa -tɔwli, e ya laji. Ya'a min bo 'va 'vaa -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvɔdɪ tɔ -wɛlɪdɪ 'le "wɛan!

¹⁰ Maan 'le -sɛanla 'cɛɛ 'nan, 'ka 'tɔ -kli! 'Cee drɛdɪ min -tɔwli "a 'ka 'vale Minsan -a 'bɛ dra, te -yee 'plɛblɛ nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ, e 'ka -tɔa -kli. ¹¹ Bali -le -kuli -tan fɛnun nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'man wɔvɔ -a, -e 'ka 'kɔla "tɔdɪ -a Satan -le see "paa winun 'lɛ. ¹² Kɔɔ -kuli nɛn -kaa 'lɛ bɛ, blamin man "cɛɛ -kaa -taan "dɪ, 'pian -kaa -taan lei -wɛlɪdinun pɛɛnɔn nɛn laji bɛ, o man. 'Plɛblɛ a -wɛlɔ, ɛn o min "paala, ɛn o 'nyranman "paa klun va. ¹³ -Yee "wɛan Bali -le -kuli -tan fɛnun nɛn

yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'sia! -Te kaa drɛla "da "bɛ, tɔ nɛn yi -wɛlɪdɪ bɔa 'ka man bɛ, ka -kolaman -tɔdɪ -a -kli -e 'ka bɔla "ji 'kloun 'gloun.

¹⁴ 'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvɔdɪ! 'Ka 'ta wɔla 'wɪ tigɪ da! -YEE ci "le 'ka -tɪɛn 'kɔlɛ 'le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ nɛn 'e 'sɔdɪ "ji "bɛ 'ka drɛ! -YEE ci "le 'ka 'kɔlɛ "nɛn yɔɔvɛ -le 'wɪ 'zɔ -kuli -lɔ. ¹⁵ -Fɔdɪ -trɔɔ nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! -YEE ci "le 'ka 'cɛin -man -manwua 'le 'wɪ 'zɔ. ¹⁶ ɛn "nyian bɛ, 'ka yi -tɛra Zozi da "fo! -YEE ci "le 'ka 'man yɔɔvɛ -le 'wɪ 'zɔ Satan -le -tin 'wɛnɔn nɛn 'tɛ nɛn a "nɛn "bɛ -wɛlɔ. ¹⁷ Bali 'ka 'si 'wɪ 'ji, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! -YEE ci "le 'ka 'wulo -man yɔɔ 'kpɔngbo kle "le 'wɪ 'zɔ -kuli -lɔ. ɛn -kuli -tan sɛn nɛn Bali lei 'saun -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'kun "man! -YEE ci Bali wei -a.

¹⁸ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ -ji bɛ, Bali nɛn 'ka trɔ 'ba, ɛn 'ka laabɔ -yrɔ 'nan, 'e 'pa 'ka 'va. Tɔ pɛɛnɔn man 'ka Bali trɔ 'ba "le zɪ -yee lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Ka yiɛ -trɔa 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ da, te 'ka 'pɛ 'e plɔ dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba Bali -le minnɔn pɛɛnɔn lɛ!

¹⁹ ɛn "nyian bɛ, 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'nan, 'wɪ nɛn 'kɔ 'an vɪ bɛ 'e -cin -tɔ 'an 'ji. ɛn 'nan -si 'e 'lɛ 'sɔ 'mɛn, -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnɔn man bɛ, -a -ci vɪ -wɛlɛ. ²⁰ 'Bɛ 'bɔ nɛn an ya -pɔ 'kuin 'gɔ oo, Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'pɛ 'ba a 'an 'lɔ -e 'an vɪ minnɔn lɛ. -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sɔ -e 'an vɪ, "le zɪ e ci 'mɛn 'nyranman -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²¹ -Kaa "bɔi Zozian Tisik nɛn -kaa ye "yi "bɛ, -a yiɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. -A 'bɔ 'bɛ "ta "lo 'wɪ nɛn 'an man 'gɔɛ -a 'sinan 'palɛ 'cɛɛ. ²² -Yee "wɛan maan 'pa 'sia 'ka 'va 'nan, -e 'wɪ nɛn 'kɔ man bɛ 'ka -tɔ. ɛn an ya "va 'nan 'e 'ka "kɔe "tɔ 'ka da.

²³ -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee -fɔdɪ -trɔɔ, 'lee 'wee yɪdɪ "yi, 'lee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -nɔn 'kɔ "bɔi Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ. ²⁴ Bali -le "yi 'e 'kɔn minnɔn pɛɛnɔn nɛn o -

kaa san Zozi Crizi ye "yi -a 'leda "ka
"dɛ o va.

'Fluba nen Pɔl -a cren -te Filipov 'non le

1 An 'bo Pɔl 'lee Timote nen ku ci Zozi Crizi 'sunon 'a be, kuɛ 'fluba 'gve -a cren -te. Kva cren -te minnun pɛɛnon nen o dre Zozi Crizi -le ve -a en o ya Filipov 'fla be -wle. Kva cren -te minnun nen 'o yie -toa -leglizi -va 'lee minnun nen o "paa o va be -wle.

2 -Kaa "ti Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdi -trɔɔ -non 'cɛɛ.

Pɔl Bali trv 'ba Zozinon nen Filipov fla be -wle

3 Tv -tɔdɔ pɛɛnon man -te 'ka 'cin -trɔa 'an 'ji be, an 'men Bali muo -foa.

4 Tv pɛɛnon man, -te "mɛɛn vɪ 'nan 'an Bali trv 'ba 'cee 'wɪ man be, ci "nrandi -dan a 'an 'lo. 5 An Bali muo -foa, kɔɔ yi tede nen ka wɪ Zozi man -trilii, -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a be, ka 'pa 'an 'va en -kaa Bali -le 'wɪ 'nɔnnon fuila "man. 6 An yi -teala "da 'nan, Bali 'bo nen e 'wɪ "yi zɪɛ -a pei 'trɔa 'ka 'va be, yaa dra -e 'e 'ku 'e 'le 'trilii, -e 'e 'le sɔɔ tv nen Zozi Crizi -taa "man "be -a.

7 -Te 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'an 'ji 'cee "wean be -a -nɔan da nen, kɔɔ 'ka 'nan wɪ a 'an man 'kpa tɪglɪ. Tv nen te an ya -pɔ 'kuin oo, en tv nen te 'an -tɔ 'kpa tɪglɪ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon -sru minnun tanon yie man oo, "yi "nen Bali -a dre 'men be e dre -kaa pɛɛnon 'le ve -a. 8 -Te maan 'vɪ 'nan an 'ka ye "yi "le zɪ Zozi Crizi 'ka ye "yi "be -yee 'wɪ 'zɔ be, Bali -a -toa 'nan 'wɪ 'kpa nen.

9 En 'wɪ nen maan laabo Bali lo te an ya Bali trv 'banan be -nyren 'nan, yidi "yi 'e 'pa "da 'ka 'va, en 'wɪ 'tɔdi 'lee 'wɪ 'fa 'si bli 'e 'kɔn 'ka yei, 10 -e 'ka -kɔla 'wɪ nen e ci tɪglɪ be -a -si siadi -a. -Te e dre zɪɛ, Zozi 'ta nyan be, te ka ya 'saun, en 'tɔ 'tv 'ka 'kɔan 'e 'padi 'ka man di. 11 En "nyian be te 'cee 'wɪ nen kaa dre 'trɛda be, e ya 'e fadi Zozi Crizi -le 'wɪ "yi 'saza 'a. 'E

dre zɪ, -e minnun 'o Bali 'tɔ 'sia -dan, te waa boa.

Pɔl 'e yra 'yɪ Bali -le 'wɪ 'nɔnnon vidi man

12 An "bɔi Zozinon, an ya "vale 'ka -tɔ 'nan, 'wɪ nen e 'bo 'an man be, -yɛɛ -maan en Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon fuila "man. 13 Kɔɔ 'sounjanun pɛɛnon nen 'o yie -toa mingɔnnɛn -le 'kɔn 'va be, 'lee 'flanon pɛɛnon waa -tɔ 'nan Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon vidi man nen an ya -pɔ 'kuin. 14 Zɪ -kaa "bɔi Zozinon "kaga 'an 'yɪ -pɔ 'kuin be, en -wee yi -teradi Minsan da 'pa "da, -a -nan nen wa'a "klanle "nyian di, en o Bali -le 'wɪ 'vɪ minnun le.

15 Maan -toa 'nan min -mienun a o va be, "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon ve man bɔdi -a 'an 'va zia, en waa ve -sa -fɔdi pɛ -ji. 'Pian min -mienun "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon ve 'o 'ci 'fidaa 'a. 16 Minnun zɪɛ 'o dra 'an yidi "yi "le "wean. Kɔɔ waa -toa 'nan Bali 'an 'pla 'nan -e 'an 'tɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon -sru minnun tanon yie man. 17 En minnun nen "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon ve -sa -fɔdi pɛ -ji 'an 'va zia be, wa'a ve 'o 'ci 'fidaa 'a di. E ya o ji 'nan "wee dre zɪɛ, te 'men yra yidi "paa "da -pɔ 'kuin. 18 'Be 'ka 'men 'ji fe -tv -a di. -Te -wee ci "nrɔndi a -wli di oo, en -te 'be "cɛɛ di 'o 'ci "nrɔnman "yi oo, -a pɛɛnon zɪɛ -a -ji be, Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon 'be ve. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci "nranman.

En yaan ci "nranman 'li 'trilii, 19 kɔɔ maan -toa 'nan, 'cee Bali trv 'badi 'lee Zozi Crizi lei 'saun nen yaan 'ta -nanjean "be, -yee "wean an "sia 'wɪ 'ji. 20 'Wɪ zɪɛ 'an 'bli a "da, en an yi -teala "da 'kpa tɪglɪ. Maan -toa 'nan, Bali 'ka 'we "man -e 'yaan 'tv di. An -taa Crizi 'tɔ drele -dan 'an 'kɔle 'a minnun pɛɛnon yie man. -Te an -ka oo, en -te 'an yie 'fɔ "man oo, an -taa -a 'tɔ drele -dan 'kpa tɪglɪ "le zɪ maan dra tv pɛɛnon man be -yee 'wɪ 'zɔ.

21 Maan ve zɪɛ, kɔɔ 'men ve be, -te 'an yie a "man "be, te an ya Crizi -le ve -a. En -te an -ka be, te e ci la

"men "da. ²² En -pe -tu da zia be, - te an ya e "man "be, te an Crizi -le 'nyranman "paa tian. -Nyren ko an 'si "va "be, ma'an tao di. ²³ Ko'o 'an 'fli ye "yi -pe "fli 'bo dave -a. An ya "vale an "sia 'tre 'gove -a da -e 'ku 'vale Crizi -a 'ku 'kon. 'Be 'bo 'be ci "yi "fo. ²⁴ Pian 'cee "wean -a "yi mlin -e 'an ye 'e 'fu "man. ²⁵ An yi -teala 'wi zie -a da. -Yee "wean maan -tao 'nan, an -fo tian 'ka 'srøn, -e 'an 'pa 'ka pæenøn 'va, -e 'cee yi -teradi Zozi da 'e 'ku 'e 'le, te 'ka 'ci a 'e 'nrandi. ²⁶ En "nyian be -te an 'li 'an da 'ka 'va be, -e 'men 'lodi 'ka 'va 'e 'ka 'ci "nran 'e 'cila "da, -e 'ka Zozi Crizi 'to bo.

Kayra ye Crizi -le "wean

²⁷ Pian -te 'wi oo 'wi nen e 'bo 'an man be, 'cee 'ta wo -pe 'e -koon 'nan Crizi -le 'wi 'nønnøn -sru "nen 'ka ci! En -te ma'an 'ka yile "nyian di oo, 'pian 'an 'ka 'ta wi man 'nan, ka -fu Zozi -sru 'ta wønøn tigl 'a. 'Ka 'ci 'e 'kon -towli! En 'ka 'wulo -ji "nrøn 'wi -towli "da, -e 'ka Zozi Crizi -le 'wi 'nønnøn fuila "man min pæenøn 'va. ²⁸ Te nyen 'e 'kon 'ka 'ji 'ka 'nanmannøn 'le 'wi nen waa dra 'cee be -yee "wean di. 'Wi zie -a dredi 'be -koonman 'nan 'o 'fli 'si Bali man -koo bli. Bali -taa "o -nan -nyanle. 'Pian 'cee ve be, yaa -koonman 'nan, ka ya -si nen e min "sia 'wi 'ji be -a da. En 'wi zie e "sia Bali va. ²⁹ Ko'o Bali 'ka "yi "drele 'cee 'nan -e 'ka yi -tera Crizi da 'saza di, 'pian 'nan -e 'ka yra yi Crizi -le "wean. ³⁰ 'Be nen 'gove, 'an yra -towli "nen maan 'yi be, -a 'lein 'bo 'ji nen ka ci. Kaan 'yi te an ya 'an yra yinan Crizi -le "wean, en kaa maan 'nan an ya yra yidi zie -a -ji "nyian.

2

¹ Maan -tao 'nan ka ya 'ka leadi Crizi man, en 'wi zie e 'ka "koe -tao 'ka da. En 'ka cin siiman yidi "yi "a. En 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei "a 'e 'sendi 'e cin va. En 'ka cin nyirinda "sia. ² Ka 'wi pæenøn zie -a dra, 'pian 'kaan 'ci "nran 'e 'cila "da. 'Ka 'ci -pøn 'e 'kon -towli, en

'ka 'wi 'towli "yi "yi, en 'ka 'ci wi 'e 'kon -towli, en 'ka 'wulo -ji "nrøn 'wi -towli "da. ³ Maan ve 'cee 'nan, te 'ka 'wi 'to dre te e ya boe "blidi pe -ji di. En "nyian te e ya 'ka 'bo 'fli -koon di "tun "a di. 'Pian 'ka 'fli dre "wennøn, -e 'ka min peenun 'sia 'e 'mlin 'ka da. ⁴ Te 'ka 'va min -to 'e 'e 'bo 'fli -le 'wi "yi -wee "di, 'pian min peenun -le 'wi "yi "nen 'e -wee.

⁵ -Pøn "towli "nen Zozi Crizi -a 'pa 'e 'ji be, -a 'bo nen 'e 'kon 'ka 'ji.

⁶ Crizi nen e ya paan "le Bali -le 'wi 'zu 'wi pæenøn dredi -ji be, ya'a -weele 'nan 'e 'fo Bali -a -trilii di,

⁷ 'pian 'e 'bli 'si 'wi zie -a da, en e dre "le nøn -le 'wi 'zu. 'E 'fli dre "le blamin -le 'wi 'zu, en e min dre wi dre.

⁸ E wu "man, en 'e 'fli dre "wennøn.

'Wi nen Bali -a 'vi -yre "be, e 'ta 'wola "da -trilii, en e dre -a -kadı -a. -Ka zie, yaa 'wu yiba "plan da "le ploanzan -le 'wi 'zu.

⁹ 'Wi pæenøn nen yaa dre zie, -yee "wean nen Bali -a -to fe pæenøn da.

En 'to nen e ci fe pæenøn 'to 'ta lou "be, yaa -nøn -yre.

¹⁰ Bali 'to zie -a 'pa "man, 'nan -e laji lou "fenun pæenøn 'lee 'træda fenun pæenøn 'lee 'tre 'wlu fenun pæenøn 'o "po -soonla Zozi 'wlu.

¹¹ En "nyian be, -e o pæenøn 'o vi 'nan, Zozi Crizi a Minsan -a. 'Wi zie e ya -kaa "ti Bali 'to dredi -dan a.

'Ka 'kon 'ka 'bidi 'træda "le 'te 'le 'wi 'zu

¹² -Yee "wean 'an beenun, 'ka 'ta wola Bali wei da, "le zi ka dredi 'sia 'va be -yee 'wi 'zu. 'Wi nen kaa -si 'sia be 'ka ye -træa "da "klandı -a Bali lo, -e 'e -koon 'nan ka ya 'ka 'sidi 'wi 'ji. Wa'a vile 'nan 'ka dre 'an ye man 'saza di, 'pian -a "yi mlin 'be nen an

'ka 'nan dɪɛ, -e 'ka drɛ 'e 'ciɫa "da. ¹³-A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ 'bɛ ci 'wɪ zɪɛ -a drɛnan, ɛn -yɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan 'ka drɛ "le zɪ e ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁴ 'Cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, te 'ka wunwun "vɪ dɪ, ɛn te 'ka 'sa -fɔ dɪ! ¹⁵ 'Ka drɛ zɪ, -e 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'pa 'ka man dɪ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ. ɛn "nyian bɛ, minnun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'ka 'naan o man dɪɛ, -e 'ka 'kɔn o yei Bali -le 'nɛnnun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ 'ka o man dɪɛ waa. 'Ka 'bi o yei "le zɪ mlɛn crɛn "bia laji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ 'Ka 'tɔ Bali wei nɛn e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ bɛ -a da 'plɛblɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -e tɔ nɛn Crizi -taa "man "bɛ, 'an 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ 'ka 'va. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, 'nyranman pɛɛnɔn nɛn maan 'pa 'ka 'va 'lee 'an "koe pɛɛnɔn nɛn maan -nyan 'ka 'va bɛ, -a "nɛn 'ka 'fɔlɛ 'e "tun "dɪ.

¹⁷ 'Cee yi -tɛradɪ Bali da bɛ, e ya 'cee Bali -pandɪ -a. -Te waa 'tɛ bɛ, e ya "le 'nan 'sraga bɔvɛ nɛn waa 'pa 'cee Bali -pandɪ da. -Te 'wɪ zɪɛ e drɛ bɛ, 'an ci "nranman, ɛn -kaa pɛɛnɔn 'ci "nranman 'e cin va. ¹⁸ ɛn "nyian 'cee 'va zia bɛ, 'ka 'ci 'e 'nran, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va.

Pɔla "vale 'e Timote "paa -sia

¹⁹ 'An yi -tɛala Minsan Zozi da 'nan, yaa -si -nɔan -e 'an Timote 'pa "sia 'ka 'va "nyiandv. Maan dra zɪɛ -e 'an 'ka 'ta wɪ man, te 'an "koe "a 'e 'tɔdɪ 'an da. ²⁰ Timote nɛn maan "paa -sia 'ka 'va, kɔɔ min pee 'ka 'gʊ te 'ka 'nan wɪ a "man tɪglɪ "le zɪ 'ka 'nan wɪ ci 'an man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ²¹ -Yɛɛ ci 'nan minnun pɛɛnɔn a 'o 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛnan, 'pian o 'ka 'wɪ nɛn Zozi Crizi ci "va "bɛ -a -wɛɛnan dɪ. ²² Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, Timote a min nɛn min yi -tɛala "da "bɛ -a. E 'wɪ dra "le 'nan 'nɛn nɛn 'e "tɪ wei maan "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'E 'fli -nɔn Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -ji "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ.

²³ Timote zɪɛ, -a -cin a 'an 'ji 'nan 'an "paa -sia 'ka 'va "nyiandv. Maan "paa -sia tɔ nɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa

"bɔlɛ 'an man bɛ, maan -ci ye bɛ -a man. ²⁴ ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, an yi -tɛala Minsan da 'nan o "sia 'an man -e 'an 'bɔ 'an 'lɔ "nyian 'ka 'va nun.

Epaprodi -le 'wɪ

²⁵ 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, e ya "yi -e 'an Epaprodi nɛn -kaa "bʊɪ Zozizan 'a bɛ, -a li 'e da 'ka 'va. 'Kʊ 'vale -a kʊɛ 'nyranman 'pa 'e cin va, ɛn 'kʊ 'vale -a kʊɛ yra 'yi 'e cin va. -A 'bɔ nɛn kaa 'pa 'sia 'an 'va, ɛn fɛnun pɛɛnɔn nɛn kɔ 'e -nɔn 'mɛn bɛ kaa 'pa -yrɔ. ²⁶ 'Ka dra Epaprodi 'bɔ -tɛa 'kpa tɪglɪ. ɛn "nyian bɛ -a 'wɪ "naan "man 'nan ka 'yee man "yaadɪ 'wɪ 'man. ²⁷ 'Wɪ 'kpa nɛn! -A man yaa 'kpa tɪglɪ, -a -kadɪ -fɔla tɔ, 'pian Bali -a nyrinda 'si. Wa'a vɪɛ 'nan -a 'saza nɛn Bali -a nyrinda 'si dɪ. 'An nyrinda -sɛn "nyian Bali da, 'dʊ -e 'an 'man 'e vɪɛ 'e 'fʊ 'yuo dɪ -le "wɛan. ²⁸ Maan "paa -sia 'ka 'va "nyiandv, 'nan -e te kaa 'yi bɛ -e 'ka 'ci 'e "nran. 'Wɪ zɪɛ e "mɛn 'ci "nranman "nyian. ²⁹ -Te e 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, 'ka 'sia ci "nrandɪ -dan a, "le zɪ Zozinɔn -a dra bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Minnun nɛn o 'wɪ dra "le -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'ka o bɔ 'e 'ciɫa "da. ³⁰ Kɔɔ Zozi Crizi -le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan -a -kadɪ -fɔla tɔ. 'Pian 'e 'bli 'si 'yee 'belidɪ lɛ, ɛn e 'pa 'an 'va, ka 'ka 'nan -kogo dɪ -le "wɛan.

3

Zozi Crizi -tɔwɪ 'bɛ min "sia 'wɪ 'ji

¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ 'an "bʊɪ Zozinɔn, 'ka 'ci 'e "nran 'nan ka drɛ Minsan -le vɛ -a. 'Wɪ -tɔwɪ "nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'va bɛ, -te maan vɛ tian 'cɛɛ bɛ, -a vɪdɪ 'ka 'an "koe 'nyaan "fo "dɪ. ɛn "nyian bɛ e ya 'cee 'wɪ "yi "a.

² 'Ka drɛ "yi min -wɪdɪnun va! O Bali -le 'wɪ "paaman min -ji -wɪdɪ. Wɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va 'vaa -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ. ³ 'Pian minnun nɛn 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va tɪglɪ bɛ, -kaa 'bɔ nɛn. -Cɛɛ ci Bali -le minnun tɪglɪ 'a, kɔɔ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ. -Yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ -maan ɛn -kaa 'sua. ɛn "nyian bɛ -ka 'a yi -tɛala -kaa 'bɔ 'fli

-le 'pleble da di, 'pian Zozi Crizi -le 'pleble da nen -kaa yi -teala.

4 'Men ve be, an -kolaman paan -e 'an yi -tera 'an 'bo 'fli -le 'pleble da. -Te min -a ve paan 'nan 'e 'wi dra 'e 'bo le 'pleble 'a be, meen ci -a tede -a. 5 Koo waan 'fo -klonmon -va 'an 'ya yi 'sorazan da. En 'an "ti 'lee 'an "bu 'a Izrael 'non 'a. O "sia Benzamen -le kunnin -wulo da. Maan ve 'nan Ebre min 'be 'an 'ya, en an ya Ebre 'wle tigli 'a. -Te e ya 'ta wodi Zuif 'non 'le -pei da -a be, maan dre 'seze 'le Farizen 'non 'a dra be -yee 'wi 'zv. 6 An 'ta 'wola -pei -to winun da "buv 'le "wean, an 'te 'pa -legliz 'non da. -Te e ya min nen e ci tigli 'ta wodi -a -pei -to winun da be, min -to 'ka 'mlinle 'an da 'be 'nan "fo "di.

7 'Winun nen "nen maan ye 'an 'yie -goei 'wi -dan tu -a be, 'be nen 'sien 'gve Crizi -le "wean ma'an ye 'nyian fe -to -a di. 8 'Wi 'kpa nen! Maan ye 'sien 'wi "tun "a, koo dredi Minsan Zozi Crizi -le ve -a be -a 'yi 'mlian 'wi pweenon da. Crizi -le "wean 'an 'bli 'si fenun pweenon da, en an o ye 'an 'yie -goei 'le bli da -pu -le 'wi 'zv. An ya 'vale 'nan Crizi 'e dre 'men ve -a, 9 en an dre Crizi -le ve -a. Ma'an weeman 'nyian 'nan 'an 'ta wola -pei -to winun da, 'vaa -e 'an dre min tigli 'a Bali 'le di. 'Pian maan -weeman 'nan, 'an yi -teala Crizi da -e 'an dre min tigli 'a Bali 'le. Koo Bali min 'siala min tigli 'a min -le yi -teradi Bali da man. 10 'An 'ji 'wi pweenon nen 'nan 'an Crizi -to 'kpa tigli, en 'pleble nen Bali -a wluan 'a 'kanon 'va be, 'e dre 'men ve -a. En 'nyian be, yra nen Zozi 'a 'yi be "an 'yi. En -yee -ka nen yaa 'wv be, an 'sia 'le 'nan 'an 'bo 'be 'ka. 11 'Wi zie -a -cin nen 'an 'ji, -e 'an -kola wluandi -a -kanon 'va 'le -yee 'wi 'zv.

12 Ma'an vile 'nan an 'bo 'wi 'bo 'wulo planan 'va di. En -te 'be "cee di 'nan an dre min nen -yee 'wi 'a 'e 'le soodi Bali 'le 'va be -a di. 'Pian maan -weeman 'nan 'an 'ko tian 'an 'le -e fe nen Bali -a 'pla 'an -kopa 'a be 'an

yi. Zozi Crizi 'an dre 'yee ve -a 'va 'le "wean.

13 'An "bvi Zozinon, ma'an nrnonman 'an 'ji 'nan fe nen Bali -a 'pla 'an -kopa 'a be, maan 'yi 'va di. 'Pian 'men ci "nrondi a -towli, -nyren 'nan, 'wi nen 'be ci 'an -sru "be, 'an 'ci 'e 'san 'be man, en 'wi nen 'be ci 'an 'le zia be, maan -weeman 'nan 'an bo 'be 'nan. 14 -Yee "wean maan dra 'nan -e 'an bo 'wi 'bo 'wulo planan, -e fe nen Bali -a 'pla 'an -kopa 'a be, 'an yi. Bali -ta Zozi 'a, en e -kaa laabu 'nan -e -kaa -kopa zie -a yi laji.

15 -Kaa pweenon nen -kaa ci Bali -le 'wi 'ji ceje be, -cee 'wulo -ji "nrondi 'e 'kon -towli 'wi zie -a da. -Te min -mienun a 'ka yei 'nan 'ka wei 'ka waa -towli 'wi zie -a da di, Bali -taa -a fa 'sile 'cee. 16 'Pian e ya 'le 'nan 'wi pweenon nen cee 'ci 'man 'va be 'ka 'ta wola 'be da.

'Ka dre Pol si drenon 'a!

17 'An "bvi Zozinon, 'ka dre 'an si drenon 'a! Minnun nen -wee 'ta wv -pe a 'le zi kaa -nan 'yi 'kv 'lo be -yee 'wi 'zv be, o nen 'o dre 'cee 'wi -koon 'mannon 'a. 18 Maan 'vi tian 'cee 'e 'pa -a "kaga, en maan ve 'nyian 'cee 'an yra -le yie 'yi 'a 'nan: Minnun "kaga "a, te -wee 'ta wv -pe -a -koonman 'nan o ya Crizi -le yiba "plan 'nanmannon 'a. 19 Minnun zie, o klu -taa 'sole 'treda, wa'a 'ko Bali va di. 'O 'bo ci 'so winun be, -yee ci 'le -wee Bali -le 'wi 'zv. En 'wi nen ko 'e o -te paan 'yra -a be, e ya 'pian -wee ci 'nran wi -a. 'Treda winun 'gve -a da nen 'o 'ci "nrnonman. 20 'Pian -cee ve be, -cee 'fla a laji lou. -Kaa ya Minsan Zozi Crizi man -pennan 'nan 'e 'si 'nan nun -e 'e 'ta -kaa 'si 'wi 'ji. 21 E -taa -cee 'treda 'kole nen e ci 'e yra ynan 'gve -a man lilela -e 'e dre 'le 'nan 'e 'kole nen e "bia be -yee 'wi 'zv. -Yee 'pleble nen yaa -maan 'lo fe pweenon a 'e pladi "wlu "be -a 'bo 'a nen yaa dra.

4

1 -Yee "wean 'an "bυl Zozinon, 'ka 'nan w1 a 'an man 'le 'an 'ka y1, en 'cee "wean 'an 'ci "nranman e -ciala "da. En "nyian be cee 'an 'blō -tōa "da. 'W1 nen kō 'ka dre 'lōō -e 'ka 'fū Minsan -sru 'ta wōnōn -a be, -nyren 'gū:

2 Evodi 'lee Sentik, an toba -fōa 'cee 'nan 'ka 'wulo -ji w1 'e 'kōn -tōwli, kōō ka ya Minsan -le ve -a. 3 En 'i 'bō "nyian, i ya 'an 'pa "vazan tiglī 'a. Maan laabo 'i 'lō 'nan, 'i 'pa lumōnnun z1e o va. Kōō kuvē 'nyranman 'pa waa Bali -le 'w1 'nōnnōn vidī -a. En o 'nyranman 'pa "nyian o 'vale Kleman 'lee 'kue 'nyranman 'panōn -mienun -a. Bali o pēēnōn 'tō cren -te 'yee 'fluba 'ji. 'Yee 'fluba z1e minnun nen 'belidī nen ya'a 'nyaan d1e e ya -wlō "be -a -ji nen o 'tō c1.

4 'Ka 'ci 'e 'kōn tō pēēnōn man 'e "nrandī 'nan 'ka dre Minsan -le ve -a! Maan ve "nyian 'cee 'nan, 'ka 'ci 'e "nran! 5 'Ka dre w1 'e 'kōn -trōō min pēēnōn 'va. Minsan -tadī 'bō 'kogo.

6 Te 'ka 'ci "nrōn 'w1 'tū da -e 'ka 'wulo -ji 'e 'kū 'koun d1. 'Pian 'w1 pēēnōn 'ji be, fe nen e klī 'ka man be 'ka laabū Bali lō, te ka ya Bali trū 'banan. 'Ka laabū -yrō, te kaa muo -fōa. 7 'Ka dre z1e -e Bali -le -fūdī -trōō nen wa'a kōōnman min -le 'w1 'tōdī man d1e, 'e y1e 'tō 'ka 'va, te 'ka 'ci yra "tra, te 'ka 'wulo -ji w1 a -trōō, ka ya Zozī Crizī -le ve -a -le "wean.

8 'An "bυl Zozinon, maan -fōala "nyian "va 'cee 'nan, 'ka 'ci "nrōn 'w1 nen e c1 'e 'sūdī "ji "be -a da. En 'w1 nen yaa -maan min y1e "naan min man be, 'ka 'ci "nrōn "da. En 'w1 nen e c1 tiglī be, 'ka 'ci "nrōn "da. En 'w1 nen e c1 'saun Bali 'le be, 'ka 'ci "nrōn "da. En 'w1nun nen min a ye "yī en min "we man "yī "be, 'ka 'ci "nrōn "da. En -te 'w1 'tū a, waa -nan ye min lō, te e "sōa min le en e min 'bō 'tō dra -dan be, 'ka 'ci "nrōn "da. 9 'W1 nen maan paa 'ka 'ji 'lee 'w1 nen kaa tranla be, 'ka 'ta wōla "da. En 'w1 nen kaa man 'an da 'lee 'w1 nen kaa

-nan 'y1 'an 'lō be, 'ka 'ta wōla "da. - Te kaa dre z1e, Bali nen e -fūdī -trōō -nōan "min le be, 'e -kōan 'ka 'va.

Pol Filipino 'non muo "fo

10 'Pa nen ka -ta "nyian -a wōle 'an 'va be, yaan 'ci nran e -ciala "da. En 'w1 nen kaa dre z1e -yee "wean an Minsan muo -fōa -dan. Maan -tōa 'nan, kaa man -weeman tō pēēnōn man, 'nan 'ka -taa 'palē 'an 'va, 'pian -si nen kō 'ka 'sia be ka'a -kolalē -a yidī -a d1. 11 Wa'a vile 'nan fe -tū 'w1 a 'an man, -yee "wean nen 'w1 z1e an c1 -a v1nan d1. 'Pian z1 kō 'an dre 'lōō -e te an 'ka 'an 'ladī min lō fe da d1e maan -tōa. 12 Fe nen maan ve z1e, -yee c1 'nan -te e ya 'yale -tedī -a oo, an 'be 'ji ta wo sidō. En -te e ya fe yidī -a oo, an 'be 'ji ta wo sidō. 'W1 pēēnōn nen e bōa "min man be, ma'an koda tōa -a -tū -lō "fo "d1. -Te e ya -blife "kaga yidī -a oo, en -te e ya dra -tedī -a oo, en -te e ya fe "kaga "yidī -a oo, en -te e ya fe 'ka min lō d1 -a oo, 13 'w1 pēēnōn z1e, maan "kuan 'an 'pē "fli "a Zozī Crizī nen 'an 'tō -kli -a be -yee "wean.

14 'Pian 'cee 'pa nen kaa 'wū 'an 'va 'mēn yra yidī -ji be, kaa dre "yī. 15 Filipino flanōn, kaa -tōa 'ka 'bōa 'nan, tū nen an Bali -le 'w1 'nōnnōn vidī pou 'sia, en an 'si 'cee 'leglōn 'ji Masedōa be, -leglizī -tōwli "nen e 'pa 'an 'va be, 'ka 'bō nen. En -cee tō -kaa cin wlu 'w1nun drēnan. 16 Kōō tū nen an ya Tesalonik flā be, cee 'pa 'an 'va 'e 'pa -a "fli yaa fe nen -a 'w1 c1 'an man be -a. 17 Wa'a vile 'nan an ya -a -weenan 'nan minnūn 'o "yī "dre 'mēn d1. 'Pian 'w1 nen maan -weeman "bū "be, -nyren 'nan, 'cee "yī "nen kaa dre 'mēn be, 'ka "nen "blī 'e 'cila "da.

18 'Be nen 'gūe, fe nen kaa -nōn Epaprodi le 'nan 'e 'ta -a 'mēn be, maan 'y1 'e pēēnōn. E 'bō maan 'e 'cila "da. 'Cee "yī "nen kaa dre 'mēn be, e ya 'le 'nan Bali -panve nen kaa -nan, en -a -koei 'nōnnōn 'ko lajī -e 'e Bali c1 'sō be -yee 'w1 'zū.

19 Fε pεεnɔn nɛn e klɪ 'ka man
 bε, Bali nɛn maan "sua bε e -taa -
 a -nɔnlɛ 'cɛɛ. -A yɪfɛ nɛn -a -kɔɔn
 "manvɛ "ka "diɛ, Bali -ciala Zozi
 Crizi -va -e 'e 'nɔn 'cɛɛ.

20 -Kaa "tɪ Bali 'tɔ 'e drɛ -dan 'li
 'trilii. Amɛn!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran o 'tɔ bɔdɪ-a

21 Minnun pεεnɔn nɛn Zozi Crizi
 -le "wɛan o ya Bali -le vɛ -a bε, an
 'o 'tɔ bo. -Kaa "bɔɪ Zozinɔn nɛn kɔ
 ci waa 'gɔvɛ o 'ka 'tɔ bo. 22 Minnun
 pεεnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a bε, o
 'ka 'tɔ bo. Mingɔnnɛnnun tazan nɛn
 Rɔm bε, -yee "kɔnnɛn 'nɔn nɛn Bali
 -le vɛ -a bε, o 'ka 'tɔ bo 'tandan.

23 Minsan Zozi Crizi -le "yɪ 'e 'kɔn
 'ka pεεnɔn 'va.

'Fluba nən Pəl -a crən -tε Kolɔs 'nən lε

¹An 'bɔ Pəl bε, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nən an drε Zozi 'le 'pasiazan -a. Mεen 'fluba 'gɔvε -a crən -tε 'kɔ 'vale -kaa 'bɔvɔ Zozizan Timote -a. ²Kva crən -tε 'ka Bali -le minnun nən Kolɔs fla bε 'cεε. Ka drε 'kɔ 'bɔvɔ Zozinən 'a, en 'ka 'pε -sru 'ka 'e tɔadɪ Zozi 'le 'wɪ 'ji dɪ.

-Kaa "tɪ Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee - fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε.

Pəl Bali trɔv 'ba Zozinən nən Kolɔs fla bε -wɛ

³Tɔ pεεnən man, -te kɔvɔ ya Bali trɔv 'banan 'cee 'wɪ man bε, Bali nən -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a bε kva muo -fɔa. ⁴'Cee yi -tεradɪ Zozi Crizi da bε, kva 'wɪ 'man, en 'cee Zozinən pεεnən yɪdɪ "yi "bε, kva 'wɪ 'man "nyian. ⁵Fε nən Bali -a 'pla 'cee vε -a laji, en 'ka 'bli a -yrε "bε, -yee "wεan nən ka 'wɪ zɪε -a dra. Fε 'bɔ zɪε Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən nən 'wɪ tɪglɪ 'a bε, zɪ e 'bɔla 'ka 'va bε, en ka -yee 'wɪ 'man 'e tɛdε. ⁶Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən 'lein 'bɔ nən e 'bɔla 'ka 'va bε, e ya fuilanan "man 'trɛda fε pεεnən 'nan. Minnun nən waa maan te o 'ta wɔla "da "bε, o "nən "a -kɔnan 'padɪ -a "da. 'Wɪ 'tɔwɪlɪ zɪε -yεε cɪ drɛnan "nyian 'cee 'va. 'E pou 'sia yi nən ka 'wɪ 'nɔnnən bε -a 'man, en kaa -ci 'man 'kpa tɪglɪ, 'nan 'ka nyrinda -sɛan Bali da bε -a da. ⁷-Kaa "bɔvɔ Zozizan Epafra nən kvε 'nyranman "paa waa, en kva ye "yi 'kpa bε, 'wɪ 'nɔnnən zɪε -yεε paa 'ka 'ji. -A -pε -sru 'ka 'e tɔadɪ Crizi -le 'nyranman nən yaa "paa 'ka 'va nun bε -a -ji dɪ. ⁸Min yɪdɪ "yi "nən Bali lei -a -nyran 'ka 'ji bε, -yεε -nan 'sinan 'pa 'kvε.

⁹-Yee "wεan 'kɔ 'bɔ "nyian, zɪ kɔ 'ka 'ta wɪ 'man bε, kɔ'a tian 'flinlε Bali trɔv 'badɪ -a 'cee 'wɪ man dɪ. Kva laabɔ Bali lɔ 'nan, 'e 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ 'fa 'si bli nən e "sia -yee lei 'saun 'va bε -a -nɔn 'cεε, -e zɪ -a ci 'sɔ wɪ cɪ bε 'ka -tɔ 'e 'ciɪla "da. ¹⁰Kɔ Bali trɔv 'ba

zɪε 'nan, -e 'cee 'ta wɔ -pε 'e -kɔɔn 'nan Minsan -sru "nən ka cɪ, -e 'e 'sɔ -yrε. En kva trɔv 'ba "nyian 'nan -e 'ka 'wɪ "yi 'tɔ 'tɔdɔ pεεnən drε, 'nan -e 'cee Bali -tɔdɪ bε 'e 'pa "da! ¹¹En kɔ Bali trɔv 'ba "nyian 'nan, -yee 'plεblε nən -a -kɔɔn "manvε 'ka "dɪε, 'e 'ka 'tɔ 'plεblε -pε pεεnən 'ji. Bali 'e drε zɪ, -e 'ka "koe 'e vɪlε 'e 'si 'ka da dɪ, -e 'ka 'man -sran 'wɪ 'ji, te ci "nrandɪ a 'ka 'lɔ. ¹²'Ka 'ka "tɪ Bali muo "fɔ! -Yεε -si 'le 'sɔ, en "yi "nən yaa 'pla 'yee minnun -le vε -a bε e drε 'cee vε -a. "Yi zɪε yaa 'pla 'yee mingɔnnən trε nən e "bia bε -a da. ¹³-Yεε -kaa 'si klun -le 'plεblε 'wɪlɔ, en -a -pɪ nən e 'sɔ -yrε "bε yaa -tɔ -kaa da. ¹⁴'Wɪ nən -a -pɪ zɪε yaa drε bε, -yee "wεan Bali -kaa ta pan 'wɔv, en e -cee 'wɪ 'wɪdɪ fɪl.

¹⁵Bali nən wa'a ye dɪε, zɪ e cɪ bε, -a 'bɔ nən Zozi -a kɔɔn minnun lε. -Yεε cɪ Bali -pε drε fɛnun pεεnən da "le Bali -le 'nən flin -le 'wɪ 'zɔv. ¹⁶Kɔɔ -a 'bɔ 'va nən Bali ciɪla en e fε pεεnən drε. Fε pεεnən nən min -a ye 'e yɪε 'a 'trɛda bε, 'lee fε pεεnən nən laji te min 'ka -a 'ye dɪε, -yεε o drε. -Nyren "le lei -wɪdɪnɪn -le 'wɪ 'zɔv, en -nyren "le fɛnun pεεnən nən 'plεblε a -wɔb "bε -wee 'wɪ 'zɔv. Bali ciɪla 'e 'pɪ Zozi 'va en e fɛnun pεεnən zɪε -a drε. -A pεεnən zɪε o ya -nan 'nan, -e 'o -a -pɪ 'tɔ drε -dan. ¹⁷En Zozi Crizi 'bɔ 'bε cɪ fε pεεnən 'wulo -a, en -yεε o man dra. ¹⁸-Yεε cɪ -leglɪzi nən -a 'bɔ pɔ -a bε -a -wulo -a, en -yεε cɪ -a pou -a. -Yεε cɪ min tɛdε nən e wɪuan -kanən 'va bε -a, 'nan -e 'e 'kɔn fε pεεnən 'le. ¹⁹E ya Bali 'bɔ 'ji 'nan 'yee -dan nən 'e cɪ -a bε, 'e 'nyran a 'e 'pɪ -va. ²⁰En e ya "ji "nyian 'nan 'e -ciɪla 'e 'pɪ -va -e 'e fε pεεnən yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. Zozi 'le -ka nən yaa 'wɔv yiba "plan "da en -a nyen -sran bε, -yεε -maan 'wɪ 'ka "nyian Bali 'lee fε -tɔ yei "fo "dɪ. Fε pεεnən nən laji oɔ, en fε pεεnən nən 'trɛda oɔ, 'wɪ 'ka 'o 'vale Bali -a o -tɔ yei "dɪ.

²¹'Ka 'bɔ "nyian, 'wɪ 'tɔwɪlɪ zɪε e ya 'cee vε -a. 'E tɛdε bε, te ka ya 'ka 'sidɪ Bali man -kɔɔbli, en ka ya -a 'nan-

mannon 'a. 'Ka dre w₁ -w₁lidunun 'lee 'cee ci "nr₁ndi 'w₁lidi 'b_e -ci -k₁onman z₁e. ²² En 'b_e nen 'g₁ve, Zozi 'le -ka nen yaa 'w₁ 'le blamin -le 'w₁ 'z₁v b_e, -yee "w₁ean Bali 'ka dre 'e beenun -a 'nan, -e 'ka -pli 'e man, te ka ya 'saun 'e 'l_e, en 'w₁ 'w₁lidi 'ka 'ka man di, en 't₁ 't₁'ka 'e 'pad₁ 'ka man di. ²³ -Yee "w₁ean 'ka 't₁ 'pl_eble! Te 'ka 'koe 'e 'si 'ka da yi -teradi -a Zozi da di! Fe nen Bali -a 'pla 'cee ve -a laji b_e, te 'ka 'bli 'si -yr_e "di! Fe 'b₁z₁e Zozi 'le 'w₁ 'n₁onnan nen kaa 'man b_e, -y_ee -ci 'si 'c_ee. En Zozi 'le 'w₁ 'n₁onnan nen waa 'sinan 'pa minnun p_eenon l_e b_e, -a fuiladi "man "nen 'an 'b₁ P₁l -a 'paa 'nyranman -a.

P₁l -le 'nyranman

²⁴ An yra nen an ci -a ynan 'g₁ve, 'ka l_e nen, en -a 'w₁ 'an 'ci "nranman. K₁o Crizi -le yra yidi b_e, -a 'le nen an ci -a -srannan. An ya 'an yra ynan -yee -leglizi nen -a po a b_e -a man. ²⁵ An dre -leglizi -le 'nyranman 'pazan 'a, k₁o Bali 'b₁ 'b_e 'nyranman z₁e -a -p_eba 'w₁ 'an 'l₁, 'nan -e 'an 'yee 'w₁ v₁ 'c_ee 'e p_eenon. ²⁶ Bali -le 'w₁ 'b₁z₁e, 'li b_e te e ya 'e y₁o₁di minnun man. 'Pian 'b_e nen 'g₁ve, Bali -a k₁on 'wein minnun nen o ci -yee ve -a b_e -w₁e. ²⁷ K₁o -a -cin a Bali ji 'e 'c_en 'nan, 'e 'w₁ y₁o₁di z₁e -a ta b₁ala 'yee minnun l_e -e 'o -t₁ 'nan, 'w₁ y₁o₁di 'b₁ a -dan, en -a -k₁on 'manv_e "ka "di. En minnun nen o 'ka Zuif 'n₁on 'a d₁e, e ya -wee ve -a 'nyian. 'W₁ y₁o₁di 'b₁ nen 'nan, kaa nen ka 'ka Zuif 'n₁on 'a d₁e, Crizi a 'ka yei, en -y_ee -maan 'ka 'bli a "da 'nan Bali -le ming₁onnen tr_e b_e, "ka -koo "da.

²⁸ -Yee 'w₁ nen k₁va ve minnun p_eenon l_e. 'W₁ 't₁di -a nen k₁va "paa-man o ji, te k₁v -ko 'w₁ pladi -a -w₁e. K₁va dra z₁e 'nan, -e minnun p_eenon 'o dre ceje Crizi -le 'w₁ 'ji. ²⁹ 'W₁ z₁e -yee "w₁ean nen an 'nyranman "paa, en 'an 'fli -m_ean dra. Crizi -le 'pl_eble nen e 'nyranman "paa -a 'an man 'pl_eble 'g₁ve, -y_ee -maan an -k₁alaman 'w₁ z₁e -a d₁red₁ -a.

2

¹ 'W₁ nen an ci -a d₁enan 'cee ve -a 'g₁ve, 'lee Zozinon nen Laodize b_e -wee ve -a 'g₁ve, 'lee Zozinon -mienun nen wa'a tian "nyian 'an y₁l_e 'o y₁e 'a d₁e -wee ve -a 'g₁ve, an ya "vale 'nan 'ka -t₁ 'nan e ya "le -kuli man nen an ci. ² An ya -a d₁enan z₁e 'nan, -e 'ka "koe 'e 't₁ 'ka da, en "nyian -e yidi "yi 'e 'k₁on 'ka yei, te 'ka y₁l_e -t₁oa 'ka cin va. An ya -a d₁enan z₁e "nyian 'nan, -e 'cee 'w₁ 't₁di 'e 'ci₁la "da, t₁on -e Bali -le 'w₁ y₁o₁di b_e 'ka -ci man. -Yee 'w₁ y₁o₁di z₁e Crizi nen. ³ En Crizi 'b₁ 'va nen Bali -le 'w₁ 't₁di p_eenon ci, en -y_ee ta b₁ala min l_e.

⁴ An 'w₁nun z₁e -a 'v₁ 'c_ee 'nan -e min 'e v₁l_e 'e 'ka see "paa 'e wei -a, -e 'ka 'si -si t₁gl₁ da di. ⁵ An 'ka 'ka "sr₁on "kogo di, 'pian 'm_en ci "nr₁ndi p_eenon a 'ka 'va nun. Ci "nr₁ndi a 'an 'l₁, k₁o maan -k₁onnen 'y₁ 'nan 'ka 'ci "nr₁onman 'w₁ 't₁w₁li "da, en ka ya 'ka 't₁di -kli 'cee yi -teradi Crizi da -ji.

⁶ Ka w₁ "man 'nan Zozi Crizi 'b_e ci 'ka 'san -a, -yee "w₁ean 'ka 'f₁ 'ka l_eadi "man! ⁷ 'Ka 'k₁on Zozi 'va "le yiba "nen -a "s_ein "a 'tr_e 'ji 'pl_eble b_e -yee 'w₁ 'z₁v. En "nyian "le 'k₁on nen waa -p₁ -f₁ 'pl_eble b_e -yee 'w₁ 'z₁v. Yi -teradi Zozi da nen waa paa 'ka 'ji b_e, 'e 'ko 'pad₁ -a "da. En 'ka Bali muo "f₁ -tidi.

'Ka dre 'yi minnun nen o Bali -le 'w₁ ve 'w₁u 'a b_e o va

⁸ 'Ka y₁e 't₁ 'ka 'fli -va! Te min -t₁ 'e 'ka see "paa 'yee 'w₁ 't₁di -a -e 'ka 'si -si t₁gl₁ da di! 'W₁nun nen yaa ve b_e e ya 'w₁ "tun "a, en 'w₁nun nen blamin -a "nr₁onman 'e 'wulo -ji -e 'e v₁ b_e -nyren. Lei -w₁lidunun 'pa 'nyranman nen, z₁e. Ya'a 'sia Crizi -va di.

⁹ Te min 'e 'ka 'man y₁ di! K₁o min nen e Bali k₁on minnun l_e -p_e p_eenon 'ji b_e, Crizi -t₁w₁li "nen. ¹⁰ En Crizi 'b₁ man nen ka ci 'ka l_eadi, -yee "w₁ean fe -t₁ 'ka 'e 'kl₁idi 'ka man Bali -le 'belidi va di. Fenun p_eenon

nen 'pleble a -wlo en o min "paala be -yee ci o da.

11 En "nyian 'cee leadi Crizi man be, e ya 'ka 'fodi -klonmon -va -a. 'Ka 'fodi -klonmon -va zie, e 'ka 'nan blamin plo 'pla 'ka man 'e 'pe -a di, 'pian Crizi -va nen e 'si, en -a -ci nen 'nan 'ka 'vale 'wi 'wli di "a ka cee 'e cin man. 12 'Ka -batize nen waa dre be, e ya "le min nen ka ci -a 'e tede be -wee 'wv 'tre 'ji 'o 'vale Crizi -a. En "nyian e ya "le Bali 'ka wluan -kanon 'va 'ka 'vale Crizi -a, koo ka yi -teala Bali -le 'pleble nen e Zozi Crizi wluan -kanon 'va be -a da.

13 Kaa nen ka 'ka Zuif 'non 'a die, 'e tede be 'winun nen o ci 'wli di "be kaa dra. -Yee -maan Bali 'le be, ka ya "le minnun nen o ya 'o 'kadu be -wee 'wi 'zv. 'Pian 'be nen 'gve Bali 'belidi -non 'cee 'ka 'vale Crizi -a. Bali -kaa peneon 'le 'wi 'wli di fui -kaa man. 14 'Winun nen o 'wi -to -kaa man be, -a peneon a 'e 'cree -tedi. 'Pian Bali -a fui, en yaa 'le 'ka yiba "plan da. -Yee dre Zozi 'le -kadu -a. 15 En "nyian, fenun peneon nen 'pleble a -wlo en o min "paala be, Bali o 'le 'ka. -Guliga -blidi -a nen, yaa koon minnun peneon le 'nan 'e o kli.

16 -Yee "wean -a -si 'ka min -to -lo -e 'e tin -te 'ka da, fe nen kaa -ble be -a man di, lee fe nen kaa -mlian be -a man di. -A -towli "nen "nyian "fedi yinun -a, lee mlen yi -to -a, lee 'flinla "yi -a. 17 'Winun peneon zie -wee troa 'wi nen e "ta -daa "drele be -a 'le "le -a fulo lei -zv. 'Pian fe 'bo nen -a fulo lei -troa 'si 'le be, Crizi 'bo nen.

18 Minnun nen waa ve 'cee 'nan, 'vaa -e min 'e 'kopa yi Bali va be, 'e 'te 'pa 'e 'fli 'kole da, en "nyian 'e Bali -le 'pasianon nen laji be o bo be, te 'ka "troen "to o wei le di. 'O 'fli -koonman nyrin nen waa -tea "be -a, en -wee -wulo -ji "nrondi -wli di -a -maan 'o 'fli "siala -dandan, te -a -ci "ka "di. 19 En Crizi nen -leglizi -wulo -a be, o 'ka 'o leadi "nyian 'be man di. 'Pian te -yee -leglizi nen -a 'bo po -a be, -a man dra. En -yee -maan e ya 'e 'fodi 'e cin man 'pleble, en -

yee -maan "nyian -leglizi troman "le Bali ci "va "be -yee 'wi 'zv.

20 -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, 'cee -ka nen ka 'wv 'ka 'vale Crizi -a 'e cin va be, -yee "wean lei -wli dinun -le 'pleble 'ka "nyian 'ka da di. -Me "le "wean nen kaa dra "le 'nan fenun zie -wee 'pleble a tian 'ka da? En -me "le "wean nen ka ya "vale 'ka 'ta wola -wee 'sröennun 'gve -a da? 21 Waa ve 'cee 'nan, te 'ka fe 'gve -a 'sia di, en te 'ka fe 'gve -a -bli di, en 'be nen 'gve ka 'a 'kla 'be man "fo "di! 22 Fenun zie o ya -nan 'nan -e min 'e 'man wi dre -a. 'Sröennun 'bo zie minnun 'be -to -pei -a, en minnun -le 'wi "paadi nen. 23 Bali -le 'pasianon nen laji be o badi be, 'lee 'te 'padi min 'fli 'kole da be, 'lee fenun 'cidi be, te min -a 'man be, yaa ye "le 'wi 'to winun -zv. 'Pian te 'sröennun zie -a -ci "ka "di, koo blamin ci 'so winun -wli di "be, ya 'a 'be 'sia 'e 'lo di.

3

Fenun nen Bali va be -a da nen 'ka ci "nrön!

1 -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka wluan -kanon 'va 'ka 'vale Crizi -a. En Crizi a 'e -nyrandi Bali -pe "yi "da. -Yee "wean nen fenun nen Bali va be -a 'bo nen 'ka -wee, 2 en -a da nen 'ka ci "nrön to peneon man! 'Pian te 'ka ci "nrön 'tre da fenun da di! 3 Koo ka ya "le minnun nen o -ka 'tre da fenun va zia be -wee 'wi 'zv. 'Be nen 'gve, Bali 'belidi -non 'cee 'ka 'vale Crizi -a, en 'belidi zie -a man a 'e yoo di Bali 'bo 'va. 4 'Cee 'belidi 'kpa be Crizi nen, en to nen e -taa "man "be -a nyan nen ka -koon -a "srön, -e 'ka -yee 'to -dan be -a "nen "bli.

5 -Yee "wean 'wi 'wli di peneon nen 'tre 'gve -a da be, 'ka 'be yi -ka! -A -mie nen "le nyinnandi li 'lee -koonen -a te wa 'a 'o cin 'pale die -yee 'wi 'zv, en "nyian 'le 'wi peneon nen e min "tri -to Bali 'le be, -yee 'wi 'zv, en "nyian 'le min -le ci "nrondi 'winun zie -a da be -yee 'wi 'zv, en

"nyian "le min 'bɔ ci 'sɔ wunun -wliɖi 'zɔ, ɛn "nyian "le min yiɛ nɛn ya'a 'ciala fɛ da diɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ 'bɔ ziɛ -a dɛɖɛ bɛ, e ya "le fɛ -tɔ nɛn min -a -tɔ Bali 'lɛji te yaa "sua. -Yee "wɛan 'wɪ 'wliɖi pɛɛnɔn ziɛ te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "di!
 6 Kɔɔ 'wɪnun ziɛ -a mɔn nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o 'ka "vɔle 'o 'ta wɔla -a wei da diɛ -wle. 7 Tɔ nɛn te 'wɪ 'wliɖunun ziɛ -wɛɛ 'ka "paala bɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ a ziɛ. 8 'Bɛ nɛn 'gʊvɛ, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wliɖunun pɛɛnɔn ziɛ -a -sru!
 ɛn "nyian bɛ, nyran siadi, 'lee 'bli 'fɔɖi min ji, 'lee 'nandɪ min man bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "di! ɛn "nyian bɛ, "srɔnnun wɔɖi 'lee 'wɪɖi min man -wliɖi "bɛ, te -a -tɔwli 'e bɔla 'ka 'le di! 9 ɛn te 'ka 'wlu 'sɛn 'ka cin lɛ di! Kɔɔ min nɛn ka ci -a 'e tɛdɛ bɛ 'lee 'ka drɛ wɪnun 'cɛn bɛ, ka cɛɛn 'bɛ man. 10 'Bɛ nɛn 'gʊvɛ ka drɛ min -trɛ -a. Bali 'bɔ 'bɛ drɛ, ɛn e -ko 'ka liladi -a ziɛ -trilii, -e 'ka 'sia, te 'cee -a -tɔɖi "paa "da. 11 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ ziɛ -yee "wɛan bɛ, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te e 'ka Zuif min -a di oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a 'e 'fɔɖi -klɔnmɔn -va oo, ɛn -te e 'ka 'e 'fɔɖi -klɔnmɔn -va di oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a -pɛn min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglɔn 'kɔɔbli -ji min -a oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a nɔan -a oo, ɛn -te min 'ka nɔan -a di oo, -a pɛɛnɔn ziɛ 'bɛ a 'e "tun. 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -nanjɛan 'ka pɛɛnɔn 'va bɛ, Crizi nɛn. ɛn -yɛɛ ci 'ka pɛɛnɔn 'ji.

12 Bali 'ka 'si "va 'nan, -e 'ka drɛ 'yee minnun -a, ɛn e 'ka ye "yi. -Yee "wɛan min nyirinda 'e 'sɛn 'ka da, ɛn 'ka 'kɔn min 'kpa -a, ɛn te 'ka 'fi 'sia -dandan di, ɛn 'ka 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va, ɛn 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji!
 13 Te 'ka "bɔi -tɔ plu 'ka man di! -Te 'ka "bɔi -tɔ 'wɪ drɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka man wɪ 'cɛ. Minsan 'ka 'man wɪ 'cɛ -yee "wɛan 'ka min man wɪ 'cɛ. 14 ɛn 'wɪ 'tɔwli "nɛn e ci -a pɛɛnɔn ziɛ -a -wulo -a bɛ, -nyrɛn 'nan 'ka cin yi "yi. Kɔɔ 'ka cin yiɖi "yi 'bɛ -maan 'lɔɔ 'shɛ 'lee

-sɛɛ -kɔan 'ka yei.

15 Crizi -le -fɔɖi -trɔɔ nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ 'ka cin va. -Fɔɖi -trɔɔ ziɛ -a man nɛn Bali 'ka laabɔ 'nan -e 'ka 'kɔn "le min -tɔwli 'zɔ. -Yee "wɛan 'ka Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man. 16 Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ, 'e 'kɔn 'ka yei 'e 'ciɔladi "da! 'Wɪ 'tɔɖi -a nɛn 'ka 'wɪ "paa 'ka cin ji, te ka -ko 'wɪ pladi -a 'ka cin lɛ. 'Ka Bali muo "fɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a, te ka -ko -yee 'fluba 'ji "drenun -fɔɖi -a, 'lee -a 'tɔ bɔ "drenun -fɔɖi -a, 'lee "drenun nɛn Bali lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji bɛ -a -fɔɖi -a. 17 'Wɪ oo 'wɪ nɛn kaa dra 'lee kaa ve bɛ, 'e -kɔɔn 'nan ka ya Minsan Zozi -srɔnɔn 'a. ɛn 'ka 'ciɔla "va -e 'ka -kaa "ti Bali muo "fɔ.

'Ka 'wɪ drɛ 'ka cin va 'yi!

18 Kaa nɛn ka ci min nannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka -sran wei da! 'Wɪ nɛn e ci "le 'ka drɛ bɛ -nyrɛn "bɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

19 Kaa nɛn ka ci li -srannun -a bɛ, 'ka nan yi "yi, ɛn te 'ka o 'pla -pɔan 'tɔndɔn 'a di!

20 Kaa nɛn ka ci nannannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka "ti 'lee 'ka "bɔ wei da -pɛ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪ ziɛ -a dɛɖɛ 'bɛ 'sɔ Bali lɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

21 Kaa nɛn ka ci 'nɛn "tunun -a bɛ, 'wɪ nɛn e 'cee 'nɛn 'ci -tɔa lou 'ka man bɛ, te 'ka drɛ -wle "di, "tɔgɔ o "koe 'e 'si 'o da!

22 Kaa nɛn ka ci nɔannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da -pɛ pɛɛnɔn 'ji! Te 'ka drɛ o yiɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yi "yi "di! 'Pian 'ka "klan Minsan lɔ, ɛn 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a!
 23 Nyranman pɛɛnɔn nɛn kaa "paa bɛ, 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Minsan lɛ nɛn ka ci 'nyranman ziɛ -a 'panan, blamin lɛ "cɛɛ di! 24 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Minsan 'ka -ko "paa. -Kopa ziɛ "yi "nɛn Bali -a 'pla 'yee minnun -le vɛ -a bɛ -nyrɛn. -Yee "wɛan 'ka 'tazan nɛn Crizi -a bɛ 'ka 'su! 25 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wliɖi drɛ bɛ, yaa "nɛn "ye, kɔɔ Bali 'ka min bɔ "va -e 'e va wɪ drɛ di.

4

¹ Kaa nen ka ci o tanon 'a be, 'w1 nen e ci "le 'o drɛ min le -e 'e Bali ci 'sɔ be -nyren 'ka drɛ 'cee nɔannun le! 'Ka 'bɔ "nyian, -a -cin 'e 'kɔn "cee 'ji 'nan, 'ka 'tazan a laji.

'Ka Bali trɔ 'ba ɛn 'ka Bali -le 'w1 vɪ minnun le

² Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da Bali trɔ 'badɪ -a dɪ! 'Ka yiɛ -trɔa "da, ɛn 'ka Bali muo "fɔ! ³ ɛn "nyian 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔɛ 'nan, 'e -si -nɔn 'kɔɛ -e 'kɔ Crizi -le 'w1 'nɔnnɔn nen -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man be, -a fuila "man. 'W1 zɪɛ -a man nen an ya -pɔ 'kuin. ⁴ -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sɔ -e 'an 'w1 'nɔnnɔn zɪɛ -a vɪ 'wein, "le zɪ e ci 'mɛn 'nyranman -a be -yee 'w1 'zɔ.

⁵ 'W1 'tɔdɪ -a nen 'ka 'ta wɔ minnun nen o 'ka Zozi 'va dɪɛ o va. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nen e "paala 'ka 'vale waa 'ka yei "be, te 'ka 'tɔɪ 'e sɛɛ 'e "tun "dɪ! ⁶ Weinun nen o bɔalɔ 'ka 'le be, 'o 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man "yi, ɛn -a 'nɔnnɔn 'e 'fɔ min man! Kɔɔ e ya "le -te min 'w1 'tɔ laabɔ 'ka 'lɔ be, 'ka -kɔla -a -sru vidɪ -a -yɛ fɛnyian.

Pɔl 'w1 'nyranman 'vɪ Kolos 'nɔn le

⁷ -Kaa "bɔɪ Zozizan Tisik nen ku 'nyranman "paa waa 'gɔɛ, 'w1 nen 'an man 'gɔɛ -yɛɛ "ta "lo -a -nan 'sinan 'palɛ 'cɛɛ. Kɔa ye "yi 'kpa tɪglɪ, ɛn -a yiɛ yɛa Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. ⁸ Maan 'pa 'sia 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'kɔ 'ta w1 vɪ 'cɛɛ, ɛn "nyian -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da. ⁹ Mɛɛn 'pa 'sia 'o 'vale -kaa "bɔɪ Zozizan Onezi nen 'ka 'bɔ 'va min -a be -a. Ku 'be ye "yi 'nyian 'kpa tɪglɪ, ɛn -a yiɛ yɛa Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. -Wɛɛ 'kɔ 'ta w1 pɛɛnɔn ve 'cɛɛ.

¹⁰ Ariza nen 'kɔ 'vale -a kɔ ya -pɔ 'kuin 'gɔɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bɔ. ɛn "nyian Mark nen Barnaba "blu -le 'nen 'a be, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bɔ. An -yee 'w1 crɛn -tɛ 'fluba -tɔ -ji be, 'ka 'ci "nrɔn 'w1 zɪɛ -a da. E "ta "lo "be, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹¹ Zozi nen waa laabo Zuti be, "e 'vɪ "nyian 'nan 'e 'ka 'tɔ bɔ. Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nen o yi -tɛra Zozi Crizi da be o yei "be, min

yaaga zɪɛ o 'bɔ 'a nen, ku 'nyranman "paa. 'Nyranman zɪɛ -nyren 'gɔ. Kɔa -wɛɛman 'nan, minnun 'o 'w1 "man 'nan Bali 'be ci 'o da mingɔnnɛn -a. Min yaaga zɪɛ -wee "wɛan 'an "koe "a 'an da 'kpa tɪglɪ.

¹² Epafra nen 'ka 'va min -a be, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bɔ. Zozi Crizi 'suzan tɪglɪ nen. Tɔ pɛɛnɔn man be, e ya 'e kɔaladɪ Bali trɔ 'badɪ man 'cɛɛ. Yaa laabo Bali lɔ 'nan, te 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa -yee 'w1 'ji dɪ, ɛn "nyian 'nan 'ka drɛ ceje -yee 'w1 'ji. ɛn yaa laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'w1 nen e ci Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a be, 'ka -kɔla -a drɛdɪ -a. ¹³ Maan 'yɪ 'nan, -a "koe "a -nyannan 'ka man 'kpa tɪglɪ, ɛn -a "koe "a -nyannan 'nyian Laodize 'nɔn 'lee Irapoli 'nɔn man. ¹⁴ -Kaa beɛ Luk nen -dɔdrɔ -a be, 'o 'vale Dema -a o 'nan 'o 'ka 'tɔ bɔ.

¹⁵ Zozinɔn pɛɛnɔn nen Laodize be, ku o 'tɔ bɔ. ɛn "nyian be Nifa 'lee Zozinɔn nen o cin ye -yee 'kuin be, ku o 'tɔ bɔ.

¹⁶ -Te ka cɛɛn 'fluba 'gɔɛ -a ta vidɪ man be, ka -kɔ -a Zozinɔn nen Laodize be -wɛɛ -e "o ta vɪ. ɛn 'ka 'bɔ "nyian, Laodize 'nɔn 'le vɛ be "cɛɛ ta vɪ.

¹⁷ 'Ka vɪ Asip le 'nan, 'e yiɛ 'tɔ 'e 'fli -va, -e 'nyranman nen Minsan -a -pɛba 'wɔ -yrɔ "be, -a -pɛ 'e 'sɔ -a drɛdɪ -a.

¹⁸ 'An 'bɔ Pɔl, an "we 'ka 'va. Mɛɛn 'ka 'tɔ bɔdɪ 'gɔɛ -a crɛn -tɛ 'an 'bɔ 'pɛ -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an ya -pɔ 'kuin.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Tesalonik 'nɔn lɛ

¹'An 'bɔ Pɔl 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ 'fluba 'gʋɛ -a crɛn -tɛ. Kʋa crɛn -tɛ -leglizɪ nɛn Tesalonik bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. Ka ya -kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a.

Bali 'e 'yee 'yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Tesalonik 'nɔn 'le yi -teradɪ Zozi da 'wɪ 'vɪ

²Kʋ Bali muo -fɔa yi pɛɛnɔn man 'cee "wɛan, ɛn kʋ Bali trʋ "baa 'cee 'wɪ man. ³'Cee 'nyranman nɛn kaa "paa yi -teradɪ Zozi da -a, 'lee 'nyranman 'plɛblɛ nɛn kaa "paa -a yɪdɪ 'yi "a, 'lee 'ka yɪɛ nɛn e cɪra -kaa 'san Zozi Crizi lɛ bɛ, -a -cin a 'kʋ 'ji yi -tɔdʋ pɛɛnɔn man -kaa "tɪ Bali trʋ 'banan.

⁴'Kʋ "bʋɪ Zozinɔn, Bali 'ka ye "yi. ɛn kʋa -tɔa 'nan, e 'ka 'si "va 'yee vɛ -a. ⁵Kɔɔ zɪ kʋ 'lʋ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, kʋ'a vɪlɛ 'kʋ 'le 'saza "tun "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn, ɛn e 'kʋ "koe "tɔ 'kʋ da 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a, kɔɔ 'nyranman nɛn kʋa 'pa 'cɛɛ bɛ, kaa -nan 'yi.

⁶'Wɪ 'kpa, Bali 'ka 'si "va 'yee vɛ -a. Kʋa -tɔa zɪ, kɔɔ ka sɔɔnla 'kʋ "pa "da ɛn ka drɛ Minsan si drɛnɔn 'a. Minnun 'tɛ 'pa 'ka da 'wɪ zɪɛ -a man "kaga, 'pian 'ka wɪ Bali -le 'wɪ man ci "nrandɪ -a. Bali lei 'saun 'bɛ ci "nrandɪ zɪɛ -a -nɔn 'cɛɛ. ⁷'Bɛ nɛn 'gʋɛ, minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tera Zozi da Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, ka drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "man 'nɔn 'a. ⁸Kɔɔ 'ka 'va nɛn Minsan -le 'wɪ 'e pei 'trɔa, ɛn e fuila "man Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji. ɛn "nyian bɛ, minnun 'cee yi -teradɪ Bali da 'wɪ ve fɛ pɛɛnɔn 'nan. Kʋɛ "cɛɛ 'wɪ zɪɛ 'bɛ ve "nyian minnun lɛ dɪ. ⁹Minnun pɛɛnɔn -a ve 'ka man 'nan, kʋ 'lʋ 'ka 'va bɛ, ka 'kʋ 'kun fɛnyian. ɛn "nyian 'nan, ka 'si yɪba "minnun

nɛn ka o -paan "bɛ o -sru. Kaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ tɛ kaa "sua. -Yɛɛ cɪ Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a. ɛn -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a. ¹⁰'Bɛ nɛn 'gʋɛ, ka ya -a -pɪ nɛn e -taa 'silɛ laji -e 'e 'ta bɛ -a -pɛnnan. -A -pɪ zɪɛ Zozi nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ, -nyrɛn. -Yɛɛ -kaa "sia Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e cɪ -tanan bɛ -a wlu.

2

Bali -le 'wɪ pei 'trɔa Tesalonik 'kɔ?

¹'Kʋ "bʋɪ Zozinɔn, kaa -tɔa 'ka 'fli -a 'nan 'kʋɛ 'lʋdɪ 'ka 'va bɛ -a "nɛn 'ka 'fɔlɛ 'e "tun "dɪ. ²ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, minnun 'kʋ srɔn, ɛn o 'tɛ 'pa 'kʋ da Filipʋ flɪ 'vaa ɛn kʋ 'bɔla 'ka 'va. ɛn 'ka 'va "nyian bɛ, 'kʋ 'man 'ka 'fɔlɛ flɪ dɪ. 'Pian kʋ yi -tera Bali da, ɛn kʋ -yee 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ. ³Kʋ "koe 'sia, ɛn kʋ 'wɪ zɪɛ -a drɛ. Kɔɔ Bali -le 'wɪ nɛn kʋa ve minnun lɛ bɛ, kʋ'a ve 'wlu 'a dɪ, ɛn kʋ'a ve 'ci "nrɔndɪ -wɪdɪ "a dɪ, ɛn kʋ'a -dawli dra dɪ. ⁴'Pian 'wɪ nɛn Bali "e 'nan 'kʋ vɪ bɛ, -nyrɛn kʋa ve. E 'kʋ 'nanjɛn, ɛn e 'kʋ 'yɪ tɪglɪ. -A -nan nɛn e 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wʋ 'kʋ 'lɔ. -Yee "wɛan kʋ 'ka -a -wɛɛnan 'nan 'kʋ 'sɔ minnun lɛ dɪ, 'pian kʋa -wɛɛman 'nan, 'kʋ 'sɔ Bali nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ -yrɛ.

⁵Kaa -tɔa 'wein 'nan, kʋ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ see "paa wei -a dɪ, ɛn kʋ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ 'nan -e 'kʋ 'ka 'lɔ fɛ yɪ dɪ. Bali a 'kʋɛ 'wɪ 'nan yizan -a. ⁶Kʋ'a -wɛɛlɛ 'nan min 'e 'kʋ 'tɔ "yi "vɪ dɪ.

-Te e ya 'ka 'bɔ 'a oo, ɛn -te e ya min peenun -a oo, kʋ'a -wɛɛlɛ 'nan 'o 'kʋ 'tɔ "yi "vɪ "fo "dɪ.

⁷Kʋ -kɔlaman paan -e 'kʋ drɛ 'ka 'win -ji -trɔ -a, kʋ ya Crizi -le 'pasianɔn 'a -le "wɛan. 'Pian kʋ -fu 'ka 'va 'trɔɔ "le zɪ 'nɛn "bʋ 'e yɪɛ -tɔa 'yee 'nɛn 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʋ. ⁸ɛn 'ka yɪdɪ "yi "bʋʋ "le "wɛan, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'saza "cɛɛ kʋa 'vɪ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'kʋ 'fli -nɔn 'cɛɛ "fo. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'nan wɪ a 'kʋ man "bʋʋ, -yee "wɛan kʋa drɛ zɪ.

⁹ 'Kv "bvı Zozinon, 'nyranman nen, kva 'pa 'ka 'va, 'lee 'kv "koe 'nen e -nyan be, -a -cin a 'ka 'ji. Bodrun funnin, te kv ya 'nyranman da, 'nan -e 'kve -blife 'e vıle 'e dre 'ka 'tv 'win -ji -trö -a dı. 'Wı zıe -a 'bö nen kva dre, te kv -ko Bali -le 'wı 'nönön vıdı -a 'cee.

¹⁰ Kaa nen ka yi -tera Bali da be, tv nen kva dre 'ka 'va be, kaa 'yı 'nan, 'koe 'ta wv cın a 'saun, en e ya tıglı, en 'tö 'ka 'e 'padı 'man "dı. 'Wı 'kpa, ka ya 'wı zıe -a -nan yınön 'a, en Bali "e "ya wo "nyian -a -nan yızan -a. ¹¹ En "nyian be, 'wı nen kva dre 'ka -tvöv pëenön le be, -a -cin a 'ka 'ji. 'Wı nen 'nen "tı -a dra 'yee 'nennun le be, -a 'bö nen kva dre 'cee. ¹² Köö kv 'wı 'pla 'cee, en kv 'ka "koe "tö 'ka da. En kv 'ka trv 'ba 'nan 'ka -wee 'nan 'cee 'ta wv cın 'e 'sö Bali le. -Yee 'ka laabv 'nan 'ka mingönnen -blı 'e 'va, en -yee 'tö -dan 'e dre 'cee vı -a.

¹³ -Yee "wean kv Bali müo -föa "tv pëenön man, 'nan Bali -le 'wı 'nönön nen kva 'vı 'cee be, 'ka "tröen "tö -yre, en ka wı "man. Ka 'a yıle "le min 'lewei "tun 'zv dı. 'Pian kaa 'sia fe nen e cı -a be -a, Bali wei nen. -Yee cı 'nyranman 'panan kaa nen ka yi -tera Zozi da be, 'ka man.

¹⁴ 'Kv "bvı Zozinon, fe nen kva -töa 'nan, 'wı zıe e ya 'wı 'kpa -a be, Zozinon nen Zude 'leglön 'ji be, ka söönla o "pa "da. 'Te nen Zuif 'nön 'a 'pa o da be, -a 'te 'töwlı zıe, -a 'bö nen 'ka flanön cı -a 'panan 'cee "da. ¹⁵ Zuif 'nön zıe, -wee Minsan Zozi 'te, en -wee Bali 'lewei vınön tee. En -wee 'te 'pa 'kv da 'nyian. Bali 'ka 'o dre wı ye "yi "fo "dı. En -wee "naan min -tvöv pëenön man. ¹⁶ O -si -töa 'kv 'lö 'nan, te 'kv 'kv minnün nen o 'ka Zuif 'nön 'a dıe, o va dı. Wa 'a yıle "yi 'nan, 'kv Zozi 'le 'wı 'nönön vı -wle -e Bali 'e o 'si 'wı 'ji dı. 'Wı zıe -a dre dı be, e ya -wee 'wı 'wlıdı 'bö 'padı -a "da. 'Pian 'be nen 'gve Bali a nyran -blınan o va.

Tesalonik 'nön dra Pöl -tea

¹⁷ 'Kv "bvı Zozinon, -a -nan yi "fli 'bö te -ka 'a cin ye dı. 'Pian 'kve

ci "nröndı a 'ka da tv pëenön man. 'Ka dra 'kv -tea tıglı 'le "wean, kv ya "vale 'kv "lo 'ka yıle. ¹⁸ Kva wee 'nan, kv "lo 'ka 'va. 'An 'bö Pöl, maan ve 'cee 'nan 'an 'lvdı 'ka 'va yi 'pa 'e 'pa -a "fli, 'pian Satan -si -tö 'kv 'lö. ¹⁹ Fe -le "wean nen kva wee 'nan, kv "lo 'ka 'va be, köö 'ka 'bö "nyian, 'ka da nen kv yi -teaala, en 'cee cı 'kve cı "nran wı -a, en 'cee 'kv 'blö -töa "da, tv nen -kaa san Zozi Crizi -taa "be -a man. ²⁰ 'Wı 'kpa, cee "wean Bali 'tö -dan -nön 'kve, en 'cee "wean 'kv 'cı "nranman.

3

Pöl Timote 'pa 'sia Tesalonik 'nön 'va

¹ Kv 'a 'ka 'ta wı maan "fo "dı, te 'ka 'nan wı a 'kv man be, -yee "wean 'kv wei dre 'tv, en "kv -fvv Atın fla 'gv, ² 'nan -e 'kv -kaa "bvı Timote 'pa 'sia 'ka 'va. 'Kv 'vale waa, kv Bali -le 'nyranman "paa 'e cin va Crizi -le 'wı 'nönön vıdı -a. Kva 'pa 'cee -sia 'nan, -e 'e 'ka man -tö 'pleble, te 'ka "koe "a 'ka da Bali -sru 'ta wv dı -a. ³ Kv 'ka "vale 'nan, Zozizan 'tv 'e 'si -si tıglı da, yra yıdı nen -kaa man be -yee "wean dı. Kaa -töa 'ka 'bö 'a 'nan, 'wı zıe -yee 'pla -kaa man. ⁴ Köö tv nen te kv ya tian 'ka 'va be, kv -fö 'e 'flin, en kv 'wı zıe -a 'vı 'cee. Kva 'vı 'cee 'nan, 'wı yıdı böa -kaa man. -Yee cı bönan -kaa man, kaa -töa zı. ⁵ 'Ka 'nan wı a 'an man "bvı, -yee "wean nen an Timote 'pa 'sia 'cee 'nan, -e 'e 'ka 'ta wı vı 'mën. -Te 'cee yi -teradı Zozi da dre 'kö -o, an ya "vale 'an -töa. Köö nyen a 'an 'ji 'nan, Satan nen e min "sia -si tıglı da be e 'ka 'man 'yı. En 'nyranman nen kva 'pa 'ka 'va be, e -sen 'yia 'e "tun.

⁶ Zı Timote 'lv be e -ta e 'bö 'kv man 'gv. En e 'cee yi -teradı Zozi da 'lee 'ka cin yıdı 'yi 'sinan fenyian 'pa 'kve. Yaa 'vı 'kve "nyian 'nan, 'kv 'cin a 'ka 'ji tv pëenön man. En 'kv dra 'ka -tea "le zı 'ka dra 'kv -tea "be -yee 'wı 'zv. ⁷ -Yee "wean, 'kv "bvı Zozinon, zı kva 'man 'nan, ka yi -teaala tian Zozi da be, 'kv "koe "tö 'kv da yra yıdınun nen 'kv 'man 'gve -a

-ji. ⁸ 'Be nen 'gυe 'ku 'ci -ta "tra, koo 'ka 'man a 'e 'todi 'pleble Minsan -le 'wi 'ji. ⁹ En 'cee 'wi 'ku 'ci "nranman Bali 'le "fo, -yee "wean ku Bali muo -foa 'tandan. ¹⁰ Bodrun funnin, te ku ya 'ku kosaladi Bali tru 'badu man 'nan, 'e 'si -non 'kve -e 'ku 'lu 'ka 'va. Koo ku ya "vale 'nan, 'cee yi -teradi Zozi da 'le nen e -fo be, 'ku "paa "da.

¹¹ Ku -kaa "ti Bali 'lee -kaa 'san Zozi tru "baa 'nan, 'o 'si 'le 'su 'kve -e 'ku 'lu. ¹² En kua laabo Minsan lo 'nan, 'e 'ka cin yidi "yi 'pa "da 'e 'cila "da. En 'e minnun pɛɛnon yidi "yi 'pa "da 'e 'cila "da, "le zi ku 'ka ye "yi "be -yee 'wi 'zu. ¹³ -Te e dre zɛ, -a -nan nen 'ka 'man -toa 'pleble. 'To 'ka 'kon 'e 'padi 'ka man di. En ka -kon 'saun -kaa "ti Bali 'le, tu nen Minsan Zozi 'lee 'yee minnun -taa "man "be, -a man. Amen!

4

'Ka -wee 'nan 'ka dre wi 'e 'so Bali le!

¹ Ku "bu Zozinon, kua 'le -seanla 'wi 'gυe -a vidi -a 'cee. Zi ko 'ka 'ta wu 'lo -e 'cee 'wi 'e 'so Bali le be, kua paa 'ka 'ji 'va, en ka ya 'ta wolanan 'wi zɛ -a da. Ku 'ka tru "baa Minsan Zozi 'to da 'nan, 'ka 'ta wula 'wi zɛ -a da 'e 'ku 'e 'le! ² Koo 'winun nen kua 'pla 'cee Minsan Zozi 'to da be, kaa -toa.

³ 'Wi nen, 'e 'so Bali le be, -a 'bo nen kua 'vi 'cee, -nyren 'nan, 'ka 'kon 'yee ve -a "fo! Te 'ka nyinnan li 'lee 'konnen -a te ka'a cin 'pale di! ⁴ 'Pian 'ka -todu pɛɛnon 'ka 'fli 'kun -e 'ka 'kon 'saun Bali 'le, te 'to 'ka 'e 'padi 'ka man di. ⁵ Te 'ka dre "le minnun nen wa'a Bali toa di, -wee 'wi 'zu di! Koo -wee 'fli -non li -weedi 'lee -konnen -weedi le. ⁶ En 'wi zɛ -a da be, te 'ka 'to 'e 'wi dre -wli di 'e bozan -tu -va -a nan -weedi -a di! Kua 'vi 'cee 'va, en kua -foa "nyian "ji 'nan, Minsan 'wi "nen -konman min nen e 'wi zɛ -a dre be -yre. ⁷ En -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka -kaa laabule 'nan -e -kaa fli -non li -weedi 'lee -konnen -weedi le di. 'Pian e -kaa laabu 'nan -e -kaa dre 'yee ve -a "fo.

⁸ -Yee "wean min nen e weinun zɛ -a -foa 'e "trɛn -sru "be, min wei "cee yaa -foa 'e "trɛn -sru "di. 'Pian Bali nen e 'yee lei 'saun 'non 'cee be, -a wei nen yaa -foa 'e "trɛn -sru.

⁹ Ku "bu Zozinon, -te e ya 'ka cin yidi "yi "a be, e 'ka "nyian "le 'kve 'cɛn -te 'cee di. Bali -a paa 'ka 'ji 'va. ¹⁰ En -kaa "bu Zozinon nen o ci Masedoa 'leglon pɛɛnon 'ji be, ka ya o ynan "yi. 'Pian kua laabo tian 'ka 'lo 'nan, 'ka o yi "yi 'e 'cila "da.

¹¹ En zi ko 'ka 'bli te 'ka 'man yra flu be, -a -cin nen 'e 'kon 'ka 'ji! 'Ka 'to 'si minnun -le 'wi 'ji! 'Ka 'nyranman 'pa 'ka 'pe -a -e 'ka "nen 'fe -bli! 'Winun zɛ kua 'vi 'cee 'va. ¹² 'Ka dre zɛ, -e minnun nen o 'ka Zozi 'va di, o yi 'e 'nan 'ka man, -e 'ka vɛ 'ka dre fe tru 'banon 'a di.

Min wluandi -kanon 'va be e dra 'ko?

¹³ Ku "bu Zozinon, ku 'ka "vale 'nan 'wi nen e dra minnun nen o kaa "be -wle be, 'e 'fo 'e yodi 'ka man di. Ku 'ka "vale 'nan, -kadu wi 'e 'ka ta dre -trɛdɛ "le minnun nen wa'a Zozi toa di -wee 'wi 'zu di. ¹⁴ -Kaa yi -tɛala "da 'nan Zozi 'ka, en Bali -a wluan -kanon 'va. -Yee "wean -kaa yi -tera "nyian "da 'nan, Zozinon nen o kaa be, Bali o wuanla -kanon 'va, -e 'o 'ta 'o 'vale Zozi 'a.

¹⁵ Kua ve 'cee Minsan wei -a 'nan, -kaa nen -kaa yi e "man Minsan -ta nyan be, -cee "cee -toala Zozinon nen o kaa be o 'le di. ¹⁶ Koo yi zɛ -a da be, Bali -a ve 'yee 'pasianon 'tazan le 'nan 'e tron -to. -A -nan nen Bali -le 'bei "we, en Minsan "sia laji, -e 'e -soanla. Tu zɛ -a man be, minnun nen o yi -tera Crizi da en o kaa be, -wee wuanla -kanon 'va 'e tɛdɛ. ¹⁷ 'Be -sru, -kaa nen -kaa yi e ci "man "be, Bali -kaa pɛɛnon "siala -kaa 'vale waa "lolu -koei "da, -e -kaa cin yi Minsan nun -a. Tu pɛɛnon man te -kaa ya 'e cin va waa Minsan -va. ¹⁸ -Yee "wean 'winun zɛ -a 'bo 'a nen 'ka cin "koe "to 'ka da!

5

'Ka Minsan -ta tu man -pen!

¹ 'Kv "bvı Zozinon, tv nen 'wı zıe e dra "man "be, e 'ka "le 'kve 'cren -te 'cee di. ² Koo kaa -ta 'ka 'bo 'a 'wein 'nan, Minsan -ta yi dra kligli. E dra "le zı wa'a crinzan -ta tv -ta -pei -man di e -yee 'wı 'zv. ³ Tv nen minnun -a ve 'nan, 'o 'fu -troo, 'wı 'tv 'ka 'o man di e, 'nun tooon -e 'wı yidi -dan zıe 'e bo o man kligli. E dra "le zı 'nen 'yadi -le ci "yaa -ponzan "kuan be -yee 'wı 'zv. Min -tu 'ka 'so -yrc "fo "di.

⁴ 'Pian 'cee ve be 'kv "bvı Zozinon, "ka 'ka wo klun va -e yi zıe 'e 'bo 'ka man kligli "le crinzan -tadı -le 'wı 'zv di. ⁵ Koo ka pweenon ka ya minnun nen o ya fenan 'wein da be waa. En ka ya yidea 'non 'a. -Kaa 'ka -pei -man 'nan 'a di. En -kaa 'ka minnun nen o 'ta wo klun va be waa di. ⁶ -Yee "wean te -kaa yi -te "le min -mienun -le 'wı 'zv di! 'Pian -kaa yie 'e 'fu "man -e -kaa 'fli 'pla! ⁷ Kaa -ta 'nan, -pei -man nen min yi -tea, en -pei -man nen min -wen mlindi -toala 'e 'win -ji. ⁸ 'Pian -cee ve be, te 'e 'kon zı di, koo -kaa ya yidea 'non 'a. -Yee "wean -kaa 'fli 'pla! -Kaa yi -tera Zozi da, en -kaa yi "yi! -Yee ci "le -kaa 'kole da yoo ve -le 'wı 'zv -kuli -lo! Bali -taa -kaa 'sile 'wı 'ji. -Kaa -to "da 'pleble! -Yee ci "le -kaa wulo -man yoo 'kpongbo kle "le 'wı 'zv -kuli -lo!

⁹ Bali 'ka -kaa -soonlea 'nan -e 'e -kaa te 'wı 'a di. 'Pian e -kaa soonla 'nan -e 'e -kaa 'si 'wı 'ji 'wı nen -kaa 'san Zozi Crizi -a dre be -a man. ¹⁰ Zozi 'ka -cee "wean 'nan -e -kaa 'belidi yi -kaa 'vale 'waa. 'Wı zıe 'wı 'kpa nen, -te -kaa yie a "man oo, en -te -kaa ka oo, tv nen e -taa "man "be, -kaa 'belidi ye. ¹¹ -Yee "wean 'ka cin "koe "to 'ka da 'wı zıe -a! En 'ka 'pa 'ka cin va, te 'cee yi -teradı Zozi da -ko 'padı -a "da, "le zı ka ci -a drenan 'va be -yee 'wı 'zv.

Pal 'wı 'pla Tesalonik 'non le

¹² 'Kv "bvı Zozinon, 'ka yra 'si! 'Ka yie 'e 'nan minnun nen o Bali -le 'nyranman "paa 'ka 'va be o man! Koo -wee Bali -le -si -koonman 'cee,

en -wee 'ka "so 'ji. ¹³ O yidi "yi 'e 'kon 'ka 'ji -dan, 'nyranman nen waa "paa be -yee "wean! 'Ka 'fu 'ka cin va -troo!

¹⁴ En "nyian be, 'kv "bvı Zozinon, 'ka yra 'si! Minnun nen o kon wo be, 'ka 'wı 'pla -wle! En minnun nen o ci -tooman tian be, 'ka o "koe "to 'o da! En minnun nen o -pe -sru "ci 'e toadı Bali -le 'wı 'ji be, 'ka 'pa o va! 'Ka 'kon -troo minnun pweenon 'va. ¹⁵ 'Ka dre "yi, te min -tu 'e 'wlıdı "man -wlıdı "dre 'e boezan le di! 'Pian tv pweenon man be, 'wı "yi "nen 'ka dre 'ka cin le, en 'ka dre "nyian min pweenon le!

¹⁶ 'Ka 'ci 'e "nran tv pweenon man! ¹⁷ 'Ka Bali tru 'ba, te -a 'le 'e 'to di! ¹⁸ 'Ka Bali muo "fo 'wı pweenon 'ji! 'Winun zıe -a 'bo nen 'ka dre! -Yee ci Bali ci 'so wı -a, en -a 'bo nen Zozi Crizi -a kon.

¹⁹ Te 'ka 'si -to Bali lei 'saun 'le 'nyranman lo di! ²⁰ Te 'ka Bali 'lewej vinon wei -fola 'ka "tröen -sru "di. ²¹ 'Pian 'ka 'wı pweenon 'fa 'si, -e 'ka "yi 'si "va! ²² En 'ka 'si 'wı 'wlıdı 'to 'tvd pweenon man!

Pal 'wı 'le 'sran Bali tru 'badı -a -wle en e o 'to bv

²³ Bali nen e -fudı -troo -non "min le be, 'e 'ka dre 'yee ve -a "fo! 'E yie 'to 'ka 'va, 'nan -e tv nen -kaa 'san Zozi Crizi -taa "be, 'to 'tv 'e vıe 'e 'kon 'e 'padı 'ka man di! -Te e ya 'ka lei -a oo, en -te e ya 'cee ci "nrondi -a oo, en -te e ya 'ka 'kole 'a oo, -e 'to 'e vıe 'e 'kon 'e 'padı "man "di! ²⁴ Bali nen e 'ka laabv be, -te e 'wı 'vı be yaa dra, -yee "wean e 'winun zıe -a 'le soonman.

²⁵ 'Kv "bvı Zozinon, 'ka Bali tru 'ba 'kve 'wı man! ²⁶ 'Ka Zozinon pweenon 'to bv -atu -tedı -a o man! ²⁷ 'Ka yra 'si Minsan 'to 'ji be, 'ka 'fluba 'gve -a ta vı -kaa "bvı Zozinon pweenon le.

²⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kon 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a cren -te Tesalonik 'nən lē

1 'An 'bə Pəl 'lee Sila 'lee Timote 'bē 'fluba 'gʷe -a cren -te. Kʷa cren -te -leglizi nen Tesalonik bē -a -ji 'nən lē. Ka ya -kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vē -a. Kʷ 'ka 'tə bə.

2 -Kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nən 'cēē.

Zozi-taa 'trēdanən 'le tin 'balē

3 'Kʷ 'bʊl Zozinən, e ya 'le 'kʷ Bali muo 'fə tʊ pʰeənən man 'cee 'wēan. Kɔɔ 'cee yi -teradɪ Zozi da ta a 'sʊnan, ɛn 'ka cin yɪdɪ 'yi 'a 'panan 'da. 4 -Yee 'wēan kʷ 'ka 'sɪ -fəa Bali -le -leglizi -mienun 'lē. Kʷa dra zi, kɔɔ minnun a 'tē 'panan 'ka da, ɛn ka ya 'ka yra ynan, 'pian ka yi -tera Zozi da, ɛn ka'a 'silē Bali -sru 'dɪ.

5 'Wɪ zɪē -yēē -kɔɔnman 'cēē 'nan, Bali -taa tin 'balē 'e 'nɔan da. Kɔɔ 'ka yra nen ka cɪ -a ynan bē, -yēē -kɔɔnman 'nan, Bali -taa 'ka 'silēa 'yee mingənən 'trēda 'nən 'a.

6 Fē nen maan ve zɪē -yēē cɪ 'nan, Bali -a ye 'wɪ 'yi 'a, -e 'e 'tē 'pa minnun nen o 'tē 'paa 'ka da bē, o da. 7 ɛn 'cee vē nen ka cɪ 'ka yra ynan 'labē, yaa ye 'wɪ 'yi 'a -e 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nən 'cēē. Yaa -nɔan -kaa pʰeənən lē 'e cin va. E 'wɪ zɪē -a dra tʊ nen Minsan Zozi 'sia laji -e 'e 'ta pee wʊ bē -a man. Tʊ zɪē -a man nen e -taa 'o 'vale 'yee 'pasianən 'plēble nen laji bē waa. 8 E -taa 'tē nʰen -dan yei. -Te e -ta bē, e 'wɪ 'nen -kɔɔnman minnun nen wa'a Bali -tɔlē dɪē -wlē. ɛn e 'wɪ 'nen -kɔɔnman minnun nen wa'a 'ta wʊlēa -kaa 'san Zozi 'bə 'le 'wɪ 'nɔnənən da dɪē -wlē. 9 O -taa 'wɪ yɪlē -pʊ 'kən nen -a lē 'nen 'ka 'dɪē -a -ji. O -kɔan 'o 'sidɪ Minsan man -kɔɔbli, ɛn wa'a 'kɔlaman -yee mingənən trē nen e 'bia bē -a yɪdɪ -a dɪ. 10 'Wɪ zɪē e dra yi nen Zozi -taa 'man 'bē, -a da. -A -nan nen

minnun nen o cɪ -yee vē -a ɛn o yi -tera -a wei da bē, waa si -fəa te waa bəa. Ka -kɔan 'minnun zɪē o va, kɔɔ ka yi -tera 'winun nen kʷa 'vɪ 'cēē bē -a da.

11 -Yee 'wēan kʷ Bali trʊ 'baa tʊ pʰeənən man 'cee 'wɪ man. Kʷa laabo -cee Bali lə 'nan, 'e 'ka yi 'wɪ nen e 'ka laabʊ 'man 'bē -a drēnən tɪglɪ 'a. ɛn kʷa laabo -yɔɔ 'nyian 'nan, 'e 'pa 'ka 'va 'yee 'plēble 'a, -e 'wɪ 'yi pʰeənən nen e 'sə 'cēē 'nan 'ka dra bē 'ka drē. ɛn 'e 'pa 'ka 'va -e 'cee 'nyranman nen ka 'nan 'ka 'paa yi -teradɪ -a Zozi da bē, 'ka 'pa. 12 'E drē zɪē, -e -kaa 'san Zozi 'tə 'e drē -dan 'cee 'wēan, -e 'cee 'tə 'e drē -dan -yee 'wēan. 'Wɪ pʰeənən zɪē, 'e drē -kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le 'yi 'a.

2

Bali 'nanmanzan klu "so

1 'Kʷ 'bʊl Zozinən, -kaa 'san Zozi Crizi -tadɪ nen kʷa 'wɪ 'vɪ bē, 'lee -kaa cin yɪdɪ -a 'srən 'nen, kʷa 'vɪ bē, kʷ 'wɪ 'paala 'cēē 'da. 2 -Te min -a 'vɪ 'cēē 'nan, Zozi 'ta 'va bē, te 'ka 'ci 'e baa -ji -e 'ka 'si 'si tɪglɪ da dɪ! -Te Bali 'lewei vɪnən 'le nen kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te Bali -le 'wɪ vɪnən 'le nen kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te min -a 'vɪ 'cēē 'nan, kʷe cren -te 'fluba 'ji oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ!

3 Te 'ka 'wɪ 'man -e min -tʊ 'e 'ka see 'paa 'wɪ zɪē -a da dɪ! Fē nen maan ve zɪē -yēē cɪ 'nan, tʊ nen min 'kaga Bali wei -fəala 'o 'trɔɔn -sru 'bē, e bəa 'vaa -e Zozi 'ta yi 'e bə. ɛn min nen e 'wɪ 'wɪdɪ 'paa 'nyranman -a ɛn Bali -a 'pla 'tē 'le vē -a bē, e -taa 'vaa -e yi zɪē 'e bə. 4 Min zɪē Bali 'nanmanzan nen. -Yēē -taa -a vɪlē 'nan 'yēē cɪ fē pʰeənən nen minnun a laabo Bali te waa bəa 'bē -a da. E -taa 'e 'fli drēlē -dandan. Yaa dra -trilii, -e 'e -wlala 'yee -dandan 'tandɪ 'bə 'a Bali -pan 'kuin, -e 'e -nyran. Yaa ve 'e 'fli man 'nan, 'yēē cɪ Bali -a.

5 Tʊ nen te an ya tian 'ka 'va bē, an -fə 'e 'flin an 'winun zɪē -a 'vɪ 'cēē. -A

-cin 'san 'ka 'ji? ⁶ En fe nen e -si -tōa tian Bali 'nanmanzan zīe -yrō "bē, kaa -tōa. Fe zīe e -si -tōa -yrō "trilii, -e tū nen Bali 'bō 'a -tō -yre "bē, e 'bō. - A -nan nen -a ta bōala. ⁷ Nyranman -wliđi "nen Bali 'nanmanzan 'bō 'a "paa bē, e ya -a 'panan 'va. 'Pian yaa "paa 'e yōđi, kōđ min -tū -si -tōa tian -yrō. -Te 'bē 'ka "nyian -nan dīe, ⁸ -a -nan nen Bali 'nanmanzan zīe, -a ta bōala. Yi zīe -a da nen Minsan Zozi -a -tēa 'e 'le fulō -a. 'Wī 'kpa Minsan Zozi 'le -tadı -a -nan -nyaan.

⁹ Bali 'nanmanzan zīe Satan 'bē -koladı -nōn -yre. -Yee "wēan e -kolaman -dravia wī 'tō 'tūđv pēēnōn drēđi -a. En e -kolaman 'wī -kōđn "man wīnun 'lee -cē -srōn "wīnun drēđi -a. 'Wī pēēnōn zīe yaa dra 'nan -e 'e minnun see "paa. ¹⁰ 'Wī 'kpa, minnun nen o ya -si nen e o "sia Bali man bē -a da bē, Bali 'nanmanzan -taa o see "paale 'wī 'wliđi 'tō -tūđv pēēnōn nen yaa dra bē -a. Kōđ wa'a Bali -le 'wī tiglī nen, e o "sia paan 'wī 'ji bē -a yīle "yi "đi. ¹¹ -Yee "wēan nen Bali -a drē en Bali 'nanmanzan 'le see "paa wīnun -kōla o man yīđi -a, 'nan -e 'o yi -tera 'wlu wīnun da. ¹² Bali 'wī zīe -a drē 'nan -e 'e tin -tē minnun zīe o da. Kōđ wa'a yi -tēla 'wī tiglī da đi, 'pian o 'wī 'wliđi "drēđi 'yi "yi.

'Ka 'tō 'pleble Bali -le 'wī 'ji!

¹³ 'Kv "būi Zozinōn, kva -tōa 'nan Minsan 'ka ye "yi. En tū nen Bali 'ka tian 'trē drēle dīe, e 'ka 'si "va 'nan -e 'e 'ka 'si 'wī 'ji. -Yee "wēan e ya "le 'kv Bali muo "fō tū pēēnōn man 'cee "wēan. 'Wī 'kpa, Bali -taa 'ka 'silē 'wī 'ji, kōđ 'yee lei 'saun 'ka drē Bali -le vē -a "fo, en ka yi -tera 'wī tiglī da. ¹⁴ 'Ka 'sīđi 'wī 'ji -le "wēan nen Bali 'ka laabv 'wī 'nōnnōn nen kva 'vī 'cēē bē -a. E 'ka laabv 'nan -e 'tō -dan nen -kaa san Zozi Crizi -lō bē, 'ka drē -a "nen "blnōn 'a.

¹⁵ -Yee "wēan 'kv "būi Zozinōn, 'ka 'tō 'pleble Bali -le 'wī 'ji! 'Wī pēēnōn nen kva paa 'ka 'ji bē, 'ka 'tō "da 'pleble! -Te kva 'vī 'kv 'le oo, en -te

'fluba nen kva crēn -tē 'cēē oo, 'ka 'tō "da 'pleble!

¹⁶ -Kaa "tī Bali -kaa 'yī "yi, en e "yi -dan drē -cēē. -Yee "wēan -kaa "koe a -kaa da 'li "fō "le vē -a, en -kaa 'bli a "da 'nan 'beliđi a -cēē vē -a. Kva laabo -kaa "tī Bali 'lee -kaa 'san Zozi Crizi -lō 'nan, ¹⁷ 'o 'ka "koe "tō 'ka da "fo. En kva laabo -wlv "nyian 'nan, 'o 'pleble 'nōn 'cēē, -e tū pēēnōn man 'ka 'wī "yi "drē, en 'ka 'wī "yi "vī.

3

'Ka Bali trv 'ba 'kve!

¹ 'Kv "būi Zozinōn, kva 'le -sēanla -a laabvđi 'ka 'lō 'nan, 'ka Bali trv 'ba 'kve 'wī man. 'Ka Bali trv 'ba 'nan -e Minsan -le 'wī 'e fuila "man fe pēēnōn 'nan. En 'ka trv 'ba 'nan min "kaga 'o 'wī "man ci "nrāđi -a, "le zī ka wū "man "bē -yee 'wī 'zō. ² 'Ka Bali trv 'ba "nyian 'nan, 'e 'pē 'pa 'kv da min -wliđinun nen o "naan 'kv man bē, -wee "wēan. Fe nen maan vē zīe -yēē cī 'nan, minnun pēēnōn "cēē "we "man -e 'o yi -tera Bali wei da đi.

³ 'Wī nen Minsan -a 'vī bē, yaa dra. E 'ka man -tōa 'pleble 'ta wōđi -a Bali -sru. En ya'a 'ka 'tve -e Satan nen e 'wī 'wliđi "paa 'nyranman -a bē 'e 'ka man yī đi. ⁴ 'Kv yi -tēala Bali da 'nan, 'wīnun nen kva 'pla 'cēē bē, ka ya -a drēnan, en kaa dra 'li 'trilii. ⁵ Kva laabo Minsan lō 'nan, 'e 'cēē ci "nrōđi 'pla Bali -le min yīđi "yi "da, en e 'pla -pōan 'sōđi nen Zozi 'ji bē -a da.

Te 'ka drē kōannōn 'a đi!

⁶ 'Kv "būi Zozinōn, kv 'wī "paala 'cēē -kaa san Zozi Crizi 'tō da 'nan, Zozinōn pēēnōn nen o kōan wo, te wa'a 'nyranman paa dīe, en te wa'a 'ta wōla 'wīnun nen kva paa 'ka 'ji bē -a da dīe, te 'ka -bli waa đi! ⁷ Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan, e ya "le 'ka drē 'kv si drēnōn 'a. Kōđ kv 'lv 'ka 'va bē, kv 'a kōan wōle đi, ⁸ en kv 'a min lō fe -bliđe 'e "tun "đi. Bodrun funnin, te 'kv "koe -nyaan 'nyranman 'pađi -a, 'nan -e 'kve -blife 'e vīle 'e drē 'ka 'tū -win -ji -trō -a đi. ⁹ 'Kv 'blife "sia paan 'ka 'lō, 'pian ya'a drēle zī đi.

Kɔɔ kʋa wɛɛ 'nan, 'kʋ drɛ 'cee 'wɪ -
kɔɔn "mannɔn 'a, ɛn 'ka drɛ 'kʋ si
drɛnɔn 'a. ¹⁰ ɛn tʋ nɛn te kʋ ya tian
'ka 'va bɛ, kʋa paa 'ka 'ji 'nan, min
nɛn 'e 'ka "vale 'e 'nyranman "paa
diɛ, te 'ka fɛ -nɔn -yrɛ "di.

¹¹ 'Bɛ nɛn 'gʋɛ, kʋa 'man 'nan, 'ka
'va min -mienun 'o 'fli drɛ kɔannɔn
'a. Wa'a 'nyranman paa di, te o -
cia 'o 'tɔ wɔdɪ -a min peenun -le 'wɪ
'ji. ¹² Kʋ 'wɪ "paala minnun zɪɛ -
wɛ Minsan Zozi Crizi 'tɔ da 'nan,
'nyranman 'padɪ da nɛn 'o yɪɛ 'trɔa,
te waa "nɛn "fɛ -ble.

¹³ 'Kʋ "bʋi Zozinɔn, te 'ka "koe 'e
'si 'ka da 'wɪ "yi "drɛdɪ -a di!

¹⁴ Min nɛn ya'a 'ta wɔlɛa 'wɪ nɛn
kʋa crɛn -tɛ zɪɛ -a da diɛ, 'ka 'san -
kɔnnɛn 'pla, te 'ka "nran waa di. 'Ka
drɛ zɪɛ -e 'yra 'e -tɛ. ¹⁵ 'Pian te 'ka
'san 'sia "le 'ka 'nanmanzan 'zʋ di!
E ya 'ka "bʋi Zozizan 'tʋ -a, 'wɪ nɛn
'ka 'pla -yrɛ!

¹⁶ Minsan nɛn -fʋdɪ -trɔɔ "sia "va
"bɛ, kʋa laabo -yrɔ 'nan, 'e 'fʋdɪ -trɔɔ
-nɔn 'cɛɛ. 'E -nɔn yi pɛɛnɔn man, ɛn
'e -nɔn -pɛ pɛɛnɔn 'ji! Minsan 'e 'pa
'ka pɛɛnɔn 'va!

¹⁷ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'ka 'tɔ bʋdɪ 'gʋɛ -
a crɛn -tɛ 'an 'pɛ -a. Zɪ maan dra
'mɛn 'fluba pɛɛnɔn 'ji zɪɛ -e 'ka -tɔ
'nan mɛɛn 'pa 'sia 'cɛɛ.

¹⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e
'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Timote lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʋɛ -a crɛn -tɛ. An ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, 'o 'vale Zozi Crizi nɛn -kaa 'bli a -yrɛ 'bɛ, -wɛɛ 'an drɛ 'a. ² Mɛɛn 'fluba 'gʋɛ -a crɛn -tɛ 'i 'bɔ Timote lɛ. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yɪɛ, ɛn i wɪ "man. -Yɛɛ "wɛan i drɛ "le 'an 'pɔn -ji 'nɛn -le 'wɪ 'zʋ.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, ɛn 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʋdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪɛ!

I drɛ "yi minnun nɛn o Bali -le 'wɪ "paaman 'wlu 'a bɛ o va!

³ 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ te an "ta Masedɔa si "siala bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'i 'ji. Maan 'vɪ 'yɪɛ 'nan, 'i 'fʋ Efɛz nun, 'nan -e 'i 'wɪ 'pla min -mienun lɛ. O ya 'ka yei, te o 'wɪ nɛn 'wlu 'a bɛ -a "paaman minnun -ji. ⁴ 'Wɪnun zɪɛ, polunun nɛn Zuif 'nɔn -a bo bɛ 'lee o tranun kludanɔn "nrɔndɪ nɛn o -ko -a 'padɪ -a "da "bɛ, -a 'bɔ nɛn. 'I vɪ -wlɛ 'nan 'o 'le 'tɔ! Kɔɔ 'wɪnun zɪɛ o -taala -sa -fɔdinun -a. 'Nyrannan nɛn Bali -a "paa min man 'lɔɔ -e 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, ya'a 'sia 'wɪnun zɪɛ -a va "fo "dɪ, 'pian e "sia yi -teradɪ Zozi da va. ⁵ Bali -le 'wɪ "paadɪ 'le 'srannan "nɛn 'nan yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka yei. ɛn yɪdɪ "yi zɪɛ 'ka drɛ 'ka 'ci 'fidaa 'a! Te 'ka 'wɪ drɛ te 'ka 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa 'ka da dɪ! ɛn yɪdɪ "yi zɪɛ, e 'si yi -teradɪ Zozi da nɛn e 'ka "ta lou 'e "tun "dɛ -a va.

⁶ 'Wɪnun zɪɛ "o 'ka wo 'bɛ drɛnan "fo "dɪ, 'pian 'o 'fli -nɔn 'wɪnun nɛn o ya 'wɪ "tun "a bɛ -a vidɪ lɛ. ⁷ O 'fli "siala 'nan Bali -le -pei -tɔ winun bɛ -wɛɛ cɪ -a "paanɔn 'a. 'Pian 'wɪnun nɛn waa ve bɛ wa'a ci 'tɔa dɪ, ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn o ya o -tɔdɪ "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, wa'a 'tɔa dɪ.

⁸ -Kaa -tɔa 'nan -pei -tɔ winun bɛ, e ya 'wɪ "yi "a, 'pian e ya 'nan min

'e 'ta wɔla "da 'e -si tɪglɪ da. ⁹ ɛn -a -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, minnun nɛn o cɪ tɪglɪ bɛ -wee "wɛan "cɛɛ -pei -tɔ winun a dɪ, 'pian minnun nɛn o 'ka 'kpa dɛ, -wee "wɛan nɛn. 'Wɪnun nɛn waa dra bɛ -nyrɛn: O yɪɛ 'ka 'naan Bali man dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʋdʋ pɛɛnɔn dra. O 'tɔ srɔman Bali man, ɛn fɛnun nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, o "we "man -wlɪdɪ. Min -tɛnɔn nɛn waa, 'o "tɪ 'lee 'o "bʋ -tɛa. ¹⁰ Minnun zɪɛ o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪ. ɛn -klɔnmɔn 'lee 'e bɔɛzan -klɔnmɔn nyianla. ɛn 'o bɔɛzan blamin -taan "nɔan -a. ɛn o 'wlu -sɛan. ɛn o -pɛ wluannan 'wɪ 'ji, te e ya 'wlu -a. ɛn o 'wɪ dra te e 'ka Bali -le 'wɪ "paadɪ da dɪ. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪnun zɪɛ -a -tʋ dra bɛ, -wee "wɛan nɛn -pei -tɔ winun a. ¹¹ Bali nɛn -a 'tɔ a -dan, ɛn -a va nɛn -fɛa pɛɛnɔn "sia bɛ, -yɛɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'pɛba 'wʋ 'an 'lɔ. 'Wɪnun nɛn an "sia -a vɪnan 'yɪɛ 'gʋɛ -a da wɪ nɛn.

Pɔl Bali muo "fɔ "yi "nɛn yaa drɛ -yrɛ "bɛ -a man

¹² Zozi Crizi nɛn -kaa san -a bɛ, maan muo -fɔa. E yi -tera 'an da, ɛn yaan 'si "va 'nan -e 'an 'yɛɛ 'nyran -man 'pa, ɛn yaa ta "koe "nɔn 'mɛn. ¹³ 'E tɛdɛ bɛ, an wɪ Zozi 'bɔ man -wlɪdɪ, ɛn an 'tɛ "pa Zozinɔn da, te an -kuli -taan "o man. 'Pian 'an nyrinda -sɛn Bali da. Tʋ zɪɛ -a man bɛ te ma'an yi tɛala Zozi da dɪ, ɛn 'wɪnun nɛn maan dra bɛ, ma'an -ci tɔa dɪ, -yɛɛ "wɛan 'an nyrinda -sɛn Bali da. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Zozi nɛn -kaa san -a bɛ, e "yi drɛ 'mɛn, ɛn yaa drɛ e "mlianla "da. Yɪdɪ "yi "nɛn e "sia -a 'bɔ 'va bɛ, 'lee yi -teradɪ Zozi da bɛ -yɛɛ paa 'an 'ji.

¹⁵ Zozi Crizi -ta 'trɛda 'nan, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'si 'wɪ 'ji. 'Wɪ zɪɛ 'wɪ tɪglɪ nɛn. E ya "le min 'e yi -tera "da "fo. 'I 'ci "nrɔn 'mɛn 'wɪ da. An 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e mlinla "da, ¹⁶ 'pian 'an nyrinda -sɛn Bali da. Yaa drɛ 'an 'bɔ 'wɪ 'wlɪdɪ "drɛzan -dan 'gʋɛ 'an 'va, kɔɔ e ya "vale 'nan, blamin 'e -ci yi 'nan Zozi Crizi 'le man -strandɪ

min va a -dan. En Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan, -e minnun nɛn o -taa "yi -tɛlɛa Zozi da -e 'o 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ bɛ, 'an drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a. ¹⁷ Bali a mingɔnnɛn -a 'li 'trilii, ya'a 'kaa "fo "dɪ. Min 'ka -a ye 'e yɪɛ 'a dɪ. -Yɛɛ cɪ Bali -a 'e -tɔwli, fɛ pee 'ka "nyian -yee -sru "dɪ. Tɔ 'wɪdɪ 'e 'kɔn -yee vɛ -a, ɛn 'tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amen!

Pəl Timote "koe "tɔ 'e da

¹⁸ Timote, 'wɪ nɛn maan 'vɪ paan 'yɪɛ bɛ, 'mɛn 'nɛn 'kpa, 'bɛ 'nɛn 'gʊɛ maan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'An 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'i man bɛ -a da, ɛn maan drɛ. 'O wei zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'e drɛ 'i 'tɔ -kli -a, -e 'i Minsan -le 'nyranman 'pa. E ya "le -kuli man nɛn i cɪ. ¹⁹ Yie yi -tɛradɪ Zozi da bɛ 'i "trɔɛn "trɔa ji, ɛn te 'i 'wɪ drɛ te 'i 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa 'i da dɪ! Min -mienun bɛ 'wɪ "yi "nɛn o -wulo -ji "nrɔndɪ -a ve -wɛlɛ 'nan 'o drɛ bɛ, wa'a 'ta wɔlɛa 'bɛ da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan ɛn -wee yi -tɛradɪ Zozi da 'e 'le 'tɔ. ²⁰ En 'wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'bɔ Ime 'lee Alɛzandre man. 'O "fli zɪɛ an 'o drɛ Satan -le vɛ -a 'e "pa 'ji, kɔɔ maan 'vɪ -wɛlɛ 'nan, te 'o 'ta "nyian 'kʊ yei "dɪ. Maan drɛ zɪɛ -e 'o -tɔ 'nan, Bali 'tɔ sɛrdɪ bɛ 'e 'ka "yi "dɪ.

2

Pəl Bali trv 'badɪ 'wɪ 'vɪ

¹ An 'ka trv "baa, 'wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ ɛn -yɛɛ cɪ 'wɪ 'tɛdɛ -a bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka Bali trv 'ba minnun pɛɛnɔn lɛ! 'Wɪ nɛn o man bɛ 'ka tin 'ba Bali lɛ, ɛn 'ka Bali muo "fɔ! ² 'Ka Bali trv 'ba minnun nɛn mingɔnnɛnnun -a bɛ -wɛlɛ, 'lee minnun nɛn min tanɔn 'a bɛ -wɛlɛ. 'Ka drɛ zɪɛ -e -kaa man 'e 'fɔla flu te "pɛn 'ka -kaa man dɪ. -A -nan nɛn -kaa -kɔlaman Bali 'sudɪ -a, ɛn -cee ta wɔdɪ minnun va bɛ e -kɔan 'e 'sɔdɪ "ji. ³ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'wɪ "yi "a, ɛn e 'sɔ Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ -yrɛ. ⁴ Bali -a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji, ɛn 'o 'yee 'wɪ tɪglɪ 'tɔ. ⁵ Kɔɔ -yɛɛ cɪ Bali -a 'e -tɔwli, -a pee "ka "dɪ. En min nɛn e cɪ Bali 'lee minnun yei

"bɛ, e ya "nyian 'e -tɔwli. -A pee "ka "dɪ. Min zɪɛ Zozi Crizi nɛn. ⁶ E wɪ "man, ɛn e minnun pɛɛnɔn 'lɛji -ka 'wɔ. O ta pan nɛn yaa 'wɔ. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ, -yɛɛ -ci kɔɔn 'nan Bali a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji. Tɔ nɛn Bali -a -kɔɔn bɛ -a tɔ 'bɔ man nɛn 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. ⁷ Bali 'an drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a, 'nan -e 'an 'wɪ zɪɛ -a fuila "man minnun pɛɛnɔn 'va. 'Wɪ tɪglɪ nɛn maan ve, 'wɪ "cɛɛ maan -sɛan "fo "dɪ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'an yi -tɛradɪ Zozi da 'lee Bali 'bɔ 'le 'wɪ tɪglɪ bɛ, -a "paa minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ e o ji.

⁸ An ya "va 'nan fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ -klɔnmɔnnun 'o Bali trv 'ba. O -pɛnun nɛn waa wuanla lou Bali trv 'banan bɛ, 'o 'kɔn 'saun. Te min man nyran 'e 'kɔn o ji dɪ, ɛn te -sa -fɔdɪ 'e 'kɔn o yei "dɪ!

⁹ Limɔnnun -le vɛ bɛ, an ya "va 'nan, 'o sɔ 'cɛn 'o man 'kpa. 'O 'man drɛ 'e tɪglɪ da, te 'o 'fli -fɔ bei -klɔnmɔn 'le -wɛɛladɪ -a dɪ. -Nyrɛn "le -wulo "jɛ "drɛdɪ sɛnjen sɛnjen 'le 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le -siga fɛnun 'lee 'klanvɛnun -sɛndɪ o man -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le sɔnun nɛn -a 'flɛ cɪ bɛ -a wɔdɪ -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁰ 'Pian -wee fɛnyian 'e 'si o drɛ winun "yi 'va. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -kɔɔnman 'nan o "klanman Bali lɔ.

¹¹ -Te min a Bali -le 'wɪ "paanan bɛ, limɔnnun ta 'e 'kannan flu, te o "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -a wei lɛ, ɛn 'o 'ta wɔla "da! ¹² En "nyian bɛ, ma'an -si -nɔan limɔnnun lɛ, -e 'o Bali -le 'wɪ "paa dɪ. En ma'an -si -nɔan -wɛlɛ, -e 'o -klɔnmɔnnun 'pla dɪ, 'pian o 'ta 'e 'kannan flu. ¹³ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e drɛ 'li 'trɛda pou sianan "bɛ -a da: Adan nɛn Bali -a drɛ 'e tɛdɛ, "bɛ -sru ɛn e Eɪv drɛ. ¹⁴ Adan "cɛɛ -mlɛn -a see paa dɪ, 'pian limɔn nɛn Eɪv -a bɛ, -a 'bɔ nɛn -mlɛn -a see paa, ɛn -pei nɛn Bali -a -tɔ -wɛlɛ "bɛ, yaa sɛ. ¹⁵ 'Bɛ a zɪ, 'pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali limɔn "sia 'wɪ 'ji 'nɛn 'yadɪ man. 'Pian e ya 'nan 'e yi -tɛra Zozi da -trilii, ɛn 'e min yi "yi -trilii, ɛn 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, ɛn 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ -a man.

3

Minnun nen 'o yie -təa -leglizi -va be-wee 'wɪ

¹ -Te min a "va 'nan 'e yie -təa -leglizi -va be, te 'wɪ "yi "nen yaa -si 'sia. 'Wɪ zɪe e ya 'wɪ tɪglɪ 'a "fo.

² 'Pian e ya 'nan, min nen 'e yie -təa -leglizi -va be, te 'tə 'tə 'e 'kən 'e 'padɪ "man "dɪ. Lɪ -kəən -a san wlu -təwli. -A san -kələman 'e 'fli 'kundɪ -a, ən -a san 'e 'kən min tɪglɪ 'a, ən -a san drɛ wɪ 'e 'kən 'e 'sʊdɪ "ji. -A san 'e 'kən min nen e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a be -a. -A san 'e 'kən min nen e Bali -le 'wɪ "paaman sidə be -a. ³ Te -a san 'e -wɛn mlindɪ -trəa 'e 'win -ji dɪ, te 'bli 'e 'fə -a san ji tada dɪ, 'pian -a san 'e 'kən min -trəə -a. Te -a san 'e 'wɪ 'blɪdɪ yɪ "yi "dɪ, ən te -a san 'e 'kən min nen e "lala ye "yi "bʊv "be -a dɪ. ⁴ -A san 'e 'kən min nen -a -pɛ "səa 'e 'bə 'le "kənnən 'nən 'pladɪ -a be -a. -A san -le 'nənnun be o yie 'e 'nan -a 'bə man, ən 'o 'yra -tɛ min man. ⁵ Kəə -te min -pɛ 'ka 'səa 'e 'bə 'le "kənnən 'nən 'pladɪ -a dɪe, yaa dra 'kə -e 'e yie 'tə Bali -le -leglizi be -a va? ⁶ Te -a san 'e 'kən min nen e -fə Zozi 'va 'e 'trɛ be -a dɪ, "təgə 'e 'fli 'sia -dan, -e Bali 'e tin -tɛ "da "le zɪ yaa drɛ Satan lɛ be -yee 'wɪ 'zʊ. ⁷ Ən e ya "nyian 'nan, minnun nen o 'ka Zozi 'va dɪe -a san 'tə "yi 'e 'kən 'o 'le. -Te e ya zɪe, minnun 'ka 'we "man -wɪdɪ "dɪ, ən Satan 'ka 'kələman -a man yɪdɪ -a dɪ.

Minnun nen o "paa -leglizi 'lenən 'va be

⁸ Minnun nen o "paa -leglizi 'lenən 'va be 'wɪ 'təwli zɪe e ya -wee vɛ -a. 'O 'kən minnun nen o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man be waa. Ən te 'o 'kən minnun nen 'o wei a "flivli "be -a dɪ, ən te 'o 'fli -nən -wɛn mlindɪ lɛ dɪ, ən te 'o -dawli yɪ "yi "lala -nan dɪ. ⁹ 'Wɪ yəədɪ nen -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a be 'o "trəən "trəa ji, te 'o 'wɪ drɛ te 'o 'wulo -ji "nrəndɪ tin -tɛa "o da dɪ! ¹⁰ 'Ka cin yɪ -wee 'wɪ man, -te ka'a 'wɪ 'tə yɪlɛ o man

dɪe, 'vaa -e 'ka o drɛ -leglizi 'lenən 'pa "vanən 'a.

¹¹ -Te lımənnun nen waa be, -a -təwli "nen "nyian -wee vɛ -a. 'O 'kən lımənnun nen 'o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man be waa. Te 'o 'kən lımənnun nen o 'le 'ble be -a dɪ. 'O 'kən lımənnun nen 'o 'kələman 'o 'fli 'kundɪ -a be waa. 'O 'kən lımənnun nen min yi -tɛala o da 'wɪ pɛənən 'ji be waa.

¹² Minnun nen o ya -leglizi 'lenən 'pa "vanən 'a be, lɪ -kəən -wɪə "təwli, ən o -pɛ "səa 'wee 'nənnun 'lee 'wee "kənnən 'nən 'pladɪ -a. ¹³ -Leglizi 'lenən 'pa "vanən be, -te o -pɛ "səa 'wee 'nyranman 'padɪ -a 'kpa be, Zozinən 'yra -tɛa "o man. -A -nan nen o yi -tɛala 'o 'fli da -e 'o yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən be Bali -le 'wɪ yəədɪ -dan nen

¹⁴ -A -cin a 'an 'ji 'nan yi "fli yaa 'gʊɛ -a -ji be, 'an bəa 'i man nun, 'pian 'an ya 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛnan 'yie, ¹⁵ 'nan -te 'an 'mən te yi'an ye dɪe, təən zɪ 'kə 'i 'wɪ drɛ Bali -le 'kuin be, te yia -təa. Bali nen -a yie cɪ "man "be, -yee -leglizi nen. -Yɛɛ cɪ 'wɪ tɪglɪ 'kələdrɛn 'a, ən -yɛɛ cɪ -a cɛin -a. ¹⁶ 'Wɪ 'kpa nen, -kaa pɛənən pɛi a -təwli 'nan, 'wɪ yəədɪ nen -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a be e ya -dan. -Nyɛn 'nan Zozi drɛ blamin -a, ən Bali lei 'saun -a -ci kəən 'nan ya'a 'wɪ 'wɪdɪ -təwli "drɛlɛ dɪ. Bali -le 'pasianən -a 'yɪ. 'Wɪ nen Zozi -a drɛ be, waa -nan 'sinan 'pa 'lɛglən pɛənən 'ji 'nən lɛ, ən minnun yi -tɛra "da. Bali 'tə -dan -nən -yrɛ laji lou.

4

Minnun nen o 'wlu wɪ "paaman minnun ji be, 'i o -ci bəla

¹ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'wein 'nan, tə -fəla "da "ji be minnun 'ka 'taa yi -tɛlɛa 'wɪ nen Bali -a 'vɪ be -a da dɪ. O -taa -səən lɛa min see "paa wɪnun -sru 'lee 'wɪ "paadɪ nen lei -wɪdɪ -a -cin -təa "min ji be -a -sru. ² Minnun

nən o 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a "paaman bɛ, 'wɪlunən nən waa, ɛn o ya 'o 'fli 'tɔ -wɛɛnən. -Wee -wulo -ji "nrɔndɪ va bɛ Satan -pɛ -flɛ yra 'nan. ³ Waa "paaman minnun ji 'nan, te lɪmən 'e -kɔnnən 'pa dɪ, ɛn te -klɔnmən 'e lɪ 'pa dɪ! ɛn "nyian 'nan -blɪfɛ -mie a bɛ, te min 'e 'bɛ 'blɪ dɪ! 'Pian Bali -blɪfɛ pɛɛnən drɛ 'nan -e minnun nən o yi -tɛra Zozi da ɛn o 'wɪ tɪglɪ -tɔa "bɛ, 'o Bali muo "fɔ -e 'o -blɪ. ⁴ Kɔɔ fɛ pɛɛnən nən Bali -a drɛ -blɪfɛ -a bɛ e ya 'kpa, ɛn -a -tɔ 'ka "va -wɪdɪ "fo "dɪ. 'Pian e ya 'nan min 'e Bali muo "fɔ -e 'e -blɪ. ⁵ Kɔɔ 'wɪ nən Bali -a 'vɪ bɛ -a da, 'lee Bali 'bɔ trɔ 'badɪ man nən, fɛ pɛɛnən zɪɛ e dra 'saun Bali lɛ.

⁶ -Te 'wɪnun zɪɛ -a 'bɔ nən i cɪ -a "paanan Zozinən 'ji bɛ, te i ya Zozi Crizi -le 'nyranman 'pazan 'kpa -a. ɛn yaa -kɔɔnman 'nan Bali wei 'lee 'wɪ "paadɪ tɪglɪ nən i kɔala "man "bɛ, -wɛɛ cɪ "le 'yie -blɪfɛ -le 'wɪ 'zɔ. ⁷ 'Pian 'wɪnun nən e 'ka Bali -le 'wɪ 'a dɪ ɛn e ya "le lɪblanun -le polu "tun 'zɔ bɛ, te 'yie 'si -nən min lɛ "fo "dɪ!

'Iman -wɛɛ 'nan 'i drɛ wɪ 'e 'sɔ Bali lɛ. ⁸ -A man -wɛɛdɪ 'nan -e fɛ -tɔ 'e -trɔa min 'kɔlɛ 'a bɛ, e ya 'kpa, 'pian e "paa min va "wɛnnən 'e "tun. 'Bɛ nən 'bɛ cɪ 'wɪ "yi "a "fo "bɛ, -nyrɛn 'nan min 'e 'ta wɔla Bali wei da. -Te -kaa ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali -le -fɛa -a -kaa man tɔ 'gɔvɛ -a -ji, ɛn e ya -kaa man tɔ -fɔla "da "ji.

⁹ 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn e ya "le -e min 'e yi -tɛra "da. ¹⁰ ɛn "nyian 'wɪ zɪɛ -a lɛ nən -kaa 'nyranman "paa, ɛn -kaa 'fli -mɛan dra, kɔɔ Bali nən -a yie a "man "bɛ, -kaa 'bli a -yrɛ. -Yɛɛ cɪ 'trɛdanən pɛɛnən 'sizan 'wɪ 'ji -a. 'Pian minnun nən o yi -tɛra Zozi da bɛ, o nən e o 'sia 'wɪ 'ji.

¹¹ 'Wɪnun pɛɛnən zɪɛ, -a 'bɔ nən 'i "paa Zozinən 'ji, ɛn -a 'bɔ nən 'i 'pla -wɛ 'wɪ 'a. ¹² Te min -tɔ 'e vɪ 'nan, i ya -gobo 'a -le "wɛan bɛ 'e yie 'ka 'naan i man dɪ. 'Pian 'i drɛ Zozinən pɛɛnən 'le 'wɪ -kɔɔnmanzan 'a 'yie 'wɪ vɪdɪ man, 'lee 'yie 'wɪ drɛdɪ min va man, 'lee 'yie min yɪdɪ "yi "man, 'lee 'yie yi -tɛradɪ Zozi da man, ɛn

'wɪ nən e 'tɔ "paa min man bɛ te 'i -tɔ drɛ "fo "dɪ. ¹³ 'Wɪ nən e cɪ "le 'i yie 'trɔa "da "trilii 'vaa -e 'mɛn 'ludɪ 'e bɔ bɛ -nyrɛn 'gɔ: 'I Bali -le 'fluba ta vɪ Zozinən lɛ! ɛn "nyian 'wɪ 'bɔ nən Bali -a 'vɪ bɛ 'i -ci 'si -wɛlɛ -e 'o "koe 'e 'tɔ 'o da! ɛn "nyian 'i Bali -le 'wɪ "paa o ji! ¹⁴ "Yi "nən Bali -a drɛ 'yie bɛ, te 'i -fɔla "trɔɛn -sru "dɪ! "Yi zɪɛ Bali 'lewei vɪnən 'bɛ 'vɪ 'nan e ya 'yie vɛ -a, ɛn -leglizi min cejenun 'o 'pɛ 'pla 'i da.

¹⁵ 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ da nən 'i yie -trɔa, ɛn 'i 'fli -nən -yrɛ, 'dɔ -e minnun pɛɛnən 'o -tɔ 'nan 'yie ta wɔdɪ Bali -sru "bɛ e ya -kɔnan 'e 'lɛ. ¹⁶ 'I yie 'tɔ 'i 'fli -va, ɛn 'i drɛ "yi 'yie 'wɪ "paadɪ va. 'Wɪnun nən maan 'vɪ 'yie paan bɛ, te 'i 'pɛ -sru 'e tɔa -a drɛdɪ -ji dɪ. Kɔɔ -te i ya -a drɛnan "da "bɛ, Bali 'i "sia 'wɪ 'ji, 'ka 'vale minnun nən 'o "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ 'yie 'wɪ "paadɪ lɛ bɛ waa.

5

Zozinən 'wɪ dra 'o cin lɛ 'kɔ?

¹ -Te min ceje 'wɪ drɛ -wɪdɪ "bɛ, te 'i vɪ -yrɛ wei 'plɛblɛ 'a dɪ, 'pian 'wɪ nən e min "koe -tɔa 'e da bɛ, -a 'bɔ nən 'i vɪ -yrɛ "le 'i "tɪ "lɛ nən i cɪ 'wɪ tin 'banan. -Te -gobonun nən waa bɛ, 'wɪ -tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wɛ "le 'i "bɔnun -le 'wɪ 'zɔ. ² -Te lɪmən cejenun nən waa bɛ, 'wɪ -tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wɛ "le 'i "bɔnun -le 'wɪ 'zɔ. ɛn -te nɔnbɛnun nən waa bɛ, 'wɪ -tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wɛ "le 'i "blunun -le 'wɪ 'zɔ, ɛn 'wɪ nən e 'tɔ "paa min man bɛ te -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji o va "fo "dɪ.

Lɪmɔnnun nən -cale a bɛ -wee 'wɪ nən 'gɔ

³ Lɪmɔnnun nən o -sran -ka 'o da ɛn 'wee -mie "ka "dɪɛ, 'i yie 'tɔ o da. ⁴ 'Pian lɪmɔnnun nən o ya -cale -a, ɛn 'wee 'nɛnnun -a bɛ, -te bɛ "cɛɛ dɪ 'wee -anɔnmaannun a bɛ, 'wɪ nən 'kɔ 'nɛnnun zɪɛ 'o drɛ bɛ -nyrɛn 'gɔ. 'O 'wee yi -tɛradɪ Zozi da -ci -kɔɔn 'e tɛdɛ 'o 'bɔ 'mangulinun 'va. 'Wɪ nən e cɪ "le 'o drɛ 'o 'mangulinun

le be, -nyren zie. En -yee 'sə Bali le. ⁵ Lumən nən e ya -cale -a, -yee -mie "ka "di, en -a -pe -fənan "ka "di, -a "bli a Bali le. Tə pənən man e ya Bali trə 'banan, te yaa laabo -yrə 'nan 'e 'pa 'e 'va. ⁶ 'Pian lumən nən e ya -cale -a, en -a 'bə ci 'sə winun -sru "nən e 'ta wo be, -te -a yie a "man oo, Bali "le 'va be, e ya min -kadı -a. ⁷ 'Wı nən e ci "le 'i 'pla -wle 'wı 'a be -nyren zie. -Te o 'ta wola "da "be, 'tə 'ka 'kəan 'e 'padı o man dı. ⁸ 'Nən nən ya'a 'e yie -təa 'e 'mangulinun va dıe, te 'e 'pe 'si yi -teradı Zozi da -sru. 'Nən zie, e ya min -wlidı "a, e "mlian min nən ya'a Bali -təa dıe -a da. 'Nən nən -a mangulinun 'bə -nyəanla -yee "kənnən, en ya'a 'e yie -təa o va dıe, -yee ve 'be ci -wlidı "fo.

⁹ Lumən nən -a -sran -ka 'e da be, 'i 'tə 'sia 'fluba nən -calenun 'tə 'a -ji be -a -ji. 'Pian lumən nən -a 'le -fuba 'shədv -cia, en e -kənnən 'pa 'e 'pa -a -təwli "be, -a 'tə nən 'i 'sia. ¹⁰ -A 'tə 'yi 'e 'kən min 'le -yee 'wı 'yinun nən yaa dre be -a man. -A -mie nən "le 'nən 'ləbədı sidə -le 'wı 'zv, en -a -mie nən "le minnun nən o bəala "va "be o 'kundı 'e 'pe "fli "a -le 'wı 'zv, en -a -mie nən "le Zozinən nən o bəala "va "be o cəin -man "foedı -le 'wı 'zv, en -a -mie nən "le minnun nən o ya see -ji be, 'padı o va -le 'wı 'zv, 'lee 'wı "yi 'tə 'tədv pənən dredı.

¹¹ 'Pian -te lumənnun zie o ya nənbenun -a be, te 'i 'o 'tə 'sia "fo "dı. Kəə tv -mie bəa "be, -kənnən -cin a o ji -le "wean, o "sia Crizi -sru, -e 'o -kənnən 'pa. ¹² Təən 'wı nən o -tə "da 'nan o dra be, te 'o 'pe 'si -a -sru. E ya "le tin nən waa -te 'o 'fli da zie. ¹³ En "nyian be 'o 'fli dra kəannən 'a, te o -cia 'kən 'le "nən -təoladı -a "da. 'Wı nən e ci -wlidı "fo "be, -nyren 'nan o 'le 'ble, en 'wı nən e 'ka 'wee 'wı 'a dıe 'lee 'wı nən e 'ka "le 'e bəla min le dıe, -a 'bə nən waa ve. ¹⁴ 'Winun pənən zie -yee "wean be, an ya "va 'nan lumənnun nən o ya nənbe "a en o -sran -ka be, 'o -kənnən 'pa, 'o 'nən 'ya, 'o yie 'tə 'wee "kənnən 'va, 'dv -e 'o vile 'o -si -nən -kaa 'nanmanzan le

-e o 'tə 'e srə dı. ¹⁵ Kəə lumənnun zie o -mienun 'si -si tıglı da, en o səanla Satan -sru 'va.

¹⁶ Lumən nən e ya Zozi 'va en -cale lumənnun a -yee "kənnən "be, 'e 'pa o va. Te -leglizı nən 'e yie 'tə o va dı, 'dv -e -leglizı 'e -kəla 'padı -a -cale tıglınun va.

Minnun nən o o -tə -leglizı min ceje -a be -wee 'wı nən 'gv

¹⁷ Minnun nən o o -tə -leglizı min ceje -a be, -te o yie -təa -leglizı -va 'kpa be, 'ka o muo "fə -pe "kaga "ji. 'Pian minnun nən ka o muo -fəa 'e "mlianla "da "be, minnun nən o Bali -le 'wı ve, en o Bali -le 'wı "paaman be o nən. ¹⁸ Kəə e ya 'e 'crən -tədı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nən e ya 'nyranman 'panan 'saa va be, te 'i 'si -tə -yrə -e 'e 'saa 'bli dı.»
En e ya 'e 'crən -tədı "nyian -ji 'nan:
«'Nyranman 'pazan be, -a 'pan a.»

¹⁹ -Te o -leglizı min ceje -tv man wı 'vı 'yie, te ya'a 'sile min "fli yaa 'le dıe, te 'i 'sia "da "dı. ²⁰ 'Pian minnun nən 'o 'wı 'wlidı "dra be, 'i 'wı 'pla 'wle Zozinən pənən yie man. 'I dre zie -e "klan 'e 'fə min -mienun ji.

²¹ Kə ya Bali 'le, en kə ya Zozi Crizi 'le, en kə ya Bali -le 'pasianən nən laji e o 'si "va "be o 'le. Maan ve 'yie 'nan, 'wı nən an 'sia -a crən -tenan 'yie 'gve -a da nən 'i drela. -Te i min man wı 'man en yi'a tian -a san wei manle dıe, te 'i tin -te "da "dı. En te 'i min bu "va "dı.

²² Te 'i kəə min -tədı -a 'nan -e 'e 'nyranman -tv 'pa -leglizı -ji dı! En 'wı zie -a -ji be, te 'i 'pe 'pla min da tada dı! Te 'i 'wı dre -e min pee -le 'wı 'wlidı 'yi 'e baa 'i man dı! En 'wı nən e 'tə "paa min man be, te 'i -tv dre "fo "dı!

²³ Te 'i vı 'nan 'i 'fo 'yi 'saza 'mlindı man dı. 'Pian 'i man nən ya'a 'cəan dıe, 'lee 'i 'pən -ji -le "wean be, 'i -wen mlin 'səzenən.

²⁴ Min -mienun a be, 'wee 'wı 'wlidı "ta a 'e bəladı min pənən le 'wein 'vaa, -e yi nən Bali minnun

-le tin "baa be 'e bo. 'Pian min - mienun -le ve be, yi zie -a da nen - a ta baala. ²⁵ -A -towli "nen "nyian min dre winun "yi "le ve -a. O ta a 'e boladi min pweenon le 'wein. En 'be nen 'be 'ta 'ka tian bolea die, yi zie -a da nen 'o 'ta baala.

6

Nannun -le 'wi nen 'gv

¹ Zozinon nen o ya nnon -a be, 'o 'o 'tanon 'sia min -a -pe pweenon 'ji. 'O dre zie, 'du -e minnun 'o vile 'o 'wi 'wliidi Bali 'lee -cee 'wi "paadi man di. ² En Zozinon nen o ya nnon -a, te o tanon a Zozi 'va be, te o yie 'e 'ci 'o 'tanon 'bo 'ji 'nan 'o 'vale waa 'o dre "bounun -a di. 'Pian 'o 'nyranman 'pa -wle 'kpa tigli, koo o tanon 'bo nen o 'nyranman "paa -wle "be, o ya Zozi 'va en Bali o ye "yi.

I dre "yi min -mienun a, te o Bali -le 'wi "paaman 'wlu 'a

'Winun pweenon zie, -a 'bo nen 'i "paa Zozinon 'ji, en -a 'bo nen 'i 'pla -wle 'wi 'a. ³ 'Pian min -mienun a be, o 'ka 'wi zie 'be -sru "di. 'Wi 'pee nen "o "paaman Zozinon 'ji. Wei nen e ya tigli en e "sia -kaa san Zozi Crizi 'le be, o 'ka 'be 'va di. En 'wi "paadi nen e yi -teradi Bali da -ci "sia min le be, wa'a 'ta 'wola "da "di. ⁴ Minnun zie 'o 'fli "siala -dandan, te wa'a fe -tu tao di. -Sa -fodi dre o man "le -ce -tu -zu, o 'wi 'blidi ye "yi 'wi "wennennun da. 'Winun zie -yee -taala "man budi -a 'ka yei. En -yee -taala 'cendi 'e cin man -a 'ka yei. En -yee -taala min see wudi -a 'ka yei. En -yee -taala ci "nrondi min man -wliidi "a 'ka yei. ⁵ En "nyian -yee -maan min yei 'ka -a ble di. O 'wi dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da die, -wee 'wi 'zu, en wa'a 'wi tigli 'ta "fo "di. -A -cin a o ji 'nan Bali -sru 'ta wudi be "lala ynan nen.

⁶ 'Wi 'kpa nen, 'ta woladi Bali -sru "be, e ya fe yidi -dan tu -a. 'Pian min 'ka 'knan 'e 'ladi min lo fe da di. ⁷ Koo min 'ka 'tale 'e 'lo le fe -tu -a 'tre 'gve -a da di. En min "e vi 'nan 'e 'li 'e da be,

ya'a 'ko 'e 'lo le fe -a di. ⁸ -Yee "wean -te -kaa -blife ye, en -kaa man so ye be, 'e bo -kaa a. ⁹ 'Pian minnun nen o ya "va 'nan o dra fenon 'a be, Satan o see "paaman -e 'o 'te -yee san -ji. Min ci 'so wi -wliidinun nen, o ya 'wi "tun "a en o min sremam be, te -a -cin a -tolanan "o ji. 'Winun zie, -yee min -nan -nyaan, en -yee min 'sia Bali man -koo bli.

¹⁰ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, "lala yidi "yi "be, -yee ci 'wi 'wliidi 'to 'tudu pweenon pei -tranan "a. "Lala yidi "yi "le "wean, min -mienun 'si Bali -sru 'va, en o ya 'o yra ynan 'wi 'wliidi 'to 'tudu pweenon 'lo.

Pal 'wi 'pla Timote le

¹¹ 'Pian 'i 'bo Bali -le 'nyranman 'pazan be, te 'winun zie 'o -pli 'i man "fo "di. 'I -wee 'nan, 'i 'wi nen 'e 'sudi "ji "be -a dra. 'I -wee 'nan, 'i 'fo 'ileadi Bali man. 'I -wee 'nan, 'i yi -teala Bali da. 'I -wee 'nan, 'i Bali ye "yi, en 'i min ye "yi. 'I -wee 'nan, 'i -pan 'e 'so 'wi 'ji. En 'i -wee 'nan, 'i -kan "min -troo -a. ¹² 'Ta wudi Bali -sru "nen yia -si 'sia be, 'i 'kun "man 'kpa, -e 'i 'wulo 'e bola "va. En 'belidi nen ya'a 'nyaan die, 'i 'kun 'i 'pe "fli "a. Bali 'ilaabu "man, en i wu "man min "kaga yie man 'nan, Bali -sru "nen i ci. ¹³ Bali nen e 'belidi -non 'tre da fe pweenon le be, 'lee Zozi Crizi nen e wu "man Ponzu Pilati yie man 'nan, Bali -sru "nen 'e ci be, an 'wi "paala 'yie o 'le 'nan, ¹⁴ 'Nyranman nen Bali 'bo -a -peba 'wo 'i 'lo be, 'i yie 'to "va. Te 'to 'e 'pa "man "di, en te min 'e 'wi "man 'wliidi "di. 'I dre zie -trilii, -e tu nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "be 'e bo. ¹⁵ Tu zie Bali 'be 'pla 'e 'bo 'a.

Bali zie -a va nen -fea pweenon "sia, en -yee fe pweenon "paala 'e 'towli. -Yee ci mingonnennun da mingonnen -a, en -yee ci minsannun pweenon da Minsan -a.

¹⁶ En -yee 'ka 'kaa 'li "fo "di. En 'te 'san nen min 'ka 'kolaman -e 'e -pli "man "die, -a va nen e ci.

En Bali zɪɛ min 'ka tian 'li -a yɪɛ 'e
 yɪɛ 'a dɪ,
 ɛn min 'ka 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ.
 'Tɔ 'wɪdɪ 'lee 'plɛblɛ nɛn -a 'leda
 "ka "dɪɛ,
 'e 'kɔn -yee vɛ -a.

Amen!

¹⁷ Minnun nɛn o cɪ fɛnɔn 'a tɔ 'gɔɛ
 -a -ji bɛ, 'i 'wɪ 'pla -wlɛ. 'I vɪ -wlɛ
 'nan, te 'o 'fli 'sia -dandan dɪ! Kɔɔ
 fɛ yɪdɪ bɛ, cɛɛgɔ e ya 'yie vɛ -a, "trɛ e
 'ka 'yie vɛ -a dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ -wlɛ
 'nan, te o 'bli 'e 'kɔn -yrɛ "dɪ! 'Pian
 o 'bli 'e 'kɔn Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn -
 nɔan "min lɛ bɛ -yrɛ. Yaa -nɔan 'e
 "mlianla "da 'nan -e -kaa ci 'e "nran.
¹⁸ 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'wɪ "yi "drɛ, ɛn
 o drɛ wɪ "yɪnun nɛn 'e 'kɔn "kaga.
 'I vɪ -wlɛ 'nan fɛ 'e 'sɔ o man, ɛn 'o
 'pa min va. ¹⁹ "Wɛɛ vɪ 'nan 'o 'kɔn
 'winun zɪɛ -a drenan bɛ, e ya "le o
 yɪfɛ planan nɛn o cɪ tɔ -fɔla "da "ji vɛ
 -a. Zɪ o -taa 'belidɪ tɪglɪ 'kunlɛ 'o 'pɛ
 "fli "a zɪɛ.

²⁰ Timote, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa
 paa 'i 'ji bɛ, 'i yie 'trɔa "da. Min-
 nun nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan, 'o
 'winun -tɔa te 'bɛ a 'e -trɛ bɛ, te 'ka
 -kɔn waa -tɔwli "dɪ! ɛn te 'i 'fli wɔ -
 wee -sa -fɔdɪnun vɔ dɪ! ²¹ Zozinɔn
 -mienun o -pɛ 'si yi -tɛradɪ Zozi da
 -sru, ɛn o sɔɔnla -sɪ zɪɛ -a da.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a crən -te Timote le

¹ 'An 'bə Pəl bε, Bali 'bə 'ci 'sə 'a nən an drε Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. En 'an 'bə nən Bali 'an 'pla 'nan 'belidı nən ya'a 'nyaan diε, 'an 'nan wı vı minnun le. 'Belidı zıε Bali -a 'vı 'e 'cən 'nan e ya -cee vε -a Zozi Crizi -le "wεan. ² Timote, mein ye "yi 'kpa, i drε "le 'an 'pı -le 'wı 'zυ. Mεen 'fluba 'gυε -a crən -te 'yie.

-Kaa "tı Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, en 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fudı -trəə -nən 'yie!

Pəl Bali muo -fə

³ Tυ -tυdυ pεenən man, -te an ya Bali trυ 'banan 'yie 'wı man bε, maan muo -fəa. Bali nən 'an tranun -a 'su, en "wee -sru an ya "an 'sunan 'gυε, 'an 'wulo -ji "nrəndı 'ka tin tεa 'an da dı. ⁴ Tυ nən an "ta "sia 'i "srən "bε, -wuə nən yia 'wυ bε, 'i yie 'yi 'cin "ε vınan 'e 'tə 'an 'ji bε, te 'i dra 'an -tεa. Təən e dra 'mən "le 'mein yı "nyian, 'dυ -e 'an 'ci 'e "nran. ⁵ 'Yie yi -teradı Zozi da nən yia dra 'i 'ci 'fıdaa 'a bε, -a -cin a 'an 'ji. Zı 'i naan Loyis yi -tera Zozi da zıε, en -a -təwli "nən 'i "bυ Eni "e drε. Maan -təa 'nan, -wee yi -teradı Zozi da -təwli zıε -a da nən i səənla.

⁶ 'Wı zıε -yee "wεan mein trυ "baa 'nan, "yi "nən 'an 'pε 'pla 'i da en Bali -a drε 'yie bε, te 'i 'tυı -e 'e "dri dı. ⁷ Kəə lei nən Bali -a -nən -cεε bε, e "klan 'sia -kaa 'ji, en e 'plεble -nəan -cεε. Lei zıε -yεε -maan -kaa min ye "yi, en -yεε -maan -kaa -kəlaman -kaa 'fli 'kundı -a 'wı 'ji.

⁸ -Yee "wεan te 'yra 'e 'i 'tε 'wı nən -kaa san Zozi Crizi -a drε bε -a -nan wı vidı -a dı! En "nyian, 'an 'bə nən an ya -pυ 'kuin -yee 'nyranman 'padı man bε, te 'yra 'e 'i 'tε 'mən 'wı vidı -a dı! 'Pian 'i 'man 'e 'kən 'e wυdı, -e 'i 'yra yı "le 'mən 'wı 'zυ

Zozi 'le 'wı 'nənnən vıdı man. Bali -le 'plεble 'bε -təa 'i 'wlu.

⁹ Bali 'bə 'bε -kaa 'si 'wı 'ji, en -yεε -kaa drε 'yee minnun -a -kaa laabudı man. -Kaa drε wınnun man "cεε Bali 'wı zıε -a drε dı, 'pian 'wı nən -a -cin a Bali 'bə 'ji 'e 'cən bε -a man nən e 'wı zıε -a drε. En "yi "nən Zozi Crizi 'le "wεan Bali 'bə -a 'pla -cεε te ya'a tian 'trε drεle dıε, -a man nən e 'wı zıε -a drε. ¹⁰ 'Bε nən 'gυε, "yi zıε Bali -a -ci kəən -cεε -kaa 'sizan 'wı 'ji Zozi Crizi -tadı -a 'trεda. Zozi Crizi 'bə 'bε -ka -le 'plεble 'le 'ka, en 'belidı nən ya'a 'nyaan diε, -yεε ta 'bəla minnun le 'yee 'wı 'nənnən 'a.

¹¹ Bali 'an drε Zozi 'le 'pasiazan -a 'nan, 'an 'wı 'nənnən zıε -a fuila "man minnun pεenən 'va, te maan "paaman o ji. ¹² 'Wı nən -yee "wεan an cı 'an 'yra yınan tv 'gυε -a -ji bε, -nyren zıε. 'Pian 'yra 'ka 'an 'tεa dı, kəə min nən an yi -tera "da "bε, maan -təa. Maan -təa 'nan, 'wı nən yaa -pεba 'wυ 'an 'lə 'gυε, 'plεble a -yrə -e 'e yie 'tə "va "trilii, -e tin 'ba yi 'e 'bə.

¹³ An Bali -le 'wı tıglı paa 'i 'ji. 'Wı zıε 'e drε 'yie 'wı -kəən "manvε -a, en 'i 'ta wla "da! Te 'i 'pε 'si yi -teradı Zozi da 'lee yıdı 'yi "nən Zozi Crizi -a -nən 'yie bε -a -sru "fo "dı! ¹⁴ Bali -le 'wı "paadı tıglı nən maan 'pla 'i 'va bε, 'i yie 'tə "va! Bali lei 'saun nən -kaa 'ji bε, -yεε "paa 'i 'va -a drenan.

¹⁵ Timote, yia -təa 'nan, minnun pεenən nən o -nyeanla Azi 'lēglən 'ji bε, o 'si 'an -sru. Fijel 'lee Emojel bε, "o 'si 'wυ "nyian 'an -sru.

¹⁶ 'Pian Onezifor 'bε 'an "koe "tə 'an da, en 'mən -pυ 'kən dredı bε, -a 'yra 'ka -a tεa "fo "dı. -Yee "wεan an Minsan trυ "baa 'nan, 'e 'yee "yi "nən -yee "kənnən 'nən le. ¹⁷ Zı e 'bəla Rəm bε, yaan wεε 'trilii en yaan 'yı. ¹⁸ En "nyian "yi 'tə 'tυdυ pεenən nən yaa drε 'mən Efεz bε, yia -təa e "mlian min pεenən da. An Minsan trυ "baa 'nyian 'nan, Onezifor nyrinda 'e 'sən Bali da tv nən Bali 'bə minnun -le tin "baa bε -a man.

2

Te 'i 'pɛ-sru 'e tɔa Crizi-le 'wɪ 'ji dɪ!

¹ Mɛn 'nɛn, 'i 'tɔ 'plɛblɛ! "Yi 'nɛn Zozi Crizi -a -nɔn -cɛɛ bɛ, -a va nɛn 'i -wɛɛ 'nan 'yie 'plɛblɛ 'e 'si. ² ɛn 'wɪ nɛn yia 'man 'an da min "kaga yie man bɛ, 'i "paa min -mienun ji. Minnun zɪɛ 'o 'kɔn minnun nɛn min yi -tɛala o da, ɛn o -pɛ "sɔa -a "paadi -a min peenun "le ji bɛ waa.

³ 'I 'wɪ "man, -e 'i yra yɪ "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ nɛn Zozi Crizi -le 'sounja 'kpa -a dra bɛ -nyrɛn zɪɛ. ⁴ 'Sounja nɛn e ya "vale 'nan 'yee 'wɪ 'e 'sɔ 'e 'tazan lɛ bɛ, 'e "trɔɛn "sia 'e -sru "wɪnun pɛɛnɔn 'va. ⁵ ɛn "nyian -te min a fɛ -tɔ -sa kɔnan bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa 'pla "da "bɛ, -a da nɛn yaa drala, 'dɔ -e 'e 'yee -kopa yɪ. ⁶ ɛn "nyian fei 'pazan nɛn 'e yie -trɔa 'yee 'nyranman da bɛ, -yɛɛ fɛ 'wɪɛ tɛdɛ -ble. ⁷ 'Wɪ nɛn an "sia -a yɪnan 'yie zɪɛ, 'i 'ci "nrɔn "da 'kpa. Minsan 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'yie, -e 'i 'wɪ pɛɛnɔn 'ci man.

⁸ 'I 'ci "nrɔn Zozi Crizi da. E ya David kluda min a, ɛn -a 'bɔ nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va. Zozi -le 'wɪ 'nɔnɔn nɛn maan ve minnun lɛ bɛ -nyrɛn zɪɛ. ⁹ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnɔn 'bɔ zɪɛ, -yee "wɛan nɛn an ci 'an yra yɪnan, ɛn an ya -pɔ 'kuin "le plɔanzan -le 'wɪ 'zɔ 'gɔ. O -bulalɛ baa -fɔ 'an man, 'pian Bali wei bɛ, baa 'ka 'e 'fɔdɪ 'bɛ "le "man dɪ. ¹⁰ -Yee "wɛan 'tɛ pɛɛnɔn nɛn waa "paa 'an da bɛ, 'an 'wulo -tɔa "wɪ minnun nɛn Bali o 'si "va "bɛ o 'tɔ 'ji. Maan dra zɪɛ 'nan -e Zozi Crizi 'e -wee 'si wɔ "nyian 'wɪ 'ji, -e Bali 'tɔ -dan nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, 'e drɛ -wee vɛ -a.

¹¹ 'Wɪ 'gɔɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a. -Te -kaa 'vale Crizi -a -cɛɛ -ka bɛ, -kaa wuanla "nyian "le -yee 'wɪ 'zɔ, -e -kaa yie 'e 'fɔ "man 'li 'trilii "fo. ¹² -Te -kaa -pɔan 'sɔ 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn 'ji -trilii bɛ, -kaa -taa "mingɔnnɛn -blilɛ -kaa 'vale waa. 'Pian -te -kaa 'vɪ 'nan -kaa tɔa dɪɛ, e -taa "nyian "e "vilɛ 'nan ya'a -kaa 'tɔa dɪ. ¹³ ɛn -te -kaa 'li -kaa da -kaa 'si Crizi -sru "bɛ, -a 'bɔ 'ka 'e wei fuimlan 'nan dɪ, kɔɔ

'wɪ nɛn e -tɔ "da 'nan 'e dra bɛ, yaa dra -kpɔ.

I drɛ "yi min -mienun va, o Bali -le 'wɪ "paaman 'wɪ 'a!

¹⁴ 'Wɪnun zɪɛ -nyrɛn 'i 'cin -trɔa Zozi nɔn 'ji! ɛn 'i vɪ -wɪɛ Bali 'lɛ 'nan, -sanun -fɔdɪ nɛn e ya 'wɪ 'blidɪ -a Bali -le 'wɪ -mie da bɛ, 'wɛɛ 'tɔ! Kɔɔ ya'a 'wɪ paa "va "minnun nɛn waa maan "bɛ -wɪɛ "dɪ, 'pian e o -nan -nyaan. ¹⁵ 'I man -wɛɛ 'nan 'nyranman nɛn yia "paa bɛ 'e 'sɔ Bali lɛ, -e 'yra 'e vilɛ 'yeyi 'tɛ dɪ. 'I man -wɛɛ 'nan 'i -kɔan "min nɛn e Bali wei ve 'e -si tɪglɪ da bɛ -a. ¹⁶ 'Pian -sanun -fɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ dɪɛ, ɛn e 'tɔ "paa Bali -le 'wɪ man bɛ, te 'i 'fli wɔ "va "dɪ! Kɔɔ minnun nɛn o -sanun zɪɛ -a -fɔa "bɛ, o -ko 'o 'fli 'sidɪ -a Bali man -kɔɔbli. ¹⁷ -Wee 'wɪ "paadi bɛ, e -ko fuiladɪ -a "man "le 'nan mlɔn "nɛn e ya 'lɛ 'sinan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Ime 'lee Filet bɛ o sɔnla minnun zɪɛ o "pa "da. ¹⁸ 'O 'fli 'si Bali -le 'wɪ tɪglɪ man -kɔɔbli -a vidɪ -a 'nan tɔ nɛn Bali minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ e ci 'va. ɛn 'wɪ zɪɛ e min -mienun -le yi -teradɪ Zozi da 'le 'tɔ.

¹⁹ 'Pian 'kɔn nɛn Bali -a -pɔ -fɔ 'plɛblɛ 'e 'bɔ 'a bɛ, wa'a -kɔlalɛ 'bɛ 'widɪ -a "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔn zɪɛ -a man bɛ, -nyrɛn 'gɔ: «Minsan 'yee minnun -tɔa.» ɛn "nyian: «Min oo min nɛn e Minsan 'tɔ ve bɛ, -a san 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru!»

²⁰ Timote, -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, 'kɔn -dan ji bɛ, -pɔ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn -kɔan 'nan. -A -mie -kɔan 'e drɛdɪ -siga -a, ɛn -a -mie -kɔan 'e drɛdɪ yiba "a, ɛn -a -mie -kɔan 'e drɛdɪ -pɔ 'trɛ 'a. -Pɔnun zɪɛ, -a -mienun a bɛ, wɛɛ bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan. ɛn -a -mienun a bɛ, o ya fɛ "tri "sɛn -ji ve -a.

²¹ Maan ve 'yie 'nan, -pɔnun zɪɛ -wɛɛ ci "le minnun nɛn maan 'vɪ 'labɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nɛn e cɛɛn o man bɛ, -a san -kɔan "le 'nan -pɔ nɛn waa bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E -kɔan 'e 'pladɪ 'e 'tazan -le ve -a, ɛn -a 'pa 'nyranman -kɔan 'e 'tazan lɛ, ɛn 'wɪ "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn yaa dra.

22 Timote, 'wɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn e-kɔlaman e-wulo -ji "nrɔndi-wlidi -nɔan-gobo lɛ bɛ, te 'i -pli -a -tʊ man "fo "di! 'I -wɛɛ 'nan 'i 'wɪ nɛn 'e 'sɔdɪ "ji "bɛ -a dra! 'I -wɛɛ 'nan 'i 'yɪ -tɛala Zozi da! 'I -wɛɛ 'nan 'i Bali ye "yi, ɛn 'i min ye "yi! ɛn 'i -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn -trɔɔ 'ka 'vale min -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn o Minsan laabo 'o 'ci 'fidaa 'a bɛ waa! 23 'Winun nɛn e -taala -sanun -fɔdɪ -a, te ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ diɛ, te 'yɪɛ -si -nɔn min lɛ "fo "di. Kɔɔ yia -tɔa 'nan 'winun zɪɛ -a 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'blidi nɛn -nan. 24 ɛn Minsan 'suzan bɛ, ya'a 'wɪ 'ble di. 'Pian e -kɔan "trɔɔ min pɛɛnɔn 'va, -a -pɛ "sɔa Bali -le 'wɪ 'paadi -a, ɛn -a -pɔan "sɔa 'wɪ 'ji. 25 ɛn "nyian minnun nɛn o -sa -fɔa "va "bɛ, e 'wɪ "paala -wɛɛ -pɔan "trɔɔ -a, te -a 'bli a "da 'nan, Bali "paa o va -e 'o 'si 'wɪ zɪɛ -a -sru, -e 'o Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'tɔ. 26 -Si nɛn o cɪ "da "bɛ -e 'o -kɔnnɛn "yɪ 'o 'bɔ 'a, tɔɔn te o 'sʊ Satan -lɔ. Kɔɔ Satan 'bɛ o man 'yɪ. E o drɛ 'yee nɔannun -a, ɛn o 'ta wɔla -a wei da.

3

Bali -sru 'ta wɔdɪ -taa "drɛlɛ 'plɛblɛ

1 Timote, e ya "le 'i -tɔ 'nan, tʊ -nyranman nɛn -kaa cɪ 'gʊɛ, Bali -sru 'ta wɔdɪ -taa "drɛlɛ 'plɛblɛ. 2 Minnun 'o 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛman, ɛn "lala yidi 'bɛ -kɔan "o 'nanman wɪ -a. O -yɔɔdɪ ye "yi "min lɛ, ɛn 'o 'fli "siala -dandan. O "we "min man -wlidi, ɛn wa'a 'o 'mangulinun wei maan di. -Te min 'wɪ "yi drɛ -wɛɛ "bɛ, wa'a san tɔa "fo "di, ɛn 'o yɪɛ 'ka 'naan Bali man "fo "di. 3 'Wɪ 'ka 'naan o man di, ɛn min nyirinda 'ka 'sɛan o da di. O 'tɔ "paa min man. Wa'a 'kɔlaman 'o 'fli 'kundɪ -a di, ɛn -te 'bli 'fɔ o ji bɛ, wa'a 'o 'pɛ da tɔa di. 'Wɪ "yi "drɛdɪ 'ka o nyɛn va "fo "di. 4 O wɛɛ -fɔdɪ ye "yi, ɛn -te o ya "vale 'nan 'o fɛ -tʊ ye bɛ, wa'a 'ci nrɔnman 'o bɔɛzan pee -le 'wɪ 'a "fo "di, kɔɔ 'fli drɛdɪ -dandan 'o 'sa. Wa'a Bali ye "yi "fo "di, 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn waa ye "yi. 5 'O 'fli dra "le 'o 'ta wɔla Bali wei da, 'pian -a tɪglɪ

da bɛ, o 'ka "va 'nan Bali -le 'plɛblɛ 'e 'nyranman 'pa 'o man di.

Minnun zɪɛ te 'i -pli "o man "fo "di. 6 O -mienun -cia 'kɔn 'lɛ "nɛn -tɔɔladɪ -a "da, -e 'o minnun see "paa 'wee 'wɪ "paadi -a. -Wee 'wɪ "paadi lɪmɔn -mienun "siala 'nan -e 'o 'fɔ o -sru. Lɪmɔnnun zɪɛ o 'wɪ 'wlidi "dra "kaga, ɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun da. 7 ɛn o ya "vale 'nan 'o bɔa 'wɪ pɛɛnɔn 'tɔdɪ man, 'pian 'wɪ nɛn e cɪ Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ, wa'a -ci maan di.

8 'Wɪ nɛn Yanɛzi 'lee Yanble -a drɛ Moizi lɛ ɛn wa'a -yee 'wɪ 'silɛa 'wɪ 'a diɛ, -a -tɔwli "nɛn minnun zɪɛ o cɪ -a drɛnan. Wa'a 'o "trɔɛn 'tɔa 'wɪ tɪglɪ di, o -wulo -ji "nrɔndɪ 'ka -si tɪglɪ da di, ɛn -te min -wee yi -tɛradɪ Zozi da -nanjɛɛn bɛ, yaa -kɔnnɛn "ye 'nan e 'ka 'wɪ 'kpa -a di. 9 'Pian 'winun 'bɔ zɪɛ, wa'a 'mɔan -a drɛdɪ da di, kɔɔ min pɛɛnɔn -taa -a -tɔlɛ 'nan o ya -blɔ -a. Zɪ Yanɛzi 'lee Yanble -le vɛ drɛ zɪɛ.

Pɔl Timote "koe "tɔ 'e da

10 'Yie vɛ bɛ, i 'ta 'wɔla Bali -le 'wɪ "paadi tɪglɪ da "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. ɛn zɪ 'mɛn 'ta wɔ -pɛ cɪ bɛ, 'lee 'winun nɛn -a -cin cɪ 'an 'ji 'nan 'an dra bɛ, yia -tɔa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 'Mɛn yi -tɛradɪ Zozi da, 'lee 'mɛn man -srandɪ 'wɪ 'ji bɛ, 'lee 'mɛn Bali yidi "yi "bɛ, 'lee 'mɛn min yidi "yi "bɛ, yia -tɔa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 'Winun nɛn o 'bɔ 'an man 'e pɛɛnɔn te 'an -pɔan "sɔa -ji bɛ, yia -tɔa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 11 ɛn "nyian bɛ, 'te nɛn minnun -a 'pa 'an da Antɪɔs 'lee Ikomiɛn 'lee Lisitri bɛ, yia -tɔa. ɛn 'an yra pɛɛnɔn nɛn maan 'yɪ 'flanun zɪɛ -a da bɛ, yia -tɔa. -Mɛ "wɪ 'bɛ 'ka bɔlɛ 'an man di? 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, Minsan 'ka 'an 'tʊlɛ 'e "tun di, yaan 'si 'ji. 12 -A -cin -e 'kɔn 'i 'ji 'nan min nɛn 'o 'vale Zozi Crizi -a o drɛ min -tɔwli "a ɛn e ya "vale 'e 'ta wɔla Bali wei da bɛ, minnun 'tɛ "paa "da. 13 'Pian minnun -wlidi zɪɛ 'wlunɔn nɛn waa. 'Wee 'wɪ 'wlidi "ko 'mlinladɪ -a "da. O min see "paaman, 'pian te fɛ -tʊ 'bɛ o 'bɔ "le "see paa.

14 Yie vε bε, 'w1 pεεnɔn nɛn waa paa 'i 'ji bε, 'i yie -trɔa "da. Yia -tɔa 'nan e ya 'w1 'kpa -a "fo. En minnun nɛn waa -maan 'lɔɔ 'i 'w1 z1ε -a 'man bε, o -cin a 'i 'ji. 15 I -fu "wɛnnɔn, en Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bε, yia -tɔdɪ 'sia. Bali wei z1ε e -kɔlaman 'e "paa 'i 'va -e 'si nɛn e min "sia 'w1 'ji bε 'i 'sia. -Si z1ε yi -tɛradɪ Zozi Crizi da nɛn, en -yεε -maan min "sia 'w1 'ji. 16 'W1 'kpa, Bali wei pεεnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bε, Bali 'bɔ 'bε 'ta 'tɔ minnun man en waa crɛn -tɛ. E ya 'kpa 'w1 "paa vε -a min ji. En e "paa min va -e min 'e 'yee 'w1 'w1idɪ 'y1. En e "paa min va -e 'e min drɛ w1 'sɔ "ji. Zi kɔɔ min -le 'ta wɔ -pɛ -kɔan 'trɛda fɛnyian bε, yaa "paaman min ji. 17 E ya z1ε 'nan -e Bali -le min man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ "fo, te -a -pɛ "sɔa 'w1 'yi 'tɔ 'tɔdɔ pεεnɔn drɛdɪ -a.

4

1 Kɔ ya Bali 'lɛ, en kɔ ya Zozi Crizi nɛn e -taa "minnun nɛn o yie cɪ "man 'lee minnun nɛn o kaa bε -wee tin 'balɛ bε -a 'lɛ, en "nyian Zozi 'bɔ -le -tadɪ, 'lee -yee mingɔnnɛn nɛn e -taa -a -blɪdɛ bε, -yee "wɛan mɛin trɔ "baa 'nan: 2 'I Bali -le 'w1 v1 minnun lɛ! 'W1 nɛn yia vε bε, -te waa maan "yi oɔ, 'i v1 -w1ɛ, -te wa'a 'maan "yi 'dɪ oɔ, 'i v1 -w1ɛ! 'I -wee 'w1 'w1idɪ 'ci 'si -w1ɛ! 'I v1 -w1ɛ 'nan 'o 'lɛ 'tɔ, en 'w1 nɛn e cɪ "lɛ min 'e drɛ bε -a 'bɔ nɛn 'i 'pla -w1ɛ 'w1 'a. 'I man -sran 'w1 pεεnɔn z1ε -a "paadɪ -a o ji.

3 Kɔɔ tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bε, te minnun 'ka 'we "man "nyian -e 'o "trɔɛn "tɔ Bali -le 'w1 "paadɪ tɪglɪ lɛ dɪ. 'Pian 'o 'ci 'sɔ minnun "sia "va 'w1 "paanɔn 'a, te o 'w1 nɛn o cɪ "vale 'o maan "bε -a "paaman o ji. 4 'O "trɔɛn "sia 'w1 tɪglɪ 'va, -e 'o -sɔɔnla polunun nɛn min -a "sia 'e 'wulo -ji bε -a -sru. 5 Timote, 'i yie 'tɔ 'i 'fli -va, te 'wei 'man y1 dɪ. 'I 'w1 yra y1 dɪ man. 'I Zozi 'le 'w1 'nɔnnɔn v1 dɪ 'pa 'nyranman -a. 'Nyranman nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ bε, 'i 'pa.

6 Kɔɔ 'mɛn vε bε, 'an -kadɪ 'bɔ. -Kadɪ 'bɔ z1ε, maan "siala "lɛ 'sraga

nɛn an -taa -a bɔlɛ Bali lɛ 'an 'kɔlɛ 'a. 7 Minsan -le -kuli bε, maan -tan fɛnyian, an cɛɛn flɛn 'blidɪ man. An yi -tɛra Zozi da -trilii, maan 'le 'sran. 8 'Bε nɛn 'gɔvɛ, fɛ nɛn e cɪ 'an 'man -pɛnnan bε, 'w1 tɪglɪ nɛn maan drɛ bε -a man -kopa nɛn. Minsan nɛn e tin "baa 'e 'nɔan da bε, -yεε -kopa z1ε -a -nɔan 'mɛn yi nɛn e -taa "man "bε -a da. Ya'a nɔan 'an 'tɔwli "cɛ "lɛ dɪ, 'pian minnun pεεnɔn nɛn -yee -tadɪ dra o -tɛa "bε, yaa -nɔan "nyian -wee "lɛ.

Pɔl 'w1 'nyranman 'v1 Timote lɛ

9 Timote, te 'i 'mɔn dɪ! 'I bɔ 'an man 'gɔ 'trɛlɛ! 10 Dema 'an 'tɔɪ, en e -kɔ Tesalonik, kɔɔ 'trɛda fɛnɔn y1 dɪ "yi "cin -trɔa "ji. Cresɛn "e -kɔv Galatɪ, en Tit "e -kɔv Damatɪ. 11 Luk 'bε cɪ 'an 'va 'gɔ 'e -tɔwli. -Yee "wɛan 'ka 'vale Mark -a 'ka 'ta. -A -nan w1 a 'an man 'kpa 'mɛn 'nyranman 'gɔvɛ -a -ji. 12 Tisik nɛn an "ta -a "paa 'sia Efɛz nun.

13 Timote, "yie v1 'nan 'i -taa "bε, 'i 'ciila Troas -e 'mɛn -tralɛ -gblɔ nɛn maan 'tɔɪ Karpu -lɔ bε, 'i 'si, 'i 'ta -a. En 'mɛn 'flubanun 'lee 'kɔlɛnɔn nɛn 'fluba a 'e 'crɛn -tɛdɪ "da "bε, 'i 'o 'si, 'i 'ta waa. 'Kɔlɛnɔn z1ε o 'w1 a 'an man 'kpa tɪglɪ.

14 Alɛzandre nɛn feli bɔzan -a bε, e 'w1 'w1idɪ drɛ 'mɛn "kaga. Maan -tɔa 'nan 'w1nɔn nɛn yaa drɛ 'mɛn bε, Minsan -a -pan wo -yrɛ. 15 'I 'bɔ "nyian, 'i drɛ "va "yi, kɔɔ e ya 'e 'tɔdɪ lou 'kɔv 'w1 "paadɪ man.

16 Tɔ nɛn minnun -kɔ 'maan tin 'banɔn 'cɛin -da 'e 'tɛdɛ bε, min -tɔ 'ka 'kɔlɛ -nyɛnlɛa 'mɛn 'w1 -sru "dɪ, o pεεnɔn 'an 'tɔɪ. Te Bali 'e 'w1 'tɔ drɛ -w1ɛ 'bε man dɪ. 17 'Pian Minsan 'bε 'pa 'an 'va, en yaan "kɔe "tɔ 'an da. Yaa drɛ z1ε 'nan -e 'an -kɔla Zozi 'le 'w1 'nɔnnɔn fuiladɪ -a "man, 'dɔ -e minnun pεεnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ 'o man. Tɔ z1ε -a man bε, 'an 'kadɪ -fɔla tɔ, 'pian Minsan 'an 'sɔ -yrɔ. 18 -Yee "wɛan maan -tɔa 'nan, 'w1 'w1idɪ 'tɔ 'tɔdɔ pεεnɔn nɛn, minnun -a "vale 'nan 'o dra 'mɛn bε, Minsan 'an "sɔ -yrɔ "nyian, en yaan "sia 'w1 'ji, -e 'an 'kɔ laji -yee

mingənnən 'trɛda. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn
Minsan -le vɛ -a 'li 'trilii! Amɛn!

¹⁹ Timote, 'i vɪ Priskil 'lee 'e 'sran
Akila ɛ 'nan, an o 'tɔ bo. ɛn 'i vɪ
Onezifor mangulinun ɛ 'nan, an o
'tɔ bo.

²⁰ Eras "e -fɔv Korenti, ɛn an Trofi
'tɔ Mile -a man "yaaman -le "wɛan.

²¹ Timote, 'i bɔ 'an man 'gɔ 'vaa -e
tɔ nɛn fulɔ "fɛɛnman 'yi yɛ da -wɪdɪ
"bɛ, 'e bɔ.

Ebulu 'lee Pudɛn 'lee Linu 'lee
Klodia, 'lee Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn
'gɔɛ, o 'nan wei 'tɔ bo.

²² Minsan 'e 'pa 'i 'va, ɛn -yee "yi
'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Tit lɛ

¹ 'An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Bali 'suzan nɛn 'maan, ɛn an ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali 'an 'pla 'nan 'an 'pa minnun nɛn 'e o 'si 'va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ o va. 'An 'pa o va -e 'o yɪ -tɛra 'e da, te wee bɔa 'e tɪglɪ da. ² 'An 'pa o va -e o 'bli 'e 'kɔn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yrɛ. Kɔɔ tʊ nɛn Bali 'ka tian 'trɛ drɛlɛ dɪɛ, yaa 'vɪ 'nan 'e 'belidɪ zɪɛ -a -nɔan 'minnun lɛ. ɛn Bali zɪɛ ya'a 'wlu 'sɛan dɪ. ³ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, tʊ nɛn Bali -a 'pla 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a 'lɛ sɔɔman "man 'bɛ e 'bɔ. -Yee "wɛan Bali nɛn e ci -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, e 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnun lɛ.

⁴ Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'i 'bɔ Tit lɛ. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yɪɛ, ɛn i wɪ "man. 'Wɪ 'kpa, i drɛ "le 'an 'pɔn -ji nɛn -le 'wɪ 'zʊ.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪɛ!

-Tɪ nɛn waa -tɔa -leglizɪ min ceje -a?

⁵ Mɛɪn 'tʊl Crɛt 'trɛda 'nan -e 'wɪnɪn nɛn o -fʊ bɛ 'i 'le 'sran. 'I -leglizɪ nɛn 'fla -tʊdʊ da bɛ -a -ji min cejenun -tɔɔ! 'Wɪnɪn nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ bɛ, -a da nɛn 'i 'ci 'nrɔn -e 'i drɛ! ⁶ -Nyɛn 'nan, min nɛn waa -tɔa -leglizɪ min ceje -a bɛ, 'tɔ 'tʊ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ "man "dɪ. -Yɛɛ ci 'nan, lɪ -kɔan -a san wlu -tʊwli, ɛn ya'a tʊɛ -e 'e nyin lɪ pee -sru "dɪ. -Yee 'nɛnnun yi -tɛala Zozi da, 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ o man lɪ -wɛɛdɪ 'lee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ da dɪ, ɛn o yɪɛ "naan min man. ⁷ 'Wɪ 'kpa! E ya 'nan min nɛn 'e yɪɛ -tɔa -leglizɪ -va bɛ, te 'tɔ 'tʊ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ, kɔɔ Bali -le 'nɛnnun -pɛba a 'e wɔdɪ -yrɔ. ɛn te 'e 'kɔn min nɛn e ya "vale 'wɪ pɛɛnɔn e 'cɛn 'yee 'wɪ da bɛ -a dɪ. ɛn te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dɪ. ɛn te -a san 'e -wɛn mlindɪ

-trɔa 'e 'win -ji dɪ. ɛn te -a san 'e 'wɪ 'blidɪ yɪ "yi "dɪ. ɛn te -a san "lala yɪ "yi "dɪ. ⁸ 'Pian 'e 'kɔn min nɛn e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a bɛ -a. ɛn 'e 'wɪ "yi "drɛdɪ yɪ "yi. ɛn -a san 'e 'kɔn min tɪglɪ 'a, 'e 'ta wɔla Bali wei da tɪglɪ, ɛn 'e -kɔla 'e 'fli 'pladɪ -a. ⁹ ɛn "nyian -a san 'e 'kɔn 'e kɔaladɪ Bali -le 'wɪ tɪglɪ nɛn waa paa "ji "bɛ -a man. -Te e ya min zɪɛ -a bɛ, -a -nan nɛn e -kɔlaman min -mienun "koe "tɔdɪ -a 'o da 'wɪ "paadɪ tɪglɪ zɪɛ -a. ɛn minnun nɛn o 'ka "vale 'o maan "yi "dɪɛ, e -kɔlaman -a -ci 'sidɪ -a -wɛlɛ 'nan 'wee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ.

Pɔl -a 'vɪ Tit lɛ 'nan 'e Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪglɪ 'ci 'si minnun lɛ!

¹⁰ Min "kaga "a ve 'o 'fli man 'nan o yi -tɛala Zozi da, te o 'ka "vale 'o 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ da dɪ. Minnun zɪɛ o "kaga "a Zuif 'nɔn 'a, ɛn o min ci baaman -ji 'wɪ "kaga "vɪdɪ -a, te 'wɪ 'bɔ 'ci "ka "dɪ. ¹¹ -Yee "wɛan 'i o 'lebo 'pla "da! Kɔɔ 'wɪ nɛn e 'ka 'wɪ tɪglɪ 'a dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji, -e 'o "lala yɪ -dawli a. -Wee "wɛan 'kɔn -mie 'lɛ "nɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'si tɪglɪ da. ¹² Crɛt min -tʊ nɛn minnun -a 'sia 'wɪ 'tɔzan -a 'wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ bɛ -a vɪdɪ man bɛ, e Crɛt 'nɔn 'le 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ o man 'nan: «Crɛt 'nɔn 'sɛn vɛ nɛn 'wlu 'a, ɛn o ya "le plɔ winun -le 'wɪ 'zʊ, ɛn kɔannɔn nɛn waa, ɛn -blɪfɛ da nɛn 'o 'ci "nrɔnman 'saza.» ¹³ 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ o man bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. -Yee "wɛan 'i 'wɪ 'pla -wɛlɛ 'kɪglɪ! 'I drɛ zɪ -e -wee yi -tɛradɪ Zozi da 'e drɛ tɪglɪ 'e 'pee. ¹⁴ 'I drɛ zɪ -e 'o "trɔɛn 'si Zuif 'nɔn 'le polunɪn lɛ. ɛn -e 'o vɪlɛ 'o 'ta wɔla minnun nɛn o 'ka "nyian Bali -le -si tɪglɪ da dɪɛ -wee 'srɔɛn wɪnɪn da dɪ. ¹⁵ -A -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, minnun nɛn o ya 'saun Bali 'lɛ bɛ, fɛ -tʊ 'ka o "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. 'Pian minnun nɛn o ya 'o "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ, te wa'a yi tɛala Zozi da dɪɛ, fɛ pɛɛnɔn o "tri -tɔa Bali 'lɛ. Kɔɔ -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn drɛ 'wɪdɪ Bali 'lɛ, ɛn ya'a tin tɛa o da dɪ. ¹⁶ Waa ve 'o 'fli man 'nan o ya Bali -le vɛ -a. 'Pian 'wɪnɪn nɛn waa dra bɛ, yaa

-kəɔnman 'nan o 'ka Bali -le vɛ -a dɪ. Wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ, ɛn o -pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ 'yi "tʊ drɛdɪ -a dɪ. Minnun zɪɛ Bali 'ka o ye "yi "fo "dɪ.

2

Zɪ kɔ Zozi -sruzan 'e 'ta wɔ bɛ Pɔl -a 'vɪ Tit lɛ

¹ Tit, te 'i 'wɪ drɛ "le -wee 'wɪ 'zʊ dɪ! 'Pian 'yɪɛ vɛ bɛ, Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪɣlɪ bɛ, -nyrɛn 'i vɪ minnun lɛ! ² 'I vɪ -klɔnmɔn cejenun lɛ 'nan, -wee 'wɪ 'fa 'e 'kɔn 'e 'sɪdɪ. 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o drɛ wɪ 'e maan minnun yɪɛ 'e 'nan o man. 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ɛn "nyian bɛ -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da, 'lee -wee min yɪdɪ "yi, 'lee -wee -pɔan 'sɔdɪ bɛ, 'i vɪ -wlɛ 'nan, tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ zɪɛ 'e 'kɔn o man 'pleblɛ.

³ 'I lumɔn cejenun -le vɛ 'vɪ "nyian zɪ. 'I vɪ -wlɛ 'nan, o drɛ wɪ 'e -kəɔn 'nan 'o ya Bali -le vɛ -a. ɛn 'i vɪ -wlɛ 'nan, te 'o 'wɪ min man -wlɪdɪ "dɪ. ɛn 'i vɪ -wlɛ 'nan, te 'o -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'o 'win -ji dɪ. ɛn 'i vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'wɪ "yi "paa minnun ji. ⁴ -Te o ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, -a -nan nɛn o -kɔlaman 'wɪ "paadɪ -a limɔnnun ji. ɛn zɪ kɔ lumɔn 'e -sran yɪ "yi "bɛ, 'o "paa o ji. ɛn zɪ kɔ lumɔn 'e 'yee 'nɛnnun yɪ "yi "bɛ, 'o "paa o ji. ⁵ ɛn "nyian bɛ 'o "paa o ji 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ɛn 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa limɔnnun man bɛ te 'o drɛ dɪ. ɛn 'o drɛ -kɔnnɛn wlu limɔn tɪɣlɪ 'a. ɛn 'o 'ci 'e 'kɔn "yi. ɛn 'o 'ta wɔla 'o -sran wei da. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'o "paa o ji, "tɔɔ minnun 'o 'wɪ 'wlɪdɪ Bali wei man.

⁶ 'I 'wɪ 'pla "nyian -gobonun lɛ. 'I vɪ -wlɛ 'nan 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ⁷ Tit, 'i 'bɔ nɛn 'i drɛ -wee 'wɪ -kəɔn "manzan 'a 'wɪ "yi "drɛnan. ɛn 'yɪɛ Bali -le 'wɪ "paadɪ bɛ 'e 'kɔn 'e 'nɔan da, te 'i -tɛ srɔan -a "fo "dɪ! ⁸ Bali -le 'wɪ tɪɣlɪ nɛn min 'ka 'kɔlaman -a -sa -fɔdɪ -a dɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'i "paa minnun ji. 'I drɛ zɪ -e 'yra 'e -kaa 'nanmannɔn 'tɛ, te wa'a 'kɔlaman 'wɪ 'wlɪdɪ "tʊwli "vɪdɪ -a -kaa man dɪ.

⁹ ɛn "nyian 'i 'wɪ 'pla nɔannun lɛ 'nan, 'o 'ta wɔla 'o 'tazan wei da 'wɪ

pɛɛnɔn 'ji. 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'tazan ci 'sɔ wɪnun drɛ, ɛn te 'o 'sa -fɔ -a 'nɛan dɪ. ¹⁰ ɛn te 'o -wee fɛ -tʊ crɪn wɔ dɪ. 'Pian 'o yɪɛ 'trɔa 'wɪ "yi "drɛdɪ da. 'O drɛ zɪ yɪ pɛɛnɔn man -e minnun 'o Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ -yee 'wɪ "paadɪ -sɪ -fɔ.

¹¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'i 'cin -tɔ minnun ji, kəɔ Bali 'yee "yi "nɛn e cɪ blamin pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji vɛ -a bɛ -a ta 'bɔla. ¹² ɛn -yee "yi zɪɛ -yɛɛ "paaman -kaa 'ji 'nan, -kaa 'si 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e 'ka Bali ci 'sɔ wɪ -a dɪɛ -a -sru! ɛn 'nan -kaa 'si blamin ci 'sɔ wɪnun -sru! Yaa "paaman "nyian 'nan, tʊ nɛn -kaa cɪ -ji 'gʊɛ -kaa 'ta wɔ -kaa 'fli 'kundɪ -a 'wɪ pɛɛnɔn 'ji, ɛn -kaa 'wɪ nɛn e cɪ 'kpa bɛ -a drɛ, ɛn -kaa 'yra -tɛ Bali man! ¹³ -Kaa drɛ zɪ, te -kaa ci "nran yɪ -dan bɛ -a man -pɛan. Yɪ zɪɛ -a da nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crɪzɪ nɛn -cee Bali -dan a bɛ, e -taa 'yee 'tɛ 'san -a. ¹⁴ E wɪ "man ɛn e -kaa 'leji -ka 'wɔ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si 'wɪ 'wlɪdɪ pɛɛnɔn 'le nɔanba -ji. ɛn "nyian 'nan -e 'e -kaa drɛ minnun 'saun nɛn o cɪ 'e 'saza 'le vɛ -a bɛ waa. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -kaa kɔn minnun nɛn o cɪ 'o kɔaladɪ 'wɪ "yi "drɛdɪ man bɛ waa.

¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'i "paa minnun ji! 'I 'pla -wlɛ 'wɪ 'a, ɛn 'i o "trɔɛn nyuɔn! 'Nyranman zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ. Te 'i 'fli 'tʊ -e min -tʊ 'yɛi drɛ 'e 'pɛla koda dɪ!

3

Zozi -sru 'ta wɔdɪ

¹ 'I -cin -tɔ Zozinɔn pɛɛnɔn 'ji 'nan, 'o 'ta wɔla minnun tanɔn wei da, ɛn 'wɪ nɛn waa vɛ bɛ 'o drɛ! ɛn o man 'e 'kɔn 'e wɔdɪ tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ "yi "drɛdɪ -a! ² Te 'o min 'tɔ 'tɛ dɪ! Te 'o 'wɪ 'blɪdɪ yɪ "yi "dɪ! 'Pian tʊ pɛɛnɔn man bɛ, 'o 'kɔn -trɔɔ, ɛn min -tʊdʊ pɛɛnɔn yɪdɪ "yi 'e 'kɔn o ji!

³ Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -kaa 'bɔ 'gʊɛ 'e tɛdɛ bɛ, te -ka'a 'wɪ 'tɔ wɪ dra dɪ, ɛn te -ka'a yɪɛ 'ka 'naan min man dɪ. ɛn "nyian bɛ -kaa yɪ -tɛala 'wɪ nɛn e 'ka 'wɪ tɪɣlɪ 'a dɪ -a da. ɛn te -kaa ya fɛ -tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn

yɪdɪ "yi "le nɔan -a 'lee blamin ci 'sɔ wɪnun 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'le nɔan -a. Te -kaa nyannen drɛdɪ ye "yi, ɛn te -kaa min lɔ fɛ ye "yi "le 'e drɛ -cee vɛ -a. Te -kaa "naan min man, ɛn minnun "naan -cee "man.

⁴ 'Pian zɪ -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Bali 'yee "yi 'lee 'yee min yɪdɪ "yi "ta 'bɔla bɛ, ⁵ -a -nan nɛn e -kaa 'si 'wɪ 'ji. Ya'a drɛlɛ 'nan 'wɪ "yinun nɛn -kaa drɛ bɛ -a man nɛn dɪ, 'pian -kaa nyrinda 'bɛ 'sɛn "da. E -kaa ya 'e 'pee Bali lei 'saun 'le 'pleblɛ 'a 'nan -e -kaa drɛ min -trɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya "le -kaa -sruɪ -le 'wɪ 'zɔ. ⁶ 'Wɪ 'kpa Bali -ta 'yee lei 'saun 'a -cɛɛ. E ciɪla -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crizi -va, ɛn e -ta -a 'e 'ciɪladɪ "da. ⁷ Bali -le "yi "le "wɛan bɛ, e -kaa drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. -Yee "wɛan -a -cin a -kaa 'ji 'nan 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, yaa -nɔan -cɛɛ.

⁸ 'Wɪ zɪɛ, e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn e ya "le min 'e yi -tɛra "da "fo! An ya "vale 'i 'tɔ 'wɪnun zɪɛ -a da 'kpa tɪglɪ, -e minnun nɛn o yi -tɛra Bali da bɛ, 'o yɪɛ -trɔa 'wɪ nɛn e ci "yi "bɛ -a drɛdɪ da 'kpa tɪglɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ ci "yi, ɛn -yɛɛ "paa min va.

⁹ 'Pian -sa -fɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ dɪɛ 'i "paala "man! ɛn Zuif 'nɔn tranun kluda wɪ 'lee Moizi -le -pei -tɔ wɪnun bɛ, te 'i 'wɪ 'blɪ "da "dɪ, ɛn te 'i -sa -fɔ "da "dɪ! 'I "paala "man, kɔɔ e ya 'wɪ "tun "a. ¹⁰ Min nɛn -yee 'wɪ "paadɪ min "cɛan 'e cin man bɛ, 'i 'wɪ 'pla -yrɛ! -Te yia 'pla -yrɛ 'e 'pa -a -tɔ, ɛn yia drɛ 'e 'pa -a "fli, te ya'a maan "yi "dɪɛ, 'i -nyran si -sru. ¹¹ Kɔɔ yia -tɔ "mɛn 'nan, min zɪɛ 'e 'fli 'si -si tɪglɪ da. 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn, ɛn 'e 'fli 'pla Bali -le nyran -blɪdɪ wɪlu.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ

¹² -Te Atema nɛn, ɛn -te Tɪsik nɛn, tɔ nɛn an o -tɔ "paa -sia 'yɪɛ bɛ, 'i man -wɛɛ -e 'i 'bɔ "nyianɔv 'an man Nikopoli. 'Fla zɪɛ -a da nɛn an tɔ -wɪdɪ "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ 'ta wɔnan dɪɛ -a dra.

¹³ Tit, 'i yra 'si! 'I 'pa Zena 'lee Apolo -va -wee -kɔdɪ 'ta wɔnan -ji! Te fɛ -tɔ 'e klɪ o man dɪ! Zena 'bɔ a min nɛn min -fɔa -a -sru -e 'e min 'leji wɪ -blɪ bɛ -a. ¹⁴ ɛn -kaa "bɔvɪ Zozinɔn "nyian bɛ, e ya "le "o 'wɪ "yi "drɛdɪ -tranla fɛ nɛn -a 'wɪ a min man bɛ, -a -nɔndɪ -a -yrɛ! -Te o ya 'wɪnun zɪ -a drɛnan bɛ, te o 'ka 'trɛda 'e "tun "dɪ.

¹⁵ Minnun pɛɛnɔn nɛn kɔ ci waa 'gɔɛ, wei 'tɔ bɔ. ɛn minnun nɛn o 'kɔ ye "yi te o yi -tɛala Bali da bɛ, 'i o 'tɔ bɔ.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nēn Pōl -a crēn -tē Filemōn lē

¹ 'An 'bō Pōl bē, Zozi Crizi -le 'nyranman 'padı man nēn an ya -pυ 'kuin. Mēēn 'fluba 'gυē -a crēn -tē 'kū 'vale -kaa "būi Zozizan Timote -a.

Kūa crēn -tē 'i 'bō Filemōn lē. 'I ya 'kūē min 'kpa -a, ēn 'i Bali -le 'nyranman "paa "le 'kūē 'wı 'zū. Kūi 'tō bo. ² 'En e ya "nyian -kaa "blu Zozizan Apia -le vē -a, kūa 'tō bo. 'En e ya "nyian Azip nēn e cı -kuli -tōwli zıē -a man "le 'kūē 'wı 'zū bē, -yēē vē -a. Kūa 'tō bo. 'En e ya "nyian Zozinōn nēn 'o cin ye 'i 'bō Filemōn -le 'kuin bē, -weē vē -a. Kū 'o 'tō bo.

³ -Kaa "tı Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'o 'weē "yı 'lee 'weē -fōdı -trōō -nōn 'cēē.

Pōl Bali trv 'ba Filemōn lē

⁴ Filemōn, -te an ya Bali trv 'ba-nan 'yie bē, tū pēēnōn man te an Bali muo -fōa. ⁵ Kōō 'yie yi -teradı Minsan Zozi da, 'lee 'yie Zozinōn yıdı "yı 'bē, -a 'wı -sēanla "an da 'gū. ⁶ -Yēē "wēan -te an ya Bali trv 'banan bē, maan laabo -yrō 'nan, 'yie yi -teradı Zozi da bē 'yēi "kōē "tō 'i da 'padı -a Zozinōn 'va. "Yı 'tō 'tōdū pēēnōn nēn o drē -cēē vē -a -kaa drē Crizi -le vē -a -le "wēan bē, 'i -kōnnēn "yı! ⁷ 'An "būi Zozizan, 'yie min yıdı "yı "nēn yia drē ēn Zozinōn 'ci yra "tra "bē, e ci "nran -nōn 'mēn -dan, ēn yaan "kōē "tō 'an da.

Pōl Filemōn -le nōan 'li 'e da -yrē

⁸ Filemōn, 'wı nēn kō 'i drē bē, Crizi -a -si -nōn 'mēn -e 'an 'tō 'i man -sa -a, 'nan 'i drē. ⁹ 'Pian min yıdı "yı "le "wēan bē, toba -ji nēn an -ciala. 'An 'bō Pōl bē, an drē ceje, ēn 'bē nēn 'gūē Zozi Crizi -le 'nyranman 'padı man nēn an ya -pυ 'kuin 'gū. -Yēē "wēan 'i 'wı 'mēn toba 'gūē -a man! ¹⁰ Toba zıē -nyrēn 'yie nōan Onezi -le 'wı 'a. -Pυ 'kuin 'gū nēn an Zozi 'le 'wı 'vı -yrē, ēn e wıu "man. E drē 'sien "le 'an 'pōn -ji nēn -le 'wı 'zū.

¹¹ 'Wı 'kpa, maan -tōa 'nan, 'e tēde bē Onezi 'wı 'wlıdı drē 'yie. 'Pian 'bē nēn 'gūē, e drē min nēn e -kōlaman e "paa 'kū 'va 'kpa bē -a.

¹² E drē 'sien "le 'nan 'an 'man mēn -tū -le 'wı 'zū. An "ta -a lia 'e da 'yie. ¹³ 'Bē nēn an ya -pυ 'kuin Zozi Crizi -le 'wı 'nōnnōn yıdı man 'gūē, an ya "vale 'e 'fū 'an "srōn 'gū, te e "paa 'an 'va "le yie cı -a drēnan. ¹⁴ 'Pian an 'ka "vale 'nan 'an 'wı zıē -a dra, te yie "cēē -si -nōn 'mēn dı. An ya "vale 'nan, -te 'i "ta 'wı 'yı "dra 'mēn bē, 'e 'si 'i 'bō 'a, 'pian te 'e drē 'nan 'an 'tō 'i man -sa -a dı.

¹⁵ -A -mie dra bē, Onezi -tē -ji 'i 'lō tū "wēnnēn 'a 'nan, -e 'lō nēn e "ta -a wo bē, 'e 'fū 'i 'va 'li "fo "le vē -a. ¹⁶ 'Fē nēn maan ve zıē -yēē cı 'nan, 'bē nēn 'gūē Onezi 'ka "nyian 'i 'lō "le nōan "tun "le 'wı 'zū dı. 'Pian -a "yı "mlıan min lō nōan da, kōō e drē 'sien "i "būi Zozizan nēn yia ye "yı "bē -a. Onezi -nan wı a 'an man 'kpa tıgı, 'pian maan -wēēman 'nan 'yie vē 'e 'ciıa "da! Kōō 'i 'lō min nēn ēn e drē "nyian 'i "būi Zozizan 'tū -a.

¹⁷ An ya 'i "būi Zozizan 'tū -a, meın trv "baa 'nan Onezi "ta "lō "bē, 'yēē 'kūn 'i 'pē "fıi "a, "le zı yia dra paan 'mēn bē -yēē 'wı 'zū! ¹⁸ 'Wı oo 'wı nēn yaa drē 'yie bē, 'yian 'pēn -a! 'En te 'yie fıēn nēn "da oo, 'yian 'pēn -a! ¹⁹ 'Wı nēn an "ta 'bē ve 'yie 'gūē, mēēn 'bē crēn -tēa 'an 'fıi -a. Maan ve 'yie 'nan, maan 'leji bōala 'yie. 'Pian -a -cin 'e 'kōn "yie 'ji 'nan, 'mēn fıēn a 'i da "nyian, kōō 'mēn "wēan nēn 'i 'belıdı 'yı.

²⁰ 'An "būi Zozizan, meın trv "baa 'nan, 'wı "yı "nēn maan laabo 'i 'lō bē 'i drē Minsan 'tō 'ji. Kū ya Zozinōn 'a, -yēē "wēan 'i yra 'si, 'i 'ci "nrandı -nōn 'mēn 'wı zıē -a drēdı -a. ²¹ An 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'yie, kōō an yı -tēala 'i da 'nan, 'wı nēn maan laabo 'i 'lō bē yia dra. 'Wı 'kpa, maan -tōa 'nan, 'i -taa -a drēlē e -ciala "da.

²² 'Wı nēn 'bē cı 'an 'bō 'le vē -a bē, -nyrēn 'gū. Maan laabo 'i 'lō 'nan 'i 'kōn "bū "tū man drē 'an nyinnan -a, kōō -a -cin a 'an 'ji 'nan, 'cēē Bali trv

'badı -le "wεan bε, Bali "we "man -
e 'o 'si 'an man, te an "ta "lo 'ka 'va
nun.

²³ Epafra "e 'nan, 'yei 'tō bo. Zozi
Crizi -le 'nyranman 'padı -le "wεan
kve cı -a -pυ 'kuin 'gυ. ²⁴ Mark 'lee
Ariza 'lee Dema 'lee Luk nεn, o "paa
'an 'va Bali -le 'nyranman 'panan
bε, o 'nan, 'wei 'tō bo.

²⁵ Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn
'ka pεεnōn 'va!

**'Fluba nen min -tu -a
cɾen -tɛ
Ebre
'nɔn lɛ**

Bali 'e 'fli kɔɔn minnun lɛ 'e 'pɪ -a

¹ Li 'e tɛdɛ bɛ, Bali ciula 'e 'lewei vɯnɔn 'va, ɛn e 'wɪ tin 'ba -kaa tranun lɛ. E 'wɪ tin 'ba -wlɛ 'e 'pa -a "kaga, ɛn e ciula 'pɛ "kaga "ji te yaa tin "baa -wlɛ. ² 'Pian tɯ -nyranman nen -kaa cɪ -ji 'gʊɛ, Bali 'e 'fli kɔɔn -cɛɛ 'e 'pɪ -a. Bali ciula "va, ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. Fɛ pɛɛnɔn 'bɔ zɪɛ Bali -a -nɔn -yrɛ -yee vɛ -a. ³ Bali -pɪ zɪɛ, -yɛɛ Bali -le -dan kɔɔn -cɛɛ, ɛn e Bali 'sia -pɛ pɛɛnɔn 'ji. 'Plɛblɛ nen -a wei -lɔ bɛ -yɛɛ -maan labli 'lee 'trɛ a -nan tian. -A -pɪ -tɔwli zɪɛ -yɛɛ 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ 'wliɔɔ fui, ɛn e -kʊ -nyɛnlɛa Bali nen 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a bɛ -a -pɛ "yi "da laji lou.

Bali -pɪ a -dan

⁴ Bali -pɪ zɪɛ -a -dan "mlian Bali -le 'pasianɔn pɛɛnɔn nen laji bɛ o da. Kɔɔ 'tɔ -dan nen e "mlian o pɛɛnɔn 'le vɛ da bɛ, -a 'bɔ nen Bali -a -nɔn -yrɛ. ⁵ Maan ve zɪɛ 'nan -e 'wɪ nen 'e 'cɾɛn -tɛɔɔ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -cin 'e -traa 'ka 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'cɾɛn -tɛɔɔ 'nan:

«Yiɛ cɪ 'mɛn 'nen 'a, -e 'e 'sia cɛɛgʊ man bɛ an drɛ 'i "ti "a.»

ɛn "nyian 'nan:

«An -kɔan -a "ti "a, ɛn e -kɔan 'an 'pɪ -a.»

'Wɪ zɪɛ Bali 'ka tian 'li -a vɪɛ 'yee 'pasiazan -tʊ man "fo "dɪ. ⁶ ɛn "nyian bɛ Bali -taa 'yee 'nen flin 'palɛ -sia 'trɛda 'e 'pee. 'Wɪ nen 'e 'cɾɛn -tɛɔɔ tʊ zɪɛ -a -ji 'wɪ 'a bɛ -nyɛn 'gʊ.

«Bali "e 'nan 'yee 'pasianɔn pɛɛnɔn nen laji bɛ

'o "po sɔɔn 'wlu, -e 'o bɔ!»

⁷ 'Wɪ nen Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ -nee vɛ -a bɛ, -nyɛn 'gʊ.

«Bali 'yee 'pasianɔn drɛ

"le fulɔ 'plɛblɛ 'zʊ,

ɛn e 'e 'sunɔn drɛ

"le 'tɛ nrɛn -le 'wɪ 'zʊ.»

⁸ 'Pian 'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'pɪ man bɛ, -nyɛn 'gʊ. E 'nan:

«I ya Bali -a,

ɛn 'yie mingɔnnɛn -blɔɔɔ 'leda "ka "dɪ.

'Wɪ tɪgɪ drɛɔɔ -a nen

i mingɔnnɛn -ble 'yie minnun da.

⁹ Yi'a 'wɪ 'wliɔɔ 'drɛɔɔ ye "yi "dɪ,

'wɪ tɪgɪ drɛɔɔ nen yia ye "yi.

-Yee "wɛan 'an 'bɔ nen 'yie Bali -a bɛ, mɛin 'si "va,

ɛn ci "nrandɪ nen e "mlian

'i bɔɛnɔn pɛɛnɔn 'le vɛ da bɛ,

maan -nɔn 'yie.»

¹⁰ ɛn Bali -a 'vɪ "nyian 'e 'pɪ man 'nan:

«I ya Minsan -a.

Fɛ pɛɛnɔn drɛɔɔ pou sianan "bɛ,

i 'trɛ drɛ, ɛn i labli drɛ.

¹¹ 'Trɛ 'lee labli 'nyan tʊ a,

'pian "i "ya wo -nan 'li 'trilii.

-Te sɔ 'mɔn bɛ, e srɛman.

'Wɪ 'tɔwli zɪɛ,

-yɛɛ dra 'trɛ 'lee labli lɛ.

¹² -Te sɔ 'mɔn bɛ,

waa ta -fɔɔman sɔ -trɛ -a.

'Wɪ 'tɔwli zɪɛ,

-a 'bɔ nen yia dra 'trɛ

'lee labli lɛ.

'Pian 'yie vɛ bɛ,

i -fo -nan 'li 'trilii,

ɛn 'yie 'belidɪ 'leda "ka "dɪ.»

¹³ 'Wɪ nen Bali 'ka tian 'li -a vɪɛ 'yee 'pasianɔn nen laji bɛ -a -tʊ lɛ dɪɛ, yaa

'vɪ 'e 'pɪ lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da!

'I 'fʊ -nan zɪɛ, -trilii

-e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'kɪɔɔ man.»

¹⁴ Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ -wee vɛ a "mɛ 'kɔ? O ya Bali 'sunɔn 'a, ɛn

Bali o "paa -sia 'nan 'o 'pa minnun nen Bali o "sia 'wɪ 'ji bɛ o va.

2

'Wɪ nen Zozi -a 'vɪ bɛ, te 'ka -fɔla 'ka "trɛn -sru "dɪ!

¹ Bali -pɪ -dan "mlian Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ o da. -Yee

"wεan 'wι pεεnɔn nεn -kaa 'man -yee 'wι 'a βε, e ya "le -kaa yie -trɔa "da, -e -kaa vile -kaa 'si -si tiglɪ da dɪ! ² -Kaa -tɔa 'nan, 'winun nεn Bali -le 'pasianɔn nεn laji βε waa 'vι 'li -kaa tranun lε βε, Bali -a "va 'nan 'o 'ta wɔla "da. 'Pian min nεn ya'a 'ta wɔlεa "da "dɪε, Bali 'wι "nεn kɔɔn -a san lε. ³ 'Wι 'tɔwli zɪε, -yεε bɔa "nyian min nεn ya'a 'wɪε "man -e Bali 'e 'si 'wι 'ji dɪε -a man. Bali 'wι "nεn -kɔɔnman -yρε, e -ciala "da. Zozi nεn Minsan a βε, -yεε 'vι 'e tede 'nan Bali min "sia 'wι 'ji. Minnun nεn o 'wι zɪε -a 'man βε, waa 'vι -cεε 'wein 'nan 'wι 'kpa nεn. ⁴ En 'wι nεn waa 'vι βε, Bali 'bɔ -a -ci kɔɔn 'nan 'wι tiglɪ nεn, kɔɔ e cɪla o va, εn o -cε sɔn "wι -dandannun 'lee 'lεbo "fɔ wι 'tɔ 'tɔvɔ pεεnɔn dɪε. En "nyian βε, "yi 'tɔ 'tɔvɔ pεεnɔn nεn Bali lei 'saun -a -nɔan "min lε βε, Bali -a pli o man 'e 'ci 'sɔ 'a.

Zozi 'va nεn min "sia 'wι 'ji

⁵ 'Trε -trε nεn e -taa "βε, kɔa -nan wι 'vι 'cεε. 'Ka -tɔ 'nan 'trε zɪε, Bali -le 'pasianɔn nεn laji βε -wεε "cεε "paala dɪ. ⁶ 'Wι nεn 'e 'cɪn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji βε, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'cɪn -tɛdɪ fε -tɔ -nan 'nan:

«-Mε "nεn blamin -a,
εn 'i 'bɔ Bali,
'i 'ci "nrɔnman "da?
En -mε "nεn Blamin -pɪ -a,
εn 'i 'bɔ Bali,
-a -nan wι a 'i man?
⁷ I Blamin -pɪ dɪε "wεnnɔn
'yie 'pasianɔn nεn laji βε
o man tɔ "wεnnen 'a.
'Bε -sru, i 'tɔ -dan nɔn -yρε,
εn yia 'tɔ wι.

⁸ Yia -tɔ mingɔnɔn -a fε pεεnɔn da.»
-Te waa 'vι 'nan Bali Blamin -pɪ -
tɔ mingɔnɔn -a fε pεεnɔn da βε,
fε -tɔ 'ka 'e 'sidɪ "va "fo "dɪ. 'Pian
ka'a 'wι zɪε -a -kɔnɔn 'ye tɔ 'gɔε -
a -ji dɪ. ⁹ 'Wι nεn -cεε -tɔa "βε, -
nyɪn 'gɔ. Bali Zozi dɪε "wεnnɔn
'yee 'pasianɔn nεn laji βε o man tɔ
"wεnnen 'a. Bali ci a "yi "le "wεan
e 'wι zɪε -a dɪε, 'nan -e Zozi 'e 'ka
blamin pεεnɔn 'leji. 'Bε nεn 'gɔε -kaa

-tɔa "mεn 'nan, Bali 'tɔ -dan -nɔn -
yρε, εn yaa 'tɔ wι, -a yɪ nεn yaa 'yι
-kaa man βε -yee "wεan.

¹⁰ 'Wι 'kpa nεn, Bali nεn e fε
pεεnɔn dɪε, εn -yεε -maan e ya -nan
tian βε, e ya "va 'nan 'yee 'nennun
"kaga 'o 'yee -dan ci yι. -Yee "wεan
yɪ yɪdɪ man βε Bali Zozi dɪε min
tɪglɪ 'a, 'nan -e 'e Bali va -si 'lε 'sɔ
minnun lε. 'Wι nεn Bali cɪ "va "βε
-nyɪn zɪε.

¹¹ Zozi nεn e blamin -le 'wι 'wɪdɪ
fui βε, -a "tɪ "nεn Bali -a. En minnun
nεn Zozi 'wee 'wι 'wɪdɪ fui βε 'o
"tɪ "dra -tɔwli 'o 'vale Zozi 'a. -Yee
"wεan Zozi 'ka 'yɪ tɛa o laabɔdɪ -a
'e "bɔɪnun dɪ. ¹² Kɔɔ yaa 'vι Bali lε
'nan:

«Mεin 'nan wι ve 'an "bɔɪnun lε.
Mεin 'tɔ dra -dan minnun pεεnɔn
nεn
o dɪε 'yie vε -a βε o yie man.»

¹³ En yaa 'vι "nyian 'nan:

«'Mεn yi -teradɪ pεεnɔn a Bali da.»

Yaa -tɔ "nεn "nyian -a vidɪ -a 'nan:

«Maan nεn 'gɔ,

kɔε cɪ 'nennun nεn i o -nɔn 'mεn βε
waa.»

¹⁴ 'Nennun zɪε o o -ya blamin -
a. En -kaa -tɔa 'nan, yi -tɔ bɔa "βε
-e blamin 'e 'ka Satan -le 'plεblε a
blamin da -le "wεan. 'Wι zɪε -yee
"wεan nεn o Zozi 'ya blamin -a, εn
e -ka yɪba "plan da, 'nan -e 'e Satan
-le 'plεblε 'lε 'ka. ¹⁵ E dɪε zɪε 'nan -e
minnun nεn -wee "klandɪ -ka 'lɔ -le
"wεan o ya Satan -le nɔannun a βε,
Zozi 'e o 'si Satan -lɔ nɔanba -ji.

¹⁶ Maan 'nan 'an ve 'cεε 'nan, Bali
-le 'pasianɔn nεn laji βε, o va 'padɪ
-le "wεan "cεε Zozi 'ta dɪ, 'pian e -ta
'palε Abraam kluda 'nɔn 'va. ¹⁷ -Yee
"wεan nεn Zozi dɪε blamin -a. E dɪε
zɪε 'nan -e 'e -kaa blaminun 'sia -
pε pεεnɔn 'ji. 'Nan -e 'e -kɔla "dɪrɛdɪ
-a Bali -panzan -dan nεn minnun
nyɪrinda -sεan "da εn 'e 'ta wɔla Bali
wei da βε -a. E wι "man εn 'e -ka
'nan -e minnun pεεnɔn 'o dɪε 'saun
Bali 'lε. ¹⁸ Zozi 'kɔlaman 'padɪ -a -
kaa 'va, kɔɔ yɪ yɪdɪ nεn e bɔa -kaa
man βε, e 'bɔ -yee "man. En "nyian

Satan nen e -kaa man -taan "bε, e -yee "man -tan.

3

Zozi-dan "mlian Moizi da

1 'An "bui Zozinon, ka dre Bali -le ve -a, koo Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'ku laji. -Yee "wean 'ka 'ci "nrn Zozi da. Bali -a 'pa 'sia 'trɛda, en -yεε dre -cee Bali -panzan -dan a. -A 'bo 'le 'wi nen -kaa ve minnun le. 2 Bali Zozi 'si "va en yaa dre 'a. Zozi 'ta 'wola -a wei da. 'Wi 'twoli zɛ -a 'bo nen Moizi -a dre 'li. E 'ta 'wola Bali wei da, te -yεε ci Bali -le minnun 'lezan 'a. 3 'Pian Zozi -dan "mlian Moizi da. -A -cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan, min nen e 'kon 'to bε, -a 'to "we e "mlian 'kon 'bo nen yaa -to bε -a da. 4 En "nyian bε, 'kon 'tudu pεεnon nen 'trɛda bε, blamin 'bε -to, 'pian Bali 'bε fε pεεnon dre.

5 'Li bε, Moizi a Bali 'suzan "tun "a Bali -le minnun yei. E 'ta 'wola Bali wei da, en 'wi nen Bali "ta -a dra bε, -a 'bo nen yaa ve Bali -le minnun le. 6 'Pian Crizi -le ve bε, Bali -pi nen, en Bali 'yee minnun pεεnon 'peba 'wu -yrɔ. -Kaa ya Bali -le minnun -a, 'pian e ya 'nan te -kaa 'pε -sru 'e 'tɔa dɪ, en -kaa yi -tera Minsan da ci "nrandi -a.

Bali -le minnun 'o "trɛn -tɔa Bali wei le!

7 'Wi zɛ -yee "wean nen 'ka "trɛn "to 'wi nen Bali lei 'saun -a 'vi bε -yre. Koo e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te cεεɔ nen ka ci Bali wei mannan bε, 8 te 'ka "trɛn "yuyu 'tan dɪ! Te 'ka 'wi dre

"le 'ka tranun -le 'wi 'zɔ dɪ! Te o ya "bui "da bε,

'o 'ci -tɔ lou 'an man, en waan 'le wεɛla.

9 An 'wi "kaga dre 'o yiε man le -fuba sinjen wlu paan 'le 'nan -e 'waan 'to vi, 'pian 'bε 'nan nen 'o 'ci -tɔ lou 'an man,

en waan 'le wεɛla.

10 -Wee 'wi dɛdɪ 'an 'ci sɛ,

en maan 'vi 'an 'fli le 'nan:

«Tɔ pεεnon man bε

-wee -wulo -ji "nrɛndɪ o "sia 'an man -koo bli.

-Si nen an ci -a -koo nnan -wle "bε, o 'ka 'bε 'va dɪ.»

11 -Yee "wean 'bli 'fɔ 'an 'ji o man, en an -to "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bε,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!» »

12 'An "bui Zozinon, 'ka yiε 'to 'ka 'fli -va! Min -wli dɪ "nen ya'a yi -teala Bali da dɪ, -e 'e 'si Bali -sru "bε, te 'e 'kon 'ka yei "dɪ. 13 'Pian yi -tudu pεεnon man bε, 'ka cin "koe "to 'ka da!

'Wi nen Bali -le 'fluba -a 'vi 'nan, -te cεεɔ nen ka ci Bali wei mannan bε, -te e ya tian 'cee ve -a bε, 'ka cin "koe "to 'ka da! -Te ka ya 'wi zɛ -a dɛnan bε, 'wi 'wli dɪ 'ka 'kolaman min -tu man yɪdɪ -a 'ka yei -e -a san

'e "trɛn "yuyu 'tan Bali va dɪ. 14 Fε nen maan ve zɛ -yεε ci 'nan, -te -cee yi -teradɪ Bali da -ji, -kaa 'pε -sru 'ka tɔale dɪ -trilii en -kaa 'le 'sran bε, te -kaa 'vale Crizi -a -cεε 'ta 'wola. 15 Koo e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te cεεɔ nen ka ci Bali wei mannan bε,

te 'ka "trɛn "yuyu 'tan

"le 'ka tranun -a dre "bui "da bε

-yee 'wi 'zɔ dɪ!»

16 Tɔ zɛ -a man bε, -tinun le nen Bali 'wi tin 'ba, "bε -sru en 'o 'ci -tɔ lou Bali man? Minnun pεεnon nen Moizi o 'si nɔanba -ji Ezipti bε o nen.

17 En "nyian -tun man nen Bali ci sɛ le -fuba sinjen wlu? Minnun nen o 'wi 'wli dɪ dre en o kaa "bui "da bε o nen. 18 Bali -tɔ "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bε,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!»

-Tinun -le 'wi nen Bali -a 'vi? Minnun nen o Bali wei -fɔla 'o "trɛn -sru "bε o nen. 19 'Wi pεεnon nen e 'bo

-kaa tranun man zɛ, yaa -koo nman -cεε 'nan, wa'a yi -teleε Bali da dɪ -le "wean, wa'a bɔle fenan nen Bali -a

'pla -wee 'flinla "nan "a bε, -a -nan dɪ.

4

1 -Te Bali -a 'vɪ 'nan, e fɛ -tʊ -nan 'pla minnun -le 'flinla "nan "a bɛ, -kaa yɪɛ 'tɔ -kaa fli -va, "tɔgɔ -kaa 'va min -tʊ 'e vɪɛ 'e bɔ 'flinla "nan zɪɛ -a -nan dɪ! 2 Kɔɔ -kaa Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'man 'le zɪ -kaa tranun -a 'man 'bui "da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian wa'a 'silɛa 'wɪ 'a dɪ, -yee "wɛan nɛn wa'a "nɛn -blɪɛ dɪ. 3 -Kaa nɛn -kaa yɪ -tɛra 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a da bɛ, -kaa bɔa 'flinla "nan "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a -nan. Kɔɔ yaa 'vɪ -kaa tranun "le "man 'nan:

«'Bli 'fɔ 'an 'ji o man, ɛn an -tɔ "da 'nan: <Fɛnan nɛn maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bɛ, wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!> »
 'Flinla "nan zɪɛ Bali -a 'pla 'li 'e 'cɛn tʊ nɛn e 'trɛ 'lee la dra bɛ -a man. 4 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Zɪ Bali fɛ pɛɛnɔn drɛ yɪ -tʊdʊ 'shɛɛdʊ bɛ, -a 'sɔravlizan da bɛ, ɛn e flinla.»

5 'Pian 'fluba nɛn -kaa 'sia -a ta vɪnan 'gʊɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Fɛnan nɛn maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bɛ, wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!>»

6 -Kaa tranun nɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'man 'e tɛdɛ bɛ, wa'a 'ta wʊɛa "da "dɪ, -yee "wɛan nɛn wa'a bɔɛ 'flinla "nan zɪɛ -a -nan dɪ. 'Pian Bali a "va 'nan minnun 'o 'bɔ -nan. 7 -Yee "wɛan e yɪ -tʊ kɔɔn minnun lɛ "nyian. Yɪ zɪɛ yaa 'tɔ 'pa cɛɛgʊ. Lɛ "kaga "bɛ -sru Bali cɪla David -va ɛn e yɪ zɪɛ -yee 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan:

«-Tɛ cɛɛgʊ nɛn ka cɪ Bali wei mannan bɛ, tɛ 'ka "trɔɛn "yuyu 'tan dɪ!>»

8 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Zozue 'bɔla -kaa tranun -a Kanan 'lɛglɔn 'ji 'vaa "bɛ -sru ɛn David -a 'vɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan 'flinla "nan "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ, -a -nan "cɛɛ Zozue 'bɔla -kaa tranun -a dɪ. 9 -Yee "wɛan 'flinla "nan "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ, e ya tian Bali -le minnun man -pɛnnan.

10 Min nɛn e 'flinla "nan zɪɛ -a 'yɪ bɛ, -a san "flian 'yee 'nyranman

pɛɛnɔn 'padɪ -a "le zɪ Bali flinla yɪ 'sɔravlizan da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 11 -Yee "wɛan -kaa -cee 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'sia, -e -kaa bɔ 'flinla "nan zɪɛ -a -nan! -Kaa drɛ zɪɛ, -e min -tʊ 'e vɪɛ 'e 'kɔn -kaa yɛi -e 'e 'wɪ drɛ "le -kaa tranun -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Wa'a 'ta wʊɛa Bali wei da dɪ, ɛn wa'a bɔɛ 'flinla "nan zɪɛ -a -nan dɪ.

12 Bali wei bɛ, fɛ -tʊ nɛn -a yɪɛ a "man "bɛ -nyrɛn. -A "koe "a 'e da, ɛn -a 'lɛ a "man 'e "mlɪan sɛn 'lɛ "fli "da. -Te Bali 'wɪ tin 'ba min lɛ bɛ, e -wɪamlan min man -wlɪdɪ. Min 'wɪɛ 'fɔnan 'e cin "nɛn, 'lee min 'wɪɛ 'ji -srun, 'lee min lei, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn min ji bɛ, -a -tʊ 'ka 'fo "man 'e yɔɔdɪ dɪ. Min -wulo -ji "nrɔndɪ pɛɛnɔn, 'lee 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn nɛn min ji bɛ, Bali wei -a ta bɔala 'vaa ɛn e tin -tɛa "da. 13 Fɛ -tʊ "ka -e 'bɛ 'fʊ 'e yɔɔdɪ Bali man dɪ. Bali -a pɛɛnɔn 'nan ye, kɔɔ -a ta a 'e 'sidɪ -yrɛ "fo. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a drɛ bɛ, Bali lɛ nɛn yaa -sru "ve.

Zozi 'bɛ -cee 'wɪ ve Bali lɛ

14 -Cee Bali -panzan -dan a, e ya Bali "srɔn. Zozi nɛn Bali -pɪ -a bɛ, -nyrɛn. -Yee "wɛan 'wɪ nɛn -kaa yɪ -tɛra "da ɛn -kaa ve minnun lɛ bɛ, tɛ -kaa 'pɛ 'e plʊ "man "fo "dɪ! 15 -Te -kaa "koe 'ka -kaa da Bali -sru 'ta wɔdɪ -a dɪɛ, -cee Bali -panzan zɪɛ 'wɪ nɛn -kaa man bɛ yaa -tɔa. Kɔɔ Satan nɛn e -kaa 'man -taan "bɛ, e -yee 'man -tan, 'pian ya'a 'wɪ 'wlɪdɪ "tʊwɪ "drɛ lɛ "fo "dɪ. 16 -Yee "wɛan -kaa yɪ -tɛra Bali da, -e -kaa -pli -yee mingɔnnɛn pɛɪn man. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn -kaa nyrɪnda -sɛan Bali da, ɛn e "yɪ "dra -cɛɛ tʊ nɛn -kaa 'mɛan drɛ 'nan 'e 'pa -kaa 'va bɛ -a man.

5

1 Min nɛn Bali -a "sia "va 'e 'panzan -dan a bɛ, yaa "sia "va minnun yɛi, 'nan -e min zɪɛ 'yee 'su o pɛɛnɔn 'le vɛ -a. -Te min 'wɪ 'wlɪdɪ drɛ 'nan ɛn e -ta -a -nan fɛ -a bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -nɔan Bali lɛ. 2 Bali -panzan -dan 'bɔ bɛ, minnun nɛn o 'wɪ 'wlɪdɪ "dra tɛ wa'a -ci tɔa dɪɛ, e -wee 'wɪ 'cɪ maan. Kɔɔ tʊ -mie bɔa "bɛ, -a 'bɔ "nyian e

'w1 'wliđi "dra. ³ -Yee "wεan e 'yee 'w1 'wliđi "man fε -nɔan Bali lε, "le z1 e minnun -le vε dra bε -yee 'w1 'zυ.

⁴ Min "cεε 'e 'fli -tɔa Bali -panzan -dan a d1. Bali 'bɔ 'bε min -tɔa 'e 'panzan -dan a "le z1 -yaa drε Arɔn lε 'li bε -yee 'w1 'zυ.

⁵ 'W1 pεεnɔn z1ε -yεε drε "nyian Crizi -le vε -a. -Yεε "cεε 'e 'fli -tɔ Bali -panzan -dan a d1. 'Pian Bali 'bε -tɔ 'e 'panzan -dan a. Bali -a 'v1 -yre 'nan: «Y1ε c1 'mεn 'nεn 'a, -e 'e 'sia cεεgυ man bε an drε 'i "t1 "a.»

⁶ En Bali -le 'fluba 'ji bε, Bali 'w1 tin 'ba "nyian fε pee -nan. E 'nan: «I ya 'an -panzan -a, "le Mεlcisedεk -le 'w1 'zυ, εn i -fo "a 'li 'trilii.»

⁷ Tυ nεn Crizi a 'trεda bε, e Bali trυ 'ba 'pleblε, te -a y1ε 'yi -sεan 'e da. En Bali nεn e -kɔlaman -a 'sidi -a -ka 'lɔ bε, ya'a wei 'tɔlεa nan d1, kɔɔ Crizi man a 'e wɔɔd1 -e 'e 'ta wɔla 'w1 pεεnɔn nεn Bali -a ve bε -a da. ⁸ Crizi a Bali -p1 -a, 'pian yra yd1 pεεnɔn nεn e 'bɔ "man "bε, -yεε 'ta wɔlad1 Bali -sru paa "ji. ⁹ Z1 Zozi cεen 'w1 pεεnɔn 'le sɔɔd1 man Bali 'le bε, -a -nan nεn e drε minnun pεεnɔn nεn o 'ta 'wɔla -a wei da bε o 'sizan 'w1 'ji -a 'li 'trilii. ¹⁰ En Bali -a drε 'e 'panzan -dan a "le Mεlcisedεk -le 'w1 'zυ.

'Cee yi -terad1 Zozi da 'e 'kυ 'e 'lε

¹¹ 'W1 z1ε -a da bε, 'w1 "kaga "a 'kυ 'ji -e 'kυ tin 'ba 'cεε. 'Pian -a -ci vid1 'cεε bε e ya 'pleblε, kɔɔ ka'a 'w1 'ci maan tada d1. ¹² Ka 'mɔn Bali -sru 'ta wɔd1 -ji paan "le -e te ka drε 'ji ceje, 'pian kaa -kɔɔnman 'nan Bali -sru 'ta wɔd1 -ji w1 "wεnwεnnεnnun bε, -a 'bɔ nεn min 'e "paa 'ka 'ji. 'Ka 'fli dra tian "le 'nεn 'linεnnun -le 'w1 'zυ, 'nɔnnɔn 'va nεn ka c1, ka'a 'kɔlaman fε 'pleblε 'blid1 -a d1. ¹³ Min oo min nεn e c1 'nɔnnɔn 'va bε, te -a san a tian "le 'nεn 'linεn 'le 'w1 'zυ. Ya'a 'w1 'yi 'lee 'w1 'wliđi 'cεnnan 'e cin man tɔa d1. ¹⁴ 'Pian min cejenun 'bε, fε 'pleblε 'va nεn o c1. -Wee 'ta wɔd1 Bali -sru "bε, o

'w1 "kaga tranla, εn o 'w1 "yi 'lee 'w1 'wliđi 'cεnnan 'e cin man -tɔa.

6

¹ -Yee "wεan -kaa kυ -kaa 'lε zia, -e 'w1 nεn waa "paaman min ceje ji bε, 'ka -tranla! 'Winun nεn Bali -sru 'ta wɔd1 -ji 'w1 "wεnwεnnεnnun -a bε, 'ka 'bε 'tɔ! 'Winun z1ε -nyrεn 'gυ, min 'e 'si 'w1 'wliđi "drεd1 man -e 'e 'fli -nɔn Bali lε, εn min 'e yi -tεra Bali da, ² εn min -batize drεd1 da winun, εn min -pε plad1 min da, εn -kanɔn wluand1 da winun, εn tυ -fɔla "da "ji Bali minnun -le tin "baa bε -a da 'winun. 'W1 pεεnɔn z1ε, kυ 'ka "vale 'kυ 'bε "paaman "nyian 'ka 'ji d1. ³ 'Pian kυ ya "vale, -te Bali w1 "man "bε -kaa -kυ -kaa 'lε zia, -e 'w1 nεn waa "paaman min ceje ji bε, 'ka -tranla!

⁴ Minnun nεn o 'ta 'wɔla Zozi -sru fɔɔnɔn, "bε -sru 'vaa -e 'o pei 'fɔ "man "bε, 'ka 'ci "nrɔn o da! Minnun z1ε Bali o man drε 'wein 'yee 'tε 'san -a, εn e 'yee "yi "nɔn -wle. Bali lei 'saun drε -wee vε -a. ⁵ En "nyian bε, z1 Bali wei c1 'kpa bε, waa -tɔ. En 'pleblε nεn Bali -taa 'yee mingɔnnεn -blile -a bε, wεε 'tɔ "nyian. ⁶ 'W1 pεεnɔn z1ε waa -tɔ 'vaa "bε -sru εn 'o pei 'fɔ Zozi man. Min nεn e 'w1 z1ε -a drε bε, -si pee "ka -e 'e 'fli -nɔn Bali lε "nyian d1. Kɔɔ 'w1 z1ε -a drεd1 bε, yaa -kɔɔnman 'nan, ya'a Bali -p1 'sileā min -a d1, εn yaa pεin "nyian yiba "plan da, te minnun -a "srɔnman.

⁷ -Kaa -kɔɔn fei nεn min -a "paa bε, -a man. Laa -fεan "man, -e fε 'wle nεn waa -fɔ fei z1ε -a da bε, e 'bɔla "kaga min nεn -yee fei c1 -a bε -yre. Tɔɔn te Bali -le -fεa a 'trε z1ε -a man. ⁸ 'Pian -te fei z1ε lu -wliđi 'bε bɔa "da "bε, min nεn -yee fei c1 -a bε ya'a "nεn 'ble d1. -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, min nεn e ya "le fei z1ε -yee 'w1 'zυ bε, tυ 'ka "nyian -fɔle "kaga "d1, -e Bali 'e tin -tε "da -e 'e -nan -nyan 'tε 'a.

⁹ 'An beenun, kυ 'w1 'pla 'cεε 'winun z1ε -a vid1 -a, 'bε a z1. 'Pian

ku yi -teala "da 'nan 'cee ve be, ka ya -si tighi nen min 'sia 'w1 'ji "da "be -a da. ¹⁰ Koo Bali a tighi, en 'cee 'nyranman nen 'ka "paa be -a -cin 'ka 'saan "ji "di. En 'nyian 'cee 'pa nen kaa wo Zozinon 'va 'cee Bali yidi "yi "le "wean be, -a -cin 'ka 'saan Bali ji di. ¹¹ Ku ya "vale 'nan 'ka 'fo 'w1 zie -a drenan -trilii, -e 'w1 nen 'ka yie yra -yre "be 'e dre 'cee ve -a "fo. ¹² Ku 'ka "va 'nan 'ka 'pe 'e plv Bali -sru 'ta wodi man di. Minnun nen o yi -tera Bali da, en o -pooan 'so be, 'o dre 'cee 'w1 -koon "mannon 'a! Koo minnun 'bo zie, fe nen Bali -to "da 'nan 'e -noan "minnun le be, o -taa -a yile.

Bali ci 'ka 'limlan di

¹³ Bali -a 'v1 Abraam le 'nan, 'e "ta fe -tu -noan -yre, en yaa -ci pe wluan 'e 'bo 'fli da. Koo fe -tu "ka -e Bali 'e 'pe wluan 'be da, te 'be -dan "mlian Bali da di. ¹⁴ -Yee "wean yaa 'v1 Abraam le 'nan:

«Maan ve 'yie 'nan,
an -taa "fea v1e 'i man,
en an -taa 'i kluda 'non drele "kaga.»
¹⁵ Abraam 'e -pooan "sran 'e cin da,
en 'w1 nen Bali -a 'v1 be yaa man -pen. -Yee "wean "be -sru e dre -yee v1e -a.

¹⁶ -Te min "ta 'w1 'tu -ji -pe wuanla be, fe nen -a -dan "mlian "da "be, -a man nen 'e 'pe wuanla. 'W1 zie -yee -koonman 'nan 'w1 tighi nen yaa 'v1, te -sa 'ka "nyian "da "di. ¹⁷ 'W1 zie -a 'bo nen Bali -a dre Abraam le. 'E 'pe wluan 'e 'fli da, 'nan -e minnun nen o -taa 'w1 zie -a "nen "blu be, 'o -to 'nan 'w1 'kpa nen yaa ve. ¹⁸ Bali -a 'v1 Abraam le 'nan 'e "ta fe -tu -noan -yre, en Bali 'e 'pe wluan 'w1 'towli zie -a -ji. 'W1 "fli zie -a dredi -a be, Bali -a koon -cee 'nan -te 'e 'w1 'v1 be, 'e 'ci 'ka 'limlan 'li "fo "di. En ya 'a 'kolaman -e 'e 'wlu 'sen di. 'W1 zie e ya "le -e -kaa "koe "to -kaa da, -e 'w1 nen -kaa yie yra -yre "be -kaa man -pen. ¹⁹ 'W1 nen -kaa yie yra -yre "be, 'wlu w1 "cee di, en -yee -maan -e -kaa to 'pleble. Zozie le nen -kaa yie yra, en -yee wla fenan nen Bali ci be -a -nan. ²⁰ Fe zie

-a -nan nen Zozie -traa -kaa 'le, 'nan -e 'e 'pa -kaa 'va. Koo -yee dre -cee Bali -panzan -dan a, "le zi Melcisedek ci Bali -panzan -a 'li be -yee 'w1 'zv. En e -fo -a 'li 'trilii.

7

Melcisedek -le 'w1

¹ Melcisedek zie e ya Salem 'non 'le mingonnen -a, en e ya Bali nen fe penon 'ta lou "be -a -panzan -a. Tu nen Abraam "sia mingonnenun 'kluan, en e ya -tanen be, -a -nan nen Melcisedek -ku -a 'le, en e -fea 'v1 "man. ² Fenun penon nen Abraam -a 'si te e mingonnenun klube, yaa -fuzan -non Melcisedek le. Melcisedek -ci nen 'nan, mingonnen nen e 'w1 tighi dra. En 'nyian be, e ya Salem 'non 'le mingonnen -a. -A -ci nen 'nan, mingonnen nen e -fodi -traa -noan "min le. ³ Min -tu 'ka Melcisedek "ti 'toa di, en min -tu 'ka -a "bu 'toa di, en min -tu 'ka -a tra -tu toa di. Min -tu 'ka -a -yadi 'lee -a -kadu toa di. -Yee 'w1 dre "le Bali -pi -le ve dre be -yee 'w1 'zv, e -fo Bali -panzan -a 'li 'trilii.

⁴ Melcisedek -le -dan nen, e ci -a 'li be, -kaa ci "non "da! Abraam 'bo nen e ya -kaa tra tede -a be, fenun penon nen yaa 'si mingonnenun lo be, yaa -fuzan -non -yre. 'W1 zie yaa -koonman -cee 'nan, Melcisedek -dan "mlian Abraam da. ⁵ E ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Levi kluda 'non nen Bali -pannon 'a be, 'o fe -fuzan 'si Izrael 'non 'lo. Levi kluda 'non 'lee Izrael 'non be, o penon a Abraam kluda 'non 'a. ⁶ Pian Melcisedek 'ka Abraam kluda min -a di, en -yee fe -fuzan 'si Abraam -lo. En 'nyian be, Abraam nen Bali -a 'v1 'e 'cen 'nan, e "ta fe -tu -noan -yre "be, Melcisedek -fea 'v1 "man. ⁷ -Kaa -toa 'nan min ceje 'be -fea ve 'nen "wennen man. -Sa 'ka 'w1 zie -a da di. ⁸ Levi kluda 'non 'bo nen o fe -fuzan "sia be, blamin -nun nen waa, o kaa "le -cee 'w1 'zv. Pian Melcisedek nen e fe -fuzan 'si

Abraam -lɔ bɛ, waa crɛn -tɛ 'nan, - a yiɛ a "man 'li 'trilii. ⁹ Levi kluda 'nɔn lɛ nɛn minnun fɛ -fuzan -nɔn. 'Pian Levi 'bɔ fɛ -fuzan -nɔn min lɛ. -Yɛɛ drɛ -a tra Abraam -lɛ fɛ -fuzan -nɔndɪ -a Mɛlcisedɛk lɛ. ¹⁰ Tɔ nɛn Abraam fɛ -fuzan -nɔn Mɛlcisedɛk lɛ bɛ, tɛ wa'a tian Levi -yale dɪ. 'Pian tɛ Bali -a 'pla 'e 'cɛn 'nan, Levi a Abraam kluda min -a, -yɛɛ "wɛan o -kɔlaman waa vɛ 'nan Levi 'bɛ -nɔn.

¹¹ Bali -pan nyranman nɛn waa -nɔn Levi kluda 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ -maan min 'ta wɔla Moizi -lɛ -pɛi -tɔ wɪnɪn da, 'pian ya'a 'kɔlaman -e 'e min drɛ 'saun Bali 'lɛ dɪ. "Tɛ e min dra 'saun Bali 'lɛ bɛ, "tɛ Bali 'ka 'talɛ 'e 'panzan pee -a dɪ. 'Pian -kaa 'yɪ 'nan, e -ta 'e 'panzan pee -a. 'Bɛ a "lɛ Mɛlcisedɛk -lɛ 'wɪ 'zɔ, ɛn e 'ka "lɛ Levi kluda min nɛn Arɔn -a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. ¹² Bali -pan nyranman nɛn Levi kluda 'nɔn -a "paa bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali -a -pɛ man 'lila. -Yɛɛ "wɛan e -pɛi -tɔ wɪ man lila "nyian. ¹³ Kɔɔ min 'bɔ nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'gʊɛ, e 'ka Levi kluda min -a dɪ, ɛn -a kluda min -tɔ 'ka tian 'li Bali -pan nyranman 'palɛ dɪ. ¹⁴ -Kaa -tɔa 'wɛin 'nan, -kaa san Zozi Crizi a Zuda kluda min -a. ɛn tɔ nɛn Moizi Bali -pannɔn 'lɛ 'wɪ vɛ bɛ, ya'a Zuda kluda 'nɔn 'fɔlɛ "va "dɪ.

¹⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pɛi -tɔ wɪ man 'lila. Kɔɔ Bali -ta 'e 'panzan pee -a, tɛ 'bɛ a "lɛ Mɛlcisedɛk -lɛ 'wɪ 'zɔ. ¹⁶ E 'ka Bali -pannɔn kluda min -a 'vaa ɛn Bali -a -tɔ 'e 'panzan -a dɪ. 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -yrɔ, -yɛɛ "wɛan yaa -tɔ. ¹⁷ Zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -lɛ 'fluba 'ji zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«I ya 'an -panzan -a, 'lɛ Mɛlcisedɛk -lɛ 'wɪ 'zɔ, ɛn i -fo "a 'li 'trilii.»

¹⁸ 'Wɪnɪn zɪɛ -wɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, -pɛi -tɔ wɪnɪn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, Bali -a klu -sran ji. Kɔɔ 'pleblɛ 'ka -yrɔ "dɪ, e ya 'wɪ "tun "a, ¹⁹ ɛn ya'a -kɔlale min drɛdɪ -a 'saun Bali 'lɛ dɪ. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, fɛ nɛn e cɪ 'kpa e "mlian -a pɛɛnɔn da bɛ, -kaa

yiɛ yra -yrɛ, ɛn -yɛɛ -kaa -pliman Bali man.

²⁰ ɛn "nyian bɛ, Bali -a -ci -pɛ wluan. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka 'e 'pɛ wunlɛa 'vaa ɛn e Levi kluda 'nɔn drɛ 'e 'pannɔn 'a dɪ.

²¹ 'Pian Bali -a -ci -pɛ wluan 'vaa ɛn e Zozi drɛ 'e 'panzan -a. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'An 'bɔ Minsan bɛ, maan -ci -pɛ wluan, ɛn 'an wei 'ka 'limlan 'li "fo "dɪ. I ya 'an 'panzan -a, ɛn i -fo "a 'li 'trilii.»

²² Zɪ Bali Zozi -tɔ 'e 'panzan -a bɛ, yaa -ci -pɛ wluan, 'pian ya'a Arɔn -lɛ vɛ -ci -pɛ wunlɛa dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, fɛ nɛn Bali -a 'si ɛn e blamin pli 'a 'e man "nyian 'e 'pee bɛ, e "mlian -a tɛdɛ vɛ da. ɛn Bali Zozi -tɔ -ji 'nan -e -kaa -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn.

²³ -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji "nyian 'nan, Bali -pannɔn nɛn Arɔn kluda 'nɔn 'a bɛ, o ya "kaga, "tɔgɔ -tɛ o va min -tɔ -ka bɛ, -e Bali -pandɪ 'e 'le 'tɔ.

²⁴ 'Pian Zozi yiɛ a "man 'li 'trilii, -yɛɛ "wɛan min -tɔ 'ka -e 'e Bali -pan -a "pa 'ji dɪ. ²⁵ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, minnun nɛn o ciɔla Zozi 'va, ɛn o pli Bali man bɛ, Zozi o "sia 'wɪ 'ji 'li "fo "lɛ vɛ -a. Kɔɔ Zozi yiɛ a "man 'li 'trilii, 'nan tɛ e Bali trɔ "baa -wɛlɛ.

²⁶ Bali -panzan -dan nɛn -a 'wɪ cɪ -kaa man bɛ, -a 'bɔ nɛn Zozi 'a. E 'sɔ Bali lɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛlɛ dɪ, ɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪ. Bali -a 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn yei, ɛn e -kɔ -a laji lou. ²⁷ Bali -pannɔn -dandan nɛn -a tɛdɛnɪn -a bɛ, o 'bɔ 'fli -lɛ 'wɪ 'wɪdɪ "man fɛ -nɔn Bali lɛ. "Bɛ -sru 'vaa -e 'o min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ ɛn e -ta -a -nan fɛ -a bɛ, -yɛɛ vɛ -nɔn Bali lɛ. 'Pian Zozi 'lɛ vɛ 'ka drɛlɛ zɪ dɪ. Kɔɔ zɪ Zozi wɪ "man ɛn e -ka yiba "plan da bɛ, -cɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn 'nan fɛ nɛn yaa -nɔn 'li "fo "lɛ vɛ -a. ²⁸ Moizi -lɛ -pɛi bɛ, blamin nɛn tɔ -mie bɔa e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, -a 'bɔ nɛn -pɛi -a -tɔ Bali -panzan -dan a. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Moizi -lɛ -pɛi klu -sran. Kɔɔ zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn 'lɛ sɔɔdɪ man

Bali 'le bε, Bali 'e 'pε wluan, εn 'e 'pɪ -tɔ 'e 'panzan -dan a 'li 'fo 'le vε -a.

8

-Cee Bali-panzan-dan nεn Zozi 'a

1 'Wɪ pεεnɔn nεn kɔ cɪ -a vɪnan 'gɔε, -a -wulo nεn 'gɔ. -Cee Bali -panzan -dan a laji lou. E ya 'e -nyrandɪ Bali nεn 'yee mingɔnnεn pεin -da bε -a -pε 'yi 'da. 2 E ya Bali -pan nyranman 'panan fεnan 'saun nεn Bali -a man drε 'wɪ zɪε -a drεnan -a bε -a -nan. Blamin 'cεε fεnan zɪε -a man drε dɪ, 'pian Bali 'bε man drε 'e 'bɔ 'a.

3 Bali -panzan -dan pεεnɔn nεn waa -tɔa 'bε, waa -tɔa 'nan -e 'e Bali -pan nyranman 'pa. -Yee "wεan -cee Bali -panzan -dan "e "fε -tɔ -nɔn 'nyian Bali lε. 4 "Te Crizi 'e 'kɔn tian 'trɛda bε, "te 'e 'ka Bali -panzan -a dɪ. Kɔɔ Bali -pannɔn -a -nan 'va. En o ya Bali -pan nyranman 'panan 'le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bε -yee 'wɪ 'zɔ. 5 Bali -pan nyranman nεn minnun zɪε waa "paa bε, e ya "le -a 'kpa nεn waa dra laji bε -a -kɔɔn "manvε -le 'wɪ 'zɔ. Kɔɔ zɪ Bali -a 'vɪ Moizi lε 'nan 'e -tandan -tɔ 'yrε bε, yaa 'vɪ 'nan: «'ɪ drε 'yi!

-Tandan nεn maan kɔɔn 'yɪε te i ya pɔn da bε, -a 'lein nεn 'i -tɔ 'mεn.»

6 Bali -pan nyranman nεn Bali -a -nɔn Zozi lε bε, -a 'kpa "mlian Bali -pannɔn pεεnɔn 'le vε da. Kɔɔ Zozi nεn Bali -a 'si εn e Bali 'lee blamin yei "sɛn 'e cin va "nyian 'e 'pee. En blamin 'lee Bali yei "sɛndɪ 'e cin va pee zɪε -a 'kpa "mlian -a tɛdε vε da. Kɔɔ fε nεn Bali -a 'vɪ 'nan 'e -nɔan "blamin lε 'wɪ zɪε -a -ji bε -a 'kpa "mlian -a tɛdε vε da.

7 Bali -a 'yɪ 'yi -e 'e blamin pli 'e man 'nyian 'e 'pee, kɔɔ -a tɛdε vε nεn Bali -a drε Izraēl 'nɔn lε bε, ya'a -kɔlale -e 'e o drε 'saun Bali 'lε dɪ. 8 Tɔ zɪε -a man nεn Bali 'wɪ 'pla Izraēl 'nɔn 'bɔ lε. Yaa 'vɪ -wɪε 'nan: «Tɔ -tɔ -taa "bɔlε bε, an Izraēl 'nɔn 'lee Zude 'nɔn -pliman 'an man 'e 'pee.

9 O -pli "nεn maan wo 'an man 'e 'pee bε, ya'a 'kɔan "le -a tɛdε nεn maan drε o tranun lε te an o 'si Ezipti 'lεglɔn 'ji bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.

-A tɛdε vε nεn maan drε zɪε wa'a 'ta wɔlεa "da "dɪ, -yee "wεan 'an "trɔɛn 'si o va.

10 'Pian tɔ -tɔ -taa "bɔlε bε, an -tɔa 'an wei da 'nan -e 'an Izraēl 'nɔn -pli 'an man "nyian 'e 'pee.

Tɔ zɪε -a man bε, 'mεn -pei -tɔ winun -cin -kɔanlɔ o ji, εn zɪ kɔ min 'e 'ta wɔ 'trɛda bε -yεε "paaman o ji.

An -kɔan -wee Bali -a, εn o -kɔan 'mεn minnun -a. 11 -E 'e "sia nannannun man -e 'e 'bɔ min cejenun da bε, o pεεnɔn -taa -a -tɔlε 'nan

mεεn cɪ Bali -a. 'Wɪ zɪε min -tɔ "cεε "paaman "nyian 'e bɔεzan -tɔ ji dɪ.

-Te 'bε "cεε dɪ, min -tɔ "cεε vε 'e "bɔɪ -tɔ lε 'nan, 'i 'ta -e 'i Minsan yɪ dɪ!

12 -Te o 'winun drε 'an 'va 'wɪdɪ 'e 'cɛn oɔ, maan "cεa -wɪε. En -te o 'mεn -pei -tɔ wɪ -mie srε 'e 'cɛn oɔ, ma'an "nyian 'an 'ci nrɔnman "da "dɪ.»

13 -Te Bali -tɔ 'e wei da 'nan 'e blamin -pliman 'e man 'e 'pee bε, yaa -kɔɔnman 'cεε 'nan, -a tɛdε vε nεn Bali -a drε bε, e drε "le sɔ ceje -le 'wɪ 'zɔ. Kɔɔ -te sɔ drε ceje bε, -a 'yi "sia "ji, te 'bε 'fɔladɪ 'bɔ.

9

Minnun Bali-paan 'e tɛdε 'kɔ?

1 Zɪ Bali -tɔ 'e wei da -kaa tranun lε 'e tɛdε 'nan 'e o -pliman 'e man bε, pε pεεnɔn nεn kɔ 'o Bali 'bɔ 'pan -a bε yaa kɔɔn -wɪε. Yaa 'vɪ -wɪε 'nan 'o fεnan 'saun 'tɔ drε 'nan -e 'wee 'pan -nan. 2 -A -nan nεn o -tandan -tɔ. O -kannεn -trɔa "davε drε -tandan zɪε -a -ji nun, εn o 'tablo drε "nyian -ji. 'Tablo zɪε -a da nεn 'o 'kpɔun

nen waa -nən Bali le be -a "paala. ³-Tandan zɪe e ya 'e 'cɛndi -ji sɔ -tu -a. Fɛnan nɛn -kannɛn 'lee 'tablo cɪ 'e -trɔadi bɛ, waa laabo fɛnan 'saun. Ɛn fɛnan nɛn sɔla -sru zia bɛ, waa -nan laabo fɛnan 'saunzaun 'kpa. ⁴O Bali -pan "dave -trɔa fɛnan 'saun 'nan. -Siga 'yi nɛn 'e wɔdi "man, ɛn -a da nɛn o fɛ -tu nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a 'tɛ 'ble Bali lɛ. Ɛn o 'cezu -tu -trɔa fɛnan 'saunzaun 'kpa 'nan. -Siga 'yi nɛn 'e wɔdi "man 'e pɛɛnɔn. Fɛ yaaga nɛn 'cezu zɪe -a -ji bɛ -nyrɛn 'gɔ, -pɔ -tu a 'e dredi -siga -a, ɛn o -blifɛ -tu nɛn waa laabo manɛn bɛ waa -sɛn -ji, e ya -ji. Ɛn Arɔn -le "tonyrin nɛn -a 'nɛn a 'e bɔdi "da "bɛ, e ya -ji. Ɛn -kɔlɛ 'fɔnɔn nɛn Bali -le -pei -tu winun a "da 'e 'crɛn -tɛdi bɛ, o ya -ji. ⁵Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, waa -mie laabo Sheribɛn. O min yiba "fli "a 'e 'tɔdi 'cezu zɪe -a ta "bluvɛ da. -Yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali -le -dan a -nan, ɛn o -pɛ "jɛ "a 'e cin yidi "da. -A ta "blu vɛ 'bɔ da nɛn o nyɛn -sɛanla -e Bali 'e min -le 'wɪ 'wliɔdi "fui. 'Wɪ 'sɛzɛnɔn pɛɛnɔn zɪe kɔ 'ka "vale 'kɔ vɛ 'cɛɛ tu 'gɔvɛ -a di.

⁶Kɔ 'sia -a vɪnan 'cɛɛ 'nan -tandan zɪe e ya 'e 'cɛndi -ji. Fɛnan 'saun 'nan nɛn Bali -pannɔn -wlamlan yitɔvɔ pɛɛnɔn man 'nan -e 'o Bali -pan nyranman 'pa. ⁷'Pian fɛnan 'saunzaun 'kpa bɛ, Bali -pannɔn 'tazan -dan 'bɛ -wlamlan 'nan nun 'e -tɔwli. Lɛ -tu -ji bɛ e -wlamlan 'nan nun 'e 'pa -a -tɔwli 'cɛ. E -wlamlan 'e 'lɔ le -wi nyɛn -a -e 'e -sran 'cezu ta "blu vɛ da lou. Yaa -sɛanla 'e 'bɔ 'le 'wɪ 'wliɔdi "nɛn ya'a drele 'e yie man diɛ -a man. Ɛn yaa -sɛanla "nyian minnun pɛɛnɔn 'le 'wɪ 'wliɔdi "nɛn wa'a drele 'o yie man diɛ -a man.

⁸'Wɪ zɪe -a nɛn Bali lei 'saun -a -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan, tɔ nɛn -tandan tɛdɛ a -nan bɛ, minnun 'ka 'kɔlaman -e 'o wla fɛnan 'saun da di. Kɔɔ te -si nɛn e blamin -pliman Bali man bɛ, e 'ka tian 'e 'lɛ 'sɔdi di. ⁹Tɔ nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔvɛ, winun nɛn waa dre -tandan tɛdɛ zɪe -a -ji bɛ, e ya -cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a. Kɔɔ minnun fɛnɔn

-nɔn Bali lɛ ɛn o Bali -pan -winun -a, 'pian 'winun nɛn waa dre zɪe, ya'a -kɔlale o dredi -a 'saun Bali 'lɛ di. ¹⁰Min nɛn e Bali -paan "bɛ, -blifɛ -mienun a -a 'srɔɛn 'a, ɛn mlinvɛ -mienun a -a 'srɔɛn 'a, ɛn e -sru -mie wo 'vaa -e 'e Bali -pan. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe -a dredi bɛ, e ya min 'kɔlɛ da lou. E -fɔ zɪe -trilii ɛn tɔ nɛn Bali -a lila 'e 'trɛ bɛ 'e 'bɔ.

Zozi Bali -pandi lila

¹¹Zɪ Crizi -ta bɛ, ɛn tɔ zɪe e 'bɔ. E ya Bali -panzan -dan a, ɛn "yinun nɛn Bali "e 'nan, 'e dra minnun lɛ bɛ, -yɛɛ -si 'lɛ 'sɔ. -Tandan 'kpa nɛn -a "yi "mlian -a tɛdɛ vɛ da, ɛn blamin "cɛɛ -tɔ diɛ, e ya laji. -Tandan zɪe -a -ji nɛn Crizi ciɔla ¹²'nan -e 'e -wla fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan, te e ya -nan nun 'li "fo. Ya'a -wlaɛ -nan nun 'e 'lɔ le bo nyɛn -a di, ɛn ya'a -wlaɛ 'e 'lɔ le tri nyɛn -a di, 'pian e wlala 'nan nun 'e 'bɔ 'fli nyɛn -a. 'Wɪ nɛn yaa dre zɪe -yɛɛ -maan -kaa 'si 'wɪ 'ji 'li "fo "le vɛ -a. ¹³-A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min 'wɪ 'tɔ dre, ɛn 'wɪ zɪe e min 'bɔ "tri "tɔ Bali 'lɛ bɛ, 'wɪ nɛn -cee -pei "e 'nan 'o dre -yrɛ "bɛ -nyrɛn 'gɔ. Bo nyɛn nɛn waa wɛɛnman "da, -te 'bɛ "cɛɛ di, tri nyɛn nɛn waa wɛɛnman "da, -te 'bɛ "cɛɛ di, tri nɛn waa 'tɛ bl Bali -pan "dave da bɛ, -a 'tɛ 'yie nɛn waa wɛɛnman "da, -e min zɪe 'e -kɔla Bali 'sudi -a "nyian 'e "pa 'ji. ¹⁴-Te 'bɛ a zɪe, maan vɛ 'cɛɛ 'nan Crizi nyɛn min dra 'saun Bali 'lɛ 'e -ciɔla "da, 'dɔ -e -a san 'e -kɔla Bali nɛn -a yie cɪ "man "bɛ -a 'sudi -a. Bali lei 'saun nɛn -yrɔ "bɛ, -yɛɛ "wɛan nɛn e wɪ "man ɛn e -ka. E ya 'le Bali -panvɛ nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "diɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.

¹⁵-Yɛɛ -kadɪ zɪe, -yɛɛ -maan Bali 'lee blamin yei "sɛn 'e cin va "nyian 'e 'pee. 'Wɪ 'wliɔdi pɛɛnɔn nɛn blamin -a dre 'e tɛdɛ bɛ, -yɛɛ -kadɪ -le "wɛan nɛn Bali -a fui -kaa man. -Yɛɛ "wɛan "yi "nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e dra -yɛɛ minnun lɛ bɛ, e ya minnun nɛn Bali o laabo bɛ -wee vɛ -a. "Yi zɪe 'belidi nɛn ya'a 'nyaan diɛ -nyrɛn.

16 -Kaa -tɔa 'nan, -te min 'e -zia paala bɛ, min zɪɛ -kaa 'vaa ɛn waa-zia 'bɔ -nɔan "minnun nɛn ɛ cɪ -wee vɛ -a bɛ -wɪɛ. 17 'Pian -te min zɪɛ -a yɪɛ a tian "man "bɛ, min 'ka -a -zia -ble dɪ. 18 -Yee "wɛan tɔ nɛn Bali -tɔ 'e wei da 'nan 'e o -pliman 'e man bɛ, fɛ -tɔ -ka -a 'wɪ 'ji. 19 Kɔɔ -kaa ta ve Bali -le 'fluba 'ji 'nan, zɪ Moizi cɛɛn Bali -le -pei -tɔ winun ta vidɪ man Izrael 'nɔn lɛ bɛ, trinun 'lee bonun nɛn yaa tɛɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji. "Bɛ -sru ɛ o nyɛn baa 'yi 'a, ɛn ɛ yiba pɛnɛn yrɪ 'e cin man sɔ 'tɛndɛn 'a, ɛn yaa 'wɔ nyɛn zɪɛ -a va. Yaa wɛɛn Bali -le -pei 'bɔ da, "bɛ -sru ɛn ɛ cɪ -a wɛɛndɪ -a Izrael 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o cin 'yɪ bɛ o da. 20 -A -nan nɛn Moizi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan:

«Bali -tɔ 'e wei da 'cɛɛ 'nan e 'ka -pliman 'e man.
Nyɛn 'gɔɛ, -yɛɛ -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan -e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ 'ka drɛ Bali -le vɛ -a.»

21 ɛn "nyian bɛ Moizi nyɛn zɪɛ -a wɛɛn -tandan 'lee fɛnun pɛɛnɔn nɛn o Bali -pan nyranman "paa -a bɛ -a da. 22 -Kaa -tɔa 'nan Moizi -le -pei 'e 'nan, nyɛn -kɔlamana ɛ fɛ pɛɛnɔn dra 'saun Bali 'lɛ. -Te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, e -taa -a -nan fɛ -a, waa nyɛn -sɛanla 'vaa -e Bali 'e -yee 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ fui.

Crizi a -cee 'wɪ 'wɪdɪ "nan fɛ -a

23 Fɛnun nɛn o Bali -pan nyranman "paa -a 'trɛda 'gɔɛ, -wi nyɛn -a nɛn waa dra 'saun Bali 'lɛ. ɛn fɛnun zɪɛ o ya "le fɛnun 'kpa nɛn laji bɛ -a -kɔɔn "manvɛ -le 'wɪ 'zɔ. 'Pian fɛnun nɛn laji bɛ, fɛ nɛn yaa dra 'saun bɛ -a 'kpa "mlian -wi nyɛn da. 24 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -tandan nɛn blamin -a -tɔ -nyrɛn laji bɛ -a -kɔɔn "manvɛ -a bɛ, -a -ji "cɛɛ Crizi wla dɪ. 'Pian laji 'bɔ -nan nun nɛn Crizi -kɔ, 'nan -e 'e 'tɔ -cee 'wɪ 'ji Bali 'lɛ. 25 ɛn "nyian bɛ, -kaa -tɔa 'nan, lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man nɛn Bali -panzan -dan -wɪamlan fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan 'e 'lɔ le -wi nyɛn -a. 'Pian Crizi 'ka "e "drɛlɛ zɪ dɪ, "e wla 'wɔ 'e nyɛn -a 'e 'pa -a -towli "cɛ. 26 "Te Crizi "e

drɛ "le Bali -pannɔn 'le vɛ zɔ bɛ, "te -ka 'e 'pa -a "kaga 'trilii -e 'e bɔ cɛɛgɔ yɪ -a. 'Pian tɔ -nyranman nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔɛ -e -ta ɛn e -ka, 'nan -e 'yee -kadɪ zɪɛ 'e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn 'fui.

27 -Kaa -tɔa 'nan, blamin -kaa 'e 'pa -a -towli, "bɛ -sru -e Bali 'e -yee tin 'ba. 28 'Wɪ 'towli zɪɛ Crizi -a drɛ, e -ka 'e 'pa -a -towli "cɛ 'nan, -e Bali 'e min "kaga 'le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Crizi -ta pee wo "nyian, 'pian ya'a 'taa 'nan -e 'e 'ka -e Bali 'e minnun -le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui dɪ. E -taa 'nan -e 'e minnun nɛn o cɪ -a -pɛnnan bɛ o 'si 'wɪ 'ji.

10

1 'Wɪ "yɪ "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ -cɛɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn Moizi -le -pei -a lei kɔɔn -cɛɛ, 'pian -a tɪglɪ 'bɔ "cɛɛ dɪ. Kɔɔ lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ te Bali -pan nyranman -towli 'bɔ zɪɛ waa dra. Moizi -le -pei zɪɛ ya'a -kɔlale -e 'e min drɛ 'saun Bali 'lɛ dɪ. 2 "Te e -kɔla min drɛdɪ -a 'saun Bali 'lɛ bɛ, "te Bali -pan nyranman 'padɪ 'le 'tɔ. 'Pian e 'ka zɪ dɪ, kɔɔ -wee -wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa "o da tɔ pɛɛnɔn man. 3 -A tɪglɪ da bɛ, Bali -pan nyranman 'padɪ 'bɔ zɪɛ 'wɪ 'wɪdɪnɔn nɛn minnun -a dra bɛ -a 'bɔ nɛn yaa -cin -tɔa "o ji lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man. 4 Kɔɔ trinun nyɛn 'lee bonun nyɛn -srandɪ bɛ, ya'a 'kɔlamana -e 'e minnun -le 'wɪ 'wɪdɪ "fui dɪ.

5 'Winun zɪɛ -yee "wɛan bɛ, tɔ nɛn Crizi "ta -daa 'trɛda bɛ, yaa 'vɪ Bali lɛ 'nan:

«I 'ka 'sraga bɔdɪ 'va dɪ, ɛn i 'ka 'i 'pandɪ 'va dɪ.
-Yee "wɛan yian drɛ blamin -a.

6 -Winun nɛn waa 'tɛ 'ble 'i 'pan "dave da bɛ, yɪ'a yɪɛ "yɪ "dɪ.

ɛn 'wɪ 'wɪdɪ "man 'sraganun bɛ, yɪ'a yɪɛ "yɪ "dɪ.

7 -Yee "wɛan 'an 'bɔ maan 'vɪ 'yɪɛ 'nan:

«Maan nɛn 'gɔ, an -ta 'nan -e 'mɛin 'ci 'sɔ winun drɛ. 'Wɪ nɛn ɛ ya 'e 'crɛn -tɛdɪ

'men 'wɪ 'a Bali -le 'fluba 'ji bε, -
nyɾɛn zɪɛ.»

⁸ Crizi -a 'vɪ 'e tɛdɛ 'nan:

«I 'ka 'sraga bɔdɪ 'va dɪ,
ɛn i 'ka 'i 'pandɪ 'va dɪ.

-Winun nɛn waa 'tɛ 'ble

'i 'pan "davɛ da bɛ,

yi'a yɪɛ 'yi "dɪ.

ɛn 'wɪ 'wɪdɪ "man 'sraganun bɛ,

yi'a yɪɛ 'yi "dɪ.»

Bali -pandɪ zɪɛ -kaa -tɔa 'nan Moizi -
le -pei -a 'vɪ 'nan 'o drɛ, 'pian Crizi -a
'vɪ "man 'nan Bali 'ka 'bɛ 'va dɪ. ⁹ ɛn
yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«Maan nɛn 'gɔ,

an -ta 'nan -e 'mein 'ci 'sɔ wɪnun
drɛ.»

'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, -pɛ nɛn o
Bali -paan "a 'e tɛdɛ bɛ Crizi -a 'le 'tɔ,
ɛn Crizi 'bɔ 'le -kadɪ -a ta fɔɔ. ¹⁰ 'Wɪ
nɛn Bali cɪ "va "bɛ Crizi -a drɛ. 'E 'fli
-nɔn ɛn e -ka -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ
'fui. 'Sraga nɛn yaa 'bɔ Bali lɛ 'li "fo
'le vɛ -a.

¹¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji "nyian
'nan, Bali -pannɔn pɛɛnɔn bɛ, o ya
'o 'tɔdɪ lou yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man te o
Bali -pan nyranman "paa. O 'sraga
bo Bali lɛ te waa bo Bali lɛ, 'pian
ya'a minnun -le 'wɪ 'wɪdɪ "fuɪɛ dɪ.

¹² 'Pian Crizi -le vɛ nɛn yaa drɛ 'e 'pa
-a -tɔwɪ "cɛ "bɛ, e 'sraga bɔdɪ pɛɛnɔn
'wulo cɛɛn, ɛn e minnun -le 'wɪ
'wɪdɪ pɛɛnɔn fui. "Bɛ -sru ɛn Crizi
'bɔ 'kɔ -nyenlɛa Bali -pɛ "yi "da. ¹³ E
-fo -nan nun -trilii, -a man -pendɪ
-a 'nan Bali 'e 'cɛn 'e 'nanmannɔn
pɛɛnɔn 'kɪdɪ man. ¹⁴ Minnun nɛn
Bali o drɛ 'yɛɛ vɛ -a bɛ, 'sraga nɛn
Crizi -a 'bɔ 'e 'pa -a -tɔwɪ "cɛ zɪɛ, e
o drɛ 'saun Bali 'lɛ 'li "fo "le vɛ -a.

¹⁵ 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ Bali lei 'saun 'e 'vɪ
'nyian, kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

¹⁶ «Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ,
'an 'bɔ Bali,

an -tɔa 'an wei da 'nan

-e 'an Izraɛl 'nɔn -pli

'an man "nyian 'e 'pɛe.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ,

'men -pei -tɔ wɪnun -cin -kɔanla o ji,

ɛn zɪ kɔ min 'e 'ta wɔ 'trɛda bɛ

-yɛɛ "paaman o ji.»

¹⁷ ɛn yaa 'le 'sran 'nan:

«-Te o 'wɪnun drɛ 'an 'va 'wɪdɪ 'e
'cɛn ɔɔ,

ɛn -te o 'men -pei -tɔ wɪ -mie srɛ 'e
'cɛn ɔɔ,

ma'an "nyian 'an 'ci nɾɔnman 'wɪ
pɛɛnɔn zɪɛ 'bɛ da dɪ.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, min
nɛn Bali -yɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ fui bɛ, -a san
'ka "nyian 'sraganun bo Bali lɛ dɪ.

*Te 'ka 'pɛ -sru 'e -tɔa -e 'ka 'si Bali
-sru "dɪ!*

¹⁹ 'An beenun, Zozi 'le -ka nɛn yaa
'wɔ bɛ, -yɛɛ -maan -kaa -tɔa 'nan -
si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -cɛɛ -e -kaa wɪa fɛnan
'saunzaun 'kpa -nan. ²⁰ Kɔɔ sɔ nɛn 'e
'tɪndɪ -a 'lɛ "nɛn "bɛ yaa 'fɔɪ 'bɔ. -Yɛɛ
-ka nɛn yaa 'wɔ bɛ, -yɛɛ drɛ sɔ zɪɛ -a
'fɔɪ bɔdɪ -a. -Si zɪɛ, e ya 'e -trɛ, ɛn e
'belɪdɪ -nɔan 'min lɛ. ²¹ ɛn Zozi drɛ
-cɛɛ Bali -panzan -dan a. Bali 'yɛɛ
minnun pɛɛnɔn 'pɛba wɔ -yrɔ.

²² 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ zɪɛ, -yɛɛ
'wɛan -kaa -pli Bali man. -Kaa yi -
tɛra Bali da -kaa ci 'fɪdaa 'a, -e -kaa -
pli "man. Kɔɔ -kaa ci "nɾɔndɪ pɛɛnɔn
nɛn e tin -tɛa -kaa da bɛ, yaa fui. ɛn
e -kaa -sru 'yi 'saun 'a. ²³ ɛn "nyian
bɛ, 'wɪ nɛn -kaa 'bli a -yrɛ ɛn -kaa ve
minnun lɛ bɛ, te -kaa 'pɛ 'e plu "man
"dɪ, kɔɔ Bali nɛn yaa 'vɪ 'nan e -taa
'wɪ zɪɛ -a drɛlɛ bɛ, -te e 'wɪ 'vɪ bɛ yaa
dra. ²⁴ ɛn "nyian bɛ, -kaa 'pa -kaa
bɔɛnun va, -e 'o min yɪ "yi 'e 'cɪla
"da, ɛn -e 'o 'wɪ "yinun drɛ. ²⁵ Cin
nɛn kaa ye -e 'ka Bali tru 'ba bɛ, te
'ka -nan -kɔdɪ 'le 'tɔ dɪ. Min -mienun
'wɪ zɪɛ -a drɛ 'e -trɔa waa 'va, te 'ka
drɛ 'le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! 'Pian 'ka cin
"koe "tɔ 'ka da -e 'ka man 'e 'tɔ 'plɛblɛ
-a -nan -kɔdɪ -a. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan
Minsan -tadɪ a bɔnan -kogo.

²⁶ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan,
-kaa nɛn -kaa 'wɪ tɪglɪ -tɔ 'gɔvɛ, te -
kaa kɔ "nyian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ pou
'silɛa -kaa yɪɛ man bɛ, 'sraga nɛn e
-kɔlaman 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a fuidɪ -a -
kaa man bɛ, e "ka "nyian "fo "dɪ.

²⁷ 'Pian 'wɪ nɛn e min -tɛa "klan -a,
ɛn e ya minnun nɛn o yɪɛ 'ka 'naan
Bali man dɪɛ o man -pɛnnan bɛ, te
-yɛɛ cɪ -kaa man -pɛnnan 'sɪɛn. 'Wɪ

z1E -nyrEn 'gυ: Bali tin -tea "o da -e 'e o -nan -nyan 'tE -dan 'va.

28 -Kaa -tōa 'nan -te min -tυ Moizi -le -pei -tυ w1nun srE, En min "fli yaa -a man w1 'pla bE, min z1E -a nyrinda 'ka 'sEan min da d1, waa -tEa. 29 -A -tōwli "nEn "nyian min nEn e 'si Bali -p1 -sru "bE, -yee vE -a. 'W1 nEn e -taa "bōlE -a san man bE, e "mlianla "da. Kōō e Bali -p1 'sia min "sōzō -a, En Zozi nyan nEn Bali -a 'si En e blamin drE 'a 'saun 'nan -e 'e -pli 'e man bE, min z1E yaa 'y1 'w1 "tun "a. En "nyian bE, Bali lei 'saun nEn e Bali -le "yi -nōan "min lE bE, min z1E e w1 "man -wli d1. 30 Fε nEn maan ve z1E -yEE c1 'nan, -kaa -tōa 'nan Bali -a 'v1 'nan: «'Men vE nEn 'w1 'leji -tōd1 -a.

En -te min 'w1 'wli d1 drE bE, 'mEn vE nEn 'w1 "nEn -kōōnd1 -a san lE -a.»

En yaa 'v1 "nyian 'nan:

«'An 'bō Minsan, an 'mEn minnun -le tin "baa.»

31 Bali y1E a "man, En -yee tin -tEd1 min da a 'wli d1 "fo.

'Ka yi -tera Zozi da 'ka 'ta le 'ka "koe 'a!

32 'Winun nEn o 'bō 'ka man te ka yi -tera Zozi da 'e tEdE bE, 'ka 'ci "nrōn "da. 'W1 "kaga 'bō 'ka man, En ka yra 'y1 "kaga, 'pian 'ka 'pE -sru 'ka tōalE -e 'ka 'si Zozi -sru "d1. 33 Tυ -mie 'bō bE, minnun 'ka srōn, En o 'tE 'pa 'ka da minnun y1E man. En tυ -mie 'bō bE, minnun nEn o c1 'tE 'panan o da bE, kaa wEE 'nan 'ka "paa o va. 34 Minnun nEn o ya -pυ 'kuin bE 'o nyrinda -sEn 'ka da. Minnun 'ka y1fEnun koo 'ka 'lō, 'pian 'w1 z1E e drE 'ka 'ci "nrān w1 -a. Kōō kaa -tōa 'nan, fE nEn Crizi -a -nōn 'cEE bE, e "mlianla 'ka y1fE 'bō z1E -a da, En ya'a 'li 'srEman d1.

35 'Cee yi -terad1 Zozi da -ji bE, kaa -ci kōōn 'nan 'ka -pōan "sōa. 'W1 z1E te 'ka drEd1 'le 'tō d1, kōō -a man -kopa a -dan. 36 'Ka -pōan -sran 'e cin da 'dū -e 'ka -kōla 'w1 nEn e c1 Bali ci 'sō 'a bE -a drEd1 -a. -Te kaa drE z1E, fE nEn e -tō 'da 'nan 'e -nōan 'cEE bE, e dra 'cee vE -a. 37 'W1 nEn e ya 'e 'crEn -tEd1 Bali -le 'fluba 'ji bE, -a -cin

'e -trōa 'ka 'ji. Kōō e ya 'e 'crEn -tEd1 'nan:

«Tυ -fō "wEnnōn,

-e min nEn e "ta -daa "bE,

'e 'ta. Ya'a "nyian mōan -tad1 -a d1.

38 Min nEn Bali -a "siala min t1gl1 'a bE,

yi -terad1 Bali da man nEn

e 'belid1 ye.

'Pian min nEn

e 'si 'an -sru "bE,

'an 'ci 'ka 'kōan 'e 'sōd1 "va "d1.»

39 -Cee vE bE, -kaa 'ka minnun nEn o 'si Zozi -sru En o -nan -taa "nyanlE bE waa d1. 'Pian -kaa ya minnun nEn o yi -tera Zozi da En o -taa 'belid1 y1E bE waa.

11

Minnun nEn o yi -tera Bali da 'li bE 'o drE -cee 'w1 -kōōn "mannōn 'a

1 Min nEn e yi -tEala Bali da bE, yaa -tōa 'nan, fE nEn Bali -tō "da 'nan 'e -nōan 'yrE bE, e ye. En "nyian yi -terad1 Bali da bE, -a -ci -kōōnd1 nEn 'nan fE nEn min 'ka -a ye 'e y1E 'a d1E, e ya. 2 -Kaa tranun nEn 'li bE -wee yi -terad1 Bali da man nEn Bali o 'tō "yi 'v1.

3 -Kaa yi -tEala Bali da, -yee "wEan nEn -kaa -tōa 'nan, Bali wei 'bE 'trE 'bōla. En -yee "wEan nEn -kaa -tōa "nyian 'nan, fE nEn min -a ye bE, e 'si fE nEn min 'ka -a ye 'e y1E 'a d1E -a va.

4 Abel yi -tera Bali da, -yee "wEan nEn 'sraga nEn -a "yi "mlian 'e "bū KaEn 'le vE da bE, yaa 'bū Bali lE. - Yee yi -terad1 Bali da z1E -yee "wEan nEn Bali -a 'sia min t1gl1 'a, En e -yee 'sraga 'y1 "yi. En "nyian bE, -te Abel y1E 'ka "man "d1 oo, -yee yi -terad1 Bali da z1E e 'w1 "paaman tian -kaa 'ji cEEgυ yi -a.

5 Enōk yi -tera Bali da, -yee "wEan nEn Bali -a 'si En e -kū -a, ya'a 'kalE d1. Wa'a "nyian 'li -a y1E "fo "d1, Bali -a 'si 'le "wEan. Tυ nEn te Enōk a 'trEda bE, Bali -a 'v1 'nan, e 'sō 'yrE. 6 En -kaa -tōa 'nan, min nEn ya'a yi tEala Bali da d1E, ya'a 'sōlE Bali lE "fo "d1.

-Yee "wεan min nen e ya "vale 'e - pliman Bali man be, min zie 'e yi - tera "da 'nan Bali a, en 'e yi -tera "da 'nan, Bali "yi "dra minnun nen o ci -a -wεenan 'nan Bali 'e 'pa 'o 'va be -wle.

⁷ Noe "e "yi -tera Bali da "nyian. 'Wl nen Bali -taa -a drele be yaa -nan wl 'vl Noe le. Fe -tv 'ka -a -koonman 'nan 'wl nen Bali -a 'vl be e ya 'wl 'kpa -a di, 'pian Noe 'ka -a -folea 'e "trōen -sru "di, e 'ta 'wola "da. E -klv -dan drē 'nan -e 'e 'mangulinun 'o 'si 'wl 'ji. -Yee yi -teradi Bali da man nen e tin -te minnun da, koo 'o "trōen "yuyu 'tan. En -yee yi -teradi Bali da man nen Bali a 'sia min tigli 'a.

⁸ Abraam yi -tera Bali da, -yee "wεan zi Bali tin 'ba -yre "be, e 'ta 'wola "da. Bali -a 'vl -yre 'nan, 'e 'si 'e fla, 'e -taa 'leglon 'tv -nonle -yre. -A -nan nen e -kodv 'sia, 'pian fenan nen e "ta -ko be ya'a -nan tōa di. ⁹ Zi Abraam 'bōla 'leglon nen Bali -a koon -yre "be -a -ji be, e yi -tera Bali da, en e -nyran nan nun -pen -a. - Tandannun -ji nen e -nyran. "Be -sru Izak 'lee Zago "o dre "nyian zi. 'Wl nen Bali -tō "da Abraam le be, e -tō "da "nyian -wee "le. ¹⁰ Abraam a 'fla -dan nen -a -pva 'e 'fōdi 'tre 'ji 'pleble be -a man -pennan, -yee "wεan nen e 'wl zie -a dre. 'Fla zie Bali 'be ci -a plazan "a, en -yee ci -a -tōzan -a.

¹¹ Abraam nan Sara a lumōn nen ya'a 'nen 'yaa die -a, en Abraam 'bō dre "nyian ceje 'kpa, 'pian e yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e kōla 'e klu bōladi -a 'trēda. Kōo Abraam -a -tōa 'nan, Bali nen e -tō 'e wei da 'yre be, -te e 'wl 'vl be, yaa dra. ¹² -Yee "wεan nen Abraam 'bō nen tra tēde 'a be, -a klu 'bōla 'trēda "kaga. -A kluda min a "kaga "le laji mlen crēnnun -le 'wl 'zv, en o ya "nyian "kaga "le jemie man nyren -le 'wl 'zv, min 'ka 'kolaman -a "nrōndi -a di.

¹³ Abraam 'lee Izak 'lee Zago be, o -fv yi -teranan Bali da, en o kaa. Fe nen Bali -tō "da 'nan 'e -nōan -wle "be, wa'a yile di. 'Pian Bali -a -nan

kōon -wle -kōobli, en -a yidi o ci nran. Tv pēenōn man be, te waa ve 'nan, o ya -pen -a 'trēda, en 'o 'ta tv "wēnnen "ce "drele. ¹⁴ -Te min 'wl zie -a ve be, yaa -kōonman 'nan, -a fla dra -a -tēa. ¹⁵ "Te o -ya tre dra 'be o -tēa "be, "te o -kōla o 'li 'o da -nan nun. ¹⁶ 'Pian -a tigli da be, o fla nen e ci 'kpa en e ya laji be, -a dra 'be o -tēa. 'Wl zie -yee "wεan nen 'yra 'ka Bali tēa -a yidi -a 'nan 'e ya -wee Bali -a di. En -yee "wεan nen e 'fla fenyian -tv man dre -wle.

¹⁷ Tv nen Bali Abraam man 'tan 'nan 'e 'pī Izak -nōn 'yre 'sraga -a be, Abraam yi -tera Bali da, en e -kv -a drele. 'Pian tv 'bō zie -a man be te Bali -tō 'e wei da Abraam le 'e 'cēn 'nan:

¹⁸ «'I 'pī Izak 'be 'i 'klu bōala 'trēda.»

¹⁹ Abraam 'wl zie -a dre, te -a -cin a "ji 'nan, 'pleble a Bali lō -e 'e -kala min nen e -ka be, -a fuōdi -a. -Yee "wεan nen Bali Izak -nōn Abraam le 'e "pa 'ji. 'Wl zie e ya 'wl -kōon "man wl -tv -a.

²⁰ Izak yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e -fēa 'vl 'e 'pī Zago 'lee 'e 'pī Ezo man -wee "tre "wl da.

²¹ Zago yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e -fēa 'vl 'e 'pī Zoze'fv ci nēnnun man te e "ta -kaa. "Tonyrin man nen e wluan lou, en e Bali trv 'ba.

²² Zoze'fv yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zi -a -kadv 'bō be, en e Izrael 'nōn 'le 'sidi Ezipti 'leglon 'ji wl 'vl. En yaa 'vl 'nyian 'nan, -te 'e 'ka be, te 'e 'wlenun 'o 'fv Ezipti 'leglon 'ji di.

²³ Moizi "ti 'lee -a "bō "yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zi o Moizi -ya be, waa yōō mlen yaaga 'nan -e minnun 'o vile 'o 'te di. Waa 'yi 'nan 'nen zie e ya fenyian, en 'wl nen Ezipti mingōnne -a 'vl be, wa'a 'ta wōlea "da "di.

²⁴ Moizi yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zi e dre ceje be, ya'a 'wile "man -e 'wee laabv Ezipti mingōnne "lu 'le 'nen di. ²⁵ Moizi -a 'yi 'nan, -te 'o 'vale Bali -le minnun -a 'o yra 'yi 'e cin va be, -a "yi mlin. Kōo -te Moizi -fv mingōnne

-le "kōnnen "bε, yaa -tōa 'nan 'e ya ci "nran nen ya'a 'mōan dīe -a -ji, en e 'wī 'wliđi "dra. ²⁶ 'Wī 'kpa nen, Moizi -a -tō 'nan, -te minnun 'nan 'e man "le zī o 'nan Crizi man bε -yee 'wī 'zū bε, 'bε "yi "mlian fēnun 'kpagba nen Ezipti mingōnnen -le 'kuin bε -a drēđi 'yee vε -a bε -a da. Kōō "yi "nen Bali -taa -a drēle -yrē "bε, -a 'lε nen -a yiε ci.

²⁷ Moizi yi -tera Bali da, -yee "wēan nen e 'si Ezipti 'lēglōn 'ji. Ya'a "klanle Ezipti mingōnnen -le nyran -bliđi -lō dī. Moizi "koe 'ka 'silē 'e da "fo "dī. Yaa drē "le 'nan min nen e Bali ye bε -yee 'wī 'zū, 'pian te wa'a ye 'o yiε 'a dī. ²⁸ Moizi yi -tera Bali da, -yee "wēan nen yaa 'vī Izrael 'nōn lε 'nan 'o 'blanun -tēε "le zī Bali -a 'vī 'yrē bε -yee 'wī 'zū. En yaa 'vī "nyian 'nan 'o -a nyan 'si, -e 'o ci -kpēin "fō yibanun man. 'O drē zīε 'nan -te Bali -le 'pasiazan nen laji bε e -ta bε, -e 'e vīlε 'e -wee 'nen flinnun -tēε "dī. Izrael 'nōn 'si nōanba -ji "fēđi bε, zī Moizi -a pou sia zīε.

²⁹ Izrael 'nōn yi -tera Bali da, -yee "wēan nen jemie 'tēđen cēen 'e cin man en o 'ta 'wōla -a yei. 'Pian zī Ezipti 'nōn sōōnla o -sru "bε, 'yi o 'ta 'lε 'wū en o -nan -nyan.

³⁰ Izrael 'nōn yi -tera Bali da, -yee "wēan nen -klōn -dan nen minnun -a 'bō Zeriko 'fla man bε, e -wi. Zī waa si -fō yi -tōđv 'sōravli "bε, en e drē.

³¹ En "nyian bε Zeriko 'fla 'bō da bε -kōnnen -wēezan -tō a -nan, waa laabo Rab. E yi -tera Bali da, -yee "wēan nen minnun nen Izrael 'nōn o 'pa 'sia 'nan 'o 'kō 'fla 'nanjen bε, e 'pa o va. 'Wī nen yaa drē zīε -yee "wēan nen -a -nan 'ka 'nyanlε dī. 'Pian 'fla zīε -a da 'nōn "le 'nan -nan "fo, kōō wa'a 'o "trōen "tōle Bali wei lε dī.

³² -Mε "wī nen an -kōlaman -a vīđi -a "nyian 'cēε? Kōō -te maan 'vī 'nan 'an Zedeōn -le 'wī vε, -e 'an Barak -le 'wī vī, -e 'an Samsōn -le 'wī vī, -e 'an Zefete -le 'wī vī, -e 'an David -le 'wī vī, -e 'an Sanmian -le 'wī vī, -e 'an Bali 'lewei vīnōn 'le 'wī vī bε,

ya'a 'nyaan cēεgv dī. ³³ O pēēnōn zīε o yi -tera Bali da, -yee "wēan nen o 'wī -dandan drē. O -mienun mingōnnennun kl, en o -mienun -a wēε 'nan 'wī "yi "nen minnun 'o drē, en fε nen Bali -tō "da 'nan e -nōan -wlē "bε, o -mienun -a 'yi. En 'nyian bε, o -mienun -jranun 'le 'lε 'wō, ³⁴ en o -mienun 'tε -dan dri, en min 'ka -kōlale o -mienun -tēđi -a -kuli -tan sēn -a dī. En zī o -mienun "koe 'si 'o da bε, "bε -sru 'pleble 'ta -wō "nyian. O -mienun 'tō wū 'kuli man, o minnun kl en -wee 'sounjanun flan bli. ³⁵ Līmōn -mienun yi -tera Bali da, -yee "wēan nen zī -wee min -ka bε, Bali -a fuv en yaa -nōn -wlē 'e "pa 'ji.

En "nyian bε, min -mienun yi -tera Bali da, minnun o -sōn -trilii, 'pian wa'a 'wlē "man -e 'o 'si Bali -sru "dī. Waa -tōa 'nan -te o -ka 'wī zīε -a -ji bε, Bali 'belidi nen e "mlianla "da "bε -a -nōan 'wlē. ³⁶ En minnun o -mienun sēε 'wō, en minnun o -mienun -sōn, en "nyian bε, minnun o -mienun yrī, en o -kō o -fōle -pō 'kuin. ³⁷ Minnun o -mienun tēε 'kōle -a, en minnun o -mienun "nen jēen 'ji "fli, en minnun 'wlu wī 'pa o -mienun da -a -nan nen minnun o tēε -kuli -tan sēn -a. En o -mienun -le vε bε, minnun o -sōn te o 'tε "paa o da. 'Wī zīε -yee "wēan nen o -nyrannan "ka "dī, te o -cia "wōđi -a. O drē 'yalε -tēnōn 'a, en -wī 'kōle nen waa wō 'o da "le sō -le 'wī 'zū. ³⁸ O -cia yōōđi -a "buinun da 'lee pōnnun yei. O nyian kunun ji, en -te o -yrē 'yi 'trē 'ji bε o nyian "ji. Minnun zīε Bali 'ka -a yīlε "yi "le o -fō 'trē nen e ya 'e fadī 'wī 'wliđi "a 'gōε -a da dī.

³⁹ Minnun pēēnōn zīε -wee yi -teradı Bali da -le "wēan bε, Bali o 'tō "yi 'vī. 'Pian fε nen Bali -tō da 'nan -e -nōan "minnun lε bε, ya'a -nōnlε -wlē "dī. ⁴⁰ Kōō 'wī nen e "mlianla "da "bε, -a -cin nen Bali 'ji 'nan e dra -kaa pēēnōn lε. E 'ka "vale e dra o 'saza lε dī -le "wēan.

12

Bali 'wī -mie "paaman -kaa 'ji

sɔnba "a

¹ -Cee ve be minnun "kaga zɛ - wɛɛ drɛ -cee 'wɪ -kɔɔnmannɔn 'a, - yee "wɛan nɛn -kaa -pɔan 'e 'sɔ -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji "le -wee 'wɪ 'zɔ! -Kaa 'pɛ 'e 'si 'wɪ nɛn e -si -tɔa -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, -a -sru! 'Wɪ zɛ 'wɪ 'wɪlɪdɪnɪn nɛn tɔ pɛɛnɔn man o ya "vale 'o -kaa man ye bɛ, -nyrɛn. ² -Cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, Zozi -tɔwɪlɪ "nɛn -kaa -nanjɛn. Zozi zɛ e yi -tɛra Bali da, -yɛɛ -si 'le 'sɔ -cɛɛ ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan. E wɪ "man ɛn minnun -a -tɛ yɪba "plan da. -Ka 'wɪlɪdɪ zɛ -a wɔdɪ bɛ e min -tɛa 'yra -a, 'pian Zozi 'ka 'e "trɔɛn "tɔlɛ -yrɛ "dɪ. Kɔɔ ci "nrandɪ -dan nɛn Bali -taa -a -nɔnlɛ -yrɛ -a 'le 'srannan "bɛ, -a 'le nɛn -a yɛɛ cɪ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, e -nyran Bali -pɛ "yi "da, te e mingɔnnɛn -ble minnun da. ³ Minnun "nan Zozi man -pɛ "kaga "ji, 'pian -a -pɛ 'ka plɔlɛ yi -tɛradɪ Bali da man dɪ. 'Wɪ zɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn, -e 'ka 'pɛ 'e vɪlɛ 'e plɔ yi -tɛradɪ Bali da man dɪ.

⁴ Maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, 'cee -tɔdɪ 'plɛblɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ dɪɛ, -kadɪ 'wɪ 'ka tɪan bɔlɛ 'ka man dɪ. ⁵ 'Wɪ nɛn Bali -a 'pla 'yee 'nɛnnun lɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn! Yaa 'vɪ 'nan:

«'An 'bɔ Minsan,
 -te an ya 'wɪ 'tɔdɪ "paanan
 'i 'ji sɔnba "a bɛ,
 te 'i 'ci 'e -tɔ lou 'an man dɪ.
 ɛn -te an 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yɛɛ bɛ,
 te 'i "koe 'e 'si 'i da 'an 'va dɪ.
⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Minsan,
 min nɛn maan ye "yi "bɛ,
 -a ji nɛn an 'wɪ 'tɔdɪ "paaman sɔnba
 "a.

ɛn min nɛn maan 'si "va 'mɛn 'nɛn
 'a bɛ,
 -a ji nɛn an sɔnba 'le wo.»

⁷ -Te yra yɪdɪnɪn a bɔnan 'ka man bɛ, 'ka 'sia "le 'nan 'ka "tɪ Bali 'bɛ cɪ 'wɪ planan 'cɛɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'nɛn 'tɔ "ka te -a "tɪ 'ka -a sɔan dɪ. ⁸ Bali 'yee 'nɛnnun pɛɛnɔn 'lɛ bɔ zɛ. -Yee "wɛan -te e ya "cee "drɛnan bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan ka ya -yee 'nɛnnun -a. ⁹ -Kaa ci "nrɔn -kaa "tɪnɪn nɛn 'trɛda bɛ o da -tɔ! Zɪ o -kaa 'lɛ 'bɔ

zɛ, 'pian te -kaa yɛ "naan o man. - Yee "wɛan Bali nɛn e ya -kaa "tɪ -dan a bɛ, -kaa yɛ 'e 'nan "man 'e 'ciɪla "da -e -kaa 'belɪdɪ yɪ. ¹⁰ -Kaa "tɪnɪn nɛn 'trɛda bɛ, o -kaa 'lɛ 'bɔ o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ yra man, ɛn waa drɛ tɔ "wɛnnɛn 'wɪlɪ. 'Pian Bali -le vɛ bɛ, "e -kaa 'lɛ bɔ 'nan -e -kaa "yi "yɪ -ji, kɔɔ e ya "va 'nan -kaa -kɔn 'saun "le 'yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'tɔdɪ nɛn waa "paaman 'nɛn 'ji sɔnba "a bɛ, -a pou sɪanan "bɛ 'wɪ "naan 'nɛn 'bɔ man, 'pian -a 'le 'srannan "bɛ 'nɛn zɛ yaa "nɛn "ble. -Fɔdɪ -trɔɔ -kɔan -yrɔ, ɛn -yee 'ta wɔ -pɛ -kɔan tɪglɪ 'trɛ da.

Tv nɛn e 'ka "le 'o srɔan -tɛ dɪɛ, -a -ji nɛn -kaa cɪ 'gɔ

¹² -Yee "wɛan 'ka "koe 'e 'tɔ 'ka da, -e 'ka 'pɛ nɛn e cɪ plɔnan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ɛn "nyɪan bɛ 'ka cɛɪn -sru "nɛn e cɪ tɔanan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ¹³ -Si nɛn e 'sɔdɪ "ji "bɛ, -a da nɛn 'ka 'ta wɔla! 'Ka cɛɪn nɛn -a "koe "nyan bɛ, te 'e 'sia 'e cin "nɛn "dɪ, 'pian -a "koe 'e 'tɔ 'e da!

¹⁴ 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale min pɛɛnɔn 'a! ɛn 'ka -wɛɛ 'nan 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e 'sɔ Bali lɛ! Kɔɔ -te 'cee 'ta wɔ -pɛ 'ka 'sɔlɛ Bali lɛ dɪɛ, ka 'a Bali ye "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka yɛɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e 'si Bali -le "yi "bɛ -a -sru "dɪ! ɛn "nyɪan bɛ, 'ka yɛɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyran 'sia 'e bɔɛzan -tɔ man dɪ! "Tɔgɔ min zɛ 'e 'wɪ 'fɔla 'ka yei -e 'wɪ 'bɔ 'e 'ka pɛɛnɔn 'sa. ¹⁶ ɛn "nyɪan bɛ, 'ka yɛɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyɪnnan lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa 'a tɪan 'o cin 'palɛ dɪ! Te 'ka 'wɪ drɛ "le Ezo -le 'wɪ 'zɔ dɪ! 'E 'ci nrɔn 'trɛda wɪnɪn da 'saza, ɛn ya 'a "klanlɛ Bali lɔ dɪ, -yee "wɛan 'e 'blɪnan -tan fɛ 'kpɔngbo 'nɛn 'tɔ -va. ¹⁷ Kaa -tɔa 'nan "bɛ -sru yaa wɛɛ 'nan "e "tɪ 'e -fɛa vɪ 'e man -e -a -blɪnan zɛ 'e drɛ -yee vɛ -a 'e "pa 'ji. 'Pian -a "tɪ 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. E -wɔɔ 'tandan, 'pian -a "tɪ 'ka -a drɛlɛ dɪ.

18-A-cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ nɛn e drɛ Izraɛl 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ "cɛɛ drɛ 'cɛɛ vɛ -a dɪ. Kɔɔ Izraɛl 'nɔn pli pɔn man, te Bali a "da. 'Tɛ -dan bii pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔ pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn fulɔ 'plɛblɛ fɛɛn pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. 19 ɛn "nyian bɛ, 'bei -dan wɪ, waa 'man. ɛn "nyian bɛ, wei -tɔ wɪ 'plɛblɛ 'kpa, waa 'man. "Klan o -tɛdɪ 'sia, -a -nan nɛn waa 'vɪ 'nan, e 'ka "le o wei zɪɛ -a maan dɪ. 20 Fɛ -le "wɛan nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ 'o 'wulo 'ka 'sɔa "wlu "dɪ. Yaa 'vɪ 'nan:

«-Te e ya blamin -a,

ɛn -te e ya -wi -a,

fɛ o o fɛ nɛn

e klɛ pɔn zɪɛ -a man bɛ,

minnun 'o 'tɛ -kɔlɛ -a.»

21 'Wɪ nɛn e cɪ drɛnan zɪɛ e min -tɛa "klan -a "bɔv "le "wɛan, Moizi -a 'vɪ 'nan:

«"Klan 'an -tɛa "le "wɛan an nyɔɔndɪ 'sia.»

22 'Pian 'cɛɛ vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ "cɛɛ drɛ 'cɛɛ dɪ. Kɔɔ ka pli pɔn nɛn waa laabo Zɪɔn bɛ -a man, Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ 'yɛɛ 'fla nɛn ka wla. Zeruzalɛm nɛn laji bɛ -nyɛn. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga "cɪ 'o cin yɪdɪ te o "fɛdɪ -ble. 23 ɛn "nyian bɛ, ka pli Zozinɔn nɛn o -tɛ 'e cin da bɛ o man. O ya "le Bali -le 'nɛn flinnun nɛn o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ laji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. ɛn "nyian bɛ, ka pli Bali nɛn e ya 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'lɛ tin 'bazan 'a bɛ -a man. ɛn "nyian bɛ, minnun tɪglɪ nɛn Bali o drɛ 'saun 'e 'lɛ, ɛn o kaa bɛ, o lei man nɛn ka pli. 24 ɛn "nyian bɛ, Zozi nɛn -yɛɛ -maan ɛn Bali 'ka pli 'e man "nyian 'e 'pee bɛ, -a man nɛn ka pli. ɛn "nyian bɛ, Zozi nyɛn nɛn e -sran 'cɛɛ "wɛan bɛ -a man nɛn ka pli. Nyɛn zɪɛ -a 'plɛblɛ "mlian Abɛl -le vɛ da.

25 'Ka drɛ "yi! -Te Bali a 'wɪ tin 'banan 'cɛɛ bɛ, te 'ka -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "dɪ! Bali 'wɪ 'pla Izraɛl 'nɔn lɛ Sinai pɔn 'srɔn, 'pian 'wɪ zɪɛ waa -fɔla 'o "trɔɛn -sru, ɛn Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -wle. 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, Bali a laji ɛn

e ya 'wɪ planan -cɛɛ. -Te -kaa 'wɪ zɪɛ -a -fɔla -kaa "trɔɛn -sru "bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -cɛɛ -kɔɔ. 26 Tɔ nɛn Bali a 'wɪ planan Izraɛl 'nɔn lɛ 'li bɛ, -a wei 'trɛ nyɔɔn. ɛn 'bɛ nɛn 'gɔɛ, e -tɔ 'e wei da. E 'nan:

«-A drɛdɪ -fɔ "nyian

'e 'pa -a -tɔ.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ,

'trɛ 'saza "cɛɛ maan nyɔɔnman dɪ,

an labli "paa "va "nyian.»

27 Bali -a 'vɪ 'nan, -a drɛdɪ -fɔ "nyian 'e 'pa -a -tɔ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a -kɔɔnman 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a -nan -nyaan tɔ nɛn Bali 'trɛ 'lee labli nyɔɔnman bɛ -a man. Bali 'wɪ zɪɛ -a dra 'nan -e fɛnun tɪglɪ nɛn wa'a 'kɔlaman nyɔɔndɪ -a dɪɛ, 'o 'fɔ -nan.

28 Bali -le mingɔnɛn trɛ nɛn fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -a nyɔɔndɪ -a dɪɛ, e ya -cɛɛ vɛ -a. -Yɛɛ "wɛan -kaa Bali muo "fɔ, ɛn -cɛɛ Bali 'sudɪ bɛ -kaa drɛ "le zɪɛ e "sɔa Bali lɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ! -Kaa 'yra -tɛ Bali lɔ -e -kaa drɛ, ɛn -kaa "klan Bali lɔ -e -kaa drɛ! 29 -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan:

«-Cɛɛ Bali bɛ e ya "le 'tɛ -dan nɛn

e fɛ srɛman bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ!»

13

'Wɪ "cɛn "nɛn min -a dra te e "sɔa Bali lɛ?

1 Te 'ka cin yɪdɪ "yi 'le 'tɔ 'ka Zozinɔn yei "dɪ! 2 Te 'wɪ 'gɔɛ -a -cin 'e 'san 'ka 'ji dɪ, minnun nɛn o bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka o 'kun 'ka 'pɛ "fli "a! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man bɛ, min -mienun nyinnannan "nɔn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wle, wa'a -tɔlɛ dɪ. 3 Minnun nɛn -pɔ 'kuin bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da "le 'nan 'ka 'bɔ nɛn -pɔ 'kuin. ɛn minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o da bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da "le 'nan 'ka da nɛn o cɪ 'tɛ 'panan.

4 Lumɔn 'lee -klɔnmɔn -le cin 'padɪ bɛ, 'ka 'sia 'wɪ -dan tɔ -a. Te -klɔnmɔn 'e nyin lɪ pee -sru "nyian dɪ, ɛn te lumɔn 'e nyin -kɔnnɛn pee -sru "nyian dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali tin -tɛa "minnun pɛɛnɔn nɛn o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te

wa'a o cin 'palé dié o da, én e tin -
tèa "min nan -wéénón 'lee min -sran
-wéénón da.

⁵ Te 'ka "lala yí "yi "bóu "dú! 'Pian
fénun nèn 'ka 'lò bé, 'e 'ka 'ci "nran,
kòó Bali -a 'vì 'e 'bò 'a 'nan:

«Mèin 'tòe 'e "tun "dì,

én ma'an 'pé 'sia 'i -sru "dì.»

⁶ 'Wí zíé -yee "wéan nèn e ya "le -kaa
"koe 'e 'kòn -kaa da -a vídì -a 'nan:

«Minsan 'bé "paa 'an 'va,

nyen 'ka 'an 'jí dì.

Blamin 'ka 'kólaman 'wí 'tò drédì -a
'mèn

-e 'yaan 'tè "klan -a dì.»

⁷ 'Ka 'lénón nèn o Bali -le 'wí 'paa
'ka 'jí 'e tédé bé, 'ka 'ci "nrón -wee 'wí
drédì da, én 'ka 'ci "nrón -wee -kadì
da! 'Cee yí -tèra Zozi da -jí bé, 'o dré
'cee 'wí -kòón "mannón 'a. ⁸ -A -cin
'e 'kòn 'ka 'jí 'nan, Zozi Crizi -tuwli
"nèn 'li bé, -nyren tian céegv yí -a, én
-yèé fo -nan 'li 'trilii.

⁹ -Yee "wéan te 'ka 'fli 'tòí -e 'ka
sòónla 'wí "paadí -tré -sru -e 'ka 'si -
si tíglì da dì! "Yí "nèn Bali -a dré 'cèé
bé -a da nèn 'ka 'ci "nrón -e 'ka 'kòn
'ka 'tòdí 'plèblé Bali -sru 'ta wòdí -jí. -
Blhé -miénun drédì min 'sròén 'a bé,
e ya 'e "tun. -Yèé "cèé min -tòá 'plèblé
Bali -sru 'ta wòdí -jí dì.

¹⁰ 'Sraga nèn Zozi 'a 'bó bé, -cèé
"nèn 'blé. 'Pian minnun nèn o Bali
-paan tian "le Bali -pannón 'a dra 'li
-tandan -jí bé -yee 'wí 'zú bé, wa'a
'kólaman -e "o "nèn 'blì dì.

¹¹ Fé nèn maan 'vì zíé, -yèé cì 'nan
lé -tòdò péénón man bé, Izraél 'nón -
taa -wee 'wí 'wli dì "nan fé -a. Bali -
pannón -a "sia -e 'o -tè. Bali -pannón
'tazan -a nyen "sia, -e 'e wla fénan
'saunzaun 'kpa -nan. Fé zíé -a -nan
nèn e nyen 'bò -séanla -e Bali 'e -wee
'wí 'wli dì fúí. 'Pian -wí 'bò nèn waa
-tè bé, o -kò -a 'tè 'blìlé 'fla -sru. ¹² 'Wí
zíé -yee "wéan nèn zì Zozi nyen "ta -
séanla -e 'e minnun dré 'saun Bali 'lé
bé, e -kú 'e yra yílé 'fla -sru. ¹³ -Kaa
'bò "nyian, -kaa -kú Zozi 'va 'fla -sru,
én -kaa 'wí "man -e -kaa yra yí -kaa
'vale waa 'e cin va. ¹⁴ -Kaa flá nèn
'tré 'gúé -a da bé, ya'a 'fo 'nan 'li 'trilii
dì, 'pian -kaa ya -a -wéenan 'nan 'fla

nèn e -fo -nan 'li 'trilii bé 'e dré -cèé
vé -a.

¹⁵ 'Wí nèn Zozi -a dré zíé, -yee
"wéan nèn e ya "le -kaa Bali 'tò -dan
vì tò péénón man! -Cee 'sraga nèn -
kaa bó Bali muo "fò vé -a bé, -nyren
zíé. ¹⁶ 'Pian te 'ka 'ci 'e 'san "yí "drédì
man dì! Én te 'ka 'ci 'e 'san 'padì -a
'ka cin va dì! 'Wí péénón zíé -a drédì
'sò Bali lé, 'cèé 'sraga bódì Bali lé nèn
"nyian zíé.

¹⁷ 'Ka "tròén "tò 'wí nèn 'ka 'lénón
-a vé 'cèé bé -yèé, én 'ka 'ta wòla "da!
-Wèé yíé -tòá 'ka 'va, én 'wí péénón
nèn waa dra bé waa 'sinan "paa Bali
lé. -Te ka o wei 'man én ka 'ta 'wòla
"da "bé, o -wee 'nyranman "paa ci
"nrándì -a. Kòó -te o 'nyranman 'pa
'wí 'nanmandì -a bé, e 'ka 'cèé 'wí "yí
"a "fo "dì.

¹⁸ 'Ka Bali trv 'ba 'kúé 'wí man!
Kòá -tòá 'nan 'kúé 'wulo -jí "nròndì
'ka tin téa 'kú da dì. Kòó 'wí péénón
'jí bé, kú -wééman 'nan 'kúé 'ta wv -
pé 'e 'kòn "yí. ¹⁹ Maan laabo 'ka 'lò
'nan, 'ka Bali trv 'ba 'mèn 'wí man,
'dú -e Bali 'e 'si 'lé 'sú -e 'an 'li 'an da
'ka 'va.

Yaa 'le 'sran o 'tò bvdì -a

²⁰ Bali 'bé -fòdí -tròó -nòán "min
lé. -Kaa san Zozi a -yee 'bla -sru
"pínzan -dan a, én Bali 'bò 'bé wluan
-kanón 'va. Bali -a nyen 'si én e
minnun pli 'a 'e man 'li "fo "le vé -
a. ²¹ Bali zíé 'e 'pa 'ka 'va, -e 'ka -kòla
'wí "yí péénón nèn e cì -a cì 'sò 'a bé,
-a drédì -a. Zozi Crizi 'e 'plèblé 'nòn
'cèé -e 'ka 'wúnun zíé -a dré. 'Tò -dan
'e 'kòn Zozi 'le vé -a 'li 'trilii! Amén!

²² 'An "bòí Zozinón, 'wúnun nèn
maan 'plá 'cèé bé, te 'ka -fòla 'ka
"tròén -sru "dì, kòó e 'ka 'wí "kaga "a
dì.

²³ Maan -nan sèé wo 'cèé 'nan, o 'si
-kaa "bòí Timote man. -Te e 'bòla 'an
'va 'gúé, -e 'kú 'lú 'ka 'ta -nanjén.

²⁴ 'An 'ka 'lénón péénón 'tò bó, én
an Zozinón 'tò bó. Zozinón nèn Itali
bé, o 'nan 'o 'ka 'tò bó.

²⁵ Bali -le "yí 'e 'kòn 'ka péénón 'va!

'Fluba nen Zaji -a cren -te

1 'An 'bɔ Zaji nen an Bali 'lee Min-san Zozi Crizi "sua bɛ, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te. Maan cren -te Bali -le minnun pɛɛnɔn nen 'o fuiladɪ "man 'trɛda bɛ, -wɛ. An 'ka 'tɔ bo.

E 'ka "le Zozizan 'e 'ci -fɔɔ "dɪ!

2 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn nen o bɔa 'ka man bɛ, 'ka yɪ 'cee ci "nran wɪ -a. 3 Kɔɔ te ka yɪ -tɛra Bali da bɛ, ka bɔala 'ji, -e 'e -pɔan 'sɔdɪ -nɔn 'cɛɛ. 4 'Ka yɪɛ 'trɔa "da, -e -pɔan 'sɔdɪ zɪɛ 'e 'kʊ 'kaa -trilii "le zɪ e cɪ Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. -E 'ka 'kɔn tɪglɪ, te 'ka drɛ wɪ a 'e 'sɔdɪ 'ji Bali 'lɛ.

5 'Pian -te min -tʊ a 'ka yei 'nan 'wɪ nen kɔ 'e drɛ ya'a tɔa dɪɛ, 'e laabʊ Bali 'lɔ. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan -yrɛ "le zɪ yaa laabʊ -yrɔ "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ ya'a min bo "va "dɪ, ɛn yaa -nɔan 'e 'tun. 6 'Pian min 'bɔ 'e yɪ -tɛra "da -e 'e laabʊ -yrɔ. Te 'e 'ci -fɔɔ "dɪ! Kɔɔ min nen 'e 'ci -fɔɔman bɛ, e ya "le "pɛzannen nen fulɔ 'ta -tɔa "man 'bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. 7 Maan ve 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn min zɪɛ -a -ji 'nan, 'e fɛ -tʊ ye Minsan 'lɔ "fo "dɪ. 8 Kɔɔ min nen 'e 'ci -fɔɔman bɛ, -a -wulo -ji wɪ 'ka -tʊwɪ "dɪ. ɛn -yee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, ya'a 'e yɪɛ 'tɔala 'wɪ 'tʊ da tɪglɪ -e 'e drɛ dɪ.

Seezan 'lee fɛzan -le 'wɪ

9 Min nen e ya seezan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a san ci 'e "nran 'nan, Bali 'e dra min -dan a. 10 'Pian min nen e ya fɛzan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a -cin 'e 'kɔn -a san ji 'nan, e 'ka min -dan a Bali 'lɛ "fo "dɪ. Kɔɔ e "sia 'e yɪfɛ -sru "le zɪ lu 'e -fui -tɛa, -e 'e 'sran bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 11 -Te yɪdɛ bii 'plɛblɛ bɛ, -e lu -fui 'e 'sran, te -yee fɛnyian -nyan. Zɪ fɛzan "sia 'e yɪfɛ da zɪɛ.

'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -taala 'kɔ!

12 Min nen 'wɪ 'wɪdɪ "cin -trɔa "ji ɛn ya'a drɛɛ dɪɛ, Bali -le -fɛa -a san man. Kɔɔ -te -a san 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn zɪɛ -trilii ɛn e 'bɔla -a -wulo planan "bɛ, 'belɪdɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. Minnun nen o Bali ye "yɪ "bɛ o -kopa nen zɪɛ.

13 Min nen 'wɪ 'wɪdɪ "cin -trɔa "ji "bɛ, te 'e 'pa Bali da dɪ! Kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪ "cin 'ka Bali ji dɪ, ɛn Bali 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "cin tɔala min ji dɪ. 14 'Pian blamin 'bɔ 'wulo -ji wɪ 'bɛ see "paa-man, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -cin -tɔ "ji. 15 -Te min sɔɔnla 'e 'wulo -ji "nrɔndɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a -sru "bɛ, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. ɛn -te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'trilii bɛ, -a 'le 'srannan "nen -kadɪ -a.

16 'An "bʊɪ Zozinɔn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. Te 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a "sia 'ka see "paa wɪ -a dɪ. 17 Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'yɪ 'lee 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn "sia Bali va lou. -Yɛɛ laji fɛnun pɛɛnɔn nen o "bia bɛ o drɛ. Fɛnun pɛɛnɔn zɪɛ 'o 'man limlan, 'pian Bali 'ka 'limlan 'li "fo "dɪ. 18 Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen, e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnun -a. Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nen e ya 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ, -a 'bɔ 'a nen e 'belɪdɪ 'nan -cɛɛ 'nan, -e -kaa kɔn 'e 'pɛ drɛvɛ flin -a.

'Ka "trɔɛn "tɔ Bali wei lɛ, -e 'ka 'ta wɔla "da!

19 'An "bʊɪ Zozinɔn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. 'Wɪ 'gʊɛ -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Ka "trɔɛn 'e 'wɪ man! Te 'ka 'lɛbo 'e 'fɔ 'e 'flin -e 'e 'wɪ dɪ! ɛn te 'bli 'e 'fɔ 'ka 'ji tada dɪ! 20 Kɔɔ -te 'bli 'fɔ min ji bɛ, ya'a Bali ci 'sɔ wɪnun dra "fo "dɪ! 21 -Yee "wɛan nen 'ka 'wɪ pɛɛnɔn nen e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a 'tʊɪ, 'lee 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn, -e 'ka 'wɪ Bali wei nen waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a man, -e 'e -kɔla 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji -le "wɛan.

22 Te 'ka 'fli sɛɛ wɔ 'nan ka ya Bali wei mannan dɪ! 'Pian -te kaa 'man bɛ, 'ka 'ta wɔla "da! 23 -Yɛɛ cɪ 'nan, min nen 'e "trɔɛn -tɔa Bali wei lɛ, te ya'a 'ta 'wo "da "dɪɛ, yaa dra "le 'nan min -tʊ 'bɛ 'e 'fli -nanjɛɛn -niannun 'ji, ɛn 'e 'fli -tɔ klɔ 'yɪ. 24 Zɪ e cɛɛn "man ɛn e -kʊ bɛ, 'nun tɔɔn -a -tɔ klɔ 'san 'e 'fli ji. 25 'Pian bii nen 'i yɪɛ -trɔa Bali wei tɪglɪ nen e min "sia 'wɪ

'wliḍi 'le nɔanba -ji bɛ -a da bɛ, Bali -fɛa ve 'i man. Kɔɔ 'i "trɔɛn "tɔ -yrɛ, ɛn i kɔala "man, ɛn -a -cin 'ka 'sanlɛ 'i 'ji dɪ, 'pian i 'ta 'wula "da.

²⁶ Min nɛn e 'nan e ya Bali -sru, te ya'a 'kɔlaman 'e wei 'kundi -a dɪɛ, te e ya 'e 'fli sɛɛ wɔnan. Te -yee 'ta wɔḍɪ Bali -sru "bɛ -a -ci "ka "dɪ. ²⁷ 'Pian -kaa "tɪ Bali bɔḍɪ tɪglɪ nɛn 'nan, blamin 'e yiɛ 'tɔ "tɪ 'lee "bɔ "ka "da "nɛnnun 'lee -calenun va 'wee yra yɪḍi -ji. ɛn "nyian 'nan blamin 'e 'fli 'kun -e 'e vɪlɛ 'e 'wɪ 'wliḍɪ "tɔwli "drɛ dɪ.

2

Te 'ka min bɔ 'va dɪ!

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, kaa nɛn ka yi -tera mingɔnnɛn -kaa san Zozɪ Crizɪ da bɛ, te 'ka min bɔ "va "dɪ. ² 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da. Fɛzan -tɔ wla 'cee cin yɪ 'kuin 'e 'pɛ 'wɛɛ man le -siga, ɛn 'e 'ta le sɔ fɛnyian -a. Seezan -tɔ wla "nyian 'cee cin yɪ 'kɔn 'lein zɪɛ -a -ji, te sɔ "cɛɛndɪ a "da. ³ Min nɛn 'e 'ta le sɔ fɛnyian -a bɛ, kaa -nanjɛn, ɛn 'ka 'nyrannan fɛnyian -nɔn -yrɛ. 'Pian kaa 'vɪ seezan "le "lɛ 'nan: «Bii 'gɔ, "i "tɔ wɔ lou, ɛn -te i ya "va "bɛ, 'i 'nyran 'mɛn pɛin "srɔn "tra.» ⁴ 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya min bɔḍɪ "va "wliḍɪ "a.

⁵ 'An "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka ye "yi 'kpa. 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yrɛ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nɛn o ci seenɔn 'a 'trɛ 'gɔvɛ -a da bɛ, Bali o 'si "va 'nan, -e 'e o drɛ fɛnɔn 'a 'wee yi -teradɪ 'e da man, -e 'o 'kɔ 'yee mingɔnnɛn trɛ nɛn yaa 'pla minnun nɛn waa ye "yi "bɛ, -wɛɛ "bɛ -a da. ⁶ 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka'a seenɔn 'siala min -a dɪ, fɛnɔn nɛn ka o ye "yi. -Mɛ "le "wɛɛn nɛn kaa dra zɪ? Fɛnɔn 'bɛ 'te "paa 'ka da, ɛn -wɛɛ -ko 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da. ⁷ ɛn -wɛɛ 'tɔ "srɔnman 'tɔ fɛnyian nɛn Zozɪ Crizɪ 'tɔ a bɛ -a man.

⁸ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -yee -pei -tɔ wɪ -dan tɔ -a. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «'I bɔɛzan -tɔ yɪ "yi "le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

-Te 'wɪ zɪɛ -a drɛnan nɛn ka ci bɛ, te ka 'wɪ "yi drɛ. ⁹ 'Pian -te ka min 'bɔ "va "bɛ, te ka 'wɪ 'wliḍɪ drɛ. ɛn te Bali -le -pei zɪɛ e tin -tɛa 'ka da Bali 'lɛ. ¹⁰ Kɔɔ -te min Bali -le -pei -tɔwli "cɛ srɛ bɛ, te yaa pɛɛnɔn srɛ "fo.

¹¹ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wɛɛ "dɪ, ɛn te 'e min -sran -wɛɛ "dɪ!»

ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«Te blamin 'e drɛ min -tezan -a dɪ!»
-Te min 'ka min nan -wɛɛɛ dɪ, 'pian ɛn e drɛ min -tezan -a bɛ, te ya'a 'ta wɔlɛa Bali wei da "fo "dɪ.

¹² -Yee "wɛɛn maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'ka "ta "we, ɛn 'ka "ta 'wɪ dra bɛ, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali wei nɛn e min "sia 'wɪ 'wliḍɪ "le nɔanba -ji bɛ, e 'cee tin "baa. ¹³ Kɔɔ yi nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, min nɛn ya'a 'e bɔɛnun nyrinda 'silɛ dɪɛ, Bali 'ka -a san nyrinda sia dɪ. 'Pian min nɛn 'e bɔɛnun nyrinda 'si bɛ, te "klan 'e 'kɔn -a san -ji dɪ.

Yi -teradɪ Bali da 'lee min drɛ wɪ

¹⁴ 'An "bɔɪ Zozinɔn, -te min -a 'vɪ 'nan, an yi -tɛala Bali da, te ya'a kɔɔnman 'e drɛ wɪ -a dɪɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? -Yee yi -teradɪ Bali da zɪɛ, ya'a sia 'wɪ 'ji "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da. 'Ka "bɔɪ Zozian 'tɔ a 'ka 'va, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ, 'ka "blu Zozian 'tɔ a 'ka 'va, -a ta sɔ "ka "dɪ, ɛn -a -blɪfɛ "ka "dɪ. ¹⁶ ɛn kaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kɔ ya yi pee nyan. I -fɔ -trɔɔ. Bali 'e fɛ nɛn yia -wɛɛman bɛ -a -nɔn 'yie.» 'Pian fɛ nɛn 'e klɪ "man "bɛ, ka'a -nɔnlɛ -yrɛ "dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, -a -ci "ka "fo "dɪ. ¹⁷ -A -tɔwli "nɛn "nyian yi -teradɪ Bali da -a. Min nɛn e yi -tɛala Bali da, ɛn ya'a kɔɔnman 'e drɛ wunun -a dɪɛ, min zɪɛ -yee yi -teradɪ Bali da -ci "ka "fo "dɪ.

¹⁸ ɛn "nyian bɛ, -te min -a 'vɪ 'mɛn 'nan: «Min -tɔ yi -tɛala Bali da, ɛn min pee "e "yi "dra minnun lɛ.»

Tɔɔn maan laabo min zɪɛ -yrɔ 'nan, 'i 'yie yi -teradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman o drɛ wɪ -a dɪɛ, -a -ci -kɔɔn 'mɛn! -E 'an 'mɛn yi -teradɪ Bali da -ci -kɔɔn 'yie 'an drɛ wɪ -a. ¹⁹ I yi -tɛala "da 'nan Bali a -tɔwli

"ce. 'Wɪ 'kpa nɛn. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, -yɔ -wɪdɪnɪn "o yi -tɛala "nyian "da zɪ, ɛn o "kɫanman -yrɔ.

20 -Blɔzan, i ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'yie 'nan, yi -tɛradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman 'o drɛ wɪ -a dɪɛ, -a -ci "ka "dɔv? 21 -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -kaa tra Abraam 'sia min tɪglɪ 'a? -A drɛ wɪ man nɛn. Kɔɔ Abraam wɪ "man, ɛn e 'e 'pɪ Izak 'si, yaa -nɔn Bali lɛ 'sraga bɔvɛ -a Bali -pan "dave da. 22 Yia 'yi? -A drɛ wɪ 'lee -yee yi -tɛradɪ Bali da drɛ 'tɔwli. ɛn -yee yi -tɛradɪ Bali da 'e 'lɛ sɔɔ -a drɛ wɪ man. 23 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yee "wɛan e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yi -tera Bali wei da, ɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'yee yi -tɛradɪ 'e da man.»

Bali -a laabɔ 'e bee. 24 -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e drɛ wɪ 'lee 'yee yi -tɛradɪ 'e da man, 'pian ya'a siala min tɪglɪ 'a 'yee yi -tɛradɪ Bali da 'saza "cɛ "man dɪ.

25 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ drɛ "nyian -kɔnnɛn -wɛɛzan nɛn waa laabo Rab bɛ -yee vɛ -a. Bali -a "sia lɪmɔn tɪglɪ 'a 'e drɛ wɪ man. Kɔɔ minnɪn nɛn Zozue o 'pa 'sia bɛ, e 'pa 'o 'va, ɛn e -si -tɔ kɔɔn -wɪɛ 'nan 'o 'tɛ -ji "da.

26 Kaa -tɔa 'nan -te 'flɪndɪ -nyan min lɔ bɛ, te e -ka. -A -tɔwli "nɛn "nyian yi -tɛradɪ Bali da -le vɛ -a. Yi -tɛradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman 'o drɛ wɪ -a dɪɛ, te e ya 'e 'kadɪ.

3

Min nɛn 'le 'wɪ

1 'An "bɔvɪ Zozɪnɔn, te 'ka vɪnan 'ka pɛɛnɔn 'e drɛ Bali wei "paanɔn 'a dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan, 'kɔ Bali wei "paanɔn bɛ, Bali 'kɔvɛ 'wɪ tin "baa 'plɛblɛ 'e "mlɪan min pɛnɪn -le vɛ da. 2 -Kaa pɛɛnɔn -pɛ "saanman 'wɪ 'wɪdɪ 'va 'wɪ "kaga "ji. -Te min 'lewei 'ka "saanɛ -tɔwli 'wɪ 'wɪdɪ 'va dɪɛ, te min nɛn -a drɛ wɪ a 'e 'lɛ sɔɔdɪ bɛ, -nyɛn. Te e -kɔlaman 'e 'fli 'kɪndɪ -a "fo.

3 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da. -Kaa -bulalɛ wɪɛ wo -sɔnɪn 'le, 'nan -e 'o -kaa wei man, -e -kaa -kɔla "o pladɪ

-a. 4 ɛn "nyian bɛ, 'ka 'ci "nrɔn -klɔ -dandannɪn da. -Te -klɔ a -dan 'kɔ ɔɔ, -a -trɔa "vɛ -si yra a "wɛnnɔn. -Te fulɔ 'plɛblɛ a 'ta 'tɔnan "man "bɛ, -a -trɔa "vɛ -si yra "wɛnnɛn zɪɛ -yɛɛ -maan -e -a -fɔzan 'e -trɔa -si yra. 5 -A -tɔwli "nɛn "nyian min nɛn 'le vɛ -a. E ya min man mɛnnɪn va "wɛnnɔn, 'pian -yɛɛ -maan -e 'wɪ -dan 'e 'fɔla.

ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn plɔ -dan nɛn 'tɛ "wɛnnɛn -fɔala 'ji bɛ -a da. 6 Min nɛn a 'le 'tɛ 'le 'wɪ 'zɔ. -A da nɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn cɪ. E ya -kaa man mɛnnɪn va, ɛn -yɛɛ -kaa munmuan "tri -tɔa. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'sia yi nɛn o min -yaa "da "trɪlɪɪ, -e -a -ka yi 'e bɔ bɛ, -a nɛn 'bɛ 'tɛ wo -yee 'trɛda va. 'Tɛ zɪɛ Satan -va nɛn e "sia.

7 Min -kɔlaman -e 'e luji wi pɛɛnɔn, 'lee "lomannɪn, 'lee pɔnɛnnɪn, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn o 'ta wɔla 'o 'kɔlɛnɛn "bɛ, o 'lɛbɔ. 8 'Pian min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'e nɛn pladɪ -a "fo "dɪ. Fɛ -wɪdɪ "nɛn, ya'a 'tɔa 'e "pa 'ji flɪ dɪɛ, -nyɛn. E ya 'e fadɪ min -tɛ 'yile -a.

9 Nɛn zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn -kaa Min -san nɛn e cɪ -kaa "tɪ "a bɛ, -a 'tɔ bɔa. ɛn -a 'bɔ 'a nɛn -kaa wei "paala blamin nɛn Bali -a drɛ "le 'yee 'wɪ 'zɔ bɛ, -a man. 10 Min 'le 'a nɛn min -fɛa ve min man. ɛn min 'le 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn min 'e wei "paala min man. 'An beenɪn, te 'cɛɛ vɛ 'e 'kɔn zɪɛ dɪ! 11 Fɛnan nɛn 'yi bɔala bɛ, 'e drɛ 'cɛɛ 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! 'Yɪ 'nɔnnɔn 'lee 'yi nyranɪn 'ka 'bɔala fɛ -tɔwli zɪɛ -a -nan 'e cin -a dɪ. 12 ɛn "nyian bɛ, -lomɪn yɪba 'ka 'baa -voga -a dɪ, ɛn -mango yɪba 'ka 'baa -lomɪn -a dɪ. ɛn 'yi 'wɛwɛa 'lee 'yi 'nɔnnɔn 'ka bɔala 'yi bɔalanɪn 'tɔwli "nan dɪ.

Laji 'wɪ 'tɔdɪ

13 -Te min -tɔ a 'ka yei, te 'wɪ pɛɛnɔn 'cin a "ji, ɛn e 'wɪ -tɔa "bɛ, 'e -kɔɔn 'yee -kɔndɪ 'yi 'lee 'e drɛ wɪnɪn tɪglɪ 'a. 14 'Pian -te man bɔdɪ -nɔnnɔn -cin a 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'fli -kɔɔn 'cɛɛ 'wɪ 'tɔdɪ -a "fo "dɪ. ɛn -te

bɔɛ "bɪdɪ -cin a 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'fli -kɔɔn 'cee 'wɪ 'tɔdɪ -a "fo "dɪ. Kɔɔ -te 'ka 'fli -kɔɔn 'nan ka ya 'wɪ 'tɔnɔn 'a bɛ, te ka 'wɪ -sɛan. ¹⁵ 'Wɪ 'tɔdɪ zɪɛ, Bali "cɛɛ 'bɛ -nɔɔn "dɪ. E "sia 'trɛda 'gɔ, ɛn min 'bɔ -wulo -ji nɛn e -tɔala. Satan -va nɛn e "sia. ¹⁶ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te man bɔdɪ a fɛnan, ɛn bɔɛ "bɪdɪ a fɛnan bɛ, fɛ zɪɛ -a -nan 'ka flu "fo "dɪ. 'Wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn a -nan.

¹⁷ 'Pian 'wɪ 'tɔdɪ nɛn e "sia Bali va bɛ, e ya 'wɪ 'tɔdɪ tɪglɪ 'a. E min dra min -trɔɔ -a, ɛn e min dra min ci "yizan 'a. Min zɪɛ e min wei maan, min nyrinda -sɛan "da, ɛn e "yi "dra min lɛ. Ya'a min bo "va "dɪ, ɛn ya'a 'wɪ 'dra -dawli a dɪ. ¹⁸ Minnun nɛn waa -wɛɛman -trɔɔ 'nan minnun yei 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, -a 'le 'srannan "bɛ 'wɪ "yi "drɛdɪ nun 'bɛ -taa "bɔlɛa.

4

'Ka Satan 'tɔ -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru!

¹ -Kulinun a 'ka yei, ɛn 'wɪ 'bɪdɪnun a 'ka yei. Nyin zia nɛn 'winun zɪɛ -a pou 'si? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'bɔ 'wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪnun nɛn ka 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ -maan 'winun a 'ka yei. ² Ka ya "vale fɛ -tɔ 'e drɛ 'cee vɛ -a, 'pian -te ka'a ye dɪɛ, te ka 'nandɪ 'sia min man "le 'ka -tɛ. ɛn ka ya "vale 'nan 'ka bɔɛzan -tɔ -lɔ fɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a, 'pian -te ka'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪɛ, te -kulinun 'lee 'wɪ 'bɪdɪnun wla 'ka yei. Fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ ka'a ye dɪ, ka'a laabo Bali lɔ dɪ -le "wɛan. ³ ɛn -te kaa laabɔ Bali lɔ bɛ, ya'a nɔɔn 'cɛɛ dɪ, kɔɔ -a laabɔ "manwɪ a -wɪdɪ. Kaa laabo 'nan, -e 'ka 'fli ci 'sɔ winun drɛ -a.

⁴ Ka "we "flivli Bali man "le lɪmɔn nɛn e 'si 'e 'sran wɪ, ɛn e -kɔ -kɔnnɛn pee -va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Trɛda fɛnun yɪdɪ "yi "bɛ, e ya Bali 'nan man wɪ -a. Ka'a -ci tɔa dɔv? Min oo min nɛn e 'trɛda fɛnun pɛɛnɔn ye "yi "bɛ, 'e 'fli dra Bali 'nanmanzan 'a. ⁵ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, Bali -a ye "yi, ɛn e man bo "da!»

Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ "tun "a dɪ! ⁶ 'Pian "yi "nɛn Bali -a dra -cɛɛ bɛ e "mlianla "da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nɛn o 'fli dra -dandan bɛ Bali 'ka o ye "yi "dɪ.

'Pian e "yi "dra minnun nɛn

wa'a 'o 'fli kɔɔnman dɪɛ -wɪɛ.»

⁷ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'wɪ "man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru! Te 'ka tɔa Satan lɛ dɪ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'e 'si 'ka man -kɔɔbli! ⁸ 'Ka -pli Bali man, -e 'e -pli 'ka man! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru! Kaa nɛn 'ka 'ci -fɔɔman Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, 'ka 'ci 'si 'fɪdaa -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru. ⁹ 'Wɪ 'wɪdɪnun nɛn kaa dra bɛ, -a 'wɪ 'e 'nan 'ka man! 'O 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ! 'Ka 'wɔ! 'Ka 'cee 'shɛ 'bɪdɪ lɪla "da -wɔdɪ -a! 'Ka 'cee 'ci "nrandɪ lɪla "da -trundɪ -a! ¹⁰ 'Ka 'fli drɛ "wɛnnɔn Bali 'lɛ, -e 'e 'ka drɛ -dan!

Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ!

¹¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka 'wɪ 'ka cin man -wɪdɪ "dɪ! Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'e "bɔɪ -tɔ man, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ yaa 'tɔ 'tɛ bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man, ɛn e tin -tɛ "da. -Yɛɛ cɪ 'nan, -te i 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man bɛ, te yi'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ, 'pian te i drɛ, te yi'a -a man tin 'bazan 'a. ¹² Bali -tɔwɪ 'bɛ -pei -tɔ minnun lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ -a ta tin 'bazan a. -A -tɔwɪ 'bɛ -kɔlaman min 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji, 'lee min -tɛdɪ -a. 'I 'fli "sɪala 'kɔ, ɛn i "we 'i bɔɛnun man zɪɛ.

Fɛnɔn, te 'ka 'fli 'sia -dan dɪ!

¹³ Kaa nɛn kaa ve 'nan: «Cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a kɔ -kɔ 'fla 'gɔɛ -a da, kɔ lɛ -tɔ -tɛa "nan nun, kɔ 'flɛ -taan -e 'kɔ "lala 'yɪ bɛ, 'ka drɛ "yi! ¹⁴ Ka'a "trɛ wɪ tɔa dɪ. Ka ya "le "lolu -koei "wɛnnɛn nɛn e -tɔala -voo, -e 'e 'si 'nan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. 'Ka vɪ 'nan: «-Te Minsan wɪ "man 'nan 'belɪdɪ 'bɔ 'kɔ man bɛ, kɔ fɛ 'gɔ 'lee fɛ 'gɔɛ -a dra.» ¹⁶ 'Pian ka'a 'wɪ zɪɛ 'bɛ 've dɪ. 'Ka 'fli "sɪala -dan, ɛn 'ka 'fli -kɔɔnman. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya -wɪdɪ.

¹⁷ Maan ve 'cee 'nan, min oo min nen e 'wɪ 'yi 'nen kɔ 'e drɛ bɛ -a -tɔa, en ya'a drɛlɛ dɪɛ, te e 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ.

5

Fɛnɔn, 'ka drɛ 'yi, 'tɔgɔ 'wɪ 'e bɔ 'ka man!

¹ Fɛnɔn, an 'wɪ 'paala 'cee 'nan, 'ka wu 'sia 'plɛblɛ, 'wɪ 'nɔnnɔan nen e -taa 'bɔlɛ 'ka man bɛ -yee 'wɛan.

² Tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'ka yɪfɛnun srɛman, en fadrɔnɛn 'cee sɔnun -ble. ³ -Jeza -fɔa 'cee -sɪga 'lee 'cee 'lalanun man. -Jeza zɪɛ -yɛɛ 'ka man wɪ -tɔa lou -e 'e 'ka kɔlɛbɔ "bli 'le 'tɛ 'zɔ. 'Treda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko 'ka yɪfɛnun tredɪ -a "kaga.

⁴ Minnun nen o 'nyranman 'pa 'cee fei en ka'a o -pan wɔlɛ dɪɛ, 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -wee -paandɪ man.

⁵ En 'nyian bɛ fɛ -tɔ 'ka 'klɪlɛ 'ka man dɪ, 'ka 'ci 'sɔ winun pɛɛnɔn drɛ 'treda. 'Treda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko fɛnun -blɪdɪ -a, en ka -ko bɔadɪ -a "le -sru nen o cɪ -a 'lɛ bɔnan 'nan -e 'o -blɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ En 'nyian bɛ minnun nen wa'a 'wɪ 'tɔ drɛlɛ dɪɛ, ka 'wɪ 'pa o da, en ka o tɛɛ. Wa'a 'wɪ 'tɔ vɪlɛ dɪ.

'Ka -pɔan 'e 'sɔ!

⁷ An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'trilii, -e Minsan -ta tɔ 'e bɔ. 'Ka 'ci "nrɔn fei 'pazan nen e 'yee fɛ 'wɪlɛ -fɔa 'trɛ 'jɪ bɛ -a da. Yaa man -pɛan -pɔan 'sɔdɪ -a -trilii, -e laa 'e 'fɛn "man, -e -a -tɛ tɔ 'e bɔ. ⁸ 'Ka 'bɔ "nyian, "cee -pɔan 'e 'sɔ zɪɛ! 'Ka -pɔan 'kun, kɔɔ Minsan -tadɪ 'bɔ 'kogo.

⁹ An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka cin man wɪ 'pa dɪ, "tɔgɔ Bali 'e tin -tɛ 'ka da! Min nen 'e tin -tɛa "min da bɛ, e 'bɔ 'kogo. ¹⁰ Minnun nen o Bali 'lewei 'vɪ Minsan 'tɔ da bɛ, o -pɔan 'sɔ 'wee yra yɪdɪ -jɪ. 'Ka 'ci "nrɔn o da, -e 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a. ¹¹ Minnun nen o -pɔan 'sɔ yra yɪdɪ -jɪ bɛ, kɔa ve o man 'nan 'wee 'wɪ a "yi. Ka Zob -le -pɔan 'sɔdɪ 'wɪ 'man. En fɛ nen Bali -a -nɔn -yɛɛ -a 'le 'srannan "bɛ, kaa -tɔa. Maan ve 'cee 'nan,

Minsan ci a "yi, en min nyrinda -sɛan "da.

¹² An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka 'wɪ 'tɔ -jɪ -pɛ wluan dɪ! Te 'ka 'pɛ wluan labli man dɪ, en te 'ka 'pɛ wluan 'trɛ man dɪ, en te 'ka 'pɛ wluan 'nyian fɛ pee man dɪ! 'Pian 'wɪ tɪglɪ nen 'ka vɪ! -Te 'wɪ a 'wɪ 'kpa -a bɛ, 'ka vɪ -inyan! En -te 'wɪ a 'wɪlɔ 'a bɛ, 'ka vɪ -ceje! "Tɔgɔ yi nen Bali tin -tɛa 'tredanɔn da bɛ, 'e vɪlɛ 'e 'ka 'tɔɪ 'e "tun "dɪ.

'Ka Bali trɔ 'ba!

¹³ -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan e ya 'e yra ynan bɛ, 'e Bali trɔ 'ba! -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a ci "nranman bɛ, 'e Bali 'tɔ 'bɔ "dre 'fɔ! ¹⁴ -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a man "yaaman bɛ, 'e -leglizinɔn ceje laabɔ, -e 'o Bali trɔ 'ba -yɛɛ, te o 'nyrɔn -sɛan -a -win -jɪ Minsan 'tɔ da. ¹⁵ -Wee Bali trɔ 'badɪ nen waa dra yi -tɛradɪ Bali da -a bɛ, e man "yaazan zɪɛ -a "belia, en Minsan -a wuanla. -Te 'wɪ 'wɪlɪdɪ "nen yaa drɛ bɛ, Bali -a fuiman.

¹⁶ -Yee "wɛan nen 'ka 'cee 'wɪ 'wɪlɪdɪ "vɪ 'ka cin lɛ 'vaa -e 'ka Bali trɔ 'ba 'ka cin lɛ, 'dɔ -e 'ka 'beli. Kɔɔ -te min a tɪglɪ Bali 'lɛ bɛ, -yee Bali trɔ 'badɪ 'e 'bli pɛɛnɔn 'a bɛ, -a 'lɛ a "man.

¹⁷ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nen Bali 'lewei vizan -tɔ -a drɛ 'li bɛ -a da. Bali 'lewei vizan zɪɛ waa laabo Eli, en e ya blamin -a "le -cee 'wɪ 'zɔ. E Bali trɔ 'ba 'e 'bli pɛɛnɔn 'a 'nan, te laa 'e 'fɛn dɪ. En 'wɪ 'kpa, laa 'ka 'fɛnlɛ 'treda dɪ. Yaa drɛ lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdɔ. ¹⁸ "Bɛ -sru en e Bali trɔ 'ba "nyian, tɔɔn laa 'fɛn, en fɛ pɛɛnɔn bɔdɪ 'sia.

¹⁹ An "bɔɪ Zozinɔn, -te min -tɔ a 'ka yei, en e 'si 'wɪ tɪglɪ man -kɔɔbli bɛ, 'ka drɛ -e 'e sɔɔnla "nyian 'wɪ tɪglɪ zɪɛ -a -sru. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, min oo min nen yaa drɛ en e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛzan 'si 'si 'wɪlɪdɪ "da en yaa sɔɔnla 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, -yɛɛ -maan en Bali 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪ -a -nɔn min zɪɛ -yɛɛ, kɔɔ Bali -yee 'wɪ 'wɪlɪdɪ pɛɛnɔn fui.

'Fluba tɛdɛ nɛn Pieri -a crɛn -tɛ

¹ An 'bɔ Pieri nɛn Zozi Crizi 'an 'pa 'sia bɛ, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Zozi nɛn o -nyɛanla Pɔnt 'lɛglɔn 'ji, 'lee Galatɪ 'lɛglɔn 'ji, 'lee Kapadɔs 'lɛglɔn 'ji, 'lee Azi 'lɛglɔn 'ji, 'lee Bitini 'lɛglɔn 'ji bɛ, maan crɛn -tɛ -wlɛ. Bali 'ka 'si 'va 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee vɛ -a. Ka ya -pɛn -a 'trɛ 'gʊɛ -a da, ɛn ka ya minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ o yei. ² -Kaa "tɪ Bali 'ka 'si 'va 'li 'e 'cɛn. -Yee lei 'saun 'bɛ 'ka drɛ -yee vɛ -a, 'nan -e 'ka 'ta wɔla Zozi Crizi wei da, -e -a nyɛn nɛn e -sran bɛ 'e 'ka drɛ 'saun Bali 'le.

Maan laabo Bali 'lɔ 'nan 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ tɔ pɛɛnɔn man 'e 'ciɪladɪ "da.

'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali -a -nɔn -cɛɛ

³ -Kaa Bali 'tɔ 'bɔ! -Yee ci -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a. E -kaa nyrinda 'si, ɛn e -kaa drɛ min -trɛ -a. Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va, -yee "wɛan -kaa 'bli 'e 'kɔn "da 'nan -kaa wuanla -kanɔn 'va "nyian. ⁴ ɛn -zia nɛn Bali -a paala 'yee 'nɛnnun -le vɛ -a bɛ, yaa -nɔn -cɛɛ. -Zia zɪɛ ya'a 'sreman 'li "fo "dɪ, ya'a "tri tɔa dɪ, ɛn -yee fɛnyian 'ka 'nyaan dɪ. Yaa 'pla 'cee vɛ -a laji. ⁵ Ka yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan Bali 'e yɪɛ -tɔa 'ka 'va, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. 'Cee 'sɪdɪ 'wɪ 'ji zɪɛ -a ta bɔala yi -fɔla "da "ji.

⁶ 'Wɪnun zɪɛ -yɛɛ -maan 'lɔɔ ci "nran a 'ka 'lɔ. -Te 'wɪ 'tɔndɔn 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn a bɔnan 'ka man tɔ "wɛnnɛn 'a, te 'ka yra ye -yrɔ oɔ, ci "nran a 'ka 'lɔ. ⁷ 'Wɪnun 'bɔ nɛn o bɔa 'ka man zɪɛ bɛ, -wɛɛ 'cee yi -tɛradɪ Bali da -kɔɔnman. 'Ka 'ci "nran -sɪga da, e ya fɛ -tɔ nɛn ya'a 'fo 'trilii dɪɛ -a, 'pian o -yee 'kpa -nanjɛan 'te 'a. ɛn 'cee yi -tɛradɪ Bali da -ji bɛ, 'wɪnun 'plɛblɛ bɔa 'ka man, -a -tɔwli "nɛn "nyian zɪɛ, 'pian 'cee yi -tɛradɪ Bali da 'le 'kpa "mlian -sɪga da. -Te ka yi -tɛra Bali da 'nan

'ka 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪɛ, tɔ nɛn Zozi Crizi -taa "man "bɛ, Bali 'ka 'tɔ "yi 've, e 'ka 'tɔ bɔa, ɛn e 'ka yra 'fuɔ -fɔa. ⁸ Ka'a tian Zozi yɪɛ -tɔ dɪ, 'pian kaa ye "yi. ɛn ka'a Zozi 'bɔ 'ye dɪ, 'pian ka yi -tɛala "da. -Yee "wɛan ci "nrandɪ -dan a 'ka 'lɔ. Ci "nrandɪ zɪɛ e -ciala "da "bɔbɔ "le "wɛan min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'e 'le dɪ. ⁹ Ci "nrandɪ zɪɛ e ya 'ka 'lɔ, kɔɔ 'cee yi -tɛradɪ Bali da 'le 'srannan "bɛ kaa -tɔa. -Nyɛn 'nan, ka ya 'ka 'sɪdɪ 'wɪ 'ji.

¹⁰ Zɪ e dra 'lɔɔ -e Bali 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, 'li bɛ Bali 'lewei vɪnɔn -a man wɛɛ 'nan "o -tɔa, ɛn o -yee 'wɪ 'vɪ minnun lɛ 'e 'cɛn 'a, 'nan "yi zɪɛ e ya 'cee vɛ -a. ¹¹ ɛn zɪ Crizi -taa 'e yra yɪɛ bɛ, 'lee 'tɔ -dan nɛn Bali -a -nɔn -yrɛ "bɛ -sru "bɛ, Crizi lei nɛn o da bɛ, -yɛɛ 'vɪ -wlɛ 'e 'cɛn 'a. Tɔ nɛn 'wɪnun zɪɛ o dra "man "bɛ, ɛn zɪ 'wɪnun 'bɔ -taa "drɛlɛ bɛ, Bali 'lewei vɪnɔn -a -ci laabɔ. ¹² ɛn Bali -a -ci 'si -wlɛ 'nan, 'wɪnun zɪɛ ya'a dra o tɔ va dɪ, 'pian 'ka 'bɔ nɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka tɔ va nɛn e dra. 'Wɪ zɪɛ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn minnun -a 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -nyɛn. Bali lei 'saun nɛn Bali -ta -a bɛ, -yɛɛ 'wɪ zɪɛ -a 'pa o 'le. Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn laji nun bɛ, o ya "va 'nan "o 'wɪ zɪɛ -a -tɔa.

'Ta wɔ -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ

¹³ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ 'cɛɛ bɛ, -yee "wɛan 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ, ɛn 'ka 'fli 'kun! "Yɪ "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ 'cɛɛ tɔ nɛn Zozi Crizi -taa "man "bɛ, -a da nɛn 'cee ci "nrandɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn! ¹⁴ 'Ka 'ta wɔla Bali wei da tɔ pɛɛnɔn man! 'Ka 'bɔ ci 'sɔ wɪnun nɛn o 'ka "paala 'li 'e tɛdɛ, te ka'a tian Bali tɔa dɪɛ, te 'ka 'fli 'tɔɪ "nyian -wlɔ "dɪ! ¹⁵ Bali 'bɔ nɛn e 'ka laabɔ bɛ e ya 'saun. -Yee "wɛan 'ka drɛ wɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'saun, ɛn ka -kɔɔn 'nan, ka ya -yee vɛ -a. ¹⁶ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Bali "e 'nan,

'an 'bɔ Bali an ya 'saun,
-yee "wɛan 'ka 'kɔn 'saun!»

¹⁷ 'Cee Bali tru 'badɪ -ji bɛ, ka Bali laabo «'an "tɪ», ɛn Bali -tɔwli zɪɛ ya'a

min bo "va "di. E min -tu -le 'wɪ tin
"baa "le zɪ e 'ta 'wɒ bɛ -a yra man. -
Yee "wɛan 'cee tɒ nɛn e -fɒ -e 'ka drɛ
'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, 'ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ
pɛɛnɔn 'a 'nan, 'ka "klanman Bali lɔ.

18 Fɛ nɛn Bali -a 'si, ɛn e 'ka 'ta
pan 'wɒ 'a, 'nan -e 'ka 'si 'ka tranun
drɛnan wɪ -sru "bɛ, kaa -tɔa. Fɛ nɛn
e sɾɛman "le -siga 'lee "lala -zɒ bɛ,
-njɛɛ yaa 'si di. 19 'Pian Crizi nyɛn
nɛn e 'mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a 'bɔ
a nɛn e 'ka 'ta pan 'wɒ. Crizi -ka
"le 'nan 'sraga bɒ 'bla fɛnyian nɛn
'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "diɛ -yee 'wɪ 'zɒ.
20 Tɒ nɛn te Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ
diɛ, e Crizi 'si "va 'wɪ zɪɛ -a drɛvɛ -a,
ɛn yaa 'pla tɒ -nyranman nɛn ka cɪ
'ji 'gʊɛ -a -ji, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji.
21 Crizi 'bɔ 'bɛ -maan, ɛn ka yi -tɛra
Bali da. Bali -a wluan -kanɔn 'va, ɛn
e 'tɔ -dan -nan -yrɛ 'nan, -e 'ka yi -
tɛra Bali da, -e 'ka 'bli 'e 'kɔn Bali lɛ.

22 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn
nɛn kaa 'man bɛ, -a da ta wɒdɪ -a drɛ
ɛn 'ka 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, 'nan -e
'ka 'ka "bɒɪ 'lee 'ka "blu Zoziɔn yi
'yi, te -a -sru "ka "di. -Yee "wɛan 'ka
cin yi "yi tɒ pɛɛnɔn man 'ka 'ci 'fidaa
'a! 23 ɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan,
Bali 'ka 'ya 'e -trɛ. Blamin nɛn yi -
tɒ bɔa -e 'e 'ka bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'ka 'ya
'e -trɛ di. 'Pian Bali wei nɛn ya'a 'li
'sɾɛman di, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min
lɛ bɛ, -yɛɛ 'ka 'ya min -trɛ -a. 24 E ya
'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:
«'Tɾɛda blamin a "le lu -le 'wɪ 'zɒ, e
-kaa.

-Yee -dan a "le lu -fui "le 'wɪ 'zɒ, e -
sɛanla.

25 'Pian Minsan wei a -nan 'li 'trilii.»
-A wei zɪɛ 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man
bɛ -nyren.

2

*Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee
vɛ -a*

1 Bali 'ka 'ya 'e -trɛ, -yee "wɛan 'ka
'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɒdɒ pɛɛnɔn -
sru! Te 'ka 'wlu 'sɛn "nyian dɪ! Te
'ka wei 'e 'kɔn "flivli "nyian dɪ! Te
'ka 'bli 'e bɒ min -le fɛ man "nyian
dɪ! Te 'ka 'wɪ min man -wɪdɪ "nyian

'e koda dɪ! 2 "Le zɪ 'nɛn 'linɛn e "bɒ
'nyɔn -wɛɛman tɒ pɛɛnɔn man bɛ, ka
'bɔ "nyian zɪ 'ka Bali wei nɛn e 'ka
'e baadɪ fɛ -tɒ -a diɛ -a -wɛɛ! -Te kaa
drɛla "da "bɛ, 'cee yi -tɛradɪ Bali da
"paa "da -trilii, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji tɒ 'e
bɔ. 3 'Wɪ 'kpa nɛn, ka Minsan -le "yi
-kɔnnɛn 'yi 'va.

4 'Ka -pli Minsan man! -Yɛɛ 'belidɪ
-nɔan "min lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ 'kɔn 'tɔ -kɔɛ
nɛn minnɔn -a tɒv 'o 'pɛla koda bɛ
-a. 'Pian Bali -a 'si "va 'nan -yɛɛ cɪ -
kɔɛ 'kpa -a. 5 'Ka 'bɔ "nyian, ka ya
'le -kɔɛnɔn nɛn 'belidɪ a -wɒɔ "bɛ -
wee 'wɪ 'zɒ. 'Ka 'bɔ -a nɛn Bali 'yee
'kɔn -tɔa, -e Bali lei 'saun 'e -nyran
ji. 'Kaa nɛn Bali 'ka 'si "va 'e 'pannɔn
'a. Bali -panvɛ nɛn kaa -nɔan -e 'e 'sɔ
Bali lɛ bɛ, 'cee 'nyranman nɛn kaa
"paa Zozi Crizi 'le "wɛan bɛ -nyren.
6 E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji
'nan:

«"Ka 'yiɔ, an -kɔɛ 'kpa 'si,
ɛn maan 'pla Zeruzalɛm.

-A da nɛn an 'mɛn 'kɔn -tɔala.

Min ɔɔ min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ,

-a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "di.»

7 Fɛ nɛn -a -pɛ -tɔala "da "bɛ, 'tɔ -dan
nɛn Bali -a -nɔan 'cɛɛ bɛ -nyren, kɔɔ
ka yi -tɛra Zozi da. 'Pian minnɔn
nɛn wa'a yi -tɛɛɛ "da "diɛ, e ya 'e
'crɛn -tɛdɪ -wee vɛ -a 'nan:

«-Kɔɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tɒv

'o 'pɛla koda bɛ,

-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɒ -fɔ -kɔɛ -a.

8 ɛn -yɛɛ drɛ -kɔɛ nɛn

minnɔn sɾɔɛn -wia "man "bɛ -a.

-Kɔɛ zɪɛ e minnɔn -tiala.»

Bali -a 'pla 'nan -e 'o -tria "da, kɔɔ
wa'a 'ta wɔɛɛ Bali wei da dɪ.

9 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka ya 'lɛglɔn nɛn
Bali -a 'si "va "bɛ -a. Ka ya Bali nɛn
mingɔnnɛn -a bɛ -a -pannɔn 'a, ka
ya minnɔn 'pa 'tɒ nɛn o ya 'saun bɛ
waa, ɛn ka ya minnɔn nɛn o ya Bali
-le vɛ -a bɛ waa. Bali 'ka 'si "va 'nan
-e 'ka 'yee 'wɪ -dandan vɪ minnɔn lɛ.
Bali 'bɔ 'bɛ 'ka 'bɔla klun va, ɛn e -ta
'ka 'a 'yee 'tɛ 'san fɛnyian da. 10 'Li
'e tɛdɛ bɛ, te ka 'ka Bali -le minnɔn
-a dɪ, ɛn 'ka nyrinda 'ka 'sɛan Bali

da di. 'Pian 'bε nen 'gυε, ka drε -yee minnun -a, εn 'ka nyrinda -sεan "da.

Zi Bali -le min 'ta wo minnun va

¹¹ 'An beenun, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'tre 'gυε -a da bε, ka ya -pen -a, εn ka ya cinɔn 'a. -Yee "wεan an 'wɪ 'paala 'cεε 'nan, 'ka yiε 'si blamin ci 'sɔ wɪnun lε! -Wεε min -le 'belidi srεman. ¹² 'Ka drε wɪ 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji minnun nen wa'a Bali tɔa diε o va. -Te minnun 'wɪ 'wɪlidi 'tɔ -tɔdɪ pεεnɔn ve 'ka man oo, 'ka drε wɪ 'yinun bε 'wεε yɪ, -e tɔ nen Bali 'bɔ 'e 'fli -kɔnman -wɫε "bε, 'o -yee -dan sɪ -fɔ.

¹³ Minnun nen o ci min tanɔn 'a bε, Minsan -le "wεan bε, 'ka 'ta wɔla o wei da! -Te e ya mingɔnnennun tazan a oo, ¹⁴ -te e ya -yee -kɔnmandannun a oo, 'ka o wei man "yi. Mingɔnnennun tazan 'bɔ 'bε o 'pla 'nan, -e 'o 'wɪ "nen -kɔn 'wɪ 'wɪlidi "drɛnɔn lε, -e 'o 'wɪ "yi "drɛnɔn 'tɔ "yi "vɪ. ¹⁵ Kɔɔ 'wɪ nen Bali ci "va "bε -nyrɛn 'nan, 'cee 'wɪ "yi "drɛdi 'e minnun nen wa'a tian Bali -tɔlε di, εn o 'wɪ "tun "ve bε, o 'lεbo 'pla "da. ¹⁶ Ka ya minnun nen o ya 'o 'fli -ji bε waa. 'Pian te 'ka vɪ 'nan, ka ya 'ka 'fli -ji -e te ka 'wɪ 'wɪlidi "dra di. 'Ka -kɔn 'pian 'nan ka ya Bali 'sunɔn 'a. ¹⁷ 'Ka min pεεnɔn 'sia min -a! 'Ka "bɔvɪ Zozinɔn yɪ "yi! 'Ka "klan Bali lɔ! 'Ka mingɔnnennun tazan 'sia min -a!

'Nyrانman 'pazan 'lee 'e 'tazan -le 'wɪ

¹⁸ Kaa nen ka 'nyranman "paa min lɔ bε, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tazan wei da 'klandi a Bali lɔ -pε pεεnɔn da. Te 'ka 'ta wɔla o nen o ci a "yi "bε o wei da 'saza di! 'Pian o nen o 'tε "paa 'ka da bε, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian! ¹⁹ 'Wɪ nen e 'kla -si yra diε, -te waa dra 'cεε -e 'ka yra yɪ bε, min nen e wɪ 'wɪ zɪε -a man 'ta wɔladɪ Bali wei da -le "wεan bε, te -a san 'wɪ "yi drε. ²⁰ -Te min 'wɪ 'wɪlidi drε, εn -a san 'e 'wulo -tɔ 'yee -sɔndɪ wɫu bε, -tɪε 'tɔ "yi "ve? 'Pian -te 'wɪ "nen

kaa dra te min 'tε "paa 'ka da, εn 'ka 'wulo -tɔ "wɫu "bε, 'wɪ zɪε -yεε 'sɔ Bali lε. ²¹ Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka 'wɪ zɪε -a drε, kɔɔ Crizi 'e yra 'yɪ "nyian 'cee "wεan. E -si kɔɔn 'cεε 'nan -e 'ka 'ta wɔla 'e "pa "da.

²² «Ya'a 'wɪ 'wɪlidi "tɔwɫi "cε "drɛlε di, εn 'wɫu wɪ -tɔwɫi "cε 'ka bɔlεa -a 'le di.»

²³ Minnun -a srɔn, ya'a 'lεji -tɔlε di. 'E yra 'yɪ minnun lɔ, ya'a 'e wei 'palea o man di. 'Pian e yi -tεra Bali nen e min -le 'wɪ tin "baa 'e -nɔan da bε -a da. ²⁴ Crizi 'bɔ 'bε -cee 'wɪ 'wɪlidi "sɛn 'e 'fli da, εn e -ka yiba "plan da. Yaa drε zɪε 'nan -e -kaa 'pε 'e 'si 'wɪ 'wɪlidi -sru, -e 'wɪ nen e 'sɔ Bali lε bε -kaa drε. 'Wɪ 'kpa nen, tuonun nen yaa 'wɫu bε -yεε -maan ka 'beli. ²⁵ -Yεε ci 'nan 'li 'e tεdε bε, te ka ya "le 'nan 'blanun nen 'o saan "bui "da bε -wee 'wɪ 'zɔ. 'Pian 'bε nen 'gυε ka 'li 'ka da Zozi Crizi -va. -Yεε 'e yiε -tɔa 'ka 'va, εn e ya "le 'bla -sru "pinzan -zɔ.

3

Min 'lee 'e nan -le 'wɪ drɛdi 'o cin va

¹ 'Ka lɪmɔnnun, -a -tɔwɫi "nen "nyian 'cee vε -a, 'ka 'ta wɔla 'ka -srannun wei da! En -te 'ka -srannun 'ka yi -tεlεa tian Bali wei da diε, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian! 'Dɔ -e 'ka drε wɪ 'e -si 'lε 'sɔ -wɫε Bali va, te ka'a 'wɪ tin 'balε 'ka 'le di. ² 'Ka drε wɪ fenyian nen waa 'yɪ bε, εn 'cee "klandɪ Bali lɔ nen waa 'yɪ bε, -yεε -kɔlε "sia o cεin -da. ³ Te 'ka -wεε 'nan 'ka 'fli dra fenyian 'ka 'kɔlε da lou "di! -Yεε ci "le 'ka 'wulo "jε "man drɛdi zɔ, "le -siga fεnun -sendɪ 'ka man zɔ, "le sɔnun fenyian fenyian 'padɪ 'ka man zɔ. ⁴ 'Pian 'cee fenyian e 'si 'wɪ nen 'ka 'ji bε -a va. 'Ka 'ci 'e 'kɔn 'yi, εn 'ka 'kɔn -trɔɔ. 'Wɪ zɪε -yεε ci 'wɪ "yi "a Bali 'lε. ⁵ 'Li bε, lɪmɔnnun nen Bali o 'si "va, εn o 'bli a Bali lε bε, zɪ o 'wee fenyian wεε zɪε, o 'ta 'wɔla 'o -srannun wei da. ⁶ -A 'bɔ nen Sara "e drε. E 'ta 'wɔla 'e -sran Abraam wei da, εn yaa laabu 'an 'san. Ka drε Sara -le 'nennun -a.

-Yee "wεan 'ka 'wι 'yi "dre! Te 'wι 'tu
'e 'ka 'tε "klan -a dι!

⁷ 'Ka -klonmōnnun, -a -towli "nen
"nyian 'cee vε -a. 'Wι 'tōdι -a nen 'ka
'ta wυ 'ka 'nan va! -A -cin 'e 'kōn 'ka
'ji 'nan, -wee 'plēble 'ka "le 'cee vε -
zυ dι. 'Ka o 'sia min -a! Kōō 'yi "nen
Bali -a dre minnun le 'belidι -a bε, e
-wee vε -nōn. 'Ka 'wι zιε -a dre, -e 'wι
'tu 'e vιε 'e 'si -tō 'ka "flinōn 'le Bali
trυ 'badι lō dι.

⁸ Maan 'le -sεanla 'ka pεεnōn le
'nan, 'ka 'wulo -ji "nrōn 'wι -towli
"da! 'Ka cin nyrinda 'si! 'Ka cin yι
'yi "le "bυt 'lee "blu -le 'wι 'zυ! 'Ka
'yi "dre 'ka cin le! 'Ka cin bō! ⁹ -Te
min -tu 'wι 'wλidι dre -cεε bε, te 'ka
man 'wι 'wλidι "dre dι! -Te min 'ka
srōn bε, te 'ka 'leji -tō dι, 'pian -fεa
nen 'ka vι -a san man! Kōō Bali 'ka
laabu 'nan, -e 'e -fεa vι 'ka man, -yee
"wεan 'ka 'bō "nyian 'ka -fεa vι min
man! ¹⁰ E ya 'e 'cren -tēdι Bali -le
'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e ya "va 'nan,
'e 'ci 'e 'kōn 'e 'sōdι 'trēda,
te 'e 'ci yra "tra "bε,
-a san zιε 'e wei 'kun.
Te 'e 'wι 'wλidι "vι min man dι,
en te 'e 'wlu 'sen dι!

¹¹ -A san 'e 'pε 'si 'wι 'wλidι -sru,
'wι "yi "nen 'e dre!
'Wι nen yaa -wεε man tu pεεnōn man
bε,

-nyren 'nan o 'vale 'e bōenun -a bε
o yei 'e 'fv -trōō!

¹² Kōō Minsan yie a minnun nen
o cι min tigh 'a bε o va,
en -a "trōen "a 'e 'tōdι
-wee Bali trυ 'badι le.
'Pian minnun nen
o 'wι 'wλidι "dra bε,
Minsan -le nyran -blidι a o -
pennan.»

*Minnun 'tε "paa 'ka da Zozi Crizi
-le "wεan*

¹³ -Te ka ya 'wι 'yi "dredι 'panan
'nyranman -a bε, -tε -kolaman 'wι
'wλidι "dredι -a 'cεε? ¹⁴ -A san "ka "dι.
'Pian -te 'wι tigh nen Bali cι "va "bε -a
dredι -le "wεan, minnun 'tε "paa 'ka
da bε, Bali 'bō -fεa ve 'ka man. Te
'ka "klan minnun zιε -wλō dι, en te

'ka 'ci 'e baa -ji dι! ¹⁵ 'Pian Crizi nen
'ka 'san -a bε, -a -towli "da nen 'ka
'ci "nrōndι pεεnōn 'pla! -Te minnun
-a laabu 'ka 'lō 'nan: «-Mε "le "wεan
'ka yie yra Zozi le» bε, tu pεεnōn man
'ka 'man 'e 'kōn 'e wυbdi, -e 'ka 'ci vι
-wλε. ¹⁶ 'Pian 'ka 'ci vι -wλε -trōō, en
'ka "klan Bali lō. 'Ka man -wεε 'nan
'cee 'wι pεεnōn 'e 'kōn 'e 'sōdι "ji Bali
'le. 'Ka dre zιε, -te minnun 'wι 'to 'ka
man, te o 'wι 'wλidι "ve 'cee 'ta wōdι
Crizi -sru fenyian man bε, -e 'wι 'bō
nen waa ve bε 'e tin -tε o da.

¹⁷ -Te 'wι "yi "dredι man nen min-
nun cι 'tε 'panan 'ka da, en Bali wυ
'man "bε, e ya 'kpa e "mlian 'wι
'wλidι "dredι -e min 'e 'tε 'pa 'ka da
bε, 'bε da.

¹⁸ Kōō Crizi 'bō 'e yra 'yι min
pεεnōn 'le 'wι 'wλidι "le "wεan. Ya'a
'wι 'wλidι -towli "drele dι, en e -ka 'wι
'wλidι "drenōn 'leji 'e 'pa -a -towli 'li
"fo "le vε -a. Yaa dre zιε 'nan, -e 'e 'ta
'ka 'a Bali va. Waa -tε "le 'nan min
nen e ya blamin -a bε -yee 'wι 'zυ, en
e wluan -kanōn 'va "le 'nan min nen
e ya Bali lei -a bε -yee 'wι 'zυ. ¹⁹ Tu
zιε -a man nen, e -kv fenan nen lei -
wλidun cι bε -a -nan, en e 'yee 'wι
tin 'ba -wλε. ²⁰ 'Li 'e tēde bε, leinun
zιε o Bali wei tuv 'o 'pela koda. Bali
'e -pōan -sran 'e cin da, en e 'o man
-pēn Noe -le -klv -dan dre tv -a. Min
"wennōn 'bε wla -klv -ji, o ya min
'sōra 'cε, -wεε 'sυ 'yι 'lō. ²¹ 'Bε nen
'gυe, 'yι zιε -yεε cι "le 'ka -batize dredι
-kōōn "manve -zυ. Min -batize dredι
'ka min dre wι -wλidι 'sia 'e 'lō dι,
'pian -a -ci nen 'nan, min wυ "man
'nan 'e dre wι 'e 'kōn 'e 'sōdι "ji Bali
'le. 'Ka -batize dredι zιε e 'ka 'sia 'wι
'ji, kōō Zozi Crizi wluan -kanōn 'va.
²² Zozi 'kv laji, en e -nyran Bali -pε
'yi "da. Bali -le 'pasianōn 'lee lei -
wλidun pεεnōn 'lee fenun pεεnōn
nen 'plēble a -wλō "bε, -yεε cι o da.

4

'Ka 'fli -nōn Bali le "fo!

¹ Kaa -tōa 'nan, Crizi wυ "man en
'e yra 'yι. 'Wι 'towli zιε -a da nen
'ka 'ci "nrōn. Kōō min nen 'e yra

'yɪ bɛ, te -a san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru. ²-Yee "wɛan 'cee tʊ nɛn e -fʊ -e 'ka drɛ 'trɛda bɛ, Bali ci 'sɔ wɪnʊn da nɛn 'ka 'ta wɔla! Te 'ka 'ta wɔla 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn blamin ci 'sɔ -a bɛ -a da dɪ! ³-Yɛɛ cɪ 'nan ka tʊ "kaga drɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ a "le minnʊn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee vɛ zʊ. 'E tɛdɛ bɛ, 'ka 'fli -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɛ, ɛn tʊ pɛɛnɔn man bɛ 'ka 'bɔ 'ka 'ci 'sɔ wɪnʊn -wɪdɪnʊn nɛn kaa dra. Ka -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'ka 'wɪn -ji, ɛn 'ka 'fli -nɔn "fɛdinʊn lɛ fɛ -bɪdɪ 'lee -wɛn mlɪndɪ -a, te ka -yɔnʊn -paan, 'bɛ a -wɪdɪ "fo. ⁴'Bɛ nɛn 'gʊɛ, -te o ya 'wɪnʊn zɪɛ o drɛnan bɛ, ka'a 'kɔla "nyian 'o -sru "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e ciɪla o da, -yee "wɛan o 'ka "srɔnman. ⁵'Pian Bali yi -tʊ 'pla, -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -sru "vɪ. Yi zɪɛ e 'bɔ 'kogo. -A da nɛn e minnʊn nɛn 'o yɪɛ cɪ "man, 'lee minnʊn nɛn o -ka bɛ, e -wee 'wɪ tin "baa. ⁶Minnʊn nɛn o -ka bɛ, o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɪɛ, te 'o yɪɛ a tian "man, 'nan -te o -ka oo, -e 'o 'kɔn min 'belidɪ -a Bali "le 'va zia.

⁷Yi nɛn 'trɛ 'gʊɛ e -nyaan "man "bɛ, e 'bɔ 'kogo. -Yee "wɛan te 'ka 'wɪ drɛ "le minnʊn nɛn o -wulo 'ka 'o da dɪɛ -wee 'wɪ zʊ dɪ, 'pian 'ka 'fli 'kun, -e 'ka Bali trʊ 'ba! ⁸'Wɪ -dan nɛn e "mlɪan 'wɪ pɛɛnɔn da bɛ -nyrɛn 'nan, 'ka cin yi "yi, te -a 'leda 'e 'kɔn dɪ! Kɔɔ fɛnan nɛn yɪdɪ "yi "cɪ bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ -nyaan "nan. ⁹Minnʊn nɛn o 'bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka 'o 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, te 'ka drɛ 'ka 'ci "pou "a dɪ! ¹⁰Bali "yi drɛ 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ -pɛ "kaga "ji, -yee "wɛan te min -tʊ 'e 'yee vɛ 'tʊ 'e 'saza 'le vɛ -a dɪ, 'pian 'ka "yi "drɛ -a 'ka cin lɛ! ¹¹-Te Bali "yi drɛ 'yɪɛ 'nan, -e 'i 'yee 'wɪ vɪ bɛ, 'wɪ nɛn e "sia Bali va bɛ -nyrɛn 'i vɪ! -Te Bali "yi drɛ 'yɪɛ 'nan, -e 'i 'pa minnʊn va bɛ, zɪ Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'yɪɛ bɛ -a da nɛn 'i drɛ! 'Ka drɛ zɪ, -e minnʊn 'o Bali 'tɔ drɛ -dan, 'wɪ nɛn Zozi Crizi -a drɛ bɛ -a man. 'Tɔ -dan 'lee 'plɛblɛ 'o 'fo -yee vɛ -a 'li 'trɪlii. Amen!

-Mɛ "le "wɛan 'wɪ 'tɔndɔn bɔa Zozizan man?

¹²'Mɛn 'nɛnnʊn, 'tɛ nɛn minnʊn cɪ -a 'panan 'ka da 'plɛblɛ bɛ, te -a 'wɪ 'e 'ka 'kan dɪ! E ya "le 'wɪnʊn zɪɛ 'o bɔ 'ka man, -e 'wɪnʊn 'bɔ zɪɛ 'o 'cee yi -teradɪ Bali da -kɔn. ¹³Yra nɛn Crizi -a 'yɪ bɛ, 'cee vɛ nɛn ka cɪ "ka "yɪnan. -Yee "wɛan 'ka 'ci 'e "nran, -e tʊ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, te ci "nrandɪ a 'ka 'lɔ 'e 'ciɪladɪ "da. ¹⁴-Te minnʊn 'ka "srɔnman 'nan ka ya Zozi -srɔnɔn 'a -le "wɛan bɛ, Bali -fɛa ve 'ka man. 'Wɪnʊn zɪɛ -yɛɛ -kɔnman 'nan Bali lei nɛn -yee -dan "mlɪan fɛ pɛɛnɔn da bɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁵Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɛdɪ a -tʊ, crɪn wɔdɪ a -tʊ, 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ a -tʊ, ɛn 'tɔ wɔdɪ min pee -le 'wɪ 'ji a -tʊ. Te 'ka yra yɪ 'wɪnʊn zɪɛ -a -tɔwɪ "cɛ "le "wɛan dɪ. ¹⁶'Pian -te 'ka 'va min -tʊ a, ɛn e ya 'e yra yɪnan, 'nan e ya Zozizan -a -le "wɛan bɛ, te 'wɪ zɪɛ -a 'yra 'e -tɛ dɪ, 'pian 'e Bali 'tɔ drɛ -dan 'wɪ zɪɛ -yee "wɛan.

¹⁷-Yɛɛ cɪ 'nan, tʊ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ e 'bɔ. -Yɛɛ pou 'sia Bali -le minnʊn da zɪɛ. -Te Bali tin 'badɪ "sɪala 'ka da bɛ, minnʊn nɛn wa'a 'ta wɔlɛa Bali 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn da dɪɛ, -wee vɛ -ciɪala "da "fo. ¹⁸E ya "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ zʊ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min tɪɪɪnʊn 'sidɪ 'wɪ 'ji drɛ 'plɛblɛ bɛ,

'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'le vɛ -taa 'ciɪlɛa "da "fo.»

¹⁹Minnʊn nɛn o cɪ 'o yra yɪnan 'nan Bali 'wɪ zɪɛ a 'pla 'wee vɛ -a bɛ, 'o 'fli -pɛba wɔ Bali 'lɔ! -Yɛɛ fɛ pɛɛnɔn drɛ, ɛn -te e -tɔ 'wɪ -tʊ da bɛ, yaa 'le sɔɔman. Minnʊn zɪɛ 'o kɔala 'wɪ "yi "drɛdɪ man!

5

Bali -leglizi -pɛba 'wɔ minnʊn lɔ

¹Minnʊn nɛn o 'o 'tɔ min ceje -a -leglizi bɛ, an 'wɪ "paala "mɛn 'cɛɛ. 'An 'bɔ, "an "ya wɔ "nyian -leglizi min ceje -a. Crizi -le yra nɛn yaa 'yɪ bɛ, an ya -a -nan yɪzan -tʊ -a, ɛn tʊ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, an 'tɔ -kɔan "va "nyian. An 'wɪ "paala 'cɛɛ

'nan: ² Ka ya "le 'bla -sru "pinnōn 'zv. 'Ka yiε 'tō minnun nēn Bali 'o -nōn 'cēε bε o va. Te 'ka yiε 'tō o va, "le 'nan min 'bε 'tō 'ka -sru εn ka ya -a drēnan dı, 'pian 'ka drε ci 'fidaa 'a, "le zı Bali cı "va "bε -yee 'wı 'zv. Te 'ka drε "lala -le "wεan dı, 'pian 'ka drε 'ka 'ci -a -tōwli. ³ Te 'ka -va -blı o da dı, 'pian 'ka 'kōn -wee 'wı -kōn "mannōn 'a! ⁴ -E tō nēn Zozi 'bō nēn 'bla -sru "pinnōn 'tazan -a bε e -taa "man "bε, 'ka 'cēε -kopa yı. -Kopa zıε, 'tō -dan nēn -yee fenyian 'ka 'nyaan dıε -nyrēn.

⁵ 'Ka -gobonun bε, an 'wı "paala 'cēε 'nan, 'ka 'ta wōla min cejenun wei da!

En ka pēēnōn, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dı! E ya 'e 'cren -tēdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'ka minnun nēn 'o 'fli dra -dandan bε o ye "yi "dı,

'pian e "yi dra minnun nēn

wa'a 'o 'fli kōnman dıε -wle.»

⁶ -Yee "wεan 'ka 'fli drε "wennōn Bali nēn e cı fε pēēnōn da bε -a 'le. Tōn tō nēn yaa kōn bε, -te e 'bō -e 'e 'ka drε -dan. ⁷ 'Wı pēēnōn nēn 'ka 'man wı -a bε, 'ka 'pε 'ba wō -yrō, kō -yεε yiε -tōa 'ka 'va.

⁸ 'Ka 'fuō, εn 'ka 'fli 'kun! 'Ka 'nanmanzan nēn Satan -a bε, e ya "le -jra nēn e ya -paannan bε -yee 'wı 'zv. E -cia fε pēēnōn 'nan min -wεεdı -a, -e 'e 'blı. ⁹ 'Ka 'tō -kli -a 'le! 'Cee yi -tēradı Bali da -ji bε, te 'ka 'pε 'e plō dı! Kōō kaa -tōa 'nan, yra -tōwli zıε 'ka "bū Zozinōn -a ye 'trēda fε pēēnōn 'nan.

¹⁰ 'Ka yra ye tian tō "wennēn 'a, 'pian Bali nēn -yεε cı "yi 'tō 'tōdō pēēnōn 'san -a bε, e 'ka laabō Zozi Crizi 'ji 'nan, -e 'ka 'kōn -yee -dan nēn -a 'leda "ka "dıε, -a "nēn "blinōn 'a. -Yεε 'ka -tōa 'plēblē 'e 'bō 'a, εn -yεε 'ka "koe -tōa 'ka da 'e 'bō 'a, εn -yεε dra -e 'ka 'pε 'e vıε 'e plō dı. ¹¹ 'Plēblē 'e 'fō -yee vε -a 'li 'trilii. Amen!

¹² -Kaa "bū Zozizan Sila nēn, maan 'yı 'nan min -kōlaman e yi -tēala "da "bε, -yεε 'pa 'an 'va 'fluba "tiennēn 'gōε -a cren -tēnan, εn maan 'pa 'sia 'cēε. An ya "va 'nan, 'an 'ka "koe -tōa 'ka da, -e zı Bali -le "yi tıglı cı bε, 'an 'ci vı 'cēε. Te 'ka 'si "yi zıε -a -sru "dı!

¹³ -Leglizi 'nōn nēn Babilōn 'fla bε, o 'ka 'tō bō. Bali 'o 'si "va 'yee vε -a "le 'cēε 'wı 'zv. En 'mēn 'nēn Mark 'ka 'tō bō "nyian. ¹⁴ 'Ka cin 'tō bō -atu 'lee -azōeyi -tēdı -a 'ka cin man!

'Ka pēēnōn nēn ka cı Crizi -le vε -a bε, Bali 'e 'fōdı -trōō -nōn 'cēε.

'Fluba "flizan nen Piere -a cren-te

1 An 'bo Simon Piere be, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a, en an ya -yee 'pasi-azan -a. Meen 'fluba 'gve -a cren -te, minnun pweenon nen Bali -a dre en o yi -tera Zozi da "le 'kve 'wi 'zv be, -wle. Zozi Crizi nen -cee Bali -a, en e ya -kaa 'sizan 'wi 'ji -a be, ya'a min bo "va "di, -yee "wean 'wi zie e dre -kaa pweenon 'le ve -a.

2 Maan laabo Bali 'lo 'nan 'e 'yee 'yi 'lee 'yee -fudi -trou -non 'cee 'e 'cila "da. Zi 'cee Bali -todi "paa "da 'lee -kaa san Zozi 'todi "paa "da "be, -a da nen "yi 'lee -fudi -trou zie o dra 'cee ve -a.

'Ka 'cee 'pleble pweenon 'sia -e 'cee 'ta wo -pe 'e 'so Bali le

3 Fe pweenon nen yaa -maan 'lo -e -cee 'ta wo -pe 'e 'so Bali le be, Zozi -a -non -cee, ko Bali -le 'pleble a -yro. -Yee -dan nen yaa -ci koon -cee 'wi -dandan dredi -a be, -a 'bo 'a nen e -kaa laabo. 4 En -a 'bo 'a nen e "yi "nen e "mlian fe pweenon da be, -a -non -cee "le zi yaa 'vi 'e 'cen be -yee 'wi 'zv. Yaa dre zie 'nan -e Bali -le 'belidi 'e dre 'cee ve -a, -e 'ka 'so min ci 'so winun nen o min -nan -nyan be -wlo. Min ci 'so winun zie -wee 'tre 'gve -a da 'si "fo.

5 Winun zie -yee "wean be, 'ka 'cee 'pleble pweenon 'sia, -e 'ka 'cee yi -teradi Zozi da -koon 'ka dre winun "yi "a. 'Ka dre winun "yi zie cee koon be, "be -sru -e 'ka 'wi 'to wi dre. 6 En ka 'wi 'to wi dre be, "be -sru -e 'ka 'fli 'pla. En 'ka 'fli 'pla be, "be -sru -e 'ka -pooan 'e 'so. En 'ka -pooan 'so be, "be -sru -e 'ka Bali ci 'so wi dre. 7 En ka Bali ci 'so wi dre be, "be -sru -e 'ka "bui Zozinon yi 'yi. En 'ka "bui Zozinon 'yi "yi "be, "be -sru -e 'ka min pweenon yi 'yi.

8 -Te ka 'winun pweenon zie -a dra, te e -ko 'padi -a "da "be, yaa -koonman 'nan -kaa san Zozi Crizi -todi be, e 'ka 'wi "tun "a di. 'Pian ka dra 'wi "yi "kaga "drenon 'a. 9 'Pian min nen 'winun pweenon zie, ya'a -koonman die, -a san a "le 'nan min nen ya'a fenan -nanjean -koo bli die, -yee 'wi 'zv, e dre yie 'wizan -a. En -a ci a 'e 'sandi 'nan Bali 'yee 'wi 'wli di fui.

10 An beenun, te 'ka 'kon "le min zie -yee 'wi 'zv di! Bali 'ka laabo, en e 'ka 'si "va. 'Ka 'cee 'pleble pweenon 'sia, -e 'ka 'to "da 'pleble 'kpa! Koo -te kaa drela "da "be, 'ka 'pe 'ka 'saan -man 'wi 'wli di 'va 'li "fo "di. 11 Toon Bali -taa -si 'le 'sule 'cee -gbaun -e 'ka -wla mingonnen tre nen -a 'leda "ka "die -a da. Mingonnen tre zie, -kaa san Zozi Crizi nen -kaa 'sizan 'wi 'ji -a be, -yee ve nen.

'Wi pweenon nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'sia 'wi tigli 'a!

12 Cee -wladu mingonnen 'trada -le "wean be, an 'wi pweenon zie -a -cin -toa 'ka 'ji tu pweenon man. Maan -toa 'nan kaa -toa 'va, en 'wi tigli nen kaa 'man be, ka ya 'ka 'todi "da 'pleble. 13 'Pian -a -cin a 'an 'ji 'nan 'be nen an ya tian 'trada 'gve, 'an 'wi pweenon zie -a -cin -toa 'ka 'ji, te 'ka 'man a 'e wovdi. 14 Maan -toa 'nan 'an 'le 'bo 'e pu, -e 'an 'ka. -Kaa san Zozi Crizi 'wi zie -a -nan koon 'men. 15 -Yee "wean zi ko 'an dre be, maan dra -te an -ka be, te 'winun zie -a -cin yra 'ka 'ji tu pweenon man.

16 Kua 'vi 'cee 'nan -kaa san Zozi Crizi -ta pee wo -e 'e 'yee 'pleble pweenon 'ci -koon. Fien "ce kua 'pa 'cee di, en ku'a "nrone 'ku 'ji en kua 'vi di. 'Pian ku -yee -dan ci 'yi 'ku yie 'a, 17 tu nen te 'to -dan nen e "mlian fe pweenon da be -kaa "ti Bali -a -non -yre "be -a man. Bali 'bo nen -yee -dan "mlian fe pweenon da be, e 'wi tin 'ba Zozi le. Yaa 'vi -yre 'nan: «I ya 'an 'pi nen e 'so 'men tigli be -a, 'i 'bo nen mein 'si "va.» 18 Wei zie e 'si laji,

en kva 'man 'ku 'bɔ 'a, te ku ya Zozi 'srɔn Bali -le pɔn da.

¹⁹ Zɪ ku wei zɪe -a 'man be, en ku yi -tera 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn be -a da 'kpa tɪglɪ. 'Ka drɛ "yi 'wɪ nɛn waa 'vɪ be -a va. Kɔɔ 'wɪ zɪe e ya "le 'tɛ 'san nɛn e ci 'binan klun va be -yee 'wɪ 'zʊ. E "bia zɪe -trilii, -e tʊ nɛn yidɛ 'san bɔala be e 'bɔ. Tʊ zɪe -a man nɛn tʊ 'cɛn mlɛn crɛn bɔala. Zozi nɛn, -yɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn 'ci "sia -cɛɛ 'wein.

²⁰ 'Wɪ 'gʊɛ te -a -cin 'e 'san 'ka 'ji "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'li 'e 'cɛn, en waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji be, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -a "cɛɛ waa -ci ve dɪ. ²¹ Kɔɔ 'wɪ 'bɔ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ be, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cɛɛ 'pa o -wulo -ji dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'be 'ta 'tɔ o man, en 'wɪ nɛn e 'si Bali 'le be, waa 'vɪ.

2

'Ka drɛ "yi minnun nɛn o 'wɪ ve 'wlu 'a Bali wei da be o va!

¹ 'Li be, Izrael 'nɔn 'bɔ yei "be, min -mienun 'wlu -sɛan, te waa ve 'nan 'o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, minnun nɛn o 'wlu -sɛan, te waa ve 'nan o ya Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a be, o -taa "kɔnɛ 'ka yei. 'Winun nɛn e ya 'wlu 'a, en e min -nan -nyaan "be, o -taa -a "paale 'ka 'ji. Minsan nɛn 'be o 'si 'wɪ 'ji be, wa'a 'be 'siala min -a dɪ. 'Wɪ nɛn waa dra zɪe -yee "wɛan be, Bali -taa 'wɪ "nɛn -kɔnɛ -wɛ o kligli tʊ va. ² 'Winun nɛn waa dra, te e ya -wɫidɪ "be, -a -sru "nɛn min "kaga -taa -sɔɔnɛa. 'Wɪ zɪe -yee "wɛan be, minnun -taa 'wɛɛ -wɫidɪ Bali -le -si tɪglɪ be -a man. ³ "Lala yidɪ "yi "le "wɛan be, o 'ka see "paaman wei 'nɔnɔn 'a, -e 'o "lala "koo 'ka 'lɔ. 'Pian 'wɪ nɛn e -taa "bɔɛ o man be, Bali -a 'pla 'e 'cɛn -a -nan 'mɔn, en o -nan -nyandɪ 'bɔ 'kogo.

⁴ Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, zɪ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji be o 'wɪ 'wɫidɪ drɛ be, Bali 'ka o 'tʊɛ 'e 'tun "dɪ, 'pian e o -fɔ klun 'pʊ tiidii 'va. Fɛ zɪe

-a -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii, -e tin 'ba yi 'e bɔ.

⁵ En "nyian be, Noe tʊ va 'li be, minnun nɛn o yie 'ka 'naan Bali man dɪɛ, Bali 'ka o 'tʊɛ 'e "tun "dɪ, 'pian e laa -dan fɛn -trilii, en o pɛɛnɔn -nan -nyan. Min 'sɔra "cɛ "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji, Noe 'lee min 'sɔravli. Noe zɪe -yɛɛ 'vɪ minnun ɛ 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wɫidɪ "drɛdɪ man, -e 'o 'ta wɫa 'wɪ tɪglɪ -sru.

⁶ En "nyian be, 'fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr be, Bali 'wɪ "nɛn -kɔn -wɛ, e o -nan -nyan 'tɛ 'a. 'Wɪ zɪe Bali -a drɛ 'nan, -e 'e drɛ minnun nɛn wa'a 'klanman Bali 'lɔ dɪɛ, -wee 'wɪ -kɔn "manvɛ -a. ⁷ 'Fla 'bɔ zɪe -a da be, min -tʊwli "cɛ "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji. Waa laabo ɫɔt. E ya min tɪglɪ 'a, en 'wɪ 'wɫidɪnun nɛn minnun zɪe waa dra be -a 'wɪ "naan "man. ⁸ Tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan be, te e 'o drɛ wɪ -wɫidɪnun ye. En 'wɪ 'wɫidɪnun nɛn waa ve be, te yaa maan. 'Wɪ zɪe e "naan ɫɔt man 'e -ciala "da, e ya min tɪglɪ 'a -le "wɛan. ⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe yaa -kɔnman -cɛɛ 'nan, zɪ kɔ Minsan 'e minnun nɛn o ci -yee vɛ -a be o 'si 'wɪ 'ji be, yaa -tɔa. En yaa -kɔnman "nyian 'nan, -si nɛn kɔ Minsan 'e 'ciɪla "da, -e 'e 'wɪ "nɛn -kɔn 'wɪ 'wɫidɪ "drɛnɔn ɛ be, yaa -tɔa.

¹⁰ Minnun nɛn Minsan 'wɪ "nɛn -kɔnman -wɛ "bʊɔ "be, minnun nɛn o 'ta wɫa 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun -wɫidɪ -sru "be o nɛn. -A -cin 'ka o 'ji 'nan, Bali a 'plɛblɛ, en e 'wee tin "baa dɪ. Wa'a 'klanman 'wɪ 'tʊ -lɔ "fo "dɪ, en 'o 'fli "siala 'kpa. 'Yra 'ka o yie man Bali -le 'pasianɔn nɛn laji be o "srɔnnan dɪ. ¹¹ Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn o 'plɛblɛ "mlian minnun zɪe o da be, wa'a 'wɪ 'wɫidɪ 've minnun zɪe o man Minsan 'ɛ dɪ.

¹² Lua winun 'ka 'o 'wulo 'ji nrɔnman dɪ, o 'bɔla 'trɛda 'nan, -e 'o -fɔ san 'ji, -e min 'e o -tɛ. Minnun 'bɔ 'labɛ, o ya "le -wee 'wɪ 'zʊ. Fɛ nɛn wa'a tɔa dɪɛ, o "we "man -wɫidɪ. -Wee -kadɪ dra "le -winun zɪe -wee vɛ zʊ.

13 'Wɪ 'wɪdɪ 'nɛn waa drɛ bɛ, o -taa -a 'nɛn 'yɪlɛ yra yɪdɪ -a. -Te tɔ cɛɛn bɛ, 'wɪ nɛn e 'o ci 'nranman bɛ -nyrɛn 'fɛdɪ -blɪdɪ -a. Minnɔn zɪɛ -te o yra 'cee -blɪfɛ -sru "bɛ, 'wɪ nɛn e ya paan 'le 'e o -tɛ 'yra -a bɛ, e o ci 'nranman. Wɛɛ -maan minnɔn 'ka 'tɔ srɛman. 14 O yɪɛ 'ka 'ciɪalɪ lɪmɔn da dɪ, ɛn o "koe 'ka 'nyaan 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛdɪ -a dɪ. Minnɔn nɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪglɪ dɪɛ, o o "sia -si tɪglɪ da. Fɛ yɪdɪ da nɛn -wee ci 'nrɔndɪ pɛɛnɔn cɪ. Bali -le nyran -blɪdɪ a -wee vɛ -a. 15 O 'si -si tɪglɪ bɛ 'bɛ da, ɛn o 'san. -Si -tɔwɪ 'nɛn Bɛɔr -pɪ Balam -a 'sia 'li bɛ, -a da nɛn o sɔɔnɪla. "Lala yɪdɪ 'yi 'le "wɛan Bɛɔr -pɪ zɪɛ, e ya "vale 'e 'wɪ 'wɪdɪ "dra, 16 'pian Bali a 'trɔɛn nyuɔn 'wɪ zɪɛ -a man. -Aflumun nɛn ya'a 'we dɪɛ, e 'wɪ tin 'ba -yrɛn blamin wei -ji. E -si -tɔ Bali 'lewei vɪzan zɪɛ -yrɔɔ, 'nan te 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ dɪ.

17 Minnɔn 'bɔ zɪɛ, o ya "le 'nan, 'yi ku nɛn 'yi 'ka 'bɔala 'ji "dɪɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn o ya "nyian "le 'nan, laa 'bɛ wɪa "ji, ɛn fulɔ cɪ cilanan "a "da "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. Klun 'pɔvɪ tɪdɪi 'kpa nɛn Bali -a 'pla -wee yra yunan -a. 18 ɛn minnɔn 'bɔ zɪɛ, 'wɪ -dandan nɛn waa ve minnɔn lɛ te -a -ci "ka "dɪ. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɔn -wɪdɪ "bɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnɔn ji, 'nan -e 'o o see "paa, -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. Zɪ waa dra zɪɛ -e 'o minnɔn nɛn o -si tɪglɪ 'sia 'e -trɛ bɛ o man yɪ. 19 Waa ve minnɔn lɛ 'nan, o 'ka "nyian fɛ -tɔ -le nɔan -a dɪ, te o 'bɔ o ya 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "nɛn waa dra bɛ -yee nɔan -a. -Yɛɛ o -nan -nyaan. Kɔɔ 'wɪ nɛn min -a dra, ɛn ya'a 'kɔlamɛn -e 'e 'pɛ 'si -a -sru "dɪɛ, te e ya 'wɪ zɪɛ -yee nɔan -a.

20 Min nɛn e -kaa san Zozi Crizi nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, -a -tɔ bɛ, te 'e 'pɛ 'si 'trɛda wɪnɔn -wɪdɪ -sru. 'Pian -te -a san 'li 'e da "nyian 'wɪnɔn zɪɛ -a va, ɛn ya'a 'kɔlamɛn -e 'e 'pɛ 'si -a -sru "dɪɛ, -a 'le 'srannan "bɛ -yee -kɔndɪ -wɪdɪ "mlɪan -a tɛdɛ vɛ da. 21 Min zɪɛ -a "yi mɪn paan -e 'e vɪɛ 'e -si tɪglɪ zɪɛ -a -tɔ dɪ. Kɔɔ Bali -

le -pei -tɔ wɪnɔn nɛn waa paa "ji "bɛ, yaa -tɔ 'vaa, ɛn e 'si -a -sru. 22 'Wɪ nɛn e 'bɔ min zɪɛ -a man bɛ, -kɔnnɛn "fli 'gɔvɛ -a da wɪ nɛn. Waa -fɔ 'nan: «Fɛ nɛn -plɛn fee 'a bɛ, yaa 'sia "nyian, yaa blɪ.» ɛn «'Sru nɛn o 'si -a -srunan bɛ, e 'li 'e da "nyian -feli -va.»

3

Minsan Zozi Crizi -taa "nyian

1 'An beenun, 'fluba nɛn maan crɛn -tɛa -e 'an 'pa 'sia 'cɛɛ bɛ, -a "flizan nɛn 'gɔvɛ 'va. 'Fluba "fli zɪɛ -a -ji bɛ, 'wɪ nɛn kaa -tɔa 'va bɛ, -a 'bɔ nɛn maan -cin -trɔa 'ka 'ji, 'nan -e 'ka 'wulo -ji 'nrɔn "da tɪglɪ. 2 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'li 'e 'cɛn bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ɛn 'wɪ nɛn Minsan nɛn min 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, yaa 'vɪ 'nan 'ka drɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da "nyian. 'Wɪ zɪɛ -yee 'pasianɔn 'bɛ paa 'ka 'ji.

3 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'ka 'pla 'ka 'ji 'e tɛdɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔvɛ, tɔ -fɔla "da "ji bɛ, minnɔn nɛn o 'ta wo 'o 'bɔ 'ci 'sɔ 'wɪnɔn da bɛ o -kɔan. Minnɔn zɪɛ o 'ka sɛɛ wo. 4 Waa ve 'cɛɛ 'nan: «Zozi "e 'nan, 'e 'ta pee wo "nyian, -njɛɛ dɔv? ɛn e ya "mɛn nyin zia? 'Kɔ tranun cɛɛn -kaadɪ man, ɛn zɪ Bali 'trɛ drɛ 'li bɛ, fɛ -tɔ 'ka tian lɪɛa dɪ.» 5 Minnɔn zɪɛ, -te o ya 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, -a -cin 'ka o ji 'nan, 'trɛ tɛdɛ a 'li dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali wei da nɛn 'trɛ 'lee la 'bɔla 'li 'kpa. 'Yɪ 'va nɛn Bali 'trɛ 'bɔla, ɛn 'yi 'a nɛn Bali 'trɛ -sru cɛɛn. 6 Bali wei da nɛn "nyian laa -dan fɛn, ɛn 'trɛ tɛdɛ zɪɛ 'e srɛ. 7 ɛn Bali wei -tɔwɪ zɪɛ, -yɛɛ 'vɪ 'nan, 'trɛ 'lee labli nɛn -nan cɛɛgɔ yɪ -a 'gɔvɛ, 'tɛ 'bɛ -taa "o srɛɛɛ. 'Pian Bali o ta -tɔ, -e tɔ nɛn e minnɔn -le tin "baa bɛ 'e bɔ. Minnɔn nɛn o yɪɛ 'ka 'naan Bali 'bɔ man dɪɛ, tɔ zɪɛ -a man nɛn e o -nan -nyaan.

8 'An beenun, 'cee vɛ bɛ, -a -cin 'e 'kɔn "cee 'ji 'nan, Minsan "le 'va bɛ, yɪ -tɔwɪ "cɛ "bɛ, lɛ -kpi tɔ nɛn (1.000), ɛn lɛ -kpi tɔ bɛ yɪ -tɔwɪ "cɛ "nɛn. 9 Min -mɪɛnɔn 'o 'ci "nrɔnman 'nan, 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ, e 'ka -a drɛnan tada dɪ. -Wee

tin 'ka 'nənnən dɪ, 'pian e -səanla minnun man -trɔɔ, kɔɔ e 'ka 'vale 'nan min -tʊ -nan 'e 'nyan dɪ. 'Wɪ nən e cɪ "va "bɛ, -nyrɛn 'nan, min -tʊdʊ pɛɛnən 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɫɪdɪ "man, -e 'o -sɔɔnla 'e -sru.

¹⁰ 'Bɛ a zɪ, 'pian Minsan -taa "kpɔ. -Yee -tadɪ dra kɫɪgɫɪ, "le 'nan zɪ crin-zan -taa "min va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Tʊ zɪɛ -a man nɛn labli 'tɛ 'bɫɪdɪ "siala -wuuuu, tɛ wa'a "nyian -a yɛ dɪ. Laji fɛnun pɛɛnən 'yi bɔ 'tɛ 'lɔ, ɛn 'trɛ 'lee 'e 'ta fɛnun pɛɛnən 'nan -nyaan.

¹¹ -Yee "wɛan -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ, -a man nɛn 'ka 'ta wʊ 'kpa tɪgɫɪ, kɔɔ zɪ fɛ pɛɛnən 'nan -taa "nyanlɛ bɛ -a -cin a 'ka 'ji. ¹² 'Ka yɪɛ yra Bali -le yɪ zɪɛ -yrɛ, zɪ 'kɔ 'ka drɛ 'lɔɔ, -e 'e bɔ tada bɛ, -nyrɛn 'ka drɛ. Yɪ zɪɛ -a da nɛn, 'tɛ labli -nan -nyaan "fo, ɛn yɪ zɪɛ -a da nɛn, laji fɛnun pɛɛnən 'yi bɔ 'tɛ 'lɔ. ¹³ 'Pian Bali "e 'nan, 'e labli -trɛ dra, ɛn 'e 'trɛ -trɛ dra. Bali 'ci 'sɔ wɪnun 'saza 'bɛ dra fɛ zɪɛ -a -nan. 'Wɪnun zɪɛ -a man -pɛnnan nɛn -kaa cɪ.

¹⁴ 'An beenun, 'wɪnun zɪɛ -a man -pɛnnan nɛn ka cɪ, -yee "wɛan 'ka 'cee 'plɛblɛ pɛɛnən 'sia, -e 'ka yɛɪ 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale Bali -a. ɛn 'ka 'cee 'plɛblɛ pɛɛnən 'sia "nyian, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ, tɛ 'wɪ 'wɫɪdɪ -tʊwɫɪ 'e 'kɔn 'ka man dɪ. ¹⁵ 'Ka -tɔ 'ka 'fli -a 'nan, -tɛ -kaa san 'e man -sran bɛ, e ya "va 'nan 'ka 'si 'wɪ 'ji. 'Wɪ -tʊwɫɪ zɪɛ, -kaa "bʊɪ Pɔl nɛn -cee min 'kpa -a bɛ, yaa crɛn -tɛ 'cɛɛ. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yrɛ, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a crɛn -tɛ. ¹⁶ -Yee 'fluba -tʊdʊ pɛɛnən 'ji bɛ, 'wɪ zɪɛ e ya -ji. ɛn 'wɪnun nɛn -a -ci a 'plɛblɛ bɛ, o ya -ji "nyian. 'Pian minnun nɛn, wa'a 'wɪ 'tɔa 'kpa dɪ, ɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪgɫɪ dɪɛ, waa -ci vɛ -wɫɪdɪ. ɛn Bali wei pee nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, waa dra "nyian zɪ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ e ya o 'bɔ 'fli -nan -nyan wɪ -a.

¹⁷ 'An beenun, 'cee vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a -cin a "cee 'ji 'va. -Yee "wɛan 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, "tɔgɔ minnun -wɫɪdɪ zɪɛ o 'ka see "paa. Kɔɔ o ya "vale 'nan 'o 'ka "sia -si nɛn, ka ya 'ka 'tɔdɪ "da -kli 'va bɛ, -a da, -e 'ka -sɔɔnla o

-sru. ¹⁸ 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan: -Kaa san Zozi Crizi nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a, ɛn ka sɔɔnla -a -sru "bɛ, 'ka 'kʊ -a 'e 'lɛ, -e 'e 'yee 'yi "nɔn 'cɛɛ. ɛn -a -tɔ nɛn kaa 'wʊ bɛ, 'e 'pa "da. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a cɛɛgʊ, ɛn 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'li 'trɪlii. Amen!

'Fluba tɛdɛ nɛn Zan -a crɛn -tɛ

Zozi a Bali wei -a

¹ Wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, kʊ -yee 'wɪ 'crɛn -tɛa 'cɛɛ. E ya 'li 'e 'cɛn 'wɪ pou sianan "nun, kʊa 'man, kʊa 'yɪ 'kʊ yɪɛ 'a, kʊa bʊv tɪɣlɪ, ɛn kʊ klɛ "man 'kʊ 'pɛ -a.

² 'Belidɪ zɪɛ 'e 'fli kɔɔn, kʊa 'yɪ. Kʊ ya -a -nan yɪnɔn 'a, ɛn kʊ -yee 'wɪ ve 'cɛɛ. 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -nyrɛn. E ya "nɛn -kaa "tɪ Bali va, ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, yaa kɔɔn 'kʊɛ.

³ 'Wɪ nɛn kʊa 'yɪ, ɛn kʊa 'man bɛ, kʊ "cee "ve "nyian, 'dʊ -e -kaa drɛ min -tʊwli "a, kɔɔ -kaa pɛɛnɔn drɛ min -tʊwli "a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi nun -a. ⁴ 'Wɪ 'gʊɛ kʊa crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, -e -cee ci "nran 'e 'ciɪa "da "fo.

'Ka 'kɔn 'tɛ 'san da

⁵ 'Wɪ nɛn kʊa 'man Zozi da, ɛn kʊ "ta "cee "ve bɛ -nyrɛn 'gʊ: E 'nan Bali a 'tɛ 'san -a, ɛn klun 'ka "man "dɪ.

⁶ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drɛ min -tʊwli "a, te -kaa 'ta wo klun va bɛ, te -kaa 'wlu -sɛan, ɛn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪɣlɪ da dɪ. ⁷ 'Pian -te -kaa 'ta wo 'tɛ 'san da "le Bali nɛn 'tɛ 'san -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, te -kaa drɛ -kaa cin yei min -tʊwli "a. -A -nan nɛn -a -pɪ Zozi nɛn waa -tɛ bɛ, -a nyan e -cee 'wɪ 'wliɪdɪ pɛɛnɔn fuiman, -e -kaa drɛ 'saun.

⁸ -Te -kaa 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wliɪdɪ 'ka -kaa man dɪɛ, te -kaa ya -kaa 'fli see "paanan, ɛn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪɣlɪ da dɪ. ⁹ 'Pian -te -kaa -cee 'wɪ 'wliɪdɪ 'vɪ Bali lɛ 'wein bɛ, Bali nɛn e ya tɪɣlɪ bɛ, e 'ta wɔla 'e wei da, -e 'e -cee 'wɪ 'wliɪdɪ "fui, ɛn "nyian e -kaa dra 'saun 'e 'lɛ 'wɪ 'wliɪdɪ pɛɛnɔn 'sidi -a -kaa 'bɔ.

¹⁰ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛlɛ dɪɛ, te -kaa Bali drɛ 'wluzan 'a, ɛn -kaa 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ.

2

¹ 'Mɛn 'nɛnnun, 'wɪ 'gʊɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka vilɛ 'ka 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛ dɪ. ɛn -te min -tʊ 'wɪ 'wliɪdɪ drɛ bɛ, 'ka -tʊ 'nan min nɛn e -nyɛanla -cee 'wɪ -sru, -e 'e -cee 'wɪ 'si "va "bɛ, e ya -kaa "tɪ Bali "srɔn. Zozi Crizi nɛn e ya tɪɣlɪ bɛ, -nyrɛn. ² -A 'bɔ 'bɛ drɛ 'sraga bʊvɛ -a -kaa man, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wliɪdɪ 'fui. Wa'a vilɛ 'nan -kaa 'saza "cɛ "dɪ, 'pian -e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ 'wliɪdɪ "fui.

'Wɪ nɛn Bali -a vɪ bɛ, 'ka drɛ

³ 'Wɪ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan, -kaa Bali -tɔa "bɛ, -nyrɛn 'nan -kaa 'ta wo Bali -le -pei da. ⁴ Min nɛn yaa 'vɪ 'nan: «'An Bali -tɔa», te ya'a 'ta wɔla -yee -pei da dɪɛ, te 'wluzan nɛn -a san -a, ɛn te -a san 'lee 'wɪ tɪɣlɪ 'ka 'si -tʊwli "da dɪ. ⁵ 'Pian bii nɛn i 'ta wo Bali wei da bɛ, te 'yie Bali yɪdɪ 'yɪ "a 'e 'lɛ sɔɔdɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drɛ min -tʊwli "a. ⁶ ɛn min nɛn yaa 've 'nan: «'Kʊ 'vale -a kʊ ya min -tʊwli "a» bɛ, -a san -le 'ta wʊ cɛin -kɔan "le Zozi 'le 'ta wʊ cɛin -zʊ.

Bali -le -pei "e 'nan, 'ka cin yɪ "yi!

⁷ 'An beenun, wa'a vilɛ 'nan -pei -trɛ nɛn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ dɪ, 'pian -pei ceje nɛn kaa 'yɪ -a pou sianan "bɛ -nyrɛn. -Pei ceje zɪɛ wei nɛn kaa 'man bɛ, -nyrɛn. ⁸ ɛn -pɛ -tʊ da zia bɛ, -pei -trɛ nɛn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ Crizi -le 'ta wʊ cɛin -pei -trɛ zɪɛ -a kɔɔn, ɛn 'cee vɛ a -a -kɔɔnman "nyian. -Yɛɛ ci 'nan, 'te 'san tɪɣlɪ bii 'va, ɛn klun a -nyannan.

⁹ Min nɛn yaa 'vɪ 'nan, 'e ya 'tɛ 'san da, -e te ya'a 'e "bʊv -tʊ ye "yi "dɪɛ, te e ya tian klun va. ¹⁰ Min nɛn 'e "bʊv -tʊ ye "yi "bɛ, e -fo 'tɛ 'san da, ɛn fɛ -tʊ 'ka -yee ci "nrɔndɪ va -e 'e -tria dɪ. ¹¹ 'Pian bii nɛn yɪ'a 'i "bʊv -tʊ ye "yi "dɪɛ, te i ya klun va. I 'ta wo klun va. ɛn fɛnan nɛn i ci -kʊnan bɛ, yɪ'a tɔa dɪ, kɔɔ klun 'i yie 'wi.

Te 'ka yie 'e 'kɔn 'trɛda fɛnun lɛ dɪ!

¹² 'Mɛn 'nɛnnun, an ya 'wɪ 'gʊɛ -a crɛn -tenan 'cɛɛ 'nan Zozi 'tʊ 'jɪ nɛn

Bali 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui. ¹³ "Tɪnun, an ya 'wɪ 'gʊɛ -a cɾɛn -tɛnan 'cɛɛ 'nan, min nɛn e cɪ 'wɪ pou sianan "a bɛ, kaa -tɔ. -Gobonun, an ya 'wɪ 'gʊɛ -a cɾɛn -tɛnan 'cɛɛ 'nan, ka Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ, -a klɪ.

¹⁴ 'Mɛn 'nɛnnun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka -kaa "tɪ Bali -tɔ. "Tɪnun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, min nɛn e cɪ 'wɪ pou sianan "a bɛ, kaa -tɔ. -Gobonun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka ya 'plɛblɛ, Bali wei a 'ka 'ji, ɛn ka Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ, -a klɪ.

¹⁵ 'Wɪnun nɛn 'trɛda minnun -a dra bɛ te 'ka yɪ "yi "dɪ! -Te min 'wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ ye "yi "bɛ, te -kaa "tɪ Bali yɪdɪ "yi 'ka -a san ji dɪ. ¹⁶ Kɔɔ o drɛ wɪnun 'bɔ nɛn 'gʊ, min 'kɔlɛ 'ci 'sɔ wɪnun 'wɪdɪ "a -tɔ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn min yɪɛ -a ye bɛ min a "vale 'e 'kɔn 'yee vɛ -a, e ya "nyian -tɔ. ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn min lɔ bɛ min a "vale 'e 'fli -kɔnman -a, 'bɛ a "nyian -tɔ. 'Wɪnun pɛɛnɔn zɪɛ, wa'a 'sia -kaa "tɪ Bali va dɪ, 'pian o "sia 'trɛda 'gʊ. ¹⁷ ɛn 'trɛ 'gʊɛ, e -nyaan 'o 'vale fɛ pɛɛnɔn nɛn min cɪ "vale 'e 'kɔn "nyian 'yee vɛ -a bɛ waa. 'Pian min nɛn e Bali ci 'sɔ wɪnun dra bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a.

'Ka drɛ "yi Crizi 'nanmanzan 'va

¹⁸ 'Mɛn 'nɛnnun, tɔ -nyranman -ji nɛn -kaa cɪ 'gʊ. Kaa 'man 'nan, Crizi 'nanmanzan -taa "talɛ. ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Crizi 'nanmannɔn 'bɔla "kaga 'va. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔnman 'nan tɔ -nyranman -ji nɛn -kaa cɪ. ¹⁹ Crizi 'nanmannɔn zɪɛ o ya "nɛn 'kʊ 'va, 'pian kʊ 'ka waa -tɔwɪli "dɪ, -yee "wɛan nɛn o 'bɔla 'kʊ 'va. "Te 'e 'kɔn 'nan kʊ ya waa -tɔwɪli "bɛ, "te o -fʊ 'kʊ 'va. 'Pian o 'bɔla 'kʊ 'va, 'dʊ -e 'e -kɔn 'wein, 'nan kʊ 'ka waa -tɔwɪli "dɪ.

²⁰ 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn 'ka pɛɛnɔn 'wɪ tɪglɪ -tɔa. ²¹ Wa'a vɪlɛ 'nan ka'a 'wɪ tɪglɪ 'tɔa dɪ, -yee "wɛan an 'wɪ 'gʊɛ -a cɾɛn -tɛ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'nan -kaa -tɔa.

ɛn kaa -tɔa 'nan 'wɪlu -tɔwɪli 'ka 'sia 'wɪ tɪglɪ 'va dɪ.

²² -Tɪɛ cɪ 'wɪluzan 'a? Min nɛn yaa ve 'nan Zozi 'ka min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪɛ -a san nɛn. Crizi 'nanmanzan zɪɛ, min nɛn ya'a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ siala fɛ -tʊ -a dɪɛ -a san nɛn. ²³ ɛn min o min nɛn ya'a Bali -pɪ siala fɛ -tʊ -a dɪɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a o 'ka min -tɔwɪli "a "dɪ. 'Pian min nɛn yaa 'vɪ 'wein 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a, o ya min -tɔwɪli "a.

²⁴ 'Cee vɛ bɛ, 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan "bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Kɔɔ -te 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan, 'nan -a -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'vale -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ -a ka ya min -tɔwɪli "a, ²⁵ te 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -cɛɛ bɛ, e ya -cee vɛ -a, -nyrɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a.

²⁶ 'Wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ minnun nɛn o ya "vale 'o 'ka 'sia -si tɪglɪ da bɛ -wee "wɛan. ²⁷ 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, e ya 'ka 'lɔ. -Yee "wɛan e 'ka "le min 'e 'bɛ "paa 'nyian 'ka 'ji dɪ. 'Pian -yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ 'wɪ pɛɛnɔn "paaman 'ka 'ji. ɛn 'wɪ tɪglɪ nɛn, yaa 'paaman 'ka 'ji, 'wɪlu "cɛɛ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tɔwɪli, "le zɪ lei 'saun -a paa 'ka 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

Bali -le 'nɛnnun 'ka 'wɪ 'wɪdɪ dra dɪ

²⁸ 'Mɛn 'nɛnnun, -maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tɔwɪli, 'dʊ -e tʊ nɛn e -taa "man "bɛ, te 'ka 'ci a 'e 'sɔdɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔwdɪ. ɛn 'yɾa 'ka 'kɔan yɪɛ man yɪ zɪɛ -a da dɪ.

²⁹ Zɪ kaa -tɔa 'nan Zozi Crizi a min tɪglɪ 'a bɛ, -a -tɔwɪli "nɛn 'ka -tɔ "nyian 'nan min nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra bɛ, te Bali -le 'nɛn nɛn -a san -a.

3

¹ "Ka 'yɪɔ "le zɪ -kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ "yi -dan, ɛn e -kaa laabu 'yee 'nɛnnun, ɛn -kaa ya "nyian -yee 'nɛnnun -a 'kpagba. 'Trɛdanɔn 'ka -a -ci tɔa 'nan -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a dɪ, kɔɔ wa'a Bali -tɔlɛ dɪ.

2 'An beenun 'be nen 'gube, -kaa dre Bali -le 'nennun -a, en z1 -kaa -taa 'konle be, ka'a tian -a tɔa d1. 'Pian tu nen Crizi -taa "man "be, -kaa -kɔan "le -yee 'w1 'zɔ kɔɔ -kaa ye "le z1 e c1 be, -yee 'w1 'zɔ. 3 Min nen 'w1 z1e -a -cin c1 "ji "be, 'e yie -tɔa 'e 'fli -va, -e 'e v1e 'e 'w1 'wli d1 "dred1 "le z1 Crizi "e dre be -yee 'w1 'zɔ.

4 Min nen e 'w1 'wli d1 "dra be, te -a pei a 'e 'padi Bali man, kɔɔ 'w1 'wli d1 "dred1 be, e ya pei 'padi -a Bali man.

5 En kaa -tɔa 'nan Crizi -ta -e 'e -cee 'w1 'wli d1 pɛɛnɔn be -a "nen "w1 y1, te ya'a 'w1 'wli d1 "dred1e d1. 6 -Yee "wean min nen 'o 'vale Crizi -a o ya min -tɔwli "a be, ya'a 'w1 'wli d1 "dra d1. 'Pian bii nen i 'w1 'wli d1 "dra be, te z1 Crizi c1 be, y1'a 'tɔa d1, en y1'a tian Crizi -tɔle "fo "d1.

7 'Men 'nennun, te min 'e 'ka see "paa d1! Min nen e 'w1 tɔgl1 dra Bali 'le be, te e ya tɔgl1, "le Zozi a tɔgl1 be -yee 'w1 'zɔ. 8 'Pian bii nen i 'w1 'wli d1 "dra be, te Satan -le 'nen nen 'yia. -Yee c1 'nan, Satan 'w1 'wli d1 "dred1 'sia 'treda pou sianan. -Yee "wean nen Bali -p1 -ta, 'nan -e 'e Satan -le 'nyranman sre.

9 Min nen e c1 Bali -le 'nen a be, ya'a 'w1 'wli d1 "dra d1, kɔɔ Bali -le 'belid1 a -a san lɔ. Ya'a 'kolaman te e 'w1 'wli d1 "dra d1, e ya Bali -le 'nen 'a -le "wean. 10 'Pian bii nen y1'a 'w1 tɔgl1 "dra d1e, te Bali -le 'nen "cee 'yia d1. En -te y1'a 'i "bɔt -tɔ ye "y1 "d1e, te Bali -le 'nen "cee 'yia d1. 'Winun z1e -a man nen o Bali -le 'nen 'lee Satan -le 'nen -kɔnɔn "ye.

'Ka cin y1 'y1!

11 'W1 nen -kaa man -a pou sianan "be, -nyren 'nan -kaa cin y1 "y1!

12 Te -kaa 'kɔn "le min -tɔ nen waa laabo Kaen be -yee 'w1 'zɔ d1! -Yee c1 'nan e ya Satan nen e 'w1 'wli d1 "paa 'nyranman a be, -yee 'nen 'a. En 'e -suannɛn "bɔ "tɔwli, "t1 "tɔwli "te. -Mɛ "le "wean nen yaa -te "mɛn? Kɔɔ Kaen 'pa nyranman a -wli d1, 'pian -a -suannɛn "le 'pa nyranman "a "y1.

13 'An "bɔt Zozinɔn, -te 'tredanɔn 'ka 'ka 'ye "y1 "d1e, te 'w1 'e 'ka 'kan

d1. 14 Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan, -kaa 'sɔ 'ka -lɔ, en 'belid1 nen ya'a 'nyaan d1e, e ya -cee vɛ -a. -Kaa "bɔtunun ye "y1 "le "wean nen -kaa -tɔa z1e. -Te min -tɔ a 'nan, ya'a 'e "bɔt -tɔ ye "y1 "d1e, te -a san a tian 'ka -lɔ. 15 Min o min nen e "naan 'e "bɔt -tɔ man be, te min -tezan nen -a san -a. En kaa -tɔa 'nan 'belid1 nen ya'a 'nyaan d1e, e 'ka min -tezan -le vɛ -a d1.

16 'W1 'gube -a nen -kaa yid1 "y1 "ci -tɔa: Zozi Crizi -ka -cee "wean. -Yee "wean -kaa "ka wɔ 'nyian -kaa "bɔtunun 'tɔ 'ji. 17 -Te 'treda fenun a min -tɔ -lɔ 'nan 'e "bɔt -tɔ 'y1, te -yee "ka "d1, en -a 'w1 a "man "be, -te -a nyirinda 'ka 'senle "da "d1e, -a -ci a 'wein 'nan Bali -le yid1 "y1 'ka -a san lɔ d1.

18 'Men 'nennun, te -kaa min y1 "y1 -kaa 'le lou "d1! 'Pian -kaa dre w1 'e -kɔnɔn 'nan -kaa min ye "y1. 19 'W1 z1e -yee -kɔnɔnman -cee 'nan -kaa ya Bali -le 'w1 tɔgl1 -sru, te -kaa ci yra "tra Bali 'le. 20 En -te -cee ci "nrɔnd1 tin -te a -kaa da be, -kaa -tɔ 'nan Bali -dan "mlian -cee ci "nrɔnd1 da en e -kaa dre w1 pɛɛnɔn -tɔa.

21 'An beenun, -te -cee ci "nrɔnd1 'ka tin -te a -kaa da d1e, te -kaa Bali trɔ 'ba -kaa 'ji le "klan -a d1, 22 en fe pɛɛnɔn nen -kaa laabo -yrɔ "be, yaa -nɔan -cee. Kɔɔ -kaa 'ta wo -yee -pei da, en 'w1 nen e c1 -a -ci 'sɔ 'a be, -kaa dra.

23 En 'w1 nen yaa laabɔ -kaa 'lɔ be -nyren 'nan, -kaa y1 -tera 'e 'p1 Zozi Crizi da, en -kaa cin y1 "y1 "le z1 'e 'v1 -cee be, -yee 'w1 'zɔ. 24 Min nen e 'ta wo 'w1 nen Bali -a 'v1 be -a da be, -a san 'lee Bali a min -tɔwli "a. En Bali 'lee -a san a min -tɔwli "a. Bali -le lei 'saun nen yaa -nɔn -cee be, -yee -ci -kɔnɔnman 'nan -kaa 'vale Bali -a -kaa ya min -tɔwli "a.

4

O Bali lei 'saun -tɔa 'kɔ?

1 'An beenun, te 'ka y1 -tera min -nun -tɔdɔ pɛɛnɔn nen waa ve 'nan Bali lei a 'o 'lɔ be, o da d1. 'Pian 'ka o bɔb 'kpa -e 'ka -tɔ 'nan lei nen -w1ɔ "be, e "sia Bali va. -Yee c1 'nan, 'w1unɔn "kaga fuila "man 'treda, te

o 'nan 'o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a.
 2 Fɛ nɛn e Bali lei 'saun 'nɔan -
 kɔɔnman bɛ -nyrɛn 'gʊ: Min nɛn yaa
 ve min pɛɛnɔn yie man 'wein 'nan
 Zozi Crizi -ta 'trɛda blamin -a bɛ, te
 -a san zɪɛ Bali lei 'saun a -yrɔ. 3 'Pian
 bii nɛn yi'a 'wɪ zɪɛ -a ve Zozi man
 dɪɛ, te Bali lei 'saun 'ka 'i 'lɔ dɪ. Lei
 zɪɛ e "sia Crizi 'nanmanzan 'va. Kaa
 'man 'nan lei zɪɛ e -taa "talɛ, ɛn 'e -ta
 'trɛda 'va.

4 'Mɛn 'nɛnnun, ka ya Bali -le
 'nɛnnun -a. ɛn minnun nɛn o Bali
 'lewei ve 'wlu 'a bɛ, ka o klɪ, kɔɔ
 lei nɛn 'ka 'ji bɛ, -a 'plɛblɛ "mlian
 lei nɛn 'trɛda minnun ji bɛ, -a da.
 5 'Wlunɔn zɪɛ, 'trɛdanɔn nɛn waa -
 yee "wɛan o 'wɪ ve "le 'trɛdanɔn 'le
 'wɪ 'zʊ, ɛn 'trɛdanɔn o wei maan "yi.
 6 -Kaa 'gʊɛ, -cɛɛ cɪ Bali -le 'nɛnnun -a.
 -Yee "wɛan min nɛn e Bali -tɔa "bɛ,
 e -kaa wei maan "yi, 'pian min nɛn
 e 'ka Bali -le 'nɛn 'a dɪɛ, -a san 'ka -
 kaa wei maan "yi 'dɪ. Zɪ -kaa lei nɛn
 e 'wɪ tɪɪɪ ve bɛ, 'lee lei nɛn e 'wlu -
 sɛan "bɛ, -a -tɔa zɪɛ.

Bali va nɛn yɪdɪ 'yi "sia

7 'An beenun, -kaa cin yɪ 'yi, kɔɔ
 Bali va nɛn yɪdɪ "yi "sia. Min nɛn e
 min ye "yi "bɛ, te Bali -le 'nɛn -a san
 -a, ɛn e Bali -tɔa. 8 'Pian bii nɛn yi'a
 min ye "yi "dɪɛ, te yi'a Bali tɔa dɪ, kɔɔ
 Bali min ye "yi. 9 Zɪ Bali -a -ci kɔɔn
 -cɛɛ 'nan e min ye "yi -gʊ, e 'yee 'nɛn
 -tɔwli 'pa 'sia 'trɛda, 'nan -e 'e 'belidɪ
 -nɔn -cɛɛ. 10 ɛn -yee yɪdɪ "yi zɪɛ, e 'ka
 'nan -cɛɛ Bali yɪ "yi "dɪ, 'pian -yɛɛ -
 kaa 'yɪ "yi. -Yee "wɛan e -ta 'yee 'nɛn
 'a, -e 'e dɛɛ 'sraga bu vɛ -a -kaa man,
 'nan -e Bali 'bɔ 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.

11 'An beenun, Bali -kaa 'yɪ "yi zɪɛ,
 -yee "wɛan -kaa "cin yɪ "yi "nyian.
 12 Min -tɔ 'ka tian Bali yɪɛ dɪ. -Te -
 kaa cin ye "yi "bɛ, te -kaa 'vale Bali
 -a, -kaa ya min -tɔwli "a, ɛn te Bali
 yɪdɪ "yi "a 'e 'lɛ sɔɔdɪ -kaa 'ji.

13 Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ, -yɛɛ
 -kɔɔnman 'nan -kaa ya waa min -
 tɔwli "a, ɛn -kaa fo waa min -tɔwli
 "a. 14 -Kaa "tɪ Bali 'yee 'nɛn 'pa 'sia
 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'si 'wɪ 'ji. Ku

'bɔ 'gʊɛ kʊa -nan 'yɪ, ɛn kʊ ya -a
 vɪnan minnun lɛ. 15 -Te min -tɔ -a 'vɪ
 minnun pɛɛnɔn yie man 'wein 'nan
 Zozi a Bali -pɪ -a bɛ, te -a san 'lee Bali
 a min -tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a
 min -tɔwli "a. 16 -Kaa 'gʊɛ, -kaa -tɔa
 'nan Bali -kaa ye "yi, ɛn -kaa yi -tɛra
 'wɪ zɪɛ -a da.

Bali min ye "yi, -yee "wɛan min
 nɛn e minnun ye "yi ɛn e Bali ye
 "yi "bɛ, te -a san 'lee Bali a min -
 tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a min
 -tɔwli "a. 17 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman
 'nan minnun yɪdɪ "yi 'lee Bali yɪdɪ
 "yi "a 'e 'lɛ sɔɔdɪ -kaa 'ji. -Te 'wɪ zɪɛ
 e ya 'e 'lɛ sɔɔdɪ -kaa 'ji bɛ, "klan 'ka
 'kɔan -kaa 'ji tin 'ba nyan dɪ, kɔɔ -
 kaa 'wɪnun dɛɛ 'trɛ da "le Zozi Crizi
 -le 'wɪ 'zʊ. 18 Min nɛn Bali -a ye "yi
 "bɛ "klan 'ka 'ji "dɪ, -yɛɛ cɪ 'nan -a -
 nan nɛn Bali -le yɪdɪ "yi "cɪ 'e 'lɛ sɔɔdɪ
 bɛ, "klan 'sia -nan 'fo. Min nɛn yaa -
 tɔa 'nan o 'wɪ "nɛn -kɔɔnman 'yɛɛ bɛ,
 "klan a "ji, min nɛn "klan a "ji zɪɛ,
 te -yee Bali yɪdɪ "yi 'ka 'e 'lɛ sɔɔdɪ dɪ.
 19 Bali 'bɔ 'bɛ -kaa 'yɪ "yi 'e 'flin, -yee
 "wɛan -kaa minnun 'lee Bali ye "yi.

20 -Te min -a ve 'nan, an Bali ye
 "yi -e te ya'a 'e "bʊɪ -tɔ ye "yi "dɪɛ, te
 'wɪluzan nɛn -a san -a. -Yɛɛ cɪ 'nan,
 min nɛn ya'a 'e "bʊɪ nɛn yɛɛ ye bɛ, 'bɛ
 ye "yi "dɪɛ, ya'a 'kolaman -e 'e Bali
 nɛn ya'a 'bɛ ye dɪɛ, 'bɛ yɪ "yi "dɪ. 21 -
 Pei nɛn yaa -tɔ -cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E
 'nan: Min nɛn 'e Bali ye "yi "bɛ 'e
 "bʊɪ -tɔ yɪ "yi "nyian.

5

1 Minnun nɛn o yi -tɛala "da 'nan
 Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -
 a bɛ, te Bali -le 'nɛnnun nɛn waa.
 ɛn -te min 'e "tɪ ye "yi "bɛ, yaa cɪ
 'nɛnnun ye "yi "nyian. 2 'Wɪ nɛn
 yaa -kɔɔnman 'nan -kaa Bali -le
 'nɛnnun ye "yi "bɛ, -cee Bali yɪdɪ "yi
 'lee 'ta wɔladɪ -a wei da nɛn. 3 -Te
 -kaa 'ta wɔla 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -
 a da bɛ, -yɛɛ cɪ Bali yɪdɪ "yi "a. -Yee
 'wɪnun 'bɔ 'ta 'ta wɔdɪ 'ka 'plɛblɛ dɪ,
 4 kɔɔ min nɛn Bali -le 'nɛn 'a bɛ, e
 'trɛda fɛnun klɪ.

*Min nen e yi -tera Bali da be 'wɪ "yi
"nen yaa -si 'sia*

Fɛ nen yaa -maan 'lɔɔ -kaa 'trɛda
fɛnun klɪ bɛ, -cee yi -teradɪ Bali da
nɛn. ⁵ -Tɪɛ -kolaman 'trɛda fɛnun
'klɪdɪ -a? Min nen e yi -teala "da 'nan
Zozi a Bali -pɪ -a bɛ -a san nɛn.

⁶ Zozi Crizi zɪɛ e -ta. Zi e -ta bɛ,
'yi nen waa -batize drɛ -a bɛ, -yɛɛ -
maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nɛn. En
-a -tɛ nen waa 'wɔ -a nyɛn nɛn e -
sran bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali
-pɪ nɛn. Wa'a viɛ 'yi 'saza 'bɛ -maan
waa -tɔ dɪ, 'pian o "flinɔn nɛn. En
Bali lei "e 'vɪ 'nan 'wɪ zɪɛ, 'wɪ 'kpa
nɛn, kɔɔ Bali lei 'ka 'wlu 'sɛan dɪ. ⁷ Fɛ
nen yaa -kɔɔnman 'nan 'wɪ 'kpa nɛn
bɛ, e ya yaaga. ⁸ Bali lei 'saun a, ɛn
'yi a, ɛn nyɛn a, o yaaga zɪɛ o wei drɛ
'tɔwli.

⁹ 'Wɪ nen min -a ve bɛ, -kaa "siala
'wɪ 'kpa -a. 'Pian 'wɪ nen Bali -a
ve bɛ -a 'kpa "mlian 'wɪ nen min -a
ve bɛ -a da, ɛn "mɛn "bɛ Bali 'bɛ 'vɪ
'nan 'e 'pɪ nɛn. ¹⁰ Min nen e yi -teala
Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ nen Bali -a 'vɪ zɪɛ,
yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. En min
nen ya'a yi teala Bali da dɪɛ, e Bali
"siala 'wluzan 'a, kɔɔ ya'a yi -teleɛ
'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'pɪ man bɛ -a da
dɪ. ¹¹ 'Wɪ 'bɔ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -nyɛn
'gɔ: 'Belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ Bali
'bɔ -a -nɔn -cɛɛ. 'Belidɪ zɪɛ yaa -nɔn
-cɛɛ 'e 'pɪ -a. ¹² Min nen 'o 'vale Bali
-pɪ -a o ya min -tɔwli "a bɛ, te 'belidɪ
zɪɛ e ya -yrɔ. En min nen 'o 'vale Bali
-pɪ -a o 'ka min -tɔwli "a dɪɛ, 'belidɪ
zɪɛ e 'ka -a san lɔ dɪ.

*Te 'ka 'pɛ 'si 'cee yi -teradɪ Bali da
-sru "dɪ!*

¹³ Kaa nen ka yi -teala Bali -pɪ da
bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ
-e 'ka -tɔ 'nan 'belidɪ nen ya'a 'nyaan
dɪɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁴ Fɛ nen yaa -maan 'lɔɔ nyɛn 'ka
-kaa 'ji Bali 'lɛ dɪɛ, -nyɛn 'gɔ, -te -
kaa fɛ -tɔ laabɔ -yrɔ "le zɪ e cɪ -a
ci 'sɔ 'a -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, e -kaa wei
maan. ¹⁵ -Te -kaa fɛ -tɔ laabɔ -yrɔ
"bɛ, -kaa -tɔa 'nan e -kaa wei maan,
-yee "wɛan -kaa -tɔ "nyian 'nan, fɛ

nɛn -kaa laabɔ -yrɔ "bɛ, yaa -nɔan -
cɛɛ.

¹⁶ -Te min 'e "bɔɪ Zozizan -tɔ 'yi,
te e ya 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛnan bɛ, 'e Bali
trɔ 'ba -yee 'wɪ man. 'Wɪ 'wliɪdɪ "nɛn
min zɪɛ ya'a drɛ bɛ -te ya'a 'belidɪ
sia min lɔ dɪɛ, Bali 'belidɪ -nɔan -yrɛ.
'Pian 'wɪ 'wliɪdɪ "tɔ a bɛ, e 'belidɪ "sia
min lɔ. -Te min -a drɛ bɛ, te 'ka Bali
trɔ 'ba -a san lɛ "fo "dɪ! ¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn
nen min -a dra te e 'kla -si yra dɪɛ, e
ya 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ -a Bali 'lɛ. 'Pian
-a -mie a bɛ, 'bɛ 'ka 'belidɪ sia min lɔ
dɪ.

¹⁸ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛn 'ka
'wɪ 'wliɪdɪ dra te yaa dra dɪ. Bali -pɪ
'bɔ 'bɛ yiɛ -tɔa "va -e Satan 'e viɛ 'e
'wɪ 'tɔ drɛ -yrɛ "dɪ.

¹⁹ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛnnun
nen -kaa a, ɛn 'trɛdanɔn pɛɛnɔn a
Satan -lɔ.

²⁰ -Kaa -tɔa "nyian 'nan Bali -pɪ -
ta, e 'pa -kaa 'va ɛn -kaa Bali tɪglɪ
'tɔ. En -kaa 'vale Bali tɪglɪ 'a -kaa drɛ
min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa 'vale -a -pɪ
Zozi Crizi -a -kaa drɛ min -tɔwli "a.
-A -pɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ cɪ
'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a.

²¹ 'Mɛn 'nɛnnun, te 'ka -sɔɔnla fɛ
nen min -a -paan "bɛ -a -sru "dɪ.

'Fluba "flizan nen Zan -a cren -te

¹ 'An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tʊ -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te -leglizi nen, Bali -a 'si 'va 'bɛ, -yre. Maan cren -te -a 'bɔ 'lee 'e 'jinɔn le. An 'ka ye 'yi 'kpa, 'pian 'an 'saza 'cɛɛ dɪ, minnun pɛɛnɔn nen o -si tɪgɪ -tɔa 'bɛ "o 'ka ye 'yi "nyian. ² Kɔɔ Bali wei tɪgɪ a -kaa 'ji, en -a -cin yra -kaa 'ji 'li 'trillii.

³ -Kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi bɛ, o "yi "dra -cɛɛ, o -kaa nyrinda "sia, en o -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan -cɛɛ. -Te -kaa ya -tɔwli 'wɪ tɪgɪ -sru, en -kaa cin ye "yi "bɛ, -a pɛɛnɔn zɪɛ, waa -nɔan -cɛɛ -kpɔ.

'Ka cin yɪ "yi!

⁴ 'An 'ci nran 'kpa, kɔɔ an 'ka -mienun 'yɪ, te o 'ta wɔla 'wɪ tɪgɪ -sru, "le zɪ -kaa "tɪ a 'vɪ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁵ En 'bɛ nen 'gʊɛ, 'an "bʊɪ Zozinɔn, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -kaa cin yɪ "yi! -Pei -trɛ "cɛɛ an cɪ -a cren -tenan dɪ, 'pian -pei ceje nen -a pou sianan -kaa 'man bɛ, -nyren. ⁶ Yɪdɪ "yi "nen maan ve bɛ, -nyren 'nan, -kaa 'ta wɔla Bali wei da. -Pei ceje nen -a pou sianan kaa 'man bɛ, -nyren. 'Ka 'ta wɔla "da!

*'Ka drɛ "yi minnun nen o Bali
'lewei ve 'wɪ 'a bɛ o va*

⁷ Minnun nen o min see "paaman -e min 'e 'si 'wɪ tɪgɪ -sru "bɛ, o ya "kaga, en o fuila "man 'trɛda. Minnun zɪɛ, o 'ka "vale 'o "we "man 'nan Zozi Crizi nen e -ta 'trɛda bɛ blamin nen dɪ. Min nen yaa dra zɪɛ, Zozi Crizi 'nanmanzan nen, en min nen 'e min see "paaman bɛ -nyren. ⁸ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, -e 'ka 'ka -kopa yɪ 'e 'ciɪla "da. -Te ka'a drɛɛ dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nen -kaa drɛ bɛ, -a "nen "fo 'e "tun. ⁹ 'Wɪ nen Crizi 'a paa minnun ji bɛ, min nen ya'a 'bɛ "paalɛ minnun ji dɪɛ, 'pian "e pee 'pa "da "bɛ, te -a san 'lee Bali 'ka

min -tɔwli "a dɪ. 'Wɪ nen Crizi 'a paa minnun ji bɛ, min nen yaa 'lein "paaman minnun ji bɛ, te -a san a min -tɔwli "a 'o 'vale -kaa "tɪ 'lee 'e 'pɪ -a. ¹⁰ -Te min -ta 'ka 'va 'nan, en -yee 'wɪ "paadɪ a 'e 'pee Crizi 'le vɛ man bɛ, te 'ka 'wɪ "man -e 'e 'fʊ 'cee "kɔnnɛn "dɪ, en te 'ka 'bɔ 'tɔ bʊ "fo "dɪ. ¹¹ Kɔɔ min nen yaa 'tɔ 'bʊ bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nen min zɪɛ yaa drɛ bɛ, te e drɛ o "fli "le vɛ -a.

¹² 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian an 'ka "vale 'an cren -tɛa "dɪ. An ya "vale 'an "lo 'ka 'va -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ 'an 'bɔ 'a, 'dʊ -e -kaa ci 'e "nran 'kpa.

¹³ 'Ka "bʊɪ Zozinɔn nen Bali o 'si "va "nyian 'gʊɛ, o "we 'ka 'va.

'Fluba yaagazan nen Zan -a cren -te

¹ 'An 'bo 'gve, an ya -leglizi min ceje -tv -a, mɛɛn 'fluba 'gve -a cren -te. Maan cren -te 'an bee Gai nen maan ye "yi 'kpa be -yre.

² 'An bee, an Bali tru "baa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn 'e drɛ 'yie "yi, 'nan 'i 'kɔn 'i 'belidi 'i kɔlebo 'ji. Maan -tɔa 'nan, Bali 'le be 'i lei a 'e 'belidi. ³ Kɔɔ -kaa "bɔɪ Zozinɔn -mienun -ta 'gɔ, ɛn zɪ i cɪ 'wɪ tɪglɪ -sru "be, 'lee zɪ i 'ta wɔla "da "be, waa 'vɪ 'mɛn. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa. ⁴ 'Wɪ 'pee 'ka "nyian 'an 'ci nranman -e 'be 'mlin -a mandɪ 'nan 'mɛn 'nɛnnun 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru "be -a da dɪ.

Zan Gai 'to 'yi 'vɪ

⁵ 'An bee, i 'wɪ dra 'i 'ci -a -tɔwli 'i "bɔɪ Zozinɔn le. -Te yi'a o tɔa dɪ oo, yia dra -wle "nyian zɪ. ⁶ Minnun zɪɛ, o 'yie min yɪdɪ "yi 'vɪ -leglizi -ji 'nɔn le 'gɔ. Mɛin tru "baa, -te o "ta -ko fɛ pee -nan be, 'i 'pa o va. -Yɛɛ cɪ Bali ci 'sɔ wɪnun -a. ⁷ O 'si 'wee vɛ -nan 'nan -e 'o Zozi Crizi -le 'nyranman 'pa. Wa'a 'wle "man -e minnun nen wa'a tian -sɔɔnleɛa Zozi -sru "dɪɛ, 'o o lɔ fɛ 'si dɪ. ⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wean be, -kaa nen -kaa -sɔɔnla Zozi -sru "be, -kaa 'pa minnun zɪɛ o va. Zɪ -kaa "paa o va 'wɪ tɪglɪ fuiladɪ -a "man zɪɛ.

Zan min -tv nen waa laabo Diotrefu be -yee 'wɪ 'vɪ

⁹ An 'wɪ -mie cren -te 'e tɛdɛ, maan 'pa 'sia -leglizi nen Diotrefu cɪ -ji be, -a -ji 'nɔn le. 'Pian Diotrefu 'bɔ nen e cɪ "vale 'e dra o tazan -a be, 'wɪ nen maan 'vɪ be, ya'a 'silɛa "da "dɪ. ¹⁰ -Yee "wean -te an 'bɔla 'nan nun be, 'wɪ 'wɪldɪ pɛɛnɔn nen yaa dra be, maan ta bɔala. E "we 'kɔ man -wɪldɪ, ɛn e 'wɪlu -sɛan 'kɔ man. 'Pian 'be nen zɪɛ 'be 'ka -a ci sɔa dɪ. -Kaa "bɔɪ Zozinɔn nen o bɔala "va "be, ya'a 'we "man -e 'o 'fɔ -yee "kɔnnɛn

"dɪ. ɛn -te min nen e -kɔ min zɪɛ -a 'yee "kɔnnɛn "be, yaa san -pian -leglizi -ji.

¹¹ 'An bee, te 'i 'wɪ nen e cɪ -wɪldɪ "be -a -nan yɪ min lɔ -e 'i drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ "yi "nen 'i drɛ. Min nen e 'wɪ "yi "dra be, te Bali -le 'nen nen -a san -a. ɛn min nen e 'wɪ 'wɪldɪ "dra be, te ya'a Bali tɔa dɪ.

Zan min -tv nen waa laabo Demetri be -yee 'wɪ 'vɪ

¹² Demetri -le vɛ be, min pɛɛnɔn -yee 'wɪ "yi "ve. ɛn 'wɪ tɪglɪ nen e 'ta wɔla "da "be -yɛɛ 'tɔ "yi bɔala "nyian. 'Kɔ 'bɔ 'gɔ, "kɔ 'tɔ "yi "ve "nyian, ɛn yia -tɔa 'nan 'wɪ nen kɔa ve be, 'wɪ 'kpa nen.

¹³ 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'yie, 'pian an 'ka "vale 'an cren -tɛa "dɪ. ¹⁴ Maan "nrɔnman 'nan tɔ -fɔ "wɛnnɔn -e 'kɔ cin yɪ, -e 'kɔ -sɛɛ "wɔ 'kɔ cin yei.

¹⁵ 'I 'fɔ -trɔɔ! 'I beenun "we 'i 'va, ɛn an "we 'kɔ beenun pɛɛnɔn 'va 'tɔdɔ.

'Fluba nɛn Zud -a crɛn -tɛ

¹An 'bɔ Zud nɛn Zaji "bɔi -a bɛ, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Mɛɛn 'fluba 'gɔɛ -a crɛn -tɛ minnun pɛɛnɔn nɛn Bali o laabu bɛ -wɛ. -Kaa "ti Bali 'ka ye "yi, ɛn -a yiɛ a 'ka da -trilii -e Zozi Crizi 'e 'ta.

²Bali -le nyrinda, 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ, 'lee 'yee yɪdɪ "yi 'e drɛ 'cee vɛ -a 'e 'ciɫa "da!

'Ka drɛ "yi minnun nɛn o 'wɪ ve 'wlu 'a Bali wei da bɛ o va!
(2 Pi 2.1-17)

³An beenun, -a -cin a 'an 'ji 'e tɛdɛ 'kpa tɪglɪ 'nan, 'an 'fluba 'crɛn -tɛa 'cɛɛ, -kaa 'si nɛn Bali -a 'wɔ 'wɪ 'ji bɛ -a da. 'Pian maan 'yɪ 'nan, e ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -kaa yi -tɛra "da "bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! Bali -a -nɔn minnun nɛn o cɪ -yee vɛ -a bɛ -wɛ, ɛn ya'a 'limlan 'li "fo "dɪ. ⁴'Wɪ zɪɛ maan 'pla 'cɛɛ, kɔɔ min -mienun wɫa 'ka yei 'e yɔɔdɪ. Wa'a 'ta 'wɔɫa Bali wei da dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɫidɪ "dra te waa "paa 'nan, Bali -le "yi 'bɛ -si -nɔn 'wɛ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji bɛ, Minsan Zozi Crizi nɛn -kaa tazan -a 'e -tɔwli "bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -tua 'o 'pɛla koda. Minnun zɪɛ 'wɪ nɛn e "ta -taa "bɔɫɛ o man bɛ, waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

⁵'Winun nɛn 'gɔɛ kaa -tɔa 'e 'cɛn 'va, ɛn an ya "vale ɛn -cin -tɔa "nyian 'ka 'ji. 'Li 'kpa bɛ, Minsan 'yee minnun Izraɛl 'nɔn 'si Ezipti nɔanba -ji, 'pian "bɛ -sru minnun nɛn wa'a yi -tɛɫa "da "dɪ, e o -nan -nyan. ⁶ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o -mienun man bɛ -a da. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɛ, ɛn wa'a 'wɫɛ 'bɛ man dɪ. Fɛnan nɛn Bali o -nyran bɛ, -wɛɛ 'tɔɪ. -Yee "wɛan Bali o yri, ɛn e o 'pla klun 'pɔ 'va. O -fo -nan zɪɛ, -trilii -e tin 'ba 'yɪ -dan 'e 'bɔ. ⁷'Fla nɛn waa laabo

Sodɔm 'lee Gomɔr bɛ 'lee 'flanun nɛn o "srɔn "bɛ, o -cin 'e -trɔa 'ka 'ji "nyian. 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ, 'wɪ 'tɔwli "nɛn Bali -le 'pasianɔn zɪɛ waa drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn "o drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee li -wɛɛdɪ lɛ, te 'winun nɛn blamin 'ka -a dra dɪɛ, waa "paa 'nyranman -a. -Yee "wɛan Bali 'wɪ "nɛn -kɔn -wɫɛ 'tɛ nɛn ya'a 'driman 'li 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a. Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e drɛ -cee 'wɪ -kɔn "manvɛ -a.

⁸Minnun nɛn o wɫa 'ka yei "bɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn waa dra. Nyrin nɛn waa -tɛa "bɛ, -a da nɛn o 'wɪ "paa -e 'o 'wɪ 'wɫidɪ "drɛ, -e 'o Bali wei -fɔɫa 'o "trɔɛn -sru, -e 'o 'tɔ srɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji ɛn o cɪ -dan -a bɛ, o man. ⁹Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o tazan -dan nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛɫɫ dɪ. Tɔ nɛn 'o 'vale Satan -a o Moizi pa ta wɪ 'vɪ bɛ, ya'a 'tɔ srɔɫɫ Satan man dɪ. Yaa 'vɪ 'pian -yrɛ 'nan: «Minsan 'e 'wɪ "nɛn -kɔn 'yie!»

¹⁰'Pian minnun 'labɛ o 'tɔ srɔman fɛ nɛn wa'a 'tɔa dɪɛ -a man. O -blɔ "taan "le -winun -zɔ. 'Wɪ nɛn e -trɔa 'o 'wɫo -ji bɛ, -a da nɛn o 'ta 'wɫa, o 'bɔ 'nan -nyan wɪ nɛn.

¹¹'Wɪ -taa "bɔɫɛ o man. Kɔɔ -si -tɔwli "nɛn Kaɛn 'ta 'wɫa "da 'li bɛ, -a da nɛn o -sɔɔnla. ɛn "lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, 'wɪ 'wɫidɪ "nɛn Balam a drɛ 'li bɛ, -a -tɔwli "nɛn o cɪ -a drɛnan. ɛn o wluan Bali man "le zɪ Kore -a drɛ 'li bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. O -nan -nyan wɪ nɛn.

¹²-Te Zozinɔn 'o cin 'yɪ 'nan, -e 'o fɛ -blɪ 'e cin va bɛ, vɛ -mienun zɪɛ o ya 'o yei. 'Yra 'ka 'o yiɛ man fɛ -blunan dɪ. O 'bɔ 'pɔn 'ji fɛ nɛn waa -wɛɛman. Wɛɛ -maan minnun 'ka 'tɔ srɛman. Vɛ -mienun zɪɛ o ya "le 'nan laa 'bɛ wɫa 'ji, 'pian 'yɪ 'ka 'ji -e 'e 'fɛn dɪ, fulɔ -ciala waa "da. ɛn o ya "nyian "le yiba "nɛn -a ba tɔ 'bɔ, te -a 'blɔ "ka "man "dɪɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. O ya "le yiba "nɛn waa 'sɔra bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. O -ka "fo. ¹³Waa dra "le zɪ jemie 'e 'blɔ -fɔa, -e 'e 'va "tri wɛɛn bei "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. Waa dra "le mlɛn crɛn nɛn e 'si 'e 'tɔ -nan bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.

Klun 'pɔ tiidii 'va nɛn Bali o -nyran
"nan 'pla. -A -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii.

¹⁴ 'Li bɛ Enək nɛn Adan klu
'sɔravlizan 'a bɛ, e minnun zɪɛ 'wee
'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka 'yio!
Minsan -taa 'o 'vale 'yee 'pasianɔn
nɛn laji bɛ o "kaga 'kpa -a, ¹⁵ -e 'e
'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le tin 'ba. E 'wɪ
'nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o drɛ
wɪ cɪ -wɪɪɪɪɪ "bɛ -wɪɛ, 'wɪnun nɛn
waa drɛ "va 'zia -wɪɪɪɪɪ 'lee 'wɪnun
nɛn waa 'vɪ "va 'zia -wɪɪɪɪɪ "bɛ -a
man.»

¹⁶ Minnun zɪɛ o ci 'ka 'li 'sɔɛ dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa "o man bɛ, o
wunwun "ve "da. O 'ta 'wɔla 'o 'ci
'sɔwɪnun -wɪɪɪɪɪ "da. Wei -dandan a
o 'le, ɛn o minnun see "paaman wei
'nɔnnɔn 'a, te o o -ble.

Te 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa dɪ!

¹⁷ 'An beenun, 'wɪnun nɛn -kaa
san Zozi Crizi -le 'pasianɔn -a 'vɪ 'e
'cɛn bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji. ¹⁸ Waa 'vɪ
'cɛɛ 'nan: «Tɔ -fɔla "da "ji bɛ, Bali sɛɛ
wɔnɔn -kɔɔn. O 'ta wɔ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ
wɪnun 'wɪɪɪɪɪ -sru.»

¹⁹ Minnun zɪɛ -wɛɛ Zoziɔn "cɛan
'e cin man. 'O 'bɔ 'wɔlo -ji 'wɪnun
da nɛn o 'ta wɔla, Bali lei 'ka -wɔlo "fo
"dɪ.

²⁰ 'Pian 'an beenun, 'cɛɛ vɛ bɛ, 'wɪ
'nɔnnɔn nɛn e 'si Bali 'bɔ 'va, ɛn ka
yi -tɛra "da "bɛ, 'ka 'pa 'ka cin va -
a -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ! 'Ka Bali tru 'ba
Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a! ²¹ Bali 'ka
ye "yi, 'ka 'fɔ 'ka lɛadɪ "man! -Kaa
san Zozi Crizi -kaa nyrinda 'si, 'ka
yie 'trɔa "da "trilii, -e tɔ nɛn e 'belidɪ
nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -cɛɛ bɛ,
'e bɔ.

²² Minnun nɛn 'o 'ci -fɔɔdɪ 'sia bɛ,
'ka o nyrinda 'si! ²³ ɛn "nyian min
-mienun a bɛ, o drɛ wɪ o 'pla Bali -le
tin 'badɪ wɪu. 'Ka o 'si 'wɪ 'ji, "tɔgɔ 'o
'kɔ 'tɛ 'va! ɛn "nyian min -mienun a
bɛ, 'ka o nyrinda 'si! 'Pian 'ka "klan
Bali lɔ! -Wee "tri "nɛn -wɔlo "bɛ, te 'ka
'pɛ wɔ "va "dɪ!

²⁴ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E
-kɔlamana 'e yie 'tɔdɪ -a 'ka 'va, -e 'ka
vɪɛ 'ka 'wɪ 'wɪɪɪɪɪ "drɛ dɪ.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -
kɔlamana e -ko 'kaa, -e 'ka -yee -dan

ci yɪ, te 'tɔ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ, te
ci "nrandɪ a 'ka 'lɔ.

²⁵ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a!
E ya 'e 'tɔwɪ, ɛn -yɛɛ cɪ min 'sizan
'wɪ 'ji -a. -Kaa san Zozi Crizi -le
"wɛan bɛ, 'tɔ -dan a -yee vɛ -a, ɛn
mingɔnnɛn -blɪdɪ a -yee vɛ -a, ɛn
'plɛblɛ a -yee vɛ -a, ɛn -kɔladɪ a -yee
vɛ -a. -A pou sianan 'li 'e 'cɛn, -e 'e
'bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, zɪ Bali cɪ zɪɛ, ɛn e
-fo -a 'li 'trilii. Amɛn!

'Winun nen Zozi -a -nan koon Zan le be -nyren 'gu Apokalis

¹ 'Winun nen Bali -a ta 'bōla Zozi Crizi le be -nyren 'gu. 'Winun zie Bali -a ta bōla -yre 'nan -e 'wī nen e -taa "drele be, Zozi 'e -koon 'e 'sunon le. -Yee "wean nen Zozi 'yee 'pasianon nen laji be -a -tu 'pa 'sia 'e 'suzan Zan -va, en yaa -a -nan koon -yre.

² 'Wī pēenon nen Bali -a ta 'bōla Zozi le, en Zozi -a -nan koon Zan le be, -a 'bō nen Zan -a 'sinan 'pa 'fluba 'gve -a -ji. ³ Min nen e 'fluba 'gve -a ta ve be, Bali -le -fea a 'man. En minnun nen 'o "trāen -tāa -a -ji wī le, waa "paala 'o 'ji te o 'ta wōla "da "be, Bali -le -fea a o man. Minnun zie 'o 'ci 'e "nran, kōo 'winun nen Zozi -a -nan koon be -a dredu tu 'bō 'kogo.

Zan Zozinon 'tō 'bv

⁴ 'An 'bō Zan, mēen 'fluba 'gve -a cren -te 'ka -leglizi 'sōravli "nen Azi 'leglōn 'ji be, 'cēe. Bali a -nan tu pēenon man, e ya -nan 'li 'e 'cēn, en e -taa.

'E 'yee "yi 'lee 'yee -fōdī -trōō -nōn 'cēe. En "nyian be, lei 'sōravli "nen Bali -le mingōnnēn pēin 'le be, Bali lei 'saun nen. 'O 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēe. ⁵ En "nyian be, Zozi Crizi 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fōdī -trōō -nōn 'cēe. -Yēe ci 'wī zie -a -nan yizan -a, ya'a 'wī ve 'wlu 'a dī. En -yēe ci min nen Bali -a wluan -kanōn 'va 'e tēde be -a, en -yēe mingōnnēnnun pēenon nen 'trēda be o "paala.

Zozi Crizi -kaa ye "yi. E wū "man en minnun -a -te, 'nan -e -a nyen 'e -kaa 'sū 'wī 'wli dī 'lō. ⁶ E -kaa dre Bali -le mingōnnēn trēda 'nōn 'a. E -kaa dre Bali -pannōn 'a, 'nan -e -kaa 'e "tī Bali 'su. Tō -dan 'e 'kōn Zozi 'le vē -a, en 'pleble 'e 'kōn 'yee vē -a 'li 'trilii. Amen!

⁷ 'Ka dre "yi! Zozi Crizi -taa "nyian 'e 'pee. E -taala "lolu -koei

"da, en minnun pēenon -a ye. Minnun 'bō nen o -tin 'wū -a 'sean da oō, "o "ye "nyian. Yi zie -a da be, 'leglōn pēenon 'ji minnun -wuōdī "siala "klan -dan 'lō. 'Wī tiglī nen, Amen!

⁸ Minsan Bali 'e 'nan, 'yēe ci 'wī pēenon pou sianan "a, en 'yēe ci 'wī pēenon 'le 'srannan "a. 'E ya -nan tu pēenon man, 'e ya -nan 'li 'e 'cēn, en 'e -taa. 'Yēe ci 'pleble pēenon 'san Bali -a.

Zozi 'e 'fli koon Zan le

⁹ 'An 'bō Zan nen 'ka "būi Zozizan 'tu -a be, an ya 'an yra yunan "le 'cee 'wī 'zv. An ya Bali -le mingōnnēn trēdave -a "le 'cee 'wī 'zv. Zozi "paa 'an 'va, -yee "wean nen an -pōan "sōa 'winun -ji "le 'cee 'wī 'zv. An -tō Bali -le 'wī -sru, en an -tō 'winun nen Zozi -a -ci 'si 'mēn be -a da, -yee "wean nen minnun 'an 'kun, en o -kū 'maan 'yi yei 'trē nen waa laabo Patmo be -a da. ¹⁰ -Kaa san -le yi da nen Bali lei -sen 'an da, en an wei -tu 'man 'an koda. E wū 'pleble "le 'bei 'le 'wī 'zv. ¹¹ Wei zie e 'nan: «'Winun nen yia -nan ye be, 'i cren -te 'fluba da, -e 'i 'pa 'sia -leglizi 'sōravli 'gve -wle. Efēz -leglizi a -tu, en Simiri -leglizi a -tu, en Pergami -leglizi a -tu, en Tiatiere -leglizi a -tu, en Sardo -leglizi a -tu, en Filadēfi -leglizi a -tu, en Laodize -leglizi a -tu, o le nen 'i 'fluba zie -a 'pa 'sia.»

¹² -A -nan nen 'an 'man lila 'nan -e 'an min nen e ci 'wī tin 'banan 'mēn be -a yi. Zi 'an 'man lila be, an -kannēn -tōra "dave 'yī 'sōravli. O ya 'o dredu -siga -a. ¹³ -Kannēn -tōra "dave zie o yei "be, an fe -tu 'yī. E ya "le Blamin -pī -le 'wī 'zv. Sō -gblō nen 'e wōdī "da, en -tien 'kōle nen 'e dredu -siga -a be, -a 'bō nen yaa -tō 'e kugu da. ¹⁴ -A -wulo "je "a 'fuvu "le 'nanwle luō "le 'wī 'zv. E ya 'fuvu 'yriyri. En -a yie "bia "le 'te 'le 'wī 'zv. ¹⁵ En -a cēin "fli "nen 'e 'wlu be, o "bia "le -bulale nen waa 'wū 'te 'a en e 'man be -yee 'wī 'zv. En -a wei -klunman "le 'yi -dan 'be ci -sennan -klo -ji. ¹⁶ En mlen cren 'sōravli "a -a

-pɛ 'yi 'lɔ. Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man ɛn -a 'lɛ a -pɛ "fli "da bɛ, e ya -a 'lɛ. ɛn -a yra "bia "lɛ yidɛ 'bɛ cɪ 'binan 'plɛblɛ 'kpa.

¹⁷ Zɪ an min zɪɛ -a 'yi bɛ, ɛn an -tria "wlu. An 'sɔra "ji "lɛ min -kadɪ -lɛ 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn 'e 'pɛ "yi 'pla 'an da, ɛn e 'mɛn 'nan: «Tɛ "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'lɛ 'srannan "a. ¹⁸ Mɛɛn 'belidɪ -nɔan "min lɛ. An -ka ɛn an fuɔ, 'bɛ nɛn 'gɔɛ 'an yɪɛ a "man 'li 'trilii. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnun wluan -kanɔn 'va. ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnun 'si -yremo fla.

¹⁹ -Yee "wɛan 'wɪnɔn nɛn yia 'yi bɛ, 'i crɛn -tɛ. -A -mienun a drɛnan 'va, ɛn -a -mienun -taa "drɛlɛ. ²⁰ I mlɛn crɛn 'sɔravli 'yi 'an 'pɛ "yi 'lɔ, ɛn i -kannɛn -trɔa "davɛ nɛn -siga -a bɛ -a 'yi 'sɔravli. 'Wɪnɔn zɪɛ -a -ci nɛn 'gɔ, mlɛn crɛn 'sɔravli "bɛ, -wɛɛ cɪ Bali -lɛ 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o 'sɔravli "nɛn 'o yɪɛ -tɔa -leglizɪ 'sɔravli 'bɔ 'va bɛ waa. ɛn -kannɛn -trɔa "davɛ 'sɔravli "bɛ -leglizɪ 'sɔravli 'bɔ nɛn.»

2

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Efɛz 'nɔn 'lɛ vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹ «'Wɪ 'gɔɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -lɛ 'pasiazan nɛn Efɛz -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

'An 'pɛ "yi 'lɔ nɛn mlɛn crɛn 'sɔravli "cɪ, ɛn 'mɛn 'ta 'wɔla -kannɛn -trɔa "davɛ nɛn -siga -a bɛ -a yɛi. 'An 'bɔ "e 'nan:

² 'Ka Zozinɔn nɛn Efɛz bɛ, an 'ka drɛ wɪnɔn -tɔa, ɛn 'ka 'fli nɛn kaa -nɔan 'mɛn 'nyranman -ji 'plɛblɛ bɛ, maan -tɔa. ɛn 'ka yɪɛ nɛn ka -tɔala 'wɪ da bɛ, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan 'ka 'vale min -wɪldɪnɔn -a ka'a 'sɔala dɪ. Minnun nɛn waa vɛ 'o 'fli man 'nan Zozi 'lɛ 'pasianɔn nɛn 'waa, tɛ o 'ka 'a dɪɛ, ka o -nanjɛn ɛn kaa -tɔ 'nan 'wɪnɔn nɛn waa. ³ Maan -tɔa 'nan 'ka yɪɛ -tɔala 'wɪ da, ɛn 'mɛn

"wɛan 'ka yra 'yi, 'pian 'ka 'pɛ 'ka plɔlɛ dɪ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa drɛ "yi "bɛ, maan -tɔa, 'pian 'wɪ 'tɔ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, 'an yidɪ "yi "tɛdɛ nɛn 'ka 'ji bɛ, 'ka 'pɛ plɔ "man. ⁵ 'Cɛɛ 'an yidɪ "yi "tɛdɛ tɛ ka drɛ 'an -srɔnɔn 'a 'e 'trɛ bɛ, 'ka 'cɪ "nrɔn "da! 'Ka 'si 'wɪ 'wɪldɪ "drɛdɪ man, -e 'wɪ "yi "nɛn kaa drɛ 'e tɛdɛ bɛ 'ka drɛdɪ 'sia "nyian! -Tɛ ka'a drɛlɛ dɪɛ, an "lɔ 'ka 'va -e 'an 'cɛɛ -kannɛn -trɔa "davɛ 'si 'an man -kɔɔbli. ⁶ 'Wɪ nɛn kaa dra "nyian "yi "bɛ, -nyrɛn 'gɔ, 'wɪnɔn nɛn Nikolai -srɔnɔn -a dra bɛ, -a 'wɪ "naan 'ka man "lɛ zɪ -a 'wɪ "naan 'an man bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.

⁷ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wɪlɔ -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lɛi cɪ -a ynan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta wɔla 'wɪnɔn zɪɛ -a da ɛn -a -wɪlɔ 'bɔla "va "bɛ, yiba "nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, maan 'blɔ -nɔan -a san lɛ -e 'e -blɔ. Yiba zɪɛ e ya 'e 'tɔdɪ Bali -lɛ fei.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Simiri 'nɔn 'lɛ vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gɔ

⁸ «'Wɪ 'gɔɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -lɛ 'pasiazan nɛn Simiri -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'lɛ 'srannan "a. An -ka ɛn an fuɔ. 'An 'bɔ "e 'nan:

⁹ 'Ka Zozinɔn nɛn Simiri bɛ, 'ka yra nɛn ka cɪ -a ynan bɛ, maan -tɔa. ɛn 'yalɛ nɛn e 'ka 'tɛ bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan ka ya fɛnɔn 'a. Zuif 'nɔn nɛn waa vɛ 'o 'fli man 'nan 'o ya Bali -lɛ minnun -a bɛ, 'wɪnɔn nɛn waa vɛ 'ka man -wɪldɪ "bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, o 'ka Bali -lɛ minnun -a dɪ. O ya Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, -yɛɛ minnun -a. ¹⁰ Yra yidɪnɔn nɛn o -taa "bɔlɛ "nyian 'ka man bɛ, tɛ 'ka "klan -wɔlɔ "dɪ! Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, yaa dra -e 'o 'ka 'va min

-mienun -fɔ -pɔ 'kuin. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e 'cee yi -tɛradɪ 'an da -nanjen. En "nyian bɛ minnun 'tɛ "paa 'ka da yi -fu. -Te 'ka 'va min -mienun -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji oo, te 'ka yi -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔ "fo "dɪ! -Te kaa drɛ zɪɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan 'cɛɛ 'ka -kopa 'a.

¹¹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta 'wɔla 'winun zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra -yee vɛ -a. -Yɛɛ cɪ 'nan -a san 'ka -ka "flizan 'wo dɪ.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pergami 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹² «'Wɪ 'gɔvɛ 'i cɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Pergami -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I cɛn -tɛ 'nan:

Sen nɛn -a 'lɛ a "man ɛn -a 'lɛ a -pɛ "fli "da bɛ, 'an 'lɔ nɛn e cɪ. 'An 'bɔ "e 'nan:

¹³ 'Ka Zozinɔn nɛn Pergami bɛ, ka -nyɛanla 'fla nɛn Bali 'nan -manzan Satan mingɔnnɛn -ble "da "bɛ -a da. 'Pian 'ka 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ -e 'ka 'si 'an -sru "dɪ. Maan -tɔalɛ zɪɛ. Antipa nɛn 'an -sruzan 'pleblɛ 'a bɛ, minnun -a -tɛ 'ka 'va nun, 'pian ka'a yi -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔlɛ dɪ.

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ kaa drɛ "yi, 'pian 'wɪ 'tɔ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, 'winun nɛn Balam -a paa minnun ji 'li bɛ, min -mienun a -a drɛnan "nyian 'cee -leglizɪ -ji. -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, -si nɛn kɔ Izraɛl 'nɔn 'o 'cɪla "da -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ bɛ, Balam -a kɔɔn Balak lɛ, ɛn Balak -a kɔɔn -wɛ. -A -nan nɛn Izraɛl 'nɔn -yɔ -pan wi -blidɪ 'sia, ɛn o nyinnandɪ 'sia li 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪ. ¹⁵ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ, -a 'bɔ nɛn Nikolai -srunɔn cɪ -a drɛnan, ɛn min -mienun a 'ka 'va te o ya 'wɪ zɪɛ -a -sru. ¹⁶ 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a drɛdɪ man! -Te ka'a 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, an "lɔ 'ka 'va -e 'an 'wɪ "nɛn -kɔɔn "minnun nɛn o cɪ 'wɪ

zɪɛ -a drɛnan bɛ -wɛ. Sen nɛn 'an 'le 'gɔvɛ, -a 'bɔ 'a nɛn maan dra.

¹⁷ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta 'wɔla 'winun zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, -blɪfɛ nɛn e ya laji, waa laabo manɛn bɛ, maan -nɔan -yrɛ. En "nyian bɛ, an -kɔlɛ 'fuvu -nɔan -yrɛ. -Kɔlɛ zɪɛ -a da nɛn min 'bɔ 'tɔ 'trɛ -kɔan 'e 'cɛn -tɛdɪ. 'Tɔ zɪɛ -a 'bɔ 'tɔwli 'bɛ -tɔa, min pee 'ka -a tɔa "fo "dɪ.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Tiatire 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹⁸ «'Wɪ 'gɔvɛ 'i cɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Tiatire -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I cɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cɪ Bali -pɪ -a, ɛn 'an yiɛ 'bɛ "bia 'le 'tɛ 'le 'wɪ 'zɔ, ɛn 'an 'cɛin -man 'bɛ "bia 'le -siga -le 'wɪ 'zɔ. 'An 'bɔ "e 'nan:

¹⁹ 'Ka Zozinɔn nɛn Tiatire bɛ, an 'ka drɛ winun -tɔa, ɛn 'cee 'an yɪdɪ "yi "bɛ, maan -tɔa. En 'cee yi -tɛradɪ 'an da bɛ, maan -tɔa. En 'cee 'nyranman nɛn kaa "paa 'mɛn bɛ, maan -tɔa. En 'ka yiɛ nɛn kaa -tɔala 'wɪ da bɛ, maan -tɔa. En maan -tɔa "nyian 'nan, 'wɪ "yinun nɛn ka cɪ -a drɛnan 'e 'fɔla "da 'gɔvɛ, -a "kaga "mlian -a tɛdɛ vɛ da.

²⁰ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa drɛ "yi "bɛ, maan -tɔa, 'pian 'wɪ 'tɔ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, lɪmɔn nɛn waa laabo Zezabel bɛ, ka'a -si tɔa -yrɔ "dɪ. Yaa ve 'e 'fli man 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn 'yaa. 'Pian -yee 'wɪ "paadɪ -a -maan minnun nɛn 'cee -leglizɪ -ji bɛ, o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'sia. O -yɔ -panwi -blidɪ 'sia, ɛn o nyinnandɪ 'sia li 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪ. ²¹ An tɔ -nɔn -yrɛ 'nan -e 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a drɛdɪ man. 'Pian ya'a 'wɛlɛ "man -e 'e 'si 'e drɛ wɪ -wɪdɪ zɪɛ -a man "fo "dɪ. ²² -Yee "wɛan an "ta -a nyianla -saa nɛn min 'e yra ye "da "kaga "bɛ -a da. En "nyian bɛ, an 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o 'si 'an -sru ɛn o sɔɔnla -a -sru "bɛ -wɛ. 'Pian -te o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪnun

man be, ma'an dra di. ²³ An Zezabel-le 'nennun -teeman. Koo zi min -tu 'wi dre be, -a "nen "fe nen maan -nəan -a san le. Maan dra zie -e -leglizi 'non pəənən 'o -to 'nan, an min ci wi -təa 'e pəənən.

²⁴ Maan -təa 'nan, Zozinən -mienun a Tiatire be, wa'a -səənle'a 'wi "paadi-wlidi zie -a -sru "di. En wa'a -wəele 'nan Satan -le 'winun nen minnun -a "siala 'wi -dan a be, 'o -təa "di. 'Ka Zozinən zie, 'ka le nen an ci 'wi 'gυe -a vīnan. An 'ka 'an 'tədi 'ka man -sa -a 'nan 'an 'wi 'pee "paa "da 'ce'e -e 'ka dre di. ²⁵ 'Pian 'winun nen kaa -təa 'va be, -a da nen 'ka yi'e -trəa -trilii, -e 'mən 'ludi 'e bə.

²⁶ Min nen e 'ta 'wula 'an 'ci 'sə winun da -trilii en e 'bə -a 'le 'srannan "be, -yee ci min nen -a 'wulo 'bəla "va "be, -a. Min zie an 'trəda 'leglən pəənən 'pəba wo -yrə, -yee "paala.

²⁷ «En -bulale "tonyrin -a nen e -va -ble 'leglōnnun zie o da. E o -wiiman "le zī -pə -wia "be -yee 'wi 'zv.»

²⁸ 'An "ti 'be 'pleble zie -a -nən 'mən, en an min zie -yee -nəan "nyian. En "nyian be, an bodrun mlən crən -nəan -yrē.

²⁹ Min nen 'wi man "trəən "ci -a -wulo -man be, 'wi nen Bali lei ci -a vīnan Zozinən le be, -a san 'e man.»

3

'Wi nen Zozi -a 'vi Sardo 'nən 'le ve -a be -nyrən 'gυ

¹ «'Wi 'gυe 'i crən -te -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nen Sardo -leglizi -ji be -yrē. 'I crən -te 'nan:

'An 'lō nen Bali lei 'səravli 'ci, en 'an 'lō nen mlən crən 'səravli 'ci. 'An 'bə "e 'nan:

'Ka Zozinən nen Sardo be, an 'ka dre winun -təa. 'Ka 'tə "we 'nan 'belidi a 'ka 'lō, 'pian -a tigl da be ka ya 'ka 'kadi. ² 'Ka dre "yi, "təgə ka -kaala 'nan "fo! 'Ka 'wi "wənwənnən -mienun dra be, e ya 'an 'ci 'sə winun yra man, 'winun zie -a -sru "nen 'ka 'kōla,

"təgə 'ka -kaala 'nan "fo! 'Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, zī an 'ka dre winun -nanjēn be, maan 'yi 'nan ya'a 'sələ 'an "ti "le di. ³ Bali -le 'winun nen kaa 'man be, 'ka 'ci "nrən "da, en 'winun nen waa paa 'ka 'ji "da "be, 'ka 'ci "nrən "da! 'Winun zie -a -cin 'e 'fōla 'ka 'ji -e 'ka 'si 'wi 'wlidi "drədī man. -Te ka'a 'wi zie -a manle "yi "di, en ka -fə yi -tenan be, an bəa 'ka man kligli, "le zi crinzan -taa "min va be -yee 'wi 'zv. 'Ka dre "yi, koo tv nen an -taa "man "be ka'a təa di.

⁴ Maan -təa 'nan, Zozinən -mienun a Sardo be, wa'a 'o 'fli "tri "tələ Bali 'le di. -Yee "wəan nen Bali -taa sə 'fuvu wōle o da, -e 'kə 'ta wōla waa. -A -nəan da nen -e Bali 'e 'wi zie -a dre -wle.

⁵ Min nen e 'ta 'wula 'winun zie -a da en -a -wulo 'bəla "va "be, sə 'fuvu zie -a 'bə nen e -taa -a wōle. En "nyian be, min zie -a 'tə nen 'e 'crən -tədi Bali -le min 'beli 'fluba 'ji be, ma'an fuiman "fo "di. 'Pian maan ve 'an "ti 'lee 'yee 'pasianən nen laji be -wle 'nan, 'mən min nen.

⁶ Min nen 'wi man "trəən "ci -a -wulo -man be, 'wi nen Bali lei ci -a vīnan Zozinən le be -a san 'e man.»

'Wi nen Zozi -a 'vi Filadēfi 'nən 'le ve -a be -nyrən 'gυ

⁷ «'Wi 'gυe 'i crən -te -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nen Filadēfi -leglizi -ji be -yrē. 'I crən -te 'nan:

'An 'bə 'gυe, an ya 'saun, en an ya tigl. 'An 'lō nen David -le -lagle ci, -a -ci nen 'nan mēen Bali -le mingōnnen trē "paala. -Te maan 'le 'sə be, min pee 'ka 'kōlaman -a 'le wōdi -a di. En -te maan -fə -ji be, min pee 'ka 'kōlaman -a 'le 'sōdi -a di. 'An 'bə "e 'nan:

⁸ 'Ka Zozinən nen Filadēfi be, an 'ka dre winun -təa. Maan -təa 'nan, minnun yi'e 'ka 'naan 'ka man di, 'pian ka 'ta 'wōla 'an wei da, en ka'a 'silē 'an -sru "di. -Yee "wəan an -kpēin 'le 'sə 'ce'e. -Kpēin zie min pee 'ka 'kōlaman -

a 'lɛ wɔdɪ -a dɪ. ⁹ 'Wɪ nɛn an -taa -a drɛlɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ. Zuif 'nɔn nɛn waa vɛ 'o 'fli man 'nan, 'o ya Bali -le minnun -a, tɛ o 'ka 'a dɪɛ, 'wɪnɔn nɛn waa. Kɔɔ Bali 'nanmanzan nɛn Satan -a bɛ, -a -srɪnɔn nɛn waa. Minnun zɪɛ an -taa "tɔlɛ o man -sa -a 'nan 'o "pɔ -sɔɔn 'ka 'wɪlɪ, -e 'o -tɔ -nan an 'ka yɛ "yi. ¹⁰ 'Ka 'pɛ 'ka plɔlɛ dɪ, 'wɪnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ ka 'ta 'wɔlɔ "da. -Yɛɛ "wɛan yɪdɪ -dan nɛn e -taa "bɔlɛ 'trɛdanɔn man bɛ, 'an yɪɛ -tɔa 'ka 'va. Yɪa yɪdɪ zɪɛ an -taa "a 'trɛda 'nan -e 'an o drɛ wɪnɔn -nanjɛn.

¹¹ -A -nan 'ka "nyian mɔan dɪ, tɛ an "ta "lɔ. 'Wɪnɔn nɛn kaa -tɔa 'va bɛ, 'ka yɪɛ -trɔa "da. 'Ka drɛ zɪɛ -e 'ka -kɔpa 'e -fɔ 'ka 'lɔ, "tɔgɔ 'e drɛ min pee -le vɛ -a. ¹² Min nɛn e 'ta 'wɔlɔ 'wɪnɔn zɪɛ -a da ɛn -a -wɪlɔ 'bɔla "va "bɛ, maan dra 'kɔladrɛn 'a 'an "tɪ Bali -le 'kuin. 'Kɔn zɪɛ -a -jɪ nɛn e -fɔ 'li "fo. 'An "tɪ Bali 'tɔ nɛn maan crɛn -tɛa min zɪɛ -a man. ɛn 'an "tɪ Bali -le 'fla 'tɔ nɛn maan crɛn -tɛa "nyian "man. 'Fla zɪɛ Zeruzalɛm -trɛ nɛn e "sia 'an "tɪ Bali "srɔn "lajɪ bɛ -nyrɛn. ɛn "nyian bɛ, 'an 'tɔ -trɛ nɛn 'an man 'gʊɛ, -a 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛa min zɪɛ -a man.

¹³ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wɪlɔ -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man.»

'Wɪ nɛn Zozɪ -a 'vɪ Laodize 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹⁴ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Laodize -leglɪzɪ -jɪ bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cɪ Amɛn -a. Mɛɛn cɪ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a -nan yɪzan tɪglɪ 'a, ɛn ma'an 'wɪ 'vɛ 'wɪlɪ 'a dɪ. Bali cɪlɔ 'an 'va ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. 'An 'bɔ "e 'nan:

¹⁵ 'Ka Zozinɔn nɛn Laodize bɛ, an 'ka drɛ wɪnɔn -tɔa. Maan -tɔa 'nan, ka 'ka 'mɛn 'wɪ 'jɪ 'plɛblɛ dɪ, ɛn ka 'ka 'mɛn 'wɪ 'jɪ 'ka tɔadɪ dɪ. Ka -kɔan paan 'pɛ -tɔ da. ¹⁶ 'Pian ka ya -a yɛɪ, -yɛɛ "wɛan an "ta 'ka -pian 'an -sru. ¹⁷ 'Ka 'fli "siala

fɛnɔn 'a. Kaa vɛ 'ka 'fli man 'nan, fɛ a 'kʊ 'lɔ, kʊ 'ka "nyian fɛ pee -va dɪ. Ka'a -cɪ tɔa dɪ, -yɛɛ "wɛan nɛn ka 'wɪ zɪɛ -a vɛ. -A tɪglɪ da bɛ, -pɛ nɛn ka cɪ -jɪ bɛ, e ya -wɪlɪdɪ "fo. 'Yalɛ 'ka 'tɛ, 'ka yɪɛ a 'e 'wɪdɪ, ɛn ka ya 'ka plɔdɪ. ¹⁸ -Yɛɛ "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -sɪga nɛn o -yɛɛ 'kpa -nanjɛn 'tɛ 'va bɛ, 'ka 'ta -a 'lɔ 'an 'lɔ. -Tɛ ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ka -taa "drɛlɛ fɛnɔn tɪglɪ 'a. ɛn "nyian bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta sɔ 'fuvu 'lɔ 'an 'lɔ, -e 'ka wɔ 'ka da. -Tɛ ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, 'yɪa -taa 'sɪlɛ 'ka yɪɛ man. ɛn "nyian bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta yɪɛ 'yɪlɛ 'lɔ 'an 'lɔ, -e 'ka -sɛn 'ka yɪɛ -goeɪ -e 'ka -kɔla "fɛnan yɪdɪ -a.

¹⁹ -A -cɪn 'e 'kɔn 'ka 'jɪ 'nan, minnun nɛn an o yɛ "yi "bɛ, an 'wɪ "paala -wɪlɛ, ɛn an 'wɪ 'tɔdɪ "paaman o jɪ sɔnba "a. -Yɛɛ "wɛan 'ka 'sɪ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'tɔ 'mɛn 'wɪ 'jɪ 'plɛblɛ. ²⁰ Maan nɛn, 'an -tɔdɪ 'cɛɛ 'kɔn -yrɛ "nɛn 'gʊ. An ya -a -tɛnan 'ka da. Min nɛn yaan wei 'man ɛn e 'kɔn 'lɛ 'sʊ 'mɛn bɛ, an -wɪlɔmlɔn -a san -le 'kuin -e 'kʊ fɛnɔn -blɪ -a 'e cɪn va.

²¹ Zɪ an 'wɪ pɛɛnɔn drɛ, ɛn 'an 'wɪlɔ 'bɔla "va "bɛ, -a -nan nɛn 'an "tɪ Bali 'an 'nyran 'e "srɔn 'yɛɛ mingɔnnɛn pɛɪn -da. Min nɛn e 'ta 'wɪlɔ 'wɪnɔn zɪɛ -a da ɛn -a -wɪlɔ 'bɔla "va "bɛ, 'wɪ 'tɔwɪlɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'an 'bɔ "nyian "an "dra -a san lɛ. Maan -nyɛanla 'an "srɔn 'mɛn mingɔnnɛn pɛɪn -da.

²² Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wɪlɔ -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man.»

4

Fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn lajɪ bɛ o Bali bɔa

¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a tɪn 'badɪ man 'mɛn bɛ, ɛn an fɛ pee yɪdɪ 'sia "nyian. An -kpɛɪn "tʊ 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ lajɪ. Wei nɛn maan 'man paan 'e tɛdɛ 'plɛblɛ "lɛ 'bɛɪ 'lɛ 'wɪ 'zʊ bɛ, e wɪ "nyian. E 'nan: «'I 'ta 'an 'va lou 'gʊ! 'Wɪnɔn nɛn o -taa "drɛlɛ

"bē -sru "bē -e 'an -nan -kōn 'yīe.»
 2 'Nun tōn Bali lei -sen 'an da, en an mingōnnen pēin -tv 'yī laji. Bali a 'e -nyrandi "da. 3 E "bia -nyrannyran, en -a crēn 'bō a fenyian 'e -ciala "da. -Yee mingōnnen pēin zīe -pōblen a 'e 'sōdi "ta lou te e "bia. -Pōblen zīe -a crēn a fenyian 'e -ciala "da. 4 Mingōnnen pēin zīe e ya 'e 'si -fōdi mingōnnen pēin -yō -tv 'wlē sinjēn -a. Mingōnnen peinnun zīe min cejenun yra 'o -nyrandi "da, te sō 'fuvu a o pēenōn da. -Siga kle "a o pēenōn 'wulo -man. 5 Mingōnnen pēin zīe laa 'wlei -wlei -fōdi "sia "va 'zia te e -kō -pē pēenōn da, te laa -paan "we. En -kannen -pō 'sōravli "nen o "bia 'pleble 'kpa bē, o ya 'o -trōadi -a 'lē. Lei 'sōravli "nen Bali lei 'saun 'a bē -nyren. 6 Mingōnnen pēin zīe -a 'lē bē, jemie a -nan. E ya 'e siadi "da.

En pēin 'bō zīe -a "srōn -e 'e si -fō "da "bē, fenun sinjēn a 'o -tōdi -nan. O yīe a "kaga, en e ya o fē pēenōn 'nan. 7 Fenun zīe -a -tv a "le -jra -le 'wī 'zū, en -a -tv a "le tri -kōnnen -le 'wī 'zū, en -a -tv yra a "le blamin -le 'wī 'zū, en -a -tv a "le kōebo -le 'wī 'zū. "Loman zīe e ya 'sōnan. 8 Fenun zīe o -pē "jē "a 'shēēdu, 'shēēdu 'o pēenōn. Yīe "kaga "a o -pē "jē "ta lou, en -a -mie a o -pē "jē 'wlu. Wa'a 'flian "dre -fōdi -a di. Bodrun funnin te o "dre -fōa, waa -fōa 'nan:

«Minsan Bali a 'saun 'saun 'saun.

-Yēe ci 'pleble pēenōn 'san -a.

E ya -nan tv pēenōn man,

e ya -nan 'li 'e 'cēn, en e -taa.»

9 Fenun sinjēn 'bō zīe, "dre "nen waa -fōa "bē, min nen -a yīe a "man 'li 'trilii -en e ya 'e -nyrandi mingōnnen pēin -da bē, -a 'tō nen waa dra -dan, te waa bōa, te waa muo -fōa. 10 -Te o ya "dre zīe -a -fōnan bē, min ceje -yō -tv 'wlē sinjēn bē, 'o "po -sōnman min nen -a yīe a "man 'li 'trilii en e ya 'e -nyrandi mingōnnen pēin -da bē, -a wlu. O 'wee -siga klenun -sēanla -a 'lē te waa bōa "drenun -a. Waa -fōa 'nan:

11 «'Kv 'san, yīe ci 'kōe Bali -a.

Yīe fē pēenōn dre,

en fenun pēenōn nen 'trēda 'gūe,
 'i 'ci 'sō winun da nen i o dre.
 -Yēe "wēan -a -nōan da nen
 -e min 'e 'tō -dan 'nōn 'yīe,
 en -a -nōan da nen
 -e min 'e 'i bō,
 en -a -nōan da nen
 -e min 'e vī 'nan 'pleble pēenōn a 'yīe
 vē -a.»

5

Fenun pēenōn nen laji bē o Bali -le 'bla bōa

1 "Bē -sru en min nen 'e -nyrandi mingōnnen pēin -da bē, an 'fluba 'tv 'yī -a -pē "yī 'lō. 'Fluba zīe e ya 'e plindi, en 'winun a 'e 'crēn -tēdi "man bei, en e ya 'e 'crēn -tēdi -ji. En "nyian bē, -a -yrnan a 'sōravli. 2 -A -nan nen Bali -le 'pasianon nen laji bē, maan 'pleble 'tv 'yī, te e -paanman wei 'pleble 'ji. Yaa laabu 'nan: «-Tīe ci "le 'e 'fluba 'gūe -a baanun "flu -e 'e 'lē 'sō?» 3 Min 'ka yīe laji di, en min 'ka yīe 'trēda di, en min 'ka yīe 'trē 'wlu di. Min -tv 'ka yīe -e 'e -kōla 'e 'fluba zīe -a "flu -e 'e yīe 'tō -ji di. 4 'Wī zīe, zī maan -nan 'yī bē, -a 'wī 'nan 'an man, en an -wuōdi 'sia. Kōō min -tv 'ka yīe -e 'e 'fluba zīe -a 'le 'sō, -e 'e yīe 'tō -ji di. 5 -A -nan nen min ceje -tv "e 'mēn 'nan: «Te 'i 'wuō di! -Jra nen 'e "sia Zuda -le kunnin -wulo da bē, David kluda min bē -a 'bō nen. E fē pēenōn kl, en 'bē nen 'gūe 'e -kōlaman 'fluba 'labē -a -yrīve pēenōn "cēēndi -a -e 'e yīe 'tō -ji.»

6 En an fē -tv 'yī, e ya 'e 'tōdi mingōnnen pēin 'lē. Min cejenun 'lee fenun sinjēn bē waa si -fō. Bali -le 'bla nen. E ya "le fē nen waa -blō cēēn 'sraga -a bē -yēe 'wī 'zū. -A 'bei a 'sōravli, en -a yīe a 'sōravli. Yīe 'sōravli zīe Bali lei 'sōravli "nen Bali o 'pa 'sia 'trēda fē pēenōn 'nan bē, o 'bō nen. 7 'Bla zīe e pli min nen 'e -nyrandi mingōnnen pēin -da bē -a man, en e 'fluba 'si -a -pē "yī 'lō. 8 Zī e 'fluba 'bō 'si bē, 'nun tōn en fenun sinjēn bē 'lee min ceje -yō -tv 'wlē sinjēn bē, 'o "po sōn "wlu.

"Dre "fō "davε nen e ya "le -gōedi -le
 'wī 'zū bε, e ya o pεenōn 'lō. En -siga
 'kulenen nen e ya 'e fadi -laziglō -a
 bε, e ya "nyian o pεenōn 'lō. -Laziglō
 zιε minnun nen o cī Bali -le vε -a bε, -
 wee Bali trū 'badī nen. ⁹-A -nan nen
 o "dre "trε -fōdī 'sia. Waa -fōa 'nan:
 «-A -nōan da nen i 'fluba 'sia,
 'nan -e 'i -a -yrivenun "cεen "man.
 Kōō yie drε 'sraga bōvε -a
 'lēglōn -tudū pεenōn nen
 'trēda 'gōvε -a -ji minnun man,
 'lee minnun nen
 o wei -tudū pεenōn -fōa
 'trēda 'gōvε o man.

'I nyen nen e -sran bε,
 -a 'bō 'a nen i o ta pan 'wō Bali lε.

¹⁰Yia drε zιε
 en o drε Bali -le mingōnnen trēda
 'nōn 'a,
 en o drε Bali -pannōn 'a,
 'nan -e 'o -kaa "tī Bali 'su.
 -Wεε -taa "mingōnnen -blīlε
 'trēda fε pεenōn da.»

¹¹"Bε -sru en Bali -le 'pasianōn
 nen laji bε, an o "kaga 'yī. O ya
 "kaga, blamin 'ka 'kōlaman -e 'e o
 "nrōn dī. An o 'yī mingōnnen pein
 "srōn, o ya fenun sinjen 'lee min
 cejenun yei. An o wei 'man, ¹²te
 o "dre -fōa wei 'plēble 'ji. Waa -fōa
 'nan:

«Bali -le 'bla nen
 waa -blō cεen 'sraga bōvε -a minnun
 man bε,

-a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
 'plēble a -yrō.

En -a -nōan da nen minnun -a ve
 'nan,

"yī pεenōn 'san nen.

En -a -nōan da nen minnun -a ve
 'nan,

'wī 'tōdī pεenōn 'sia "va.

En -a -nōan da nen minnun -a ve
 'nan,

-a lō nen "koe "cī.

En -a -nōan da nen minnun -a ve
 'nan,

'tō bōdī a -yee vε -a.

En -a -nōan da nen minnun -a ve
 'nan,

'tō -dan a -yee vε -a.

En -a -nōan da nen minnun -a ve
 'nan,

'tō "yī "vīdī a -yee vε -a.»

¹³En "nyian fenun pεenōn nen
 Bali o drε bε, an o wei 'man te o
 "dre -fōa. -A -mienun a laji, en -a
 -mienun a 'trēda, en -a -mienun a
 'trε 'wlu, en -a -mienun a jemie -va.

Waa -fōa 'nan:

«Min nen 'e -nyrandī mingōnnen
 pein -da bε,

'lee Bali -le 'bla bε,

-kaa o 'tō "yī "vī,

en -kaa o 'tō bō,

en -kaa o 'tō -dan vī,

en -kaa vī o man 'nan

o ya 'plēble 'lī 'trilīi.»

¹⁴-A -nan nen fenun sinjen bε, o
 wūla "man 'nan: «Amen!» En min
 cejenun 'o "po sōōn, te waa bōa.

6

*Bali -le 'bla 'fluba -yrivenun
 "cεendi 'sia "man*

¹"Bε -sru en an Bali -le 'bla 'yī, te
 e ya 'fluba -yrivε 'sōravli "bε -a tēdε
 'cennan. Zī yaa cεen bε, -a -nan nen
 fenun sinjen bε, -a tēdε paan 'kpa
 'plēble "le laa -paan 'bε wū. Yaa 'vī fε
 -tū lε 'nan: «'I 'ta!» ²'An yie 'tō, en an
 -sū 'fuvū 'yī tanan. Min nen -sū zιε -
 a da bε, "sa "a -yrō. Fε pεenōn 'klīzan
 nen en e "ta -ko "nyian o 'klīdε. Bali
 -siga kle 'wō -a -wulo -man.

³Zī Bali -le 'bla 'fluba -yrivε
 "flīzan cεen bε, en fenun sinjen bε -
 a "flīzan paan. Yaa 'vī fε -tū lε 'nan:

«'I 'ta!» ⁴En an -sū pee 'yī "nyian -
 tanan. E ya 'tēnden "le 'tε nyin -le

'wī 'zū. Min nen -sū zιε -a da bε, Bali
 sēn -plōun -nōn -yrε, 'nan -e 'e 'kuli
 -fōla 'trēdanōn yei. Yaa dra zιε 'nan
 -e 'o cin -tεε.

⁵Zī Bali -le 'bla 'fluba -yrivε
 yaagazan cεen bε, en fenun sinjen
 bε -a yaagazan paan. Yaa 'vī fε -tū

lε 'nan: «'I 'ta!» 'An yie 'tō, en an -sū
 tiidii 'yī tanan. -Yee tiidii "a "le 'tε

-drēn 'zū. Min nen -sū zιε -a da bε, fε
 -kalī "vε a -yrō. ⁶En an wei -tū 'man

fenun sinjen bε o yei. Yaa 'vī 'nan:

«'I drε -e -blifēnun pεenōn 'flē 'e drε
 'plēble, 'pīan 'nyrōn 'lee -wēn bε, te
 o 'flē 'e 'pa "da "dī!»

7 Z₁ Bali -le 'bla 'fluba -yri_{ve} sinjenzan c_{een} b_e, en fenun sinjen b_e -a -nyranman paan. Yaa 'v_i f_e -tu l_e 'nan: «'I 'ta!»⁸ 'An yie 't_o, en an -s_u 'y_i 'tanan. -A cren min -t_{ea} "klan -a. Min nen -s_u z_{ie} -a da b_e, -a 't_o nen -ka. -Yremo fla a -a -sru, te e -taa. Bali 'pleble 'n_{on} -w_{le} 'nan 'o 'tr_e 'f_o 't_u da minnun -t_{ee}, k_{oo} e 'tr_e 'b_o c_{een} 'e cin man sinjen. Waa -mie -t_{ee}man s_{en} -a, en waa -mie -t_{ee}man dra -t_{ed} -a, en waa -mie -t_{ee}man -c_e -t_u nen e min "saa b_e -a, en waa -mie -t_{ee}man pl_o winun -a.

9 Z₁ Bali -le 'bla 'fluba -yri_{ve} 'sooluzan c_{een} b_e, en an min leinun 'y_i Bali -pan "dave wlu. Minnun nen o -t_o Bali -le 'w_i -sru 'kpa tigh minnun yie man, en minnun o t_{ee} b_e, o leinun nen. ¹⁰ Min leinun z_{ie}, o -paandi 'sia 'kpa 'pleble. O -paanman 'nan: «'K_u 'san, i ya 'saun, en i ya tigh. T_u "c_{en} "nen i c_i -a -p_{enn}an, -e 'i 'w_i "nen -k_{oon} 'tredan_{on} l_e, 'w_i nen waa dr_e 'k_{oe} b_e -a man?» ¹¹ Bali s_o 'fuvu 'w_o o p_{een}on da, en yaa 'v_i -w_{le} 'nan, 'o man -p_{en} tian 'nyian. K_{oo} o "blu 'lee o "b_{un}un nen o 'nyranman -t_{ow}li z_{ie} -a "paa b_e, minnun -taa "o -t_{ee}le "le -wee 'w_i 'z_u. En o p_{een}on 'ka tian 'o cin yid_i d_i.

¹² Z₁ Bali -le 'bla 'fluba -yri_{ve} 'sh_{eed}ozan c_{een} b_e, 'an yie 't_o en an 'tr_e ny_{oon}d_i -dan 'y_i. Yid_e yra dr_e tiid_i "le -c_e b_u s_o -le 'w_i 'z_u, en m_{len} dr_e 't_{end}en "le nyen -le 'w_i 'z_u. ¹³ -A -nan nen m_{len} crennun 'sid_i 'sia laji te o -t_{ee}m_{lan} "tra. O -s_{ean}la "le 'nan -te ful_o 'pleble yiba ny_{oon} -a 'b_lo -s_{ean}la b_e -y_{ee} 'w_i 'z_u. ¹⁴ En labli 'sand_i 'sia 's_{ez}en_{on} "le 'nan 'fluba nen o c_i -a 'b_{un}an b_e -y_{ee} 'w_i 'z_u. P_{onn}un p_{een}on 'lee 'y_i y_ei tr_e p_{een}on 'san 'o 't_{on}an.

¹⁵ Z₁ 'tr_e ny_{oon}d_i 'sia b_e, 'tr_{eda} blamin p_{een}on y_{oo}. -Te e ya ming_{oon}nen a o_o, en -te e ya minnun tazan a o_o, en -te e ya 'sounjanun tazan a o_o, en -te e ya f_{ez}an a o_o, en -te e ya min 'pleble 'a o_o, en -te e ya n_{on}an a o_o, en -te e 'ka n_{on}an

-a d_i o_o, o p_{een}on y_{oo} 'tredre. O -mie y_{oo} kunun ji, en o -mie y_{oo} -k_{ole} -dandannun y_ei, en o -mie y_{oo} p_{onn}un y_ei. ¹⁶ Waa ve p_{onn}un 'lee -k_{ole} -dandannun l_e 'nan: «'Ka 't_e 'k_u da -e 'k_u 'ta 'e 'san, "t_{og}o min nen 'e -nyrand_i ming_{oon}nen p_{ein} -da b_e 'e 'k_u y_i, en "t_{og}o Bali -le 'bla 'le nyran -bl_{id} 'e b_o 'k_u man. ¹⁷ K_{oo} -wee nyran -bl_i y_i -dan b_e, -y_{ee} 'b_o. Min -t_u 'ka 'k_{ol}aman -e 'e 't_o o 'l_e d_i.»

7

Bali 'yee minnun -k_{onnen} 'pla

¹ "B_e -sru en Bali -le 'pasian_{on} nen laji b_e, an o sinjen 'y_i. -A -t_u a 'e 't_{od}i yid_e wluan "nan 'zia, en -a -t_u a 'e 't_{od}i yid_e 'f_o -nan "va 'zia, en -a -t_u a 'e 't_{od}i 'tr_{eda} "tr_e 'zia, en -a -t_u a 'e 't_{od}i 'tr_{eda} lou 'zia. Waa dr_e z_{ie} 'nan -e ful_o 'e v_{ile} 'e "f_{een} 'tr_{eda} d_i, en -e ful_o 'e v_{ile} 'e "f_{een} jemie da d_i, en -e ful_o 'e v_{ile} 'e "f_{een} yiba "t_{ow}li "man d_i. ² En Bali -le 'pasian_{on} nen laji b_e, maan pee 'y_i "nyian, te e ya 'sinan yid_e wluan "nan 'zia. Bali nen -a yie a "man "b_e, -y_{ee} f_e -k_{onnen} pla "v_e a -y_{ro}. -A -nan nen e paan wei 'pleble 'ji Bali -le 'pasian_{on} sinjen b_e -w_{le}, k_{oo} o l_e nen Bali 'pleble 'n_{on} 'nan 'o 'tr_e 'lee jemie s_{re}. ³ E paan -w_{le} 'nan: «Te 'ka kl_e tian 'tr_e man d_i! En te 'ka kl_e tian jemie man d_i! En te 'ka kl_e tian yibanun man d_i! 'Ka ta -p_{en}, 'k_u 'c_{en} -kaa "t_i Bali 'sun_{on} -k_{onnen} plad_i man 'o yra 'vaa -e 'ka dr_e.»

⁴ -A -nan nen minnun nen Bali -le 'pasian_{on} nen laji b_e, o o -k_{onnen} 'pla Izrael kunnin -wulo -t_{od}v p_{een}on da b_e, an o "nen 'man. O ya min -kpi yaa t_u 'e 'ta le min -fuba sinjen 'w_{le} sinjen (144.000).

⁵ Zuda -le kunnin -wulo da minnun "nen "nen 'g_u,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 en Ruben -le v_e nen 'g_u,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 en Gad -le v_e nen 'g_u,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).
⁶ En Aser -le v_e nen 'g_u,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Νεφotali -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 εν Manase -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).
 7 Εν Simeon -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 εν Levi -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 εν Izaka -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).
 8 Εν Zabulon -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 εν Zozefu -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),
 εν Benzamen -le ve nen 'gυ,
 o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

*'Leglon -todv pεenon 'ji minnun
"kaga 'o cin 'yi Bali 'le*

9 "Be -sru εν an min "kaga 'kpa
 'yu. Blamin 'ka 'kolaman o "nrondi
 -a "fo "di. 'Leglon 'todv pεenon nen
 'treda 'gυe -a -ji minnun nen waa. Εν
 o wei -todv pεenon nen 'treda 'gυe -a
 -fαa. O ya 'o 'sendi mingonnen pein
 'lee Bali -le 'bla 'le. So 'fuvu nen o
 pεenon da εν lo 'la a o pεenon 'lo. 10 O
 -paanman wei 'pleble 'ji 'nan:
 «'Ku "ti Bali nen
 'e -nyrandi 'yee mingonnen pein -da
 be,
 'o 'vale 'yee 'bla 'a
 -wee -maan ku 'si 'wι 'ji.»

11 -A -nan nen Bali -le 'pasianon
 pεenon nen laji be, 'lee min cejenun,
 'lee fenun sinjen be, o mingonnen
 pein zιe -a si -fo. O pεenon 'ta "blulea
 mingonnen pein zιe -a 'le εν o Bali
 'bo. 12 Waa 'vι 'nan:
 «'Wι tighi nen.
 'Ku "ti Bali be,
 kuι 'to "yi "ve,
 εν kuι 'to -dan ve,
 εν kuι 'yie 'wι 'todι ve,
 εν kuι muo -fαa,
 εν kuι 'to bαa,
 εν kuα ve 'nan
 'pleble 'lee -koladi a 'yie ve -a 'li
 'trilii.
 Amen!»

13 -A -nan nen min ceje -tv 'wι
 laabu 'an 'lo. Yaa laabu 'nan: «Min-
 nun nen so 'fuvu 'ji 'labε, -tinun nen
 waa? Εν o "sia nyin zia?»

14 Εν maan 'vι -yre 'nan: «'An 'san,
 ma'an 'kolaman -e 'an -to di, 'pian 'i
 'bo yia -tαa. 'I yra 'si, 'i vι 'men!»

Εν e 'nan 'men 'nan: «Minnun nen
 o "sia 'o yra ynan -dan be o nen.
 Bali -le 'bla nyen -wee so ci 'bαa. 15 -
 Yee "wean nen o ya 'o 'sendi Bali -
 le mingonnen pein 'le, te o Bali "sua
 bodrun, funnin -yee 'kuin. Bali nen
 'e -nyrandi pein zιe -a da be, 'e yie
 -tαa "o va. 16 Dra 'ka "nyian o tea
 di, εν 'yi dra 'ka "nyian o tea di,
 εν yide 'ka "nyian o tea di, εν 'tede
 'ka "nyian o tea di. 17 Kαo Bali -
 le 'bla nen Bali -le mingonnen pein
 "sron "be, e -blife -noan -wle, εν e 'yi
 nen e 'belidi -noan "min le be, -a -
 noan -wle, εν Bali o yie 'yi pεenon
 buuman.»

8

*Bali -le 'bla 'fluba -yrive
'soravlizan ceen*

1 Zi Bali -le 'bla 'fluba -yrive
 'soravlizan ceen be, εν laji -to flu. E
 'mon foonon. E bαa 'leri -bu -a.

2 "Be -sru εν Bali -le 'pasianon nen
 laji be, αν o 'soravli 'yi 'o 'todι Bali 'le.
 Bali 'bei 'soravli "non -wle.

3 Εν Bali -le 'pasianon nen laji be
 -a pee -ta -tαle Bali -pan "dave "sron.
 Fe -tv a -yro, e ya 'e dredi -siga -a. Fe
 zιe -a -ji nen o -laziglo 'te 'ble Bali le.
 Bali -laziglo "kaga "non -yre, 'nan -
 e 'e baa Bali -le minnun -le Bali tro
 'badi -a. -A pεenon zιe, yaa 'te bli Bali
 -pan "dave nen 'e dredi -siga -a, εν e
 ya 'e -troadi Bali -le mingonnen pein
 'le be -a da. 4 -A -koei wluan -yro,
 te e -ko Bali va zia 'o 'vale Bali -le
 minnun -le Bali tro 'badi -a. 5 "Be -
 sru εν Bali -le 'pasiazan zιe e fe nen
 o -laziglo 'te 'ble -ji be -a 'si, εν e 'te
 nen Bali -pan "dave da be -a -sen -ji. -
 A -nan nen yaa tuv 'treda. Zi yaa tuv
 be, εν laa -paan 'widi 'sia, te laa 'e
 'wlei -wlei -fαa, te 'tre 'nyoonman.

-Te 'bei -tv wu be 'wι a -a -sru

⁶ Bali -le 'pasianon nen 'bei 'sɔravli "a-wlɔ "bɛ, 'o 'man wɔv 'nan -e 'o 'fɛn.

⁷-A tɛdɛ-a fɛɛn, ɛn lalo 'lee 'tɛ nyin -srandi 'sia 'trɛda. O ya 'e baadi nyen -a. -Te o 'trɛ cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'fui 'tu nen yaa 'tɛ bli 'fo 'o 'vale 'e 'ta yibanun 'lee 'e 'ta lunun pɛɛnɔn 'a.

⁸-A "flizan -a fɛɛn, ɛn pɔn -dan tu nen e drɛ 'tɛ 'a "fo "bɛ, e -kɔ -tɛɛ jemie -va. -Te o jemie cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'fui 'tu nen yaa drɛ nyen -a "fo. ⁹-Winun pɛɛnɔn nen jemie -va bɛ, -te o cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'pa 'tu nen yaa -nan -nyan "fo. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ drɛ -klɔ -dandannun pɛɛnɔn nen jemie da bɛ -wee vɛ -a "nyian.

¹⁰-A yaagazan -a fɛɛn, ɛn mlɛn crɛn -dan tu 'si laji 'e -tria te 'e -ble "le 'nan srɔan -le 'wɪ 'zɔ. 'Yi ba pɛɛnɔn nen 'trɛda bɛ 'lee 'yi ku pɛɛnɔn nen 'trɛda bɛ, -te waa cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'fui 'tu -va nen e -tɛ. ¹¹Mlɛn crɛn zɪɛ -a 'tɔ nen 'yile nyrannyran. Kɔɔ 'yi pɛɛnɔn zɪɛ yaa lila nyrannyran, ɛn minnun nen waa mlin bɛ o kaa.

¹²-A sinjenzan -a fɛɛn, 'nun tɔɔn ɛn yidɛ 'le 'bidi -ta "tra. Kɔɔ yidɛ 'le 'bidi -le 'plɛblɛ cɛɛn 'e cin man yaaga, ɛn -a 'fui 'tu 'si "va. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ, -yɛɛ drɛ mlɛn 'lee mlɛn crɛnnun pɛɛnɔn ɛ. Zi 'wɪ zɪɛ e drɛ bɛ, klun -le tiidii 'pa "da ɛn yidɛa drɛ "le klun "ta -tɔala.

¹³'An yie 'tɔ ɛn an kɔɛbo 'yɪ te 'e -cia 'wɪdɪ -a laji 'plɛblɛ. Yaa ve 'nan: «'Trɛdanɔn, 'wɪ "ta bɔa 'ka man! 'Trɛdanɔn, 'wɪ "ta bɔa 'ka man! 'Wɪ "ta bɔa 'ka man, kɔɔ Bali -le 'pasianon yaaga "ta -daa 'wee 'beinun 'fɛnɛ.»

9

'Bei 'sooluzan wu ɛn 'wɪ yidɪ 'ɛ pou 'sia

¹Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'yee 'bei fɛɛn, ɛn an mlɛn crɛn -tu 'yɪ 'sinan laji, e -tria. -Klu nen -a 'leda "ka "dɛ, Bali -a -lagle 'wlɛ 'nɔn mlɛn

crɛn zɪɛ -yɛɛ. ²Yaa 'lɛ 'sɔ, ɛn 'tɛ -goei wluandi 'sia -klu zɪɛ -a ji. E ya "le 'nan -yɛɛ bli -dan nen waa 'tɛ 'wɔ. 'Tɛ -goei zɪɛ e yidɛ drɛ tiidii, ɛn e fulɔ drɛ tiidii. ³'Flɛvlɛnɔn bɔɔladɪ 'sia "va, ɛn o fuila "man 'trɛda. Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wlɛ, -wee 'shɛ wɔdɪ "yaaman "le zi 'trɛda -sanjɛ 'shɛ "yaaman bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ⁴ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan, te 'o klɛ 'trɛda lu -tɔwli "man dɪ, ɛn te 'o klɛ yiba "tɔwli "man dɪ. 'Pian minnun nen o 'ka 'o -kɔnnɛn pladi fɛ -tu -a 'o yɛɛ dɪɛ, o man nen 'o 'shɛ wɔ. ⁵Ya'a -si -nɔnɛ -wlɛ 'nan 'o minnun zɪɛ o -tɛɛ "dɪ. 'Pian yaa 'vɪ -wlɛ 'nan 'o 'wɪ "nen -kɔɔn -wlɛ mlɛn 'soolu 'wlu. -Wee 'shɛ wɔdɪ "yaaman "le 'nan -te-sanjɛ 'shɛ 'wɔ min man e "yaaman bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ⁶Tu zɪɛ -a man bɛ, minnun 'bɔ -a -wɛɛman 'nan 'o 'fli -tɛa, 'pian wa'a 'kaa dɪ. O -kadɪ -wɛɛman 'o 'bɔ 'a, 'pian wa'a ye "fo "dɪ.

⁷'Flɛvlɛnɔn zɪɛ 'o "nen 'pa "le 'nan -sɔnɔn nen o -sɛn o "ta -ko -kuli man bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. Fɛ -tu a o -win -ji 'e pladi "le -siga kle "le 'wɪ 'zɔ, ɛn o yɛɛ a "le blamin -le vɛ -zɔ. ⁸ɛn o -wulo "jɛ "a "le lɔmɔn -wulo "jɛ 'zɔ, ɛn o 'shɛ a "le -jɛɛ 'shɛ 'zɔ. ⁹O 'kɔɛ da yɔɔvɛ -kuli -lɔ bɛ, e ya -bulalɛ -a. ɛn o -pɛ "jɛnɔn 'o 'cin "we 'plɛblɛ "le 'nan odronun nen -sɔ -a -klanman bɛ, o "kaga 'bɛ ci flɛn 'blinɛ -kɔdɪ -a -kuli man. ¹⁰O wei "a, ɛn -a "nen "a 'e bɔdɪ "le -sanjɛ -le vɛ -zɔ. O wei 'bɔ zɪɛ, fɛ -tu nen e "yaaman bɛ e ya "ji. -Yɛɛ -maan o -taa 'wɪ "nen -kɔɔnɛ minnun ɛ mlɛn 'soolu 'wlu. ¹¹Satan -le 'pasiazan nen 'e yie -tɔa -klu nen -a 'leda "ka "dɛ -a va bɛ, -yɛɛ ci 'flɛvlɛnɔn zɪɛ o da mingɔnnɛn -a. Satan -le 'pasiazan 'bɔ zɪɛ waa laabo Ebrɛ wei -ji «Abadɔn», ɛn waa ve Grek wei -ji «Apoliɔn». 'Tɔ "fli zɪɛ -a -ci nen fɛ klu 'sɔzan.

¹²'Wɪ yidɪ tɛdɛ "sia -nyannan, ɛn 'wɪ yidɪ "fli nen -a tɛdɛ -sru "bɛ -nyɛn 'gɔ.

'Bei 'shɛɛdɔzan wu ɛn 'wɪ yidɪ 'pa "da

13 Bali -le 'pasiazan 'shɛɛdɔʒan "e 'yee 'bei fɛɛn, ɛn an wei -tv 'man Bali -pan "dave nɛn o -siga 'yi 'wɔ "man "bɛ, -a -gan sinjen ji. Bali -pan "dave zɪɛ, e ya 'e -trɔɔdɪ Bali 'lɛ. 14 Wei zɪɛ yaa 'vɪ Bali -le 'pasiazan 'shɛɛdɔʒan nɛn 'bei a -yrɔ "bɛ -yre 'nan: «Bali -le 'pasianɔn sinjen nɛn 'o -yrɪdɪ 'yi nɛn waa laabo Efra bɛ -a "srɔn bɛ, 'i o "flu.» 15 -A -nan nɛn e o flu. E o flu 'nan -e 'o 'trɛdanɔn pɛɛnɔn nɛn Bali o cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, o 'fɔɪ 'tv -tɛɛ. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a man -pɛnnan nɛn o cɪ 'e 'cɛn, ɛn tv 'gɔɛ e 'bɔ o man. Bali -a lɛ 'pla 'e 'cɛn, ɛn yaa mlɛn 'pla 'e 'cɛn, ɛn yaa yi 'pla 'e 'cɛn. 16 -Wee minnun a -sv da. An o "nɛn 'man. O ya min -kpi yaa -tvɔv -trilii -mlɪnɔn -yaa 'fiili (200.000.000).

17 -A -nan nɛn an -sɔnɔn 'lee 'o 'ta minnun 'bɔ 'yi. Minnun zɪɛ o 'kɔlɛ da yɔɔɛ -kuli -lɔ bɛ, -a cɛn -mie a 'tɛndɛn "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zv, ɛn -a cɛn -mie a tiidii "le 'tɛ -goei "le 'wɪ 'zv, ɛn -a cɛn -mie min -tɛa "klan "a. -Sɔnɔn zɪɛ o -wulo a "le -jra -wulo -zv, ɛn 'tɛ bɔala o 'le, te 'tɛ -goei bɔala o 'le, te -kɔlɛ 'tɛ bɔala o 'le. 18 'Tɛ a -tv, ɛn 'tɛ -goei "a -tv, ɛn -kɔlɛ 'tɛ a -tv, fɛ yaaga zɪɛ, -wɛɛ 'trɛda minnun pɛɛnɔn nɛn Bali o cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, o 'fɔɪ 'tv tɛɛ "fo. 19 Kɔɔ -sɔnɔn zɪɛ, 'wee 'plɛblɛ a 'o 'le, ɛn e ya o wei 'ji. O wei "a "le -mlɛn -le 'wɪ 'zv, -a -wulo a "da. -A 'bɔ 'a nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "dra minnun lɛ.

20 'Wɪ yɪdɪ -dan zɪɛ, ya'a minnun pɛɛnɔn -tɛɛlɛ dɪ. 'Pian minnun nɛn o yɪɛ 'fɔ "man "bɛ, wa'a 'silɛ 'o drɛ wɪ -wɪdɪnɔn man dɪ, ɛn wa'a 'silɛ -yɔnɔn -pandɪ man dɪ, ɛn wa'a 'silɛ fɛnɔn -pandɪ man dɪ. -Te e ya -siga a oo, ɛn -te e ya -bulalɛ a oo, ɛn -te e ya -kɔlɛ a oo, ɛn -te e ya yɪba "a oo, wa'a 'silɛ -a -tv -pandɪ man "fo "dɪ. Fɛnɔn zɪɛ wa'a fɛnan ye dɪ, ɛn wa'a 'wɪ maan dɪ, ɛn wa'a 'ta 'wo dɪ. 21 Wa'a 'silɛ min -tɛdɪ man dɪ, ɛn wa'a 'silɛ 'bui 'fɔdɪ man dɪ, ɛn wa'a 'silɛ nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -a man dɪ, ɛn wa'a 'silɛ crin wɔdɪ man dɪ.

10

Bali -le 'pasiazan -tv 'fluba 'nɔn Zan lɛ 'nan 'e -blɪ

1 "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, maan pee nɛn e ya 'plɛblɛ 'kpa bɛ -a 'yi, te e ya 'sinan laji. "Lolu -koei -a man 'si, ɛn -pɔblɛn a 'e 'sɔdɪ -a -wulo -man. -A yra "bia "le yɪdɛ 'le 'wɪ 'zv, ɛn -a cɛɪnɔn "bia "le 'tɛ nɛn -le 'wɪ 'zv. 2 'Fluba "wɛnnɛn 'tv a -yrɔ 'e 'le 'sɔdɪ. 'E 'pɛ "yi "cɛɪn -trɔa jemie da, ɛn 'e 'pɛ bɔ cɛɪn -trɔa 'trɛ da. 3 -A -nan nɛn e paan wei 'plɛblɛ 'kpa -ji "le zɪ -jra -paanman bɛ -yee 'wɪ 'zv. Zɪ e cɛɛn -paandɪ man bɛ, ɛn laa -paan wɪ 'sɔravli. 4 'Wɪ nɛn maan 'man laa -paan zɪɛ -a wlu bɛ, an "ta -a cɛn -tɛa, ɛn an wei -tv man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'Wɪnɔn nɛn laa -paan 'sɔravli -a 'vɪ 'labɛ te 'yɪɛ 'cɛn -tɛ "fo "dɪ.»

5 Bali -le 'pasiazan nɛn maan 'yi 'e 'tɔdɪ lou 'trɛ 'lee jemie da zɪɛ, 'e 'pɛ "yi wluan laji. 6 ɛn e 'nan: «Bali yɪɛ a "man 'li 'trilii, ɛn -yɛɛ labli 'lee 'e 'ci fɛnɔn pɛɛnɔn drɛ, ɛn -yɛɛ 'trɛ 'lee 'e 'ta fɛnɔn pɛɛnɔn drɛ, ɛn -yɛɛ jemie 'lee 'e 'va fɛnɔn pɛɛnɔn drɛ. Bali zɪɛ -a man nɛn 'an 'pɛ wluan 'gɔ, ya'a "nyian mɔan dɪ, 7 -e Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'e 'yee 'bei 'fɛn. -Te yaa fɛɛn bɛ, 'wɪ nɛn Bali -a yɔɔ minnun man bɛ te -a drɛ tv 'bɔ. 'Pian 'wɪ zɪɛ Bali -a 'vɪ 'e 'lewei vɪnɔn nɛn 'e 'sɔnɔn 'a bɛ -wɛlɛ 'e 'cɛn.»

8 "Bɛ -sru ɛn wei nɛn maan 'man paan laji bɛ, e 'nan "nyian 'mɛn 'nan: «Bali -le 'pasiazan nɛn 'e 'tɔdɪ 'trɛ 'lee jemie da bɛ, 'i 'kɔ 'fluba "wɛnnɛn nɛn 'e 'le 'sɔdɪ -yrɔ "bɛ -a 'si.»

9 An -kɔ Bali -le 'pasiazan zɪɛ -a va, ɛn maan 'vɪ -yre 'nan, 'e 'fluba 'bɔ 'nɔn 'mɛn. -A -nan nɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'fluba 'bɔ 'si, 'i "sɔv -e 'i 'mɛn! E -kɔan 'i 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zv, 'pian 'i -pɔan 'ka 'taa -a yɪlɛ "yi "dɪ.» 10 Yaa -nɔn 'mɛn, ɛn maan 'sɔvɔdɪ 'sia, e ya 'an 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zv. 'Pian zɪɛ maan mɛɛn bɛ, ɛn 'an 'ci plɛndɪ 'sia.

11 "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan 'bō "e 'nan 'mēn 'nan: «'Wī nēn e -taa "drēle bε, 'i tin 'ba 'nyian Bali 'tō da minnun nēn 'lēglōn 'tōdū pēēnōn 'ji bε -wle, en 'i tin 'ba minnun nēn o wei -tōdū pēēnōn -fōa "bε -wle, en 'i tin 'ba mingōnnēnūn lē.»

11

Bali 'yee 'wī vūnōn 'fli 'pa 'sia

1 "Bε -sru en e -cēan -kō -tū -nōn 'mēn. E ya fε -sūnzun drē vε -a. En e 'nan 'mēn 'nan: «'I 'kō Bali -pan 'kōn 'sūnzun drē, -e 'i Bali -pan "dave -sūnzun drē! En "nyian bε, minnun nēn o Bali trū "baa 'kōn 'bō 'ji bε, 'i o "nrōn! 2 'Pian -klōn nēn e -cia Bali -pan 'kōn 'bō man bε, 'yie 'tūl 'e "tun, te 'yie 'ci -sūnzun drē dī! Kō minnun nēn wa'a Bali tōa dīe o fε zīe -a -nan "sia -e 'o srē. Bali -le 'fla 'sau n zīe, waa ta srēman mlēn -fuba sinjēn 'wle 'fiili 'wlu.»

3 En Bali "e 'nan: «An 'mēn 'wī vūnōn "fli "paa -sia, -e 'o 'wī nēn e -taa "drēle bε -a tin 'ba minnun lē 'an 'tō da. -Cε bō sō 'bε -kōan 'e wōdī o da, en waa tin "baa -wle yi -kpi tū yi -yaa 'fiili 'e 'ta le yi -fuba 'shēēdū (1.260) wlu.»

4 Min "fli zīe, o ya "le Olivie yiba "fli "le 'wī 'zū, en o ya "nyian "le -kannēn -trōa "dave "fli "le 'wī 'zū. Bali nēn e 'trē "paala bε -a 'lē nēn o cī 'o 'tōdī. 5 -Te min "ta 'wī 'wlidī "dra -wle "bε, 'tē bōala o 'lē -e 'e min zīe -a -nan -nyan. E ya 'wī 'kpa -a, min nēn e ya "vale 'e 'wī 'wlidī "dra -wle "bε, zī e -kaa zīe. 6 Tū nēn o "ta 'wī nēn e -taa "drēle bε -a ve minnun lē Bali 'tō da bε, 'plēble a -wlo -e 'o 'tē 'pa minnun da. O -kōlaman laa 'cēndī -a, en "nyian bε o -kōlaman -e 'o 'yi lila nyēn -a. -Te o ya "va "bε, o 'wī 'wlidī 'tō 'tōdū pēēnōn bōa 'trēdanōn man.

7 -Te o cēēn 'wī nēn e -taa "drēle bε -a vidī man minnun lē bε, -wī -tū bōala -klū nēn -a 'leda "ka "dīe -a ji, -e 'e 'kuli -tō o man. E o "flinōn "kle -e 'e o -tēē. 8 O -kadī -fōla 'fla -dan zīe -a -guada. 'Fla 'bō zīe -a da nēn minnun Mīnsan pēin yiba "plan da. 'Fla zīe e ya "le 'o laabū

Sōdōm, en e ya "le 'o laabū "nyian Ezipti. 9 Minnun 'ka 'wle "man -e 'o min "fli zīe o wō dī. 'Lēglōn pēēnōn 'ji 'nōn 'ta o pa -nanjēnle yi -tōdū yaaga 'e 'ta le 'e -bu. 10 -Wee -kadī bε, -a 'wī 'trēda 'nōn pēēnōn 'ci nran. O ci "nran 'e 'ciila "da, en waa -ci "yinun drē 'o cin lē. Kō min "fli zīe o 'tē 'pa 'trēdanōn da "kaga.

11 Zī yi yaaga 'e 'ta le 'e -bu zīe e cī bε, lei nēn e 'belidī -nōan "min lē bε, Bali -a 'pa -sia 'yee 'wī vūnōn "fli 'bō lē. E wlala o ji en o wluan lou 'o 'cēin -da. -A -nan nēn minnun nēn o ya 'wī zīe -a -nan yīan bε, nyēn -dan o cēēn. 12 En o wei 'plēble 'tū 'man laji. Wei zīe yaa 'vī Bali -le 'wī vūnōn "fli zīe -wle 'nan: «'Ka 'ta 'an 'va lou 'gū!» -A -nan nēn o wluandī 'sia "lolu -koei 'va te o 'nanmannōn -a -nan ye.

13 Tū bō 'lein zīe -a wlu bε, 'trē 'nyōōndī 'sia 'kpa tūglū. 'Fla zīe -te waa cēēn 'e cin man -fu bε, -a 'fōi 'tū -nan -nyan "fō. Min -kpi 'sōravli (7.000) 'bε kaa 'wī zīe -a -ji. Min -mienun nēn o -fū bε, nyēn o cēēn 'wlidī, -a -nan nēn o wū "man "mēn 'nan Bali nēn laji lou "bε, -yēē cī o da.

14 'Wī yidī "flizan "sia -nyannan, 'pian 'ka drē "yi -a yaagazan 'bōla 'kogo.

'Bei 'sōravlizan wū en 'wī yidī yaagazan 'e pou 'sia

15 "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan 'sōravlizan 'yee 'bei fēēn. -A -nan nēn weinun 'widī 'sia laji 'kpa 'plēble. Waa 'vī 'nan: «Mingōnnēn trē pēēnōn nēn 'trēda bε o drē "mēn 'kō 'san Bali -le vε -a,

en o drē -a -pī Zozi Crizi -le vε -a. E mingōnnēn -ble "da 'li 'trilii.»

16 Min cejenun -yō -tū 'wle sinjēn nēn 'o -nyrandī 'wee mingōnnēn pēinnun da Bali 'lē bε, o blula 'o 'kōlē "nēn en o Bali 'bō. 17 Waa 'vī 'nan: «'Kū "tī Bali, kōi muo -fōa. Yie cī 'kō 'san -a, en 'plēble pēēnōn a 'yie vε -a. I ya -nan 'li 'e 'cēn,

en i ya -nan ceεγv yi -a.
 I 'yie 'pleble -dan ci kōon,
 en 'be nen 'gve
 i ya mingōnnen -a fe pēenōn da.
 18 'Lēglōn pēenōn 'ji 'nōn 'ka 'i wei
 manlē 'yi "di,
 -yee "wēan 'yie nyran -bli tv 'bō o va.
 En "nyian bē,
 minnun pēenōn nen o kaa bē,
 -wee tin 'badı 'bō.
 'I 'sunōn nen 'i 'lewei vınōn 'a bē,
 'lee 'yie minnun bē,
 'lee minnun nen o 'yra -tea 'i man
 bē,
 o -ko 'pa tv 'bō.
 -Te e ya 'i -sruzan "wēnnen 'a oo,
 en -te e ya 'i -sruzan -dan a oo,
 o -ko 'pa tv 'bō.
 En "nyian bē,
 minnun nen o 'trēda srē 'trilii bē,
 o -nan -nyan tv 'bō.»

19 -A -nan nen Bali -pan 'kōn nen
 laji bē, Bali -a 'le 'sv. En an Bali -
 le 'cezu nen -yee -pei -tō winun ci
 -ji bē -a 'yl. En laa 'e 'wlei -wlei -
 fōdı 'sia, te laa -paan -klunman, te
 'trē 'nyōōnman, te lalo -sēanla 'kpa
 'pleble.

12

Liman -tv 'lee -mlengan -dan

1 En 'lēbo "fō wı -dan tv drē laji.
 'Wı zıe -nyren 'gv: Lumōn -tv nen,
 yide -a man 'si 'e pēenōn bē, -a cēin
 "fli "a 'e 'tōdı mlēn da, en -siga kle
 "nen mlēn crēn a "man 'sōravli "bē,
 e ya 'e wōdı -a -wulo -man. 2 Lı zıe -a
 -pōn a 'e man, en e -fō -srunan, -yee
 "wēan e -paandı 'sia.

3 Zi e -paandı 'sia bē, en 'lēbo "fō
 wı pee drē laji. 'Wı zıe -nyren 'gv:
 -Mlēn nen, e ya -dan, en e ya
 'tēnden. -A -wulo a "da 'sōravli, en -a
 'bei a "da "fu, en -siga kle "a 'e wōdı
 -a -wulo 'sōravli 'bō man. 4 Mlēn
 crēn pēenōn nen Bali o cēen 'e cin
 man yaaga bē, -mlengan zıe -a wei
 -a 'fvı 'tv wēen 'trēda. -A -nan nen
 -mlengan pli li zıe -a man, 'nan -te e
 cēen 'nen 'yadi man bē -e 'e 'nen 'bō
 'bli. 5 Kōō 'nen zıe -a 'bō nen Bali -a

'pla 'nan -yēē -taa "mingōnnen -blē
 'lēglōn pēenōn 'ji 'nōn da "fo. Lı zıe e
 'nen 'bō 'ya -klōnmōn -a, en Bali -ku
 -a 'e "srōn. 'Wı 'kpa nen, e ya Bali -
 le mingōnnen pēin "srōn, -mlengan
 'ka -kōlale -a -blıdı -a di. 6 -A -nan
 nen li 'bō flan 'sia, en e -ku "bui "da
 zia. E -ku fēnan nen Bali -a man drē
 -a yōōnan -a bē -a -nan. Fē zıe -a -nan
 nen waa 'le 'bv 'trilii yi -kpi tv yi -yaa
 'fili 'e 'ta le yi -fuba 'shēedv (1.260).

Bali -le 'pasianōn 'kuli -tō Satan man en waa klı

7 -Kuli 'sv laji. Bali -le 'pasi-
 azan nen waa laabo Mishel bē, o
 'vale 'yee 'pasianōn 'a, o -kuli -tō
 -mlengan man. En -mlengan 'lee
 'yee 'pasianōn -a -tan 'o 'vale waa.
 8 'Pian zı -mlengan -pē 'ka 'sōle -kuli
 -a diē, en 'o 'vale 'yee 'pasianōn 'a
 o -nyrannan 'ka yıle "nyian laji di.
 9 -A -nan nen Bali -le 'pasianōn o -
 pin laji, en o 'ta 'tō o pēenōn man
 'trēda. -Mlēn nen e blamin see paa
 'li bē, -a 'bō nen. Waa laabo Bali
 'nanmanzan, en waa laabo "nyian
 Satan. -Yēē 'wı 'wlıdı "drēdı "paa
 'trēda blamin bō.

10 "Bē -sru en an wei 'pleble 'tv
 'man laji. Wei zıe yaa 'vı 'nan:

«'Bē nen 'gve,
 tv nen -kaa "tı Bali min "sia 'wı 'ji bē,
 e 'bō.

E 'yee 'pleble 'ci kōōn,
 en yaa -ci kōōn 'nan
 'yēē ci mingōnnen -a.

En e 'pleble 'nōn
 'e 'pı Zozi Crizi le

'nan 'e mingōnnen -bli fe pēenōn da.
 'Wı 'kpa nen 'winun zıe -a,
 kōō o Satan -pin laji.

Ya 'a 'kolaman "nyian -tōdı -a Bali 'le,
 -e 'e 'wı 'tō -kaa "bvı

'lee -kaa "blı Zozinōn man di.
 'Wı zıe -a 'bō nen

yaa dra 'e 'cēn bodrun funnin,
 en waa 'le 'tō -yrō 'siēn.

11 En "nyian bē,

Bali -le 'wı nen
 waa 'vı minnun le bē,
 'lee Bali -le 'bla nyen nen,
 e -sran bē,

-yee "wean -kaa "bu
 'lee -kaa "blu Zozinon Satan kl.
 Wa'a "klanle -kadı lo
 'wee yi -teradı Zozi da -ji dı.
 12 'Wı zıe -yee "wean be,
 laji fenun 'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn
 ka -nyɛanla 'nan nun be,
 'ka 'ci 'e "nran!
 'Pian 'tre 'lee jemie -le vɛ be,
 'wı -taa "bɔle "wee "man,
 kɔɔ Satan 'e yra 'pa o da.
 'Bli a 'e 'fɔdı 'ji -dan,
 kɔɔ yaa -tɔa
 'nan 'yee tu 'ka "nyian -fɔle "kaga
 "dı.»

13 Zı -mlɛngan -a 'yı 'nan laji si a 'e
 'le wɔdı 'e 'lɔ be, -a -nan nɛn e sɔɔnla
 lımɔn nɛn e 'nɛn 'ya -klɔnmɔn -a be
 -a -sru. 14 'Pian lı zıe, Bali kɔɛbo -
 pe "je -dandan "fli "nɔn -yre, 'nan -
 e 'e 'ku "bui "da, fɛnan nɛn Bali 'bɔ
 -a 'pla -yre "be -a -nan. Fɛ zıe -a -
 nan nɛn waa 'le 'bu 'trilii le yaaga 'e
 'ta le 'e -bu, ɛn -mlɛngan 'ka -kɔlale
 -a man yıdı -a dı. 15 Tı zıe -a man
 be -mlɛngan 'yi bɔladı 'sia 'e 'le te
 e "yro, 'nan -e 'yi 'bɔ 'e -ku lı zıe -a.
 16 'Pian 'tre 'pa lı zıe -a va. E 'le 'sɔ, ɛn
 'yi nɛn e 'bɔla -mlɛngan 'le be, e -sɛn
 "ji 'e pɛɛnɔn. 17 -A -nan nɛn 'bli 'fɔ -
 mlɛngan -ji lı zıe -a man -wlıdı. -Yee
 "wean e -kuli -tɔ 'sien lı zıe -a kluda
 'nɔn man. Minnun nɛn o 'ta wɔla
 Bali wei da, ɛn o -tɔ 'wınun nɛn Zozi
 'a -ci 'si -wle "be -a da be, -wee ci lı zıe
 -a kluda 'nɔn 'a.

Satan -wi -tu 'pa 'sia 'trɛda

18 "Be -sru ɛn -mlɛngan 'bɔ 'ku
 jemie man.

13

1 -A -nan nɛn an -wi -tu 'yı, te e ya
 bɔlanan jemie -va. -Wi zıe -a 'bei a
 -fu, ɛn -a -wulo a 'sɔravli. ɛn -siga
 kle "a 'e wɔdı -a 'bei pɛɛnɔn man.
 ɛn "nyian be 'tɔnun nɛn e ya Bali
 sɛɛ wɔdı -a be, e ya 'e 'crɛn -tɛdı -a
 -wulonun 'bɔ man. 2 E ya "le 'nan
 kɔanen 'le 'wı 'zɔ. -A cɛinnun a -
 dandan, ɛn -a srɔɛn a 'e trɔdı. ɛn -
 a 'le a "le -jra -le 'zɔ. -Mlɛngan 'yee
 'pleble 'nɔn -wi zıe -yre, ɛn e 'yee

mingɔnnɛn pɛin 'bɔla -yre 'nan 'e
 mingɔnnɛn -bli "da. 3 -Wi 'bɔ zıe -a -
 wulo -tu tuo 'pleble, 'pian -a mlɔn "a
 'e 'nyandı, -a "pa 'ji 'tun 'nɛn -nan.
 'Wı zıe e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'lebo "fɔ,
 -yee "wean o sɔɔnla -a -sru. 4 -A -nan
 nɛn o pɛɛnɔn 'o "po sɔɔn -mlɛngan
 zıe -a wlu, ɛn waa 'bɔ, kɔɔ -yɛɛ 'pleble
 'nɔn -wi le. ɛn o pɛɛnɔn 'o "po sɔɔn
 "nyian -wi 'bɔ 'wlu, ɛn waa 'bɔ -a
 yıdı -a 'nan: «Min -tu 'ka 'kɔlaman -
 e 'e 'fli -kɔɔn -wi 'gve -a man dı. ɛn
 min -tu 'ka 'kɔlaman -a 'klıdı -a dı.»
 5 -Si a e 'le 'sɔdı -wi zıe -yre -e 'e
 'fli 'sia -dandan, ɛn "nyian -e 'e 'wı
 Bali man -wlıdı. -Si a 'e 'nɔndı -yre
 mlɛn -fuba sinjen 'wle "fli (42) 'wlu.
 6 -Yee "wean nɛn e Bali 'srɔndı 'sia.
 E wı Bali man -wlıdı, ɛn e wı fɛnan
 nɛn Bali -nyɛanla be -a man -wlıdı,
 ɛn e wı minnun nɛn o -nyɛanla laji
 be o man -wlıdı. 7 ɛn -si a 'e 'le
 'sɔdı "nyian -wi zıe -yre -e 'e Bali -
 le minnun 'klı -kuli -a. ɛn "nyian
 -si a 'e 'nɔndı -yre -e 'e mingɔnnɛn
 -bli 'leɟlɔn pɛɛnɔn 'jinɔn da. 8 -Yee
 "wean nɛn 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'o "po
 sɔɔn "wlu ɛn waa 'bɔ. 'Pian Bali -le
 minnun 'ka "o "drele dı. Kɔɔ Bali o
 'tɔ 'crɛn -te min 'beli 'fluba 'ji 'vaa ɛn
 Bali 'tre dre. 'Fluba zıe Bali -le 'bla
 nɛn waa 'nɔn 'sraga -a be, e ya -yee
 vɛ -a.

9 Min nɛn 'wı man "trɔɛn "ci -a -
 wulo -man be, -a san 'e "trɔɛn "tɔ 'wı
 nɛn an "ta -a ve 'gve -yre! 10 Min nɛn
 Bali -a 'pla 'nan 'e 'pɔ 'kɔn 'blı be, e
 -pɔ 'kɔn 'ble. ɛn min nɛn Bali -a 'pla
 'nan 'e 'ka -kuli 'tan sɛn "nɛn "be,
 waa -tea -kuli 'tan sɛn -a. -Yee "wean
 nɛn e ya "le Bali -le minnun -pɔan 'e
 'sɔ. Te -wee yi -teradı Bali da 'le 'e 'tɔ
 dı!

Satan -wi pee 'pa 'sia 'trɛda

11 "Be -sru ɛn an -wi pee 'yı, te e
 ya bɔlanan 'tre 'ji. -Wi zıe -a 'bei
 a "fli, ɛn o ya "wɛnwɛnnɔn "le 'bla
 'nɛn 'bei 'le 'wı 'zɔ. 'Pian -a wei min
 -tea "klan -a "le -mlɛngan wei -le
 'wı 'zɔ. 12 -Wi tɛde nɛn -a -wulo -
 tu tuo 'pleble, ɛn -a mlɔn 'bɔ 'nyan
 be, e 'yee 'pleble pɛɛnɔn 'nɔn -wi
 "flizan zıe -yre. -A -nan nɛn e -tɔ

'tredanōn pēēnōn man -sa -a, 'nan 'o "po -sōōn -wi tēde wlu -e 'o bō. ¹³ E 'lēbo "fō winun -dandan drē, e 'tē 'si laji minnun pēēnōn yīe man, en yaa -sran 'trēda. ¹⁴ 'Lēbo "fō winun nēn -wi tēde -a -si -nōn -yrē 'nan 'e drē bē, -a 'bō 'a nēn e kōla 'tredanōn 'ci srēdi -a. Yaa 'vī -wlē 'nan, -wi nēn waa tuo sēn -a en ya'a 'kalē diē, 'o -a min yiba "nyaan. ¹⁵ En -wi tēde -a -si -nōn -yrē 'nyian 'nan, 'e 'belidi -nōn min yiba 'bō lē. Zī yaa drē bē, en min yiba 'bō 'widi 'sia. En minnun nēn wa'a 'o "po -sōōn lēa "wlu -e 'o bō diē, min yiba 'bō o tēē. ¹⁶ Yaa drē en min -tōdū pēēnōn plō 'pla 'o 'pē "yi "man, -te 'bē "cēē diē waa 'pla 'o nyrenbōn da. -E 'e 'sia min -dan man, 'lee min nēn e 'ka -dan diē -a man, 'lee fēzan man, 'lee 'yalē -tēzan man, 'lee min nēn e ya nōan -a bē -a man, 'lee min nēn e 'ka nōan -a diē -a man, o pēēnōn plō zīē -a 'pla 'o man 'tredre.

¹⁷ Min oo min nēn plō zīē e ya "man "bē, -a san -kōlaman fēnun 'lōdi -a, en -a san -kōlaman fēnun -tandi -a. 'Pian min nēn plō 'ka "man "diē, ya'a 'kōlaman -e "e "drē di. -Wi 'bō 'tō nēn waa 'pla 'o man. -Te 'bē "cēē diē, waa 'tō 'bō 'fluba 'wlē -tōdū -tē 'e cin da, en waa crēn -tē 'o man. Kōō -a 'tō 'crēn 'fluba 'wlē 'tū "we fē "nrōndi -a, en -a -tū "we fē "nrōndi -a.

¹⁸ 'Wī 'tōdi -a nēn min -kōlaman 'wī zīē -a -ci mandī -a. -Yēē "wēan min nēn e 'wī -tōā "bē, 'e -wi zīē -a 'tō 'crēn 'fluba 'wlē -tōdū -tē 'e cin da, -e 'e -tō. E -tiala min 'tō 'le vē -a. En -a "nēn "nēn 'gū, e ya -yaa 'shēēdū -fuba 'shēēdū 'wlē 'shēēdū (666).

14

Minnun nēn Bali -le 'bla 'o 'si 'wī 'ji bē o "dre "fō

¹ "Bē -sru en an Bali -le 'bla 'yī 'e 'tōdi pōn nēn waa laabo Zīōn bē -a da. Pōn zīē e ya Zeruzalēm fla yei. Min -kpi yaa tū 'e 'ta le min -fuba sinjēn 'wlē sinjēn (144.000) a 'o 'tōdi -a "srōn. Bali -le 'bla 'tō 'lee -a "tī 'tō a 'e 'crēn -tēdi o pēēnōn nyrenbōn da. ² En an wei -tū -klundi

'man laji. E wū "le 'nan 'yī -dan 'bē cī 'yrōnan, en e wū "nyian 'le 'nan laa -paan 'bē wū 'plēblē. En e wū "nyian 'nōnnōn "le 'nan "dre "nēn min "kaga "cī -a -fōnan -gōēdi -ji. ³ Bali -le 'pasianōn nēn laji bē, o ya 'o 'tōdi Bali -le mingōnnēn pēin 'lee min cejenun 'lee fēnun sinjēn bē o 'lē, en o "dre zīē -a -fōa. Min -tū 'ka 'kōlaman -e 'e "dre 'bō -tranladi. 'Pian min -kpi yaa tū 'e 'ta le min -fuba sinjēn 'wlē sinjēn (144.000) bē, -wēē -fōa "sidō. Minnun nēn Bali o 'si 'wī 'ji 'trēda bē, o 'bō nēn. ⁴ 'Wī 'kpa, minnun zīē Bali o 'si 'wī 'ji 'nan -e 'o 'kōn Bali -le vē -a, en "nyian -e 'o 'kōn Bali -le 'bla 'le vē -a. Te o ya "le 'nan fēi fē 'wlē tēde nēn waa -nōan Bali lē bē -yēē 'wī 'zū. Fēnan pēēnōn nēn Bali -le 'bla 'kō bē, te o -ciala -a -sru. Minnun zīē wa'a līmōn -tōlē di. Wa'a 'o 'fli "tri "tōlē Bali 'lē nyinnandi -a līmōn -sru "di. ⁵ Wa'a 'wlu -tōwli "sēnlē "fo "di. En 'tō 'tū 'ka 'e 'padī o man di.

Bali -le 'pasianōn yaaga 'wī 'pla minnun lē

⁶ "Bē -sru en an Bali -le 'pasiazan -tū 'yī, te e ya 'sōnan laji. 'Wī nōnnōn nēn ya'a 'li srēman "fo "diē, -a vīdi -a nēn e ya cīnan 'lēglōn pēēnōn 'ji minnun 'lee minnun nēn o wei -tōdū pēēnōn -fōa "bē -wlē. ⁷ Yaa 'vī wei 'plēblē 'ji 'nan: «Ka yīē 'e 'nan Bali man, en 'ka Bali 'bō 'tō drē -dan! Tū nēn e 'tredanōn 'le tin "baa bē e 'bō. Bali nēn e 'trē 'lee la 'lee jemie 'lee 'yī pēēnōn drē bē, 'ka "po sōōn "wlu -e 'ka bō.»

⁸ Bali -le 'pasiazan "flizan sōōnla -a tēde -sru "nyian, te yaa vē 'nan: «Babilōn -nan -nyan. Babilōn -dan nēn e -tō 'lēglōn pēēnōn 'jinōn man -sa -a 'nan 'o 'si Bali -sru "bē, -a -nan -nyan.»

⁹ En Bali -le 'pasiazan yaagazan sōōnla -a "flizan -sru "nyian, te yaa vē wei 'plēblē 'ji 'nan: «Min oo min nēn 'e "po sōōnla -wi nēn waa min yiba drē bē -a wlu en yaa 'bō bē, Bali 'wī "nēn -kōōnman -a san lē. Min nēn 'e "po sōōnla -a min yiba 'bō

wlu en yaa 'bɔ bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman "nyian -a san lɛ. En "nyian bɛ min nɛn e plɔ 'pla 'e nyrenbɔn da, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ yaa 'pla 'e 'pɛ -man bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -a san lɛ. ¹⁰ Bali nyran -ble minnun zɪɛ o va 'pleblɛ. O -taa 'o yra yɪɛ -wɪdɪ 'tɛ 'va. -Kɔlɛ nɛn e 'lɛ "sia bɛ e -kɔɔn "va. Bali -le 'pasianɔn 'saun nɛn laji bɛ 'lee Bali -le 'bla yɪɛ man nɛn 'wɪ zɪɛ e dra. ¹¹ O -taa 'o yra yɪɛ bodrun funnin 'tɛ zɪɛ -a va, te -a -koei "ko laji 'li 'trilii. En -wee yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪ.»

¹² 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn e ya "le Bali -le minnun -pɔan 'e 'sɔ. Te 'o 'ta wɔladɪ Bali -le -pei da 'le 'tɔ dɪ, en te -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'le 'e 'tɔ dɪ!

¹³ "Bɛ -sru en an wei -tu 'man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'wɪ 'gʋɛ -a crɛn -tɛ! Minnun nɛn o -fʋ yɪ -tɛranan Minsan da en minnun o tɛɛ bɛ, 'bɛ nɛn 'gʋɛ tʋ nɛn Bali -le -fɛa dra -wee vɛ -a bɛ 'e 'bɔ.»

En Bali lei 'saun -a 'vɪ "nyian 'nan: «'Wɪ 'kpa, o "flian 'wee 'nyranman 'padɪ -a, kɔɔ 'wɪ "yinun nɛn waa drɛ bɛ, -a "nɛn 'blɪdɪ 'bɔ.»

Bali 'trɛdanɔn 'le tin 'badɪ pou 'siala 'kɔ?

¹⁴ "Bɛ -sru en an "lolu -koei 'fuvu 'yɪ laji. Fɛ -tʋ a 'e -nyrandɪ "lolu -koei zɪɛ -a da, e ya "le Blamin -pɪ -le 'wɪ 'zʋ. -Siga kle "a 'e wɔdɪ -a -wulo -man, en fɛ -tʋ nɛn o 'saa -tɛa "a "bɛ e ya -yrɔ. Fɛ zɪɛ -a 'lɛ a "man 'kpa tɪglɪ. ¹⁵ -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʋ 'bɔla Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji, en e paan 'kpa 'pleblɛ min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i 'saa 'tɛdɪ 'sia! 'Saa 'tɛ tʋ 'bɔ, kɔɔ 'saa pɛɛnɔn tran 'trɛda.» ¹⁶ -A -nan nɛn min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ, e 'trɛda 'saa pɛɛnɔn 'tɛ.

¹⁷ "Bɛ -sru en -a pee 'bɔla "nyian Bali -pan 'kɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -ji. 'Saa 'tɛvɛ nɛn -a 'lɛ a "man 'kpa bɛ -a -tʋ a "nyian -yee 'lɔ.

¹⁸ En Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -tʋ nɛn -tɛ e 'wɪ 'vɪ 'tɛ lɛ yaa

dra bɛ, e 'si Bali -pan "davɛ va zia. E paan 'kpa 'pleblɛ Bali -le 'pasiazan nɛn 'saa 'tɛvɛ 'lɛ 'lɛa a -yrɔ "bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i rɛzɛn 'blʋ "cɛɛndɪ 'sia! Kɔɔ rɛzɛn yiba pɛɛnɔn nɛn rɛzɛn fei bɛ o 'blʋ tran.» ¹⁹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ e rɛzɛn yiba pɛɛnɔn 'bɔ 'nan. En yaa -sɛn fɛnan nɛn o rɛzɛn "blo "bɛ -a -nan. Zɪ Bali -le nyran -blɪdɪ -taa "drɛlɛ zɪɛ. ²⁰ O -taa "minnun -tɛɛlɛ -e 'o o pɔlɛ "bʋ. O nyɛn "yro "le 'yɪ ba -le 'wɪ 'zʋ. E -ko -trilii e bɔa kilo -ya yaaga da, en -a klu trɔdɪ bɔa -mɛnliɛ -tʋ.

15

Bali 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn 'le 'kɔ?

¹ "Bɛ -sru en an 'lɛbo "fɔ wɪ -dan 'yɪ "nyian laji. An Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'yɪ. Bali o 'pla 'nan -wɛɛ 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ. -A -tʋ 'yee vɛ -kɔɔnman, "bɛ -sru -e -a -tʋ 'e 'yee vɛ -kɔɔn. Bali -le nyran -blɪdɪ -nyranman 'leda nɛn zɪɛ.

² En an fɛ -tʋ nɛn e ya "le jemie -le 'wɪ 'zʋ bɛ -a 'yɪ "nyian. 'Pian e ya 'e siadɪ "da, en 'tɛ a "va. En "nyian bɛ, an minnun 'yɪ. Minnun zɪɛ -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnleɛ -wi nɛn waa min yiba drɛ bɛ -a wlu dɪ, en -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnleɛ -a min yiba 'bɔ 'wlu dɪ, en -wɛɛ 'ka -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o man dɪ, en -wɛɛ 'ka "nyian -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn 'fluba 'wɛlɛ 'tʋdʋ -tɛlɛ 'e cin da, -e 'o 'pla 'o man dɪ. O ya 'o 'tɔdɪ jemie 'bɔ da lou. Bali "dre "fɔ "davɛ nɛn e ya "le -gɔɛdɪ -le 'wɪ 'zʋ bɛ, -a -nɔn o pɛɛnɔn lɛ. ³ En o "dre "nɛn Moizi nɛn Bali 'suzan 'a bɛ yaa 'pa bɛ, -a -fɔdɪ 'sia. "Dre zɪɛ e ya "nyian Bali -le 'bla 'le "dre "a. Waa -fɔa 'nan:

«Bali, yɪɛ cɪ 'ku 'san -a,

en 'pleblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia,

'i drɛ 'wɪnun a -dandan,

en o ya 'lɛbo "fɔ wɪnun -a.

Yɪɛ cɪ 'ku 'san -a

en 'pleblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia.

-Si tɪglɪ nɛn yia -kɔɔnman minnun lɛ,

en -yee ci -a 'kpa -a.

Yie ci mingonnen -a

'leglon pɛɛnɔn 'ji 'nɔn da.

4-Tɛ 'ka 'klanman 'i 'lɔ di?

En -tɛ 'ka 'i 'tɔ -dan 've di?

-A san "ka "fo "di.

Kɔɔ yie ci 'saun 'i -tɔwli.

'Leglon pɛɛnɔn 'ji 'nɔn

'o "po -sɔɔnmlan 'i 'wlu -e 'wei bɔ.

Kɔɔ o -taa -a -tɔlɛ 'nan

'winun nen o ci tɔglɔ bɛ,

-nyɛn yia dra.»

⁵ "Bɛ -sru, en an Bali -pan 'kɔn 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ laji, te -tandan yra 'e -trɔadɪ fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan.

⁶ En Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ, an o 'sɔravli 'yɪ bɔlanan -tandan zɪɛ -a -ji. -Wɛɛ "ta -daa 'wɪ "nɛn "tɔdɔ 'sɔravli -kɔɔnle 'trɛda 'nɔn lɛ 'gɔ. Sɔ 'fuvu 'yɪyɪ nɛn 'e wɔdɪ o da, en -tien 'kɔlɛ nen e ya -siga -a bɛ, -a 'bɔ nen 'e 'tɔdɪ o kugu da.

⁷ -A -nan nen fɛnun sinjen nen Bali 'lɛ bɛ, -a -tɔ -siga 'kulenɛnnun -nɔn Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'bɔ lɛ. Yaa -nɔn o pɛɛnɔn lɛ 'sɔravli. En 'kulenɛnnun zɪɛ, Bali nen -a yie a "man 'li 'trilii bɛ, -yee nyran -blɪdɪ nen -a pɛɛnɔn 'ji. ⁸ 'Nun tɔɔn en Bali -le 'plɛblɛ 'lee -yee -dan -le "wɛan bɛ, 'tɛ -goei Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ci 'si. -Te Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli zɪɛ wa'a tian 'cɛnle 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ man 'trɛdanɔn lɛ diɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -wla Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji dɪ.

16

Bali-le 'pasianɔn 'sɔravli 'wɪ "nɛn kɔɔn 'trɛdanɔn lɛ

¹ -A -nan nen an wei 'plɛblɛ 'tɔ 'man. Wei zɪɛ e wɪ Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji, en yaa 'vɪ Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "lɛ 'nan: «'Ka 'kɔ Bali -le nyran -blɪdɪ 'sɔravli "nɛn 'kulenɛnnun -ji 'labɛ -a -sran 'trɛda.»

² Bali -le 'pasiazan tɛɛ -kɔ en e 'yee 'kulenɛn 'wun sɔɔn 'trɛda. -A -nan nen mlɔnnun -sen minnun nen

-wi 'tɔ 'cɛn plɔ a o man en 'o "po -sɔɔnmlan -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ bɛ o man. Mlɔnnun zɪɛ o ya "wliɪdɪ 'kpa en o ya "nyian 'o 'lɛ 'sɪdɪ.

³ "Bɛ -sru en -a "flizan 'kɔ, e 'yee vɛ -wun sɔɔn jemie -va. Jemie zɪɛ e 'nyin "lɛ 'nan min -kadɪ nyɛn -le 'wɪ 'zɔ. -A -nan nen fɛnun pɛɛnɔn nen "va te o yie a "man "bɛ, o kaa.

⁴ "Bɛ -sru -a yaagazan 'kɔ, en e 'yee vɛ -wun sɔɔn 'yɪ banun 'lee 'yɪ kunun va. -A -nan nen o pɛɛnɔn lila nyɛn -a. ⁵ En Bali -le 'pasiazan nen -te e 'wɪ 'vɪ 'yɪ lɛ yaa dra bɛ, maan wei 'man. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali, yie ci Bali -a,

en i ya -nan 'li 'e 'cɛn,

en yie ci 'saun.

'Yie 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ minnun lɛ bɛ, e ya 'e 'nɔan da.

⁶ Kɔɔ o 'yie minnun tɛɛ

en wei 'lɛ 'wei vɪnɔn tɛɛ,

-yee "wɛan o tɛɛ nen yia 'wɔ bɛ,

yia drɛ 'e nɔan da.»

⁷ En an wei -tɔ 'man, e 'si Bali -pan "dave va zia. Wei zɪɛ e 'nan:

«'Kɔ "tɪ Bali,

yie ci 'kɔ 'san -a,

en yie ci 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a,

en 'yie tin -tɛdɪ min da bɛ,

'wɪ 'kpa, e ya 'e 'nɔan da.»

⁸ "Bɛ -sru Bali -le 'pasiazan sinjɛzan -kɔ, en e 'yee 'kulenɛn -wun sɔɔn yide da. 'Nun tɔɔn Bali 'plɛblɛ 'nɔn yide lɛ 'nan -yee 'bidɪ 'e minnun 'tɛ 'blɪ. ⁹ -A -nan nen yide 'bidɪ 'sia 'kpa 'plɛblɛ, en e minnun 'tɛ 'blɪdɪ 'sia. Bali 'bɔ nen -yee ci 'wɪ "nɛn -kɔɔnnan minnun lɛ 'e 'bɔ 'a bɛ, waa 'srɔndɪ 'sia, 'pian wa'a 'silɛ 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o Bali 'tɔ -dan vɪ dɪ.

¹⁰ "Bɛ -sru Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'kɔ, en e 'yee 'kulenɛn 'wun sɔɔn -wi nen waa min yiba drɛ bɛ -yee mingonnen pɛin -da. 'Nun tɔɔn klun -trɔa -wi 'bɔ 'lɛ mingonnen trɛda "fo. En minnun 'o yra yɪdɪ 'sia 'wliɪdɪ te o 'shɛ wɔɔman 'o nren man. ¹¹ Mlɔnnun nen o -sen o man bɛ, 'lee yra nen o ci -a yunan -wliɪdɪ "bɛ -yee "wɛan o Bali nen laji lou "bɛ -a

"sröndi 'sia. 'Pian wa'a 'o 'p'e 'sil'e 'o dre w₁ -wliðun -sru "di.

¹² "B'e -sru en Bali -le 'pasiazan 'shæðuzan -k_v, en e 'yee 'kulenen 'wun s_oon 'yi -dan nen waa laabo Efra b'e -a da. 'Nun t_oon 'yi z₁e 'e bee "ji, 'nan -e ming_onnennun nen o "sia yid'e wluan "nan 'zia b'e -wee -si 'e 'l'e 's_v. ¹³ En an f'e -wlið₁ yaaga 'y₁. O ya "le 'nan yolunun -le 'w₁ 'z_v. -A -t_v 'b_ola -mlengan -dan 'le, en -a -t_v 'b_ola -wi nen waa min yiba dre b'e -a 'le, en -a -t_v 'b_ola min nen e 'wlu -s_{ean} te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vnan b'e -a 'le. ¹⁴ -Y_v -wliðunun nen o 'l'eb_o "f_o w₁nun dra b'e o 'b_o nen. O yaaga z₁e o -k_v 'tr'eda ming_onnennun cin y₁e 'nan -e 'o 'man w_v -kuli -tand₁ da. -Kuli z₁e waa -taan Bali man, y₁ -dan nen 'pleble p_{ee}n_on 'san Bali -a 'pla b'e -a da.

¹⁵ 'Ka 'ci "nr_on 'w₁ nen Minsan -a 'v₁ b'e -a da. Yaa 'v₁ 'nan: «'M_{en} -tad₁ dra kligli. E dra "le crinzan -le ve 'z_v, ma'an y₁ paa di. Min nen -a y₁e 'f_o "man en 'e 'man w_v b'e, Bali -le -f_{ea} a -a san man. 'Pian min nen ya'a 'e 'man w_vle d₁e, an b_oa 'man 'e pl_od₁, -e 'yra 'e san -t_e min p_{ee}n_on y₁e man.»

¹⁶ -Y_v -wlið₁ yaaga z₁e o 'tr'eda ming_onnennun cin 'y₁ fenan nen waa laabo Ebre wei -ji «Armajed_on» b'e -a -nan.

¹⁷ "B'e -sru en Bali -le 'pasiazan 's_oravlizan 'k_v, en e 'yee 'kulenen 'wun s_oon fenan 'wein nen labli 'lee 'tr'e y₁e "b'e -a va. 'Nun t_oon an wei 'pleble 't_v 'man Bali -pan 'kuin. Wei z₁e e 'si Bali -le ming_onnen p_{ein} -va zia, en yaa 'v₁ 'nan: «'B'e nen 'g_oe, e -nyan "m_{en} "f_o!» ¹⁸ En laa 'e 'wlei -wlei -f_od₁ 'sia, en laa -paan -klund₁ 'sia, en 'tr'e 'ny_oönd₁ 'sia 'k_pa 'pleble. Z₁ Bali blamin s_oonla 'li 'tr'eda b'e, -a s_oman 'tr'e 'ka tian 'ny_oönl'e d₁. ¹⁹ Babil_on 'fla -dan b'e, e c_{ee}n 'e cin man yaaga. En 'fla p_{ee}n_on nen 'tr'eda b'e, o -nan -nyan. Bali 'yee nyran -blid₁ -ci k_oon Babil_on l'e 'pleble, k_oo 'w₁ 'wliðunun

nen yaa dre b'e, -a -cin 'ka 'sanl'e "ji "di. ²⁰ 'Y₁ y₁e 'tr'enun p_{ee}n_on saan, en p_on -t_v 'ka "nyian y₁e 'tr'eda di. ²¹ En lalo 'w₁e -dandan -sränd₁ 'sia 'tr'eda. -A 'w₁enun cib_{en} a -wlið₁. -A -t_v -k_olaman e b_oa kilo -fuba 'soolu. Lalo nen e c₁ -srannan -wlið₁ z₁e, -yee "w_{ean} minnun Bali "srönd₁ 'sia.

17

-K_onnen p_{ee}n_on -w_{ee}zan -le 'w₁

¹ "B'e -sru en Bali -le 'pasiazan 's_oravli "nen 'kulennun a -w₁o "b'e, -a -t_v -ta 'w₁ tin 'bal'e 'm_{en}. E 'nan: «'W₁ nen e -taa "b_ole Babil_on man b'e, 'i 'ta -e 'an -k_oon 'y₁e! 'Fla z₁e e ya 'e 't_od₁ 'yi -dandannun 'sr_on, en e dre -k_onnen p_{ee}n_on -w_{ee}zan 'a. ² Ming_onnennun p_{ee}n_on nen 'tr'eda b'e, o -f_o -a -sru. -Yee -k_onnen -w_{ee}d₁ 'b_o z₁e e 'tr'eda minnun p_{ee}n_on 'sianan, en 'o 'fli -n_on -y₁e.»

³ E dre 'm_{en} "le 'nan nyrin -t_{en}an nen an c₁. En Bali -le 'pasiazan z₁e e -k_v 'maan "bui "da. An luman -t_v 'y₁ f_e z₁e -a -nan. E ya 'e -nyrand₁ -wi 't_{en}d_{en} 't_v da. -Wi z₁e -a -wulo a 's_oravli, en -a 'bei a -fu. 'T_onun nen e ya Bali s_{ee} w_od₁ -a b'e, e ya 'e 'c_{ren} -t_{ed}₁ -wi 'b_o man. ⁴ En s_o 't_{en}d_{en} nen -a 'fl'e a b'e -a 'b_o nen l₁ z₁ -a da. Min -dandannun da s_o nen. -Siga 'lee f_{en}un nen -a 'fl'e a b'e, e l₁ z₁e -a man 'si 'e p_{ee}n_on. En -siga 'kulenen a -y₁r_o. 'W₁ 'wliðunun nen yaa dre -k_onnen -w_{ee}d₁ -a b'e e ya 'e fad₁ 'kulenen z₁e -a. ⁵ 'W₁ 't_v nen -a -c₁ a 'e y_oödi b'e, e ya 'e 'c_{ren} -t_{ed}₁ l₁ z₁e -a nyrenb_on da. E ya 'e 'c_{ren} -t_{ed}₁ 'nan:

M_{ee}n c₁ Babil_on -dan a.

M_{ee}n c₁ -k_onnen -w_{ee}n_on p_{ee}n_on

"b_o "a.

En m_{ee}n c₁ 'w₁ 'wlið₁ 't_o 't_ud_v p_{ee}n_on

"b_o "a.

⁶ An l₁ z₁e -a 'y₁ Bali -le minnun nen e o t_{ee} b'e o ny_{en} mlinnan, 'lee Zozi -srun_on nen e o t_{ee} b'e o ny_{en} mlinnan. En yaa -t_{ed}₁ 'sia "le -w_{en} -le 'w₁ 'z_v. 'W₁ z₁e yaan 'l'eb_o "f_o 'e cila "da.

⁷ -A -nan nen Bali -le 'pasiazan z₁e, e 'nan 'm_{en} 'nan: «-M_e "le "w_{ean} 'i 'l'eb_o "f_o? L₁ nen yia 'y₁ 'lab'e, e ya 'w₁

yɔɔdi -tu -a, 'pian an -taa -a -ci vɛle 'yie. En -wi nen -a -wulo a 'sɔravli, en -a 'bei a -fu te li 'bɔ a 'e -nyrandi "da 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdi -tu -a, 'pian an -taa -a -ci vɛle 'yie. ⁸ -Wi nen i 'sia -a yunan 'gʊɛ, 'li te e ya, 'pian 'bɛ nen 'gʊɛ e "ka "nyian di. Yi -tu bɔa "bɛ, -wi zɪɛ e bɔala -klu nen -a 'leda "ka "diɛ -a ji, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. Tu zɪɛ -a man bɛ, minnun nen Bali 'ka o 'tɔ 'crɛn -tɛɛ 'yee min 'beli 'fluba 'ji 'vra en e 'trɛ drɛ diɛ, -wi zɪɛ -a yidi o 'lɛbo -fɔa. Kɔɔ -wi zɪɛ, 'li te e ya, 'pian 'bɛ nen 'gʊɛ e "ka "nyian di.

⁹ 'Wɪ 'tɔdi -a nen min -kɔlamam 'wɪ zɪɛ -a -ci mandɪ -a.

-A -wulo 'sɔravli "nen yia 'yɪ 'labɛ, pɔn 'sɔravli "nen li 'bɔ ci 'e -nyrandi "da "bɛ -nyren. Pɔnnun zɪɛ o ya "le mingɔnnɛn 'sɔravli "le 'wɪ 'zʊ. ¹⁰ Mingɔnnɛnnun zɪɛ o 'soolu yie 'ka "nyian "man "di. 'Pian -a -tu a mingɔnnɛn -blunam cɛɛɔ yɪ -a, en -a -tu 'ka tian 'talɛ di. -Te e -ta bɛ, ya'a mingɔnnɛn -ble tu "kaga 'wlu di. ¹¹ -Wi 'bɔ nen, e ya 'li, 'pian 'bɛ nen 'gʊɛ e "ka "nyian diɛ, -yɛɛ -taa "mingɔnnɛn 'sɔrazan 'a, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. -Wi zɪɛ e ya "nyian mingɔnnɛn 'sɔravlinɔn 'bɔ 'va.

¹² 'Bei 'fu nen yia 'yɪ bɛ, mingɔnnɛn -fu nen waa. 'Pian wa'a tian mingɔnnɛn -blɔdi 'silɛa di. Bali -taa -a -si -nɔnɛ -wɛɛ 'nan o mingɔnnɛn -blɔ 'o 'vale -wi bɛ waa tu "wɛnnɛn 'a. E bɔa 'lɛri -tu. ¹³ Mingɔnnɛnnun zɪɛ 'wɪ -tɔwli "cin a o pɛɛnɔn 'ji. O 'wee -kɔladɪ 'lee 'wee 'plɛblɛ 'pa -wi zɪɛ -yɛɛ vɛ da. ¹⁴ En o -ku -kuli -tɔɛ Bali -le 'bla man. 'Pian Bali -le 'bla o kɪ, kɔɔ -yɛɛ ci minsannun da Minsan -a, en -yɛɛ ci mingɔnnɛnnun da mingɔnnɛn -a. Minnun nen Bali -le 'bla o laabu en e o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, -wɛɛ -taa mingɔnnɛnnun 'klɪɛ 'o 'vale Bali -le 'bla 'a.»

¹⁵ 'Bɛ -sru en Bali -le 'pasiazan zɪɛ, yaa 'vɪ 'mɛn "nyian 'nan: «I 'yi -dandannun 'yɪ, te -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan a 'e -nyrandi -a "srɔn. 'Yi -nun zɪɛ -wɛɛ ci "le 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji

minnun -le 'wɪ 'zʊ, 'lee minnun nen o wei -tɔɔv pɛɛnɔn -fɔa "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.

¹⁶ En 'bei 'fu nen yia 'yɪ bɛ, 'o 'vale -wi -a, o -taa 'nanɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'bɔ man. O -taa fɛ pɛɛnɔn "koolɛ "man -e 'o 'tɔɪ 'e plɔdi. O -taa li 'bɔ 'blɪɛ, -e 'o -nyranman 'tɛ 'blɪ. -A fɛ -tu 'ka 'fo "fo "di. ¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nen o -taa -a drɛɛ bɛ, Bali 'bɔ 'bɛ 'cin -tɔa "o ji, 'nan -e 'wɪ nen yaa 'pla 'e 'cɛn bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.

¹⁸ En lumɔn nen yia 'yɪ bɛ, Babilɔn 'fla -dan 'bɔ nen. -Yɛɛ 'trɛda mingɔnnɛnnun pɛɛnɔn "paala.»

18

-Kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan -nan -nyan wɪ

¹ 'Bɛ -sru en an Bali -le 'pasiazan pee 'yɪ, te e ya 'sinan laji. E ya 'plɛblɛ 'kpa, en -yɛɛ 'tɛ 'san 'trɛda 'si "fo. ² E paan 'kpa 'plɛblɛ -a vidɪ -a 'nan:

«Babilɔn -nan -nyan.

Babilɔn 'fla -dan bɛ, -a -nan -nyan.

E drɛ -yɔ -wɪdinun fla -a.

-Yɔ -wɪdi 'tɔ 'tɔɔv pɛɛnɔn -nyɛanla 'nan nun.

"Loman 'tɔ 'tɔɔv pɛɛnɔn nen o 'ka 'saun Bali 'lɛ di,

en minnun 'ka o ye "yɪ "diɛ, o ya -nan nun.

[-Wi -tɔɔv pɛɛnɔn nen

o 'ka 'saun Bali 'lɛ di,

en minnun 'ka o ye "yɪ "diɛ, o ya -nan nun.]

³ 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun

Babilɔn 'fla 'le -wɛn mlin 'e 'ciɪla "da.

-Yɛɛ ci 'nan

e o pɛɛnɔn wɛɛ 'kɔnnɛn -a.

En "nyian bɛ

'trɛda mingɔnnɛnnun -fɔ -a -sru,

en o 'wɪ 'wɪdi "tɔwli zɪɛ -a drɛ.

En 'flɛ 'tannɔn nen 'trɛda bɛ,

o drɛ fenɔn 'a,

Babilɔn 'fla yɪɛ a "kaga "le "wɛan.»

⁴ 'Bɛ -sru en an wei pee 'man laji.

Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Mɛn minnun,

'ka 'si Babilɔn 'fla!

'Ka 'si 'nan nun,
 -e-yee 'wɪ 'wɪdɪ 'e vɪɛ e baa 'ka man
 dɪ,
 "tɔgɔ 'wɪ nɛn e -taa "bɔɛ "man "bɛ,
 e 'bɔ 'ka man.
 5 'Fla zɪɛ -yee 'wɪ 'wɪdɪ a "kaga,
 e bɔa labli man.
 -Yee 'wɪ 'wɪdɪnun 'bɔ zɪɛ
 -a -cɪn -trɔa Bali jɪ.
 6 'Wɪnun nɛn yaa drɛ minnun lɛ bɛ,
 'mɛn 'pasianɔn "o "dra "nyian -yee
 "lɛ.

Waa 'lɛjɪ bɔala 'e 'pa -a "fli.
 'Kulenɛn nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'fa 'a
 ɛn yaa -nɔn minnun lɛ bɛ,
 waa faa 'e 'pa -a "fli
 -e 'o -nɔn -yee "lɛ.

7 'Fla zɪɛ,
 zɪ 'e 'tɔ 'wɪdɪ 'yɪ 'yɪ
 ɛn e fɛ yɪdɪ 'yɪ 'yɪ "bɛ,
 -a da nɛn o 'tɛ "paa "da,
 ɛn -a da nɛn waa ta dra -trɔdrɔ.

Yaa 'vɪ 'e 'fli man 'nan,
 e ya mingɔnnɛn -blɪnan,
 ɛn -kɔnnɛn 'ka 'kalɛ 'e da dɪ,
 ɛn 'e 'ta 'ka 'li 'dra -trɔdrɔ "fo "dɪ.

8 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ,
 'wɪnun nɛn o -taa "bɔɛ "man
 yɪ -tɔwɪ "cɛ 'wɪlu bɛ -nyrɛn 'gɔ,
 -cɛ bɔdɪ a -tɔ,
 ɛn ta drɛdɪ -trɔdrɔ a -tɔ,
 ɛn dra -tɛdɪ a -tɔ.
 ɛn 'tɛ 'bɛ -taa -a -nan -nyanlɛ.
 Kɔɔ Minsan Bali nɛn e tin -tɛ "da "bɛ,
 e ya 'plɛblɛ.»

9 'Trɛda mingɔnnɛnnun nɛn o -fo
 -a -sru, ɛn -yee 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ "o drɛ,
 ɛn "o fɛ yɪdɪ 'yɪ 'yɪ "bɛ, 'wɪ -taa 'nanlɛ
 o man. Tɔ nɛn o 'fla zɪɛ -a -yee 'tɛ
 'blɪnan bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'nandɪ
 "sɪala o man. 10 'Wɪ nɛn e -taa "bɔɛ
 'fla zɪɛ -a man bɛ, e o -tɛa "klan -a,
 -yee "wɛan wa'a -kɔlaman -e 'o -pli
 "man "kogo dɪ. 'Pian o -fo -kɔɔbli te
 o -paanman. Waa ve 'nan:

«Babilɔn 'fla -dan,
 'wɪ 'bɔ 'i man,
 'wɪ 'bɔ 'i man.
 Tɔ "wɛnnɛn "cɛ 'wɪlu nɛn
 Bali cɛɛn 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ man 'yɪɛ.»

11 'Wɪ nɛn e -taa "bɔɛ 'fla zɪɛ -
 a man bɛ, -yee "wɛan 'flɛ 'tannɔn
 'wuɔdɪ "sɪala, kɔɔ min 'ka "nyian -
 wee 'flɛ 'lɔa dɪ. 12 -Wee 'flɛnun 'bɔ

nɛn 'gɔ: -sɪga fɛnun 'lɛɛ "lala fɛnun,
 'lɛɛ -kɔɔlɛnun nɛn o 'flɛ "mlɪan -
 sɪga da bɛ, 'lɛɛ mingɔnnɛnnun da
 sɔnun, 'lɛɛ yɪba "nɛn -a 'flɛ cɪ bɛ, 'lɛɛ
 -fɪ 'shɛ fɛnun, 'lɛɛ -bulalɛ fɛnun, 'lɛɛ
 -kɔɔlɛ 'kpagba, 13 'lɛɛ -lazɪglɔ 'tɔ 'tɔdɔ
 pɛɛnɔn, 'lɛɛ rɛzɛn -wɛn, 'lɛɛ 'nyrɔn,
 'lɛɛ -fari puu, 'lɛɛ fei fɛ 'wɛlɛnun, 'lɛɛ
 trinun, 'lɛɛ 'blanun, 'lɛɛ -sɔnun, 'lɛɛ
 odronun, 'lɛɛ nɔannun.

14 Yɪba "bɛ 'wɛlɛ "trandɪ pɛɛnɔn
 nɛn yaa 'yɪ "yɪ "bɛ, -a -nan -nyan.
 ɛn -a yɪfɛnun pɛɛnɔn bɛ, o 'san -yrɔ,
 wa'a "nyian taa "fo "dɪ.

15 'Flɛ 'tannɔn nɛn o drɛ fɛnɔn 'a
 Babilɔn 'fla 'lɛ "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn e -
 taa "bɔɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, e o -tɛa
 "klan -a, -yee "wɛan wa'a 'kɔlaman
 -e 'o -pli "man "kogo dɪ. 'Pian o -fo
 -kɔɔbli te o -wua. 16 Waa 've 'nan:
 «Babilɔn 'fla -dan,

'wɪ 'bɔ 'i man,
 'wɪ 'bɔ 'i man.
 'I man a 'e 'padɪ
 "nɛn mingɔnnɛnnun da sɔnun -a
 'lɛɛ -sɪga fɛnun 'lɛɛ -kɔɔlɛnun nɛn
 o 'flɛ "mlɪan -sɪga da bɛ -a.
 17 ɛn tɔ "wɛnnɛn 'wɪlu nɛn
 Bali -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -nan -nyan.
 E bɔa 'lɛrɪ -tɔ.»

'Wɪ nɛn e -taa "bɔɛ 'fla zɪɛ -a man
 bɛ, -yee "wɛan -klɔ -dandan -fɔnɔn
 'lɛɛ minnun nɛn o "ta 'ta wo ɛn o
 ya -klɔ 'bɔ 'jɪ bɛ, 'lɛɛ minnun nɛn o
 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ 'jɪ bɛ, 'lɛɛ
 minnun nɛn o 'wee -blɪfɛ ye 'yɪ yɪɛ
 da bɛ, o pɛɛnɔn 'fɔ -kɔɔbli. 18 Zɪ 'fla
 zɪɛ e ya -blɪnan, ɛn waa 'tɛ -goei
 'yɪ bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -a vɪdɪ 'sɪa 'wɪ
 'nanmandɪ -a 'nan: «Babilɔn 'fla -
 dan, 'i yra "nɛn 'fla 'ka yɪɛ 'trɛda 'li
 "fo "dɪ.» 19 O 'trɛ 'wɪ 'o da, te o -wua
 'wɪ 'nanmandɪ -a. Waa ve 'nan:

«Babilɔn 'fla -dan,
 'wɪ 'bɔ 'i man,
 'wɪ 'bɔ 'i man.
 Minnun pɛɛnɔn nɛn
 'wee -klɔ -dandannun a 'yɪ yɪɛ da bɛ

o drɛ fɛnɔn 'a,
 'i yɪfɛ a "kaga 'lɛ "wɛan.
 Tɔ "wɛnnɛn "cɛ 'wɪlu nɛn
 Bali cɛɛn 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ man 'yɪɛ.
 20 'Pian kaa nɛn ka cɪ lajɪ bɛ,

'lee kaa nɛn
ka cɪ Bali -le minnun -a bɛ,
'lee kaa nɛn
ka cɪ Zozi -le 'pasianɔn 'a bɛ,
'lee kaa nɛn
ka cɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,
'ka 'ci 'e "nran!
Kɔɔ Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -
dan lɛ,
'wɪ nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan.»
²¹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan -
tu nɛn e ya 'plɛblɛ 'kpa bɛ, e -kɔlɛbu
-dan 'kpa 'sia ɛn yaa tuv jemie -va,
ɛn yaa 'vɪ 'nan:
«Zɪ Babilɔn 'fla -dan bɛ
o -taa -a tuvlɛ zɪɛ,
te wa'a "nyian -a ye 'li "fo "dɪ.
²² Wa'a "nyian "dre "fɔ "da "fɛnun -
cin 'wɪdɪ maan
-nan 'li "fo "dɪ,
ɛn wa'a "nyian "dre maan
-nan 'li "fo "dɪ.
Wa'a bla bɔnɔn 'ye
'nɛn 'li "fo "dɪ,
ɛn wa'a "nyian fɛ -sɔndɪ -cin 'wɪdɪ
maan
-nan 'li "fo "dɪ.
²³ Wa'a "nyian -kannɛn 'san ye
-nan 'li "fo "dɪ,
ɛn lɪ 'pa "fɛdinun 'ka "nyian -kɔan
-nan 'li "fo "dɪ.
Fɛ -le "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ e 'bɔ 'i man
bɛ,
-nyrɛn 'nan:
'Yie 'flɛ 'tannɔn 'tɔ bɛ wɪ 'trɛ 'gɔvɛ -a
da.
'Yie -dravia winun dɛdɪ -a nɛn
i 'trɛda minnun pɛɛnɔn see paa.
²⁴ Babilɔn 'fla -dan,
yɛ Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ,
ɛn yɛ Bali -le minnun tɛɛ.
ɛn "nyian bɛ minnun pɛɛnɔn nɛn
minnun o tɛɛ bɛ,
yɛ -maan ɛn e drɛ.
'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn
Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yɛ.»

19

Ci "nrandɪ -dan drɛ laji

¹ "Bɛ -sru ɛn an wei -tv 'man laji
'plɛblɛ 'kpa. E wɪ "le 'nan min "kaga
'bɛ cɪ -a vɪnan 'nan:
«-Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!
-Kaa "tɪ Bali 'bɔ

'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a,
'tɔ -dan a -yee vɛ -a,
ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a -yee vɛ -a.
² -Yee tin -tɛdɪ min da a 'e 'nɔan da,
ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ da.
E 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan nɛn
e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a bɛ
-yɛɛ.
Lumɔn zɪɛ -yɛɛ 'trɛda srɛ 'yee 'wɪnun
nɛn
yaa dra bɛ -a.
Bali -le 'nyranman 'panɔn nɛn
e o tɛɛ bɛ,
-a 'tɔ 'ji nɛn Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -yɛɛ.»
³ ɛn waa 'vɪ "nyian 'nan:
«-Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!
Babilɔn 'fla -dan zɪɛ,
e ya 'tɛ 'blɪnan.
-A 'tɛ -koei wuanla 'li 'trilii.»
⁴ -A -nan nɛn min cejenun -yɔ -tv
'wlɛ sinjɛn 'lee fɛnun sinjɛn bɛ, o "po
sɔɔn Bali -le mingɔnnɛn pɛɪn 'lɛ, ɛn o
Bali 'bɔ. Waa 'vɪ 'nan:
«Amen! -Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!»
⁵ ɛn wei -tv 'si Bali -le mingɔnnɛn
pɛɪn zɪɛ -a va zia. Wei zɪɛ yaa 'vɪ
'nɛn:
«'Ka pɛɛnɔn nɛn
ka cɪ Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a
bɛ,
'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn
'ka yɛ "naan Bali man bɛ,
-e 'e 'sia 'nɛn "wɛnnɛn man
-e 'e bɔ min ceje da bɛ,
'ka -cee Bali 'tɔ "yi "vɪ!»
⁶ "Bɛ -sru ɛn an wei -tv 'man
"nyian. E wɪ "le 'nan min "kaga
'bɛ cɪ -a vɪnan, ɛn e wɪ "nyian "le
'nɛn 'yi -dan 'bɛ cɪ 'yɔnɔn, ɛn e
wɪ "nyian "le 'nan laa paan 'bɛ wɪ
'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'nan:
«-Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!
Kɔɔ -kaa san Bali nɛn
e cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a bɛ,
e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.
⁷ -Kaa ci 'e "nran!
-Kaa -paan ci "nran "dre "fɔdɪ -a!
-Kaa Bali 'tɔ bɔ!
Kɔɔ Bali -le 'bla 'le lɪ 'pa tv 'bɔ,
ɛn -a nan 'bɔ 'e man wɔv 'va.
⁸ O sɔ 'fuvɪ 'yɪyɪɪ nɛn
"tri 'ka "ji "dɪɛ -a -nɔn -yɛɛ
'nɛn -e 'e 'wɔ 'e da.»

Sɔ 'fuvu zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ tɪɡlunun nɛn Bali -le minnun -a drɛ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ -a.

⁹ Bali -le 'pasiazan bɛ, e 'nan 'mɛn 'nan: «'I crɛn -tɛ 'nan: Minnun nɛn o o laabv Bali -le 'bla 'le li 'pa "fɛdi da bɛ, Bali -le -fɛa a o man.» ɛn yaa -tɔ "nɛn 'nyian 'nan: «'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪɡlɪ 'a, ɛn e 'si Bali 'bɔ 'le.»

¹⁰ 'Nun tɔɔn ɛn an blula "wlu 'nan -e 'an bɔ. 'Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a drɛ "fo "di! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ an ya Bali 'suzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zv. ɛn an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bvɪ Zoziɔn 'le 'wɪ 'zv. -Wɛɛ cɪ 'o 'tɔdi 'winun nɛn Zozi 'a -ci 'si -wɛɛ "bɛ -a da.» 'Wɪnun nɛn Zozi 'a -ci 'si minnun lɛ bɛ, -yɛɛ 'ta -tɔa "o man ɛn o Bali 'lewei ve.

Min -tv a 'e -nyrandi -sv 'fuvu da

¹¹ "Bɛ -sru ɛn an labli 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdi te an -sv 'fuvu ye. Min nɛn -sv zɪɛ -a da bɛ waa laabo yie -trɔazan 'wɪ da, ɛn waa laabo "nyian 'wɪ tɪɡlɪ drɛzan. E tin -tɛa "min da 'e 'nɔan da, ɛn e -kuli -taan 'e 'nɔan da. ¹² -A yie "bia "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zv. -Siga kle "kaga "a 'e wɔdi -a -wulo -man. 'Tɔ 'tv a 'e 'crɛn -tɛdi "man. Min -tv 'ka 'tɔ zɪɛ -a tɔa "fo "di, -te ya 'a 'silɛa -a 'bɔ 'tɔwli "a diɛ. ¹³ Sɔ nɛn e ya 'e 'fɔdi nyɛn -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e wɔdi "da. O min 'bɔ laabo Bali wei. ¹⁴ -Kuli man 'nɔn nɛn laji bɛ, o yra -a -sru. O ya -sv 'fuvunun da o pɛɛnɔn, ɛn sɔ 'fuvu 'yriyri nɛn "tri 'ka "ji "diɛ, -a 'bɔ nɛn o da. ¹⁵ Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man "bɛ, e ya -a 'le. -A 'bɔ a nɛn e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman 'lɛɡlɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -bulalɛ "tonyrin -a nɛn e -va -ble o da. E o pɔlɛ "bo "le zɪ minnun rɛzɛn pɔlɛ "bo bɛ -yee 'wɪ 'zv. Zɪ 'pleble pɛɛnɔn 'san Bali -le nyran -blidi bɔa "o man zɪɛ. ¹⁶ 'Tɔ 'tv a 'e 'crɛn -tɛdi -yee sɔ da -a "pin "man. Waa crɛn -tɛ 'nan:

Mingɔnnɛnnun da mingɔnnɛn,
ɛn minsannun da Minsan.

¹⁷ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'pasiazan -tv 'yɪ 'nyian 'e 'tɔdi yidɛ yra. E paan 'kpa 'pleble "lomannun nɛn o -wi -ble bɛ -wɛɛ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Bali fɛ -dan tɔɛn, 'ka 'ta 'ka cin 'yɪ "man!

¹⁸ 'Ka 'ta mingɔnnɛnnun wi -bli! 'Ka 'ta 'sounjanun tanɔn wi -bli! 'Ka 'ta 'sounjanun wi -bli! 'Ka 'ta -sɔnun 'lee minnun nɛn o -sɔnun -fɔa "bɛ, o wi -bli! 'Ka 'ta minnun pɛɛnɔn wi -bli! -Te e ya nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a di oo, -te e ya min -dan a oo, ɛn -te e 'ka min -dan a di oo, 'ka 'ta o wi -bli!»

¹⁹ -A -nan nɛn an -wi bɛ -a 'yɪ, ɛn an 'trɛda mingɔnnɛnnun 'yɪ o 'vale waa. O -ta 'wee 'sounjanun -a, 'nan -e 'o 'kuli -tan min nɛn 'e -nyrandi -sv 'fuvu da bɛ 'lee 'yee 'sounjanun man. ²⁰ -Wɪ zɪɛ waa 'kun 'o 'vale min nɛn e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪnan bɛ waa. 'Wluzan zɪɛ e 'lɛbo "fɔ winun drɛ "le zɪ -wi 'bɔ 'a 'vɪ -yrɛ "bɛ -yee 'wɪ 'zv. Minnun nɛn -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn plɔ a o man ɛn 'o "po -sɔɔnmlan -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a drɛdi -a nɛn e o man 'yɪ. O -wi 'lee 'wluzan zɪɛ o tuv 'tɛ -dan nɛn -a ta a "le 'yɪ 'le 'wɪ 'zv bɛ -a va te o yie a "man. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɛɛ ɛn -kɔlɛ nɛn e 'lɛ "sia bɛ e ya "va. ²¹ Min nɛn -sv da bɛ e o -nyranman tɛɛ sɛn nɛn -a 'le bɛ -a. ɛn "lomannun -ta 'kanlɛ minnun zɪɛ o wi -a.

20

Zozi Crizi -mlengan -fɔ -pv 'kuin le -kpi tv (1.000)

¹ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'pasiazan 'yɪ te e ya 'sinan laji. -Klu nɛn -a 'leda "ka "diɛ, -a -lagle 'wɛɛ a -yrɔ, ɛn -bulalɛ baa a -yrɔ "nyian. ² E -mlengan bɛ -a 'kun, ɛn yaa yri 'nan 'e 'fɔla baa da lɛ -kpi tv. -Mlɛn nɛn e blamin see paa 'li bɛ, -a 'bɔ nɛn. Waa laabo Bali 'nanmanzan, ɛn waa laabo "nyian Satan. ³ Yaa tuv -klu nɛn -a 'leda "ka "diɛ -a ji. Yaa -fɔ -ji "da, ɛn yaa -kɔnnɛn 'pla. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -mlengan 'e vɛɛ 'e 'lɛɡlɔn pɛɛnɔn 'ji minnun see "paa "nyian di. E -fo -nan zɪɛ -trilii -e lɛ -kpi tv (1.000) 'e 'ciɪ. -Te lɛ -kpi tv ciɪ bɛ, -e 'o "flu tu "wɛnnɛn 'wlu.

4 "Bē -sru en an mingōnnen pēinnun 'yi. Minnun nen 'o -nyrandi pēinnun zīe -a da bē, Bali 'pleble 'nōn -wle 'nan 'o minnun -le tin 'ba. Minnun nen o -tō 'wunun nen Zozi 'a -ci 'si -wle "bē -a da, en o -tō Bali -le 'wī -sru "bē o 'bō nen. Minnun zīe -wēē 'ka 'o "po -sōnlea -wī zīe -a wlu -e 'o bō dī, en -wēē 'ka 'o "po -sōnlea -wī zīe -a min yiba 'wlu -e 'o bō dī. En "nyian -wēē 'ka -wī 'bō 'tō 'crēn plō 'palea 'o nyrenbōn da dī, en wa'a 'palea "nyian 'o 'pē -da dī. -Wēē wluān -kanōn 'va, en -wēē mingōnnen blī 'o 'vale Crizi a le -kpi tv 'bō 'wlu. 5 'Pian min -kadī -mienun bē wa'a 'wunlea -kanōn 'va dī. O -fv zīe -trilii en le -kpi tv bē e -nyan.

Zī wluandī -kanōn 'va tēde drē zīe. 6 Minnun nen wluandī -kanōn 'va tēde zīe e drē 'wee vē -a bē, Bali -le -fēa a o man. -Wēē cī Bali -le minnun -a. Wa'a 'ka "flizan 'wo dī. -Wēē -kōan Bali 'lee Crizi -pannōn 'a, en -wēē mingōnnen ble 'o 'vale Crizi -a le -kpi -tōwli 'bō 'wlu.

7 Le -kpi tv zīe -te e -nyan bē, o "sia Satan man, 8 -e 'e 'kō 'trēda fē pēēnōn 'nan. E -kō 'trēda 'lēglōnnun see "paale 'nan 'o 'tē 'e cin da -e 'o 'kō -kuli man. 'Lēglōnnun zīe o o laabo Go, en o o laabo "nyian Mago. -A -ji minnun a "kaga "le jemie man nyren -le 'wī 'zv. 9 O fuila "man 'trēda 'nan -e 'o 'kō minnun nen o cī Bali -le vē -a bē o fla si -fo. 'Fla zīe Bali -a ye "yi. -A -nan nen 'tē -dan 'si laji en e minnun nen Satan o cin 'yi bē o -nan -nyan "fo. 10 "Bē -sru en Bali 'nanmanzan nen e minnun see paa bē, waa tuv 'tē -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wī 'zv bē -a va. 'Tē zīe e ya -wli dī en -kōle nen e 'le "sia bē e ya "va. 'Tē zīe -a va nen -wī 'lee min nen e 'wlu -sēan te yaa ve 'nan e ya Bali 'lewei vīnan bē o o tuv. Fē zīe -a -nan nen o -fo 'o yra yīnan bodrun funnin 'le 'fu 'le man.

Bali yi -tv 'pla 'nan -e 'e 'trēdanōn pēēnōn 'le 'wī tin 'ba

11 "Bē -sru en an mingōnnen pēin 'fuvu -dan 'yi, te Bali a 'e -nyrandi

"da. En Bali 'bō 'lē bē an 'trē 'lee labli 'yi te o -kō 'sandī -a. Wa'a "nyian o yīle 'li "fo "dī. 12 'Nun tōn en minnun nen o -kaa bē an o yidī 'sia. -E 'e 'sia 'nen "wēnen man, -e 'e bō min ceje da bē, an o pēēnōn 'yi 'o 'tōdī lou Bali -le mingōnnen pēin 'bō 'lē. En 'flubanun nen o drē wunun a 'e 'crēn -tēdī -ji bē, Bali -a 'lē sov. "Bē -sru en Bali 'fluba pee 'lē 'sv, min 'beli 'fluba bē -nyren. Minnun zīe o drē wunun nen 'e 'crēn -tēdī 'fluba 'ji bē, -a da nen Bali tin -tē o da. 13 Minnun nen o kaa jemie -va bē, jemie o bōla bei. Minnun nen o kaa, en o ya -ka 'lō bē, -ka o bōla 'ji. En minnun nen o kaa, o ya -yremo fla bē, -yremo fla o bōla 'ji. 'Wunun nen o pēēnōn 'tōdv -a drē bē, -a da nen Bali tin -tē o da. 14 "Bē -sru en Bali fē 'bō nen waa laabo -ka bē 'lee fē nen waa laabo -yremo fla bē o tuv 'tē -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wī 'zv bē -a va. 'Tē zīe -a va nen min -ka "flizan wo. 15 Min o o min nen -a 'tō 'ka yīle 'e 'crēn -tēdī Bali -le min 'beli 'fluba zīe -a -ji dīe, 'tē zīe -a va nen waa tuv.

21

Bali 'trē -trē 'lee labli -trē drē

1 "Bē -sru en an 'trē -trē 'lee labli -trē 'yi. 'Trē tēde 'lee labli tēde bē, "wee "nan -nyan, en jemie -nan -nyan "nyian. 2 En an Bali -le 'fla 'saun 'yi 'sinan Bali "srōn "laji te e -taa. Zeruzalem -trē bē -nyren. -A man 'e drēdī fenyian "le zī lūmōn 'e 'man dra fenyian te e ya 'e bōē -pennan 'nan -e 'o cin 'pa bē -yee 'wī 'zv. 3 En an wei 'pleble 'tv 'man. Wei zīe e 'si Bali -le mingōnnen pēin zīe -a va zia. Yaa 'vī 'nan: «"Ka 'yīō! Fēnan nen Bali -nyēanla bē, 'bē nen 'gōē e ya minnun yei. E -fo o va, en o -kōan -yee minnun -a. Bali 'bō -nyēanla o va en e -kōan -wee Bali -a. 4 Bali 'bō 'bē -taa "o yīe 'yi bōole. -Kadī 'ka "nyian kōan min man dī, en -cē 'ka "nyian bōa min da dī, en -wuōdī 'ka "nyian kōan min man dī, en 'wī 'nanmandī 'ka "nyian kōan

min man di. Kōō 'wɪnun nɛn e dra 'e tɛdɛ bɛ, 'bɛ yi -ka.»

⁵ -A -nan nɛn Bali nɛn 'e -nyrandi mingɔnnɛn pɛin -da bɛ, yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yi! An fɛ pɛɛnɔn dra 'e -trɛ.» En e 'nan 'mɛn 'nan: «'I crɛn -tɛ! Kōō 'wɪnun pɛɛnɔn zɪɛ e ya 'le min 'e yi -tɛra "da, ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ 'a.»

⁶ En e 'nan "nyian 'mɛn 'nan: «An cɛɛn -a drɛdɪ man. Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. Min nɛn 'yi dra -a -tɛa "bɛ, an -taa 'yi 'nɔnlɛ -yrɛ. Maan -nɔan -yrɛ 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan -yrɛ "bɛ -a ba ji. Maan -nɔan -yrɛ 'e "tun, ma'an fɛ -tɔ sia -yrɔ "fo "di. ⁷ Min nɛn e 'bɔla -a 'le 'srannan "bɛ, -a san lɛ nɛn an "yi zɪɛ -a dra. Mɛɛn -kɔan -yɛɛ Bali -a, ɛn e -kɔan 'mɛn 'nɛn 'a. ⁸ 'Pian minnun nɛn o klan 'an -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, 'lee minnun nɛn -wee yi -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'pa 'nyranman -a bɛ, 'lee minnun nɛn o drɛ min -tɛnɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn o nyinnan lɪ 'lee 'kannɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ, 'lee minnun nɛn o 'bui 'fɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o -yɔnun -pan bɛ, 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'sɛn bɛ, 'tɛ -dan nɛn -a ta a "le 'yi "le 'wɪ 'zɔ bɛ -a va nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔanman -wɛ. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ ɛn -kɔlɛ nɛn e 'le "sia bɛ e ya "va. -Yɛɛ cɪ -wee -kadɪ "flizan 'a.»

Zeruzalem -trɛ -kɔan 'kɔ?

⁹ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasiazan -tɔ -ta 'an 'va. Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "nɛn 'wɪ "nɛn -kɔan "vɛ -nyranman a -wɔ 'kulɛnɛn 'sɔravli "ji bɛ, o vazan -tɔ nɛn. En e 'nan 'mɛn 'nan: «'I -ta -e 'an limɔn nɛn e -taa "drɛlɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, -a -kɔan 'yiɛ.»

¹⁰ E drɛ 'mɛn "le 'nan nyran -tɛnan nɛn an cɪ. En Bali -le 'pasiazan -kɔ 'maan pɔn loulou 'kpa -tɔ -win -ji. En e Bali -le 'fla 'saun bɛ -a kɔan 'mɛn. Zeruzalem 'bɛ cɪ 'sinan Bali "srɔn "lajɪ ɛn e ya -tanan. ¹¹ Bali -le 'tɛ 'san a "da 'e 'sɛndɪ. 'Fla 'bɔ "bia "le 'nan -kɔlɛ fɛnyian -tɔ nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ¹² 'Fla zɪɛ e ya 'e 'si -fɔdɪ -klɔn loulou 'kpa -a. En

-kpein "a -klɔn 'bɔ man -fuda 'fili. Bali -le 'pasianɔn a o -tɔdɪ -tɔdɔ -kpein "fuda "fli 'bɔ 'le "nɛn 'e pɛɛnɔn. Izraɛl kunnin -wulo -fuda "fli "bɛ, 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kpeinnun 'bɔ man -tɔdɔ 'e pɛɛnɔn. ¹³ -Kpein yaaga a yidɛ wluan "nan 'zia, ɛn -a yaaga a yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia, ɛn -a yaaga a 'trɛda lou 'zia, ɛn -a yaaga a 'trɛda "trɛ 'zia. ¹⁴ 'Fla 'bɔ man -klɔn bɛ e ya 'e -trɔadɪ -kɔlɛ -tɔdɔ -fuda 'fili "da. -Kɔlɛnun zɪɛ o man bɛ Bali -le 'bla 'le 'pasianɔn fuda 'fili 'bɔ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man "tɔdɔ 'e pɛɛnɔn.

¹⁵ Bali -le 'pasiazan 'bɔ nɛn e cɪ 'wɪ tin 'banan 'mɛn bɛ, fɛ -sunzun drɛ vɛ a -yrɔ. E ya -siga -a. -A 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa 'fla 'bɔ 'sunzun drɛlɛ, ɛn -a 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa -klɔn 'bɔ 'lee -kpeinnun -sunzun drɛlɛ. ¹⁶ 'Fla 'bɔ 'pɛ sinjɛn bɛ, e bɔa 'e cin man 'sɛzɛ. Zɪ yaa -sunzun drɛ bɛ, -a loulou "da 'lee -a -pɛ sinjɛn 'bɔ bɛ e ya stad -kpi fuda "fli. (Kilo 2.500) ¹⁷ En e 'fla 'bɔ 'sunzun drɛ 'e loulou "da, 'bɛ a kude -yaa tɔ -fuba sinjɛn 'wɛ sinjɛn. (-Mɛnliɛ 35) ¹⁸ 'Fla 'bɔ man -klɔn bɛ e ya 'e drɛdɪ -kɔlɛ fɛnyian -tɔ nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -a. En 'fla 'bɔ bɛ e ya 'e 'tɔdɪ -siga 'tɛndɛn tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega 'kpa bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ -Kɔlɛ -fuda "fli "nɛn o -klɔn 'bɔ 'pɔ -fɔ "da "bɛ, o man a 'e 'padɪ -kɔlɛ fɛnyian fɛnyian nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -a. -A tɛdɛ a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Yaspe bɛ -a, ɛn -a "flizan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Safi bɛ -a, ɛn -a yaagazan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Kalzedo bɛ -a, ɛn -a sinjɛnzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Emero bɛ -a, ²⁰ ɛn -a 'sooluzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Sadoni bɛ -a, ɛn -a 'shɛɛdɔzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Sadoan bɛ -a, ɛn -a 'sɔravlizan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Crizoli bɛ -a, ɛn -a 'sɔrazan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Beri bɛ -a, ɛn -a 'sɔrasienzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Topaze bɛ -a, ɛn -a -fuzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Crizopla bɛ -a, ɛn -a -fuda -tozan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Yasɛn

bε -a, εν -a -fuda "flizan a 'e drēdi -kōle nen waa laabo Ameti bε -a. ²¹ -Kpēin "fuda 'fili 'bō bε o ya 'o drēdi -kōle fenyian -tu nen -a 'fle "mlian -siga da bε -a. -Kōle -tu "fo "a nen -kpēin "tu a 'e drēdi. Εν -si nen 'fla 'bō yei "bε, e ya 'e drēdi -siga 'tēnden tigli 'a. E "bia "le -niannun nen e ya "segasega bε -yee 'wī 'zū.

²² Ma'an Bali -pan 'kōn yīe 'fla 'bō da "fo 'dī. Kōō Minsan Bali nen 'plēble pēenōn 'san Bali -a bε, -yēe cī -nan "le Bali -pan 'kōn 'le 'wī 'zū, 'o 'vale 'yee 'bla 'a. ²³ 'Fla 'bō zīe e 'ka 'nan yīe 'san 'lee mlēn -san nen 'o 'ta drē 'wein dī. Kōō Bali -le 'tē 'san 'bε ta dra 'wein, εν Bali -le 'bla 'bε cī -yee -kannēn -a. ²⁴ 'Fla 'bō san 'bε 'lēglōn pēenōn 'ji minnun man dra 'wein. Εν 'trēda mingōnnēn -ko 'o yūfēnūn -a -nan nun. ²⁵ 'Fla 'bō man -kpēinnun bε, o -fo 'o 'lē "svōdī tu pēenōn man, kōō -pei 'ka 'taan -nan nun dī. ²⁶ Minnun -ko fēnūn fenyian 'lee 'o yūfēnūn pēenōn 'a -nan nun. ²⁷ 'Pian fē nen e ya 'e "tri 'tōdī Bali 'lē bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo 'dī. Εν min nen e 'wī 'wlidī "dra bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo 'dī. Εν min nen e 'wlu -sēan "bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo 'dī. Minnun nen 'o 'tō a 'e 'crēn -tēdī Bali -le min 'beli 'fluba 'ji bε -wēe -ko -nan nun. Min 'beli 'fluba zīe, Bali -le 'bla 'le vε nen.

22

¹ "Bε -sru εν Bali -le 'pasianōn nen laji bε -a -tu 'yī nen e 'belidī -nōan "min lē bε -a kōōn 'mēn. 'Yī zīe e ya 'e ba -a, εν e ya 'e siadī "da. E bōala mingōnnēn pēin nen e ya Bali -le vε -a εν e ya "nyian Bali -le 'bla 'le vε -a bε -a wlu. ² Εν e "yro -si nen 'fla 'bō da bε -a yei. Yibanun nen o 'belidī -nōan "min lē bε, o ya 'o 'tōdī -a 'plo "fli 'bō da. Yibanun zīe o baa 'e 'pa -a -fuda "fli 'lē man. Εν mlēn -tu -ji bε o baa 'e 'pa -a -tu. Εν o 'la 'bε 'belidī -nōan 'lēglōn pēenōn 'ji minnun lē. ³ Fē -tu 'ka 'kōan 'fla zīe -a da, te Bali wei a 'e pladī "man "fo 'dī.

Mingōnnēn pēin nen e ya Bali -le vε -a, εν e ya Bali -le 'bla 'le vε -a bε, e ya 'e -trōadī 'fla 'bō da, te Bali 'sunōn Bali bōa. ⁴ O Bali ye 'o yīe 'a, εν -a 'tō 'crēn -kōan 'e 'tēdī o nyēn bōn da. ⁵ Wa'a wēeman 'nan -kannēn 'san 'e 'o 'man drē 'wein dī. Εν wa'a wēeman "nyian 'nan yīe 'san 'e 'o 'man drē 'wein dī. Kōō klun 'ka 'nan dī, Minsan Bali 'bε o man dra 'wein 'le "wēan. Εν o mingōnnēn -ble 'lī 'trilīi lē -fu 'lē man.

'Wī tigli, Zozi -taa

⁶ "Bε -sru εν Bali -le 'pasiazan -a 'vī 'mēn 'nan: «'Wūnūn pēenōn zīe e ya 'wī tigli 'a, εν e ya "le min 'e yī -tēra "da. Minsan Bali nen e 'yee lei 'saun 'nōn 'e 'lewei vūnān lē bε, -yēe 'yee 'pasiazan 'pa 'sia 'nan -e 'e 'wī nen e -taa "drēle bε -a 'sīan 'pa 'e 'sunōn lē.»

⁷ Εν Zozi "e 'nan: «'Ka drē "yī! 'An 'lōdī 'bō 'kogo. 'Wūnūn nen o -taa "drēle εν o ya 'o 'crēn -tēdī 'fluba 'gūe -a -ji bε, min oō min nen e -tō "da "bε, Bali -le -fēa a -a san man.»

⁸ 'An 'bō Zan, 'wūnūn pēenōn zīe maan 'man 'an "trōēn "a, εν maan -nan 'yī 'an yīe 'a. Zī Bali -le 'pasiazan cēen 'wūnūn pēenōn zīe -a -nan -kōōndī man 'mēn bε, εν 'an "pō sōōn "wlu 'nan -e 'an bō. ⁹ 'Pian e 'nan 'mēn 'nan: «'Tē 'i 'wī zīe -a drē "fo 'dī! Bali nen 'i bō! Kōō an ya Bali 'suzan 'a "le 'yīe 'wī 'zū. Εν an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bōi Zozinōn nen o Bali 'lewei vε bε -wēe 'wī 'zū. Εν an ya Bali 'suzan 'a "le minnun nen o ya 'o 'tōdī 'wūnūn nen 'fluba 'gūe -a -ji bε -a da bε -wēe 'wī 'zū.»

¹⁰ Εν yaa -tō "nēn "nyian 'nan: «'Wūnūn nen o -taa "drēle εν o ya 'o 'crēn -tēdī 'fluba 'gūe -a -ji bε, te 'i 'tōi 'i 'tōwli -le vε -a dī. Kōō tu nen 'wūnūn zīe o 'lē sōōman bε, e 'bō 'kogo. ¹¹ Min nen e 'ka "vale 'e "sia 'wī 'wlidī "drēdī man dīe, -a san 'e 'wī 'wlidī "drē. Εν min nen e ya "vale 'e 'fli "tri -tōa "bε, -a san 'e drē. 'Pian min nen e 'wī tigli dra bε, -a san 'e drē tian 'trilīi. Εν min nen e ya Bali -le vε -a bε, -a san 'e -kōn Bali -le vε -a 'e cīla "da.»

¹² En Zozi "e 'nan: «'Ka drɛ "yi! 'An 'lɔdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'kopa a 'an 'lɔ. Zɪ min -tɔ drɛ wɪ cɪ bɛ, -a da nɛn maan -ko "paa. ¹³ Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a.

¹⁴ Minnun nɛn o 'wee sɔ -sruman bɛ, Bali -le -fɛa a o man. ɛn -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -wɛ -e 'o -wɪa Bali -le 'fla, 'dɔ -e yiba "nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ 'o 'blɔ 'blɪ. ¹⁵ 'Pian minnun nɛn 'o 'fli -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ bɛ, 'lee minnun nɛn o 'bui 'fɔ "bɛ, 'lee minnun nɛn o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɛ, 'lee minnun nɛn o drɛ min -tɛnɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn o -yɔnɔn -pan bɛ, 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪlɔ -sɛndɪ 'yɪ "yi "bɛ o -fo bei.

¹⁶ 'An 'bɔ Zozi, an 'mɛn 'pasiazan nɛn laji bɛ -a 'pa 'sia, ɛn 'wɪnɔn zɪ yaa -ci 'si -leglizinun -le vɛ -a. David klu da min nɛn 'maan. Mɛn crɛn nɛn e "bia bodrun bɛ -nyrɛn 'maan.»

¹⁷ Bali lei 'saun 'lee lɪmɔn nɛn e -taa "drɛlɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, waa 'vɪ 'nan: «'l 'ta!»

ɛn min oo min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "e 'vɪ "nyian 'nan: «'l 'ta!»

Min nɛn 'yi dra -a -fɛa "bɛ, 'e 'ta. ɛn min nɛn e ya "va "bɛ, 'e 'ta 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'kolu 'e "tun.

¹⁸ 'Wɪnɔn nɛn o -taa "drɛlɛ bɛ e ya 'fluba 'gɔvɛ -a -ji. -Yee "wɛan min oo min nɛn e "trɔɛn -tɔa -a cɪ 'wɪnɔn lɛ bɛ, 'an 'bɔ Zan, an 'wɪ "paala -a san lɛ 'nan: Te min -tɔ 'e 'wɪ 'pee 'pa -a cɪ 'wɪnɔn va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn -a san lɛ "le zɪ e cɪ 'fluba 'bɔ 'gɔvɛ -a -ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ ɛn "nyian bɛ te min -tɔ 'e -a cɪ 'wɪ -tɔwɪlɪ "cɛ 'si "va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'si -tɔ -yrɔ. -A san 'ka -wɪlamlan Bali -le 'fla 'saun da dɪ, ɛn -a san 'ka yiba "nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'blɔ 'ble dɪ.

²⁰ Zozi 'bɔ nɛn yaa 'vɪ 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'fluba 'gɔvɛ -a -ji bɛ, e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, e 'nan: «'Wɪ tɪglɪ, 'an 'lɔdɪ 'bɔ 'kogo.»

Amɛn! Minsan Zozi, 'i 'ta!

²¹ Minsan Zozi 'le "yi 'e drɛ 'ka pɛɛnɔn 'le vɛ -a.